Nagy Balogh János emlékkiállítás

a Nemzeti Galériában

Nem lehet megindultság, a művészet iránt érzett áhítat nélkül végigjárni a Nemzeti Galéria kiállítását, amelyet Nagy Balogh János emlékének szenteltek. Kispesti proletár

Nagy Balogh János: Önarckép

volt, ott élt a város peremén. Vasárnapi festő, aki mint mázoló-szobafestő kuporgatta össze garasait, hogy a ritka ünnepnapokon igazi hivatásának élhessen. 1874-ben született és 1919-ben halt meg. Életművének megalkotására alig néhány év jutott. Született művész volt, aki szűkös, munkás életében, egy homályos, szegényes munkásotthon barnásszürke tónusaiban látta a világot és

Magyar Nemzet
1959. III. 26.

mégis a legnagyobbak, egy Rembrandt, egy Millet realizmusával, konstruktív, lényeget látó és átfogó művészi erejével tudta a valóság nagy távlatait rögzíteni, szinte miniatűrszerűen megmunkált képein. Csendéleteiben olykor eljutott a szerkezet, a képösszefogás cézannei magasságáig. Szűk témakörét a meghatóan szerény proletár szobácska, a munkától görnyedt, a munkában eltorzult kezű — József Attila mamájával annyira rokon — édesanyja, elnyűtt, talicskás kubikosok határolták. És a legolcsóbb, a legkézenfekvőbb modell: önmaga. Nézte és látta a maga arcán, a maga darabos, vaskosan mintázott proletár arcában a nyomorúságos életkörülmények közé szorított, nagyrahivatott művész markáns formáit s önportréin úgy fogta össze, úgy tömörítette a lényeget, mint aki nemcsak látja, hanem érzi is az életet és a lélek belső sugárzását vetíti a testi megjelenés reális formáira.

Mennyi akaraterő, magabiztosság, a kutatás szenvedélyének koncentráltsága, micsoda elhivatottságtól fűtött állhatatosság árad felénk annak a proletár aszkétának önportré-sorozatáról, aki nem volt hajlandó aprópénzre váltani tehetségét, nem a napi sikerért, hanem a múzeumi örökkévalóságért dolgozott. Még megérte, hogy 1919-ben a proletár állam mesterré avatta, a magyar képzőművészet kétségtelenül egyik legnagyobb tehetségét.

Nagy Balogh robusztus erővel szerkesztette meg kicsiny méretű, intenzitásukban monumentális hatású kompozícióit. Palettáján kevés a szín, de a barna és szürke tónusok harmóniáját az élet reális melegsége járja át s képei előtt úgy érezzük, hogy a nehézsorsú, nagy proletárművész árnyalatos színeivel az élet szeretetéről beszél, megláttatja velünk a legegyszerűbb, a legszegényebb dolgokban rejlő

hogy a 23 napig tartó sztrájk
után megegyezés született a
repülőszemélyzettel és így a
SAS március 24-től április 1-ig

Egy proletárfestő életművének tanulságai

Jegyzetek Nagy Balogh János emlékkiállításáról

A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 40. évfordulójával egyidőben nyílt meg *Nagy Balogh Jánosnak*, az első magyar proletárfestőnek emlékkiállítása a Nemzeti Galériában. Ez a kiállítás nemcsak azért időszerű, mert a festő halálának 40. évfordulója egybeesik a proletárforradalom ünnepével, hanem azért is, mert Nagy Balogh művészeti öröksége rendkívül hasznos következtetésekre nyújt alkalmat olyan esztétikai kérdésekben, amelyek a magyar művészet mostani fejlődési szakaszában léptennyomon fölmerülnek.

Az első, ami mindenekfölött megfogja az embert a kiállításon, a művészeti erkölcs tisztasága, amely ezt a paraszti sorból önerejéből lett művészt lelke legmélyéig áthatotta. A termek hosszú sorát betöltő kisméretű rajzok és festmények bizonyítják, hogy a festő soha nem vett kezébe ecsetet azzal a szándékkal, hogy valami felszínesen tetszetőset, „eladhatót" festen, vagy gazdag műbarátok támogatását elnyerje. Számára a művészet a legfőbb érték volt, nyomorúságos életének vigasza, a lelki felemelkedés útja. Vajon honnan fakad a művésznek mély erkölcsisége? Iskoláiból? Aligha. Iparrajz- és iparművészeti iskolai tanulmányai után eljutott ugyan Münchenbe is, de fél év után hazajött, és élete végéig magányosan élt Kispesten öreg édesanyjával. Kenyerét szobafestéssel kereste, munka után előszedte festőszerszámait, a tükör elé állt és sápadt, meggyötört arcáról megrendítően őszinte önarcképek hosszú sorát festette. Nagy Balogh művészete a külvárosban, a kispesti proletárlakásokban gyökerezik. Számtalanszor megfestette az ütött-kopott bútorokat, a munkában rokkant öreg édesanyját, a konyha öreg lábasait és csuprait. A természet szépségét egy-két szál szerény virág képviselte ebben a miliőben. Ha kitekintett az ablakon, a külváros nyomornegyedét látta maga előtt, a kopár, gödrökkel felszántott sápadtzöld rétet, a munkájukat végző kubikosokat és vasútépítő munkásokat. Ezekben a motívumokban tárult ki előtte a világ, ezeknek az életét akarta kifejezni úgy, ahogy még előtte senki. Csillapíthatatlan szomjúsággal vágyott arra, hogy ne csak egyszerűen lefessen valamit, hanem a dolgok lelkét hozza velük felszínre. Semmiféle kompromisszumra nem volt hajlandó, az igazság fanatikusa volt, ezt kergette egész életében attól az időtől kezdve, hogy művészi tanulmányai során a legnagyobbak — Rembrandt, Frans Hals — munkáin megértette, vagy inkább csak ösztönösen megérezte a festészet magasabb célkitűzéseit.

Kubikosok

Önarckép

Nem volt könnyűkezű festő, minden ecsetvonásból lelkiismereti kérdést csinált, de az évek során olyan fölényes mesterségbeli biztonságra tett szert, amelyet csak a legnagyobbaknál tapasztalhatunk. Van csendélete, amelyet könnyed színfoltokkal, festői nyelven szólva — prímán — vetett oda a vászonra. Néhány tenyérnyi önarcképén s kubikosokról készített figurális rajzain és festményein Nagy Balogh eljutott a nagy formaszintézisnek s a két-három színre redukált koloritnak cezannei koncepciójáig. Sőt, egyik-másik önarcképe Picasso kék korszakára emlékeztető takarékos színharmóniát mutat. De míg a polgárság eszmei bázisán kifejlődött modernség a polgári társadalom szétesésének lelkiségét tükröző formaromboló kaoszba torkollott, Nagy Balog művészetében már egy új társadalmi osztály szemléletének tiszta és határozott körvonalai csillannak meg: az egyszerűség és a monumentalitás. A maga életén keresztül minden szentimentalizmus nélkül egész osztálya lelkiségét, formaigényét fejezte ki. A formának és a rajznak puritán egyszerűsége Nagy Balogh művészetében a valóság mélységéből fakad. Munkája hasonlatos az egyszerű kubikoséhoz, aki csatornát ás, épületek alapjait mélyíti a földbe, amelyre biztosan lehet majd egy új korszak művészetének falait felhúzni.

A Tanácsköztársaság idején figyeltek fel első ízben Nagy Balogh nagyszerű emberi és művészi értékeire. Sajnos, ő már nem örülhetett sokáig felfedezésének, mert még abban az esztendőben meghalt. Művészete azonban időtállónak bizonyult, s most megrendezett kiállítása újabb nagyszerű lehetőséget ad fiataljainknak, hogy Nagy Balogh művészetének tanulságait megértsék, s munkájukban fel is használják.

Péter Imre

NAGY-BALOGH János

Sirdan = Kalapos

MNDSz Kiállítás: Varró anyony

NAGY BALOGH JÁNOS KÉPEI:

1. Kubikos, 2 rajz. *Szépművészeti múz. tul.*
2. Fekvő asszony, 2 rajz, „
3. A művész anyja, 3 rajz, „
4. A művész anyja, 2 rajz, „
5. Kubikosok, 2 vizfestmény, „
6. A művész anyja, 2 rajz, „
7. Kubikosok, 2 tollrajz, „
8. Kubikosok, szénrajz, „
9. Kubikos, 2 szénrajz, „
10. Önarckép, tollrajz, *Füst Milán tulajdona*
11. Kubikos, tollrajz, *Bedő Rudolf tulajdona*
12. Önarckép, ceruzarajz, *Fővárosi Képtár tulajd.*
13. Asszony a lámpánál, *Bedő Rudolf tulajdona*
14. Kubikosok, tollrajz, „
15. Kubikosok, tollrajz, „
16. Gereblyézők, *Szépművészeti múz. tul.*
17. Műteremsarok, olajfestm. *Bedő Rudolf tulajdona*
18. Virágcsendélet, „ *Szépművészeti Múz. tul.*
19. A művész anyja, „ „
20. Konyha-interieur, „ „
21. Önarckép, „ „
22. Kubikosok, „ „
23. Önarckép, „ „
24. Vasuti munkások, „ „
25. Önarckép, „ „
26. Csendélet bögrével, „ „
27. Tájképvázlat, „ „
28. Csendélet bögrével, „ „
29. Tájképvázlat, „ „
30. Önarckép, „ „
31. Kubikosok, olajfestmény. *Szépművészeti múz. tul.*
32. Önarckép, „ *Fővárosi Képtár tulajdona*
33. Interieur, „ *Szépművészeti múz. tul.*
34. Önarckép, „ „
35. Önarckép, „ „
36. Kapáló asszony, „ „
37. Önarckép, „ „
38. Kubikosok, „ „
39. Önarckép, „ „
40. Kubikosok, „ „
41. Pipacsos mező, „ „
42. Kubikos, „ „
43. Konyhabelső, „ *Füst Milán tulajdona*
44. Csendélet, „ *Szépművészeti múz. tulajd.*
45. Tájképvázlat, „ „
46. Önarckép, „ „
47. Kubikos, „ *Bedő Rudolf tulajdona*
48. Tájképvázlat, „ *Szépművészeti múz. tulajd.*
49. Konyhainterieur, „ „
50. Kötélhúzó, „ „
51. Interieur, „ „
52. Tájképvázlat, „ „
53. Kaszás, „ „
54. Tájképvázlat, „ „
55. Utjavitó, „ „
56. Kubikos, „ „
57. Csendélet, „ *Bedő Rudolf tulajdona*
58. Virágos mező, „ *Szépművészeti múz. tulajd.*
59. Virág. befőt. üveg. „ „
60. Ásó munkás, „ „
61. Tájkép vázlat, „ „
62. Ásó munkás, „ „
63. Virágcsendélet, „ „
64. Tájkép, „ „

65. Tájkép, olajfestmény. *Szépművészeti múz. tulajd.*
66. Önarckép, „ „
67. Interieur, „ „
68. Tanyán, „ „
69. Mindsz. napján „ „
70. Önarckép, „ „
71. A műv. szobája, „ „
72. A műv. anyja „ „
73. A műv. anyja „ „
74. Műterem, „ „
75. Csendélet, „ „
76. Tájképvázlat, „ „
77. Műterem részlet, „ „
78. A műv. anyja, „ „
79. Önarckép, „ „

A KIÁLLITÁS NYITVA: Hétköznap d.e. 10-től, d.u. 6-ig, vasárnap d.e. 10-től, d.u. 2-ig.

A KATALÓGUS ÁRA: —.60 FILLÉR.

Felelős kiadó: Kapos Nándor — Baron és Barta nyomda, VII. Rumbach S.-u 8

DÉSI-HUBER ISTVÁN KÖR KIÁLLITÁSAI

BUDAPEST IV. SEMMELWEIS-UTCA 2.

III.

NAGY BALOGH JÁNOS (1873-1919) EMLÉKKIÁLLITÁSA 1948. XI. 10—24.

NAGY BALOGH JÁNOS 1873-ban született Pesten, egy proletár-lakásban. Kora gyermekéveitől kezdve nyomorgott, küzdött, éhezett. Szobafestőnek indult, de esténként művészeti iskolákra járt rajzolni. Nem volt feltűnő jelenség, nem kérkedett szegénységével. Lankadatlan szorgalommal dolgozott, mert ugy vélte, hogy csak ugy tud a benneélő művészi hivatástudatának megfelelni, ha kellő felkészültséggel fog feladatához: a szegény emberek világának valószerű megörökitéséhez. 1899 telén Münchenbe utazott, hogy az akadémián fejlessze tovább tehetségét. Leírhatatlan nyomorusága miatt azonban hamarosan visszaköltözött Budapestre. Hazaérkezvén szegény anyjának eltartásáról kellett gondoskodnia: nappal dolgozott, este festett.

Nem a képzőművészet divatossá vált formai spekulációi vonzották: a mindenáron való modernkedés idegen volt számára. Azt festette amit látott, anyját, szobáját, silány felszerelését és önmagát. A szegénységet festette, a kérlelhetetlen valóságot. A nyomor dicsőitése azonban távol állott töle. Az önmagával szemben gyanakvó ember kemény önkritikájával festette önarcképei hosszu sorát. Nem részletez, hanem a *kicsinyes látszaton túl bátortalanul, de mégis szivósan a nagy egészet akarta megfogni; általánosit, anélkül, hogy tipizálna.* Művei az elnyomó kor által tehetetlenné merevitett osztály embertelen helyzetéről beszélnek.

1905 után Kispestre költözött, ahol a Wekerle-telep építkezésénél szótlanul verejtékező kubikosok kemény élete fogta meg. Állandóan köztük tartózkodik. Ettől kezdve főleg az ő munkájukat festi, elsősorban a munkamozdulatok érdekelték. Millet-nek, a nagy szocialista festőnek műveivel való megismerkedés további biztatást ad művészetének. Bár kubikos képei is csak vázlatok, jegyzetek, az öntudatossá vált művész magatartása bontakozik ki belőlük, azé az emberé, aki minden dolgozó embertársával közösséget vállal. Fojtottság és kemény nekifeszülés lakik ezekben a művekben, amelyek tulajdonképen csak előkészületek nagyméretű képekhez. Mostoha viszonyai miatt nagy kompoziciós tervei nem valósulhattak meg, mindent csak sokatigérő kezdetnek hagyott, mintha tudta volna, hogy az ő ideje még nem érkezett meg. Egy elkövetkezendő világnak festett, ezért lemondott a jelen sikereiről a jövő dicsősége miatt.

A világháboruban megsebesült a jobb karja, ettől kezdve a kórházak lakója, dolgozni már alig tudott. Csak az 1919-es forradalom idején fedezték fel, gazdagon megjutalmazták, de ő hamarosan bekövetkezett haláláig a szegénység életformája mellett tartott ki.

Nagy Balogh János meg nem alkuvó szilárdsággal valósította meg művészi hivatásának fenségéről és szociális felelősségéről vallott hitét. Művészete nemcsak társadalmilag őszinte, hanem fokozott műgondja miatt is. Tudta, hogy csak mesterségbeli tökéletességgel érheti el a kivánt hatást. Opálos színein keresztül megjelenő munkás világ feledhetetlen művészi élményt nyújt.

Művészi magatartása helyesnek bizonyult, az illanó látszatok divatos művészete a multé. Festészetével az igényes művészet nivójára emelte a mellőzött proletáriátus világát, egyszerűségével a művészeti erkölcsre tanít.

Végvári Lajos

1021

Nagy Balogh János festő

1975.VI.5. 21,20 N. Tv

Nagy Balogh János

- Kedves nézőink most portréfilmet vetitünk Nagy Balogh János festőművészről. Egy festő, aki a halhatatlanságnak élt minden gőg nélkül, alázatosan. A siker nem érdekelte, nem siránkozott, hogy csak kevesen ismerik. Tudta, hogy muzeumfára méltó müveket alkot és az idő ugyis elrendezi majd az értékeket. A most következő kisfilm József Attila versei, Elek Artur, Füst Milán, Fülep Lajos, Kosztolányi Dezső és Németh Lajos irásainak segitségével mutatja be Nagy Balogh János müvészi és emberi arcát.

- /vers/

- Valamennyi ként készült a természetben. Mégis bizonyos zártság érződik szerkezetükben. Az alapok megfestési módja sommázó. A konturt is nagyvonalakban összefoglaló és a formai részleteket is széles foltokban foglaló.

- A Magyar Képzőművész Segélyző Központi Bizottságnak, Budapest. A tekintélyes Segélyző Bizottságnak eddigi szives velem szemben tanusitott jóindulatát köszönve tisztelettel kérem, hogy az alábbiak figyelembevételével nekem segélyt kiutalni szivesked-jenek. Miután folyó év január elején harctérre indultam ottani hathónapi szakadatlan fáradalmak után julius 6-án az orosz offenziva a alkalmaából sulyos lősebet kaptam a jobbvállamon, mely ugy katonai kötelezettségem teljesitésére, mint müvészi tevékenységem folytatására ki nem számitható hónapokra képtelenné tesz. Hat hét óta az Uj Szent János Kórház sebészeti osztályán fekszem. Mintegy husz év óta foglalkozom képzőművészettel és festészeti tanulmányaimnak élve kizárólag azok fejlesztésére szentelem magamat. Kiállitásokon mindeddig nem vettem részt. A Müvész Egyesületnek sem vagyok tagja, merg egyszerre óhajtottam bemutat ni munkásságomat. Müveim tervezett kiállitását a háboru és be bonulásom megakadályozta, de azért megsebesülésemig abban a ked vező helyzetben voltam, hogy a harcétreń is folytathattam müvé szi munkámat, melyet szükség esetén a t. Bizottságnek bemutat hatok. Ruházatom a felszereléssel együtt a harctéreń maradt sulyos sebesülésem alkalmával. Teljesen elpusztul.t. Mos uj fel szerelésre, ruházatrá kell gondolnom. Katonai rangom nem lévén fizetést nem élvezek. Tisztelettel kérem a t. Bizottságot, hogy nekem e célraa fentiek tekintetbevételével segélyt kiutalni méltóztássék. Teljes tisztelettel maradtam a t. Bizottság kész szolgája. Nagy Balogh János önkénteń honvéd. 304. gyalogezred, festőművész. Budapest 1916 junius 18. Uj Szent János Kórház sebészeti osztály. VI.porta.

- /vers/

-

- Nagy Balogh életének a festészet melletti egyetlen szentsége édesanyja. Összekulcsot kézzel ül vagy áll, babos szemez, varr vagy krumplit hámoz a parasztkendős asszony, szótlan, szikár, munkábarokkant, ha dolgozik akkor is bálványszerü nyugalmat áraszt. S modellszerü alázatából érződik, hogy élete értelme a fia és annak a valaminek a segitése, amiért a fia áldozza az életét.

- /vers/

- Dolgozom. És most már talán meg is vagyok a munkámmal elégedve. És mig ezt elértem azután amig kigondoltam magamnak mindezt, ez maga is sokáig tartott. A jobbkezem is mozog már egy kicsit. A bal pedig egész pompásan engedelmeskedik. Hiszen a lelkével rajzol az ember, nem a keze ügyességével.

- /vers/

- Halvány szinekkel, széles ecsettel festett arckép-folt. És a felfogás mély nyugalma hatott rám először. Ilyet csak az festhetett, aki vivódások és vajudások nehéz szenvedésén már régen tul van. Aki megállapodott magával és végképp kibékült a világ gal. Akinek tüze már állandó, nem-~~alks~~- alszik ki. És nincsenek rendetlen kitörései. Az ő akarata szerint történt minden. Életében egyedüllét, ismeretlenség. Halála után muzeum és hirnév. És tudom, hogy a sorrendet nem cserélte volna fel India minden kincséért sem. Mert neki minden kicsi és szemét volt ahhoz az egyhez képest, halhatatlannak lenni a müvészet által.

- /vers/

Kedvezőtlen az idei csapadékmérleg: egyes alföldi megyékben a szokásos esőmennyiségnek alig fele-harmada hullott

Dr. Hajóssy Ferenc, a Meteorológiai Intézet tájékoztatási osztályának vezetője az adatok ezreit sűrítő térképek alapján elkészítette az idei tavasz és nyár csapadékmérlegét. S ez a mérleg bizony kedvezőtlen.

Egyrészt a szokásosnál lényegesen kevesebb csapadékot kapott az ország, másrészt az eső eloszlása igen egyenlőtlen volt. A tájékoztatás szerint a *január* és a *február* csapadékhozama megközelítette a normális szintet, a *márciusi* a normálisnál valamivel bővebb volt, de az elhúzódott tél miatt közvetlen hasznát alig látta a növényzet. Az *áprilisi* csapadék alatta maradt az átlagnak, a Duna—Tisza köze egyes vidékein a szokásos mennyiségnek csak 20—25 százaléka hullott le. Az ország nagy részén száraz volt a *május* is, az átlagos csapadék felével-harmadával adós maradt. Az eloszlás egyenetlenségére jellemző, hogy míg Vas és Zala megye havi csapadékösszege elérte a 80—100 millimétert, Bács-Kiskun és Békés megyében 20 milliméter körüli vagy ennél is kevesebb eső esett.

Júniusban mind a zivatarok száma, mind a csapadékmennyiség az átlag alatt maradt, a kevés eső eloszlása is rendkívül szeszélyes volt, még az egyes vidékeken belül is. A *júliusi* csapadékhozam az ország déli és nyugati megyéiben meghaladta ugyan az átlagot, az északi vidékek, valamint a tiszántúli megyék azonban kimaradtak az ázató esőkből. A június és július együttes csapadékmennyisége több vidéken *az átlagosnak egyharmadát sem érte el.* A két hónap alatt Somogy megye egyes vidékein 220—230 milliméter eső esett, ugyanakkor Gyöngyös és Tokaj vidéke csak 34, illetve 49 millimétert kapott. Július 20-tól augusztus 17-ig számottevő mennyiségű csapadék nem volt. Az augusztus 17-én érkezett nagyobb zivatarfront az ország déli területein 2—5 milliméter, a Dunántúl nyugati szegélyén 40 milliméter körüli csapadékot hozott. Ugyanez a zivatarfront 18-án Szeged környékén okozott 20—25 milliméteres kiadós esőket, az északi megyékből 2—10 milliméteres szeszélyes eloszlású csapadékot jelentettek, ugyanakkor Kecskemét környéke és az egész Körösök menti vidék száraz maradt. Az ország nagy területein azóta is szomjaznak a növények a hosszúra nyúlt szárazság miatt. A legutóbbi napokban érkezett kisebb zivatarfrontok sem adtak számottevő mennyiségű csapadékot. (MTI)

A Nemzetközi Diákszövetség VII. kongresszusának határozata

A *Nemzetközi Diákszövetség* VII. kongresszusának részt vevői a hétfő esti ülésen több határozatot fogadtak el.

A kongresszus jóváhagyta azt a határozatot, amely *a szövetségnek az oktatás demokratizálásáért folytatott tevékenységével foglalkozik;* e határozatot a Magyar Diákszervezetek Országos Bizottsága és az Argentin Diákszövetség terjesztette elő. A dokumentum megelégedéssel állapítja meg, hogy a világ valamennyi pontján kiszélesedett a diákoknak az oktatás demokratizálásáért és megreformálásáért, valamint az életkörülmények megjavításáért vívott harca. A kongresszus indítványozta, hogy *e téren még inkább fokozzák a tevékenységet.* (MTI)

Tudósok a gépiparért

A Központi Bizottság gépipar fejlesztéséről szóló határozata nagy feladatokat ró a gépipari kutató- és fejlesztő intézetek tudósaira és a gyárak műszaki fejlesztéssel foglalkozó szakembereire. Nélkülük elképzelhetetlen lenne a gépipar új arányainak kialakítása, a híradástechnikai termékek és a műszerek gyártásának többszörösére növelése és mindazoknak a feladatoknak a megoldása, amelyhez magas fokú mérnöki, fizikusi, matematikusi tudás kell.

Az alkotó munka feltételei ma már a legtöbb ipari kutatóintézetben, sőt, a gyári fejlesztési laboratóriumok többségében is adva vannak és tudósaink élnek is ezzel a lehetőséggel. Igen sok példa bizonyítja, hogy hazai szakembereink alkotó fantáziájukat gyümölcsöztetve olyan új gyártmányok terveit adták át az iparnak, amelyek elérik a világszínvonalat, sőt, olyanokat is, amelyek mások számára követendő utat nyitnak. A híradástechnikában a mikrohullámú csövek, az Egyesült Izzó televíziókép csövei, a Mechanikai Művek elektrolitikus kondenzátorai, a műszeriparban a nukleáris műszerek, a Medicor Röntgenművek gammasugárágyúja, a Magyar Optikai Művek ultracentrifugája, az Elektronikus Mérőműszerek Gyárának a szignálgenerátora, amely az URH-adások ellenőrzésére szolgál, az Irodagépipari Vállalat bétasugaras papírvastagság-mérője, a szerszámgépipar kiváló programvezérléses szerszámgépei, és a példákat lehetne sorolni a többi iparágból is.

Figyelemre és dicséretre méltó eredmények tehát vannak, de a KB-határozat nemcsak az ipar számára tűz ki újabb feladatokat, s követel újszerű megoldásokat, hanem a műszaki tudományok művelői számára is. A technológiai folyamatok automatizálása, a távvezérlő, távközlő berendezések, automatikus célgépek, bonyolultabb feladatok megoldásához szükséges gépi berendezések, különleges alkatrészek, mint például a félvezetők nagyüzemi gyártása, mind-mind olyan nagy kutatási és fejlesztési munkát igényel, amelynek tudósaink csak akkor tudnak eleget tenni, hogyha fokozzák munkájuk hatékonyságát. A feladatokat még növeli az is, hogy az iparnak nemcsak új gyártmányok terveire van szüksége, hanem a jelenlegi munkafolyamatok korszerűsítésére is.

A tudomány és a tervezés

Természetes, hogy nálunk, amikor az ipar fejlesztési feladatait meghatározzuk, meg kell határoznunk, meg kell terveznünk a tudományos eredményeket is. Természetesen nem azonos mélységben, módszerrel tervezhetők az alapkutatás és az alkalmazott kutatás és fejlesztés. Az alapkutatásnál a célt meg lehet határozni, de az időt, amikorra az eredménynek jelentkeznie kell, már kevésbé, sőt, nem is biztos, hogy lesz eredmény. A végtelenségig azonban ezeket a kutatásokat sem lehet folytatni, a sikeresség szempontjából bizonyos időközönként — a legtöbb tudós véleménye szerint ez körülbelül három év — felül kell vizsgálni az addig megtett utat és el kell dönteni, hogy érdemes-e folytatni, vagy abba kell hagyni és más úton közeledni a cél felé. Az iparral közvetlen kapcsolatban álló ipari kutatóintézetek témái között azonban ilyen jellegű alapkutatás igen kevés van, tématervükben többnyire alkalmazott kutatási feladatok szerepelnek.

Az ilyen jellegű kutatások megfelelő felkészülés és tudományos tapasztalat esetén általában határidővel tervezhetők, hiszen ismert célt ismert eszközökkel kell megoldani, csak többnyire a technológiát és a hozzá szükséges eszközöket kell a hazai viszonyokra alkalmazva kidolgozni. A kutatás közben azonban igen gyakran a tudós egészen újszerű megoldást talál. Természetesen az így létre jövő találmányt nem lehet előre megtervezni, ezt a tudósoknál mintegy a terv túlteljesítésének tekinthetjük.

A tématervek koordinálása

A tudományos programok és a tématervek készítésében részt vesznek az akadémikusok és az iparban dolgozó szakemberek is. A tervek koordinálása az elmúlt hónapokban megindult, de ez elsősorban évekre előre szóló munka, amely főként az alapkutatásokat érinti. Ma még szinte napirenden van az, hogy egy-egy közvetlenül gyakorlati jellegű téma kutatásával több intézet és üzem is foglalkozik. Gammasugaras sűrűségmérő kikísérletezésével például foglalkozik a Központi Élelmiszeripari Kutató Intézet, a Méréstechnikai Központi Kutató Laboratórium és foglalkoznak vele az Anód Áramirányítógyár szakemberei is. A Ph-mérő előállítása egy kutatóintézet, három gyár és egy szövetkezet téma-, illetve fejlesztési tervében szerepel. Jellemző volt a párhuzamos kutatásokra az is, hogy az idei ipari vásáron kétféle személyi hívókészüléket láthattunk. Mennyi párhuzamos munka, költség és más témától elvett időt, szakembert jelent csak ez a néhány téma és csak a műszeriparban! Hát még ha nemcsak az országon belül, hanem a többi KGST-országot is számba véve megvizsgálnák a jobb koordinálásban rejlő lehetőségeket! Felmérhetetlen, mennyi szellemi kapacitást szabadíthatnánk fel a kutatási témák koordinálásával többnyire éppen azokon a területeken, ahol a legnagyobb mértékben szükség van fejlesztésre és ahol egyébként is kevés a jó szakember.

Az egyes témák koordinálásánál azonban szükségszerűen fel kell tenni majd a kérdést, hogy mit kutassanak az intézetek és mit hagyjanak meg vagy adjanak át a gyárak fejlesztőinek. Van olyan téma, amelynek kidolgozásához esetleg alapkutatásra és fejlesztésre egyaránt szükség van, sőt, nemritkán meg kell hozzá tervezni a gyártóberendezést, szerszámot is. Ez azonban nem lehet akadálya a célszerű koordinálásnak, sőt, ez lehet az a kapocs, amely összeköti, szerves egésszé forrasztja az alapkutatással foglalkozó tudósokat a gyári szakemberek napi feladatokat szolgáló munkájával.

A kutatásokhoz például igen gyakran van szükség olyan készülékekre, berendezésekre, amelyeket külön, erre a célra kell megtervezni, de ha már megvannak és használhatók máshol is, át lehet adni az iparnak, hogy gyártsák. A Központi Fizikai Kutató Intézetben például elvi kutatásokhoz szükség volt különféle nukleáris műszerekre. Megtervezték ezeket, a saját műhelyükben el is készítették, majd később átadták az iparnak gyártásra. Persze, ez nem lebecsülendő különmunkát is jelentett, mert a terveket a gyártó vállalatnál alkalmazott technológiákra át kellett dolgozni (ma már ezt a munkát közösen végzik a gyár mérnökei az intézeti kutatókkal). Ez a munkatöbblet azonban a népgazdaság számára jelentős hasznot eredményezhet.

Azt sem lehet kimondani, hogy a napi termelést szolgáló gyári fejlesztőrészlegek egyáltalán ne foglalkozzanak elvi kutatással, hiszen munka közben a szakemberek tudományos képzettsége nő és sokszor éppen a sikertelen kísérletek kényszerítik őket arra, hogy változtassanak az elveken is, melynek következtében a fejlesztési feladataikat meghaladó következtetésre juthatnak. A távlati kutatási, fejlesztési tervek, illetve a tudományos kutatás irányítása, kidolgozott új metodikája e problémák megoldását segíti.

A tudományos munka hatékonysága

A tudományos munka hatékonyságát sokféle tényező határozza meg, de végül is az eredmény a fontos, pontosan az, hogy milyen mértékben segíti az ipar fejlesztését. Semmit sem ér ugyanis a jó tervek pontos végrehajtása, ha az ipar nem látja hasznát. Ez azonban sokszor nem a tudósokon múlik. Számtalan példa van arra, hogy az intézetekben a témákat kidolgozzák, de az ipar az eredményt nem alkalmazza, nem gyümölcsözteti. Jellemző eset erre, hogy a Vasipari Kutató Intézetben évekkel ezelőtt kidolgozták az exotermikus anyagokat, mégis tárgyalásokat folytattak azok importjáról.

A gyárak vezetői sokszor úgy veszik a kutatási eredményeket és az azt kidolgozó tudósokat, mintha nekik fölösleges gondot okoznának azzal, ha az új eljárást vagy gyártmányt be akarják vezettetni. Amíg az üzemi vezetők nem látják saját gyártmányaik nemzetközi perspektíváját, nem is lesz gördülékeny a kutatási eredmények hasznosítása. Minden ipari vezetőnek tudnia kell a saját területén a legújabb nemzetközi eredményekről, ismerni kell a világszínvonalat és a gyártmányokat, a gyártástechnológiákat aszerint kell megváltoztatni, *követelve* ehhez a tudósok közreműködését.

A tudományos munka hatékonyságát csökkentik azok a jelenségek is, amelyek az elvi kutatást teljesen különválasztják a gyakorlati fejlesztéstől. Az elméleti tudósok nemegyszer elfeledkeznek az ipar problémáiról, és a gyakorlati fejlesztő mérnökök verejtékes, sok kudarc tanulságával kiharcolt eredményeit legfeljebb vállveregetéssel fogadják.

Ilyen nézetekkel, gyakorlattal lehetetlen teljesíteni az ipar nagy fejlesztési feladatait. Az elvi és a gyakorlati kutatásokkal foglalkozó tudósoknak, s az ipar vezetőinek, szakembereinek az egyéni, vállalati, intézeti érdekeket minden esetben össze kell hangolniuk a közös érdekkel, félre kell tenni, el kell felejteni az egyéni sérelmeket, sértődéseket, és mindannyiuknak közösen kell küzdeniük a nagy cél eléréséért. Erre kötelezi a műszaki tudományok művelőit a Központi Bizottság legutóbbi határozata.

Bozsik Valéria

---

lom. Most már négy napja nem láttam, de szombat estére telefonon randevút adtunk egymásnak a lakásunkon... Hm... nekem sem könnyű, de neki sem Moldoveanu mellett.

— *Az ám, hát megszerette Onestit?*

— *Nézzen körül innét, a toronyból, s mindjárt megérti.*

Ezt a gyermekien elragadtatott hanghordozást, vagy Barna hirtelen ellágyulását éppoly kevéssé tudom visszaadni, mint *Negriu Ion* főmérnök és *Corbu Emilian* mérnök szakszerű magyarázatát arról, hogy voltaképpen miből és hogyan készül a műgumi. Pedig Corbu mindent elkövetett, hogy megértsem, de mi haszna. Fogott aztán egy papírlapot, és vagy százhúsz képletben felvázolta nekem az egész gyártást. Szép emlékem marad ez a papírlap. Corbu még dedikálta is, de sohasem fogok eligazodni rajta. Amint-hogy Cotrau Andreinek sem sikerült beavatnia az izopropil-benzol üzem titkaiba.

De akkor legalább hadd pillantok be Onesti ifjú építőinek titkába. Honnét vették az erőt és bátorságot?

— Egy az — feleli a kérdésre nagy sokára a párttitkár —, hogy ezek a fiatalok *Onestiben cseperedtek embernyi emberré.* Éppen itt van ez a három fiú, Florean Vasile, Mocanu Constantin és Mazilu Nicolae. Gyertek csak ide! Hány évesek vagytok? Jól tudtam, huszonnégy és huszonöt. Köszönöm. Nos, mind a hárman környékbeli pásztorfiúk voltak. Amikor elkezdtek dolgozni, beírattuk őket a gimnáziumba. Naphosszat a gyár fundamentumát döngölték, de ők már akkor is látták a kombinátot: milyen is lesz, ha majd kinő a kezük közül? Nőttön-nőtt a gyár, és vele együtt ezek a fiúk is. A kombinát most már kész, *ez a három fiú érettségizett vegyipari szakmunkás.*

A HÁROM FIATALEMBER csendesen dünnyög: így történt. Életútjuk valóban sokat elbeszél Onesti titkaiból. Nehéz korszak lehetett a város és a gyár hőskora.

— *Igen, nehéz évek voltak* — bólint Barna János.

— *Ha majd egyszer nekiülnek, hogy emlékeikből megírják a hőskor aranykönyvét, melyik lesz abban a legszebb, legizgalmasabb epizód?*

— *Hm... erre még sohasem gondoltunk* — billenti félre a fejét a párttitkár. — Valami *hőstettre* céloz, ugye? Lehet, hogy egyhangú lenne ez az aranykönyv, azért talán *mégsem unalmas.* Azt hiszem, a legnagyobb hősiesség — a köznapok hősiessége, mert az nem egyszeri fellángolás, hanem az emberek természetévé válik. Az emberek célokat látnak maguk előtt, nekiveselkednek, és azt gondolják: nem nyugszom, amíg ezzel meg nem leszek. És tele vannak szenvedéllyel, bosszankodnak az apróbb kudarcokon, majd meg felizzanak az örömtől, ha valami sikerül. Így telnek az évek, és közben észre sem veszik, hogy milyen nagy dolgokat csinálnak. Nézze, ezen a tájon valamikor Stefan cel Mare, Moldva legnagyobb fejedelme uralkodott, ezért nevezik Nagy Istvánnak. Ez a fejedelem negyvenhét háborút vívott meg életében. Ha megszámolom, mi ennek a gyárnak a területén szintén negyvenhét hatalmas objektumot emeltünk. Mi itt úgy hisszük, *ez is történelemcsinálás,* és Onesti is lendít majd annyit Románia történelmén, mint Nagy István háborúi.

MIKÖZBEN BARNA SZAVAINAK ÉRTELMÉN TŰNŐDÖM, benyitunk a gyári pártbizottság titkári irodájába. Egyszerre hetennyolcan lépnek a titkárhoz, már vártak rá. Azt, hogy ki mi okból, nem tudom, de annyit észreveszek, hogy mindnyájan derült arccal és sugárzó bizalommal váltanak szót vele. De hát az egész Onesti — egyetlen nagy, baráti kollektíva. A kétszázötven mérnök és mester, a két és fél ezernyi szakmunkás, köztük a párt háromszázötven, és az ifjúmunkás szövetség ezerötszáz tagja ennek az óriási vegykonyhának a lelke.

Köztük járva, legelébb is az ötlött a szemembe, hogy *milyen vidámak mind!* Úgy találtam, hogy rayaszkás tréfáikban, halk humorukban és elnyűhetetlen kedélyükben egyaránt az alkotó ember utólérhetetlen öröme villódzik.

Horváth József

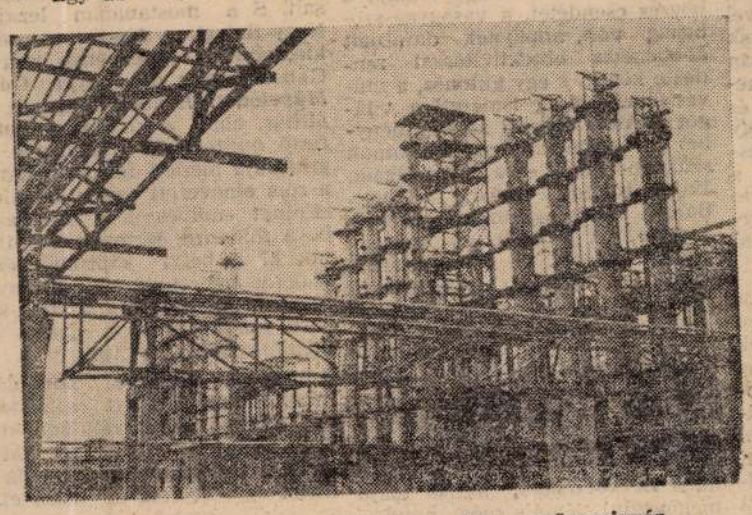

Az onesti óriás vegykonyhák egyike, a műgumigyár.

IFJÚSÁGI HANGVERSENYEK AZ ÚJ ÉVADBAN

Tizennyolcezer bérletet adtak ki

(Tudósítónktól.)

Az *Országos Filharmónia* tartalmas ifjúsági hangversenyprogramot állított össze az 1962/63-as évadra is. Az általános iskolák felső osztályos tanulóinak *Hat zenedélután* címmel rendeznek előadás- és hangversenysorozatot szombatonként a Zeneakadémián. Ez a sorozat az iskolareform zenei vonatkozású részéhez kapcsolódik, a fiatalok zenetörténeti ismereteit egészíti ki. A Fővárosi Zeneiskola Szervezet növendékeinek *Nagy mesterek muzsikája* címmel indítanak új sorozatot, előadásaira vasárnap délelőttönként kerül sor a Zeneakadémián. A nyolc előadásból öt nagyzenekari, három kamarahangverseny lesz. A nagyzenekari estéken egy alkalommal közreműködik majd a *Bukaresti Állami Filharmóniai Zenekar*. A műsoron *Haydn, Mendelssohn, Csajkovszkij, Smetana, R. Strauss, Bartók*, továbbá az idei évad jubilánsai: *Kodály, Debussy* és *Sztravinszkij* művei szerepelnek. Szombat délutánonként kerül sor a Zeneakadémián a középiskolai és technikumi tanulók számára összeállított *Zenei útinapló* előadásaira is. A középiskolások a legutóbbi évadban *Remekművek zenében és prózában* címmel irodalmi tanulmányaikhoz kapcsolódó zenei feldolgozásokat hallottak. Az új sorozat földrajzi tanulmányaikkal párhuzamosan mutatja be azokat a városokat, tájakat, országokat, ahol a zene különböző időszakokban a legvirágzóbb volt. A sorozat műsorfüzetét egy-egy műsorszám szolmizált *kottapéldája* illusztrálja.

Dráma és opera címmel rendeztek tavaly hangverseny- és előadássorozatot ipari tanulók és üzemi ifjúmunkások részére. A bérletsorozatnak nagy sikere volt, az év végi közvéleménykutató kérdőíveken a fiatalok 98 százaléka e hangversenytípus *folytatását* kérte. Az előadásokra vasárnap délelőttönként kerül sor a Zeneakadémián; műsorán *Mozart, Verdi, Richard Strauss, Puccini* és *Kodály* művei szerepelnek. A peremkerületi általános és középiskolás diákoknak és ipari tanulóknak *Zenealbum* címmel négy előadásból álló programot állítottak össze. Az előadásokat a kerületi művelődési házakban rendezik meg. A tematika az általános iskolai énektanításhoz kapcsolódik.

Tíz bérleti hangversenyt rendeznek az *egyetemi és főiskolai hallgatóknak*. Az előadásokat a Zeneakadémián és az Egyetemi Színpadon tartják; a nagyzenekari esteken kiváló külföldi művészek is vendégszerepelnek. Egy másik érdekes sorozat ugyancsak az egyetemisták és főiskolások számára készült, *Nyolc zenekar — nyolc hangverseny* címmel. Az előadásokon a *Magyar Állami Hangversenyzenekar*, a *Lipcsei Gewandhaus Orchester*, a *MÁV Szimfonikusok* s több más együttes lép fel. Vasárnap esténként kerül majd sor az Egyetemi Színpadon a hat előadásból álló *Szólóestek* című sorozat hangversenyeire; a hallgatók ismert magyar és külföldi hangszeres és énekes előadóművészekkel ismerkednek meg.

Az Országos Filharmónia az új évad különböző hangversenytípusaira *tizennyolcezer bérletet* bocsát ki. Érdemes még megemlíteni, hogy szeptemberben *Ifjú Zenebarát* címmel lapot is indítanak, amely elsősorban a diákokhoz szól; célja a zenei érdeklődés ébrentartása, kiszélesítése.

Az Építők Sztanyiszlavszkij Stúdiójának tervei

Negyedik esztendeje működik az *Építők Sztanyiszlavszkij Művészeti Stúdiója*, amelynek tagjai azon fáradoznak, hogy az öntevékeny színjátszást és versmondást magas művészi színvonalra emeljék. Fontos feladatuknak tekintik, hogy újszerű irodalmi műsoraikkal minél több előadásban juttassák el az élő világirodalmat *az üzemek és a peremvárosi művelődési otthonok közönségéhez*. Az 1962/63-as évadban mintegy száz alkalommal lépnek fel, több mint hatvan előadást tartanak üzemekben és munkásszállásokon. Tíz előadásból álló bérletsorozatot is hirdettek, amelynek műsorán a klasszikus és modern világirodalom értékes alkotásai szerepelnek.

Rendeznek ezeken kívül népszerű dalesteket, színháztörténeti előadásokat, egyéb ismeretterjesztő előadássorozatokat is.

KULTURÁLIS HÍREK

A VÍGSZÍNHÁZ hétfő délelőtt tartotta évadnyitó társulati ülését, amelyen bemutatkoztak a társulat új tagjai is: Bánki Zsuzsa, Gordon Zsuzsa, Békés Rita, Latinovits Zoltán, Molnár Tibor és Fonyó József.

✱

MÁSODIK LETT az arezzói nemzetközi kórusfesztiválon a debreceni Kodály Kórus női kara.

✱

NYUGAT-NÉMETORSZÁGBAN meghamisították a Tiszta égbolt című szovjet filmet — írja a müncheni Filmkritik augusztusi száma. A filmből kivágták az Asztahov pilóta rehabilitálásáról szóló jeleneteket.

✱

A LENGYEL NÉPHADSEREG 160 tagú ének-, zene- és táncegyüttese, amely 16 előadást tartott hazánkban, vasárnap elutazott Budapestről.

✱

A TIT BARANYA MEGYEI SZAKOSZTÁLYA az ősszel anyagot gyűjt Rumen Gercsev bolgár filmrendezőnek, aki 1963-ban filmet forgat Magyarországon Siklós — Drávaszabolcs — Palkonya térségében, ahol sok ezer bolgár katona áldozta életét hazánk felszabadításáért.

✱

A KOMMUNISTA KIÁLTVÁNY — a Marxizmus—Leninizmus Klasszikusai című új sorozat első kötete — e héten jelenik meg a Kossuth Kiadónál.

✱

OROSZ SZAKOS NYELVTANÁROK huszonöt tagú csoportja szeptember 4-én egyhónapos továbbképzésre utazik Moszkvába. Egy hatvantagú diákcsoport — orosz szakos egyetemi és főiskolai hallgatók — szeptember 9-én utazik a Szovjetunióba, ugyancsak egyhónapos nyelvgyakorlatra.

✱

MÓRICZ ZSIGMOND halálának 20. évfordulója alkalmából ünnepi megemlékezést tartanak az Irodalmi Színpadon. Az írószövetség elnöksége nevében szeptember 4-én délelőtt koszorúzzák meg Móricz sírját a Kerepesi temetőben.

✱

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJÁNAK 25 tagja olaszországi tanulmányútra indult.

GERÉZDI RABÁN: A MAGYAR VILÁGI LÍRA KEZDETEI

Magyar nyelvű műköltészetünk kezdeteiről igen keveset tudunk. A mohácsi vész előtti időből mindössze alig egy tucat világi versünk maradt fenn. Az is töredékesen, hézagos szövegekkel. Gerézdi Rabán könyve e szövegek történeti és művészi összefüggésrendszerének megállapítására vállalkozik, a rendelkezésre álló gyér adatokból következtetések segítségével kívánja rekonstruálni a művek keletkezéstörténetét, fejlődésmenetét, a korproblémák esztétikai visszatükröződésének folyamatát. Jobbára gondolati úton, találékony, okos feltevésekkel hatol be az ismeretlen részletekbe. Ám éppen nem eleve kiagyalt szellemtörténeti hipotézisek sugallatára, tetszetős, bár légből kapott elméletekkel közeledik tárgyához, hanem az egykorú valóság minél teljesebb, árnyaltabb felderítése, s összehasonlító elemzése alapján. Az egyes énektöredékeket, irodalmi emlékeket Gerézdi mintaszerű sokoldalúsággal elemzi. Főképp történelmi vizsgálatának pontossága, differenciáltsága figyelemre méltó. S a kérdésfeltevések frissesége, rugalmassága, belső logikai ereje: érvek és ellenérvek szigorú kereszttüzében jut el a hiteles szövegek „megfejtéséhez", illetve újjáalkotásához, s deríti ki a homályba, sőt, ismeretlenségbe tűnt szerzők kilétét, hovatartozását, egykori szerepét, szellemi-világnézeti környezetét. Néhány hat-hét strófás versmaradványból műfajok, líratípusok, azaz költészettörténeti folyamatok meglétére következtet. Meggyőzően kimutatja, hogy Mohács előtt gazdag, anyanyelvű világi költészet virágzott nálunk. Ez a költészet — hangsúlyozza — voltaképp megörökítője a korabeli hazai feudális társadalom bomlásfolyamatának, s benne, időnként az énekszerzők szándékai ellenére, a nemesi társadalomnak az a válságerjedése tükröződik, melynek megéneklését Balassi emeli majd klasszikus magaslatra.

Se ponton Gerézdi Rabán könyve voltaképp perújítás a humanizmus eddigi túlhangsúlyozásával szemben. Nem annyira tételes megfogalmazásaiból tűnik ez ki, mint inkább tanulmánya felépítéséből, elemzései belső szuggesztiójából.

Gerézdi koncepciójával a szakkritika bizonnyal vitázni fog — ő maga is folyvást azt teszi a szakkritikával! —, annyi azonban bizonyos, hogy szellemesen, lendülettel elénk tárt felfogása megmozgatja, felpezsdíti majd a régi magyar irodalom kedvelőinek táborát. S tudósmonográfiától ez kétségkívül nem kis eredmény. *(Akadémiai Kiadó.)*

Fenyő István

Politikai kabaréműsor – Három egyfelvonásos

Augusztus 30-án nyitja kapuit a Vidám Színpad

Évadnyitás előtt néhány nappal az utolsó „simításokat" végzik az építőipari munkások a Révay utcában, a Vidám Színpad épületében. Korszerű, modern, megszépült színház várja ősszel a nézőket: több mint félmillió forintos költséggel átépítették a nézőteret, modern faburkolatot kapott a színpad, kidobták a régi páholyokat és vadonatúj halványzöld kárpittal húzták be a székeket. Az átalakítással ötven új férőhellyel bővült a nézőtér és megyáltozott a helyek elrendezése is — nem középen — mint eddig — hanem kétoldalt lesz a bejárat.

A Vidám Színpad augusztus 30-án nyitja kapuit a *Vigyázat, utánozzák!* című tavaly bemutatott sikeres műsorral, amelyet Kellér Dezső konferál. Az első bemutatót október 20-án tartják, amikor *Szilágyi György—Galambos Szilveszter Vidám Kinpad* című kabaréját tűzik műsorra.

A színház második bemutatóját karácsony táján tartják. *Ágoston György—Veress István Álarcosbál* című szatirikus politikai kabaréműsorát hozzák színre. Az előadás vezérgondolata: manapság még sok olyan emberrel találkozunk, aki a társadalmi érintkezés különböző formáiban, helyzeteiben álarcot ölt magára, mert úgy gondolja, csak így lehet érvényesülni. Az *Álarcosbál* című műsort Kellér Dezső konferálja.

A Vidám Színpad Kamaraszínháza, a Kis Színpad — amelynek társulata augusztus 31-én, szeptember 1-én és 2-án szabadtéren vendégszerepel a *Szeress belém* című vígjátékkal — szeptember 5-én nyitja kapuit az elmúlt évadban bemutatott *Legfeljebb elválunk* című bohózattal.

Nagy-Balogh János idézése

KISPEST ADY ENDRE UTCA 43: egyszerű földszintes ház. Eredeti homlokzatát rég átvakolták, ma már csak a századfordulón divatos otromba üzletportál, meg a nagy barna kapu megkopott faragásai árulják el építésének idejét, a hivalkodó eklektika korát. Tenyérnyi udvara csupa virág. Jobbról új, tágas tornác, de mellette, a fészer mögött régi falak; törött üvegű ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori munkáslakásba, amely ma amolyan műhelyféle, lomtár. Itt élt és alkotott hosszú évekig *Nagy-Balogh János* (neve mindig a népért szót emelő, gályarabsorsú prédikátorokat juttatja az eszembe), csöndes kettesben öreg szüléjével, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit olyannyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos napjait élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora népi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényes külvárosi otthonában, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi életének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből — s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy sok pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jóban és végtelenül igényes maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanságnak míveli. Helyesírni nem a legjobban tudott — mondogatták kissé szégyellősen munkáinak tisztelői. Hanem micsoda ösztönös intellektus kellett ahhoz, hogy eltalálja a számára egyedül korszerű és végigjárható utat, amely nem sorolható senki mester és semmi irányzat stílusához, de híd tudott lenni múlt és eljövendő között!

MIT IS CSINÁLT ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt: kendős édesanyját, amint vakoskodva varr vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, hová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós *Wekerle-telep*) és önmagát. Semmi mást, csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatú jelentéssel, mely árnyalatok mindegyike új tartományt hasít ki az ő szűk határú, de micsoda tág levegőjű világából! — Európa belefért.

Hol, honnét vette a szálat, amellyel bekapcsolódhatott a mi, kicsit, bizony, mindig provinciás glóbusunkon az egyetemes fejlődés áramába? Kiket látott, mi nevelte a szemét? Wekerle-telepi kubikosainak monumentális rajzához *Millet-reprodukció* szolgált mintául, az arcmások *Frans Hals, Rembrandt* vásznaihoz utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is, biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, *emberi-művészi alkatának a rokona* hatott rá. Ők se tanították, inkább csak időben segítették kikeletre a benne levő szándékokat. A realitások szinte áhítatos tiszteletét, a nagylélegzetű emberlátás képességét csiholták ki belőle, a férfiasan komoly színharmóniák ötvözésére, finomítására biztatták. És mivel leginkább az önportréra adtak magasrendű példát, e műfajban nem sokat találunk hozzá mérhetőt a magyar piktúrában. Végül és legfőképpen — gondoljunk a nagy hollandusok és a barbizoni mester sorsára-hitvallására — a műhöz való hozzáállás, az érte való felelősségvállalás, *a mesterség etikája* dolgában voltak méltó mintaképei.

ABBAN AZ IDŐBEN, amikor festőnk ismeretlenül pingált kinn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újraösszefogásán. A kompozíciót keresték, amit olyan magától értetődő természetességgel adott művészeinek minden kor, csak a századforduló talmi csillogású polgárvilága nem tudott nyújtani. Erről az elkeseredett keresésről Nagy-Balogh János biztosan hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nemigen érthette. Ő komponált a primitívek ősi szüksége szerint. Az újrakezdők biztonságával tette, így érthető, hogy a szakadékok között (hány tudatos „kereső" tévedt el útvesztőikben!) olyan jó ösztönnel tudott tájékozódni. A polgárművész, érezvén a hiányt, akarta, s magamagából csiholta a kompozíciót, amelynek rendje körülvevő világából hiányzott. A peremvárosi proletárfestő nem érezte a világ széthullását, mert az — nem az ő világa volt. Az ő nagy témája a bögrés csendélet, a vaságyas szobazug volt, amelynek darabjait döbbenetes objektivitással rendezte képpé, s egy különös, a művészetben addig ismeretlen világot sűrített ebbe a képépítménybe: a századelő proletárjainak szűkebb világát — a magamagáét. Vajon gondolt-e másra is Nagy-Balogh János, miközben a képeit festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kéne?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatni akarás nélkül. Azáltal viszont, hogy a magyar proletár önportréját, maga élte háza táját vitte be a művészetbe, a Munkácsyknak rokona, s elődje annak a másik proletárművésznek, az asztalos *Derkovitsnak*, akinél majd megmozdul a nála még nyugalmas szerkezet, hogy forradalmas indulatok megrázó dinamikáját befogadhassa. Nagy-Balogh János szerény című és méretű, de néha a „grand art", a nagy művészet szintjéig emelkedett vásznaiban joggal tiszteljük a munkásosztály szellemi öntudatra ébredésének, művészi akarásának az első eszméléseit.

SZŰKEBB HAZÁJA kegyelettel őrzi nagy fiának az emlékét. A temetőben sírkövet állítottak nyugvóhelye fölé, egykori otthonát táblával jelölték meg. A halála után megalakult Nagy-Balogh János Egyesületnek tagja volt, a többi között, a rézkarc európai hírű magyar mestere, *Komjáthy Gyula*, a *Lechner-szobor* alkotója, *Pankotai Farkas Béla* és *Klimó István*, aki a nagy példakép stílusában festette munkásábrázolásait. S a mostanában lezajlott Nagy-Balogh János-ünnepségek kiemelkedő rendezvénye volt a Gábor Andor utcai *Ifjú Gárda Művelődési Házban* megnyílt kiállítás, ahol a kiváló proletárfestő mintegy 35 festménye és grafikája mellett felsorakoztatták a róla elnevezett egyesület kilenc elhunyt művészének alkotásait is. A földszinti termekben állították ki a helyi képzőművészeti szakkör tagjainak a festményeit és szobrait, amelyek a mai kispesti művészet sokat ígérő kibontakozását tanúsítják.

A régi, vidékies hangulatú munkásváros mellett sokemeletes, modern lakóházak üde köntösű tömbjei emelkednek. Mesterünk megérdemelné, hogy az új utcák egyikét róla nevezzék el.

Artner Tivadar

EGY MUVÉSZ HALÁLÁRA

Ma meghalt Budapesten egy kiváló festő, Nagy Balog János. Kiállításokat nem rendezett, nevét, műveit nem ismerték — s csak az utóbbi időben sikerült lelkes barátainak néhány müértő figyelmét iránta felkelteni. Hogy barátai voltak-e valóban? Érzésük szerint bizonyára azok lesznek mindig. Érzésem szerint azonban néki barátai nem voltak. Ő egyedül élt.

Én is barátja voltam, pedig mindössze kétszer láttam őt s akkor is néhány másodpercre. De barátomá fogadtam messziről s úgy gondoltam rá mindig, mint olyan jelenségekre, akik vigasztalnak és irányítanak. Mikor először hallottam róla beszélni s mikor először láttam munkáját, — egy pillanatig sem tudtam óvatos vagy tartózkodó lenni irányában: éreztem, hogy szívesen nyitom meg előtte szivem s hogy ő a nemes és igaz emberek s az igazi művészek közül való.

Társaságban egy festőművész barátom évekkel ezelőtt egy kis festményt csomagolt ki előttem s megkérdezte, mit szólok hozzá. A munka meglepett. Halvány színekkel, széles ecsettel festett arckép volt s a felfogás mély nyugalma hatott rám először. Ilyet csak az festhetett, aki vivódások és vajúdások nehéz szenvedésein már régen túl van, — aki megállapodott magával s végképen kibékűlt a világgal, — akinek tüze már állandó: nem alszik ki többé s nincsenek rendetlen kitörései. Ma is emlékezem: zöldes tónusú háttérből egy szelid tekintet nézett le reánk — s éreztem, hogy aki álmodta ezt az alakot, épp oly szelíden helyezte őt el a végtelennek e kis zöldes világítású térségében... S igénytelenűl! —: senkivel és semmivel sem törődve, élettel, halállal, szegénységgel, hatással nem gondolt többé, csak azzal, hogy minden ereje rendelkezésére álljon abban a pillanatban, mikor ki akarja fejezni magát. Aki ezt festette, az erőit már a legnagyobb könnyedséggel tudja koncentrálni — s minden képessége eléri maximumát, ha ecsetet vesz kézbe.

Vajjon milyen élet, milyen lelki gyakorlat kell ahhoz, hogy ilyen fegyelemre tudjon szert tenni valaki?

Megtudtam azután, hogy Kispesten él, — nem szeret bejönni a városba, csak esténként látogat el néha Pestre, amikor egyet-mást vásárol... Elmondták, hogy nem adja el festményeit, már csak akkor, ha nagy szüksége van pénzre s akkor is barátainál helyezi el néhány forintért egy-egy képét... Hogy ezt az arcképet egy fogorvosnál fedezte fel barátom, akinek a szerző ezzel fizetett... Értesültem róla, hogy télen mindenféle munkákra szegődik el, — szobafestőnek, mázolónak áll be s egy kis pénzt gyűjt ezalatt, hogy nyáron dolgozhassék.

Nyugat 1919 (16-17 sz.)
(december)

Ezeket hallván, írtam néki egy igen udvarias levelet s kértem, nem adna-e alkalmat, hogy megismerhessem, szeretnék segítségére lenni, hogy képeit elhelyezhesse — s megpróbálnám, talán sikerűlne kiállítást rendeznünk műveiből. — Nem felelt.

Azóta még néhány képét láttam: gyönyörű csendéleteket s egy intérieurt. A szomorúságról szóltak — s mégis átjárta színeiket valami nemes, megbékélt, előkelő derű. Az egyik festményen egy anyóka űl a székén és varrogat csendesen. Feje reszketős, térdei már nem engedelmesek, — szobájában csendes, néma világosság. — Mily könnyűszívű ez a szomorúság, mennyire megbarátkozott a halállal, aki ezt az üzenetet küldi, — míly mesteri a rajz s míly pompás a szín...

Aztán azt hallottam, hogy a háborúban megsebesűlt, — a jobb karja forgócsontjába fúródott a golyó, — vége van. Abban a pillanatban éreztem, hogy nincs vége. S valóban egy fél év múlva értesítettek, hogy Nagy Balog már lassan-lassan dolgozgat, balkézzel.

Egy lépcsőn találkoztunk először, — ő felfelé ment, én távoztam. Barátaink mosolyogva bemutattak egymásnak. Néhány szíves szót váltottunk. Katona-ruha, felkötött kéz — s a legkülönösebb arc. Helyesen jegyezte meg valaki róla, hogy személyéből a rendkívűliség sugárzik. Mintha a középkorból lépett volna ki elénk: paraszti vonások, nyers szakáll, himlőhelyes arc, kemény kezek — s valami különös testtartás: mintha hozzá volna szokva, hogy kardot rántson barangolásai közben... Hiszen igaz: katona-kard volt az oldalán s lábszárain posztó-harisnya... De én már tollas bársony-süveget képzeltem sapkája helyén s hosszú, orros cipőket lábain — s előttem állt egy szegény, kóbor művész-lovag, aki viszontagságait a háta mögött hagyta s most éppen mosolyog... — — De mindennek ellentéteképen: tekintete nyugodt és szelid, hangjai közvetlenek s arcán néha egy kedves ravaszság apró jeleit látod, — mintha azt akarná mondani: van ám egy titkom pajtás, melyet te nem tudhatsz, — amelyet rejtek előled, — valamim, valamim van, ami mégis csak föléd emel — s öntudatossá tesz... S aztán a fülembe súgná ezt az egy szót: az életem!

Még egyszer találkoztunk ebben az életben. Éppen szomorkás napom volt, — elégedetlen voltam magammal. Szomorúságaim, életbe vágó habozásaim újra éledtek, új krizissel fenyegettek, — szegénységemen, elhagyatottságomon töprengtem s a hatalom előnyein. Szerencsétlen ember vagyok, aki csak szomorkodni tud sorsán, — javítani nem, — gondoltam. S milyen megaláztatásoknak vagyok kitéve! Ha bármily hatalom volna kezemben, nem eshetnék meg, hogy ily nyomorúltan bánjanak velem... Emberséggel, szelídséggel akarom belátásra bírni őket, — mikor tudom, hogy ez úgyis lehetetlen! Mennyivel egyszerűbb volna kényszeríteni őket, hogy szelídek s jók legyenek! Mert mi más a hatalom, mint: nem

várni, amíg jószántukból lesznek szívesek! Hiszen tudhatom, hogy a hatalom felé félelmében mindenki legszebb arcát fordítja!... Viszont mire becsüli a világ a «szellemiek emberét» — a legkisebb anyagi haszon reménye jobban kecsegtet, mint bármily bölcseség, vagy tisztesség! — Mégis: hatalomra kellene törekedni, — pénzt kellene szerezni!

Így töprengtem a villamosmegállónál, mikor valaki megáll előttem. Nagy Balog János volt, felkötött karjával. Ismét mosolygott.

— Jól van? — kérdeztem borúsan.

— Ó nagyon. Dolgozom.

— S anyagiak? — Nincs baj?

— Hogy gondolja? — felelte büszkén s bizalmasan. — Rokkantsegélyt kapok!

— S ez elég?

— Hogy elég-e? Én uram évekig éltem havi harminc-negyven koronából. S elég volt.

— Azt elhiszem. De nem hiszem, hogy közben valami nagyon boldog lett volna.

— Nna. — De igen.

— Hát nem kívánkozott soha valami jobb élet után?

— De igen. Mindenki, — tehát én is. De hát, — Ön nagyon jól tudja, hogy vagy dolgozni, — vagy kívánkozni. S nékem erre nincs is időm. Ha el akarom végezni a dolgomat itt, — akkor vigyázni kell a kivánságokra...

— Nem képzeltem, hogy ilyen tudatos!

— De igen, — ezt már megtanúltam.

— S van családja?

— Ó — nincs! — felelte derűs biztonsággal.

— És jól érzi magát?

— Igen! Értse meg uram, — dolgozom s most már talán meg is vagyok a munkámmal elégedve. S míg ezt elértem, azután, amíg kigondoltam magamnak mindent, — ez maga is sokáig tartott. — És épp most hagyjam abba? A jobb kezem is mozog már egy kicsit, a bal pedig egészen pompásan engedelmeskedik... Hiszen a lelkével rajzol az ember, nem a keze ügyességével...

— No ennek örülök! — Igazán! Isten Önnel — és sok szerencsét!

— Isten Önnel!

Megkönnyebbűlve, lidérceimtől megszabadúlva sóhajtottam fel s szégyenkeztem előbbi gondolataim miatt. S boldog voltam, hogy ilyen emberek is vannak e világon. Hiszen megvigasztalt és útat tudott mutatni!

Mint hallom, húsz év óta Kispesten egy szobácskában lakott, — maga főzött magának... Ha pedig egy-egy barátja meghívta vacsorára, nagyon örült neki... s még napok múltán is ravaszon dícsérte a házi-

asszony főztjét, azzal a célzattal, hogy máskor is meghívják. Békés és közvetlen embernek mondja mindenki, — aki szívhangon szólott s szíveket nyitott meg. Ha trágárságot hallott, elpirúlt bele s nem volt barátaival szemben soha gyengédtelen, vagy önző. Tehát nem «vad-génie» — a legszelídebb génie az övé volt.

Művészek voltak vásárlóközönsége. Szegény emberek, elragadtatott, hű és igaz lelkek, akik kijártak hozzá s nézegették, rakosgatták munkáit...

— Hát ezért mennyit kér Nagy Balog?

Ő pedig pipázva, élvezve mosolygott.

— Száz koronát.

S nem is kellett azonnal fizetni. El lehetett vinni a képet, — mert a mosolygó művész bízott az emberekben.

Öntudatos ember volt — s úgy élt, ahogy öntudatos embernek élnie kell: — nem hagyta, hogy ösztönei, hangulatai, vagy a körülmények kisodorják élete útjáról. Szerette a művészetet és becsülte hivatását és munkáit.

Negyvenöt évet élt s mint értesülök, a következőképen halt meg: agyszélhűdés érte — s két napig egyedül, önkívületben feküdt hideg szobája padlóján. Ekkor tüdő- és vesegyuladással kórházba szállították, ahol rövid idő múlva kiszenvedett.

S most, hogy meghalt, szükségét érzem, hogy búcsút intsek neki s megköszönjem konok életét. S a példaadást és tanuságot, melyet ez a megingathatatlan művész-becsület nékem mutat.

FÜST MILÁN

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János

A Kárpátoktól Európáig

Elhunyt Gunda Béla

A politikai határoktól, állami hovatartozástól, nyelvtől, vallástól és kulturáltságtól független fogalomként Gunda Béla akadémikus – akkor még fiatal kutató – és Kosáry Domokos egy időben, de egymástól függetlenül kezdte használni a harmincas évek végén a „Kárpát-Európa" meghatározást. Benne volt ebben a fogalomhasználatban az, hogy a térség népeit elszakíthatatlanul szoros gazdasági, történeti kötelékek kötik össze, benne az is, hogy a jövőben sem boldogulhatnak egymás nélkül, ahogyan a jelenben és a múltban sem, s benne az is, hogy a tudomány emberének is az itt élő népek közös igazságát kell keresnie.

Hosszú élete, tudományos pályája során ezt tette Gunda Béla akadémikus, néprajztudós, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem iskolateremtő professzora is, és annál is inkább fájdalmas személyével a múlt idő használata, mert tevékenysége tudósként, tanárként egyaránt példamutató volt. Az MTI-vel vasárnap tudatta a szomorú hírt a Magyar Tudományos Akadémia néprajzi bizottsága. A tudós otthonában lett rosszul szombaton: a szíve mondta fel a szolgálatot.

A 83 éves korában elhunyt akadémikus az ősfoglalkozások, a népi építkezés, Kelet-Közép-Európa népei néprajzi összehasonlító vizsgálata és a néprajz elméleti kérdései nagy tekintélyű szakértője volt. 1949-ben megszervezte és évtizedekig vezette a debreceni egyetem Néprajzi Intézetét. 1978-ban Herder-díjat kapott, elismeréseként annak a tevékenységnek, amely úgy kutatta a térség értékeit, hogy azzal egész Európa, a nagyvilág kulturális örökségének gazdagításához járult hozzá.

(szó)

Százhúsz éve született Nagy Balogh János

Halhatatlanságában bízó festőremete

A százhúsz éve, 1874. augusztus 2-án Budapesten született, és ugyanitt, 1919. november 22-én elhunyt *Nagy Balogh János* egész életét Kispesten, a főváros akkor még önálló elővárosában élte le, leszámítva a fronton töltött katonáskodást, ahonnan sebesülése miatt szerelték le. Bár a művészet alapelemeivel *Györgyi Kálmán* irányítása mellett ismerkedett a Fővárosi Iparrajziskolában, majd 1898–99-ben az *Iparművészeti Iskola* esti kurzusát látogatta, s végezetül a müncheni Akadémián is tanult, lényegében autodidaktának minősítették sokáig. Igaz, többnyire nem pejoratív értelemben. Eredeti mestersége szobafestő volt, aki úgy élt kispesti magányában, a szegényes otthon számára meghitt tuszkulánumában, hogy a nyári iparosmunka keresményét félretéve, télen folyvást képezte magát – és alkotott. Kiállításokon való részvételre még legjobb barátja és önzetlenül segítőkész instruktora, *Muszély Ágoston,* a spirituális művészcsoport e prominens személyisége se tudta rábeszélni. Amikor közös mennivalóik során a jóbarát a halhatatlanság e földi megszerzésére ösztökélte, Nagy Balogh látnoki önérzettel zárta le vitájukat: „Majd a művészettörténet..." Igaza lett. Miután – 1919-ben – átköltözött az ismeretlen transzcendens világba, a Szépművészeti Múzeum akkori főigazgatója, a méltán nagy hírű *Petrovics Elek* a teljes Nagy Balogh-hagyatékot befogadva – megmentette. (Életműve természetesen ma a Nemzeti Galéria tulajdona, s néhány képe állandóan látható a 20. századi állandó kiállításon.)

Valódi kvalitásait csak korai halála után (45 évesen távozott) lehetett felmérni s értékelni. Hamar kiderült, hogy témaköre eléggé behatárolt, szűkös. Szegényszagú egyszerű műterme, szerény lakásának konyhája, egyszerű tárgyakból összeállított csendéletek, édesanyjának szeretettel megfestett portréi, markáns önarcképek, valamint a Wekerle-telep építésénél lapátoló és talicskát toló kubikosok néztek le vásznairól. Ezt az igen zárt s befelé forduló világot az igaz s nagy művészek mély alázatával, egyenletes fejlődés mellett, szinte észrevétlen magabiztossággal tette gazdaggá – saját lelki gazdagságát a legőszintébben kivetítve. A Nagy Balogh-féle etika olyan kincs, amelynek birtoklói, ha akarnak, se tudnának mellébeszélni. Nehezen érthető, hogy ez a mackómozgású, befelé élő, igen szerény ember miként vonzódott a varázslatos, ám vulkánkitöréses *Richard Wagner* harsogó zenéjéhez. Hasonmód galamblelkű barátja, Muszély egykori elbeszéléséből tudom, hogy akár Kispest, akár a főváros utcáit járva a legtöbbször Wagnert „dúdoltak" fennhangon – többnyire a Tannhäuser-nyitányt részesítve előnyben: lépéseikhez ritmizálva.

A gyakorlott szem hamar észreveszi, hogy Nagy Balogh János maradandó értékű piktúráját egyféle sajátos, tudat alatti geometrizáló hajlam szilárdítja rendezetté, a kompozíción belül pedig tartózkodó és választékos színharmónia jellemzi. *Csendéletei* főképp *Cézanne* klasszikus kubizmusára emlékeztetnek, míg *kubikossorozata* leginkább *Millet* népi realizmusát juttatja eszünkbe, természetesen elkerülve az utánérzéseket. Teljesen egyéni ízek telítik drámai erejű *Önarckép*-kollekcióját, amelyek, miként *Frans Hals* és *Rembrandt* mélységei, döbbenetes élményt rejtenek. Rajzművészete még festményeinek korszerűségét is túlhaladja. Bár életműve nem egyenletes, jó néhány képe így is kiemelkedik abból, és festészetünk legjava alkotói közt foglal helyet. *Kosztolányi Dezső* írta vele kapcsolatban: „a lángész nem a mindent megértés, mint ahogy sokan hiszik, nem a tág befogadás, hanem inkább a korlátoltság, a magábazáruló, magábafutó kerekdedség". *Németh Lajos* kiegészítése: „Ezért a debreceni parasztősök ivadéka, a pesti házmesterfiú, a kispesti mázolómester, a himlőhelyes arcú, szöghajú, Cyrano-orrú Nagy Balogh János a magyar festészet nagyjai közé tartozott".

*

Sajnálatos tény, hogy Nagy Balogh János szűkebb hazájában, Kispesten tudott a legkevésbé próféta lenni. Évtizedekkel korábban a helybeli lokálpatrioták kiharcolták a *Nagy Balogh János Kiállítóterem* létesítését a kerület szívében; itt nyert elhelyezést a nem lebecsülendő *Helytörténeti Gyűjtemény* is. És itt rendezték rendszeres tárlataikat – egyénit és kollektívet – a *Kispesti Képző- és Iparművész Csoport* országosan, sőt külföldön is ismert tagjai, továbbá sok más fővárosi, vidéki meg külhoni művész. Sajnos ez már a múlté. Az 1991. évi helyhatósági választások után megalakult önkormányzat első „ténykedése" az volt, hogy szétverte az egykor szebb napokat látott közgyűjteményi és kiállítási intézményt, és egy teljesen fölösleges *bútorraktárt* (pardon: üzletet) telepített a helyébe. E művészetellenes bűnt leplezendő, létrehoztak ugyan egy ún. Kisgalériát a Kispesti Vigadó néven működtetett korcsma előadótermének előterében, ahová még amatőr munkákat kiállítani is megcsúfolása a művelődésügy szolgálatának. Csak irigyelni lehet a „szomszéd" kerület (XX.), Pestszenterzsébet polgárait, akik két jól működő, nívós múzeummal is dicsekedhetnek, nem szólva Óbudáról, ahol hat hasonló rendeltetésű, országos hírű múzeum és galéria művelteti polgárait. Mindez aligha pénzkérdés csupán. Sokkal inkább a városatyák szellemi színvonalának, műveltségének, igényességének a fokmérője.

Ecsery Elemér

Tanácskozás a médiatörvényről

A szabad rádiózásról és televíziózásról szóló törvény előkészítésére hétfőn szakértői tanácskozás kezdődött a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban. Az egy hétig tartó fórumra a Magyar Köztársaság Hivatala, a parlamenti pártok, a Magyar Televízió és a Magyar Rádió, illetve érdekképviseleti szerveik, a Duna TV, valamint a kábeltelevíziók, magántelevíziók és a kereskedelmi adók képviselői kaptak meghívást.

A tanácskozás résztvevőinek és a sajtó képviselőinek kiosztott sajtóanyagból többek között megtudjuk: a most megvitatandó törvénytervezetnek az első változata még 1990 nyarának elején keletkezett. A végleges tervezet pedig 1990 decemberében született meg. Az előterjesztők véleménye szerint elképzeléseiket az idő igazolta. Ezért, igaz 1994 júliusában átdolgozták, de lényegén és egységes szerkezetén nem változtattak.

Fodor Gábor kultuszminiszter megnyitójában elmondta: reméli, hogy a tanácskozás eredményeképpen a Művelődési és Közoktatási és az Igazságügyi Minisztérium által felkért független kodifikációs bizottság augusztus végére elkészítheti azt a koncepciót, amely alapján a törvénytervezet már szeptember végére a kormány elé, októberben pedig a parlament elé kerülhet. A hazánkban működő összes rádió és tévéadó képviselőit már csak nagy létszámuk miatt sem tudták meghívni, de őket sem kívánják kizárni a fórumról, ezért küldték el nekik az itt megvitatandó-anyagot. A törvénytervezet végleges kialakításánál az ő véleményüket is figyelembe veszik.

A megnyitót követően a tanácskozás – amelyre a meghívottak közül csak a Független Kisgazdapárt nem delegált képviselőt – zárt ajtók mögött folytatódott.

(p. g.)

A rendező remekműveket szolgál

Beszélgetés Vámos Lászlóval

Az ismert és népszerű színházi- és operarendezőt, Vámos Lászlót 1994. január 14-én a Magyar Állami Operaház főrendezőjévé nevezték ki visszamenőleg január 1-ei hatállyal. Főrendezői szobájában a falon Nádasdy Kálmán, Márkus László és Oláh Gusztáv nagyméretű portréfotói, oldalt egy negyedik kép, egy régi jóbarát, Blum Tamás karmester képe.

– Mit jelent önnek ez a négy kép?

– Három mesterem képe a szellemi örökségemet jelenti. A mai napig is tulajdonképpen abból élek, amit tőlük tanultam, tőlük kaptam, ízlést, színházlátást, világlátást, ez volt szellemi táplálékom. Mindezt egyszer már megpróbáltam operai szinten megvalósítani, amikor a debreceni Operát elindítottuk *Blum Tamás* barátommal, tehát a negyedik képpel. A Főiskolán az első osztályfőnököm *Márkus László* volt, de ő másfél év után, amikor másodikosok voltunk, meghalt. Ekkor a szcenikát *Oláh Gusztáv* vette át, az osztályfőnök és a rendezés-mesterség tanára pedig *Nádasdy Kálmán* lett, akivel haláláig nagyon szoros kapcsolatban voltam. Minden rendezésemet megkonzultáltam vele, ő eljött megnézni az előadásaim, nagyon sokat kaptam tőle.

– A három mester szellemi hagyatékát ön hogyan tudja továbbvinni?

– Ez komoly probléma. Lehet-e folytatni ott, ahol a múlt században született Márkus László, vagy a század elején született Oláh Gusztáv és Nádasdy Kálmán abbahagyták? Én úgy gondolom, hogy a szellemiséget kell folytatni, és nem pontosan ugyanazt, hiszen ma ők sem úgy csinálnák az operát, ahogy akkor csinálták, de azt gondolom, hogy azzal a – nevezzük így – művészi tisztességgel folytatnák, ami nélkül ők nem tudták elképzelni a színházcsinálást. Értem ez alatt, hogy elveikben és gyakorlatukban mindenféle kóklerkedéstől mentesek voltak. Én eddigi pályámon igyekeztem megfelelni annek, amit Nádasdy Kálmántól tanultam: a rendezőnek nem az a kötelessége, hogy önmagát megvalósítsa, hanem hogy szolgálja a remekműveket. Ma rendkívül divatos kifejezés például, hogy az én rendezői olvasatomban. Hát én ettől a szótól gutaütést kapok. Nagyképűnek és tartalmatlannak tartom, mi az, hogy az én olvasatomban, hát ebben akkor az is benne van, hogy az olvasat az lehet visszafelé olvasat is, és akkor „Hamlet a dán" visszafelé olvasva „Telmah a nád" lesz, vagyis ki lehet forgatni a műveket úgy a valódi tartalmukból, hogy a Jóisten sem ismer rá, csak azt tudjuk mondani, hogy jaj de érdekes, eredeti, újszerű megközelítés, nem olyan, mint volt, de vajon miről szól? Idetartozik az a kérdés is, hogy milyen korban játsszuk a műveket. Erre semmiféle szabály sincs. Én ortodoxiának nevezném, hogy feltétlenül abban a korban kell játszani, amelyről szó van, és tudok ellenpéldákat mondani a magyar operavagy drámatörténetből. A múlt században például a Bánk bánt, amit egy 1200-as években játszódó történet, a reformkor ruháiban játszották. Meg kell nézni a magyar színháztörténet képeit, hogy Laborfalvy Róza, Egressy Gábor vagy Déryné milyen ruhákban vannak, a múlt század díszmagyarjaiban.

– Tehát ön szerint bizonyos fokig a korszellemtől függ, hogy mikor hogyan, milyen miliőben játszanak egy művet?

– Igen, ez korszellem, és darabja, műve válogatja, hogy ez sikerül-e. Az egyik mű kibírja a korából való kizökkentést, a másik nem. Furcsa módon a legtöbb mű kibírja. A lényeg az, hogyha valaki nagyszerűen megfogalmazza a koncepciót: ezt akarom csinálni, és utána az előadásból ez nem derül ki, hanem egy zavarosság, egy rejtvény keletkezik, akkor a dolog megbukott!

– Önnek nyilván felügyeleti joga van a rendezői kar felett, mennyiben kívánja az operai rendezők munkáját felülbírálni?

– Ebbe rendkívül szerényen, tapintattal, kollegialitással, de szeretnék beleszólni egy bizonyos határig. Én elsősorban konzultánsa és tanácsadója szeretnék lenni a fiatal rendezőknek, adott esetben még a vendégrendezőknek is, még akkor is, ha esetleg nálam jelentősebb rendezők vendégeskednek.

– Mennyiben szól bele a főrendező – nemcsak a rendezők – hanem általában a vendégművészek meghívásába?

– Született hármunk között, tehát *Ütő Endre* igazgató, *Oberfrank Géza* főzeneigazgató és köztem egy megállapodás, hogy minden jelentős lépés az Operában, tehát műsorterv, szereposztások, vendégjátékok, meghívások stb. hármunk egyetértésével történik. Az természetes, hogy vendégrendezők meghívását én invokálom az ő beleegyezésükkel.

– Mikor és mi lesz az első operaházi rendezése?

– November 11-én Verdi: Otello című operájának rendezése lesz a bemutatkozásom már mint főrendező, de meg kell említenem, hogy vendégként már 1969-ben rendeztem az Erkel-színház Trubadúr előadását.

Viola György

Eurowoodstock '94

Rockünnep a hajógyári szigeten

Müller Péter Sziámi, az Eurowoodstock megálmodója a rendezvény tegnapi, második sajtótájékoztatóján arra gyanakodott: a tavaszi beharangozók után azért volt csendesebb a sajtó, mert hitetlenkedve fogadta a hírt; hogy az utóbbi tíz esztendő egyik, ha nem a legrangosabb európai rockeseményére épp itt, a hajógyári szigeten kerül sor. Valójában talán nem is a hitetlenkedés volt a visszafogottság legfőbb oka, hanem: az első „tálalás". Amely a régi „szép" időkre emlékeztetett, amikoris kivonultak valahová pártunk és kormányunk első emberei, hogy a hajbókoló kiszyuppiék között felavassanak, átadjanak vagy épp fát ültessenek. Mint idén tavasszal is: ahol még a huszonöt fa elültetésének fontossági sorrendje is meg volt szabva. Úgy mint: *Göncz, Schamschula, Demszky, Bárdos,* stb... A lényeg: az első tucatba sem fért be olyan személyiség, akinek valami köze lett volna – nemhogy a régi Woodstockhoz, hanem egyáltalán magához a rockzenéhez. Pedig azt a fasort elsősorban a rocknemzedéknek kellett volna elültetnie. Az emlékezés és az elégtétel gesztusaként. És: ezzel is jelezve magát a tovább élő szellemiségét annak, amellyel ez augusztusi hét során találkozhatnak majd az azóta vagy az azóta sem felnőttek.

Tegnap *Müller Péter Sziámi* ízelítőt adott ebből. A földre dobott és „megtaposott" zakójával, zsebre gyűrt nyakkendőjével csak úgy, mint teljes, a konvenciókat félresöprő (maga)tartásával. Aki ezt hatásvadász gesztusként fogta fel, nagyot téved. Annál jóval többet érzékeltetett ez: hangulatát a huszonöt esztendővel ezelőtti, korszakhatárt jelentő eseménynek, s remélhetőleg hangulatát a világegyetemisták augusztus 18–25 közötti találkozójának is. Ahol a diák szó nem azokat jelenti, akik bármilyen iskolába járnak még, hanem mindenkit, aki a szó legtágabb értelmében tanul vagy épp csak keresi tanulni-valóját. Aki, hogy magyarán szóljunk: *lát, nem csak néz.*

De miről is szólt a Woodstock – huszonöt esztendővel ezelőtt? Talán arról: van, ami akkor is meghal, ha minden-minden tovább él. Van, ami akkor is tovább él, ha minden elpusztul. A köztesig kell eljutnia annak, aki e törvénytől akar függetlenedni. *Az egyetlen függetlenség a szeretet.*

Reméljük: így, ezzel s ezért fog eltelni ez az emlékező hét. De hogy konkrétabban, mi is lesz ott? Szinte beharangozhatatlan. Közel nyolcszáz programnak (3240 fellépővel) szorítottak helyet huszonegy helyszínen. Egy miniváros épült itt fel hatalmas erőfeszítéssel, még nagyobb áldozatvállalással. Azért emeljük ki itt is a sztárvendégeket: *Jefferson Starship, Jethro Tull, Grandmothers of Invention, Alvin Lee (Ten Years After), Eric Burdon (Animals), The Byrds, Blood Sweat&Tears and Leslie Mándoki's People.*

De jegyezzük meg végül: e névsor messze nem tükrözi azt a valódi szenzációdömpinget, amelyben része lehet a Student Islandra látogatónak. Győződjenek meg erről Önök is. *De Ti se maradjatok ki a buliból!*

Tamási Orosz János

Forint

Tőlünk nyugatabbra, ahol fejlettebb az emberek hatodik érzéke, azaz az anyagi értékekhez, pontosabban a pénzhez való viszonya, nem a névnap, hanem a születésnap a nagyobb ünnep. Talán azért, hogy minden évben számba vehessék az addig megtett utat.

Tegnap óta 48 éves 1946-ban megteremtett nemzeti valutánk, a forint. Gurulására nekünk is érdemes egy pillantást vetni. Bizony, ez a forint már nem ugyanaz, mint születésekor. Ahogy az emberek sem. De amíg az emberek fiatal korukban nőnek, fejlődnek, ez a forint kisebbé vált, mintha a csökkenő értékét mutatná ezzel. A jegybanki és piaci kamatok fokozatos emelkedése azt jelzi, hogy most is jelentősek a leértékelési várakozások, azaz nem bíznak nemzeti valutánkban a hazai pénzpiac szereplői. A héten a gazdasági egyensúly felé teendő lépésekről tárgyal a kormány. Nem lehetetlen, hogy épp valutánk születésnapja közelében hoznak róla jelentős leértékelési határozatot, de az biztos, hogy a döntések áremelést kiváltóak, így értéke tovább csökken.

G. J.

Tengiz mindig hallat magáról...

Cementtolvaj magyarok?

Az év végéig több százan hazatérnek

Egy tegnapi újsághír szerint a Vegyépszer Rt. öt magyar munkást százhúsz tonna cement „lenyelésével" vádoltak meg Tengizben. A kazah–amerikai Tengizchevroil társaság biztonsági emberei szokatlanul keményen jártak el: a több mint egyhetes kihallgatás során még a tábort sem hagyhatták el a gyanúsítottak. A fenyegetésekkel fűszerezett procedúra végeztével az amerikaiak három magyart hazaküldtek, a Vegyépszer helyi vezetőit pedig levélben értesítették a történtekről.

Kérdésünkre *Szakall Zoltán*, a Vegyépszer vezérigazgatója elmondta: tudomásukra jutott az ügy, s *a magyar vendégmunkásokkal szemben tanúsított szokatlan eljárás miatt* levélben tiltakoztak az amerikaiaknál. A vezérigazgató véleménye szerint kizárt dolog, hogy az ellopott cement a magyarok számlájára írható, alighanem eleve megapasztva érkezett a szállítmány. Ezt a feltételezést támasztja alá, hogy *bizonyítékok híján rendőrségre sem került az ügy.* Ha valami terheli a magyarokat, az legfeljebb csak – egyébként ilyesmi nem először fordul elő – a hiány *késői jelzése* lehet.

A példastatuálás szokatlan módszerére nem lehet magyarázat, noha tény, hogy *az olajeladás akadozása miatt igen rossz hangulat uralkodik az amerikaiak körében* – szögezte le a vezérigazgató.

Az olajszállítás és az új csővezetékek kiépítése ügyében még nem született megegyezés a kazaki, az amerikai és az orosz fél között, így egyelőre azt sem tudni, hogy a negyedik negyedévben mennyi nyersolaj szállítására nyílik lehetőség. Ugyanakkor *csökkennek a beruházások,* aminek egyik következménye, hogy év végéig *200–300-ra apad a jelenleg ezer fős magyar gárda* létszáma. A jelenlegi helyzetben az amerikaiak is *elbizonytalanodnak,* s úgy látszik, könnyen ragadtatják magukat érthetetlen lépésekre.

V. É.

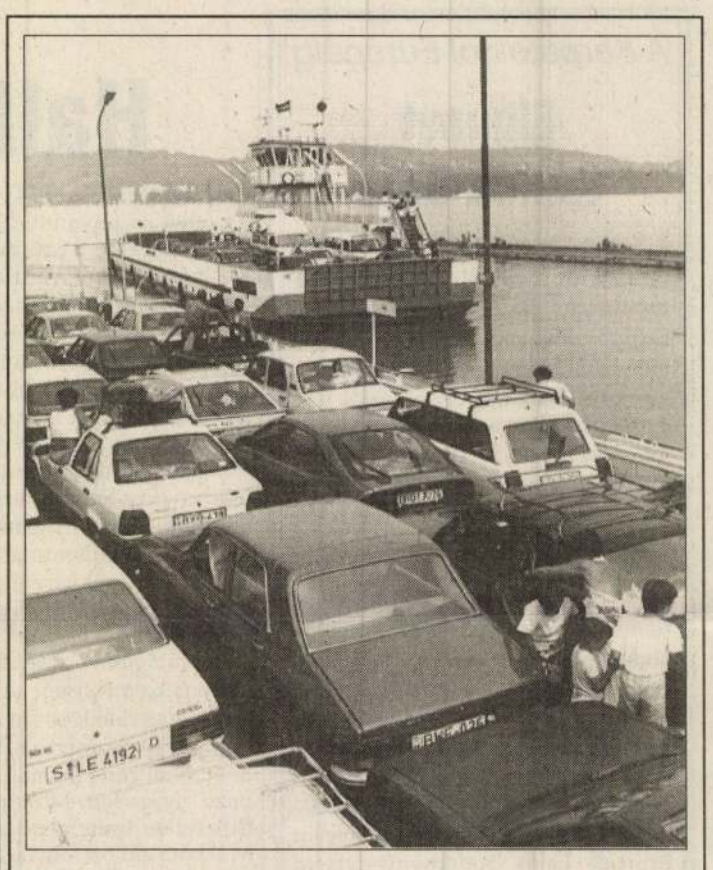

Forog a komp. Ugyan 20 százalékkal emelte az idén a kompjáratok viteldíját a Mahart Balaton Hajózási kft., mégis teljes gőzzel dolgozik a négy komp Szántód és Tihany között.

FOTÓ: MTI – H. SZABÓ SÁNDOR

KOMMENTÁR

Olajcsalók, olajszőkítők

Az olajjal foglalkozó vállalkozók több mint fele nemcsak üzleti tevékenységből, hanem adócsalásból is szert tesz jövedelemre, amennyiben általánosíthatók az adóhivatal tapasztalatai. Az APEH ugyanis 1374 kőolajtermék behozatalával, forgalmazásával és felhasználásával foglalkozó cég ellenőrzése során 800 esetben bukkant eltitkolt adó nyomára. A nyolcszázak mintegy 12,4 milliárd forinttal rövidítették meg a költségvetést. Ez az összeg elegendő lenne a törvényeknek megfelelő mértékű nyugdíjemelésre.

A leleplezett csalások és trükkök módja változatos. A legnagyobb költségvetési bevételkiesés oka a fogyasztási adó eltitkolása. Ezt a háztartási tüzelőolaj savazással való gázolajjá szőkítésével érték el az „üzletemberek". Előfordult azonban az is, hogy a tüzelőolajat értékesítették a forgalmazók, majd utólag ugyanannyi gázolajat „szereztek be" a vevőtől. Persze a színlelt ügylet hamis számlái mögött is csak egyszerű gázolajszőkítés állt.

Az áfa eltitkolásának számla nélküli értékesítéssel és *fiktív beszerzési dokumentumok révén adóvisszaigényléssel ejtették szerét. Az adóhivatal eddig ugyan még nem vizsgálta, de lehetőség van a gázolajnak petróleummal, orsóolajjal vagy kerozinnal való hígítására, így a hígítószer után a fogyasztási adó saját zsebbe gyűjtésére is.*

A költségvetés még akkor is negatív mérleggel zárja az olajcsalások ügyét, ha maradéktalanul behajtja az eddig – 261 esetben – 2,8 milliárd forint adó eltitkolásáért – kiszabott 5,7 milliárd forint bírságot. Persze döntés előtt áll még a 800 ügy kétharmada, de a behajtás eredményességéről jobb csak utólag beszámolni.

(giczi)

Hosszú, forró nyár

Ahogy jöttünk nyugatabbra, mind zöldebb lett a táj, frissebb a levegő, éreztük a párát, amellyel gyorsan teltek pórusaink. A kukorica itt még bírja; talán csak a gyöngébb földeken pöndörödik levele a szár fölső harmadán. Még bírja – így kell mondanom, mert még néhány száraz, forró nap, aztán vége. Estére a cukorrépa levelei úgy összeesnek, akárha lekaszálták volna, de a pillanatnyi hajnali pára egyelőre újraéleszti.

Eszement a hőség; minden élő panaszra fordul.

A réten a tehenek egyenest a patakparti fák hűvösébe igyekeznek, inkább csak bámulják a kiégett füvet, semmint legeléssel próbálkoznának. Egy hete vágtam le a gyöpöt a kertemben. Vesztemre tettem: nem locsoltam, ki is perzselődött. Reggelente azért van egy csöppnyi harmat, abból erőt merít néhány növény. Fölkelés után rögtön kimegyek a kertbe szétnézni, mi változott az éjjel, mennyi virág hullott le a hatalmas mályvacserjéről, mennyi éretlen alma a fájáról, sárgul-e tovább a selyemfenyő? Csinos pamacsa az ágvégeken, s ma a ház tövében egy bársonyfekete vakondokot vettem észre: följött talán ő is a járataiból, megnézni, mi az a forróság idefönt.

Legszomorúbb számomra mégiscsak a rét. A föld megrepedezett, szárazon tátongnak a pocoklyukak, a boszorkánykörök szinte megkülönböztethetetlenek a többi elsárgult fűtől. Inkább csak emlékezetből rovom őket: néhány szem csörögére száradt szekfűgombát csipegetek fel. Azok vízben visszanyerik eredeti üdeségüket. Gomba mindig van – hajtogatom rögeszmémet, és a gyepűben, a cserfák, tölgyek alatt valóban belebotlok három, szépnek látszó erdei csiperkébe.

Kukacosak...

(faló)

Laktanyavásár

A *székesfehérvári* városi önkormányzat – élve elővásárlási jogával – a Kincstári Vagyonkezelő Szervezettől *megvette az egykori lovassági laktanyát.* A 11,3 hektáros területen fekvő, különböző nagyságú és rendeltetésű épületekből álló objektum hasznosítására részletes tervet dolgoztak ki. Az épületekben *kulturális, szolgáltató, kereskedelmi és vendéglátó létesítmények* kapnak helyet, az üres területen pedig kereskedelmi központot, vagy telepszerű lakásokat építenek.

A lovassági laktanya megvásárlásával egyébként a sóstói szabadidőközpont hathektáros területének kivételével *már valamennyi egykori szovjet katonai objektum gazdára talált* Székesfehérvárott. Értékesítették a városban állomásozó hivatásos katonák lakásait, hasznosították a Seregélyesi úti laktanyákat, valamint a hajdani helikopterbázist. A legújabban megvásárolt ingatlannal – a város testébe négy évtizedig idegen részként ékelődő – értékes terület került a székesfehérváriak tulajdonába.

Elnézést kér a Posta

Bizonyára bosszankodtak Győr, Vas és Veszprém megyei előfizetőink, mivel hozzájuk tegnapi lapszámunkat nem kézbesítették. A Soproni Postaigazgatóság – a három érintett megye kézbesítésben illetékes hivatala – levélben tájékoztatta szerkesztőségünket arról, hogy mindez számítástechnikai hiba következtében fordult elő, amiért elnézést kérnek, s – mint írják – „a hiba kiküszöbölése és a lapok pótlása" ügyében intézkedtek. Reméljük, ezt a tájékoztatást ma már olvashatják azok, akiknek szól – Győr, Vas és Veszprém megyében.

Már letelt az ígért határidő

Kincs, ami nincs – itthon

Mint ismeretes, tavaly decemberben betörtek a Dohány utcai Zsidó Múzeumba, és felbecsülhetetlen értékű kegytárgyakat, festményeket tulajdonítottak el – akkor még ismeretlen személyek. Azóta már kattantak a bilincsek, és a kincsek is – ha nem is a teljes készlet – előkerültek. Hazahozataluk a napokban esedékes, így felkerestük Zoltai Gusztávot, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének igazgatóját.

– Mit tud a kincsek hazahozataláról?

– Egyelőre az égvilágon semmit. Hivatalos értesítést nem kaptam még.

– Egyes napilapok azt rebesgetik, hogy önhöz szállítják a kincseket...

– Ez kacsa. Feltehetőleg valamelyik hazai belügyi vagy bírósági szervhez fog érkezni, majd miután ott megvizsgálták őket, akkor kerülhet vissza a múzeumba. Nem tudom. Négy héttel ezelőtt *Kacziba* úr úgy nyilatkozott, hogy feltehetőleg egy hónap múlva várható a hazaérkezésük. Nos, az egy hónap letelt, így érthető a fokozott érdeklődés.

– Még a zsidó újév előtt láthatók lesznek a kincsek?

– Természetesen. Mindenképpen még az újév előtt szeretnénk a tárlatot megnyitni.

– Az összes ellopott kincs látható lesz?

– Sajnos nem, ugyanis az eltulajdonított kegytárgyaknak csak mintegy 90 százalékát sikerült megtalálni. A hiányzó kincsek hollétéről még nincs tudomásunk.

(bártal)

Tudósítónktól:

Hétfőn délelőtt 11 óra után bejelentés érkezett a hajdúszoboszlói rendőrkapitányságra, hogy egy nagymacsi 59 éves asszony gyógyszerrel öngyilkosságot kísérelt meg. Családtagjai elől a közeli kukoricásba menekült. Hiábavaló keresés után később Debrecenből és Hajdúhadházáról nyomkövető kutyákat hoztak. Fél kettőkor megérkezett az ORFK helikoptere, de bevetésére már nem volt szükség, mert 20 perccel később a 33-as főút közelében sikerült megtalálni az öngyilkosjelöltet.

Kofa-folyt. köv.

Úgy volt, hogy július 21-én elástatják a csatabárdot a kofakamara és a fővárosi önkormányzat képviselői Nagyvásárcsarnok ügyben. El is ásták, ám nem túl mélyre, mert tegnap ismét kiéleződtek az ellentétek.

– *Miért bontották fel az egy hete megkötött szerződést?* – kérdeztük *Kmetty Ágostont*, a Kereskedői Kamara elnökét.

– Mert *Kispál* úr, a Csarnok és Piacigazgatóság igazgatója visszavonta a szavát. Kispál Sándor és a kereskedelmi bizottság elnöke, *Király László* kijelentették: amennyiben nincs egyezség augusztus elsejéig az ő feltételeikkel, akkor *Demszky* úr azt üzente, hogy augusztus elsejével *árvereztetni fogják* százhatvanunk üzlethelyiségét.

– Úgy tudom, hogy önök most ingyen szeretnének visszaköltözni a Nagyvásárcsarnokba...

– Természetesen, hiszen egy fővárosi önkormányzati rendelet értelmében, azontúl, hogy *jogunk van* a visszaköltözésre, az árusítóhelyek *egyszeri helyhasználati díj fizetése nélkül* járnának nekünk.

– Mit várnak a folytatástól?

– Nem tehetünk mást, minthogy bízunk továbbra is a tárgyalásokban. Várunk egy olyan vezetőt, aki *nem fogja visszavonni az adott szavát.*

Hírügynökségi értesülések szerint a főváros a kedvezményeket tekintve a legmesszebbmenőkig elment. További 40–50 milliós veszteséget már nem hajlandók vállalni.

B. Cs.

Tűnődés

A nyomorúságról

Az emberi nyomorúság csak az utópiák világában enyészik el – azoknak pedig ez idáig mindegyikéről bebizonyosodott a megvalósíthatatlansága. Visszamenőleges tapasztalataink szerint kreativitásunk csak tart a tökéletesség felé, de azt soha el nem érheti. Ezen állandósult késztetés okára találóan tapint rá Kodolányi János: „Az emberi lélek a tudattalan létezés és a transzcendens létezés között lévő feszültség szenvedését a transzcendens világ jelképrendszerében (szimbólumaiban) oldja fel. Ez a jelképrendszer a kultúra."

A kultúra tehát egy más dimenzióba való átlépést tesz lehetővé: enyhületet, tág teret biztosítván az elvágyódó számára. Innen tehát a romantika műfajának halhatatlansága. Fantáziánk nem nélkülözheti a színeket és a vad fordulatokat; lényegében ez Victor Hugo és Dumas varázsának titka.

Fiatal éveim emlékezetes könyvélménye volt egy, szerzőjének föltüntetése nélkül kiadott regényfolyam: Az eperjesi hóhér. Ez a kuruc időkben lejátszódó történelmi regény színvonalában és terjedelmében egyaránt dumas-i méretű. Írójának kilétére hosszú évek óta tartó kutatásaim ellenére sem sikerült rábukkannom.

Nos, az emlékezetes kalandok idéződtek föl bennem, amikor idén májusban barátaimmal kárpátaljai utazásra indultam. Munkácson, a várdomb tövében autóbuszunkra két kutya várt. Pörgő farokkal, alázatos pofával szaladgáltak közöttünk. Koldultak. Döbbenetes tükörképe az emberi nyomorúságnak! Mert bizony mindegy, hogy az ember süllyed le állati színvonalra, vagy az állat kezd „emberi" lenni – ugyanazon nyomorúság kettős arculatát látjuk. Bár gyötrően valóságos, nélküle mégis elképzelhetetlen a képzetes, az illuzórikus, mert sziámi ikerpárként szétválaszthatatlanul egyek.

Z. L.

Egy „üzletember" Németországból...

Ezer magyar hölgy kerestetik

Kereken ezer magyar hölgyet keres Hans Geyer erfurti üzletember, hogy kiutaztassa őket Németországba. Szándékát egy újság hirdetési rovatában tette közzé. Tegnap vele beszélgettünk.

– Mire kellenek a lányok? – kérdeztük a fiatal üzletembert.

– Tervem szerint megismertetném őket német férfiakkal. Házastársi, illetve partnerkapcsolatról lenne szó, ha az érintett felek is úgy akarják.

– Miért éppen ezer lányt akar?

– Ez kerek, s éppen elég nagy szám. Úgy gondoltam, valamennyien biztosan jelentkeznek. Ha összegyűlik néhány száz lány – szerintem ennyien hamarosan meglesznek –, megindulhat az üzlet.

– Konkrétan miképpen menne az üzletmenet?

– A hölgyek levelet írnak az erfurti címemre, majd személyesen is eljönnének. Természetesen német férfiak is jelentkeznek hasonló céllal, tehát könnyen összeismerkedhetnek. A többi már rájuk tartozik. A magyar hölgyeknek ezért nem kell fizetniük, a hasznom a németektől származna.

– A német lányok már nem felelnek meg?

– Az egykori NDK területén aránylag kevés a lány. Sokan Németországba mentek dolgozni, családot alapítani, mivel ott jobbak a megélhetés feltételei. Másrészt a német férfiakat vonzza a különlegesség, szeretik a külföldi lányokat.

– Gondolja, hogy a magyar lányok számára is vonzóak a német férfiak?

– Nem tudom, de feltételezem. Esetleg ők is arra gondolhatnak, hogy jót tesz nekik az új környezet, egy másfajta világ. Ha módjuk nyílik rá, miért ne próbálnák ki ezt a lehetőséget?

– Ezek szerint a magyar lányok a legkapósabbak német földön?

– Bár nem végeztem közvéleménykutatást, tapasztalataim alapján azt mondhatom, hogy a német férfiaknak a magyar lányok tetszenek a legjobban. Utánuk következnek a szlovákok, a csehek és a lengyelek.

(csarnai)

Nagy Balogh János

1021

Kispest szobrot állít Nagy-Balogh Jánosnak, az első proletárfestőnek

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori proletár lakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjá-

Nagy-Balogh János önarcképe

val, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig nyegyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből, — s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jó iránt és végtelenül igényes, maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanság míveli. Helyesírni nem a legjobban tudott — mondogatták mentségéül és kissé szégyenlősen munkáinak a tisztelői. Hanem: micsoda ösztönös intellektus kellett ahhoz, hogy eltalálja a számára egyedül korszerű és vegigjárható utat, amely nem sorolható senki mester és semmilyen irányzat stílusához, de híd tudott lenni múlt és eljövendő között!

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendeletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva várr, vagy görnyedt hátral krumplit hámoz (szemközt volt a pekség, anová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetleg kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle-telep) és — önmagát. Semmi mást csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig — európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Munkás figuráinak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is, (hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az Akadémia esti tagozatára), biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá. Tőlük tanulta a realitások szinte áhítatos tiszteletét, a nagylélegzetű emberlátást,, a férfiasan komoly színharmóniák költői ötvözését. Végül és legfőképpen: a műhöz való hozzáállás, az érte vállalt felelősség, vagyis a mesterség etikája dolgában voltak mérvadó mintaképei.

Munkás festő volt a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, maga-fajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét.

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újra-összefogásán. A nagybetűs „kompozíció" kereséséről Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nem igen érthette. Nem érezte a világ széthullását, mert az — nem az ő világa volt. Magától értetődő biztonsággal komponált, rögzítette döbbenetes objektivitással egy különös, művészetünkben addig ismeretlen világ: a századelő magyar munkásainak az életét, — a maga-magáét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendeleteit, vaságyas szobazúgait, kubikosait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kellene?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatni-akarás és lázító szándék nélkül. Népi realizmusa révén utóda Munkácsynak és elődje a másik — a legnagyobb! — proletárművésznek, az asztalos Derkovitsnak, aki magasabb szinten, erőteljesebben, XX. századi modernséggel tesz majd vallomást a munkásosztály életéről, megnyomoro-

Nagy-Balogh János: Kubikos

dottságáról, s végül is győzedelmeskedő szabadság-akarásáról.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészet Barátok Köre. Tavaly, halálának félévszázados fordulója alkalmából kiállítást rendeztek műveiből az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren, felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a tanács.

Artner Tivadar

DOLGOZÓK LAPJA
AUG. 6.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NÉPHADSEREG
BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

A senki föl

Ki tartsa rendben Vértess a műút melletti földsá

Sajnos, kevés követője akadt annak a néhány vértesszőllősi lakosnak, akik tavasszal nemcsak a házuk udvarán lévő virágoskertet művelték meg, hanem a ház előtt, az út mentén is felásták, gyepesítették vagy virágokkal ültették be azt az alig másfél méternyi földsávot, amely a gyalogjárót a műúttól elválasztja Hat-nyolc ház előtt így most is szépen ápolt virágoskert díszlik, s így aztán még szembetűnőbb a többi vértesszőllősi porta előtt az elburjánzott, néhol derékig érő gaz, nem beszélve a beépítetlen házhelyekről, amelyek bozótos, áthatolhatatlan vadonnak is beillenének.

A tanácsnál úgy vélekednek, van egy régi közmondásunk, „seperjen mindenki a maga háza előtt". Ez azt jelenti, hogy a háza előtti utat mindenki köteles rendben és tisztán tartani. No de a gyalogúthoz, vagy már a műúthoz tartozik-e a [illegible]ttő közötti földsáv? — ezt [illegible]ellene eldönteni, mert így — ahogy mondják — kötelezni senkit sem lehet a parkosításra.

Arra, hog[illegible] lettel, bünt[illegible] lyezésével k[illegible] kosításra, vi[illegible] mi sem gondoltunk. Sőt, még virágoskert létesítésére sem — bár nagyon szép lenne. — Azt elérni viszont, hogy legalább a derékig érő gazt kiírtsák, felássák és gyepesítsék a házak előtti földsávot — úgy véljük — nem kerülne különösebb fáradságba, és a gaz kiirtása sem sok munkába. Ezt megtenni, elérni még akkor is érdemes és szükséges, ha nem egy nagy forgalmú műút halad át a községen.

A műút azonban a községben halad át — s ezen az úton nemcsak hazai, de külföldi utasok is közlekednek. Nem a szép, rendben tartott, kellemes látványt nyújtó Vértesszőllős emlékét viszik magukkal, hanem olyat, mintha nem lenne gazdája a helységnek. Az élet a kapun kívül megállt, belepte a gaz. Márpedig az a sáv sem a senki földje, hanem a vértesszőllősieké. Érdemes lenne többet törődni vele.

[illegible]megfelelően megtörtént mar[illegible] helykijelölés, sőt már a leen[illegible]dő telep bekerítésével is v[illegible]geztek; csupán a vízvezeté[illegible] hálózat megépítése van hátr[illegible]

Az új telephelyen a dolgo[illegible]zók szociális és egészségügy[illegible] ellátásának a biztosítására nagy gondot fordítanak maj[illegible] S mindezen túl a kertésze[illegible] és virágkultúra termelési t[illegible]vékenységet is jelentősen n[illegible]veli majd a vállalat.

Esztergomi szerszámgépek Hannoverban

A SZIM Esztergomi Mar[illegible] gépgyára újabb nemzetközi k[illegible]állításra készül. Kedden ind[illegible]tották el Hannoverba a nen[illegible]zetközi szerszámgépkiállítás[illegible] gépeiket. A kiállításon bemu[illegible]tatják az MS 320—02 szer[illegible] számgépet és az MM 320—0[illegible] elektrohidraulikus másolóma[illegible]rógépüket.

Ügyelet a baleseti sebészeten

Éjjel két óra. Immár harmadik órája csend van a megyei kórház baleseti sebészetén. Pontosabban: már harmadik órája nem érkezett újabb sérült az osztályra. Mert például éjfél és egy óra között számoltam, éppen 11 esetben szólította a betegszobák csengője a két ügyeletes nővért.

Viszonylagos tehát a csend.

Az inspekciós orvos már másfél órája pihenhet, a szolgálatos műtős asztalra borulva bóbiskol.

Kedden délután tehergépkocsiba rohant Tatabányán az autóbusz. Hárman életüket vesztették. A karambollal szinte egyidőben érkezett kocsijával a helyszínre az osztály egyik orvosa. Véletlenül járt arra, ám nyomban munkához látott. És a mentők szállításra előkészített betegekkel száguldhattak a kórházba, ahol a műtő személyzete már bemosakodva várt. fellökte. Szerencsére kisebb horzsolással megúszta, s csupán megfigyelésen tartják bent. Remélhetőleg semmi baj.

Tehát ez volt egyebek közt délelőtt.

Meg persze a nyolc műtét, amelyek a késő délutánig tartottak. A főorvos este hét óra tájt indult haza, az osztályon az ügyeletesek maradtak, meg a még kezelésre váró, nagyrészt járó betegek.

És most ismét mentő érkezik. Középkorú, kissé ittas férfi az utasa. Autó elé tántorgott. A rendőrök szedték fel és küldték be, most már magához tért. Tiltakozik mindennemű orvosi beavatkozás ellen, saját felelősségére — félig-meddig szökve — elmegy.

A rendőrség ügyeletes tisztje telefonon érdeklődik éppen. Az eset hírére URH járőrt riaszt. Néhány perc múlva ismét megjelenik a beteg, de

Fiatalember feljajdul a műtőasztalon. A csille összezúzta az ujját, minden érintés nagy fájdalommal jár.

Az éjfél közeledik, amikor az utolsó sérült is elhagyja az osztályt. Az inspekciós orvos végigjárja a kórtermeket, és fél egykor felballag a szobájába. A műtős arca szürke. Az asztalra könyököl, feje lassan ráhanyatlik öklére. Elbóbiskol.

Most három óra.

Mentő még mindig nem jött.

Immár negyedik órája van tehát „csend". Valakinek rosszabbra fordult az állapota. Orvost hív a nővér. Elegendőnek tűnik egy nyugtató injekció, ám azért negyed órán át figyelik a beteget. Minden rendben.

Kint világosodik.

Az ügyeletes orvos nehéz

NAGY BALOGH JÁNOS

festőművész

halálának 50. évfordulójáról megemlékezik

NÉMETH LAJOS

művészettörténész

1969. november 18-án, kedden délután 6 órakor

melyre tisztelettel meghívja Önt a Képzőművészek Szakszervezete és a Fészek Művészklub Igazgatósága.

F. k.: Varga Imre — 400 db — 69.45071 Közl. Ny.

FÉSZEK MEGHÍVÓ

Önarckép

Virágcsendélet

Csendélet

Vadas József írása

Petrás István fotói

Hommage à szegényember

Nagy Balogh Jánosról

Nagy Balogh János

Budapest 1979/8

adottság, amin tisztességgel nemigen lehet változtatni. De így együtt a haladó gondolkodású és tisztességes magyar ember vallomása olyan csikorgóan hamis hangzású szöveg, aminek minden szava az ellenkezőjét jelenti.

Elszólás ez Dávid Imrének, a sikertelen írónak a szájából? Nem. Még csak nem is egy extrém regényhős torz morálja. Kollektív vallomás, amely ma is elhangzik nemegyszer. Nemcsak elázott „tisztességes magyar emberek" szájából, éjfél felé, hanem fényes nappal, józan beszélgetésben is.

Aranybányák

A regény címét adó apaszív, Dániel Imre szíve attól akar meghasadni, hogy fia, aki letöltötte 57-es büntetését, majd „Svédországot választotta", nem akar hazajönni, sőt, tudni sem akar az apjáról. Pedig ő, a konjunktúra szenvedélyes szimatolója már kész a tervvel:

„Kelenföld most hallatlanul épül, pár éven belül százezer lakos az új házakban. És a szolgáltatások? A béka feneke alatt. Televízió—rádió? Viheti hátán a Körtérre a készüléket. A fiam Stockholmban már színes televíziót javított, azok már előbbre vannak... Beszéltem a tanáccsal. Iparigazolvány? Kezet csókolnak neki! Kezet csókolnak! Egy aranybánya!"

Sokáig és sokféle formában nyugtalanította Mesterházit ez az aranybánya-tünet. Korunknak ez a legendája kétségtelenül ártalmas. Azoknak a keveseknek sem tesz jót, akiknek sikerül — nyeremény, iparengedély vagy kasszafúrás formájában. Még rosszabbat tesz azoknak, akiknek nem sikerül, de gondolataik olyan makacsul döngik körül a meggazdagodást, mint legyek a lámpát.

Utolsó művét, a *Zebegényiek*-et is erről írta Mesterházi. Mi késztet egy jeles matematikust arra, hogy megszervezze a maga aranybányáját: a szippantó szolgálatot? A szegénység. Vagy — matematikusról lévén szó — mondjuk tapintatosan így: a számítás. Mert a matematikusi jövedelemből soha nem tudna összerakni egy lakásra valót a gyerekének.

Végül mindenki jól jár a „nagy sikerű családregény"-ben. A professzor megszabadul anyagi gondjaitól, az emésztőgödrök meg idejében kipucolódnak. De ez a happy end fölöttébb nyugtalanító. Mert közben az igazi aranybánya, a nemzet szellemi kincse rosszul művelődik. Ezt a mindennél gonoszabb pazarlást sokféle fogalmazásban felrótta Mesterházi Lajos a nemzetnek. Még olyan fantasztikus szatirikus formában is, hogy más bolygóról érkezett szuperlények agyvelejét zabálják meg az éhes falusiak, változatos, ízletes módokon föltálalva. (Rakéták, csillagok, receptek.)

Viták az építészetről

Ugyanerről a témáról szól — mint már a címe is elárulja — a *Rekviem egy rendkívüli tehetségért* című elbeszélés. A közelmúlt történelem kripta-szele már az első lapokon megcsapja az olvasót.

„Már a temetés is, ó, ha visszagondolok rá! Hogy ki tekintse a saját halottjának, hisz ennyi csak illenék! De legalább ki búcsúztassa; A BUTI akkor már összeolvadt és lett FŐKÖTI. Szucsek Ottót épp az átszervezés idején jelölték a VÁBI elnökévé. A FŐKÖTI listáján tehát már nem szerepelt. A VÁBI szervezetét és hatáskörét a Minisztertanács még nem hagyta jóvá. Magyarán: se helyiség, se személyzeti lista, még egy nyavalyás kultúros sem, akire az ilyen rendezvényt bízzák.

A halott nem ezeknek a rejtélyes, bár könnyen kijelkulcsolható nagybetűs neveknek lett az áldozata, hanem az építészeti vitának.

Ottó az a csodagyerek, aki már kisgyerekkorában várost ezermesterkedik össze, gyufaskatulyából, színes papírból. Tizennégy éves korában pedig kiselőadást tart osztálytársának (az írónak): legyalázza Schulek Halászbástyáját meg az egész úri közizlést.

„Barmok!... Tornyokat raknak villáikra, denevéreknek; az szép. Bástyákat, amiket először is nem támadnak ellenséges hadak; másodszor: nem védenek meg a köszvényes nagyapák és a hájas papák; harmadszor: még ha védenék, se védhetnék, hiszen stukatúrgipszből és rozsdás drótházóból van az egész; negyedszer: ha kőből volna, sem védene a modern fegyverek ellen. De hát az — romantikus! Pfuj!..."

Ellentételnek pedig megmutatja Ottó a Hűvösvölgyben a Napraforgó utca napfényes, tiszta, célszerű villasorát, az akkori — 1930 körüli — budapesti építészet „legmodernebb" mintadarabjait. Annyira jól értesült ez az ötödik gimnazista fiú, hogy még azt is tudja, mivel „fúrják" a Napraforgó utca házait: „Szovjetkockák". Ebben pedig rosszindulat lehetett ugyan nagy adag, de anakronizmus egy szem se. Mert az a budai villaépítészet a Bauhaushoz járt iskolába, az pedig éppen elég baloldali volt ahhoz, hogy nálunk leszovjetezzék. Az akkori szovjet építészetben is továbbplántálódtak Bauhaus kezdemények.

Ha valakinek szemet szúr ez a kamaszkori beavatottság, s fejlődéslélektani abszurdumot gyanít, olvassa el a volt berzsenyistáknak, Vajthó László diákjainak emlékezéseit. Pesten éppen az idő tájt ragályos diákdivat volt roppant jólértesültnek lenni.

Ottó hűvösvölgyi programnyilatkozatának a folytatása is elhihető: *„Ez az utca kirakat. Tisztességes kirakat, de nem több. Húsz év múlva nagyon érzi majd mindenki. Az lesz az érdekes, van-e mögötte árukészlet és milyen."*

S már jövendöl is, sőt, intézkedik: *„... ide kellene hozni a főiskolákat, kollégiumokat, az állatkertet, a sportpályákat. Mindezt úgy, hogy a lehető legkevesebb kárt tegyünk az erdőben, és a természetes látképet is csak annyira módosítsuk emberi beavatkozással, ahogy például a csiszolás módosítja a gyémántot vagy a foglalat. Ne rontsuk el, ahogy ezek az ócska villák: mintha csak szemétdombokkal raknák tele a virágoskertet."*

Szucsek Ottó rekviemje hiteles fejlődésrajz a magyar építészet negyedszázadáról. Csak éppen a neveket — szereplők, folyóiratok, társaságok nevét — változtatta meg Mesterházi.

A *Tér és Forma* folyóirat címe itt *Anyag és Ritmus*. Ebben jelenik meg — a Napraforgó utcai beszélgetés után tíz évvel — Ottó megvilágosító tanulmánya, amire az Eötvös Kollégium filoszai is fölfigyelnek. *„Arról szólt, hogy a modern építészet válságba került, megromlott. Némely képviselői nem értik, vagy szándékosan elfelejtik a hivatásuk lényegét. Annyira keresetten egyénieskednek, hogy műveikben a modernség és az építészet fogalma már nevetséges ellentmondásba jut. Kerülik a szabványt, még ott is, ahol a szabvány nemcsak olcsó és praktikus, de az esztétikum is megkívánná. Extravagánsak és drágák az épületeik. Lényegében ugyanazt művelik, amit a szecesszió vagy az eklektika: becsapnak egy jópénzű, de minden ízlést nélkülöző réteget, a modernség — látszatával... A jövő minden bizonnyal a »házgyárakéé« lesz; amelyek futószalagon, nagyipari módszerekkel gyártják majd az épület lehető legnagyobb egységeit: teljes vizes blokkot, teljes szobát vagy szoba—hall—erkélyt is. Nevetséges aggodalom, hogy ez a módszer az építészetet uniformizálná. A Märklin-játék elemi fokozatában alig kéttucatnyi alkatrész kerül a gyerek kezébe, száz és száz mintát állíthat össze, a hajóhintától az emelődaruig. Az építésznek úgy kell gondolkodnia, ahogy a Märklin-játék tervezői gondolkodtak, és azzal a fantáziával kell alkotnia, ahogy a gyerek alkot!"*

A *Rekviem* írásának évszáma 1968. És itt megint helyén való megjegyezni: ezek nem antedatált gondolatok. Voltak jövőbe látó — mondjuk szerényebben: előrelátó — építészek, akik korábban és jobban megoldhatták volna a felszabadulás után ránk váró építészeti feladatokat, ha szabad lett volna nekik előre látni. Ha nem szorítja őket egészen más vívópástra az építészeti vita: a zászlóbontás a historizmus, tehát az epigonság mellett, a funkcionalizmus és a modernizmus ellen.

Az irányítás akkori mechanizmusát is megmutatja az elbeszélés. Látványos, de hamis érvek a pódiumon, adminisztratív intézkedések a háttérben.

Ami ott elhangzott, azt majdnemhogy el lehetne fogadni ma is, olyan szépen hangzik. Például:

„Nem véletlen, hogy a dekadens burzsoázia, amely a maga bukását a sznobság bástyáival is próbálja elodázni, fő élvezője és megrendelője lett ennek a — tisztesség ne essék szólván — művészetnek. Az építészetnek, mint bármely más művészetnek, tartalma csakis egy lehet: az ember. A mi művészetünkben az embernek egy sajátos kategóriája, a diadalmas munkásosztály. A munkásosztály pedig nem a mindenáron nyakatekert formák újdonságát akarja, hanem szépet akar, harmóniát akar, otthonában csakúgy, mint városának utcáin és terein..."

Igen, ez volt az a ritmus, az a hanglejtés, ami ellen akkor nem lehetett appelláta.

Ottó, akinek pályáját, a lelkét már nagy megalkuvások terhelték, megpróbál még beállni a kijelölt új irányba, legalább egy cikk erejéig — aztán föladja a játszmát. Belehal, és nem épületek maradnak utána, csak gondolatok.

Nemzedékünket, Mesterházi Lajos nemzedékét sok történelmi próbatétel szórta szét és kovácsolta össze. Őt a kedvenc maximája, a *derűs realista pesszimizmus* átsegítette a buktatókon. Ez táplálta megértését a gyöngébb alkotású jellemek iránt. És ez érlelte meg emberi hitét, írói hitelét.

Kubikos

Földmunkások

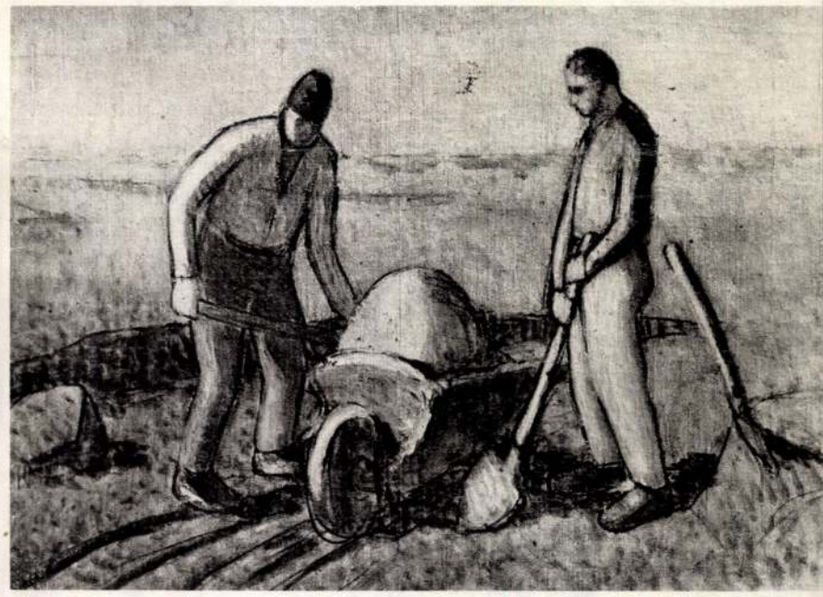

A századelő, amelynek szellemi élete az egyéniség szótól volt hangos, magányos nagyságok sorát produkálta a magyar festészetben. Nemcsak egzaltált egyéniségekről tehetünk említést, mint amilyen a tudatalatti érzéseit felfejtő Gulácsy Lajos vagy a vízióit megfestő Csontváry volt, hanem szinte a szürkeségig szerény életű mestereket is találunk e nagy magányosok között. Közülük talán a legmagányosabb és egyben a legszerényebb Nagy Balogh János.

Tanult az Iparrajziskolában, látogatta az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamait, sőt, — nyomorral fizetve érte — megfordult Münchenben is, 1899-ben. Mégis autodidaktának kell tekintenünk. A művészeti élettől elvonultan dolgozott, nem vett részt kiállításokon. Neki a festészet kedvtelés volt. Ha úgy tetszik: hobbi. Közhelyfordulattal élve — szobafestőként kereste szegényes kenyerét.

Csontváry vagy Gulácsy — bár festészetük közé nem tehetünk azonosságjelet — színek és motívumok kavalkádjával dolgozott; fantasztikus tájaival és jeleneteivel mindkettő valósággal elkápráztatja a nézőt. Ennek a pompá-

Vázlat

Földmunkás

nak lehető legnagyobb ellentéte Nagy Balogh puritánsága. Beéri egy-két témával. Csendéleteket, kubikosokat és önarcképeket fest. Ezeket is a lehető legvisszafogottabban. Csendéletei a szó eredeti és festészeti értelmében egyaránt szegényesek: olcsó tányérokat, bögréket, esetleg zsömlét vagy lámpát látunk rajtuk.

Mégis felfedezhetők rokon vonások e nagy magányosok kö Miként Csontváryé vagy Gulácsyé, Nagy Balogh János piktúrája sem sorolható a kor egyetemes stílusáramlataihoz. Ha mégis skatulyázásra kényszerülünk, akkor valamiféle megkésett realizmust említhetünk. A múlt század derekán működött barbizoni festők látásmódja — Millet-re gondolok — kétségkívül nagy hatást gyako-

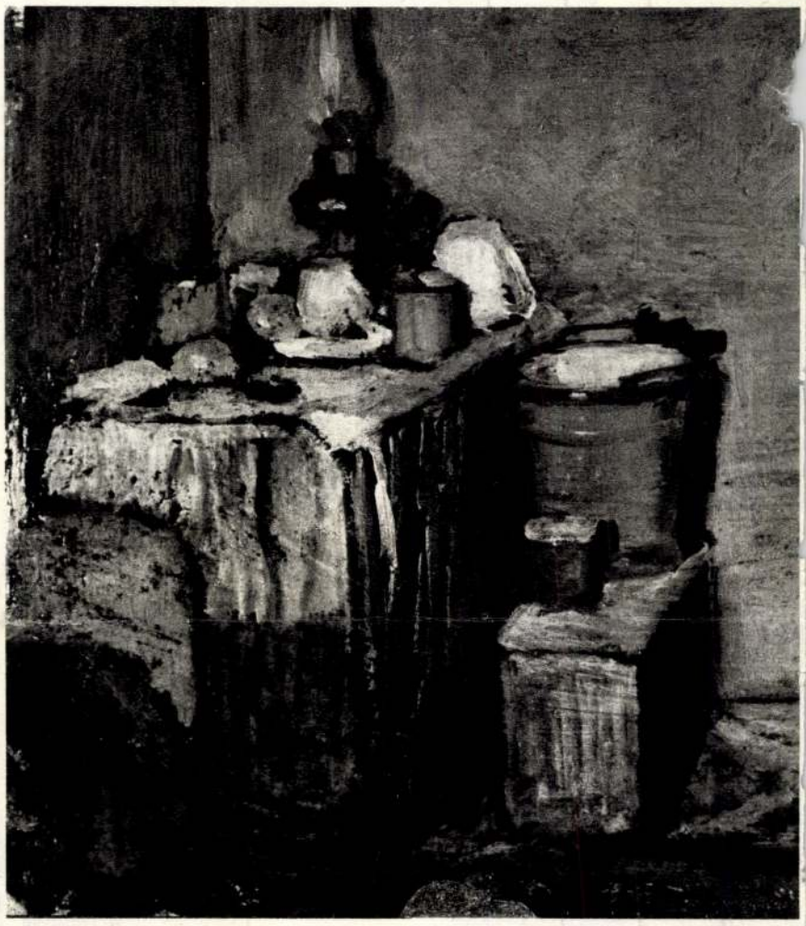

Konyhai csendélet

Mezőn

rolt rá. Igaz, Nagy Balogh már az expresszionista művész feldúlt érzelemvilágával használja ecsetjét és tollát.

Stílusát tekintve vitathatatlanul magányos alkotó. Szemléletével azonban már korántsem áll egyedül. Nézzük csak a képeit! Mintha szobrász alkotta volna őket: tömör formákba sulykolt figurákat és tárgyakat látunk. Festményein — divatos kifejezéssel élve — nem a színek hordozzák a művészi üzenetet, hanem a plasztikai értékű formák. Egyáltalán: festményeit épületekre jellemző szerkezetesség jellemzi. Ezáltal szinte időtlen véglegességet árasztanak az edények is, a figurák is.

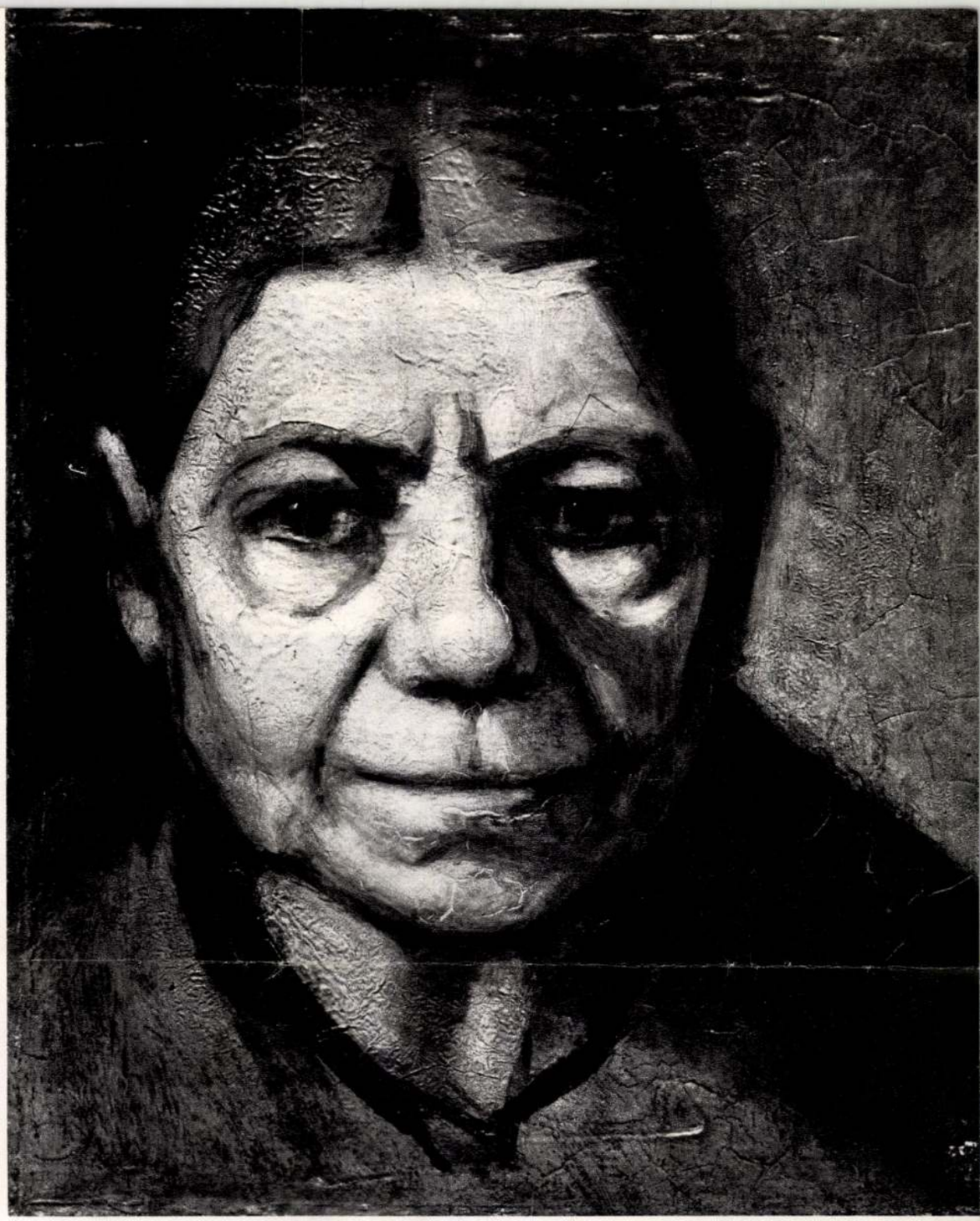

A művész anyja

Ez a szerkezetesség nem időtlen tulajdonság. Egyáltalán nem az. Nagy Balogh akkor — a tízes évek első felében — festi legjelentősebb műveit, amikor Nyolcak néven táborba szerveződnek a haladó művészek, s útjára indul a modern magyar festészet. Ez a magyar festészet Cézanne-t vallja ősének, az ős Cézanne-ban pedig az építőt fedezi fel és méltatja követésre. Lukács György írta róluk: „Az új művészet architektonikus a régi, az igazi értelemben."

Akármennyire paradoxonnak tűnik, ezt az építő programot, architektonikus szemléletet a Nyolcak műveiben elsősorban még mint szándékot fedezhetjük fel. A Nyolcakkal egyidőben – ám elvonultan, magányosan, ismeretlenül — alkotó Nagy Balogh János azonban tökéletesen megvalósította. Festményei a szó teljes értelmében emlékművek, mert építészeti műként megalkotott festményekben állítanak maradandó emléket a munkásembernek.

Emlékművei — kicsiny méretük ellenére — monumentálisak. Nagy méretbe kivánkoztak. De a történelmi körülmények nem tették lehetővé, hogy Nagy Balogh monumentális freskókat készítsen.

Életműve kivételes jelentőségű. Ezt a kivételes jelentőségét ismeri fel a Magyarországi Tanácsköztársaság (komoly összegért vásárolnak tőle), de felismeri a két háború közötti magyar piktúra is. Pontosabban: az a vonulata, amely a tízes évek forradalmi művészetét tartotta követendő hagyománynak. Ennek a két háború között indult magyar festészetnek kiemelkedő mestere Barcsay Jenő, akiben a legméltóbban folytatódnak Nagy Balogh felfedezései. Barcsay megtanulta elődjétől: hogyan lehet a kis felületet monumentálissá tenni a formák hangsúlyozásával, s hogyan lehetséges néhány egyszerű tárggyal a pillanat atmoszféráját érzékeltetni. A festőállvány fegyelmező konstrukciós rendjét is alighanem Nagy Balogh fedezte fel Barcsay számára.

Tévedés ne essék: nem Barcsayt kívánom lefokozni. Ellenkezőleg: az a tény, hogy Barcsay nagyszabású életművében folytatásra találtak Nagy Balogh festői eszméi, a nagy elődöt minősíti. Azt jelzi, hogy amit Nagy Balogh alkotott, az fontos volt régen, és fontos ma is. Immár elidegenithetetlen része a magyar művészetnek.

DR. SZANISZLÓ JÓZSEF

„Városom megmaradására szemesen vigyázok"

Magistratus fidelissimus? De kihez a „leghűségesebb" a tanács? A néphez? Nem kölcsönös a kapcsolat? A tanács, a nép választott szerve, csak választóinak bizalmát élvezve láthatja el feladatát. A bizalom a vállalt, a támogatott ügybe való beleszólást jelenti. A nép ne legyen „szürke eminenciás", hanem saját sorsának aktív alakítója! Így van-e Nagykőrösön és másutt?

FÓRUM

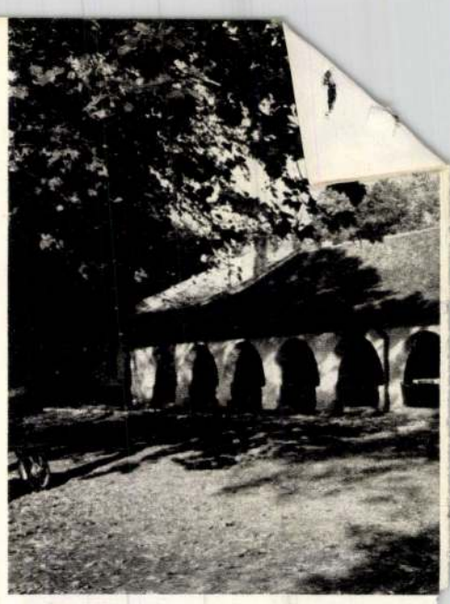

A Cifra csárda

A tanácsháza

Csigó László felvételei

Nagykőrös az utóbbi másfél évtizedben kétszer is a közérdeklődés gyújtópontjába került, kilépve évszázados elzárkózottságából. Először 1968-ban, mikor várossá formálódásának hatszázadik évfordulóját ünnepelte. Másodszor ez év februárjában, amikor művelődési központjában a közigazgatás tudományos és gyakorlati képviselői azt vitatták meg, hogy a város vezetése milyen tapasztalatokat nyújthat a tanácsigazgatási módszer továbbfejlesztéséhez.

Ez utóbbi nyilvános szereplésére a *Közigazgatási döntés és városfejlesztés* címen nemrégiben megjelent tudományos munka vitája szolgáltatott indokot. A tucatnyi tanulmányt tartalmazó kötet egy Nagykőrösön tartott ténymegállapító vizsgálat eredményeinek foglalata. A vizsgálatot Pest megye javaslatára az ELTE Államigazgatási Jogi Tanszéke foganatosította. *Dr. Berényi Sándor* tanszékvezető egyetemi tanár ugyan akként foglal állást a tanulmánykötethez írt bevezetőjében, hogy Nagykőrös a városfejlesztési döntésekben nem tekinthető tipikusnak a magyar városhálózatban, mert fejlődése olyan történelmi sajátosságokkal rendelkezik, melyek jelenére és jövőjére is hatást gyakorolnak. A helyszíni vita, az országos sajtóvisszhang, nem utolsósorban pedig a Rádió „Ki fejleszti Nagykőröst és kinek?" címen sugárzott műsora utólag mégis mind azt bizonyították, hogy a város fejlődésére jellemző történelmi sajátosságoknak s mostani igazgatási mechanizmusának összevetése másutt is gondolatébresztő lehet. Mindenütt, ahol a tanácsi demokrácia kiszélesítésén, azoknak az akadályoknak elhárításán fáradoznak, amelyek ez idő szerint még gátolják az állampolgároknak, közelebbről azok képviselőinek: a tanácstagoknak érdemi beleszólását egy-egy település sokoldalú

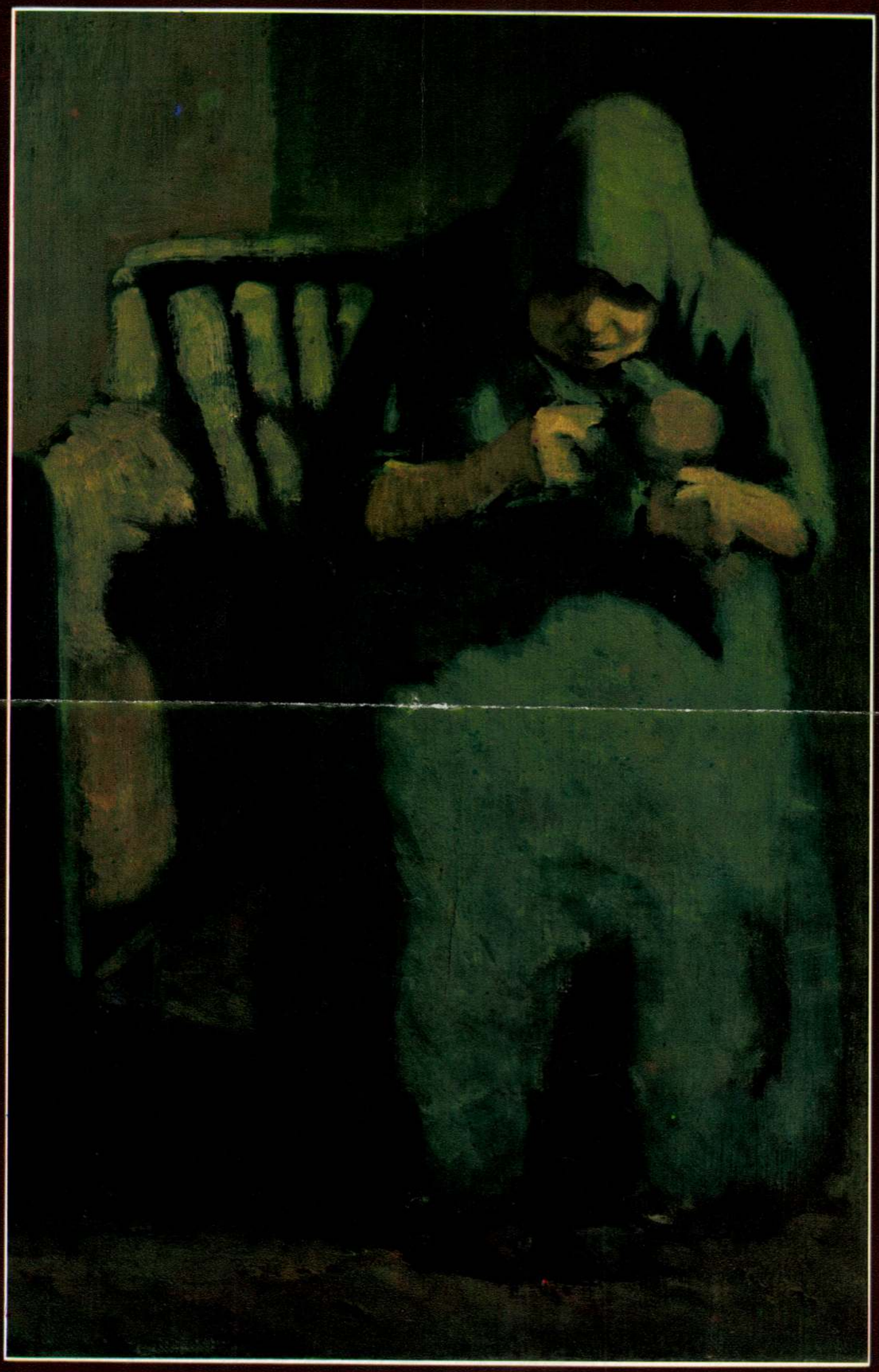

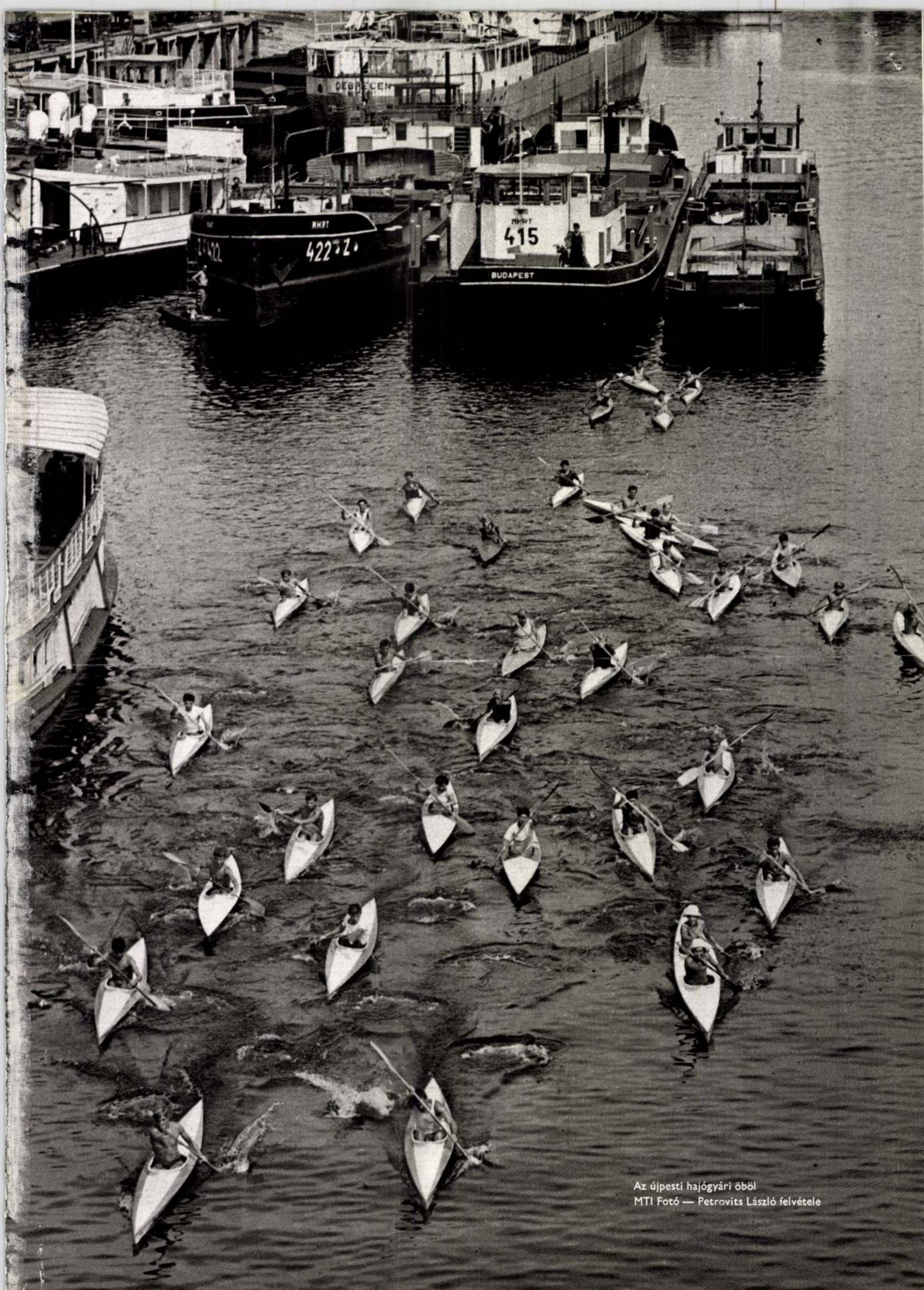

Az újpesti hajógyári öböl
MTI Fotó — Petrovits László felvétele

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1969 NOV 22

Nagy Balogh János

1021

1969. november 22., szombat

Nagy Balogh János emlékezete

Halálának ötvenedik évfordulóján

Ötven esztendeje, 1919. november 22-én halt meg a budapesti Szent István Kórházban a modern magyar festészet magányos, különös mestere, Nagy Balogh János. Negyvenöt éves volt ekkor, zárt és fontos életművet hagyott maga után, klasszikus értékű képeket és rajzokat, amelyek életében soha nem szerepeltek kiállításon. A hagyaték mindjárt az akkori Szépművészeti Múzeum gyűjteményébe került, amint a festő is egyszerre lépett az ismeretlen proletáréletből a művészi halhatatlanságba. Halálhírére Kosztolányi írt nekrológot, a költő a kevesek közé tartozott, akik már életében tudták, ki volt Nagy Balogh János.

Kubikos (tollrajz; 1910 körül).

Kispesti szobafestő volt, és magányában a század magyar festészetének egyik legmarkánsabb életművét hozta létre. Autodidakta volt, aki munkával keresett kevés pénzen, valóban éhezve tanult rövid ideig az Iparművészeti Iskola esti tagozatán és a müncheni akadémián, de művészi világát iskolázottságától függetlenül teremtette meg, s az önmagukat képzők keserves-szép küzdelmével komponálta maradandó műveit. Csak kubikosokat, töpörödött proletár anyákat, szegényes külvárosi csendéleteket örökített meg képein a maradandóságnak, s legtöbbször önmagát, saját arcvonásait rögzítette, megalkotva művészetünk egyik kiemelkedő önarcképciklusát. Ám ez a szerény témavilág, ezek a méretükben is szerény képek a legszuggesztívebb, legtisztább festői erővel, a korabeli konstruktivizmus ismerete nélkül kialakult, spontán szerkesztői fegyelemmel sűrítik magukba az életet. És a már-már kubista következetességű, erős gondolati fegyelem az érzelem melegétől izzik át, ennek az életnek, a külváros életének szeretetétől. Attól a szellemtől, amit így nevezhetünk, proletár humanizmus.

Ezt a szellemet, ezt a mesteri festészetet, ezt az emberi magatartást ünnepeljük, erre emlékezünk Nagy Balogh halálának évfordulóján.

(R.)

— Áruiók vagytok! Árulók! felvillanó torkolattüzek... Karesz!

Állattenyész

az

Pénteken a Magyar
yos Akadémia díszt
étnapos *állattenyésztési tudomá-*
nyos ülésszak kezdődött mintegy
háromszáz hazai szakember rész-
vételével.

Dr. Lőrincz József, a MÉM fő-
osztályvezetője megnyitó előadá-
sában elmondta: bár a takarmány-
kutatásnak hazánkban nemzetkö-
zileg elismert művelői vannak, *a*
kutatás nem eléggé szervezett, s
a gyakorlatnak nem tudja azt
nyújtani, amit az elvár. A MÉM
tudományos kutatási politikája
ezen a helyzeten a kutatási té-
mák szakosításával is igyekszik
változtatni.

Dr. Lénárt Lajos minisztériumi
főosztályvezető a többi között el-
mondta, hogy az ország *állatállo-*
mánya a legutóbbi öt év átlagá-
ban és számosállatban számítva
mintegy 4—6 százalékkal halad-

tudomány 80—85 [illegible] A sertés-
baromfiállomány pedig 60—65 százalékkal nagyobb, mint az 1934—38-as években volt. A takarmánytermesztés azonban nem fejlődött ilyen mértékben; *különösen a fehérjehiány okoz problémát.* A szemes takarmányok terméshozamait bőségesebb műtrágyázással és öntözéssel lehetne növelni.

A hazai gazdaságokban felhasznált takarmányokban a szükségesnél 10 százalékkal kevesebb a fehérje. A takarmánygazdálkodás egyik legfontosabb feladata, hogy *szabaddá tegyék a fehérjetakarmányok forgalmát.* Erre egyelőre még nincs lehetőség, mert nincs elegendő fehérjedús takarmány, az illetékesek azon igyekeznek, hogy lehetőség szerint importtal pótolják a hiányt.

Leváltották a somogyapáti tsz vezetőit

A megyei tanács egymillió forintos óvadéka

A Baranya megyében működő *somogyapáti Aranykalász Tsz-ben* volt vezetők ésszerűtlen, lelkismeretlen gazdálkodásukkal súlyos helyzetet teremtettek.

A tsz *ellenőrző bizottsága* többször is figyelmeztette a vezetőket hibáikra, és miután ez nem használt, levelet írt a *szigetvári járási tanácsnak*, s vizsgálatot kért. Az ellenőrzés során nemcsak a gazdálkodás hibáit állapították meg, hanem *felderítették a könyvelésben elkövetett visszaéléseket*; a vezetők csaknem kétmillió forinttal meghamisították az 1968-as mérleget. A rendkívüli közgyűlésen a tagság eltávolította a termelőszövetkezet éléről *Bányasz István* elnököt és munkatársait, s új vezetőséget választott.

A megyei tanács végrehajtó bizottsága *egymillió forint óvadékot* helyezett letétbe a Nemzeti Banknál, hogy a termelőszövetkezet teljesíthesse fizetési kötelezettségeit.

A lelkiismeretlen gazdálkodásból származó anyagi hátrányokat természetesen nem vállalhatja magára az állam, ezért az 1969-es év lezárása után *szanálási eljárást* indítanak a somogyapáti termelőszövetkezetben. A következmények a tagságot is sújtják: *ameddig a hiteleket vissza nem fizetik, csupán a garantált részesedésüket kaphatják meg a dolgozók.* A zárszámadás meghamisítása miatt *az ügyészség eljárást indított a felelősök ellen.*

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Lányok, asszonyok. **8.40:** Donizetti: Don Pasquale, háromfelv. operája. Közben: **9.21:** Csuka Zoltán és Csukás István versei. **10.51:** Rádióinház: Albérlet és philodendron. **12.20:** Melódiakoktél. **13.55:** Fele-fele. [illegible] írása. **14.05:** November

E. Feuermann gordonkázik. **16.32:** Inkább fájjon. Rádióvalt. **17.13:** Az élő népdal. **17.23:** Operacsillagok — opera-slágerek. **18.10:** A nagy utazás. Regényepizódok. **19.07:** A müncheni Bach-kórus hangversenye. **21.13:** Külföldi kulturális híradó. **21.28:** Mario Lanza énekel. **22.03:** A Szofiai All. Filharmónia hangversenye. **23.49:** Ope-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1969 NOV 27

1021

Nagy Balogh János

Emlékezés Nagy Balogh Jánosra

A modern képzőművészet talán legeredetibb sorsú, és az egyik legeredetibb egyéniségű képzőművésze, Nagy Balogh János, a kispesti szobafestő ötven évvel ezelőtt, 1919. november 22-én halt meg.

Az autodidakta tehetségekre jellemző életerőről, az élmény közvetlen inspiráló hatásáról tanúskodik Nagy Balogh minden képe. Rövid ideig az iparrajz iskolában tanult, és járt a század elejének képzőművészeti fővárosában, az akadémikus Münchenben is, de még ez az út is eltér a képzőművészek szokásos tanulmányútjától, hiszen jószerivel gyalog, vándormunkásként tette meg az utat.

Életében csak nagyon kevesen ismerték művészetét. A kispesti kamrában, amelyet műteremnek használt, kisméretű képeket festett, mégis minden alkotása monumentális formalátásról, kivételes színérzékről tanúskodik.

A munkások festője volt, egész életében a kispesti proletárok világát örökítette meg képein. A legkisebb művészi eredményért is egyedül, magára hagyatva kellett megküzdenie, s így lépésről lépésre haladva, olyan sajátos művészetet, stílust sikerült teremtenie, amely késői felfedezése után azóta is bámulatba ejti a művészet rajongóit.

Halálának ötvenedik évfordulójáról kegyelettel emlékezik meg a magyar képzőművészet. Ma délelőtt a Kerepesi temetőben Nagy Balogh-emléktáblát lepleznek le, délután emlékkiállítás nyílik a XIX. kerületi Ifjú Gárda Művelődési Házban. A mai magyar képzőművészet legfiatalabb nemzedéke, a fiatal képzőművészek stúdiója pedig képzőművészeti pályázattal emlékezett meg a művész halálának évfordulójáról. A pályadíjnyertes alkotásokat a Pészek Klubban állították ki. *(r. g.)*

VA

PJA

OVEMBER 22, SZOMBAT

A kórházépítés zöld útja 3
Szép Szó 5–8
Huszonöt év sporttörténete 10
Piaci őrjárat 12

Losonczi Pál hazaérkezett indiai és iráni látogatásáról

Közös közlemény a magyar—iráni tárgyalásokról
Az Elnöki Tanács elnökének nyilatkozata

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke pénteken befejezte iráni látogatását.

A teheráni Mehrabad repülőtéren búcsúztatására megjelent *Mohammad* Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének; *Georgi Trajkovnak*, a bolgár nemzetgyűlés elnöksége elnökének, valamint *Nicolae Ceausescunak*, a Román KP KB főtitkárának, a Román *házi Ödön*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Fehér Lajos*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára; *Péter János* külügyminiszter, *Nagy Józsefné*, köszönt

ban a gazdaság fejlesztésére irányuló erőfeszítésekről és a szociális téren elért eredményekről.

Mindkét fél megelégedéssel nyilatkozott az iráni sah 1966 szeptemberi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1969 DEC 10
1021

Nagy Balogh János emlékkiállítás

„Képeinek igénytelen környezete nyújtotta témáit, legyen az szerény virágcsokor egy csuporban, vagy asztalának egyszerű tárgyai, puritán műtermének szerény berendezése, édesanyja, vagy a Wekerle-telep kubikosai, szenvtelen és póztalan módon ábrázolta, állhatatos, feszült festői érdeklődéssel." Nagy Balogh Jánosról – akinek emlékkiállítása a kispesti művelődési házban nyílt meg – írta ezeket a jellemző sorokat F. Mihály Ida, a tárlat rendezője. A kiváló festő halálának félszázados évfordulóján, egykori küzdelmeinek, művésszé érlelődésének színterén, az életmű javát láthatja a közönség.

lonjelebb hirdetések, plakátok tervezői is éltek az alkalommal, s a végletekig kihasználták a császár újból megnövekedett vonzerejét . . . A nagy hódító így most egyaránt meghódította a képeslapok címlapjait és a benzinkutak mellett elhelyezett óriás-plakátokat is.

A szakértők előre rettegnek 1971-től. Ekkor lesz ugyanis Napóleon halálának százötvenedik évfordulója . . .

(t. i.)

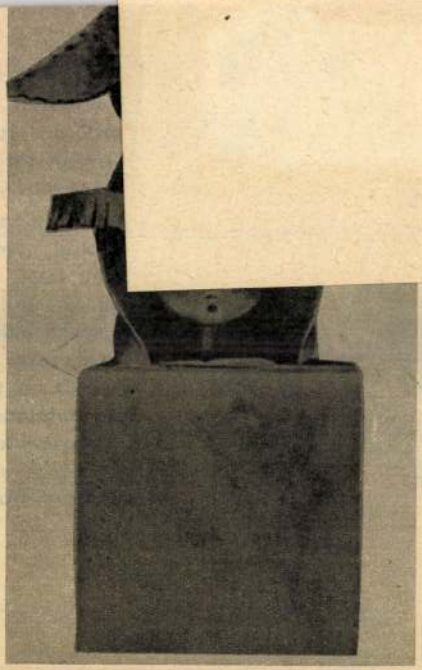

Ezáltal nem P
hóbort, hanem
divatkirály kivá
lábbelit.

Isten és a di
rében máris n
idősebbek köré
kell hozzá más,
csinos ifjú szt
A többi már n
képen is láthat

M.D.K.

Nagy Balogh János

Szabó Julia: "Magyar rajzmüvészet 189o-1919" c. tanulmány-kötetében szerepel a müvész, az akkori kor müvészeivel együtt.
Perneczky Géza: "Képes albumok a századfordulóról" cimmel ir a müről.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 2o.
XIII. évf. 51. sz. 8. lap

Nagy Balogh János

Emlékre

H. Gy. Az trofoblasztos betegek fürkészi
kij kötete

Magyar Nemzet, Bp. 1970. nov. 22.

Nagy Balogh János
festő

Rojza Repr.

Látható, 1970. I-II. 160-162-164-166.

Nagy Balogh János

Az 1945-ig megjelent művészet munkásságát dokumentumainak tartotta.

Németh László: Modern magyar művészet, Corvina 1960 117.l.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Jankó Ferenc sokszín munkái, egy Nagy Balogh – fej jó benyomást tett a Kunst Museum kiállításán.

Rózsa Gyula: Stúdió '70

17.7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Portréja szerepel az 5 ft-os bélyegen.

Repr.

-bélyeggyűjtés

-: Nagy Balogh János 10

Népszabadság, ~~ESTI HÍRLAP~~, Bp. 1969. szept. 27.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Nagy Balogh János

A plebejus lázadó szellem kispesten sémis mivoltát és irót inditott utnak. Hiressé vált a kispest-pestszentlőrinci képzőművésznek Nagy Balogh János epesulete, mely nek vázolására az 1919-es proletárdiktatúra ihlet fel, bár ekkor már művei a Magyar Nemzeti Galériában találhatók. (3)

Szamos Rudolf: Faluból város.

Budapest VII. évf. 1. sz. 1969. jan., 12. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-048, 337-748, 340-726

Nagy Balogh János

ESTI HÍRLAP

Budapest

1969 OKT 24

EMLÉKBÉLYEG

Nagy Balogh János festőművész halálának 50. évfordulója alkalmából az Évfordulók, események — 1969" elnevezésű bélyegsorozatban 5 forintos emlékbélyeget hoz forgalomba a posta november 1-én. Az Állami Nyomdában készült bélyeg Nagy Balogh János Önarckép című festményének mását ábrázolja.

4024

tesz Ön

Nagy Baloph János, festő

MDK

2

Kubikus c.

(1910 körül) tollrajz: Repr.

(R.): Nagy Baloph János emlékezete 7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 22.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy Balogh János

NÉPSZAVA
Budapest

1969 AUG 2

AUGUSZTUS 2

SZAMUELY TIBOR meggyilkolásának 50. évfordulója.

JACQUES MONTGOLFIER, aki öccsével együtt feltalálta a léghajót, 170 esztendeje halt meg.

NAGY BALOGH JÁNOS festő, a magyar proletár festészet úttörője születésének 95. évfordulója.

1021

115 személyes a vállalati

A termelőmunkábo

Bölcsőde kell előbb?

Nagy Balogh János, festő

MDK

Nagy Balogh Jánosról emléklap – s' bélyeg jelent meg.

— : Hi! —

8.

Népszabadság Bp. 1969. nov. 20. [Vidéki]

MDK.

Nagy Balogh János
festő

Méltatás

Nagy Zoltán: Ős magyar alföldi festő kiállítása . . .
Művészet, 1969. június - 12 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nagy Balogh János, festő MDK

bécsi c. festményének reprodukciója került a művész halálának 50. évfordulójára kiadott emlékbélyegre.

– : Emlékbélyeg 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 24.

96

MDK

Nagy Balogh János, festő

Nagy Balogh János – emlékbélyeg
-jelenik meg.

bélyeggyűjtés
– : Mi várható?

10.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 4.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nagy Balogh János

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 10

NÉPSZAVA

Budapest

Új magyar bélyeg

Nagy Balogh János festőművész halálának 50. évfordulójára november 1-én emlékbélyeget ad ki a Magyar Posta.

*

A Vietnami Demokratikus Köztársaság postaigazgatása hat festmény után készült bélyegen mutatja be a partizánok életét, harcát, s egy felszabadított déli várost.

*

1973-ban ünnepli a világ Kopernikus születésének 500. évfordulóját. Az évfordulót Lengyelország nagy ünnepségekkel kívánja emlékezetessé tenni és ennek előfutárakénti Kopernikus-bélyegsort adott ki, három értékben.

*

Új-Hebridák, a Csendes-óceán nyugati részén fekvő angol—francia közös birtok a Dél-Pacific sportjátékok alkalmából kiadott bélyegeinek a névértékét „arany-frank", illetve „arany-centime"-ben adja meg. (Dr. S. L.

es még:
burkoló
gvezető,
mak. és
munkás,
ítkezés:
sí, XVI.
rbantartó
tsa.
sí, XVI.,
u. 20. sz.

sti Fűtőerőlat felvesz:
okosivezető,
munkásokat.
heti 44 óra.

segítő és férfi
segédmunkásokat.
Szabad szombat
biztosítva!
Munkaszállás
van.
FNYV
Textilfestőgyára
munkaerő-
gazdálkodás.
Budapest, XII.,
Szentendrei út 29-33

MDK
MDK

Nagy Balogh János, Detk

Halálának 50. évfordulójára
emlékbélyegget ad ki a posta.

bélyeggyűjtés
— : Mi várható?

10.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 25.

MDK

Nagy Balogh János, festő

- A Nemzeti Galéria 24 olaj festményt és 19 grafikát kölcsönözött a kiállításra, melyhez a kispesti tanács a tulajdonában lévő 12 művet ~~[illegible]~~ adta.

- : Nagy Balogh János emlékkiállítás Kispesten

8.

Népszabadság, Bp., 1969 dec. 3.

Nagy Balogh János (1874–1919)

Vizhordó. rézk. 150×154 mm.
Ltr. 1921-853/19.

Önarckép. „N. B." lus, 209×191
mm. Ltr. F. 57.211.

Vasárnap. lus., 237×290 mm.
Ltr. 1921-9

Kubistost. alk. 219×297 mm.
Ltr. 1955-5395. Reprodukálva

Magyar rajz és akvarell a XIX. és a XX. században.
A kat. bev. Oelmacher Anna. Bp. 1959

32.

nagyxBaloghxJánosxfestő M.D.K.

Nagy Balogh János festő

A Szépmüvészeti Muzeum modern magyar képtára 1949-es felállitásakor külön kabinetbe kerültek müvei

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956, 184.l.

Nagy Balogh János

„Adalékok a Szarvas-forduló magy. irod- és képzőm. kapcs."
tanulmány írója említi, h.
N. B. 7-ig szűkt a m. képzőm.
a „Nyugat" idején a nyugateurópai utánzás irányába hatott
– Kontolányi, Tersánszky, Füst Milán
tanulmányt írt róla a „Nyugat"-ban.

Irodalomtörténeti füzetek, 54 l.
Bp. 1963, Németh Lajos c. 53 l.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Börzsönyi Ferenc emlékkiállítása
Művészet, 1967. május - 33 lap

Nagy Balogh János, festő † DL

Lyka Károly sírja Nagy Balogh János sírja mellett van a kerepesi temetőben.

– : Mély részvéttel kísérték utolsó útjára Lyka Károlyt 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. máj. 7.

M.D.K.

Nagy Babogh János
festő

Mintatár.

Solymár István: Nagy István mulikki alkotás Bajen
Munkáscsoport, 1964. junius - 33 lap.

Nagy Balogh János festő M.D.K.

Kubikos, repr.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967.
106.1.

M.D.K.

Nagy Balogh János „festő"

„Műtereumtérkép" c. festménye körül:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Ferneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina,

~~old.~~ XV. képáb.

Nagy Baloch János festő

M.D.K.

„Kubikosok" c. tusrajzát közli:

Idézve:
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev.és összeáll. Ferneczky Géza, Bp.1967. Corvina, 112. old.
illáu

Nagy Balogh János

Rabinovszky Máriusz irt róla A kékmadár 1923. ápr.-máj. 127-128. l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp. 1965. 294.

Nagy Balogh János
festő

Méltatás

Ecsery Elemér: Antal Irén művészetéről.
MŰVÉSZET, 1970.október - 20.lap

Nagy Balogh János festő

Nagy Balogh János díjbehuzt is választott témája.

Soós Klára: A Studio 70....

Művészet, 1970. november - 36. lap

Nagy Balogh János
festő

Csinder Antal készített dombor-
művet ~~róla~~ Nagy Balogh Jánosról.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970. november - 34.lap

MDK

Nagy Balogh János, festő

Remek lapokkal szerepel Kabó Júlia albumában.

Budai József: Képzőművészeti krónika

552.-554. o.

JELENKOR, Pécs. 1979. június

XIII/6.

Nagy Balogh János
festő

műve szerepeltek a szekesfehérvári István galéria „Deskoatsra a szocialista művészet" c. kiállításon /Pl. „Kubikosok" c. sorozatában/

M. Kiss Pál: Alkalmi kiállítások
Látóhatár, Bp. 1969-I. 159.

Nagy György János

konstruktivizmusa lírai jellegű.

Szabadi Judit: Set down in black and white. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 29 sz. 195 l.

Nagy Dalogh János
festő

Méltatás

Losonci Miklós: Lipsch Simon Károly munkássága
Művészet, 1970. március - 31 lap

Nagy Balogh János
festő

Méltatás

Bakó Miklós: Jókai és Orlai Petrich . . .
Művészet, 1970. április – 34 lap.

Nagy Balogh János
festő

Vádassy János szemüvegben
tartozik Nagy Balogh János

Losonci Miklós: Vádassy János fotóművén
keletkezett, 1970. március – 45 kp.

Nagy Balogh János

1910-ben megkezdi kubikus- és önarckép-sorozatát,
1919-ben hal meg.

Perneki Lajos. Modern magyar festők
Corvina 1963

168.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1969 NOV 23

Nagy Balogh János
1021

Létráról az égbe nőtt!

Késői megemlékezés Nagy Balogh Jánosról

— Kezdetben szobafestő volt, flóderozó. Ismerte szakmáját, ez adta szűkös megélhetését. Igen valószínű, a létrával még lépegetett is. — De fütyörészni azon? — Aligha tette. Komor, magányos ember volt életében. Proletár, mint kedves modelljei, a kubikusok, a külvárosi szegényemberek! — Apját gyerekkorában veszíti el. Anyja mosónő. — Huszonöt éves korában, összekuporgatott filléreivel Münchenbe utazik. Fél évet tölt ott, festőakadémián; majd hazajön. — Meghúzódik egy kispesti földszintes házban. Telente szobákat mázol, hogy nyáron képet festhessen. — Élete látványosságokban nem bővelkedik. Csinálta, azt, amit kellett! — Közben pipáját szívta, ebédje-vacsorája magafőzte babfőzelék volt. Nemigen gondolt a nőkkel, energiáját nem pazarolta rájuk. Neki „az másra kell!"

A proletáremberben szobája a motívum; a karszék, az ágy, az asztal, a lavór. Az asztalon bögre, és kenyér... — A szoba-konyhát művek avatják műteremmé. — A gunnyasztó öregasszonyt megtartja szeretetében. Senki mást, csak őt! Anyját rajzolta, festi remekbe. Robotban elnyűtt munkásasszony. Kiszolgáltatott, akár a többi proletár! Többször megfesti önarcképét. Fanyar színei megőrizték nekünk Nagy Balogh társtalanságát, szomorú reménytelenségét.

A Tanácsköztársaság Művészeti Direktóriuma avatta „mesterré". Vásárlással akart könnyíteni sorsán.

Nagy Balogh János 1874-ben született, 1919. november 22-én halt meg a budapesti Szent István Kórházban. Hátrahagyott képei, ezek a szegényes témavilágú, ám nagyon is szuggesztív, drámai erejű alkotások művészettörténetünk klasszikus értékei. Művei életében még csak kiállításokon sem szerepeltek. Ma múzeumaink, főként a Magyar Nemzeti Galéria féltve őrzött kincsei.

Tardi Sándor

— Dr. Soós Gyulá
Balogh Mária, I. — 1
sok. — 14,30: Ernst B
— 14,39: Huszonöt é
méséből. — 15,10: A
dió műsora. — 15,45:
Iris — kettős. — 16,00:
dság hírei. — 16,05: I
egy háború ... Europ
— 17,05: Külpolitikai
17,20: Van Cliburn Ch
ket zongorázik. — 17,40
Kelet — közelről. — 17,
stúdió. — 19,25: Sport
19,35: Népzenei magazin
Állomások. Irodalmi est
Zenekari muzsika. — 2
listaparádé. — 22,55: A m
lozófia problémái. — 23,
mann-művek. — 0,10: K
ne.

A Petőfin: 8,05: Zenekari muzsika. — 9,00: Ezeregy délelőtt ... — Mai mesemondónk: Ráday Imre. — 9,06: A budapesti Váci utcai zenei ált. iskola énekkara énekel. — 9,16: 120 éves a Lánchíd. — 10,00: A zene hullámhosszán. — 11,50: Foglalkoztatottság és munkanélküliség. — 12,00: Hangfelvételi érdekességek. — 12,26: Táncos operákból. — 12,45: Az V. Nevelésügyi Konferencia elé — riport. — 13,05: A Moszkvai Kamarazenekar felvételeiből. — 14,00: Kettőtől hatig ... A Rádió közönségszolgálatának kívánságműsora. — 18,10: Közkívánatra! A hölgyfodrász! Rádiójáték. — 19,30: Tudományos körkép. — 20,25: Új könyvek. — 20,35: Ritmusturmix. — 20,55: Giuseppe de Luca énekel. — 21,15: Népi zene. — 22,00: Kórusok magyar költők verseire. — 22,11: Filmdalok. — 22,25: A hét előadóművészei: Van Cliburn és Ezio Pinza. — 23,10: A

Az Osztrák TV műsorából: 13,00: Teletest. — 18,25: Osztrák képek. — 18,50: A Flinstone család. — 19,30: TV-híradó. — 20,06: Sport. — 20,15: Az FBI munkában. A szökevény. — 21,00: Hétfői tesport. — 21,45: Apolló—12. Leszállás. — Utána: TV-híradó.

*

A zalaegerszegi Ady moziban 16 és 19,30 órakor a **Fiórián kapitány** című kétrészes NDK filmet (dupla helyárral), a **nagykanizsai** Béke moziban 16, 18 és 20 órakor a **Szemüvegesek** című magyar filmet vetítik. (Mindkettő korhatár nélküli).

ÉVFORDULÓJÁT ÜNNEPLŐ

ről évre növeli termelését

... most elkészült

TV-vásár

A BIZOMÁNYI ÁRUHÁZBAN

Minden készülékre három havi garanciát adunk.

NAGYKANIZSA, ADY ENDRE ÚT 1. SZ.

68 951

Figyelem!

A Nagykanizsai Földművesszövetkezet kéri mindazon tagjait, akik a tagrendezés során f. év október és november hónapokban nem keresték fel, személyesen, vagy levélben keressék meg a szövetkezet titkárságát.

Cím:

Nagykanizsa, Lenin út 7.

Igazgatóság.

3368

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

Nagy Balogh János

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1969 DEC 3

1021

NÉPSZABADSÁG

Nagy Balogh János emlékkiállítás Kispesten

Kiállítás *nyílt Kispesten*, az Ifjú Gárda Művelődési Házban, a magyar képzőművészet első proletár festőjének a kerületben élt, alkotott és most 50 éve elhunyt *Nagy Balogh Jánosnak* a műveiből.

A Magyar Nemzeti Galéria 24 olajfestményt és 29 grafikát kölcsönzött az életében egyetlen kiállítást meg nem ért művész alkotásaiból az emlékkiállítás számára, ahol a XIX. kerületi tanács tulajdonában levő 12 festményt és rajzot is láthatja a közönség.

A kiállítás megnyitásával egyidejűleg emléktáblát is lepleztek a festő egykori lakhelyén, az *Ady Endre utca 43.* számú ház falán. Halálának fél évszázados jubileumán önarcképét ábrázoló *bélyeg- és képeslevelezőlap-együttest* is kiadott a posta, illetve a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata.

Nagy Balogh János gyűjteményes emlékkiállítása vasárnap este 20 óráig tekinthető meg. Hétköznap délutánonként 16 és 20 óra között, vasárnap pedig reggel 10 órától.

Taxiszövetkezet alakul

Ukrán költő Radnótiról

Leonyid Pervomajszkijt, az ukrán költőt mi onnan ismerjük, hogy *Illés Béla* megírta róla: együtt harcoltak Budapest felszabadításáért, együtt találták meg Béla bácsi édesanyját. Ugyanezt megírta egy szép elbeszélésben Pervomajszkij is. Különben magyar tárgyú költeményei közül többet nálunk is lefordítottak. Pervomajszkijt pedig az ukrán irodalomtörténet is a magyar irodalom híveként ismeri, amit nemcsak *Zalka Máté* barátjaként bizonyított, hanem egy Petőfi-kötet és magyar népballadák fordításával.

A hatvanegy éves poéta most naplójegyzeteit tette közzé a moszkvai *Voproszi Lityeraturi* novemberi számában, s ezek között bukkantam rá a *Radnótiról* szóló sorokra, erre a meghatott vallomásra. Hadd idézzem részleteit..

„Korábban is tudtam, hogy él egy ilyen költő, Radnóti Miklós olvastam róla abban a magya irodalomtörténetben, melyet Budapesten adtak ki oroszul, sőt né hány sorára is emlékeztem, d mindezt össze sem lehet hasonli

Nagy Balogh János

"Munkácsyról, Nagybányáról, Derkovitsról, Nagy-Baloghról, Goldman Györgyről...szólni kellett, írni kellett már akkor is, amikor a folyamatos kutató munka anyagi, szervezeti, időbeli feltételei még hiányoztak."

Aradi Nóra hozzászólása a művészettörténészek ünnepi ülésén, a felszabadulás huszonötödik évfordulóján.
~~123.xxl.~~ Művtört.Ért. 1970.2.sz.
125-128. l.

125. l.

Nagy Balogh János

Kollektíva van róla elnevezve. Tagjai között van Vigh Tamás és Kincses Mária.

B. S.: A Medvyánszky-terem; Műgyűjtő, 1970. I. sz. 3. l.

Nagy Balogh János

„Önarckép," (1910 körül) c. művét említi és pénzes táblán közli

Magyar mesterművek, Budapest, 1966
Bev.: Körner Éva

Nagy-Bologh János

nevét említi

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

2851

2.

Nagy-Balogh János

Röviddel elismerése után meghalt, hűvelyre egyetlen társát, édesanyját.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

535.l.

Vagy Balogh János

Édesanyám. (repr.)

Kubikos. (repr.)

Artner Tivadar: Évszázadok művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

534-535.1.

Nagy Balogh János

Halász Berényi Ferenc képei.

H. Gy.: Három kiállítás.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. o.

Nagy Balogh János

kispesti magányában elhatott, önerejéből kipesztette magát szobrászó merszességével szerzte helyzetét.

Szelekményes kritikai kompozíciót soha nem festett. Élete végén feledésre jut, hivatalos elismerést a Tanácsköztársaságtól kapott.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

533-35.l.

Nagy-Balogh János

Borsos Miklós 1953-ban élnek mintázott róla. (Bronz, 83 cm, elő- és hátlap.) (Kat. 192-17.)

Borsos Miklós szobrászmüvész kiállitása. Bp. 1957. /Mücsarnok./ Kat. bev.: Borsos Miklósné Kéry Ilona Gabriella. Bp. 1957. 22 l., 12 t.

18 l.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

nevét említi

Perneczky Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t.

298. old.

A HAZAFIAS NÉPFRONT
XIX. KER. BIZOTTSÁGA
Bp. XIX, GÁBOR ANDOR U. 42
TELEFON: 471—355

M e g h i v ó .

Magyar képzőművészeti életünk büszkesége,

N a g y B a l o g h J á n o s festőművész

halálának évfordulóján, 1967 november 22-én 15 órakor az Ady E. u. 42 sz. házon elhelyezett emléktáblát megkoszoruzzuk.

Koszorut a Nagy Balogh János Müvészetbarátok Körének tagja helyezi el, ezt követőleg az ifjuság képviselője költeményt mond.

Kérjük, e megemlékezésre sziveskedjék megjelenni, s ha módjában áll, pár szál virágot is magával hozni.

Gyülekező du. fél 3 órakor a Hazafias Népfront Gábor A. utcai helyiségben.

B u d a p e s t , 1967 november 17.

Üdvözlettel:

Haza-fias Népfront XIX. kerületi Bizottsága,
XIX. kerületi Kommunista Ifjuási Szövetség,
XIX. ker. Tanács VB. Oktatási Osztály,
Nagy Balogh János Müvészetbarátok Köre.

Szeretettel várunk!
Kiss Ida

5676/H 65. – FNyV. 8. t. P

Nagy Balogh János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-326

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1969 NOV 19

MŰVÉSZET

Nagy Balogh János

1021

Emlékezés

Nagy Balogh János

Egy festő és egy szobrász évfordulóját ünnepeljük. Az egyik proletársorból jött, a másik eltalált a proletariátusig.

Nagy Balogh János (1874—1919) szobafestő volt, s mindvégig ezzel kereste kenyerét; *nyilvános kiállításon egész életében nem szerepelt.* Igaz, elvégezte az iparrajziskolát, életének egy rövid intermezzója Münchenhez kötötte, de sem egyik, sem másik nem hatott rá elhatározó módon, és amit alkotott, azt *önmagából merítve, önmagának köszönhette.* Eredetiségének, megismételhetetlenségének, de társtalanságának is ez egyik forrása. Rövid életében mindössze másfél évtized állt a rendelkezésére ahhoz, hogy életművét megalkossa, de ez is elegendő volt ahhoz, hogy mindmáig maradandó, sajátos nyomot hagyjon a hazai művészetben. Monumentális ez az életmű, de nem az alkotások számát, még kevésbé pedig méretét tekintve. Tenyérnyi rajzai is belső erőtől, nagy lélegzetű művészi koncepciótól feszülnek. Pedig jóformán képzőművészi tömondatokban beszél, viszonylag szűk témakörben dolgozik: öregasszonyok, a szegénység világa, sivárnak tűnő csendéletek, a külvárosi táj és kubikosok alkotják horizontját. Szűk kör, amelynek azonban nagy az érzelmi mélysége; az együttérzés lírája elegyedik a képi építkezés okos rendjével. Nem tudjuk, ismerte-e a kubistákat, de munkásságát ugyanaz a geometrikus szemlélet hatja át, mint azokét; ennek az önkéntelen találkozásnak gyökerét alighanem abban kell keresnünk, hogy Nagy Balogh *egy életen át sóvárgott a rend és a tisztaság után.* Magának dolgozott, csöndesen, de öntudattal, bízva önerejében, mint aki a holnapnak dolgozik. Élete végén már ismerték művészek és esztéták, s a Tanácsköztársaság idején fölfedezték a közösség számára is. Hagyatéka akkor a Szépművészeti Múzeumba került, s első kiállítására 1922-ben került sor. Ugyanabban az évben látott napvilágot a róla szóló első monográfia. Bajár Ivan

alat

reseti
séggel

esz

TOST
ezdő is),
IPARI
UNKAST,
ZÁN-
ELŐT,
KOCSI-
TŐKET,
GONCA-
TŐKET,
lamint
és NŐI
GÉD-
ASOKAT.

44 órás
nkaidő.

szombat
abad.

ki férfi
vállalóknak
szállást
sítunk.

ntkezés:
IX. ker.,
ri út 106.
gyi osztály.

CSILLAG
TORGYÁR

VÉTELRE
E E S:

LANY-
ELŐKET,

TANULÓ
LANY-
ELŐKET,

EZELŐ

GYÁRA,

IV. ker.,
Váci út 40.
(ÚJPESTI
BŐRGYÁR)

F E L V E S Z:

4—8 ÓRÁS
MUNKAIDŐRE

NŐI ÉS FÉRFI
DOLGOZÓKAT

TERMELŐI
MUNKÁRA,

KOMOLY
KERESETI
LEHETŐSÉGGEL

44 ÓRÁS
MUNKA-
IDŐVEL,

MINDEN
MÁSODIK
SZOMBAT
SZABAD.

VIDÉKIEKNEK
UTAZÁSI
TÉRÍTÉST
ADUNK,

KEDVEZMÉNYES
ÉTKEZÉST
BIZTOSÍT.

Jelentkezés:
a vállalat
munkaügyi
osztályán.

MECHANIKAI
MŰVEK

felvételre
keres

ELEKTROMOS
TELEPKEZELŐ,

SZERSZÁM-
LAKATOS,

ÁLTALÁNOS
LAKATOS,

---

betanuló
női dolgozókat
4 és 8 órai
műszakra

AZONNAL
FELVESZÜNK.
(Nyugdíjas is lehet)

Háromműszakos
munkakörben
szabad szombat
éjszaka.

RUHATISZTÍTÓ
ETSZ.
Budapest, X.,
Vasgyár u. 10.

ÉPÍTÉSZ-
TECHNIKUST
KALKULÁTORI
MUNKAKÖRBE,
MŰSZAKI
RAJZOLÓT,
KÖNYVELŐKET
FORGALMI
és
ANYAG-
KÖNYVELÉSI
MUNKAKÖRBE

felveszünk

Fizetés iskolai
végzettség és
gyakorlattól
függően,
megegyezés
szerint.

44 órás
munkahét,
havonta három
szabad szombat.

Jelentkezés
a Budapesti
Vegyiművek,
Budapest, IX.,
Kén u. 5.
Személyzeti
osztályán.

Nagy Balogh János
festő

Bene Géza első ikrletője Szivé
testvérik.

Kaulisch Laura: Bene Géza
Élet és Tudomány, 1967. 42. 1991-96.

Nagy Balogh János,festő

1967-ben a Téc i Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekű gyűjteményét.A 19.-20.sz. m g .Képzőművészetének korszakmetszete.388 mű,180 művé Nagy Balogh egy művel szerepel.18.sz.kép. 227.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve,1967.Téos,1968

Nagy Baloghy János, festő

MDK

1

Ötven éve, 1919. nov. 22-én halt meg a budapesti Szent István Kórházban. 45 éves volt.

Hagyatéka részben a akkori Népművészeti Múzeum gyűjteményébe került.

(R.): Nagy Baloghy János emlékezete

4.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 22.

Nagy Balogh János, festő (2.)

MDK

Tehnai rajztanár. Vilája műtörténeti.
Kis vásznai monumentálisak.
Fő művei mesteri ötvarchéjei.
Műveinek nem sokkal halála előtt
a Tanácsköztársaság idején fedezték fel.
Az első magyar proletárművész.
— : A Műtörténeti festő je 6

EST/ HIRLAP, Bp. 1969. nov. 22.

Nagy Balogh János, festő

MDK

Nov. 22-én sorozatos megemlékezések lesznek, s az Ady Endre út 42.-számú ház elején lelepleznek emléktáblát. (Kispest.).

— Emlékezés Nagy Balogh Jánosra 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1909. nov. 19.

Nagy Balogh János festő (1)

MDK

1874. aug. 2-án született Budapesten. Az Iparrajz-iskolában, az Iparművészeti Főiskolán egy tanévig tanult, 1900-ban megjárta Münchent. Az első világháborúban megsebesült, jobbkarja megbénult. Elvonultan élt s dolgozott Kispesten. Minden munkáját a Iparművészeti Múzeum őrizte. 1949. nov. 22-én halt meg.

-:A kőbánya festője

6.

ESTI HIRLAP B.p. 1969. nov. 29.

Nagy Balogh János, festő (1) MDK

1874. aug. 2-án született. Apja háziorgonista, majd házmester, anyja mosónő volt. Önmaga: sokoldalú festő-mázolósegéd lett. Nélkülözött, takarékoskodott, hogy tanulhasson és nyaranta csak festhessen. Élete megrendítő: kitartó művészi tevékenységével elérte, hogy a magyar festészet legkiválóbb értékei közé tartozzon. 1919-ben halt meg. Murányi-Kovács Endre: Nagy Balogh János emlékezete 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 2.

Nagy Balogh János, festő (2.) MTA

A magyar proletariátus egy festője lett. Pór Bertalan felesége fel.
Derkovits Gyula munkáinak szinte elő-
futár.

Földmunkás c.
festménye. Repr.

Murányi-Kovács Endre: Nagy Balogh János emlékezete 9

NÉPSZABADSÁG bu. 1964. aug. 2.

Nagy Balogh János
festő

A város emléktáblával jelölé meg egykori hajlékát. Halála évfordulóján a Kerepesi-temetőben megkoszorúzzák jellépes sírját.

F. Molnár Ida: Nagy Balogh János
Mérőszat, 1969. november – 29 lap.

Nagy Balogh János

~~festő~~

A neves művészeti lap tagjai rendezték emlékkiállítást az „Ifjú gárda Művelődési Házban". Írások, levelek, fényképek hiányával bemutatása

F. Mihály Éva: Nagy Balogh János
Művészet, 1969. November - 29 lap

Nagy Balogh János
festő –

Túl nagyszerűen szép figyelem fel rá.
Az első kiállítása és mint a Tanács
körtársaság idején nyerte.

F. Mihály Ida: In memoriam Nagy Balogh János
Művészet, 1969. november – 29 lap.

Nagy Balogh István
festő-

Falcsvszárada halt meg Nagy Balogh István. A múltban Kispesten élt. Itt lett iparosból művész.

F. Mikóly Ida: In memoriam Nagy Balogh János művészet, 1969. november - 29 nap.

Nagy Balogh János
festő

Katonai szolgálata során szerzett sebesülése a „Szépművészeti Akadémia" befejezésére mint hadifogoly, de az nem sikerült

Mandics Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. februar – 10 kép.

Nagy Balogh János
élő

Németh Lajos adatokat közölt az
1919 óta megjelenőt követő iráso-
król, amelyek Nagy Balogh János-
nak szólnak.

Morvay Allen: Az „élő" Nagy Balogh János
Művészet 1970. februári – 13 lap

Nagy Balogh János
festő

1969 szeptemberében a Galériának az Ernst Múzeumban rendezett „1896–1945" című kiállítás az szere-pelt kihiány műve.

Marffy Oszkár: Az „elő" Nagy Balogh János
Művészet, 1970. február – 13 lap.

Nagy Balogh János
festő –

~~Kiállításainak~~ katalogusainak
bevezetőjének szerzője, aki később mo-
nográfiát is írt a művészről.

Márffy Albin: Az „elő" Nagy Balogh János
Művészet, 1970. februári – 13 lap.

Nagy Balogh János
festő

Az 1954-ben alakult Magyar Nemzeti Galériának és abban az évben a Műcsarnokban rendezett kiállításon bemutatták Nagy Balogh műveit.

Miháfy Albin: Az „élő" Nagy Balogh János
Művészet, 1970. február - 13 lap.

Nagy Balogh János
élő-

Pogány Ö. Gábor úgy emlékezik meg
Nagy Balogh Jánosról, mint az első
proletárművészről 1948-ban.

Moraffy Albin: Az „élő" Nagy Balogh János
Élet és Irodalom, 1970. február - 13 lap.

Nagy Balogh János festő

1946-ban a Medikus-házban volt kiállítása, majd 1948-ban a Fővárosi Képtárban. Az ily magyar képző művészet "várudvarkiállításaszerűen bizul" a város is merhette meg a művein művet.

Monoffy Albin: Az „élő" Nagy Balogh János művészet, 1970. február – 13 lap.

Nagy Balogh János
festő

1958-ban a magyar forradalmi
munkásmozgalom kiállításán
szerepeltek művei, 1959-ben a
Vasvári galériában mutatták be
életművét.

Márffy Ákos: Az „ős" Nagy Balogh János
műveszet, 1970. február – 13 lap.

Nagy Balogh János
festő

1959-ben az Nemzeti Galériában
rendezett kiállítás katalógusában,
Németh Lajos előszavában méltatja
a művészi és munkás összeforódást.

Moriffy Allin: Az „élő" Nagy Balogh János
művészet, 1970. február – 13 lap.

Maryly Allen: An "all" Doggy Geology Lesson
Illustrated, 1970. Lesson - 13 pp.

Nagy Balogh János
festő

1969-ben, halála 50 évfordulója
napjában kezdettük meg emlékkiál-
lítását mellett pótrajzában Kispeter.

Máffy Olivér: Az „élő" Nagy Balogh János
műve szét, 1970. február – 13 lap.

Wagy Balogh János
festő

Pünkösd az Olmány az 50. évfor-
dulójára rendezett kiállításon voltak
láthatók.

Mandoss Béla: Wagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február – 10 lap

Nagy Bologh János

Csendélet 1914 k. /színes repró/

Ünnepi díszes mellen magyar szőnyeg, borítva egy 96–97. l. k.

Nap Balogh János

„a tizes évek közepén válik igazán nappá".

Németh Lajos: Körner Éva: Kassák testvérei.
Kritika VI. évf. 7.sz. (1968. júl.) 56. l.

Nagy Balogh János festő-

Művénte Kerpár Gyula festőtársa nagy hatással volt.

Nyári Béla: Kerpár Gyula
Művészet, 1970. évi III. szám - 31 kép

Nagy Balogh János

nevét említi munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsolatban Kontha Sándor opponensi véleménye.

Paulisch Lenke: "Szentendrei festőiskola..." c. kandidátusi disszertációjának vitája.
MűvTört.Irt. 1972. 4.sz. 284-288.l.

Nagy Balogh János

MDK

Pór Bertalan és Nagy Balogh János kapcsolata. /1915-ben a 38-as ezrednél találkozott vele először/. Pór emlékezése a Tanácsköztársaság művészi életére.

142.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

MDK

Nagy Balogh János festő

(A cikk keretében Pór Bertalan emlékezik rá néhány mondattal.)

A kispesti sírkertből 1960 őszén a Kereperi úti temető Pantheonjába viszik át földi porait.

Balla Ernő: Pór Bertalan a „szegények festőjéről", Nagy Balogh Jánosról, a magyar Pantheon újlakójáról.
Ország-Világ, Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

MDK

Nagy Balogh János festő

Az év nagy részében szobafestést és fló-
derozást vállalt, hogy nyaranta művé-
szetének élhessen. Pór Bertalan a világ-
háború utolsó szakaszában találkozott
vele a volhynai harctérben. A 38-asok
ezredese hívta fel rá Pór figyelmét (PórB)

Balla György: Pór Bertalan a „szegények festő-
jéről", Nagy Balogh Jánosról, a magyar
Pantheon egy lakójáról.
Ország-Világ, Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

HDU

Nagy Balogh János festő

műveiből 1922-ben rendezteb emlékki-
állítást. Negyven éve halt meg. Sír-
emlékét Borsos Miklós [redacted] ró-
la készült bronz-reliefje fogja dízi-
teni. (Repr.: önarcképe és Kulikus-
munkás c. [redacted] olajfest-
ménye.)
Balla Árnó: Pór Bertalan a „szegények fes-
tőjéről", Nagy Balogh [redacted] Jánosról, a magyar
Pantheon új lakójáról.
Ország-Világ, Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

MDK

Nagy Balogh János festő

Mikor Pór Bertalan a háborúban megismerkedett vele, éppen a hónuhás tereget rajzolta. Egy ironikus rajzot mutatott akkor Pórnak. Másnap Nagy Balogh súlyos vádlásokat szórt; holdfényig nem kelverte ki. (Pór Bertalan.)

Balla Ernő: Pór Bertalan a „szegényes festőjéről", Nagy Balogh Jánosról, a magyar Pantheon díszlakójáról. Országos Vilag. Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

MDK

Nagy Balogh János festő

Negyvenöt évet élt magányosan; élete végéig döngölt padlójú viskójában maradt. Műveinek tárgyai: önmaga, édesanyja, műterme, a wekerletelepi kubikus, egy-egy újpesti kikötőmunkás. A tanácskoztársaság napjaiban kezdték méltányolni. Balla Imre: Pór Bertalan a „szegények festőjéről, Nagy Balogh Jánosról, a magyar Pantheon ifi lakójáról.

Országos Világ, Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

MDK

Nagy Balogh János festő

Pór Bertalan a tanácskötetrisalap napjaiban látta vissza. Felhívta rá Berény Róbert figyelmét. A Művészeti Direktórium ekkor tizenhétezer korona értékű képet vásárolt Nagy [redacted] Baloghtól a Múzeum számára. (Pór B.)

Balla Ernő: Pór Bertalan [redacted] a „szegények festőjéről", Nagy Balogh Jánosról, a magyar Pantheon új festőjéről. Ország-Világ, Bp. 1960. 33. sz. (6. l.)

Nagy-Balogh János, Jestő MDK.

Sz. Kovács Irén: Ki ez? című művészettörténeti tűnődéseket ismertetve említi meg a recenzens, hogy a szép kép körül helye lett volna a magyar proletárfestészet két olyan képviselőjének mint Nagy-Balogh János és Déri-Huber István.

R. S.: Ifi könyvek — Sz. Kovács Irén: Ki ez?

Népszabadság, 1959. júl. 11. 8. l

Nagy Balogh János
festő

M. D K.

Nekrológ.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20
Sutka Mária: A magyar grafika és ex libriszet
8 l.

Nagy Balogh János, festő

NDK.

Kubikos című képe. Repr.

—: A munka ábrázolása a képzőművészetben

Népszabadság, Bp. 1959. máj. 1. 9.l

M.D.K.

Nagy Balog János festő

Méltatás.

Mihályfi Ernő: Bucsujegyzetek a VII. kiállításról

Magyar Nemzet, 1959. május 10.

8 l.

Nagy Balogh János, festő MDK.

A Tanácskirtársaság kikiáltásának, ugyanakkor a munkás hatalomnak 40. évfordulójára nyílt meg az első magyar proletár-festő: Nagy Balogh János emlékkiállítása.

Kisparten élt a munkás — szakmunkás festő! — öreg édesanyjával.

Témái: önmaga (önarckép), a proletárlakás, a kubikus, kubikusmunka, vasutépítés stb.

Két illusztrációt a cikkhez: Önarckép (Repr.) s' kubikusok (Repr.)

Péter Imre: Egy proletár-festő életének tanulságai

Népszabadság, Bp., 1959. márc. 26. 8. l

Nagy Balogh János MDK

1874-1919

Müvészetének kiegyensulyozatlansága.Össze-
hasonlitás kortársak és korábbi magyar festők
györődéseivel.

Társadalmi okok elemzése.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.
században.Bp.1959.29.l.

Nagy-Balogh János festő 17Dk

A Tanácskörtársaság évfordulóján a Nemzeti Galéria Nagy-Balogh Jánosnak, az első magyar proletárfestőnek műveiből rendez kiállítást. A kisperti művész majdnem teljes életművét bemutatja a tárlat: 77 festményt s' 39 grafikát nézhet meg a közönség. (Hiányzni fognak a korai művek s' a háborús események során eltűnt, esetleg megsemmisült művek.)

—: Nagy-Balogh János emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Népszabadság, ápr. 1959, márc. 18. 10.l

M. D. K.

Nagy Balogh János festő

Idéltatás.

A.M.: Szárnyalásom ív a mai szerzett kultúra szolgálatában.

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 23. 4l

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Vizhordó, kréta

Magy. rajz 500 éve. Szépm.Muz. kiáll. 1940. jan.

17 l.

MDK

Nagy Balogh János, festő.

33. Fabrigászok

56. Kubikusok

Alk. Műv. Ház. - III. Modern Grafikusok. - Bp. 1923.

3, 4. l.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

Legjelentősebb művei első kiállítás nyílt Szegeden.

— 7 l.

Magyar Nemzet, 1959. szept. 15.

Nagy Balogh János, festő MDK

1959. jún. 14-én d.e. a Nagyer Nemzeti Galériában Borodáczne H. Lenke előadást tartott az első proletár festő: Nagy Balogh János munkásságáról.

— Hír

Nékosnebradszág, ny. 1959. jún. 14. 12.(

Nagy Balogh festő

M.D.K.

Az ifjú művészek között van-e
alkotó egyszerű robusztusága hat.

Bolgár Kálmán; A fiatal képzőművészek Stúdiója
Élet és Irodalom, 1960 febr. 19.

Nagy Balogh János. 1874-1919
Önarckép

Önarckép-kiállítás. 1948. jan.

M.D.K.

Nagy Balogh János festö

Kiállitás müveiböl , emlékkiállitás ,1962

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG. az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp.1965.

165.l.

Nagy Balogh János

vinach.

~~Föld. Kepe,~~

kéjnünc. Ulrey

Madonna.

97. Girolamo Da Libri sz. Verona-ban 1474-ben, † ugyanott 1556-ban.

Nagy Balog János

Műcsarnok
1927. magyar táj, 262, 265
267

Karcsú bronzból, római VIII. 228.

Nagy Balogh János

+ 1793

U. 1793

7	180 – 209	2	.	.	.	.	.	
8	210 – 239	.	.	32	.	.	.	
9	240 – 256	.	.	.	.	.	.	
		8	1	32	34	2	7	7

Nagy Balogh János

Kállai E. 77, 85, 32, 33

-a

Nagy Balogh János

A Mübarát 1922. 139

Minerva bekötti Vénus szemét.

992. Varottari Alessandro
Padovanino modora.

Nagy Balogh János
festő -

M.D.K.

Véltatás.

Oelmacher Anna: Dolgozó emberek között
Levélvéket, 1964. augusztus – 42 lap.

MDK

Nagy Balogh János

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Nagy Balogh János

Dutka M.: XX. századi müvek a bpesti magángyüjtemányekből a Nemzeti Galéria uj kiállitásán. Magyar Nemzet 1963. jul. 7. 8.l.

Nagy Balogh János

Intelmező kályhánál c. képe Füst Milán
összegyűjtött munkáinak kiadásában van.

D-i: Füst M., a műgyűjtő; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 7. l.

Nagy Balogh János,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei:Képek jegyzéke:
18.sz.kép. "Önarckép",olaj. 32+21 cm. Ltsz.:68.138.
Fekete repr. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

< Nagy Balogh János >

Ács Tivadar: < >

Új Idők. 1945. 14.sz. nov. 3.

Kelet Bud. Budapest 1874. aug. 2. 1895-96.
Kestöln 1896-97. Művészi szabadiskola. Szabadművészeti Iskola
esti tanfolyama. Mintarajzi-
kola, Ballós. Hegedűs. Fe-
renczy Károly. 1899-1900. München Ažbe, az akademián Herterich. München 1902.
1905-ben Kispeste költözött, itt él,
anyjával. Koba festő nemzet
vállal a Közéli Körszegben.
A maga szorakozása fest
klubban. 1914-ben bevonul. Pé-
csett tisztiiskola. Front, Stry.
Alhadnagy. Sebbvállat grá-
nátkilenc sebesült, nem tudja
magyalni. Megfagyul balkéz-
zel festeni. Fordít.

1905-szeptember 16.

dr. Zimányi Károly term. múz. őrnek: köszönet a természetrajzi tanfolyamon tartott előadásáért (786/1905.)

1915 nov. elején egy-
vonásban halt meg.

Nagy Balogh János

szod

Rabinovszky Máriusz:

Nagy Balogh János.

Kék Madár

1923. 4-5. sz.

Képekkel és 2 önarc-

kepjel

CHER és DETOMA építészek. *Két bérház. hérvári-út 13. és 31.*

RSTER GYULA BÁRÓ a Műemlékek Biz. öke. *Fönntartás vagy helyreállítás.*

OR GYULA építész. *Üllői-út 14. számú bérlota.*

RECZE PÉTER dr. tanár. *A pécsi székesegyház.*

STER KÁLMÁN építész. *A Kossuth-mauleum.*

ILUS LÁSZLÓ építész, tanár. *Egy bérház. ökk-Szilárd-utca 37.*

VAS REZSŐ DR. a Földrajzi Társaság elnöke. *almácia magyar műemlékei.*

SZMANN ALAJOS udv. tanácsos, műegyeni tanár. *Lesz-e magyar stílus?*

GEDÜS ÁRMIN építész, székesfőv. mérnök. *ládi ház.*

ZKA JÓZSEF tanár. *A magyar nép művészete.*

PFNER és GYÖRGYI építészek. *A Bayeraraló.*

TL DEZSŐ DR. építész, műegy. adjunktus. *indl Imre és alkotásai.*

IG DEZSŐ építész, székesfőv. mérnök. *Egy iutcai bérház.*

BFFY FERENC az Építőipartestület elnöke. *ber Antal élete és művei.*

S DÁVID és ZSIGMOND építészek. *Egy onahercegutcai üzleti ház.*

MÁN és ULLMANN építészek. *A Hermes otája.*

SER JÓZSEF építész. *A Szent-István bazilika.*

TÉSZ K. RÓBERT építész, műegy. adjunktus. *magyar paraszthaz.*

RB és GIERGL építészek. *A zenepalota.*

PECZ SAMU műegyetemi tanár. *Szerkezet és forma az építésben.*

PFAFF FERENC építész, máv. főfelügyelő. *A temesvári pályaudvar.*

QUITTNER ZSIGMOND építész. *A Gresham budapesti palotája.*

RAINER KÁROLY építész. *A nagyszombati barok-templom.*

RÁY REZSŐ építész. *Az új központi táviró-terem.*

REISS ZOLTÁN építész. *A Káldor-nyaraló.*

SÁNDY GYULA építész, tanár. *Pollák Mihály élete és művei.*

SCHODITSCH LAJOS építész, tanár. *Kiss István élete és művei.*

*SCHULEK FRIGYES udv. tanácsos, műegyetemi tanár. *A Mátyástemplom.*

SCHULEK JÁNOS építész. *Czigler Győző és munkássága.*

STEINER JÓZSEF építész. *Arad újabb épületei.*

SEBESTYÉN ARTUR építész. *Egy bérház. Széchenyi-utca 14.*

*SZÉCHÉNYI MIKLÓS GRÓF győri püspök, volt jaáki apát. *A jaáki templom.*

SZTEHLO OTTÓ a Műemlékek Bizottságának építésze. *A csütörtökhelyi kápolna.*

*TÖRY EMIL építész, műegy. tanár. *A homeopata Erzsébet-kórház.*

TANDOR OTTÓ építész, műegy. tanár. *Az ócsai templom.*

TSCHEUKE HERMAN építész. *Meinig Artur és művei.*

*WELLISCH ALFRÉD építész. *A salgótarjáni r.-t. palotája.*

HELYETTES SZERKESZTŐ: FÜHRER MIKLÓS ÉPÍTÉSZ.

Nagy Balogh János, festő; szül. 1874 augusztus 2-án Budapesten, megh. 1919 november 18-án u. o. Mint szobafestő legény az 1890-es évek elején kezdett a festészettel foglalkozni. Nagy szegénységben élt anyjával, de szerény keresetének egy részét is félreraktá, s azzal kiment Münchenbe, hol kenyéren és vizen három hónapig ~~volt~~ tanult. Ekkor ~~visszatért~~ hazajött Kispestre, ahol állandóan letelepedve igen visszavonult, szinte különcz életet élt. Aránylag keveset dolgozott s kiállításokon sohasem szerepelt. 1914-ben önként beállt katonának és végig küzdötte a háborút. Egy ütközetben megsebesült, a jobb karja megbénult, s többé nem tudta kezébe venni az ecsetet. Hadirokkant lett s visszatért Kispestre. Művészbarátai ~~maguk~~ nagyra tartották s a tanácskörtársaság idején felhívták rá a művészeti direktorium figyelmét, mely számos művet megvette a Szépművészeti Múzeum számára. Ezt a siker nem sokáig élte túl. Néhány hónappal később szívszélhűdés érte s teljesen elhagyatva a budapesti Szent István-Kórházban halt meg.

Nagy Balogh

a festő

a fiatal Józsa Józsira rendkívül hatott

Szélyhidi Ágoston: Józsa János Air évé

Nyíjtól, 1970. 3. 82-88.

Nagy Balogh
fotó

Szőllős Lajos művészi világának
kialakítását az szerepe volt

Vadas József: Műtermek látogatása . . .
Művészet, 1970. május – 38 kép.

MDK

Nagy Balogh János

Dr. F. L.: Két kiállitás. Református Élet 1943. jun. 5. 8.l.

1) Nagy Balogh János
festő

1874 aug. 2.-án született Kisharsán. Apja
házmester, anyja mosónő volt. Sinkó szobafes-
tő és mázoló iparosnak taníttatták.

A pozsonyi iskola első osztályát a fő-
iskolában tanult az ipari festők szaksportjá-
ban. Munkája mellett beiratkozott az Iparmű-
Heitler Győző: Nagy Balogh János
Művészet, 1970. 1-2. 160.

2) Nagy Balogh János
festő

pécsi Iskola 1898-99-es év esti tanfolyamára.

1899-ben München-be ment megtakarított 30 forintjával s az akadémia esti tanfolyamán tanult.

1900-ban haza kellett jönnie, mert pécsi elhagyta-val nyomorgott, ehezett.

Hajtó Géza: Nagy Balogh János
Látóhatár 1970 1-2 160.

5) Nagy Balogh János
festő

Itthon szobafestő és mázoló mesterségével kereste meg özvegyanyja és a saját megélhetését.

Kitartóan folytatta festői tanulmányait – egyedül, saját ízlésére hagyva.

Kispesti barátsuk és a kivetlen környék,

Heitler bírló: Nagy Balogh János
Látóhatár, 1960. 1-2. 160.

4) Nagy Balogh János festőművész

akinek műveiben másfél évtizedes munkája során kipróbálgatott.

1914 jún. B.-án bevonult. Harctérre került, megsebesült. Jobb karja megbénult.

A hálóvá alatt állandóan nyitva volt. Pór Bertalan festőművész figyelt fel rá és segítette.

Heitler Béla: Nagy Balogh János
~~Heitler Béla~~ kitűnőtanár, 1-2.

5)

Nagy Balogh János
festő

† Tanácsköztársaság idején a Művészeti Direktóriumban — Pór Bertalan ajánlására — mesterének megválasztotta és műveinek egy nagyobb gyűjteményét megvásárolta 50 ezer koronáért. Ez az első és legnagyobb elismerés, amit életében kapott. 1919 nov. #22-én meg-

Helytörténő: N.B.J.
Látható: 1970. 1-2. 161.

6) Nagy Balogh János
festő

halt.

Mint művészt, halála után ismerték el igazán. Fiát Miháu a Nyugatban emlékezett meg róla.

1922-ben Elek Artúr és Bálint Tamás könyvet írt Nagy Balogh János élete és művészete címmel, az először a Sz. M. igazgatója,

Heitler Károly: N. B. J.
Látható, 1940. 1-2. 161.

7) Nagy Balogh János
festő

Petrovics Elek írta. Helyet kapott a Szépművészeti Múzeum állandó kiállításán is.

Tersánszky Józsi Jenő, Rabinovszky Máriusz, Farkas Zoltán, Pozsony Ö. Gábor, Bernáth Aurél és mások írtak művészetéről.

1960-ban jelent meg Németh Lajos magyarszakállú tanulmánya (könyvalakban!) a festőről.

Hitler bírói: N. B. J.

Látóhatár, 1970. 1-2. 161

*) Nagy Balogh János festő

szül.

1899-ben érkezett Münchenbe. A akadémián tanult. Életképszerű jeleneteket festett, sötét alapból bontotta ki a figurákat, élesen ártó fényeket használt.

Termékit itthon, környezetéből vette „Műterme", a szerényes szobák bútorai, edények, ruhák

Haitler László: N. B. J.
Látóhatár, 1970. 1-2. 161.

9) Nagy Balogh János
ks. b.

tűnnek fel ~~szegényes~~ szobabelőket ábrázoló
képein.

Figurális képeinek modellje saját családja,
amint tétlenül ülődőfél, vagy varogat.

Fest önarcképeket is.

Képeinek keletkezési időpontját nem könnyű
megállapítani. A stílusjegyek után ítél-
hetően bizonyára: N. B. J.

Katolikus, 1970. 1-2. 161

10) Nagy Balogh János festő

kb. 1908-ig tartott a felkészülés Nagy Balogh művészi pályájára.

1910-1915 között, legtermékenyebb öt alapfénnyája mellett: a csendélet, a szobabelsők, az önarcképek, ecsetszárai és a kutikus-ábrázolások mellett. Mindezt termését atán festi

+ kritikai bibliográfia: N.B.J.
Látóhatár, 1970. 1-2. 161-162-163.

11) Nagy Balogh János festő

tette.

Sok vázlatot, tanulmányt és festményt készített a lapátoló, taliskáját toló kubikusról és a munkán dolgozó emberről.

Több képe Millet kalászszedőik c. festményét idézi: „Kapáló asszonyok", „Taligázók".

Kreitler Kázmér: Nagy Balogh János
Látóhatár, 1970. 1-2. 163-164.

2) Nagy Balogh János
„Kato"

Egyéb munkái: „Kubikos", „Kubikusok", „Mezei munkás", „Földmunkás", „Mester".

Magányos életének egyetlen társa édesanyja volt.

Kortársai közül sok néhány művészt, köztük Gulácsy Lajossal tartott ~~szakcsapatot~~ barátságot.

Kiadta, bírló: N. B. J.
Látóhatár, 1970. 1-2. 164

13) Nagy Balogh János
festő

Életműve az erdélyiséget, akhoz szellemileg legjobban Barbizonban élt és alkotott

Kettler László: Nagy Balogh J.
Látóhatár, 1970. 1-2. 16 o.

Nagy Balogh János

Feldy Balázs: Nagy Balogh János
Kiporlása. = M i B. 2000/4. 8-9. ll

Nagy Balogh János
festő

A nagykőrösi temetőben levő sírjat exhumálás után a Magyar Nemzeti Pantheonba helyezték el.

Mandos Béla: Nagy Balogh János sírja
Művészet, 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János
festő –

A művészre rossztollú emberek
lesznek, a műkincs kalóká-
nak tatarozása pl. dorotaúl esett.

Hardos Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő -

Pávorsbál Murányi Ágostonné
Mellett „Halászt az edegcsőt"
kiadi Nagy Balogh nak amit
a Művész Műtermében őrzött.

Mandoss Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet / 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János

festő

1920. március 24-én az ellenőr
műveit, vagyis festményeit
és rajzait is, elárverezték a Sár-
kány u. 31 szám alatt.

Vardossi Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. februar - 10 lap.

Nagy Balogh János
festő.

Az okmányok alapján tudjuk, hogy a művész az O.M. Kir. Iparművészeti Iskolában az 1898/9 évben az alakrajzi osztályt látogatta.

Kardoss Béla: Nagy Balogh János festőművészet, 1970. februar - 10 lap.

Nagy Balogh János festő

1899/900 évben a Szé tanfolyamon a Königliche Bayerische Akademie der bildenden Künstler nappali szakosztt.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festőművész
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő.

Okmányi és más levelek fénylőjén
ma a Hispaski Vallásfelekezeti Gyűjte-
ménybe vannak. Ezekre Mezőcsy
Ágoston gyűjtötte be.

Kardoss Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. február - 10 lap.

Nagy Balogh János
festő

A művészi karrier 40. évfordulója az
Veniath Lajos művészházaspár volt!
Nagy Balogh János. Az „Én Múzeumom"
40. évfordulóját ünnepli a művészház.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. március – 10 lap

Nagy Balogh János
festő -

1968 - ban két diafilm forgatott
készült a művészről TV-ben
a vetélkedőre történő elkészítésekor
a órán keresztül futott élőkép járva.

Mándoss Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február - 10 lap.

Nagy Balogh János
festő

A mai Sárkány utca, mint Ady Endre
itt 42 szamii háron emeletes
jellegű, továbbá a XIX. kerületi peri-
ferián egy utca emlékezete a Művészre.

Kardos Béla: Nagy Balogh Jánosról
levélvázlat, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő –

1923-tól, hetiszámi engedélyjel
csak 1926-tól 1946-ig kerékcsapdás
„Pestnyomtatóipari és Téspesti Képzőmű-
vészeti Nagy Balogh János Egyesülete"
e magyarnyárat nem gyűjtötte.

Mándoss Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő.

1922-ben rendezett Nagy Balogh kiállítás-terén jelent meg az Amicus kiadványaival „Nagy Balogh János élete és munkássága”.

Hardoiss Béla: Nagy Balogh Jánossal
Művészet, 1970. felmáj - 10 kép

Nagy Barogh János
festő -

Bokut Aladár, majd az Ars Una-ban
pedig Fülep Lajos ismertette művészetét.
Farkas Zoltán, Rabinovszky Márkus, Kallós
Ernő is foglalkozott munkásságával.

Szendrey Béla: Nagy Barogh János festő
Művészet, 1970. február - 10 kép

Nagy Balogh János
festő.

Artner Tivadar, Putha Márta,
Lyka Károly, Pogány Ö. Gábor
Végvári Lajos méltatják munká-
mat.

Kardos Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János
festő-

Mint egyszerű kőbányai munkás kezdte
ősi hagyatékot a magyarnak festő.
Majd elkövetkezett több szétszórt évek
Nagy Balogh Jánosnak nem volt helye
a művészeti életben

Hardossi Béla: Nagy Balogh Jánosról
levélszöveg, 1970. februárban - 10 lap

Nagy Balogh János
festő -

A felszabadulást követő években a
Szabad Nép, a Magyar Művészet, a Szil-
lag a Kis Ujság emlékeik meg
művészetéről.

Kardoss Béla: Nagy Balogh Jánosról
levélzet, 1970. februar - 10 lap

Nagy Balogh János

Méltatás.

Tarnay Péter: Kaplár Miklós hagyatéka.
Új Tükör, 1978. december 17 - 4. lap.

Nagy Balogh János, festőművész

Gründer Antal emléket állít évnei-vel művészeknek, festőknek: Radnóti Miklós – Pór Bertalannak, Nagy Balogh János, Galdnamu György emlékére. (emlékre)

Somogyi Néplap, 1948. júl. 9.

Nagy Balogh János, festőművész

a Fővárosi Képtár budapesti intézmény létére országos feladatokat látott el. Részt vett a haladó művészet igyekezetét célzó felvilágosításban. Emlékkiállításával példamutató értékeket, hallódó, de izgalmas életműveket tárt fel. A' művész alkotásai nemcsak a Fővárosi Képtárban voltak láthatók, művei hazánkban és vidékre is elkerültek.

Pogány G. Gábor: A Magyar Nemzeti Galéria.

Népművelés, 1948. 3.

Nagy Balogh János

Méltatás

Theisler György: Tájportok és hierotypek.
Művészet, 1978. december – 7. lap.

Nagy Balogh János
festőművész

„Kumpliné a szomszéd" (1919) c. képével
„Nemzeti Galériában rendezett nagynagybácsi
kiállításon

Csorba Mária
férje

Pécs, Máriás
1980 dec. 17.

Nagy Balogh János,

festőművész

A Glücks-hagyaték most bemutatott gyűjteménye szerzőnek a művészi szemlélődő jellegű művei.

Lóránd Lajos,
gyűjt.

Műcsarnok
90/1

NAGY BALOGH János festő

Miért nem rokonítható Benedek Péter Nagy Balogh Jánossal.

ld. Németh LajosBenedek Péter művészetérl. =
A magyar Rousseau? Benedek Péter. Kecskemét, 1990 6,8. p.

SEPTIS
I CARDIN
I PARTE EV.
BITVR SIE.
QVID AD

sacrum euangeliū
euangliste in eius
ē latine legreetur
esset ad eam parte
is a salnatore de lo
uerens. Domine in-
autem quid? & dns
xta grece quidem
ereetatem. Si eum
d ad te? Iuxta latī
e eum uolo manere
fuerit a me quidam
um in latinum ue-
mio translatam
nterprete scriptum

NAGY Balogh János

FODOR András: A Kollégium :
Napló, 1947-1950. Bp. Magvető,
1991 175-176,

Nagy Balogh János

műveiből válogatott a
Tanácskormány 1919-ben

Aradi Nóra: A Tanácsköztársaság
vándorlása.

Fejés magyar. Hirlap 1970 I.1

Nagy Balogh János
festő

1989-ben lehöveteredett korai és
váratlan halála, Benczik Aurél,
Kosztolányi Dezső, Tersánszky J. Jenő.
Bálint Csaba és Mikó István.

Mándoki Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. februári – 10 lap

Nagy Balogh János
festő

1919 november 22-én 45 éves
korában halt meg 45 éves kora-
ban.

Márffy Albin: Az „élő" Nagy Balogh János
élőszavat, 1970. ~~februárban~~ – 13 lap

Nagy Balogh János
festő

1959-ben a Magyar Nemzeti Galériá-
ban rendeztek emlékkiállítását.
A katalógusban pár érdekes adatra
találunk a művész életrajzáról, munkáiról.

Maróthy Ottó: Az „élő" Nagy Balogh János
Művelet, 1970. februárius – 13 lap.

Nagy Balogh János
festő

A mostani, halálának 50 éves
évfordulója alkalmából rendezett emlékkiál-
lítás körében hozta Nagy Balogh Jánost
a Nott karóhelyre munkásőr magaihoz.

Kardos Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február – 10 lap

Nagy Balogh János
festő.

A magyar művészetben megjelenő
helyre Derkovits és Dési Huber előtt van.
Magyar proletariatus festője.

Vardossi Béla: Nagy Balogh Jánossról
Művészet, 1970. februar – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő

Halálának 10. évfordulója alkalmából
a művészt posztumusz Kossuth díjjal kel-
lene elismerni, a Hispeti Múzeumot róla
elnevezni, műtermét helyreállítani.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. felmai – 10 lap

Nagy Balogh János
festő

Sírját a rákoskeresztúri temetőből
exhumálattam a Nemzeti Pantheon-
ban helyezték el. Sírmelléket Borsos
Miklós készítette el.

Gordos Béla: Nagy Balogh Jánosról
levélszöveg, 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János
futó

„Merci munkás" } repro-
„Anya szava"
„

Kardos Béla: Nagy Balogh Jánossal
Művészet, 1970 február – 10 lap

Nagy Balogh János festő

1919 november 21-en a „Miveszmi és Miveszeti Vichtorium" Nagy Balogh Jánostól 4 festményt és 7 rajzot vásárolt.

Nagy Béla: Nagy Balogh Jánossal
Művészet, 1970. februar – 10 lap

Nagy Balogh János festő.

A mesterek legjobbikai volt Nagy Balogh János „Műterem interieur"-je „Tavi darabos csendélet"-e, „Weberle telepen dolgozó kubikus portréja, egy „Vörös akt".

Gyulassy Béla: Nagy Balogh Jánosról
Délvidék, 1970. február – 10 lap

Nagy Balogh János
festő

A Nemzeti Galériában van a „Mama”, a „Földmunkások”, a „Munkás sorozat”, valamint a „Lapátoló munkások” kompozíció.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970 február – 10 lap

Nagy Balogh János
festő

Milyen jött a művész, a hispesti
messzi perifériáról. Anyja hánoslied,
nemző apja kőris a művész maga
ártalos, ám a Hopp Ferenc Múzeum be-
fogadó szeretete menedéket és
erőt biztosít is volt.

Kardos Béla: Nagy Balogh János festő
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János
festő

Művei a haladást szolgálják,
hemány festői nyelvem fejlődik a
gondolatart a nagy népiességből,
a kultúrából

Marosi Béla: Nagy Balogh Jánosról
kiállítást, 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János

festő

Amit Nagy Balogh ábrázolt az halódó vottában lő, a hebihos szorzat emberség, töprengésünk mindenben hiteles.

Nagydoss Béla: Nagy Balogh János festőművészet, 1970. február - 10 lap

Nagy Balogh János
festő

Hálálaimat J.O. és fordulójára,
1969 november 22-ei dépsze-
batságban megnyilatkozás jelent
meg a művészről.

Mátyás Allin: Az „élő" Nagy Balogh János
Művészet, 1970. február – 13 lap.

Nagy Balogh János, festő

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közt
Nagy Balogh János, alakrajz szakon 54. old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880.-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp.

Nagy Balogh János festő

Pesterzsébeti Csili Művelődési Központban reggel 8-tól: Zeneiskolai foglalkozások; 9-től: Központi Nyugdíjas Klub; du. 3-tól este 7-ig: Brigádklub. Nagy Balogh János festőművész gyűjteményes kiállítása; du. 3-tól:

–: A hétvégi kult. programból

Népszabadság, B., 1977 okt. 21.

9

Nagy Borlogh János, festőművész

Megnyílt Derkovits Gyula munkásságának bemutatása Győrött a Művészeti Képtárban, melyen a művész műtárgyai is szerepel.

„Kubikus", 1910. körül (emlékre

(ís): Munkásgyűjtemény a közönség előtt.

Dolgozók Lapja, 1977. júl. 23.

Nagy Balogh János, festő

l.: Gróh István

Dévényi T.: Egy jubiláló corvina-sorozat 50-51.

Illustrov, Pécs, 1978. január XXI./1.

Naay Balogh János, festő

L: Vilt Tibor

Anaidi N.: Kobor és tűsténdem 15.

Nőszabadság, Bp. 1978 ápr. 3.

Nagy Balogh János festő

L.: Király Jenő

[Kádár Imre: Király Jenő, az akvarellista]

86. old.

Borbély László: Nagy Balogh János 85-86.-

Alföld, Debrecen, 1977 ápr. XXVIII/4

Nagy Balogh János, festő

L: Kerényi Jenő

—: Képzőművészeti iskola

7.

Népszabadság, Bp. 1978. márc. 21.

Nagy Balogh János

Az alapitásának 2oo évfordulóját ünneplő budapesti Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola multját bemutató kiállitás nyilt a Mücsarnokban, melyen a müvész is részt vett alkotásaival.

Magyar Hirlap 1978-77-4

Nagy Balogh János

a Budapesti Képző és Iaprművészeti Szakközépiskola ~~diákj~~ diákja volt.

Magyar Hirlap 1978-68-6
Kétszéz esztendő krónikája

Nagy Balogh János, festőművész

A gyűjtőmúzeumi képtár Dévényi Ivánné műgyűjteményének egy részét mutatja be. A kiállításon szerepel a művész alkotása is.

Gönyi L.: Dévényi Iván gyűjteménye Győrben
Tolnamegyei Népújság, 1977. aug. 14.

Nagy Balogh János, festő

L.: Thorma János

Heitler László:A műgyűjtő alkotása 907-909

Jelenkor, Pécs, 1977 okt. XX/10.

Nagy Balogh János (1874-1919)

Kubinyi o. v. (1910 k.)

Dévényi Iván mügyüjteményének kiállitása a győri muzeumi képtárban 1977.

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve.

Lipták Pál: Miklós István művészete 88-90.

Új Auróra, Békéscsaba, 1976. 8 sz

Nagy Balogh János, festő

megemlíthe.

Évsiás Ervébek: Erzsepanoráma 2.

Esti Hírlap,

Bp. 1978 júl. 11.

Nagy Balogh János, festő

L: Fadrusz J.

– Az ember környezete 76-81

Alföld, Debrecen, 1980. máj XXXI/5.

Nagy Balogh János

Művész vagyok, s mint ilyen, szörnyen naiv. Azt hittem, hogy *Nagy Balogh János*, aki Kispesten élt és alkotott, jelent valamit, hogy az 1929-ben alapított és róla elnevezett egyesület — az ő példáján felbuzdulva — egy olyan folyamatot indított el, amelyet megszakítani, mi több: elfelejteni, bűnös mulasztás volna, nemcsak velük, hanem önmagunkkal szemben is. Csalódtam.

Magy

Viola József: Kétoldali jóindulat

Nagy Balogh János

Munkások a Duna-parton

Theisler György: A magyar szocialista művészet stilustörekvései a két világháboru között.
MŰVÉSZET, 1980. március - 14. lap.

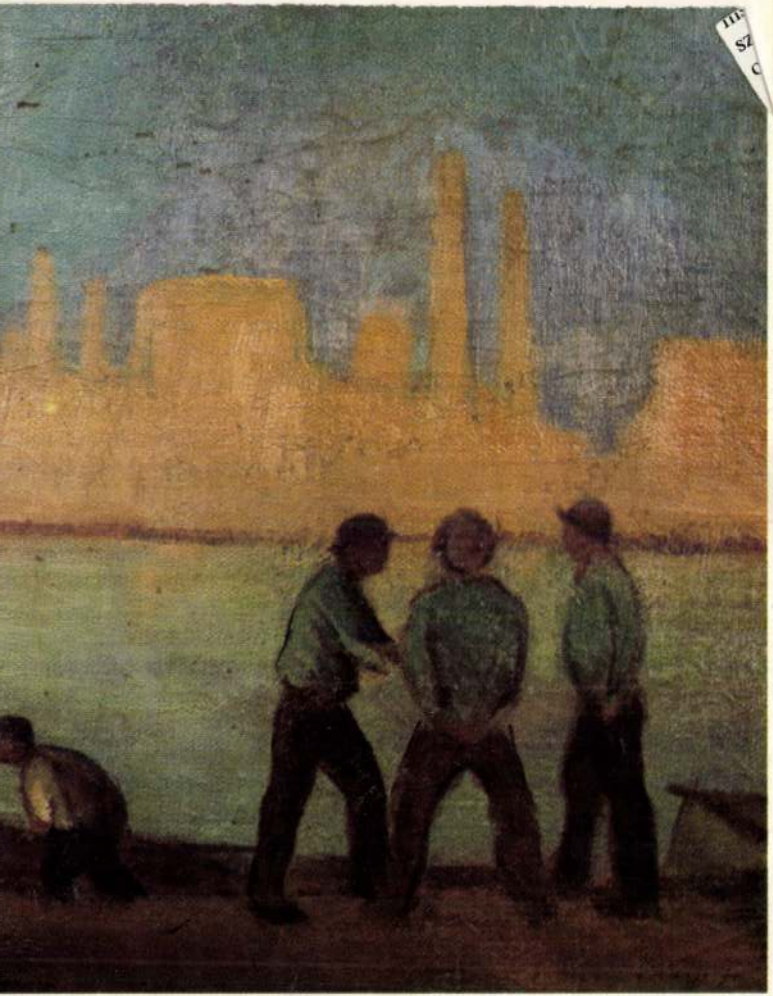

Nagy Balogh János, festő

L: Berény R.

(gy.d.): Magyar Táncat Rómában

2.

Esti Hírlap, 1930 jún. 26

Nagy Balogh János

kiállítás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1983. X. 5.

Nagy-Borogh János, festő

L: Réti Tihamér

Vadas József: –

–Ferencz Béla Kondorig: 13

Élet és Irodalom Br. 1983. nov. 11. XXVII/45

Nagy Balogh János festőművész

Keller László: Szibilla a XX. században

Művészet, 1983. március

Nagy Balogh János festőművész

Fejér kő: Tizenöt ív a kistolai Galériában

Művészet, 1982. június

Nagy Balogh János
Gombossi György emlékkiállítás
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1984. V. 18.

Nagy Balogh János

Profán oltár előtt
(Kohán György)

Tiszatáj 1984/6

Nagy Balogh János

Epizódok Gulácsy Lajos életéből

Turóne 1984/3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 MÁJ 15

János Nagy Balogh

1021

20/1978

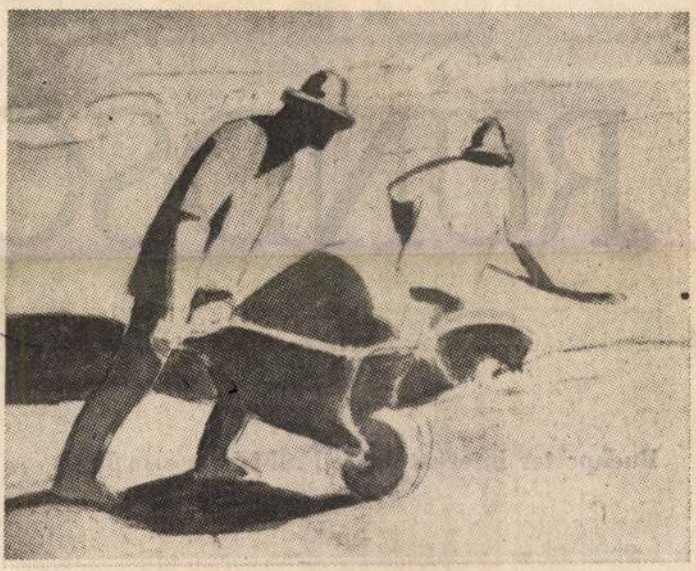

János Nagy Balogh: Erdarbeiter (Aquarell)

BUDAP
RUNDSC
WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK,

Budapester Internationale Frühjahrsmesse 1978

Information mittels Produkten und Worten

Nagy Balog János
Szöllősi István

1977. október 20. Kossuth 16,34 Kné

Láttuk, hallottuk

- A XX.kerületi Müvelődési Központban, közismertebb nevén a Csiliben, Nagy Balog János kiállitása látható október 25-ig. Szöllős István, a kiállitás fiatal látogatóit próbálta meg faggatni az itt látottakról.

- Lehet érezni a festőnek az akkori elnyomást, és

- Miből lehet az elnyomást érezni?

- Hát talán akképeinek a fájdalmából, az arc kifejezésekből, és ezt nagyon egyszerüen ábrázolta, egyszerü szinekkel, nem nagyon kimunkálva, hanem olyan tökéletesebb vázlatszerüséggel.

- Komor kicsit, a századfordulónak talán a nyomorát, az életet ábrázolja, és ahogy itt elnéztem, a munkát ábrázoló képei, hát jobbára a nehéz, kemény munkát ábrázolják.

- Borbély László müvészettörténész a kiállitás szervezője-rendezője.

- A Nemzeti Galériának nem ez az egyetlen vándorkiállitása. Már évek óta adunk a Galériával szerződött nagyüzemek müvelődési központjainak kiállitási anyagokat, éppen ennek a szerződésnek a keretében került sorra Nagy Balog János kis válogatott anyagának a bemutatására is. Eléggé meghatározza maga az anyag tulajdonsága is, hogy mit vihettünk, hiszen Nagy Balogh János egy

elégő szük témakörben mozgott, és ezt az öt-hat témát tudjuk variálni ezen a szük kiállitáson is, a bemutatott harminc-egynéhány kép erejéig. Nyilvánvaló, hogy sulyt szerepelnek itt a kubikusképek, az 1910-14 között nagyszerüen festett alkotások, és természetesen a nagyon tökéletesen és rendkivül elapossággal, nagyvonaluan megoldott csendéletei közül és müterem rész letei közül is néhányat. Müteremrészletet persze idézőjelbe kell, hogy tegyem, hiszen köztudomásu, hogy müteremmel nem rendelkezett, hiszen saját apró kis szobáját kellett mindenné alakitania, müteremmé is, lakószobává is.

- Ez és az ehhez hasonló megállapitások hiányoznak tulajdonképpen a kiállitásról, tuaniillik a vendégkönyvet lapozva, több biráló megjegyzés is elhangzott azzal kapcsolatban, hogy egyetlen tájékoztató irat, prospektus sem mutatja be a müvésznek az életét.

- Ezen a következő bemutatón már tudunk segiteni, nyomdai okok miatt elsősorban kósik a vándorkiállitásnak a katalógusa, hiszen a vándorkiállitásainkat katalógussal együtt adjuk a kiállitóhelyekre. Remélhetően a következő helyre, az EVIG Müvelődési Központjába, Kőbányára, már katalógussal együtt tudjuk vinni ezt az anyagot, sőt kibővitetten is.

Nagy Balogh János

Meghívó

3512 74 fnyv 8

Nagy Balogh János

születésének 100.
halálának 55. évfordulója
tiszteletére

EMLÉKÜLÉST

rendezünk,
melyre tisztelettel meghívjuk

Az ünnepség ideje:

1974. november 22. du. 3 óra

Az ünnepség helye:

a XIX. ker. Tanács Tanácsterme
Budapest, XIX. ker. Lenin tér 18.

Megközelíthető:

50, 52-es villamossal,
35, 93-as autóbusszal

Az Emlékülés programja:

Az Emlékülést megnyitja

Gyulai Gusztáv a Nagy Balogh János Emlékbizottság elnöke

Nagy Balogh János művészete

Németh Lajos a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportjának munkatársa

Nagy Balogh János és Kispest

Mihályi Ida
a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa

NAGY BALOGH JÁNOS EMLÉKBIZOTTSÁG

Tisztelettel meghívjuk

Nagy Balogh János

síremlékének koszorúzására

a Kerepesi temetőbe

A koszorúzás ideje: 1974. nov. 22-én 11 óra

A koszorúzás programja:

Bodor Tibor színművész szavalata

Megemlékezés

Koszorút helyez el:

Magyar Képzőművészek Szövetsége

Művészeti Dolgozók Szakszervezete

Budapest Főváros XIX. ker. Tanácsa

Magyar Képzőművészeti Főiskola

Képző-és Iparművészeti Szakközépiskola

Nagy Balogh János Művészetbarát kör

A XIX. kerületi iskolák tanulói

NAGY BALOGH JÁNOS EMLÉKBIZOTTSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

János Nagy Balogh

1978 MAJ 15

1021

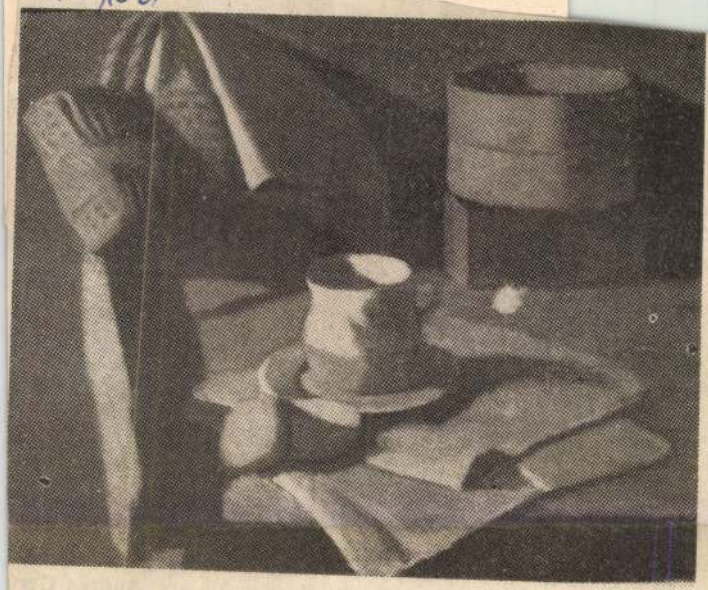

János Nagy Balogh: Stilleben (Öl auf Leinwand)

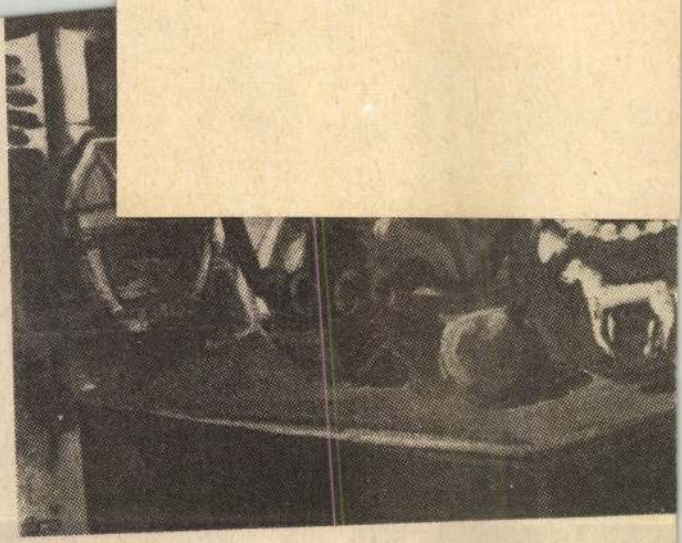

Im Gebäude der Landesbehörde für Denkmalschutz (Budap
eine Sammelausstellung der Werke des Malers András Gerő
Selbstporträt

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP. 21

Nagy Balogh János
Nógrád
festőművész

Nagy Balogh János-évforduló

1021

Idén ünnepli a művész szűkebb hazája, Kispest, s az ország érdeklődő közönsége Nagy Balogh János születésének századik és halálának ötvenedik évfordulóját. Az ünnepi rendezvénysorozat kiemelkedő programpontja lesz az a kiállítás, amelyet a Magyar Nemzeti Galéria rendez a művész képeiből a Budapest XIX. kerületi kiállítóteremben. A tárlatot október 5-én nyitják meg. A kiállítás alkalmat nyújt arra, hogy Nagy Balogh János művészetének kiemelkedő darabjaival találkozzunk, s magunkévá tegyük számunkra is érvényes mondandóit, üzenetét.

amely zavarja
Még nem volt
zés, hogy ebber
egészségileg min
ben lett volna.
— Kmetty hi
csak rányomta
delem játékára.
ten elkezdte az
győriek ellen és

fordulók a megyei

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

János Nagy Balogh

1978 MÁJ 15

1021

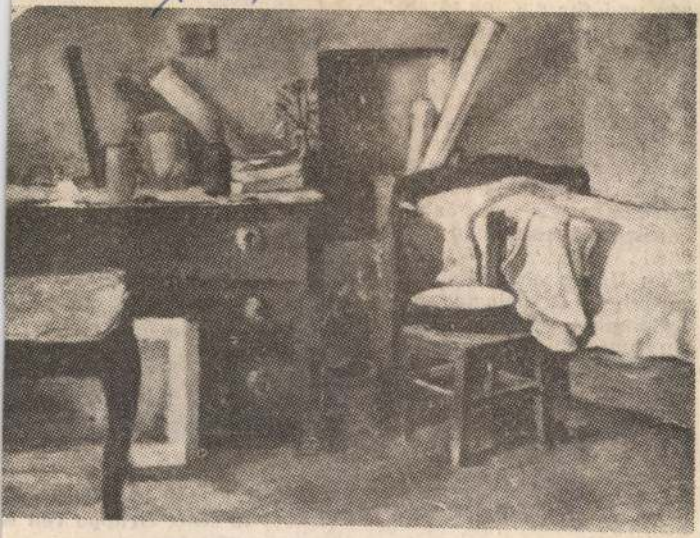

János Nagy Balogh: Atelier (Öl auf Leinwand)

ben
gen
gen
garr
am
250
3 W
mit
gari
und
gen
Sárc

wird in einem 3-Wochen-Kurs Ungarisch gelernt, ungarische Geschichte und Geographie gelehrt. Weiterhin unterstützen wir die Volkstanzgruppen, die sich im Rahmen der Vereine der Auslandsungarn gebildet haben, mit Choreographien und Kostümen, geben sprachmethodische Hefte heraus und vor allem die zweiwöchentlich erscheinende Zeitschrift „Magyar Hírek" (Un-

Generalsekretär des Weltbunde (3. v. l.) in einer Gruppe von K ungarn auftraten

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 MÁJ 15

János Nagy Balogh
/1021

IK 20/1978

János Nagy Balogh: Allerseelen (Öl auf Leinwand)

Außenminister Frigyes Puja unterzeichnet mit seinem DDR-Amtskollegen Oskar Fischer das Protokoll über wissenschaftliche und kulturelle Zusammenarbeit

Aussenministergespräche

In der ungarischen Pre

BRESHNEV

Alle Massenmedien - Rundfunk, Fernsehen, Press — informierten die ungar sche Öffentlichkeit ausführ lich über den Staatsbesuc Leonid Breshnews in de BRD. Die an Ort und Stell anwesenden Korresponden ten machten die Leser, Höre oder Zuschauer mit allen Mo menten des Programms de sowjetischen Staatschefs ver traut. So konnte die Öffen lichkeit den Wortlaut de verschiedenen Reden, di Gast und Gastgeber hielte kennenlernen. Auch wurd der Text des gemeinsame Kommuniqués in allen Ze tungen vollständig veröffen licht. Das Zentralorgan de USAP *Népszabadság* hebt d Worte von Bundeskanzl Helmut Schmidt in de Überschrift des Leitartike hervor: Die politische En spannung muß mit militär scher Entspannung ergän werden. Die Fragen der En spannung nahmen in den B

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 MÁJ 15

János Nagy Balogh

1021

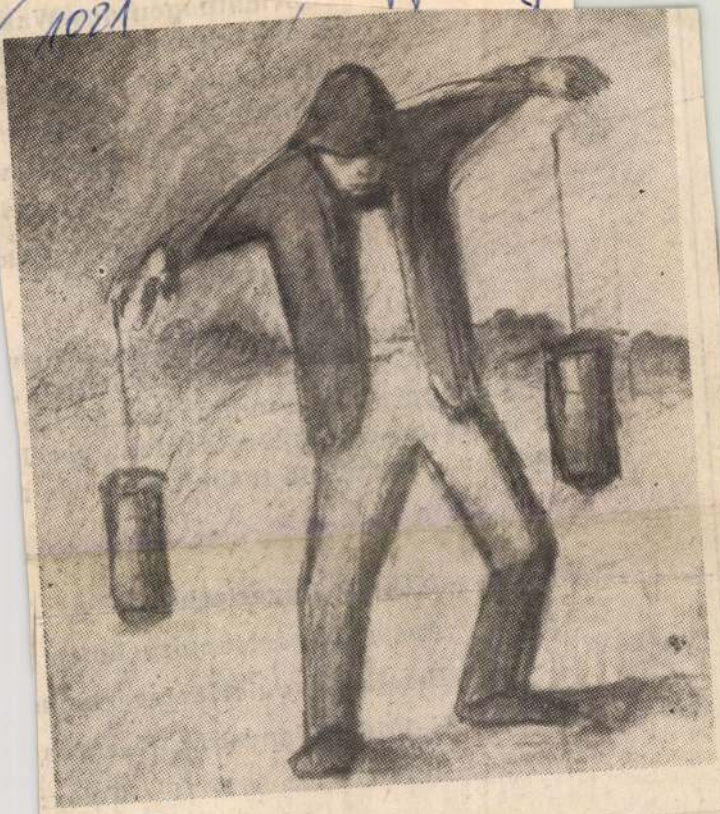

János Nagy Balogh: Wasserträger (Kohlezeichnung)

und Abwick

Kooperationen.

NIKEX, Aussenhandelsunternehmen für Sch
Sie in seinen Verhandlungsraum Pavillon ,
bei der Budapester Internationalen Messe
unsere Experten den Interessenten berei
gung stehen – sowohl in technischen wie a
ziellen Fragen.

NIKEX, Ungarisches
Aussenhandelsunternehmen
Erzeugnisse der Schwerindu
H–1016 Budapest I., Mészáros
Ruf: 851–122, 852–111 Telex:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1969 NOV 22
1021

Nagy Balogh János

Emlékezés Nagy Balogh Jánosra

Senkire nem vonatkoztatható jobban az a szomorú és kétségeket támasztó megállapítás, amely szerint — mi, magyarok — szeretünk ünnepelve temetni, mint a magyar festészet egyik markáns képviselőjére, *Nagy Balogh* Jánosra. Halála ötvenedik évfordulója (1874—1919) alkalmából bizonyára megjelenik néhány cikk a szak- és napisajtóban, hogy emlékeztessen és idézze őt, méltassa munkásságának jelentőségét, hogy azután ismét a hallgatás feledtető leple boruljon rá újabb évekre avagy évtizedekre. Kortárs nagyjairól és kicsinyjeiről szinte félévenként olvashatók emlékezések, értékelések, történnek említések, míg a róla szóló irodalomért a könyvtárak mélyét kell felkutatni, mert a monográfiák rég kifogytak a könyvesboltokból, s a *Művészet* több évfolyamát kell átlapozni néhány értékelő mondatért vagy reprodukcióért. Talán azért, mert nincs kötődöttsége sehová?

Pedig Nagy Balogh János helye és értéke képzőművészetünk történetében pontosan meghatározható, különösen most, amikor revidiáltuk az „őstehetségek" egykori téves beskatulyázását. Attól függetlenül, hogy az első proletárművészek közül való, vagy éppen ezért, alkotásai egy mindenképpen figyelemre méltó, nehéz életkörülmények között élő paraszti és munkásréteg életét rögzítik, de korántsem a „naivak" vagy az „őstehetségek", hanem a kiforrott művész adottságaival. A nemes értelemben vett egyszerű képépítkezése, tiszta és sallangmentes hangja, modelljeivel azonosuló érzelmi világa a jellemábrázolás mesterévé avatja. Olyan nagy baj, hogy diploma nélkül dolgozott?

Aligha van még magyar művész, akinek annyira nincs életrajza, mint Nagy Baloghnak. Ő valóban csak élt, dolgozott és meghalt, vele nem történt semmi — társtalan volt mint ember és mint művész egyaránt. Igen találóan jellemzi életét Németh Lajos: „Nem kivert, hanem magános volt." De mint minden erős lélek, ő is hitt-bízott küldetésében, csak e z és semmi más nem adott és adhatott erőt a munkához, a szegénység és a nyomor elviseléséhez.

Az apa sorsa is tipikusan proletársors — alkoholmámorában alig hároméves fiával akarja magát a Dunába vetni. Később anyja mosásból tartja fenn a családot, ő szobafestőinas, majd segéd lesz. Iskolai végzettsége mindössze I. polgári osztály, de vonzalma a festészet iránt olthatatlan. Esti tanfolyamot látogat, majd koplal, hogy Münchenbe utazhassék egy másik esti tanfolyamra. Munkássága nem kelt feltűnést, pénze elfogy, már kenyérre és vízre sem telik. Itthon újra kezdi mesterségét, s ha szert tesz némi fillérekre, újra festeni kezd. Ezt az egyhangúságot szakítja meg bevonulása, közlegényként kerül a frontra. És jön a végső megpróbáltatás: megsebesül a vállán, egyik keze megbénul. A másikkal dolgozik — ám 45 év nélkülözése fölőrli egészségét és 1919. november 22-én örökre behunyja szemét. E tragikus emberi sorsban osztozik a művész sorsa is: kiállítása nem volt, tárlatokon nem szerepelt...

PIPÁS ÖNARCKÉP

Eseménytelen élete is utal festészetének világára: proletárlakások belsői, szegényes otthonok tárgyai alkotta csendéletek, kubikos-, önarckép- és anyaciklusa és néhány tájképe alkotja oeuvrejét. Senki nem mondja és állítja, hogy ennél nincs gazdagabb életmű, de hogy volna-e őszintébb, az már kétséges. A Nagy Balogh-i valósághűtlés tárgyilagos, hű és egyszerű, de nincs híjával a festői meglátásoknak és technikai készségeknek. Szinte észrevétlenül fejlődik és billen át kezdeti dilettantizmusa tudatos alkotói munkássággá. Sajátos formanyelvet alakít ki kubikosainak ábrázolására, igazi stílusalkotóvá azonban önarcképeiben emelkedik. A fokozatok itt is jól megfigyelhetők, a ráhatások kielemezhetők, de az 1914 körül keletkezett *„Pipás önarckép"*-ének egyéni súlya már nem tagadható. Áll a fentebb elmondottak jó része a magyar festészetben egyedülálló anyasorozatra is, amelynek egyik ragyogó darabja „A művész anyja" című alkotása. E kép lírája feledhetetlen!

Hol a helye Nagy Balogh Jánosnak a magyar piktúrában? Nehéz két-három mondatban a teljesség igényével erre válaszolni. Ám szükséges! Az első világháború előtt és alatt a Nyolcak formai kísérletei állnak a központban. Közben — ha ismeretlenül is — munkálkodik Nagy Balogh, aki a dolgozó nép hangját pendíti meg és utat nyit annak a folyamatnak, amit *Nagy* Istvánon át *Derkovitsig*, majd tovább követhetünk. Kicsiny területen dolgozott, de ezen monumentálisat alkotott. Ha későn is, de az elismerést még megérte: a Tanácsköztársaság idején a direktórium képet vásárol tőle és mesterré avatja.

A halálát követő ötven év alatt aztán hol emlékeznek rá, hol nem. Ma igen! Holnap...? — pedig *a magyar festészet forradalmárai közé tartozik!*

SZABÓ ENDRE

„Amit raktak délig, leomlott estér

A SZEOL és a s
rekonstrukció

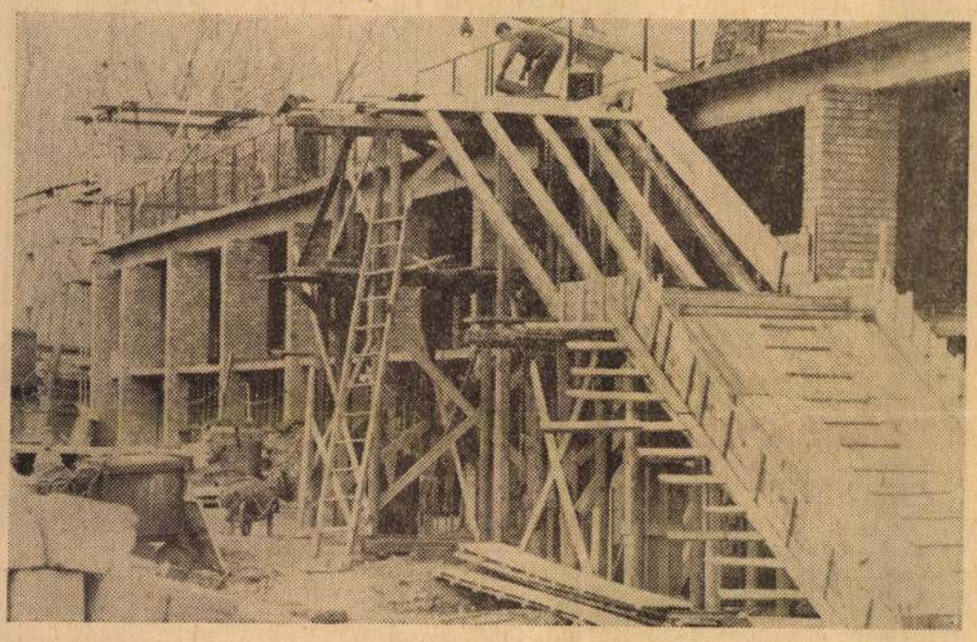

Pillanatkép a lelátó építéséről

Déva várát építették így annak idején a kőművesek valamikor régen. Azóta sok víz lefolyt a Tiszán, sőt még a SZEOL is visszajutott az NB I-be, de a régóta épülő öltözősor és a lelátó még mindig nem készült el. A labdarúgó csapat tehát kiválóan szerepelt. Az építők viszont kevésbé remekeltek.

■

A vállalt határidőket kár lenne felsorolni. Az első még 1967-ben született, a legutóbbi pedig 1969. augusztus 31-re szólt. Az építőipari vállalat szorgalmasan fizeti a kötbért, a rossz idő rohamléptekkel közeleg, a létesítmény viszont lassan készül. Noha tavasszal zsúfolt programot kellene itt korszerű körülmények között lebonyolítani: többek között Bács—Békés—Csongrád és Szolnok megye ifjúsági labdarúgó-válogatottjainak tornáját, a középiskolások megyei futball-bajnokságát, valamint az 1970. évi országos úttörő olimpiát. Nem beszélve, a SZEOL NB I-es mérkőzéseiről, és arról, hogy a körülmények milyensége is befolyásolhatja a csapat szereplését.

Az építkezés elhúzódásának több oka van: nem jól szervezték meg a munkát, a műszaki vezetést. Ennek következtében, ami megépült, annak egy részét le kellett bontani. Úgyhogy, ha jól meggondoljuk, már az is szerencse, hogy addig eljutottunk: állnak a falak. Most összpontosítani kellene az erőket, kihasználni a még tartó jó időt és idejekorán gondolni a téliesítésre. Tehát mielőbb üzembe helyezni a kazánházat és növelni a munkáslétszámot.

Jelenleg a szerelési és a befejező építőmesteri munkák folynak. Félő, hogy a hideg félbeszakítja őket, ezért tavaszra sem készül el a létesítmény. Pedig az egyesületnek már eddig is komoly bevétel-kiesést jelentett a tribün hiánya. Nem beszélve arról, hogy a SZEOL később tovább szeretné bővíteni, korszerűsíteni stadionját — de csak a mostani munkálatok befejezése után.

■

Mivel sportról van szó, a „mindent bele!" biztatást most nem a játékosoknak, hanem az építőknek küldik a szurkolók.

Írta — fényképezte:
ZELMAN FERENC

Új átigazolási rendszer a labdarúgásban

A várakozási idő: fél év vagy egy év

A különböző labdarúgó-bajnokságokban már részben befejeződtek a küzdelmek, e hét végén lezárulnak az NB II, az NB III és a megyei II. osztály versenykiírás szerinti mérkőzései, s december 7-én az NB I-esek lépnek pályra utoljára. A bajnoki év után következik az átigazolási időszak, amely a labdarúgásban ezúttal két részből áll majd.

Az első december 12-én 24 óráig tart. Ez viszont csak az NB I-es

1021

Nagy Balogh János

Halálának 50. évfordulója alkalmából

1874 augusztus 2-án született Kispesten szegénysorsú emberek gyermekeként: apja házmester, anyja mosónő volt. Szülei iparosnak szánták, szobafestő és mázoló iparosnak taníttatták. A polgári iskola első osztálya után az Iparrajziskolában tanult az ipari festők szakrajzolási csoportjában. Munkája mellett az 1898—99-es tanévben az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamára iratkozott be. 1899-ben — megtakarított harminc koronájával a zsebében — Münchenbe ment, s ott az akadémia esti tanfolyamán tanult. Bár jó eredményt ért el, a következő évben (1900) haza kellett jönnie, ugyanis magával vitt csekély pénze elfogyott és a nyomort, éhezést tovább nem vállalta. Idehaza szobafestő és mázoló mesterségével biztosította özvegy édesanyja és maga szűkös megélhetését. Emellett kitartóan folytatta megkezdett festői tanulmányait — de most már egyedül, saját erejére hagyva. Apró kispesti lakásuk és a közvetlen környék volt az a világ, ebben Nagy Balogh János művészete mintegy két évtizedes kitartó munka közben kibontakozott.

Élete csendesen folyt, folyamatos munkával teltek évei. A világháború szakította ki megszokott környezetéből. 1915 június 13-án bevonult. Harctér, sebesülés — jobb karja megbénult, hadikórház súlyosbította vigasztalanul nehéz helyzetét.

A háború alatt állandóan rajzolt, felfigyelt rá Pór Bertalan festőművész, ő igyekezett segíteni rajta. A háború végén más művészek, írók, esztéták szintén megismerték műveit.

A Tanácsköztársaság idején a Művészeti Direktórium — Pór Bertalan ajánlására — mesternek nyilvanította és műveinek egy nagyobb gyűjteményét megvásárolta harmincezer koronáért. Ez az első és legnagyobb elismerés, amit [illegible] el a fiatal, a fogadóképesség [illegible] jelentése szinvonalának [illegible] bevételek [illegible] el a fiatal cél, a [illegible] jelentésével [illegible] [illegible]

Önarckép

Az ismeretlen Nagy Balogh Jánost halála után ismerték el különleges művészete alapján. Füst Milán, a korábban is segítőkész író, a Nyugatban emlékezett meg róla. 1922-ben Elek Artur és Bálint Jenő könyvet írt Nagy Balogh János élete és művészete címmel, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, Petrovics Elek írta előszavát, aki a múzeum állandó kiállításán rendszeresen helyet biztosított a proletárművész műveinek.

A következő évtizedben számos írás jelent meg művészetéről, szinte kivétel nélkül elismerő, nagyra értékelő vélemények — Tersánszky Józsi Jenő, Rabinovszky Máriusz, Farkas Zoltán, Pogány Ö. Gábor, Bernáth Aurél és mások tollából. 1960-ban jelent meg Németh Lajos nagyszabású, a művész életének és művészetének összefüggéseit és értékeit feltáró kitűnő tanulmánya festőnkről. Az 1959-ben rendezett emlékkiállítás és Németh monográfiája az életmű teljes felmérését jelentették.

A Nemzeti Galéria termeit járva mindig hosszan időzöm Nagy Balogh János képei előtt. Vajon mi vonz ezekhez az apró méretű egyszerű témájú képekhez? Mi az a szépség, ami mindig megragad, valahányszor előttük állok? Hogyan állják a versenyt a legjobb magyar művészek kitűnőnél-kitűnőbb alkotásaival, melyek a szomszéd termekben láthatók?

A csendéletek tárgyai egyszerűek, „szinte sírnak a szegénységtől" — ahogy Bernáth Aurél írta róluk. A festő ragaszkodott a tárgyak — bögre, vödör, asztal, kenyér, tányér stb. — formájához, az anyagokat kitűnően érezte. Elrendezésük olyan, hogy a tárgyak elhelyezése és formája a tér éreztetését szolgálja. A tárgyak térbeliségét hangsúlyozó, azok alapformáját minden egyszerűsítés, tömörítés mellett megtartó eljárása a kubizmus kezdeti időszakának alkotásaival rokonítja Nagy Balogh csendéleteit.

Szobabelsőin — szegényes berendezésű kispesti lakásának részletein — az elvont képszerkesztés és a látványhoz való hűség ellensúlyát teremtette meg a művész. Festőállvány, ágy, téglalapokra osztott ajtó, falak, a falakon képek — a vízszintes és függőleges irányokat hangsúlyozzák. Ebben a mertani rendszerben különösen hangsúlyos egy-egy ferde vonal, árnyék.

Kubikosok ásnak, lapátolnak, talicskáznak sok festményen. A legjobb darabok csendéleteihez és szobarészleteihez hasonlóan mértani szerkesztettségűek. Leggyakoribb a gúlakompozíció. Ennek érdekében — akárcsak nagy francia kortársa, Cezanne fürdőzőket ábrázoló képein — kisebb-nagyobb mértékben változtatott az ember természetes arányain, formáin. A mezei munka ritmikusan visszatérő ismétlődő mozdulatait igyekezett megragadni. A mozdulatok több alakon való bemutatása egy képen belül az egymásutániság, a mozgás érzését kelti a szemlélőben. A statikus kompozíció és a mozgás kifejezése egyéni varázst ad Nagy Balogh János kubikos-képeinek.

Édesanyja volt egyetlen társa, segítője magányos életében. Őt is ugyanolyan tárgyilagos szemlélettel festette, mint képei más tárgyait. Az érzelmi tényezők nem szándékoltak, a festő nem alkalmazta a lélekábrázolás szokásos eszközeit. Mégis mi, akik csak a képeket ismerjük, az apró termetű, sok munkától megviselt édesanyát ábrázoló képekről a szemérmes fiúi szeretetet olvashatjuk le: a sorozat méltó előde József Attila mama-verseinek.

Önarcképei végigkísérik életútját. Néhányon a lélek jellemzése szembeszökő: hol kissé gyanakvó, hol szomorú tekintettel néz ránk a kép felületének legnagyobb részét elfoglaló arc. A fej darabos formáit egységbe fogja a fény és árnyék. Az összeszűkült szemek és kissé szétnyíló vastag ajkak sokat sejtetnek az önmagát vizsgáló művészről. „Azt a keresetlen komolyságot is megtaláljuk a kifejezésben — írta róla Bernáth Aurél —, mely összes műveire olyan jellemző. Az arcképek szerint ő olyan volt mint — akikre építeni lehet, — ahogy mondani szokták. Semmi tetszelgés bennük, csak áhitatos figyelem. Ilyen volt az életben is."

Nagy Balogh János élete és művészete szorosan összefonódott. Két évtizedes alkotói időszaka lassú érzés, tapogatózásban is biztos előrehaladás és kiteljesedés volt. Nem modor, nem mások utánzásának vágya vezette, hanem a valóság megismerésének és ábrázolásának tiszta szándéka. Célja ennek elérése lehetett és nem a művészet segítségével való — vélt vagy valóságos társadalmi emelkedés. Célját elérve munkájáért bőséges fizetséget kapott: lelke nyugalmát. A mű volt a fontos, nem a művész. Ennél tisztább, etikusabb művész-magatartást nem ismerünk. Rá illik Juhász Gyulának Gulácsyra vonatkozó jellemzése: „Csodálatos szent, tiszta művész, Giotto jó utóda, alázatos, hű . . ."

Kiállításon életében sohasem szerepelt.

Ma a kispeseti proletárfestő műveit a köz- és magángyűjtemények a modern magyar festészet legjava alkotásai között őrzik.

Heitler László

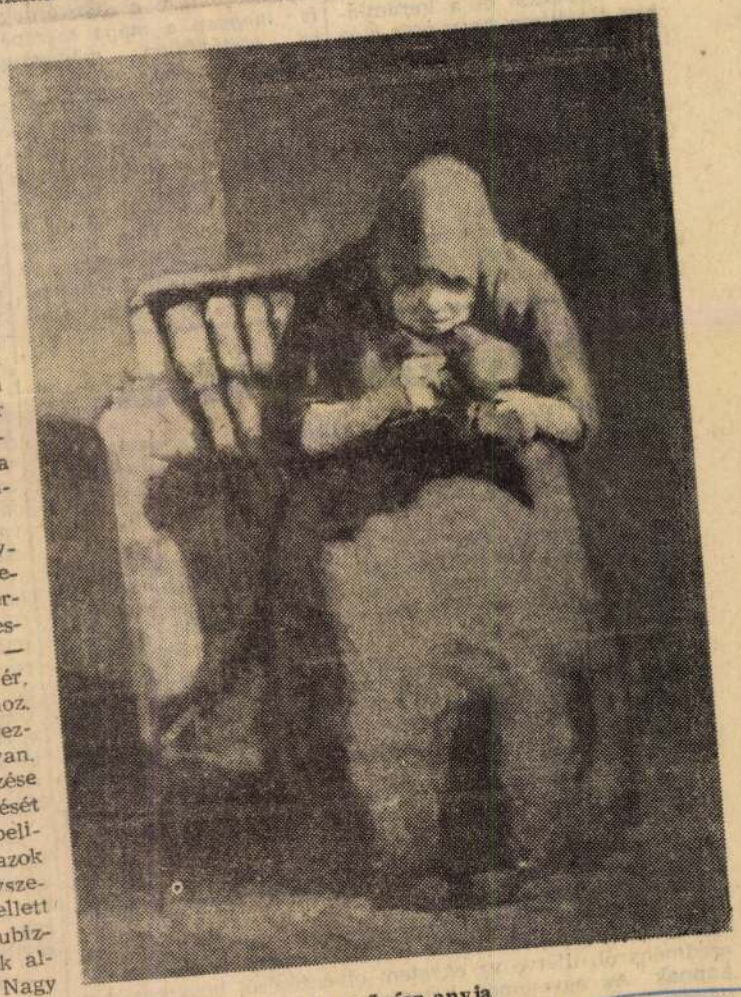

A művész anyja

(Foto: Heitler László)

Az új Egry-díjas:

Csizmadia Zoltán

A fiatal festőt nagyon sokan ismerik Veszprémben: itt él és dolgozik közöttünk. a Vadaspark melletti műterem lakásában. Sokan ismerik. pedig *Csizmadia Zoltán nem hivalkodó egyéniség.* Ha megjelenik valahol. *nem úgy néznek rá, mint valami különcre.* Megbecsüléssel és elismeréssel. amint az a hozzá hasonló alkotó embernek kijár.

Környezetének elismerése az *Egry József-díj* is. amit a megyei tanács végrehajtó bizottsága és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa az idén Csizmadia Zoltánnak ítélt oda a *„Veszprém megyei képzőművészek tizenegyedik őszi tárlatán bemutatott színvonalas műveiért, sokoldalú művészi munkásságáért"* és a megye képzőművészeti életében betöltött aktív szerepéért. Az őszi tárlaton Csizmadia állította ki a legtöbb képet. Négy olajfestménye *(Séd völgye, Veszprémi táj, Várfeljáró, Tenyér Lajos portréja)*, két rézkarca *(Tél, Festőmasina)* és négy kerámiája *(Mesefigura I., Mesefigura II., Tihany, Bőség)* olyan termékeny és változatos munkáról tanúskodik, amire érdemes odafigyelni.

Amikor meglátogattam őt műtermében, éppen egy kerámia táblát mintázott. Fel kellett idéznem, hogy Csizmadia néhány évvel ezelőtt feltűnő, szakmai körökben is nagy érdeklődést keltő kísérletezésbe kezdett a kerámiával. A fal mellett körben álló és a szanaszét heverő kerámiatáblák is arra inspiráltak, hogy mindjárt ezt kérdezzem meg tőle:

— *Elfordult talán a festészettől?*

— *Nem.* A különböző kifejezésmódok, műfajok, (grafika, majolika) kutatása közben jutottam el a kerámiához. Rájöttem, hogy nem elég két dimenzióban gondolkodnom ahhoz, hogy a magam világát megteremtsem. Ez pedig, amit most csinálok, olyan *három dimenziós forma-probléma*, ami tartalmában is új. Én az ábrázoló művészet mellett törtem lándzsát, és bármit csinálok, minden ezt a célt szolgálja. Amire a kerámiával töltött munka közben rájövök, azt a *táblakép-festésnél is fel tudom használni.* Szeretek mindent egy ügy szolgálatába állítani. Ebben az esetben az ügy a kifejezés.

— **Kerámia**-tapasztalatai hogyan hasznosulnak a festésben?

— A háromdimenziós gondolkodáson, látásmódon túl azt is észreveszem, hogy intenzívebbé válnak olajképeim amióta majolikával is foglalkozom. Olyan *tüzes színek* vannak a majolikán, hogy önkéntelenül is megragadnak, és a táblaképeken is ezek a színek állnak a kezem alá. A formáim is konkrétabbakká válnak és egzaktabban kell komponálnom is.

— Jelent mindez valamiféle *egyszerűsödést is?*

— Bizonyos értelemben igen. *Az elvonatkoztatás, jelképrendszerem* egyszerűsödik, és ezáltal *a naturától eiszakadva egy sajátos költői világba kerülök.* Így alakul ki az én szín- és formavilágom.

— Művein gyakoriak *a népi motívumok. A divat* miatt van ez így, vagy mélyebb tartalom rejlik mögötte?

— A parasztvilág motívumai *a népi ornamentika* gyerekkorom óta bennem él. Amikor először agyaghoz nyúltam, éreztem, hogy ez bontakozik ki belőlem a legtermészetesebben. De *a magyar fazekasművészet* vagy *pásztorfaragások* motívumai mellett felhasználom *a néger népi motívumokat is.*

— Nem érzi hogy öncélúvá, *túlzottan ornamentikussá* válik így a munkája?

— Nem az ornamentika a lényeg ebben, hanem a kifejezés. Persze *a díszítésnek is megvan a maga szerepe az életünkben,* mégpedig sokkal fontosabb, mint sokan gondolják. Néhány generációval előttünk még körülvette az embert a népművészet. Az emberek szép korsók faragások között éltek élt a népzene, a népi építészet, a hagyományos népi öltözködés. Azután a fejlett technika következményeként mindenben uniformizálódni kezdtünk és keletkezett egy holt tér, *a népművészetet nem tudta pótolni a technika,* mindennapi életünk *tulajdonképpen művészet nélkül maradt,* hiszen a múzeumokban vagy a magángyűjteményekben levő művek mindig is csak egy szűk kör műélvezetére szolgáltak. *A modern iparművészet éppen ezt a holt teret hivatott kitölteni.* Az a feladata, hogy mindenkit életének minden szakaszában közelebb vigyen a széphez. A díszítés, az ornamentika, az iparművészet tehát már csak azért sem lehet öncél, nagyon *fontos társadalmi funkciója* van. Engemet természetesen érdekel az iparművészet is. Megpróbálok tisztán fogalmazni minden műfajban.

Amióta Veszprémbe költözött Csizmadia Zoltán, nem szakadt ki a képzőművészeti élet országos vérkeringéséből. Minden jelentősebb kiállításon részt vesz. Tavaly szerepelt például *„A munka a festészetben"* című budapesti kiállításon *„A Balaton festői"* című kiállításon Kaposvárott, a *Fiatalok Stúdiójának* kiállításán, a *XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon,* a *Szegedi Nyári Tárlaton, Miskolcon, Hódmezővásárhelyen* és a keszthelyi *Balatoni Nyári Tárlaton.* Az idén ugyanígy *Nyíregyházán, Szegeden Tatán, Budapesten, a miskolci Grafikai Biennálén,* most is kint vannak művei a vásárhelyi és a veszprémi tárlaton, s kint lesznek a hamarosan megnyíló ajkai kiállításon is.

— Asszimilálódtam az itteni tájhoz, az itteni emberekhez — mondja. *Veszprém környéke, a Balaton „hozzám szokott",* és egyre új és új területeket keresek magamnak. Most például legutóbb az ajkai üveggyárat fedeztem fel témának de nemcsak az üveggyárban, hanem más üzemekben is szeretnék próbálkozni. Új ízt, új színt jelent ez is, egyre újabb tartalmi és formai problémák kerülnek elő és sok izgalmas kérdés megoldása vár még rám. Festeni jóformán csak Veszprémben festek, az Alföldre már csak kerámiát csinálni megyek.

Nincs tudniillik *kemencéje* Csizmadia Zoltánnak. *A herendi és a városlődi kemencék nem jók az ő mázainak,* ezért *Vásárhelyre jár égetni.* Pedig szép tervei vannak a kemencével kapcsolatban. Nemcsak magára gondol, hanem például arra, hogy maga köré gyűjtené a fiatalabbakat és egy egész műhely alakulna ki Veszprémben. Nagyszerűen lehetne kísérletezni hiszen itt van Herend Városlőd az egyetem szilikát tanszéke ideális környezet a kerámiával való kísérletezésre. Talán lesz belőle valami.

Csizmadia állandóan tele van tervekkel, ezt már megszokták tőle ismerősei. Amikor búcsúzóul efelől kérdezem, mégis csak általánosságban beszél:

— *Dolgozom, ez a tervem.*

Elárul azért néhány részletet is. Nemcsak olyan apróságokat, hogy egy ér-

Pályázati felhívás

a MSZMP Veszprém megyei Bizottsága Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemének hároméves általános tagozatára

A Veszprém megyei Pártbizottság felvételi pályázatot hirdet a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemének 1970/71-es tanévére.

Az egyetem célja, hogy párt-, állami-, gazdasági-, tömegszervezeti funkcionáriusok értelmiségi dolgozók, vezető propagandisták szervezett marxista—leninista oktatását egyetemi színvonalon biztosítsa. Felvétel kérhető: a veszprémi, pápai, várpalotai, ajkai és tapolcai tagozatokra.

A jelentkezők részére a felvételi vizsga tananyagának tematikáját és irodalomjegyzéket, valamint a felvételi vizsgakérdéseket legkésőbb 1970 február első felében megküldjük, és felkészüléshez minden tagozat székhelyén a felvételi vizsgákat megelőzően tartandó konzultációkon tanáraink adnak segítséget.

A felvételi vizsgák előreláthatólag 1970. május 15—30 között lesznek.

A tanulmányi idő: 3 év.

A hallgatók az I. évfolyamon filozófiát, a II. évfolyamon: politikai gazdaságtant, a III. évfolyamon: tudományos szocializmust tanulnak.

Az említett tárgyakból negyedévenként beszámolnak, illetve mindkét félév végén vizsgát tesznek A tanulmányi eredményről, illetve az egyetem elvégzéséről bizonyítványt kapnak. Az egyetemen hetenként egyszer, meghatározott napon 3 órás kötött foglalkozás van. (előadás, osztályfoglalkozás) melyen a részvétel kötelező.

Játék a kastélyban

(Jobbra:)A két szövegíró a csalódott szerelmessel. (Hegyi Péter, Balázs Péter és Dobák Laj...

(Lent:) Így kell rendbe hozni az ügyet. (Dobák Lajos, Demjén Gyöngyvér és Tánczos Tibor.)

(Jobbra lent:) Újra szent a béke.

Így látom

Egys

Dicséretes feladatra vállalko amikor hasábjain vitát n nagyobb nemzeti értékün jövőjéről.

Ha van is a megjelent cikkekbe állítás, vagy elképzelés, amellyel tező Bizottság részéről nem értü tartom feladatomnak, hogy ezekk szálljak. Az egyes részletkérdések boncolgatása ugyanis — mint ez megtörténik — óhatatlanul elterel arról, amit a Balaton-környék fe pontjából központi problémának t az egységes szemlélet hiánya a f kában, az elképzelések, sőt a tény tevékenység gyakori összehangola

Az eddigi tapasztalatok bőségese ták — s ez nem egyszer sok pénzél gazdaságnak — hogy az önmagá helyes fejlesztési célkitűzés is eleve illeszkedik bele egységes fejlesztés

Aligha kell bizonyítani, hogy

119

Tárlatlátogató

Itthon — Európában

Az elmúlt hónapban az olasz kulturális napok keretében több fontos képzőművészeti kiállítás nyílt Budapesten, miáltal a rendezvény képzőművészeti kínálata jelentősen szélesebb skálát mutatott, mint a zenei.

Nagyszerű a Szépművészeti Múzeum június végéig megtekinthető két olasz kiállítása. Giorgio Morandi festményei és Venanzo Crocetti szobra és vázlatai elmélyülésre okot adó élménnyel szolgálnak. Morandi a metafizikus festészet egyik klasszikusa. 1911-ben lépett színre, s a tizes évek végén már a Chirico által képviselt művészet sajátos modulálójaként tartották számon. A budapesti kiállítás majd félszáz műve nem csak a jól ismert éles kontúrú csendéleteit mutatja be.

Tájképek is láthatók a Szépművészeti Múzeumban, amelyek jóval oldottabbak, impresszionisztikusabbak, mint a metafizikus csendéletek. Morandi, aki 1890-ben született, s 1964-ben szülővárosában, Bolognában halt meg, változatosabb, előbb örökséget hagyott ránk, mintsem hogy maradéktalanul be lehetne őt gyűrni a „metafizikus festő" skatulyába. Hacsak ki nem dobjuk mindazt, ami a „klasszikus" korszakon innen és túl keletkezett.

Konyhai csendéleteit nézegetve Nagy Balogh János művei juthatnak eszünkbe, szűkkörű tematikájuk, visszafogott színviláguk, puritán festőiségük miatt. S így szól hozzá ez a kiállítás ahhoz a vitához, amelyben a közelmúltban Nagy Balloghot igaztalan elmarasztalással illették, szembeállítva őt Nemes-Lampérth-tel: provincializmus kontra egyetemesség megközelítésben, mondván, amit Nagy Balogh festett, az csak dadogva nekünk szól, míg Nemes Lampérthre a világ előtt is büszkék lehetünk. Ime, Nagy Balogh egyetemessége mellett a legtökéletesebb érv: Morandi.

Míg Morandinál azt látjuk, hogy a metafizikus festészet racionalista hűvösségét az impresszionizmus szubjektivitásával oldotta, addig a másik olasz kiállításon, Venanzo Crocettinél azt figyelhetjük meg, hogy a klasszicista formázás érdekében hogyan szorítja háttérbe a művész az esetlegességet, a pillanatnyiságot, a frisseséget.

A kiállításon A béke ifjú lovagja című, másfélszeres életnagyságú, 1989-es bronz plasztikáját láthatjuk, s a műhöz készült vázlatokat, tanulmányokat, témavariációkat. Tizenegy kis- és közepes méretű bronz ló és lovas tanulmány, s számos grafika ugyanerről, akvarellel, ceruzával, színes krétával. A legkorábbi rajz 1941-ből való, azaz éppen fél évszázados.

Crocetti tehát igazi klasszicista. (Nem véletlen, hogy 35 éve tanszékvezető akadémiai professzor: 1946-55 között Velencében, 1955-63 között Firenzében, s azóta Rómában vezeti a szobrász tanszéket az adott Akadémián.) A benne élő ideának tökéletes megvalósítására éveket, sőt évtizedeket áldoz. Sokunknak talán jobban tetszenek — mert nyitottabbak, szabadabbak — az egyes vázlatok.

Másképpen volt érdekes és hasznos élmény az Ernst Múzeumban látott Senki sem sziget című kiállítás, amelyen egy más nép művészetét, pontosabban tizennégy fiatal kubai művész alkotásait nézhettük meg.

A magunk kulturális identitásával küszködve, amikor Európában Európa felé akarunk rohanni, s közben nem foglalkozunk azzal, hogy Amerika mily rohamosan amerikanizálja a kontinensünket, szóval e vesszőfutás közben gondolatébresztő a kubai helyzet. Ahol előbb az amerikai, utána az európai kultúrának intenek nemet a művészek, hogy önmaguk lehessenek, hogy megőrizhessék magukat maguknak s a világnak. Nekünk is. Hogy lássuk, láthassuk azt, hogy ők délszakiak, erotikusak, energikusak, vérbőek, groteszkek, „primitívek", kedves-vidámak, misztikusak. Különböznek mindenkitől, mások mint mi, mint a nagy földrészek lakói, mert más a kulturális örökségük, más a történelmük, az éghajlatuk — más a szigetük.

S ha valaki úgy gondolná, hogy mindez épp azért nem érdekes, mert más, mint a „nagyok", mert nem Kuba a kultúra Fárosza — úgy gondoljon bele: a magyar művészet vajon miért lehet a világnak érdekes? A nagyság művészeten kívüli tényezőktől (földrajzi nagyság, tőkeerő...), vagy a művészet belső értékeitől függ? Úgy gondolom, hogy ha mi magunk ki akarjuk ollózni a magyar művészetből például Nagy Baloghot, akkor olyan öncsonkítást követnénk el, aminek következtében kevesebb esélyünk lenne a világ figyelmére.

• Chikán Bálint

A FŐVÁROSI MOZIK MŰSORA
1991. MÁJUS 24-TŐL 31-IG

Gothár Péter: Melodráma

Egy filmgyártási modell mélypontja

Lukáts Andor immár nagyapa-szerepben (jelenet a Melodráma című filmből)

Gothár Péter új filmje, a Melodráma a Kádár-korszak államosított és politikailag kedvezményezett filmgyártásának jelfilmjeit hajdan írók írták, ezúttal viszont ő maga. A „dialógusok" többsége fáradtan szellemeskedő monológ, bágyadt poén, megle- őszinte örömmel, jó érzéssel néznné végig. A két főszereplő nemcsak együttérzésünket képtelen

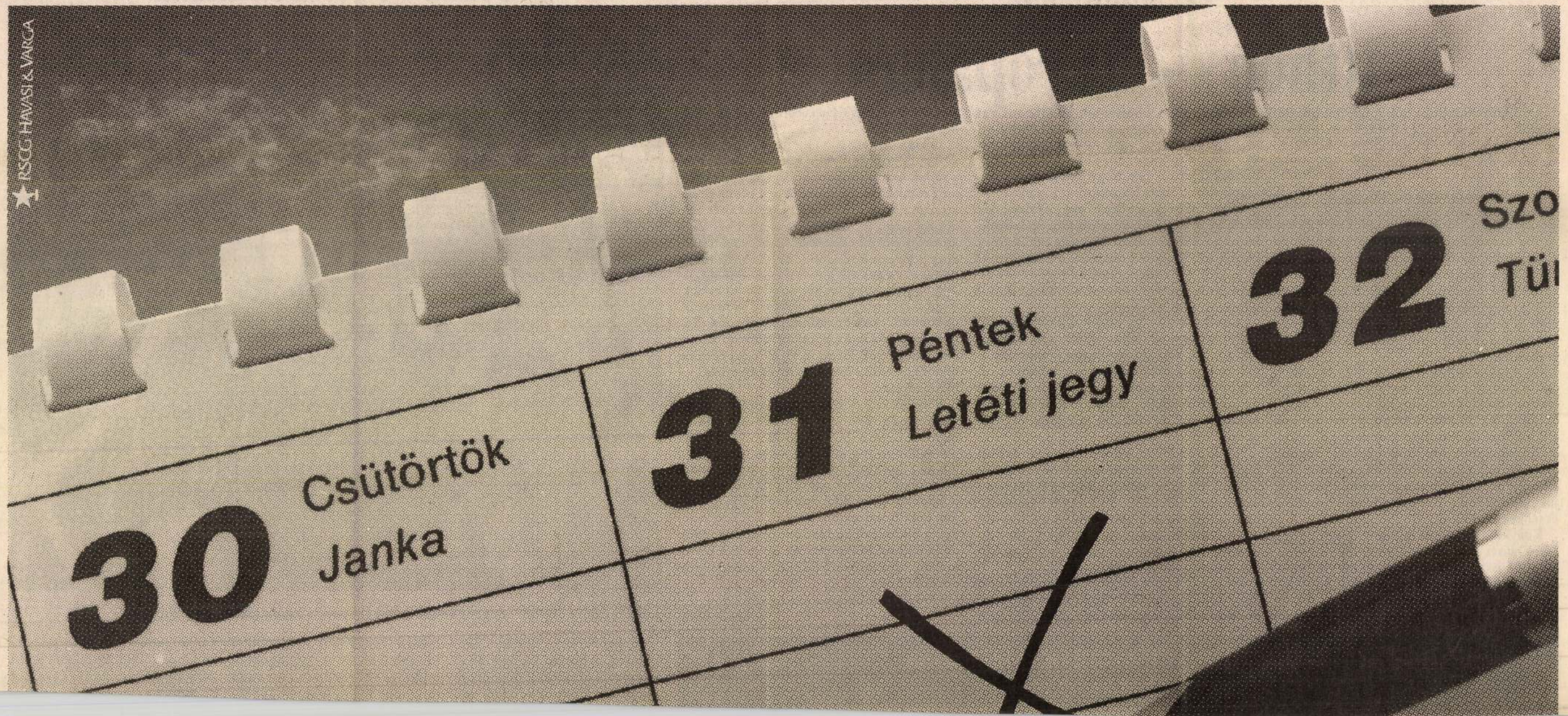
PSCG HAVASI & VARGA
30
Csütörtök
Janka
31
Péntek
Letéti jegy
32

Mátyás Ferenc

Nagy Balogh János

Van, aki szomorúságra születik, vagy gyermekkorában lesz azzá. Az ilyen ember megszokja, s végül megszereti a szürke, fekete színeket, és nem tud szabadulni tőlük haláláig. Nagy Balogh János, a piktor, ilyen ember volt. Azt mondják, hogy részeges apja öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott vele. Meg akarta ölni a kisfiát, de csak őt nyelték el a hullámok, a gyermeket kimentették. Ilyen végtelen szomorúságból indult az életbe, szegény édesanyjával, kit mindennél jobban tisztelt és szeretett. Ez a gyermekkori tragédia nyomot hagyott benne, nem tudott szabadulni a szomorúságtól. Talán kereste is. Művészetének ihletforrását is éppen a legszürkébb, legsötétebb proletárnyomorúságban, Kispest faluban lelte meg.

Próbált ugyan dicsőbb tájak felé ágaskodni, eljutott egészen Münchenig, de az éhezés idő előtt visszacsapta a szomorúságba. A szobakonyhás falusi kisvilág levegője, színtelensége jutott neki végül is osztályrészül. Nem is próbált moccanni onnét, mint aki jól érzi magát itt. Vásznait evvel az élettel pingálta tele, mondandója a kispesti munkásember akkori sivár környezete, gondokban szétmarcangolt lelkisége volt.

Nagy Balogh Jánost meg sem lehet közelíteni más környezetből. Aki arra merészkedik, hogy róla fest képet, ismernie kell a kormos, olajos, poros fővároskörnyék látképét, s azokat, kik vele együtt éltek ebben a környezetben. Képei különben nem nyújtanak igaz, művészi élményt, enélkül nagysága meg sem érthető.

Alkotóműhelye egy Sárkány utcai udvari kislakás konyhája. A szobácskában édesanyja görnyed a varrógép mellett, ő a bableves- és paprikáskrumpli-szag gőzében, hokedlin ücsörögve, sámlin guggolva piktorkodik. A kredencen néhány művészettörténeti könyv, a sarokban a hitelben vásárolt vásznak, festékek, a falak penészfoltjain tömérdek vázlat.

Nem is vágyott más életre. Nemcsak szerénysége, szegénysége, de igénytelensége is ezt mutatta.

Nagy Balogh Jánost tulajdonképpen a felszabadulás után fedezték fel, midőn önálló kiállítást rendeztek műveiből, s 1960-ban megírták, ki volt valójában. Megkapta megillető helyét a képzőművészet pantheonjában.

Ám akik körülbámulják festményeit, aligha tudják, hogy otthontalan otthonok mélye rejtette el Kispesten.

Nem írt önéletrajzot, levelet is alig, de gyűrött kalapjával eltakart sápadt arcát megörökítő önarcképei többet árulnak el életéről, mint Rousseau nevezetes önéletrása a nagy francia filozófusról. Anyjáról festett portréiról a munkásasszonyok szemei tüzelnek. Hangulatképeivel is úgy tudott lázítani, mint a lelki rokon József Attila. A vele kapcsolatosan őstehetséget emlegető, vállveregető bírálói ugyan csak önarcképeit szokták „kiemelni" — mondván —, „talán" ezekkel eléri a múzeumi színvonalat. A Horthy-korszak művészettörténészei közt többen vasárnapi festőnek tekintették, aki ha megunja a szobafestést, szabad idejében a művészet mezejére téved. Pedig a külváros lelkét festette, olyannak ábrázolta, amilyen a valóságban volt. Őszinte egyéniséggel, vadul szikráztatta föl sötét tónusú színeit a vászonra. Azt a rongyokba öltözött, szobakonyhában lakó proletárréteget mutatta meg, amely körülvette őt, azonosult vele. Undorral tolta félre magától a kihívóan pöffeszkedő, díszelegni vágyó, hazug, idilli festői produkciókat, amelyek ellepték akkoriban a kiállítóhelyiségeket. Ennél jobban csak a jótékonykodást vetette meg.

Nem látogatták műhelyét nagyemberek, mecénások, fogadni se tudta volna őket a szegényes konyhaműhelyben, de azért egy-egy mélyebbre látó író észrevette rendkívüli tehetségét. Kosztolányi Dezső is találkozott vele, és elbeszélte, milyennek látta az embert és alkotásait...

Lehet, többre vitte volna már életében, ha a nagybányai iskolaalapítók útját ő is végigjárhatja, és megcsapja szemét, lelkét az európai gyűjtemények látványa. Mocorgott benne ilyen szándék már az iparművészeti iskolában, hiszen Ferenczy Károly műhelyében is tanulni akart. Füst Milán, Kassák Lajos, Tersánszky Józsi Jenő, akik ugyancsak melegen írtak róla, mintha utalnának is erre. De mit tehetett? A szobafestésből összekuporgatott pénzéből hiába utazott Münchenbe tanulni. Nem bírta kenyéren, vízen az életet, a megaláztatást, amelyben részesítették. A polgári jólétet élvező társai kirohögték szegénységét és újságpapírba csomagolt csontot raktak üres kenyere mellé. Érthető, hogy sértődötten tért haza, abbahagyta tanulmányait. Beléfojtották a tanulási vágyat, senki se segítette. A hivatalos rangsorolók nem vették észre tehetségét haláláig. A felé nyújtott segítő kezet a Tanácsköztársaság idején láthatta először, midőn képeket vásároltak tőle. De akkor már késő volt. Agyvérzésben meghalt.

A Horthy-korszakban rendezett első kiállítására magam is emlékszem. Nemzeti hűhóval rendezték a Nemzeti Szalonban, talán 1935 szeptemberében. Öles plakátok hirdették: „Magyar őstehetségek!" 20 képe szerepelt az egyik kis teremben. A népi primitívek árvalányhajas csoportjába dobták az akadémiai „szakértők". Leprimitívezték, mert bántotta orrukat a témák szaga, a proletárélet sivársága. Egyedül Kassák írta meg a „Nyugatban" világosan művészetének a lényegét.

Nem ismertem, nem ismerhettem személyesen a „pipás proletárpiktor"-t, ahogy Kispesten nevezték a szobafestők környezetében. Képein keresztül sejthettem, érezhettem művészi erejét, szemléletének tisztességes célját, amikor — festőnek készülve — az Oroszlán utcai rajziskolába kerültem, s először kezdtem tanulmányozni. A legteljesebb bizonyítékokat közeli barátaitól, ismerőseitől kaptam életéről, kispesti tevékenységéről. Azoktól, akik megbecsülték, vele dolgoztak, mellette éltek, s nem csupán egy rövid látogatás felszínes élménye alapján nyilatkoztak róla.

A „pipás proletárpiktor" puritán életéről legendák keltek szárnyra. Az önszámőzetést vállaló Nagy Balogh János magányos farkas, társtalan művész Kispesten. Elbújik szinte az emberek elől. A nélkülöző iparosok sorsát éli, legfeljebb avval a különbséggel, hogy az esti kocsmázás helyett a művészeti könyveket búvja és vázlatokat készít. Édesanyján kívül, akit többször is megfestett, alig váltott szót valakivel. Menekült a közéletiségtől is.

— Nem volt politikus alkat, gyakorlati forradalmár, mint környezetében annyian — mesélte Amsel Ignác, amikor róla esett szó közöttünk.

— Képtelen volt ilyesmire, nem is akart annak látszani. Egyetlen dolog érdekelte: a festészet. Evvel kötötte láthatóan össze művészi felfogását, így jutott el az elkötelezettségig. Ezért találtak visszhangra képei mindjárt a Tanácsköztársaság kikiáltásakor.

1911-ben (akkor kezdték építeni a hatezer munkáslakásra tervezett Wekerle-telepet) ismerkedett meg Kós Károllyal. Délelőttönként taliózkázott is, hogy pénzt keressen, szabad idejében vázlatokat készített a kubikosokról. Neki mesélt arról, hogy óriási freskót tervez. Ehhez készíti a vázlatokat. Az időtlen, ősi emberi munka alkotóerejét szerette volna kifejezni. Égett a munkavágytól, még éjszaka is világosság szűrődött ki lakása ablakán.

Tudják róla, hogy Cézanne művészetéért rajongott. De különös módon három festővel tartott közelebbi barátságot. Gulácsy Lajoson kívül, kivel gyakran látták együtt, a vallásos Muszély Ágoston és a kispesti Klimó István álltak közel hozzá. Legközvetlenebb barátja, aki életpályáján elkísérte, Klimó. Nagy Balogh emlékeit ő őrizte leghivebben. Elejétől fogva ismerték, szerették egymást. A „boldog békeidőt", a háború éveit együtt viselték. Klimó nem ért fel tehetségével Nagy Baloghhoz. De egymás emberségére rászorulhat két különböző kvalitású művész, különösképpen, ha nincs más, és kettőjük társadalmi helyzete azonos.

— Szeretetre szomjas, áldott érzelmű ember volt Nagy Balogh. Amikor benyitottam hozzá, úgy ölelt magához, mintha saját testvére lennék — mondta. Tüzelt a szeme, arca a szenvedélyességtől, ha belemerült emlékeibe. Az országos szegénység festőjének láttam én már életében, ezt az országos szegénységet Kispesten látta meg legmélyebbről. Eltökéltséggel, becsvágygyal pingálta, amit a valóság szeme elé hajtott. A fény árnyékának is lelket tudott adni. Meg köll nézni a Proletárok című festményének szomorú tekintetű három alakját. Lassan dolgozott, sokáig eszmélkedett közben-közben, hogy egyetlen hamis ecsetvonás ne csúfítsa el a vásznat.

Festi a Gyártelep című képét éppen, amikor rányitom az ajtót. A füstölgő kéményekhez keveri palettáján a sárga-szürke színeket. Aztán leemeli a falról a temetőben elkezdett, drámai hangulatú, ugyancsak friss festményét, és a szinte cselekvő árnyalakok arcát ugyanazzal a színnel súlyosítja. — „Ilyenek a sirató asszonyok gyertyafényben" — tette hozzá. Kint, a szabadban, csak vázlatokat készített. Minden munkáját otthonában fejezte be. Volt néhány jól választott művészeti könyve, azokat tanulmányoztuk, ha nem dolgozott. A félőrült Gulácsy meg Czigány jött el hozzá még nagy ritkán, meg Muszély Guszti. Velük nem a mesterségről tárgyalt, a pesti művészeti világ nagymenőit csepülték, akik méltóságos asszonyokat, az úri asztalok pompás csendéleteit megrendelésre gyártották. Korgott a hasa, de ezeknek hátat fordított Nagy Balogh. Pénzért, megrendelésre senkinek se csinált festményt. Csupán odaadta ingyért az orvosnak, ha beteg volt az édesanyja. Egész nap ott főtt a feje a hideg konyhában, télikabátban festett télen. Csak a kényszer vitte el képeit a falakról. Inasokat oktatott rajzolásra ingyen. Jártak hozzá vasasok, címfestők, asztalosok. Szegényebbek voltak, mint a tanáruk, nem tudtak fizetni. Egyszer egy piaci kofa, akinél szorultságában dolgozott is, elkunyerált tőle egy megszelt kenyeret, sótartót, vizeskancsót ábrázoló csöndéletet. Húsz tojást küldött érte másnap. Ha nem úgyeskedik mellette az anyja, földhöz vagdossa a tojásokat.

— Szemére vetik, hogy a sors tehetsége mellé nem adott neki műveltséget. De hogy van az, hogy Rembrandt jut eszébe annak, ki munkáit bírálja? Ez a lenézés azonban nem szegte kedvét. Önképzéssel pótolta az akadémiai iskolázottság hiányát. Münchenben másfél év alatt, meg Ferenczynél azért tanult valamit. A dolgokra csodálkozó ember ámulatával festette a szenvedést, de amit maga is átélt. Nagy Balogh, mint minden alkotóművész, nélkülözhetetlennek tekintette a csöndet, magányt, ezért nevezték remetének, szenvedélyes rajongóként élt, csak a lényegtelentől zárkózott el. Lírai festőnyelv az övé, egyszerű, klasszikus szépség jellemzi munkásságát, mind a 150 festményét, ezernyi vázlatát, amiket megtaláltak és ládába zártak halála után. De hol vannak?

Nemcsak feltételezhető, bizonyos, hogy Nagy Balogh János másutt nem lett volna ennyire a remeteségre ítélve, mint ebben a proletárközségben, de bizonyos, mindenütt a klasszikus egyszerűség piktora maradt volna.

Fogadás a Kubai Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából

José Antonio Tabares del Real, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából pénteken fogadást adott a Margitszigeti Nagyszállóban. A fogadáson megjelent *Huszár István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, miniszterelnök-helyettes, *Borbély Sándor*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Katona Imre*, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára, *Polinszky Károly* oktatási miniszter, *Pullai Árpád* közlekedés- és postaügyi miniszter, *Soltész Lajos* kohó- és gépipari miniszter, *Rácz Pál* külügyi államtitkár, *Varga István*, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője, valamint politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági életünk számos jeles képviselője. Ott volt a budapesti diplomáciai képviseletek sok vezetője és tagja.

Finn szakszervezeti vezetők Budapesten

A SZOT meghívására pénteken Budapestre érkezett *Ilkka Erich*, a Finn Szakszervezeti Szövetség (SAK) titkára és *Kari O. Virtanen*, a Finn Alkalmazottak és Tisztviselők Szakszervezeti Központi Szövetségének (TVK) titkára.

Munkásőregységgyűlések

Megkezdődtek az ünnepélyes munkaásőregységgyűlések, amelyeken értékelik az elmúlt évet, a szocialista versenymozgalomban elért eredményeket, s *meghatározzák az idei politikai, kiképzési és szolgálati feladatokat*. Most nyújtják át a kiemelkedő munkáért adományozott kitüntetéseket, s kapják meg a szocialista versenymozgalomban *A legjobb önálló egység* címet elért egységek a vándorserlegeket. A pártbizottságok képviselői üdvözlik a munkásőröket, a leszerelőket felmentik pártmegbízatásuk alól, elbúcsúztatják a tartalékállományba kerülőket s köszöntik a helyükre lépő új munkásőröket. Az idei egységgyűléseken *megemlékeznek hazánk felszabadulásának 35. évfordulójáról* s ismertetik a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben elért eredményeket.

Megjelent a felsőoktatási tájékoztató

Továbbtanulók iránytűje

Tizenhatezer gólyát várnak — Könnyítés, egyszerűsítés a felvételin — Kettős jelentkezés, átirányítás

Most került a könyvesboltokba az 1980-as felsőoktatási tájékoztató. Az egyetemek, főiskolák és a képzők 16 ezer első évest várnak a nappali tagozatokra. A jelentkezők száma, és ezzel a túljelentkezők aránya, várhatóan, a tavalyihoz hasonló lesz.

Az idén érettségizők és az 1979-ben „érettek" középiskoláikon keresztül jelentkezhetnek. A határidő: február 25. Az 1978-ban vagy az előtt érettségizettek közvetlenül a felsőoktatási intézményekhez adják be jelentkezési lapjukat, március 30-ig.

Az elmúlt évekhez képest lényeges változás, hogy az agrár- és mezőgazdasági egyetemek, főiskolák nem műszaki vagy szervezői szakain *nincs felvételi matematikából*. Az ide jelentkezőknek biológiából és kémiából kell szóbeli és írásbeli vizsgát tenniük. Így például az Állatorvostudományi Egyetemre *három helyett csak két tárgyból* kell felkészülni.

A tapasztalat szerint a felvételizők nem olvassák el figyelmesen a tájékoztatót. Néhány fontos kérdésre felhívjuk figyelmüket. Matematikából, fizikából és biológiából az idén is *közös* érettségi és felvételi írásbeli lesz május 26—27-én, kivétel ez alól a Testnevelési Főiskola és a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola. Egyébként az írásbeli és szóbeli felvételiket június 25. és július 14. között, az érettségik után tartják.

Kevesen élnek a *kettős jelentkezés* lehetőségével. *A katonai és a művészeti főiskolákra, valamint a külföldi* egyetemekre pályázók egyidejűleg még egy hazai felsőoktatási intézményhez beadhatják kérelmüket.

Hasonlóan ritka az *átirányítás*. Például, aki orvostudományi egyetemre jelentkezik, a jelentkezési lapon feltüntetheti, hogy esetleges elutasításakor az Egészségügyi Főiskolai Kar melyik szakára kéri átirányítását. A tudományegyetemek és a tanárképző főiskolák, a tanárképzők és a tanítóképzők, a tanítóképzők és óvónőképzők, a közgazdasági egyetem és a pénzügyi, illetve kereskedelmi főiskolák, a műszaki egyetemek és főiskolák között hasonló átirányítási rendszer van.

A műszaki egyetemekre és főiskolákra jelentkezőknek az úgynevezett szakmacsoportos felvételik keretében módjukban áll több helyre — mérnöki és üzemmérnöki szakra — is kérni esetleges átirányításukat.

Sz. Zs.

Nemesfémek és emberek

Lázban égnek az aranytőzsdék. Hongkongban 650, New Yorkban 570, és a világpiaci ár szempontjából mérvadónak tartott londoni tőzsdén pedig 630 dollárra szökött az arany unciánkénti ára. (Egy finom uncia = 31,1 gramm.)

A hónapok óta tartó, bár tegnap csökkenő aranyárrobbanás indítékait elemző szakértők leszögezik: „a tapasztalatok szerint az arany árának huzamosabb emelkedése egybe esik a pénzügyi, gazdasági és politikai bizonytalansággal."

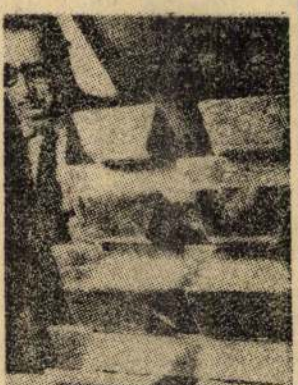

Nem tégla, nem ón, nem acél — hanem aranytömbök

Az aranyláz fertőző, ragályos. A sárga fém lázgörbéjét kúszva követi az ezüst és a többi nemesfém, valamint a tőzsdei árfolyamok alapján megállapított nyersanyagok ára. A különböző világlapok sorra hozzák az európai, az amerikai vagy éppen szingapúri bankok előtt érmékért sorban álló ügyfelek fotóit. A tőzsdespekulánsok vérmes reményektől hajtva, viszonylag kis tőkével mesés összegeket vágnak zsebre. A meggazdagodni vágyó kisemberek, akik nemigen ismerik a tőzsdepaloták játékszabályait, rendszerint veszítenek.

Aranylázzal, aranyőrülettel idehaza is találkozni. Hosszú sorok kígyóznak a Kígyó utcai kincsesház vagy a Rákóczi úti gyémántház előtt. Több tízezret érő karperecek, láncok, órák, gyűrűk, emlék- és műtárgyak kelnek el — órák alatt.

Akadnak persze, bőven — (és mi vagyunk többségben) aranyláz ellen immunis emberek. Legtöbbünknek nem lehet beleszólása a spekulációs üzletekbe, aranyvételt és -eladást befolyásoló folyamatokba. Idehaza is legfeljebb a forgalmat akadályozó sorokon csodálkozunk, s bosszankodunk...

M. P.

Ez évben először

Szerencsét hozó

Ki ne szeretne Fortuna asszony kegyeibe férkőzni? Tavaly — csupán lottószelvénnyel — több mint 400 millió alkalommal kísérleteztünk. Szeretünk játszani, még jobban szeretnénk nyerni.

Népes, jobbára idősebb asszonyokból és iskolásokból verbuválódott nézőközönség várta az Ikarus Művelődési Házban, az új esztendő első sorsolásának helyszínén, hogy rámosolyogjon a szerencse. Mennyi izgalom, remény, és feszültség van ebben a néhány percben.

Kilenc óra 53 perckor (talán ez az egyetlen műsorszám, amit a Rádió egyszerre két adón is közvetít) még minden elképzelhető, még minden nagyszabású terv megingathatatlanul biztosnak tűnik. Aztán a remények percről percre elapadnak, a tervezett csodalakásból előbb egy autó, vagy egy egzotikus utazás képe rémlik fel, s a következő szám kihúzása már egészen szűk keretek közé szorítja az imént még csapongó vásárlási fantáziát. Mignem újabb elhatározás születik: „soha többet nem veszek lottót", vagy: „no, esetleg a jövő héten".

A sorsolások mindenkori főszereplői a kezek, s az ezeket fürkésző, hip-

notizálni szá
kintetek. Az
tósorsolásán
ban jártas, r
caival, inaiv
beszédes kéz
rencsekerékbe
nyugdíjas szá
szont egy ki
hatodikos Ki
sorsolta ki.

Kezek. Az
rozottan, ken
gatja meg az
rencse-gömböi
így emeli ki
is egyformáb
golyó közül a
A másik óva
ja keveredni
ményt keltő p
geit (jaj, csak
essék!), megf
elengedi az
nagyon is ke
gad — nem
rencsét"), s e
nodva végül c
ra esik a vál

Óvatos cs
gömbön, s a
már látható,
ban hallható
szám. A teren
morajlik, egy
san legyint, e
szemüveg és
után kutat,
kodva össze
másik kettő

Az öt szám
négy nő van
ben „régi
számítanak. F
tyásné, aki e
az idén a g

Ma már tö
tinfeladat a
járványos
megelőzése. F
szont, többny
járvány kitör
dult, indulha
lategészségügy

Százéves
vissza az Or
egészségügyi
emlék lett
lete, amelyn
ta a Táborn
rény érdel
épületmatuzs
rozzák. Mő
dik magasb
liós beruház
központi
Az utóbbi n
két éve kor
lati eszközö
en képzett
kel igyeks
egészségügy
Az intéze
öreg Volga
Kucsmás,

Az intéze
gatójától.
lóssy Csa
meg később
gálat írásba
ményét a
kapja majd
den tovább
dés megel
alapja. Hov
lac? A dr.
bor vezette
osztályra:
működik a
külön fogl
emlősökkel
lön a baron
lal-méhhel
kal. A négy
megyéből ki
gálati any
Nógrád, Ves
Komárom és
állategészség
örködnek —
lő feladatok
tamkor az
pen az egyi
latorvos koll
csúzott.
— Néhány
ről beszélget
séget kérnek
gyobbszabású

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Nagy Barnabás

1967 MÁJ 17

— Neureuther Kálmán szobrászművész fóti műtermébe látogatnak a pedagógusszakszervezet Fáklya Klubjának tagjai csütörtökön délután. A műteremlátogatást dr. Nagy Barnabás művészettörténész vezeti.

Nagy Balogh János
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 DEC 19
NÉPSZAVA

1021
NÉPSZAVA

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Művészek az üzemekben

Kiállítás a Nemzeti Galériában

I.

A munkásmozgalom legfőbb forradalmi célkitűzései között mindig is *fontos helyet* foglalt el a művelődés birtokbavétele, annak az elemi szükségletnek a tudatosítása, hogy a nép, a dolgozó tömegek, a termelők felszabadítása elképzelhetetlen széles körű ismeretek megszerzése nélkül. A proletariátus világnézetének kidolgozói törvényszerű folyamatot hangsúlyoztak tehát, amikor a szocializmus kivívásának, felépítésének *nélkülözhetetlen feltételeként* értékelték a tömegek kulturális felemelkedését; körültekintő programot dolgoztak ki a haladó szellemű észjárás és ízlés megismertetésére, s a tanulás igényét ideológiai, erkölcsi követelménynek minősítették.

Hazánkban a munkásmozgalom erősödését az olvasókörök, népkönyvtárak, színjátszó csoportok, vitafórumok, testedző egyletek hálózatának bővülése tükrözte már a felszabadulás előtt is. A harmincas években az illegális kommunista párt kezdeményezésére megalakult a *Szocialista Képzőművészek Csoportja*, amelynek tagjai a szakszervezetek segítségével múzeumi vezetéseket, tárlatlátogatókat szerveztek a dolgozók számára. Az ország felszabadulásának a pillanatától az ilyen akciók nyílttá, surgetővé váltak. S a kegyetlen háborús pusztítások után az új szellemű kulturális tevékenység megindítói bármily nyomorúságos viszonyokat találtak is, bámulatos élénkség, társadalmi tettrelkészség fogadta minden ismeretterjesztő megmozdulásukat. Mikor most öt esztendeje párthatározat, majd állami törvény hivatalos programmá tette a közművelődés tennivalóit, három évtizedes gyakorlatra, termékeny tapasztalatokra lehetett építeni a kulturális forradalom távlatainak megfelelő koncepciót.

1945-ben történt megalakulása után a képzőművészek szakszervezete is egész sor kezdeményezéssel bővítette a műalkotások és a befogadók találkozását, az új közönség felvilágosítását. Segítette a Képzőművészek Baráti Körének munkáját, közreműködött a Dési Huber Kör megteremtésében; szakmai tanácsai mellett, személyi javaslataival kezdte kibontakozását a vállalati szabadiskolák ma is működő hálózata, s vette kezdetét az a mozgalom, amelynek célja a művészek bekapcsolása volt a termelőmunkába. A gyárakkal, szövetkezetekkel létesített kapcsolatokból, szocialista szerződésekből nőttek az ötvenes-hatvanas években azok a nagy tematikus kiállítások — köztük például a „Dolgozó emberek között" című, rendszeresen ismétlődő bemutató —, melyek a maguk konkrét mondanivalóival olyanokat is a képzőművészet kedvelőinek a táborába vonzottak, akikre korábban nem hatott a festői, plasztikai, grafikai közlés sajátsága.

A kulturálódásnak ezt a fajta cselekvő változatát, annak kísérleti formáit próbálta meg a *Szabadfoglalkozású Képzőművészek és Iparművészek pártszervezete* felújítani, amikor elvitte tagjainak anyagát az üzemekbe, az ottani ifjúsági klubokba, művelődési központokba, tanácstermekbe, étkezőkbe, s az alkalmi kiállítóhelyiségek keretei között, a dolgozók számára megszokott környezetben ismertette összse az alkotókat, műveket a nézőkkel. Meghitt találkozások, hangulatos beszélgetések, közvetlen eszmecserék kísérték a bemutatókat; az alkalmak megismétlődése, a kiállított tárgyak válogatása tartós figyelmet tudott meket, hisz benne az értékteremtés összekapcsolódik a hasznossággal, a jelenségekről mondott osztályszemléletű véleménymondás a korszerű képzőművészeti megjelenítéssel.

kelteni, s az alaposabb eligazodáshoz is szolgáltatott szempontokat. Ilyenkor többnyire egyké művész mutatkozott be, de sor került csoportos szereplésekre is. A kiállítások együttese viszont *meglehetősen tág horizontú panorámává* bővült; érdeme éppen abban rejlett, hogy végül mai művészetünk különböző áramlatait, egyéniségeit egyaránt tanulmányozhatóvá tette.

A „Művészek az üzemekben" című tárlat válogatás azok közül a műtárgyak közül, melyek az elmúlt öt év folyamán megfordultak a munkahelyek alkalmi kiállítóhelyiségeiben. Tulajdonképpen *összesíti azt a benyomást*, amiben a dolgozók a helyszínen részesültek, amikor megtekintették a házuk táján megjelent művészek termését.

Pogány Ö. Gábor

II.

A „Művészek az üzemekben" című bemutató a párttagművészek kiállítása, s mint ilyen, csupán egy behatárolt közösség munkájáról és teljesítményeiről ad hírt. A bemutatkozó 119 művész között akadnak idősebbek és fiatalok, közismertek és viszonylag ismeretlenek, s mint ahogy az a művészetben általában lenni szokott, tehetség és törekvés dolgában is meglehetős a szóródás. Kiállításuk abban is eltér a hagyományos művészeti tárlatoktól, hogy nem egy-egy művészeti ágra vagy műfajra koncentrál: a legkülönbözőbb művészeti szakmák művelői, szobrászok, festők, grafikusok, iparművészek, s ezeken belül is kerámikusok, textilművesek, plakátrajzolók, designerek szerepelnek egymás mellett. Ez az *integrálódás* kétségtelenül a kiállítás talán legrokonszenvesebb vonása.

A tárlat egyébként, amelynek megvalósulását a *Művelődésügyi Minisztérium* és a *Művészeti Alap* is elősegítette, a szocialista művészet három klasszikusa, *Nagy Balogh János, Bortnyik Sándor* és *Kmetty János* egy-egy munkájával indul — a pártalapszervezet számára ők testesítik meg azt a hagyományt, amit napjaink kommunista alkotóinak is vállalniuk kell. Ez a tradíció egyként tartalmaz formai, tematikai, tartalmi és mozgalmi ele-

Az alkotások összeválogatása — megítélésem szerint — a plasztikai kollekció esetében bizonyult a legszerencsésebbnek: itt a szakmai kvalitásokat sikerült *összehangolni* a világnézeti igényekkel. *Farkas Aladár, Olcsai Kiss Zoltán, Mikus Sándor, Kiss István, Makrisz Agamemnon, Somogyi Árpád* és mások művei problémafelvetéseik tisztaságával és határozottságával, realista szemléletükkel nemcsak a tárlat biztos pontjai, hanem az új magyar szobrászat java értékei is. A közösségi beállítottság, az agitatív szenvedély és a modern kifejezés hasonló egységével még a plakátművészet területén találkozunk: itt a jó tehetségű fiatalok mellett elsősorban *Sós László* és *Kemény Éva* nevét kell megemlítenünk. Szépen elrendezett, s különösen a használati tárgyak tekintetében (öltözködés, bútor, ékszer stb.) jól szolgálja az „esztétikai kellemes" iránt megnyilvánuló igényeket az iparművészeti gyűjtemény; s a grafikák között is sok a szimpla önkifejezésnél többre hivatott, a tudatformálásban is hasznosítható munka.

A legszegényesebb a festészet összképe; igaz, ez a műfaj általában is problematikus. A képek zömén alig-alig leljük fel a realista művek legfontosabb jegyét: a korhoz kötött konkrétságot és aktualitást. A kísérletezés természetesen a képzőművészetben is megengedett, de egy magát kommunistának nevező művész aligha cövekelhet le egyfajta elvont emberi problematika, illetve az úgynevezett „tiszta formai" irányzatok metafizikus képleteket kivetítő sémái mellett büntetlenül. A magam részéről úgy vélem, hogy a világnézetvállalásnak megvannak a maga esztétikai kötelmei is, amelyeket hosszabb távon nem lehet mellőzni. Szerencsére vannak ellenpéldák is: *Pap Gyuláé, Szabó Zoltáné, Szentgyörgyi Józsefé.*

A kiállítás létrejötte, népszerűsége mindenesetre bizonyítja megszervezőinek igazát: *a művészek politikai munkáját jogos közművelődés-centrikusan*, a szakterület sajátosságainak megfelelően értelmezni!

Tasnádi Attila

KÖZÖTT

ák a költségvetést

idő alatt
zintű képzés

Int

költségvetésük végrehajtásához szükséges pénzügyi feltételeket. *A tanácsok együttesen 1981—85. között mintegy 556 milliárd forinttal gazdálkodhatnak, ami — folyóáron — 150 milliárd forinttal haladja meg az előző ötéves időszaki kiadásokat.* Ez nem is elkötelezettséget jelent az állami költségvetés számára, de lehetővé teszi, hogy a tanácsok a települések fejlesztését előreláthatóan és megalapozottan tervezhessék. Így módjuk van arra, hogy céljaikat — a demokratikus fórumokat igénybe véve — a lakossággal előre megismertessék, s annak végrehajtásához cselekvő közreműködésüket igényeljék.

Befejezésül újra hangsúlyoznom kell a most elfogadott VI. ötéves terv, továbbá az 1981. évi terv és költségvetés *szerves egységét.* Ez az egység nem csupán az alapvető célok azonosságában mutatkozik meg, hanem abban is, hogy az 1981. évi gazdálkodás eredményei az ötéves terv végrehajtásának első eredményei is lesznek. Élnünk kell azzal az előnnyel, hogy 1981-ben egy már megkezdett úton kell haladnunk. Ez még akkor is előny, ha az előrehaladás a korábbinál igényesebb és szervezettebb munkát követel. A jó tendenciákat folytatni, a reménykeltő kezdeményezéseket erősíteni, a nem hatékony termelés visszaszorítását pedig gyorsítani kell — zárta beszédét a pénzügyminiszter.

port növelésével számottevően kell javítani a hatékonyságot.

A bizottságokban arról is szóltak, hogy az intézmények gazdálkodása nehezebbé válik. Ezért itt is fontos a feladatok közötti rangsorolás. A vállalatok gazdálkodását befolyásoló ár- és pénzügyi szabályozás a hatékonyabb munkára ösztönzi a gazdálkodókat. *Természetes, s helyes is, ha a vállalati jövedelmek a teljesítményhez igazodóan differenciálódnak* — szögezte le a bizottsági előadó.

A törvényjavaslathoz hozzászóló nem jelentkezett, ezért az országgyűlés a Magyar Népköztársaság 1981. évi költségvetéséről, valamint a tanácsok 1981—85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslatot — vita nélkül — egyhangúlag elfogadta.

hogy létrejöttek a feltételek a sorkatonai szolgálati időnek 24 hónapról 18 hónapra való leszállítására. Az ifjúság általános felkészültsége nőtt. A sorkötelesek túlnyomó többsége a bevonulás előtt — szakmunkásképzésben részesül, vagy középfokú oktatási intézményben fejezi be tanulmányait. Rövidebb idő alatt képesek a katonai ismereteket elsajátítani.

— Az utóbbi években — a követelményekhez jobban igazodó — új, differenciált egészségügyi alkalmassági elbírálási rendszert vezettek be, amelynek eredményeként a katonai szolgálatra alkalmasak aránya a korábbi 70 százalékról 84 százalékra emelkedett.

— Ismeretes, hogy jelenleg nem a sorköteles kor kezdetén, 18—20. hanem átlag 22 éves korban hívjuk be a sorkötelesek. Ennek következtében 30—32 százalékuk nős, s ezeknek fele egy- vagy kétgyermekes. A 18 hónapos szolgálati idő elősegíti, hogy néhány év alatt jelentősen csökkenteni tudjuk a behívottak átlagéletkorát és ezzel a nős családosok arányát. Kevesebb idő alatt, a növekvő követelmény szintjén kell felkészíteni a katonát. A sorkatonának még nagyobb odaadással, fegyelmezettebben kell tanulnia, szolgálati kötelezettségeit teljesítenie.

Ezt követően néhány gyakorlati kérdésről szólt a honvédelmi miniszter:

— A szocialista állam hadserege, fegyveres erői és testületei számára mindig elsőrendű politikai, erkölcsi és szolgálati kötelességet jelent, hogy ha bármilyen természeti katasztrófa sújtja az országot, a népet, az elsősorban küzdjön annak elhárításáért, az élet, a közösségi és a személyi, anyagi javak megmentéséért. Ez a jövőben is — függetlenül a szolgálati időtől — mindig kötelességünk marad. Előzetes számításaink szerint a mezőgazdaságot az őszi csúcsbetakarítási időszakban a jövőben is az eddigit megközelítő nagyságrendben tudjuk segíteni.

— A 18 hónapos szolgálati időt 1981-ben kezdjük meg bevezetni és 1982-ben fejezzük be az átállást. A jelenleg sorkatonai szolgálatot teljesítőkre vonatkozóan ez azt jelenti, hogy ők is — a folyamatba beillesztve —, már *némileg rövidebb időt fognak szolgálni.* Az átállást a katonai élet rendjének fokozására is fel kívánjuk használni. Jelenleg a ténylegesen letöltött szolgálati idő szempontjából igen nagy a szóródás, sokféle címen és nagyon eltérő időtartamú kedvezmények vannak érvényben. Ezeket szükséges felülvizsgálni és ahol indokolt az időkedvezmény meghagyása, azt be kell illesztenünk az általános szolgálati idő váltás stb. rendjébe. A jövőben a sorállomány döntő nagy többségének a váltása — a leszerelés, bevonulás — évente két alkalommal, mindig azonos időpontban, tavasszal és ősszel történik.

— A magyar néphadsereg, népköztársaságunk fegyveres erői hivatásos állományának nevében biztosítom a tisztelt országgyűlést, népünket, hogy a tisztikar, a tisthelyettesek, polgári dolgozóink tudatosan vállalják az új sorkatonai szolgálati idő bevezetéséből rájuk háruló többletfeladatokat.

— Az elfogadott hatodik ötéves terv magában foglalja a honvédelem fejlesztésének, a fegyveres erők magas szintű harcképességének fenntartásához szükséges anyagi fedezetet is. A fegyveres erők személyi állománya jól ismeri országunk gazdasági helyzetét.

— Kérem a tisztelt or-

Ezután interpellációk következtek.

A parlament legutóbbi ülésszakán *Sándor Dezső* a társadalombiztosításról szólt. 1975. évi II. törvény hatályba lépése előtt alacsony összeggel nyugdíjba vonult régi bányászok, valamint az alapító termelőszövetkezeti tagok nyugdíjrendezése tárgyában nyújtott be interpellációt a munkaügyi miniszterhez. *Trethon Ferenc* írásban adott választ, amit az interpellá-

1970 AUG 2

MAGYAR HIRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Budapest

1021

ÉVFORDULÓK

VASÁRNAP

BERMANN MIKSA

gépészmérnök, aki új eljárást dolgozott ki a különböző acélfajták gyors felismerésére, 45 esztendeje halt meg.

PIETRO MASCAGNI

olasz zeneszerző és karmester — legnépszerűbb operája a Parasztbbecsület — 25 éve halt meg.

SZAMUELY TIBOR

a magyar kommunista mozgalom és a Magyar Tanácsköztársaság kiemelkedő harcosa meggyilkolásának 51. évfordulója.

NAGY BALOGH JÁNOS

festőművész, a magyar proletárfestészet úttörője 96 esztendeje született.

SZABOLCSI BENCE

Kossuth-díjas zeneesztéta, zenetörténész, akadémikus születésének 71. évfordulója.

DIÓSZEGI SÁMUEL

botanikus, a leíró növénytan és az alaktan szaknyelvének hazai megteremtője 157 esztendeje halt meg.

E. CARUSO

világhírű olasz tenorista halálának 49. évfordulója.

HÉTFŐ

HENRY HUDSON

angol tengerész és utazó 390 esztendeje fedezte fel a róla elnevezett öblöt Kanada északkeleti részén.

KATONA LAJOS

folklorista, irodalomtörténetíró, a Néprajzi Társaság egyik alapítója halálának 60. évfordulója.

IGNOTUS HUGÓ

író, költő, kritikus, a Nyugat egykori szerkesztője 21 esztendeje halt meg.

GÁRDONYI GÉZA

író, akadémikus születésének 107. évfordulója.

FINTA SÁNDOR

szobrász, aki éremművészetében munkástémájú ábrázolásokkal foglalkozott, 12 esztendeje halt meg.

RICHARD ARKWIGHT

angol feltaláló, az automata szövőszék megszerkesztője, a textilipar egyik legjelentősebb fejlesztője halálának 178. évfordulója.

FERDINAND GEORG FROBENIUS

német matematikus, az algebra világhírű művelője 53 esztendeje halt meg.

Nagy Balogh János

iran
Józs
kola
egy
ki e
köny
men.

Me
Dezs
keszt
cia 1
előad
be a
melv
néhár
a köt

gondolását, célkitűzéseit.

— *A kiadó néhány évvel ezelőtt — 1966-ban — a külföldön élő magyar ifjúság számára Szülőföldünk címmel adott ki egy könyvet. Ezt az Üzenet című kötetet azoknak a felnőtteknek szánja elsősorban, akik a nagyvilágban szétszóródva is megbecsülik és őrzik eredetük emlékezetét. Ifjúságuk élményeit, felnőtt éveik honvágyát, gondolatait: annak a hazának szellemét, amely a lélekben él. S azoknak, akik*

magyarkozni, hogy tíz évvel túlléptük a keretet. Őszintén megmondom, nem is sajnáljuk.

— *A magyarság talán legmaradandóbb szellemi alkotásáról: a létét, sorsát, történelmi fejlődése során kialakult egyéniségét hiven kifejező irodalomról szeretne vázlatosságában is egységes képet adni. A megszabott, szükségképpen szoros keretben persze csak kevés fér el a magyar irodalom kilenc századának gazdagságából, értékeiből. In-*

1971

AZ ELSŐ MAGYAR PROLETÁRFESTŐ

Nagy-Balogh János

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla; a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori lakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjával, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből, s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel...

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva varr, vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, ahová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle telep) és — önmagát. Semmi mást, csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Wekerle telepi kubikosainak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is, hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az akadémia esti tagozatára, biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá.

Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a Wekerle telepi építkezések kubikosait, amint eggyé nőve a talicskájukkal, lapátjukkal a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűkszavúak, olyanok, mint a munka igájához szokott ember jelleme, beszédje. Arasznyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újraösszefogásán. A nagybetűs „kompozíció" kereséséről Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nemigen érthette. Nem érezte a világ széthullását, mert az nem az ő világa volt. Magától értetődő biztonsággal komponált, rögzítette döbbenetes objektivitással egy különös, művészetünkben addig ismeretlen világ: a századelő magyar munkások életét, a maga-magáét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendéleteit, vaságyas szobazugait, kubikosait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kellene?... — Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságát, s lerögzítette minden meghatni akarás és lázító szándék nélkül. Népi realizmusa révén utóda Munkácsynak és elődje a másik — a legnagyobb! — proletárművésznek, az asztalos Derkovitsnak, aki magasabb szinten, erőteljesebben, XX. századi modernséggel teszi meg vallomását a munkásosztály életéről, megnyomorodottságáról, s végül is győzedelmeskedő szabadságakarásáról.

Artner Tivadar

hogy két alapszervezetünkben (IV-es, VI-os) egyáltalán nem bontakozott ki vita.

A taggyűlések előkészítése kielégítőnek mondható. A végrehajtó bizottság tagjai pártalapszervezetek vezetőségeivel közösen körültekintő munkát végeztek. A tisztségviselők személyeinek kijelölése helyes volt, találkozott a párttagság elképzeléseivel.

A taggyűlések beszámolói a pártvezetőségek kollektív munkája alapján készültek el. A taggyűlés előtt több esetben konzultáltak egy-egy témáról. A beszámolók tartalmilag jónak értékelhetők. Tükrözték az elmúlt két esztendő gazdasági, politikai munkáját, a pártalapszervezet fejlődését. Körültekintően és politikusan elemezték a vállalat jelenlegi gazdasági helyzetét és az elkövetkezendő időszak legfontosabb tennivalóit. Önkritikusan tárták fel azokat a meglevő hiányosságokat, melyek megoldása érdekében a pártszervezetek részéről nagyobb aktivitásra lett volna szükség. Kritikai megjegyzéssel éltek több összefüggésben a vállalati pártbizottság munkamódszerét, munkastílusát illetően.

Bár a vitában a részvevő párttagoknak mindössze 15,5 százaléka vett részt, azonban e számszerűséget is jóval felülmúlja a hozzászólások tartalmi része. Ismételten megerősítést nyert az a következtetésünk, amit a párttagsággal folytatott legutóbbi beszélgetés során vontunk le, hogy „párttagjaink nagyon világosan látják és értékelik a vállalatnál kialakult helyzetet és az eddiginél nagyobb aktivitással kívánnak részt venni a problémák megoldásában".

A hozzászólások során különösen nagy súlyt kapott a [illegible] a kibontakozást és érzik, hogy annak feltételei adottak. Várják a vállalat politikai és gazdasági vezetésétől a határozott, a gyors és egyértelmű intézkedéseket. Mind a beszámolókban, mind a hozzászólásokban erőteljesen kapott hangot az a gondolat, hogy a vállalat vezetését a párttagság támogatni kívánja a gyors kibontakozás megvalósításában.

A párttagság nevelésével kapcsolatosan több helyen kritikai megjegyzésként hangzott el, hogy a pártalapszervezetek vezetőségei nem foglalkoznak megfelelően az újonnan felvett párttagok problémáival. Különösen hiányzik a pártmegbízatások végrehajtásának ellenőrzése. Az újonnan felvett párttagok szóvá tették, hogy több segítséget várnak a pártmunkájuk megismerése, végrehajtása érdekében.

Összefoglalva: a vitáról az a véleményünk, hogy az alapjában véve helyes volt, az elhangzott észrevételek, javaslatok figyelemre méltóak és az alapszervezeteknek, illetve a pártbizottságnak az elkövetkezendő időben munkájában hasznosítani kell. Az irodaház pártalapszervezetének vezetőségével közösen meg kell vizsgálnunk azt, hogy milyen körülmények játszottak közre abban, hogy a taggyűlésen résztvevő 55 párttagból egyetlen egy hozzászólás, véleménynyilvánítás nem volt.

A szeptemberi vezetőségválasztó taggyűlések tisztségviselőinek megválasztása a pártdemokrácia érvényesülése mellett zajlott le, vagyis minden taggyűlésen az illető alapszervezetben nyilvántartott párttagok kétharmados többsége részvételével.

Reményi István
pb-titkár

[illegible] számunk

[illegible] egyikében közöljük a jubileumi munkaverseny győzteseinek névsor[illegible]ost az alábbiakban részleteket közlünk a vállalatu[illegible]

Mint [illegible] el a szocialis[illegible] ki-litikai t[illegible]ács-badulása 25. évfordulójának méltó megünneplése, valamint a Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusának tiszteletére indult. A jubileumi munkaverseny célkitűzéseit vállalatunk versenyfelhívásban határozta meg, és azt a vállalat gazdasági, társadalmi szervei a jubileumi év programjába beépítette. A jubileumi program keretében indult be a „Felszabadulási zászlóért" verseny, melynek jutalmazására a vállalatvezetőség és a társadalmi szervek a főépítésvezetőségek, építésvezetőségek és brigádok részére 18 db vándorzászlót alapított, illetve készíttetett.

A jubileumi program beindítása tulajdonképpen az 1969. szeptember 24-i szocialistabrigád-vezetők tanácskozásán megtörtént. A tanácskozáson elfogadott öt felajánlás (Tv-akció, vietnami műszak, Kőbánya óvoda—bölcsőde, toborzás, szociális létesítmények feletti védnökség), volt az indítója a mozgalomnak, melynek eredményei ismeretesek.

A jubileumi versenyben eddig 408 versenyfelajánlás történt, közötte 80 szocialista brigád felajánlása, illetve versenyvállalása. A vállalati programban szereplő 150 lakás átadásával a megadott határidőre 105 lakás átadása teljesült. A szocialista brigádok értékelése az 1969. év vonatkozásában megtörtént. A szocialista címet elnyert 107 brigádból az értékelés időszakáig 78 brigád volt értékelhető, ebből kozáskor rossz munkavégzés, illetve a követelmények nem teljesítése miatt elutasította, 29 brigád értékelése november 7-e körül várható. A 73 szocialista brigádból 5 brigád arany-, 4 brigád ezüst-, 17 brigád bronzplakettel, 35 brigád zöldkoszorús jelvénnyel lett kitüntetve. A vállalati kollektív szerződésben és a versenyszabályzatban rögzítettek szerint az arany-, ezüst-, bronzjelvényes brigádoknak a nyereségrészesedési alapra 50—35—25 százalék nyereségtöbblet járt volna. Ezt a vállalat vezetősége anélkül, hogy előzetesen értesítette volna a brigádokat, megváltoztatta, és végül is az aranyjelvényes brigádtagok 600,— forint, az ezüstjelvényes brigádtagok 300,— forint, a bronzjelvényes brigádtagok 200,— forint jutalmat kaptak.

A jubileumi program során a X. pártkongresszus tiszteletére az utóbbi időben 53 felajánlás érkezett, közötte jó néhány igen jelentős. Ilyen a VI. főépítésvezetőség a Vécsey úti lakótelepen a 34. épület, valamint a Rákospalota 3570. és 3470-es épületek határidő előtti elkészítése. A fenti felajánlásokhoz külön felajánlásban csatlakoztak a szakszerelőipari főépítésvezetőségek, illetve építésvezetőségek.

De meg lehet említeni a Vári Ferenc és brigádja felajánlását, melynek értelmében a Tömő utca P/2. épületen vég-

1978 JAN 29

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1021 Nagy Balogh János

Anyám

Nagy Balogh János olajfestménye

)t évti

zentendrei művészet

A szentendrei művészet ötven évét bemutató — pénteken megnyílt — nagy retrospektív kiállítást augusztus végéig tekinthetik meg a tárlatlátogatók hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között az új *Szentendrei képtárban.* Tízezreket vonzó képzőművészeti értékekkel találkozhat itt sok Pest megyei. A kultúra igazi kincse várja őket, ahogy *Illyés Gyula* rögzítette, a szépség igazságbővítő *Ingyen lakomá*-ja.

Szentendre a Dunával, dombrin-gásával, hegyhátterével önmagában s szép táj, melyet a rómaiak is ész-revettek. Itt építették *Ulcisia Castrát* stratégiai okokból, de a környezet kellemességének egyenes következ-ményeként. Magyarok, menekülő szerbek, dalmátok érkezése jelentet-te a kisváros igazi születését a XVIII. században. Később a festők városa lett.

Ferenczy Károly szentendrei kor-zaka 1889-ben kezdődött, de a rend-szeres művészélet 1928-ban indult, mikor *Réti István* tanítványai meg-lapították a *Szentendrei Festők Társaságát.*

Műhellyé ötvözött folytatás

Van mire visszapillantani a jubi-leum alkalmából. Szentendre jelentő-sége abban áll, hogy a két háború között összegezte és folytatta a *ku-bizmus, Nagybánya,* a *Nyolcak* és az *aktivisták* be nem fejezett indítékait, ezzel *internacionális* fontosságú műhellyé növekedett. Nem egy, ha-sem minden használható örökség

KORNISS D

továbbteremtésére törekedett, s ez szárnyalás eredményezte a szen endrei stílus egyetemességét. A sűrű pontja Szentendre, de a fest révén a holnap időegységét is töm rítette. Mivel? Azzal, hogy figyelte nyugati irányzatok problémakör s tovább fejleszthető lehetőségeit *magyar karakter* megtartásával m vekben honosította. E rajzi laborat rium minden értéket ötvözött az művek egész sorában. Minden ko osztály, minden pályára lépő fiat nemzedék a szentendrei festészet hullámát jelentette. Felhasználta szolnoki, a vásárhelyi művész örökségét, nem csukta be a kaput előtt sem.

Széles a szentendrei skála. *A posz impresszionizmustól a legújab konstruktív elképzelésig* minde szándékot európai értékrenddel i mer el. Az egyes irányzatok gazd árnyalatokban jelentek meg, s ezé a szentendrei művészet minden áll mása, kontinentális minősége rév a jövő iránytűjévé válhatott. Mü

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

János Nagy Balogh

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 MÁJ 15

1021

Geburtsland nicht
mern zu lassen, sor
— im Gegenteil — z
fen: Der Weltbund
garn.

„Richtiger wäre e
leicht zu sagen: Bur
der ganzen Welt

Unser Mitarbeiter Steffen Wirth, der Maler Günter Aufg, Dozent vor. Dazu bringen wir einen Beitrag auf Seite 10 sowie Reproduktionen seiner Werke auf den Seiten 2, 4, 6 und 7. Unser Bild: Erdarbeiter (Aquarell)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

János Nagy Balogh

1978 MÁJ 15

1021

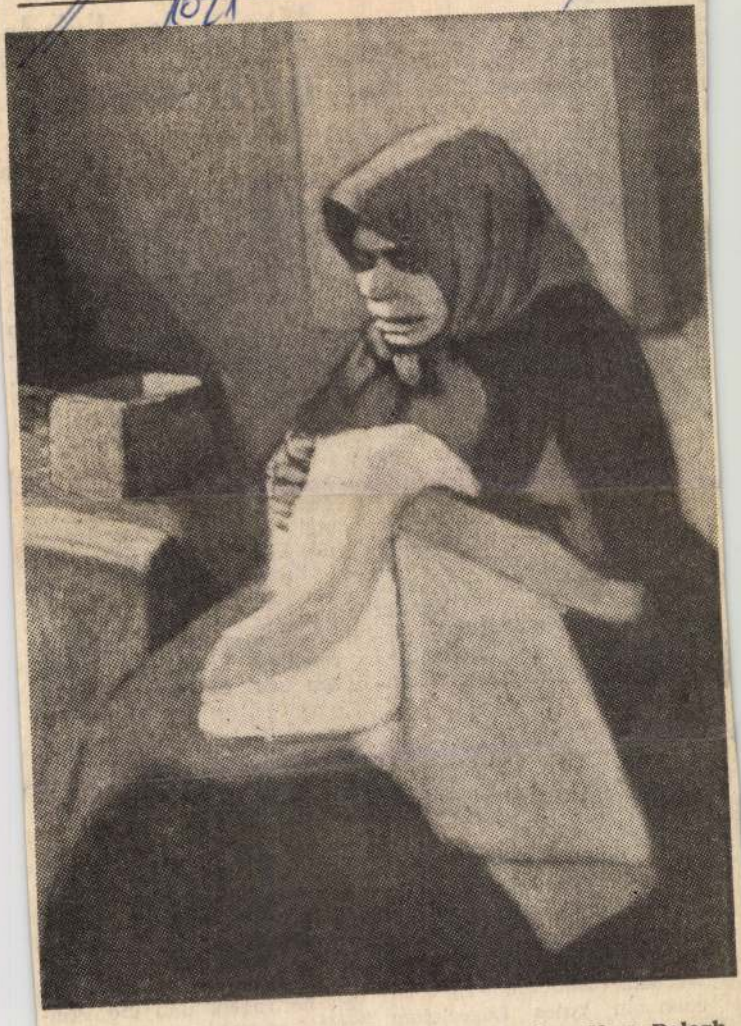

János Nagy Balogh: Mutter des Künstlers János Nagy Balogh (Öl auf Leinwand)

blik auf
Die b
unterzei
Abkomm
und wi
sammena

Eingeh
beiden
Zusamme
zwischen
und der
DDR bestehenden Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigen Beistand sowie bezüglich der Möglichkeiten zur weiteren Vertiefung der brüderlichen Kontakte zwischen den beiden Staaten und Völkern. Dabei gingen sie von jenen Aufgaben aus, die *János Kádár*, Erster Sekretär des ZK der USAP, und *Erich Honecker*, Generalsekretär des ZK der SED und Staatsratsvorsitzender, während des Besuches der ungarischen Partei- und Regierungsdelegation vom März 1977 in der DDR festgelegt hatten.

Im Sinne der Durchführung des Bukarester Kom-

und eröffnete dabei gleichzeitig den an Ereignissen reichen *Monat des Friedens und der Freundschaft.* Mit diesem traditionellen Festmonat, der am Tag des Sieges über den Hitlerfaschismus beginnt, grüßt das Land den Frieden, indem es den Jahrestag des Sieges, die Unabhängigkeit und die Freiheit feiert.

Frau *Gy. Szentistványi*, Sekretär des Landesrates der Patriotischen Volksfront und stellvertretende Vorsitzende des Landesfriedensrates, betonte: „Wir kämpfen für die Festigung der Entspannung und der mit Hilfe der friedlichen Koexistenz bisher erreichten Ergebnisse und setzen uns für den Rüstungs-

Jugendaufbaulager mit 47 000 Studenten

An verschiedenen Orten Ungarns wird es im Laufe des Sommers 61 Jugendaufbaulager geben, an denen 47 000 Studenten teilnehmen werden. Daß die Jugendlichen ein gutes Lagerleben führen werden und gut arbeiten können, wird die Sorge und Aufgabe der betroffenen Unternehmen, staatlichen Organe und Staatsgüter sein. Rund 800 kulturelle Veranstaltungen werden dazu beitragen, daß die Freizeit angenehm ausgefüllt wird.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ . BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1978 JAN 19

ÖNTŐ
Budapest

Nagy Balogh János festőművész. (1874–1919.)

1021

S. Gy.:

Kép és szemlélő

Nagy Balogh János: Kubikus

Mennyi mindenen megyünk keresztül, míg felnőtté válunk. Szemlélődünk a világban, tesszük, amire kiszemelt bennünket a sors. Közben formálódunk, gazdagodunk. Igaz az a mondás: „élmények nélkül szegényebb az élet..."

S milyen öröm számunkra ha megélt, tapasztalt dolgokat egy-egy műalkotásban felfedezni véljük, magasabb szintű megfogalmazásban.

Alig kilenc éves lehettem, amikor a „telepen" megjelentek a kordé-kocsik, zömök lovakkal. Felsorakoztak a dombok között mintha ostromra készültek volna.

— Megkezdődött a gigászi küzdelem a föld ellen. Az utolsó simításokat talicskás emberek — kubikusok — végezték. Piciny földkupacokat hordtak az egyenetlen talajon. Pár hónap múlva a dombok belesimultak a tájba, most már egyenes „háttal" várta az építőmunkásokat, hogy felépüljön a lakótelep. (Tudom, ez ma már a múlté, az építkezés modernebb lett, más technológiával dolgoznak az építőiparban. De a küzdelem ősi.) Erről a küzdelemről „beszél" nekünk Nagy Balogh János *Kubikus* című képe, a képzőművészet nyelvén.

A kubikus munka azok közé az ősi emberi tevékenységek közé tartozik, amelyek mindenkinek azonnal érthető munkamozdulataikkal a természetet lenyűgöző emberi fenséget idézik, s a magvető ember örök mozdulatához hasonlóan, szimbólummá magasodhatnak...

Nagy Balogh János Kubikus című műve a szó igazi értelmében szimbólikus. A kép közepén álló alak szinte összeforrt a talicskával. A megmozdított parányi földkupac utalás az ember természet felett aratott győzelmére.

Az alak személytelensége időtlenséget sugall, a pillanatnyi munka folyamatot általános érvényűvé szigorítja. A táj is ehhez „igazodik" kiszűrve minden fölösleges elem, fa, bokor... stb. A puszta föld és ég marad. Igy alakítja a festészet nyelvén munkadallá a kubikusok megfontolt mozdulatait. Igy találkozik élményanyagunk a művésszel, a képen keresztül letiszfult magas szinten, s formál bennünket most már újabb élménynyel gazdagodva.

Nagy Balogh János 1874. augusztus 2-án született. Apja háziszolga, majd házmester. Korán elveszti apját, anyjával él, ki mosásból teremti elő a „mindennapit". A polgári első osztálya után az iparrajziskolában tíz hónapot tölt. Szobafestő lesz.

1898—99-ben az iparművészeti iskola esti tanfolyamát látogatja. Huszonötéves korában, több évig kuporgatott pénzén Münchenbe utazik. Beiratkozik az Akadémiára. Nélkülözés az élete. Később szobafestésből tartja fenn magát. 1915-ben bevonul katonának. Végig járja a harcterek, megsebesül, jobb karja megbénul. Néhány festő barátja segíti, majd írók, esztétáik. A Tanácsköztársaság idején felfigyelnek rá. A direktórium 30 000 koronáért képet vásárol tőle. Életmódján ez sem változtat, halálakor érintetlen a bankbetét.

1919 őszén szegényen és ismeretlenül halt meg.

Munkásarcok az ACSŐ-ből

Ambrus András formázó

Péter Zoltánné magkészítő

Koller István üstöt javít

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Nagy Balogh János

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 NOV 19

Emlékezés Nagy Balogh Jánosra

A kispesti tanács, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, a Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottsága, az Ifjú Gárda Művelődési Ház, valamint a Magyar Nemzeti Galéria szombaton emlékezik meg *Nagy Balogh János* festőművész halálának 50. évfordulójáról. *Délelőtt a Kerepesi temetőben kegyeleti megemlékezést tartanak.* Délután Kispesten, az Ady Endre út 43-as számú ház előtt *leplezik le a Tanácsköztársaság jeles festőművészének emléktábláját.* Ugyancsak délután nyitják meg a Nagy Balogh János emlékkiállítást az Ifjú Gárda Művelődési Házban (XIX., Gábor Andor út 22.). A kiállításon eddig ismeretlen grafikákat és életrajzi dokumentumokat mutatnak be.

Vizsgálat a v
tüntetés szer

Washington, november 19.

Az *Egyesült Államok* igazságügy-minisztériuma vizsgálatot kíván indítani az új *mozgósitási bizottság* vezetői ellen, akik az elmúlt hét végének nagyszabású *washingtoni tiltakozó nagygyűlését* és a vietnami háború elleni tiltakozás más megmozdulásait szervezték. A minisztériumi vizsgálat indoklásaként azt hozták fel hivatalos helyen, hogy ki kell de-

Nagy Balogh János festőművész

Glücks-hagyaték Vegyesmű.

Lóita Lajos gyűjt.

Önarckép
12 x 6 cm
1914?

Műnévt 90/1.

THE GLÜCKS-ESTATE

8

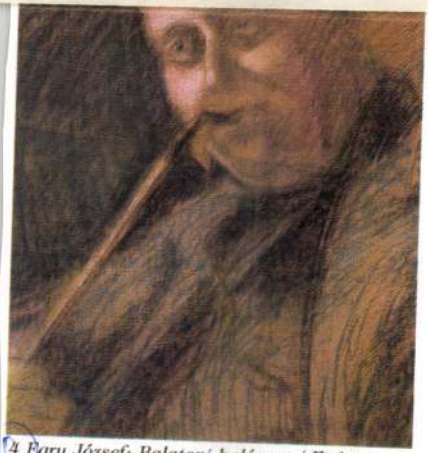

4 Egry József: Balatoni halászat / Fishing, papír, olajpasztell, 72×100 cm, 1941
5 Nagy István: Fehér feikendős, lila blúzos

NAGY BALOGH János

A szabadkai Vinko Percic orvos magángyűjteményében is található festménye. Kiállítva, 1990-ben a pécsi Vasarely Múzeumban.

Bán András: Változó képek. Magyar Nemzet. 1990. márc. 23. 4.p.

eredeti munkákat. *Nagy Balogh*-tól például egy tenyérnyi tusrajzot, amelyben a zárkózott művész minden formaereje benne feszül.

35/114
ARANY János válogatott müvei. Tanulmányok, cikkek, levelek. (Sajtó alá rend. Barta János.) 4. köt. [Bp.] 1953, Szépirod. K. 556 p. 20 cm.

/Magyar klasszikusok./

36/108
ARANY János: Zsengék. - Töredékek. - Rögtönzések. (Sajtó alá rend. Voinovich Géza.) Bp. 1952, Akad. K. 267 p. táblák. 21 cm.

/- - összes müvei 6./
Kritikai kiad.

37/198
CSERES Tibor: Fergeteg fia. Elbeszélések. ([Ill.] Szőnyi

Nagy Balogh János
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1971 SEP 6

Szobrot kap Nagy-Balogh János, az első magyar proletárfestő

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a lenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori proletárlakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből.

Munkásfestő volt a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, magafajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét. Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a wekerletelepi építkezések kubikusait, amint egyénőve a talicskájukkal, lapátjukkal a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűkszavúak, — olyanok, mint a munka igájához szokott emberek jelleme, beszédje. Arasznyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendéleteit, vaságyas szobazugait, kubikusait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kellene?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatni-akarás és lázítószándék nélkül.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészet Barátok Köre. Tavaly, halálának fél évszázados fordulója alkalmából kiállítást rendeztek a műveiből az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren, felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a tanács.

ARTNER TIVADAR

oly előszeretettel, mert a lelkeb

*

Z. kartársat jó versenykerék
tapos, felfelé nyal.

*

Ilyen is van: szegény tsz, g

*

Madarat tolláról, embert ko

*

A zsenik között is volt sok
lenti azt, hogy minden hosszúh

*

Van olyan családi KRESZ, amelyben a kocsi élvez elsőbbséget a kicsivel szemben. Később reformálnák a szabályt, de akkor meg már a kicsi nem jöhet!

*

Azt mondják róla nem lóg, csak akkor, ha a munkahelyén van.

*

A prémium olyan, mint a sakkjátszmában a győzelem: nem mindig a jobbik félnek adja a kegyeit.

*

Ne fogjunk minden bajt az árvízre, — hanyagság is van a világon!

*

Igazodó kartárs már négy főnököt szolgált ki egymás után, s most az ötödiknek is igazat ad. Rugalmas gerince lehet...

*

Mondják, gyönyörű nő, amíg ki nem nyitja a száját.

*

A vadgalamb szelídségről turbékolt az ágon. Mégis lelőtték.

VÁRKONYI ISTVÁN

it az
zpontt
érdésel
revizor
rom tis
hatták a

Elsőnek a főhadnagy sz
— Mi keresnivalója lehe
gyesnek az útmenti tanyá
segítséget kaphatott volna
parasztcsaládtól? A leg
ágyat vetnek a kislánynal
hely a kocsin is volt. N
hogy rosszullét esetén orvos
szer kell, s ezzel a tanyajak
gálhattak volna. Medgyes, u
nem is tartott rá igényt. Se
az útjukba eső községekbe
lány valóban rosszul van, a
közelebbi faluba viteti, ahol
lál. A tanyába tehát más o
betérni. Olyan okból, amit
előtt eltitkolt. A kocsi m
Medgyes hirtelen mást gond
miért? Tény, hogy végül c
végezni ugrott le...
Ébert tagadóan rázta a fe
— Ez sem egészen stimm

1021

Szobrot kap Nagy-Balogh János, az első magyar proletárfestő

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik, a szoba-konyhás egykori proletárlakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjával, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót —, különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú pikturáját. Magános megszállottként dolgozott, szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből, — s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jó iránt és végtelenül igényes maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanságnak míveli. Helyesírni nem a legjobban tudott — mondogatták mentségéül és kissé szégyenlősen munkáinak tisztelői. Hanem: micsoda ösztönös intellektus kellett ahhoz, hogy eltalálja a számára egyedül korszerű és végigjárható utat, amely nem sorolható senki mester és semmilyen irányzat stílusához, de híd tudott lenni múlt és eljövendő között!

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva varr, vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, ahová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle-telep) és — önmagát. Semmi mást, csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig — európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Munkásfiguráinak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is, (hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az akadémia esti tagozatára), biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá. Tőlük tanulta a realitások szinte áhitatos tiszteletét, a nagylélegzetű emberlátást, a férfiasan komoly színharmóniák költői ötvözését. Végül és legfőképpen: a műhöz való hozzáállás, az érte vállalt felelősség, vagyis a mesterség etikája dolgában voltak méltó mintaképei.

Munkás-festő volt, a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, maga-fajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét. Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a Wekerle-telepi építkezések kubikosait, amint

Nagy-Balogh János önarcképe.

egyénőve a talicskájukkal, lapátjukkal, a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűkszavúak, — olyanok, mint a munka igájához szokott emberek jelleme, beszédje. Aranszyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újra-összefogásán. A nagybetűs „kompozíció" kereséséről Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nemigen érthette. Nem érezte a világ széthullását, mert az — nem az ő világa volt. Magától értetődő biztonsággal komponált, rögzítette döbbenetes objektivitással egy különös, művészetünkben addig ismeretlen világ: a századelő magyar munkásainak az életét, — a magamagáét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendéleteit, vaságyas szobazugait, kubikosait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kellene?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatniakarás és lázító szándék nélkül. Népi realizmusa révén utóda Munkácsynak és elődje a másik, — a legnagyobb! — proletárművésznek, az asztalos Derkovits-nak, aki magasabb szinten, erőteljesebben, XX. századi modernséggel tesz majd vallomást a munkásosztály életéről, megnyomorodottságáról, s végül is győzedelmeskedő szabadság-akarásáról.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészetbarátok Köre. Tavaly, halálának fél évszázados fordulója alkalmából kiállítást rendeztek műveiből az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a tanács.

ARTNER TIVADAR

MOZAIK

Két diák beszélget a szünetben:

— Biológia órán dolgozatot írtunk anatómiából és Kowalski kettest kapott.

— Miért?

— Mert puskázott. A tanárnő rajtakapta, amikor a bordáit számlálta.

*

Az egyik kislány izgatottan állít be reggel az óvodába és azt mondja az óvónőnek:

— Van egy új kisbabánk. Tessék eljönni megnézi.

— Nagyon szívesen, de várok, amíg anyukád teljesen meggyógyul.

— Ne tessék félni, ez nem ragályos.

*

A kis Pali ott lábatlankodik az udvaron dolgozó munkások közelében. Majd beszalad a nagymamához és azt mondja neki:

— Nagymama, ez a bácsi az udvaron azt mondta nekem: barátocskám!

— Nagyon szép tőle, — mondja a nagymama.

A kis Pali elragadtatva:

— Bizony! Kopj le innen, barátocskám! Ezt mondta.

*

— Olvastad? Megjelentek a zajtalan gyermekkocsik.

— Bárcsak a zajtalan gyermekek jelennének már meg...

*

A mama a fiához:

— Siess már, még elkésel az iskolából!

— Sebaj, mama, az iskola úgyis egész nap nyitva van.

*

A feleség:

— Amikor hozzád mentem feleségül, azt hittem, hogy báor ember vagy.

Férj:

— Akkoriban csakugyan minden ismerősöm így vélekedett rólam.

*

A házaspár nyaralni megy. A férj becsomagolja a horgászfelszerelését is.

— Mi szükség van erre — mondja az asszonyka

HUMOR

— Főtanácsos úr kérem, melyik számviteli könyvet mutassam meg az adófelügyelő úrnak?

— Egész délután itthon leszek drágám: el kell intéznem egy pár telefont...

— Hol voltál ilyen sokáig?! Már két napja, hogy elsüllyedt a hajó!

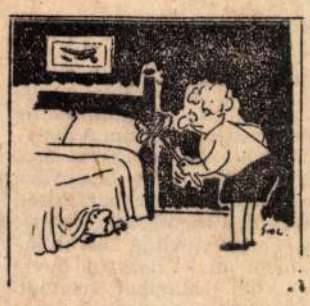

— Azért sem jövök ki! Elvégre mégis én vagyok az úr a házban!

Szöveg nélkül.

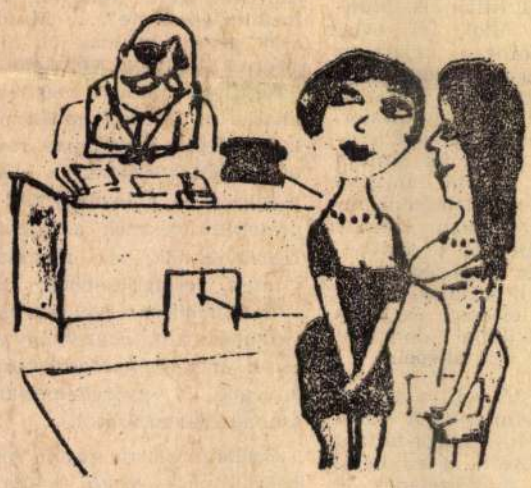

— És én még elvégeztem a gyorsírótanfolyamot...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy Balogh János

MAGYAR NEMZET
Budapest

NOV 22

1021

NAPLÓ

November 22

Radnóti Miklósra emlékeznek irodalmi műsorral a Színház- és Filmművészeti Főiskola hallgatói november 23-án, vasárnap délelőtt az Ódry Színpadon.

✣

Nagy Balogh János festőművész és grafikus ma ötven esztendeje, 1919. november 22-én halt meg. Mindössze negyvenöt évet élt. Szegény családból származott. Soha nem jutott osztályrészéül a nyugodt alkotómunka lehetősége — egész életében szobafestőként kereste szűkös kenyerét. Nem volt „tanult művész": amit tudott, a maga erejéből kellett megtanulnia, a nehéz napi munka után igazi hivatása számára „ellopott" rövid órákban. Mégis, kevés hozzá hasonló erőt és tisztaságot mutató életmű akad a századfordulótól haláláig tartó nem egészen két évtized alatt. Képein és rajzain Nagy Balogh kevés témát dolgozott fel. Környezetét festette mindig. Portréit anyjáról és önmagáról rajzolta, csendéleteinek témái saját szegényes lakásának tárgyai és bútorai voltak, s ezeken kívül csupán nagyszerű kubikkosorozata ismeretes. A „szegényes" témakör azonban hatalmas erejű kompozíciókká nőtt művein. Nagy Balogh munkáinak igazi értékét kortársai közül szinte senki sem ismerte. Ő maga sem tört sikerre, műveit soha nem mutatta be nyilvános tárlaton. Első elismerését a Tanácsköztársaság kormányától kapta: az új proletárállam jelentős segéllyel igyekezett enyhíteni az akkor már súlyos állapotban levő Nagy Balogh János sorsán. A későn jött elismerés és segítség azonban már nem menthette meg, s a munkásság harcának elbukása után hamarosan Nagy Balogh János élete is véget ért. Hagyatéka a Szépművészeti Múzeum birtokába került, de életművének méltó bemutatóját csak 1960-ban rendezték meg a Nemzeti Galéria Nagy Balogh-emlékkiállításán. Kispesten, a mai XIX. kerületben, ahol élt, ma már emlékeznek. Délelőtt sírját keresik fel a Kerepesi temetőben, délután pedig emléktáblát lepleznek le az Ady Endre út 43-as számú házon, és kiállítást nyitnak meg műveiből a XIX., Gábor Andor út 22. szám alatti Ifjú Gárda Művelődési Házban.

✣

Pályázati hirdetés! Hatvan Városi Tanács Kórházának igazgató főorvosa — (Hatvan, Kossuth tér 18.) pályázatot hirdet a kórháznál megüresedő 1 fő E 232 kulcsszámú **histotechnikai asszisztensi** állásra. Az állás 1969. december 1-én foglalható el. Pályázatot hirdet továbbá a Véradó Állomáson megüresedő 1 fő E 232 kulcsszámú **laboratóriumi asszisztensi** állásra. Az állás 1970. január 1-ével elfoglalható. Mindkét állásra vonatkozóan az illetmény kulcsszám szerint. Az állásokat elfoglalók részére a nővérszálláson — térítés ellenében — férőhelyet tudunk biztosítani. Az állásokra a pályázók szabályszerűen felszerelt kérelmeiket a szolgálati út betartásával sdják be

ORION RADIÓ ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT

FELVESZ

nőket 15 éves kortól szerelő-forrasztó gépmunkára.

Nőket felveszünk — napi 4—5 órás — munkaidőre is.

Lemezlakatosokat, marósokat, esztergályosokat, mechanikai műszerészeket, géplakatosokat, orosz nyelvű gépírót, bérelszámolókat, férfi betanított segédmunkásokat, ruhatárosokat, portásokat, takarítónőket

Kéthetenként szabad szombat.

felvesz gyártásfejlesz és technologus mun körbe kezdő és g korlattal rendelk gépésztechnikusokat (tel. 200—776/909 m jék). Keres továb villanyszerelőt, gépe tudó adminisztrátor segédmunkást és tanított gépmunká (tel. 200—775/903 m lék). Segédmunk gépmunkára beta tunk, szakmunkás pesítés megszerzés lehetőség van. — munkahét, munkásszá lás 1969. nov. 15-Egyszeri meleg ét zést, vidékieknek költségtérítést bizto tunk.

VÍZ-, GÁZ-, GA SZERELŐ, LAKATOS és BÁDOGOS szakmunkásokat, TEHERGÉPKOCS VEZETŐKET, BETANÍTOTT dolgozókat és SEGÉD-MUNKÁSOKAT azonnali belépés

FELVESZÜN

Dolgozóink rész heti 44 órás mu kaidő mellett, mi den héten szab szombat, kiemelt zetést és a vid dolgozók szám útiköltségtérítés biztosítunk.

Önálló brigádok lentkezése esetén, brigád ugyanoly összetételű beo tásban dolgozha

ELSŐ BÁDOGO ÉS SZERELŐ KTS Bpest, VIII., Rigó u. 6—8.

1970 SEP 20

Szobrot emelnek

az első magyar proletárfestőnk

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori proletár-lakásba. Itt élt és alkotott évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjával, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Nagy-Balogh János önarcképe

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapra valót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből —, s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jó iránt és végtelenül igényes maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanságnak míveli. Helyesírni nem a legjobban tudott — mondogatták mentségéül és kissé szégyenlősen munkáinak a tisztelői. Hanem: micsoda ösztönös intellektus kellett ahhoz, hogy eltalálja a számára egyedül korszerű és végigjárható utat, amely nem sorolható senki mester és semmilyen irányzat stílusához, de híd tudott lenni múlt és eljövendő között!

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva varr, vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, ahová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle-telep) és — önmagát. Semmi mást csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig — európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Munkásfiguráinak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is (hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az Akadémia esti tagozatára), biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá. Tőlük tanulta a realitások szinte áhítatos tiszteletét, a nagylélegzetű emberlátást, a férfiasan komoly színharmóniák költői ötvözését. Végül és legfőképpen: a műhöz való hozzáállás, az érte vállalt felelősség, vagyis a mesterség etikája dolgában voltak méltó mintaképei.

Munkásfestő volt a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, magafajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét. Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a Wekerle-telepi építkezések kubikosait, amint eggyénőve a talicskájukkal, lapátjukkal a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűszavúak — olyanok, mint a munka igájához szokott emberek jelleme, beszédje. Arasznyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

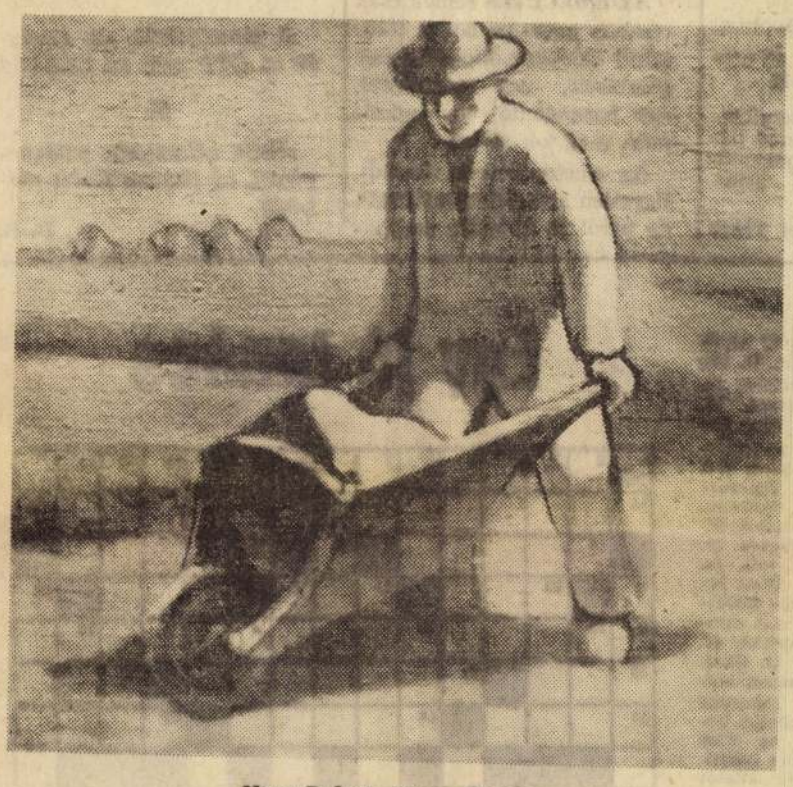

Nagy-Balogh János: Kubikos

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újra-összefogásán. A nagybetűs „kompozíció" keresésről Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nem igen érthette. [illegible] érezte a világ széthullását, me[illegible] — nem az ő világa volt. Ma[illegible] értetődő biztonsággal kompo[illegible] rögzítette döbbenetes objektiv[illegible] sal egy különös, művészetün[illegible] addig ismeretlen világ: a száza[illegible] magyar munkásainak az életét [illegible] magamagáét.

Vajon gondolt-e másra is n[illegible] Nagy-Balogh János, miközben [illegible] rés csendéleteit, vaságyas sz[illegible] zugait, kubikosait festette? A [illegible] letársors sanyarúságára, ame[illegible] változtatni kellene?... Munkái [illegible] annyit árulnak el, hogy szá[illegible] vette a valóságot, s lerögzít[illegible] minden meghatni-akarás és lá[illegible] szándék nélkül. Népi realizm[illegible] révén utóda Munkácsynak és e[illegible] je a másik — a legnagyobb pr[illegible] tárművésznek, az asztalos I[illegible] kovitsnak, aki magasabb szin[illegible] erőteljesebben, XX. századi modernséggel tesz majd vallomást a munkásosztály életéről, megnyomorodottságáról, s végül is győzedelmeskedő szabadság-akarásáról.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő-szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészet Barátok Köre. Tavaly, halálának 50. évfordulója alkalmából kiállítást rendeztek a művelői az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren, felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a tanács.

Artner Tivadar

...após menyecske

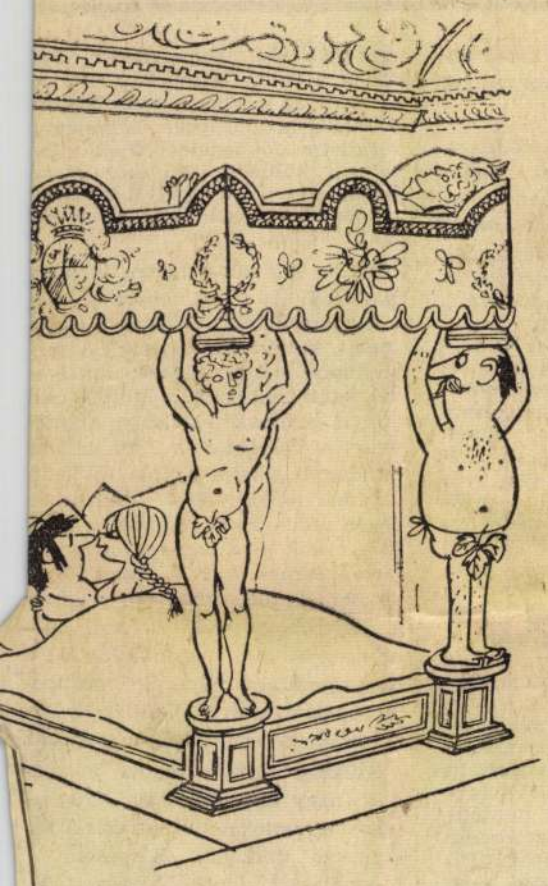

...az utóbbi időben olyan érzésem van, mint... ...yelne bennünket.

(A Quick karikatúrája)

...A BETEG

...len átkarol- ...és a közeli ...füvére invi- ...n?

...gy hatalmas ...ok!

...súlyos eset, ...meglehető-

...— kérdezi ...paciens. — ...e éreznem? ...katlant, va- ...csát. Izgal- ...lázat, reme- ...vagy valami

...nte üvöltve: ...r, az ég sze- ...vagyok!

...ik szemüve- ...képedve bá- ..., farmernad- ...hajú ifjút.

...örnyei Tibor

Szolgáltatás

KURUCBÁDOGHÁZA hajdanában szegényes kis község volt, de hogy a hetedik határban megépült földrészünk legnagyobb cserebogártenyésztő telepe, ahol ipari célokra idomított bogarakat szaporítottak külhoni megrendelésre, a falu izmosodott, gazdagodott. Neonfény ragyogott fel a szövetkezeti italbolt homlokzatán. A tanács kiköveztette a község alján kacskaringózó Bugyuka-patak fenekét, mivel a forgalom azon zajlott, lévén a patakmeder a legjobb közút az egész járásban. Nyílt még három tánciskola, egy virágkereskedés, meg két nyilvános telefonállomás. Igaz, hogy ezekben egyelőre nem volt készülék, de igen szépen festettek a szederfák árnyékában.

E fák alatt szokott összegyűlni a falu népe, hogy csöndes egyetértésben átkozza a televízióját, padlókefélőgépét, villanytűzhelyét, mosógépét és a technika egyéb csodáit.

Ha Tutajos Mózsi bácsi, a nyugalmazott harangozó nem tanulja ki sebtében a villanyszerelést, bizony háztartási gépek nélkül marad Kurucbádogháza. De hát Tutajos bácsi szorgalmas ember volt, s jó pénzért jószívű, így hát lassanként mindenki sorra került.

Mózsi bácsi azt mondogatta, hogy ő Csaba királyfi, a legendás hun vitéz. De ezt a kis hóbortját elnézték neki. Csak akkor került bajba, mikor felszerelték az első telefonokat a fülkékben. Ezeket Tutajos bácsi kiszerelte, és Noé bárkájának motorját akarta megépíteni belőlük.

Mint Kurucbádogháza egyetlen és legidősebb huligánját telefonrongálásért elítélték Mózsi bácsit, s bizony, a rossz gépek rosszak maradtak, mert nem volt ügyes kéz, amely életre keltse őket.

Csak a lakosság esett kétségbe, de nem a tanács. Megkereste az illetékeseket, és segítségüket kérte a szolgáltatóház megépítéséhez.

AZ EMELETES remek csak részben népesült be. A földszinti üzletsort elfoglalta egy gomböntő, egy teknővájó, egy harangöntő, egy esőcsináló, meg két sírásó.

Az emelet üresen maradt. Egyetlen szerelő jelentkezett, de arról is kiderült csakhamar, hogy szélhámos, mivel gépjavítás helyett abból akart jövendölni az ügyfeleknek.

És mégis lett megoldás.

Öt idős egyén érkezett egyenesen a fővárosból. Beköltöztek az emeletre, kikönyököltek az ablakokba, és elégedetten nézegették az eléjük táruló tájat. Nagy sokaság gyűlt a cigarettázók alá.

— Mikor kezdik a munkát? — kérdezte Terka néni.

— Reggel.

— Hozzám jöjjenek először. Nem működik a rádióm.

— Megnézzük. Megveszszük.

— Rosszul mondja — nevetgélt Terka néni. — Megjavítjuk! Ezt akarta mondani, ugyibár?

— **JÓL MONDTUK**, lelkem — verte cigarettája hamuját Terka néni fejére a legidősebb egyén. — Megszabadítjuk magukat a sok kacattól. Igaz, hogy nem vagyunk szerelők, de annál jobb észeresek.

Darázs Endre

Tüskék

Üstökösként kezdte, hullócsillagként fejezte be.

❀

Egy formás női láb, — sok helyen — felér egy ajánlólevéllel.

❀

Azért maradt agglegény, mert csak az asszonyoknál volt bátorsága.

❀

Olyan jól beszélt, hogy önmagát is félrevezette.

❀

A mosolycsekk az, amelyre az OTP nem ad kölcsönt.

❀

Ábelt választotta példaképének, az életben Káint utánozta.

B. B.

Egy jó tanács

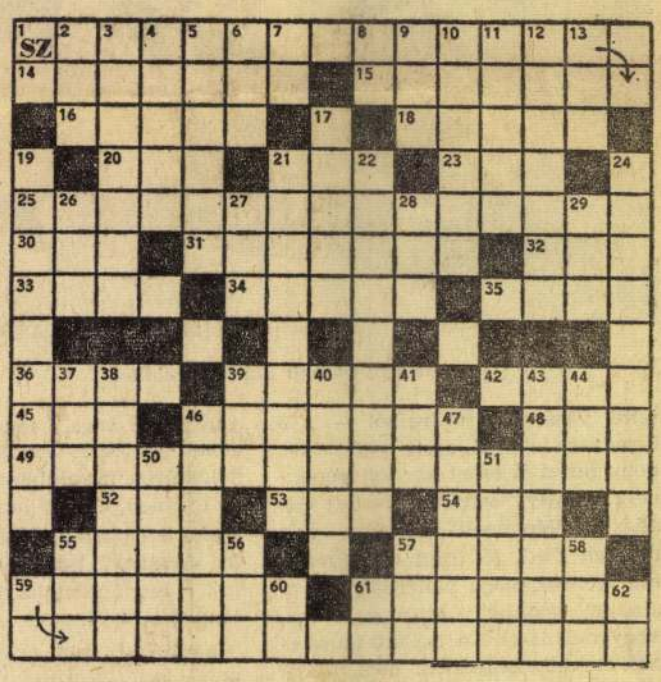

...Gergely egyik ...ő rész). 14. Ide ...— tréfásan. 15. ...ra lemos. 16. ...g. 18. Kossuth- ...éza). 20. Betör. ...! 21. Só is van ...25. A Czuczor- ...e. 30. Férfinév. ...ozó állatok. 32. ...gyik szava. 33. ...elme volt. 34. ... 35. Állati fé- ...forrás követ- ... 39. Azt szín- ...os terület. 45. ...eltet. 48. Üreg. ...A Czuczor-idé- ... 52. Takarék- ...vállalaton be- ...ska. 54. Éles ...Svájci határ- ...il. 59. Állatot ...rögni.

...ng. 2. E. D. K. ...sen. 4. Noszty ...rival! 5. Köz- ...n. 6. E. S. K. ...egyjele. 8. Lé- ...10. Hivatásos ...Gyógykezel. ...13. Kuba kül- ...futalmak, ki- ...is, kissé gü- ...József Attila ...nénye kezdő- ...tatás. 24. Lé- ...ban megvál- ...ön. 27. ...-fül. ...29. Földmű- ...- távíratban. ...földművelés- ...g nemzet is ...onlít" (Kos- ...fordítva). 40. ...41. Kukucs- ...ntyűs-húros ...46. Színültig ...egszebb év- ...csatornázott ...diában. 51. ...obra Firen-

zében. 55. Helyrag, a -ban párja. 56. L. N. A. 57. Női név. 58. Tornác része! 59. **A Czuczor-idézet befejező része.** 60. I. B. 61. Súlyegység röv. 62. Idősebb röv.

B. J.

2 **BEKÜLDENDŐ:** a vízszintes 1., 25., 49. és a függőleges 59. számú sorok megfejtése a szerkesztőség címére szeptember 24-ig. A helyes megfejtést beküldők között könyvjutalmat sorsolunk ki.

A Kisalföldben szeptember 13-án megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

Vízszintes 1.: **Könnyebb** egy **unalmas,** függőleges 1.: **könyvet megírni, mint elolvasni.**

A megfejtők közül könyvjutalomban részesülnek:

Lengyel Zoltán, Halászi, **Dohy Attiláné,** Darnózseli, **Zámori Brigitta,** Győr, **Diósy Endre,** Ménfőcsanak, **Neumann Antal,** Mosonmagyaróvár.

A könyveket postán küldjük el.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JÚN 9

NÉPMŰVELÉS

Nagy Balogh János
1821

Nagy Balogh János s
pesten, egykori lakóház
Ferenc felvételei)

HIREK

LEVÍZIÓ

Száraz György:
A nagyszerű halál X. 6. (1. műsor)
(tévéjáték)

1849-ben, közvetlenül a világosi fegyverletétel után, a Wenheim-kastélyban egyetlen nap eseményeibe sűrítve játszódik a történelmi dráma. A jelenlevők a magyar szabadságharc vezéralakjai, az orosz cár foglyai. Úgy vélik, dönthetnek sorsuk alakulásáról: választhatnak az orosz cár, a Habsburgok kegyelmi gesztusa vagy a száműzetés között . Az összezártságban kiéleződnek az ellentétek: a magyar hadvezetés hibáiról, a távollevő Kossuthról és Görgeyről mondják el véleményüket. Az éjszakába nyúló vacsora végén a varsói futár Miklós cár döntését hozza: az oroszok átadják a magyar tisztikart az osztrákoknak.

Rómában éjszaka volt X. 8. (1. műsor)
(magyarul beszélő olasz film)

Salamon Pál: Méz a késhegyen X. 11. (1. műsor)
(tévéjáték)

A tévéjáték történelmi hősei ellentétes jellemek: XII. Károly, a legendás hírű király és Nagy Péter cár. A végletekben gondolkodó, magához és másokhoz irgalmatlanul következetes Károly átmeneti sikerek után vereséget szenved.

Zenés TV—színház
Szász Péter—Fényes Szabolcs:
Örökzöld fehérben
—feketében X. 12. (1. műsor)

A milliomos halála X. 15. 24. (1. műsor)
(magyarul beszélő NDK politikai-bűnügyi filmsorozat I—II. rész)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG 2
Csongrádmegyei Hirlap

Nagy Balogh János festő és grafikusművész
1021

Nagy Balogh Jánosra emlékezünk

Száz éve született a neves festő- és grafikusművész

Ma száz éve, 1874. augusztus 2-án született Nagy Balogh János festő és grafikus. A reménytelen nyomorgások között élő Pest környéki szobafestő életéről művei vallanak. Rendes tanulmányokban alig volt része, ugyan tanult az Iparrajziskolában, 1898—99-ben az Iparművészeti Iskola tanfolyamait látogatta, Münchenben is járt, lényegében mégis autodidakta volt. Nem kapott készen semmit, mindenért magának kellett megküzdenie. A megélhetésért vállalt iparos munka sok idejét elvette, mégis, amit alkotott, időtállónak bizonyult.

Kis méretű képei monumentálisak. Témaköre szűk: főleg szegényes műterme, önarcképe, kihasználva a legolcsóbb modell lehetőségeit, szegényszagú, igénytelen csendéletek, anyja és talicskázó, lapátoló kubikosok, porszítta külvárosi táj. Ez a körülhatárolt szűk világ azonban mélységeket rejtett magában.

Nagy Balogh festészete halk, tiszta, a nehezen megélő ember mindennapi életét, csendes környezetét ábrázoló művészet. Amilyen egyszerű volt ő, olyanok a képei — egyszerűsége finomságot, szépséget rejt magában. Nagy művészi alázattal, egyre növekvő tudással jelenítette meg világát. A rendet, a tisztaságot áhította. Nagy arcú, jóságos arckifejezésű önarcképein az arc struktúráját, a lélek rezdüléseit árnyalt, leheletnyi tónusértékkel, finom átmenetekkel festette meg, fejet hajtva a valóság festői szépségei előtt.

Anyját simogató szeretettel ábrázolta, derengő és fakó színekben bontotta ki a nagyvárosi proletár küzdelmes életét. Csendéleteinek szerkezeti megoldása a tiszta, geometrikus szemléletet sugározza. A látványt leegyszerűsítette; lírai, hamvas, választékos színvilág jellemzi Nagy Balogh János sajátos stílusát.

Magányos művész, aki senkihez sem tartozik. A siker nem érdekelte, gőg nélkül, alázatosan élt művészetének. A fővárosban lakott, ennek ellenére festészete rokon vonásokat mutat a vásárhelyi iskola képviselőinek alkotásaival, mégpedig a szegény, egyszerű munkásember, s szegényes, egyszerű környezete valósághű, szeretettel megfestett bemutatásában. Stílusa egyszerre modern és hagyományt vállaló. Grafikáinak formanyelve modernebb, mint festményeié.

Mostoha életkörülményeire vezethető vissza, hogy nagy, monumentális felületen nem festette meg munkásalakjait. Gyengédséggel, szeretettel közeledik a magához hasonló, szűkös körülmények között élő emberekhez. Anyagi nehézségei miatt viszonylag keveset dolgozhatott, néhány képe azonban a magyar festészet legjobb alkotásai közé tartozik. Élete végén már felismerték az írók és esztéták is művészetének értékét. 1919. november 22-én bekövetkezett halála után hagyatéka múzeumba került.

A száz éve született Nagy Balogh Jánosra emlékezünk, aki alázatos, hű alattvalója volt a képzőművészetnek, mert ennek segítségével vallhatott a saját magához hasonló munkás, küzdelmes életéről.

HONTI KATALIN

A gabonabetakarí

Ülésezett a megyei operat

Megyénk 97 ezer 541 hektáros kalászos termőterületének mintegy 70 százalékáról takarították be eddig a nagyüzemi gazdaságok a gabonát, és ezzel az 1974. évi aratás záróidőszakához érkeztek el. A nyári kampány eddigi tapasztalatainak elemzését és az elkövetkezendő 7—8 nap legfontosabb betakarítási teendőit tűzte napirendre tegnapi ülésén a gabonabetakarítási munkákat koordináló megyei operatív bizottság, *dr. Paczuk* Istvánnak, a megyei tanács elnökhelyettesének vezetésével. A tanácskozáson részt vett *Haskó* Pál, a megyei pártbizottság munkatársa is.

A tsz-szövetségek, az aratásban érdekelt vállalatok vezetőit *Tóth* Imre, a megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmezésügyi osztályának megbízott vezetője tájékoztatta a nyári munkákról. Bejelentette, hogy *a szovjet kombájnokból 42 érkezett meg az igényelt 36 helyett, és így raktárkészlettel kezdhette az aratási időszakot az AGROKER.* Összesen — a nyugati gyártmányú gépekkel együtt — *63 új arató-cséplő berendezést kapott megyénk.* Ez mindenképpen hozzájárult a betakarítási munkák meggyorsításához, amelyre szükség is volt az esőzések miatt.

A megyei operatív bizottság tagjai részletesen szóltak az idei gabonabetakarítás záróidőszakának feladatairól; *főleg a szegedi, szentesi és makói járásban kell gyorsítani a betakarítást, míg Makó és Vásárhely a 80 százalék körüli eredményével már legközelebb áll az aratás befejezéséhez.* A bizottság elismerését fejezte ki azoknak a szövetkezeteknek és állami gazdaságoknak, amelyek már levágták a gabonát, és felajánlották az üzemi kombájnparkot a betakarítással hátrább álló gazdaságok számára. A vásárhelyi Rákóczi, Vörös Csillag, a felgyői Alföldi Róna, a szentesi Május 1., a nagyéri Vörös Lobogó és néhány szegedi járásbeli tsz *összesen 40 kombájnt bocsátott a környező gazdaságok rendelkezésére.*

Amint dr. Paczuk István zárszavában összegezte, *a*

Tizenhét nap és 1400 vagon búza története a Pankotai Állami Gazdaságban

Amikor a minap a gazdaságban jártam, tulajdonképpen már „söprögettek" a határban. Mind a huszonkét kombájn együtt volt a pankotai kerületben. Hazatértek a brigádok az újvárosi, meg a másik kerületből is, ide Pankotára, mert ott már befejezték. Kovács János termelési igazgatóhelyettes, Barna Ferenc főmérnök és Fodor Gyula főagronómus egy véleményen mondják: ha eső nem lesz, csütörtökön estére befejezzük.

Ők is, az aratóbrigádok is túllesznek —, így utólag már nem is oly nehéz, inkább csak egy félelmetes — aratáson. De mi volt ebben a félelmetes? Az, hogy a rengeteg búzát alaposan megdézsmálta a rossz időjárás. És azt lehet a legjobban sajnálni, ami egyszer már megvolt — sok munka és fáradság árán —, de végül mégis elveszett. De nem veszhetett el semmi. Most már múlt időben lehet montékű szikeseken is 40 mázsa felett fizettek a táblák. A főmérnök emlékeztet a régi évekre, amikor a hét mázsa búza is nagy öröm volt errefelé holdanként.

A „söprögetés" napjaiban már biztosra vették, hogy a gyenge földek eredményeivel együtt is — ha majd mindent összeadhatnak — gazdasági szinten meglesz a 43,5 mázsa átlag, de a 43 biztosan. Tavaly is ennyi volt, most is ennyit terveztek, meg is lett. A szűnni nem akaró esők és az elhúzódott érés miatt csak július 15-én kezdődhetett az igazi hajrá. A munkában töltött tizenhét napból is hat esős volt. Teljes munkanapot, most utólag csak kilencet tudtak összeszámolni. Tavaly is tizenhét napig tartott az aratás, csakhogy akkor mind a tizenhét teljes volt...

A kombájnosok a rossz kilátásokra való tekintettel a

33 Nagy Balogh János: „Kubikusok"

1021

Műtőlpet, Budapest, 1946.6.

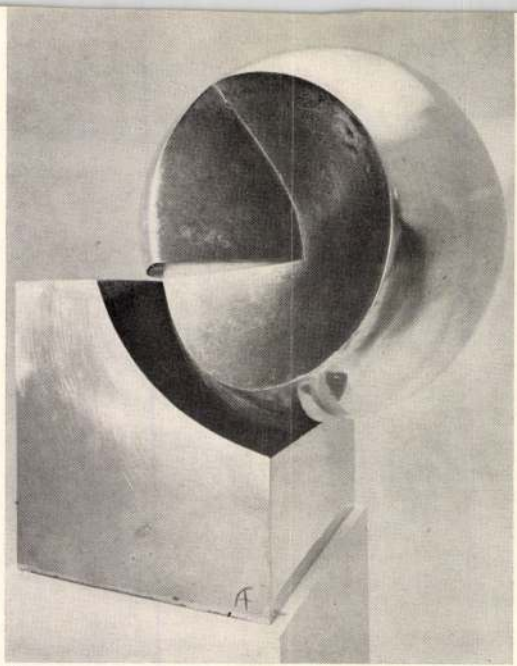

27

28

26. Cardenas, Augustin: Soviloquio, 1972
27. Fontana, Annemie: Erózió, 1972

28. Kucanski, Boško: Ősvirág, 1972

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirlap

1974 AUG 2

Nagy Balogh János festőművész

1021

Nagy Balogh János

1874–1919

Különösen ellentmondásos a 20-as, 30-as évek hivatalos ideológiájának, hogy amikor a kultúrpolitika kinevezett és önkényes művelői rendre igyekeztek felfedezni az úgynevezett őstehetségeket, egyszerre kétfelé kacsingattak: egyfelől az ősi-nemzeti fikciójának irányába, másrészt meg az amerikai példára konfekcionált *self made man-ek*, a maguk csinálta emberek, a kapitalista ízű karrierfigurák felé. Ki tudná megmondani, hogy *Nagy Balogh János festő* esetében — akinek ma ünnepeljük 100. születésnapját — a felfedezés lázában melyik előjel jutott érvényre, az amerikaias-e, vagy-pedig a „mélymagyar".

A tény ezzel szemben az, hogy Nagy Balogh, a festő és grafikus, nem volt őstehetség a képzetlen naiv parasztfestők értelmében, hiszen az iparrajziskolába járt, ahol *Györgyi Kálmánnál* tanult, s 1898—99-ben az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamát is látogatta, egy évre rá pedig Münchenbe is átrándult, hogy magába szívja a festőakadémia terpentinszagát. Lényegében azonban sem egyik, sem másik helyen nem kapott olyasfajta képzést, ami efféle *pictor doctussá* tanult festővé tehette volna. Élete végéig megmaradt önképzőnek, *autodidaktának*. S tegyük hozzá ezt is: műveivel soha nem szerepelt nyilvános tárlaton. Megelégedett barátainak szűk körével, mint ahogy kezdetben kielégítette saját környezetének látványvilága: szobabelsők, szegényes csendéletek, egy-egy portré. De mégis igazuk volt azoknak, akik a Tanácsköztársaság idején felfedezték az elvonultan, Kispesten élő szobafestőt, felismerték tehetségét, művészetének senkivel nem rokonítható sajátos jellegét, belső tüzét.

Nagy Balogh halk szavú festő és lényegre törő grafikus, aki festői tömondatokban beszél, tompa színskálát használ, részleteken izgatottan keresztülszáguldó rajztolla a lényegi formák monumentalitását hangsúlyozza ki. Olyanynyira a lényeget, hogy úgy tűnhet, mintha a kubistáknak, vagy az őket megelőző Cézanne-nak lenne rokona, sőt tudatos követője, ámbár a legvalószínűbb az, hogy ezeket a mestereket még hírből is alig ismerte, ha hallott róluk egyáltalán. Földet művelő alakjai, kubikos figurái sokkal inkább *Francois Millet* földszagú és harangszavú képeinek alakjaival tartanak rokonságot tartalmilag. Miként e század középi francia mester, ő is a rendet, a tisztaságot áhította, a feszülő munkásmozdulatok között, és azokon keresztül, a bukolikus idillt. És az a belső csend, amit sikerült elérnie és egészen önálló hangú munkáin képpé varázsolni, teljesen ki is elégítette. Mintha a szentágostoni *„noli foras ire ...*", azaz a „ne tarts kifelé, önmagadba térj meg, a belső emberben lakik az igazság" felismerései, megtestesülései lennének művei. Nem érdekelte a siker. De mint minden nagy művésznek, az ő sorsának is szükségszerűen kellett eljutnia a társadalomig, amelyet művészetével akarva-akaratlanul szolgált. Amikor rövid élete és még rövidebb alkotói lángolása 1919 novemberében kihúnyt, munkássága az értők előtt már ismert volt, s hagyatéka annak idején a Szépművészeti Múzeumba került.

Ekkortól kezdődik hatása, művészi utóélete. Mert ettől fogva Nagy Balogh Jánost, a festőt — akit sokszor tévesen

Nagy Balogh János: Kubikos. 1910 körül

azonosítottak megfestett „hőseivel" — rendre felfedezte mindenki, azok is, akiket képeinek csak ábrázolt tárgya érdekelt, meg azok is, akik elsősorban formai megoldásaira figyeltek, s benne a honi konstruktivizmus egyik korai s egyszersmind egyik legizmosabb alakját tartották számon, hogy példaképükké emeljék.

Magányos művészetének sokszor egyenetlen, de végső soron egyedülálló és magával ragadó kvalitásai az 1962-ben megrendezett gyűjteményes tárlaton csak még nyilvánvalóbbakká váltak. S világossá vált az is, hogy e kevés pénzű és kevés idejű — mert más munkára kényszerülő — művész apró rajzait a halhatatlanságnak készítette. Bár talán őt magát a halhatatlanság mitsem érdekelte, s megelégedett azzal, hogy akadémiákon nem iskolázott szemmel mindig frissen lássa a valóságot, s a rátalálás örömével oldja meg mindazokat a problémákat, amelyeket felismert és amelyek megoldásának szentelte életét.

Bojár Iván

MAGYAR HÍRLAP

Az MSZMP Fejér megyei bizottságának ülése

Az MSZMP Fejér megyei bizottsága csütörtökön ülést tartott Székesfehérváron. *Kersák Ferencnek*, a megyei pártbizottság titkárának elnökletével megvitatták a megyei pártbizottság előtt álló időszerű feladatokat, majd személyi ügyeket tárgyaltak.

Az ülésen *Grósz Károlyt*, a megyei pártbizottság első titkárát érdemeinek elismerése mellett felmentették beosztásából, mivel a Központi Bizottság — legutóbbi ülésén — az MSZMP KB agitációs és propagandaosztályának vezetőjévé választotta. A megyei pártbizottság *Takács Imrét*, a megyei pártbizottság titkárát a pártbizottság első titkárává választotta meg.

Az ülésen részt vett és felszólalt *Pullai Árpád*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára.

Major Máté köszöntése

Major Máté akadémikust, a Budapesti Műszaki Egyetem professzorát, a nemzetközi hírnevű tudóst, 70. születésnapja és egyetemi tanári működésének 25. évfordulója alkalmából csütörtökön bensőséges ünnepségen köszöntötték a műegyetemen. Az ünnepeltet *dr. Perényi Imre*, a Budapesti Műszaki Egyetem rektora köszöntötte, méltatva alkotómunkája eredményeit. Jelen volt az ünnepségen *dr. Polinszky Károly* oktatási miniszter és *dr. Szabó János* építésügyi államtitkár.

Tiltakozások a chilei terrorítéletek ellen

Újabb magyar szervezetek fejezték ki tiltakozásukat a chilei légierő hadbírósága által hozott törvénytelen ítéletek ellen.

A *Magyar Vöröskereszt elnöksége* a mozgalom egymilliós tagsága nevében táviratban kérte a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának közbenjárását a törvénytelenül elítélt chilei állampolgárok érdekében, akik közül négyet a chilei junta hadbírósága minden jogi alapot nélkülözve halálra, 60 személyt pedig súlyos börtönbüntetésre ítélt.

Pinochet tábornokhoz intézett tiltakozásában — ugyancsak a Magyar Vöröskereszt elnöksége — követeli a törvénytelenül hozott halálos ítéletek megváltoztatását, a vérontás megszüntetését, az ártatlanul bebörtönzöttek szabadon bocsátását.

A magyar jogászság felháborodott til-

A MAGYAR HÍRLAP Fejér megyében

Hagyma l

Lele

Ma, vagy holnap letudják az aratást, így már aligha változhat a becsült eredmény: 48 mázsát termett hektáronként a búza a *kislángi Béke Termelőszövetkezet* földjein, minden idők rekordja ez, hiszen tavaly is „csak" 43,8 mázsa volt a hozam. (Egybevetésül: az országos átlag 34,9 mázsa volt.) Mi tagadás, jóféle mezőföldi talaj nyújtózik errefelé. Kisláng, ez a hetven éve még nem létező falu, itt bontakozott ma szinte bejárhatatlan terjedelmű vé, itt, Székesfehérvár és a Balaton között, a száraz, meleg éghajlatú, az Alföldhöz csatlakozó Mezőföldön, amely tájat sokszor érvként játszottak ki más megyék képviselői: „Mit akartok, hát a Mezőföldön hogyne teremne annyi!".

Jubilál a szövetkezet

Fejér megye mezőgazdasága az ország szántóinak 5,4 százalékát birtokolja, ám az ezen produkált termelési érték az összesnek a 8 százaléka körül járt. Ezt az átlag fölötti színvonalat próbálják olykor a csakugyan kedvező adottságokkal indokolni pedig vajmi kevés az önmaga! Továbbá tény, hogy a területnek ugyan a 65 százaléka van a Mezőföldön, de a tíz százaléka a Sárréten, 25 százaléka pedig a Bakony és a Vértes dombjain, tehát amott már jócskán akad gyenge adottságú gazdaság.

Hogy a leleményesség és a korszerű szorgalom legalább ilyen fontos tényező, azt láttam már a megye egy-két állami gazdaságának példáján, így az alighanem leghíresebb agárdién, s lemérhető ez a mai 86 termelőszövetkezet többségének a tevékenységén is... (Szanált, pénzügyileg rendbeteendő szövetkezet nem volt az idén). A kislángi termelőszövetkezet tehát a maga ötezer hektárjával, mondhatni, egy a sok közül, egy a Krúdy idejében még 135 Fejér megyei nagybirtokos földjein keletkezett szövetkezeti gazdaságnak, amelyeket az ugyancsak Krúdytól 164 ezernyi mezőgazdasági népnek mondott agrársereg fiai, unokái alapítottak, azok, akik — hogy a Krúdy *Fehérvári könyvéből* vett idézetet folytassam — „boldogok és elégedettek".

Némi leegyszerűsítéssel természetesen, hiszen az 1919-ben szövetkezetalapítás nézőbe vonaton érkező író valójában a távolabbi jövendőt becsülhette meg, láttatta, aligha volt akkortájt is már mindenben elégedett ez a nép: a termelőszövetkezetek megalakítása még a legjobb esetben is csupán föltétele, egyik lehetősége ama boldogságnak.

Nos, a megalapítás hozzávetőleg 25 éve sikeredett csak — 1949-ben jöttek létre a megye első, most már csakugyan hosszú életű szövetkezetei. Ebben a hónapban, többnyire huszadikán, 32 gazdaság ün-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszabadság

Nagy Balogh János
festőművész
1921

1974. augusztus 2., péntek

Száz éve született Nagy Balogh János

Száz esztendeje, 1874. augusztus 2-án született a modern magyar festészet nagy, magányos mestere, Nagy Balogh János. Autodidaktaként indult és sosem lett professzionista festő belőle, rövid, keserves, szép élete végig a külváros proletárkörnyezetében telt el. Ezt a környezetet festette és rajzolta a foglalkozását tekintve végig szobafestő, de képei, grafikái színvonalát ismerve, mesterfokú művész: kubikosokat és saját szegényasszony-édesanyját, szobája szegényes enteriőrjét és a kopottas szobabelső kopottas csendéleteit. Művészete mégis több, előremutatóbb a kortárs magyar szegényember-festészetnél; Nagy Balogh fegyelmezett, zárkózott művészete szellemében hirdette azt a humanizmust és azt a kötelezettséget, amely a művészetét éltette; s szellemében hordozta azt a konstruktív, tudatos, erős művészeti szándékot is, amely az utána jövő forradalmár-proletár művészet sajátja lett.

Nagy Balogh János 1919-ben halt meg, úgyszólván ismeretlenül, halála után is csak művésztársak, költők, írók tudták, kit veszített a magyar művészet. Igazi megbecsüléssel, méltó birtokbavétellel a mi korunk adott elégtételt Nagy Baloghnak, akiben most, születése centenáriumán is nagy elődünkre emlékezünk.

Képünk: a Mezőn című, 1905—10. között készült tollrajza a Nemzeti Galériából.

Intourist — Budapest Tourist

Újabb turistautak a Szovjetunióba

Téli üdülés Jaltában — Hajóutak a Volgán és a Dnyeperen
Kiállítás a kevésbé ismert szovjet tájakról

(Tudósítónktól.)

A Szovjetunió legújabb idegenforgalmi helyeit bemutató fényképkiállítás nyílt meg tegnap Budapesten a Déli pályaudvaron. *B. A. Zezjulin*, az Intourist magyarországi képviselője és *Kada István*, a Budapest Tourist igazgatója mutatta be a kiállítás képeit és adott tájékoztatást a két ország gyors ütemben fejlődő idegenforgalmáról.

A legutóbbi három év alatt hazánk és a Szovjetunió között az idegenforgalom *30 százalékkal emelkedett*. 1973-ban mintegy 40 ezer magyar turista járt a Szovjetunióban, s több mint 35 ezer szovjet turista hazánkban. A magyar turisták a Szovjetunióban csaknem 50 útvonalon több mint 100 várost láthatnak, köztük a 15 szövetségi köztársaság fővárosát is. Az Intourist idén bővíti a választékát. A hagyományos Moszkva, Leningrád, Krím, Kaukázus, Fekete-tenger, Közép-Ázsia útvonalakon kívül ajánlja Uljanovszkot (Lenin szülővárosa), Volgográdot, Poltavát, Harkovot, Krasznodart, Rosztovot, Donyecket, és más városokat, Szibériát és Távol-Keletet érintő útvonalakat. Megismerhetik a magyar turisták a Kaukázuson túli területet (Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán), Közép-Ázsiát (Taskent, Szamarkand, Buhara, Ashabad), a Baltikumot (Észtország, Litvánia, Lettország) és az ősi orosz városokat (Vlagyimir, Szuzdal, Jaroszlavl), ahol több évszázados művészeti és történelmi emlékek láthatók. Újdonság *a téli üdülés Jaltában és Szocsiban*, ahol a szállók medencéiben melegített tengervíz van.

Mind nagyobb az érdeklődés az orosz nyelv tanulása iránt, ezért az Intourist *orosz nyelvi szemináriumokat* szervez Moszkvában, Leningrádban és Szocsiban.

Népszerű az utazás *saját vagy bérelt gépkocsin*, illetve autóbuszon. Az Intourist 16-féle autós útvonalat ajánl, több mint 10 000 kilométeren. Kérésre gépkocsit, autóbuszt biztosít. Az útvonalakon kempingek, motelek várják a vendégeket. Kedveltek a hajóutak a Volgán és Dnyeperen — 1975-ben a Budapest Tourist is szervez ilyen hajóutat. Újdonság a medvevadászat, vagy a szarvasles Szibériában.

Meghiúsult az autós banditák terve

A Balatonra indultak kalandot keresni

Kiss Gyula, az Erőmű Beruhá- talember — aki időközben meg-

Nagy Balogh János

a műnéva monográfiáját Németh Lajos írta.

Dévényi Iván: Tej Derkovits-monográfia. Jelenkor, 1969. márc. 297. old.

Nagy-Balogh János

November 3.-ig tekinthető meg a müvész emlékkiállitása a Nagy-Balogh János kiállitó teremben,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 5.
XVIII. évf. 4o. sz. 8. lap.

Nagy Balogh János

festő, grafikus, szómagtár megtervező mű alkotója.

Berza László, Bernáth György, Erdei Ferenc szerk.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 1335 l

8181

Nagy Balogh János

Kubikusok I. repr.

XX. Országos Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Nagy Balogh János

kubikusok I. p. fes 182×242

XX. Századi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Nagy Balogh János

Varrogató öregasszony p. tes 150x218

Két kutikus p. tes 212x260

XX. Századi magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Nagy Balogh János 1.

festő és grafikus,nem volt östehetség a képzetlen naiv festők értelmében,hiszen az iparrajziskolában járt,ahol Györgyi Kálmánnál tanult,s 1898-99-ben az Iaprmüvészeti Iskola esti tanfolyamát is látogatta,egy évre rá Münchenbe átrándult.

Magyar Hirlap 1974/211 6.

Nagy Balogh János 2.

Élete végéig megmaradt autodidaktának,müveivel soha nem szepepelt nyilvános tárlaton.Megelégedett barátainak szük körével,mint ahogy kezdetben kielégitette saját környezetének látványvilága:szobabelsők,szegényes csendéletek,egy-egy portré.

Magyar Hirlap 1974/211/6.

Nagy Balogh János 3.

A Tanácsköztársaság idején felfedezték az elvonultan Kispesten élő szobafestőt,felismerték tehetségét,müvészetének senkivel sem rokonitható sajátos jellegét,belső tüzét.Lényegretörő grafikus, nem érdekelte a siker.1919-ben novemberben halt meg és alkotásai,hagyatéka a Szépmüvészeti Muzeumba került.1962-ben gyüjteményes kiállitása volt.

Magyar Hirlap 1974/211 6.

Nagy Balogh János

Kubikus, 1910 körül.

Magyar Hirlap 1974/211.6.

Nagy Balogh János, Jertő

Kispesten a mai Rákóczi kerület intézőben élt és alkotott.

Puruczki Béla: Jeper Kajetán türkei.

2.

ESTI HIRLAP, Br. 1972. aug. 30.

Nagy Balogh János, festő

Andi Nóra: A szocialista képzőművészet
története indító fejezetében is ír róla.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kompromisszumok
517-519.

JELENKOR, Pécs, 1971. június XIV/6.

Nagy Balogh János

---

hatása megnyilvánul Barcsay Jenő műveiben.

Solymár István: Maz Magyar Rajzművészet, Budapest,

1972. 22 l. 11 l.

Nagy Balogh János

müveivel belülről ábrázolja portréit, utat nyit va Nagy Istvának, majd Egry József és Derkovits Gyula geniuszának.

Solymár István: Mai magyar rajzmüvészet, Budapest, 1972. 22 l. 7 l.

Nagy Balogh János festőművész

90 éve született

Népszava 1972 augusztus 9

4. old

1021

Fővárosi kiállítások

Síkban és plasztikusan

A munkásélet kubikosokhoz, öreg, megtört anyához kapcsolódó részletét örökítette meg *Nagy Balogh János* elmélyült komolysággal. Ezt a világot birtokolja olyan páratlan erővel és biztonsággal, hogy talicskáival, krumpliszedőivel *József Attila* és *Derkovits Gyula* művészetének előzményeit építi.

A CSEPEL-GALÉRIÁBAN

bemutatott kis méretű képeinek monumentalitását érzékeljük, hiszen gyertyák között térdeplő anyókájában, a fuvaros izmait sugalló önarcképében a hajdani külvárosok népének sivár sorsát hordozza súlyos, elvetélt igazságával. A szabatosság az, mely Nagy Balogh János sajátos értékeit meghatározza, az a szigorú szűkszavúság, aminek révén *Kosztolányi Dezső* és *Füst Milán* kritikáinak lelkesült közvetítésével .művészete eljutott a szélesebb közvélemény tudatába. Olyannyira, hogy Kosztolányi versben folytatja Nagy Balogh János csendéleteinek tömör rendjét: *„Ezt hozta az ősz,/ hűs gyümölcsöket üvegtálon”.*

Öröm, hogy a *Nemzeti Galéria* figyelmességének jóvoltából *születésének 100. évfordulóján* alkotásai mélyen megrázták a csepeli dolgozók szívét, melyet a vendégkönyv bejegyzései tanúsítanak.

Egy pillanatra megállít anyaelemzése. Ez a Nagy Balogh János által minősített *proletáranya* öreg, kendőjére telepszik átható szegénysége, még József Attila mamalátomásánál is nehezebb helyzetben fuldoklik puffadt alakja. Nagy Balogh János az élet egy viszonylag szűk. de annál kiáltóbb vonulatának festői vizsgálatát végezte el olyan hiteles szociális indítékkal, mely *Meunier* és *Van Gogh* eszményeit folytatta. *József Attila* és *Derkovits Gyula* törekvéseit kezdeményezte.

AZ ERNST-MÚZEUMBAN

gyűjteményes kiállításon üdvözölhetjük *Illés Árpád* festményeit és *Szandai Sándor* szobrait.

A képek szerzője, Illés Árpád varázslatos egyéniség, telítve sziporkázó ötlettel, a játékos fantázia fürge futamainak könnyed, s olykor gondolati mélységet is érintő dús változataival. Ez az a művészi játékosság, melyet Kosztolányi igényelt és Weöres Sándor meg is valósított költészetében. Mintha az ő *Rongyszőnyegének* képzőművészeti műfordításait látnánk itt egy eredeti szellemiség irányításával olyan festői közegben, ahol zenei és költői energiák közlekednek. E játékos indulat látomásai intuitív felfedezéseket is tartalmaznak, a *Tajgetosz* hegyének hajdani drámáját, Bartók rejtelmeit. *Az éjszaka zenéjé*-t, a tojás ősformájának gazdag változatait. Művészetének inspirációs ereje mutatkozik meg abban, hogy *Ophéliája* és *tenger* láttatása *Fehér Ferenc, Jánosy István*, és *Nagy Gáspár* verseinek forrása.

Szandai Sándor *szobrai* kifogástalanok, mindenek előtt a szó *szakmai* értelmében. Ez az *alaposság* egyéni mozgásvariációkkal jelentkezik a már *Vedres Márk* által kezdeményezett kaszakalapáló és akttémákkal. Hallatlanul erős Szandai Sándor életművének indítása: a *Parasztlány* és a *Sulykoló asszony* klasszikus hatása. Mélységesen igaz *Pogány Ö. Gábor* megállapítása: „Különös érzéke van a karakterizálásra. Ez a képessége azonban nemcsak a portré műfajában érvényesül, de valahány plasztikai művében. Magától értetődő, hogy arcmásain érhető tetten leginkább stilizáló hajlama. a szobrászi jellemző erő találékonysága”.

Erőteljes realista kezdetek után jelentkezik a *stílusváltás* koreszményekre figyelő belső indítékok alapján. Megvallom, hogy igazi ereje az emberközpontú alkotásokban dominál, nem az applikáltan elvonatkoztatott festményszobrokban. Egy biztos: mindketten, Illés Árpád és Szandai Sándor érdemesek arra, hogy tekintélyes életművüket a szakma és az irodalmi, képzőművészeti közvélemény elismerése mellett társadalmi megbecsülés koronázza.

A HELIKON-GALÉRIÁBAN

Gross Arnold élő pintyekkel, fehér orgonával tartott fogadást, s természetesen *grafikákkal* várta látogatóit. E játékos kedvesség ezúttal zakatoló kisvasút helyett *madárzenével és tavaszi illattal* jelentkezett, ez társult rejtett mélységű csipkés vonalvezetéséhez. Ő így boldogít. Leonardo da Vinci egész madárkereskedést vásárolt meg, hogy visszaadhassa e szárnyas csapat szabadságát, Gross Arnold lelki otthona társaiul hívja őket, akik nélkülözhetetlen vendégei. Művészete olyan, mint teremtett környezete *játékosan kedves és mély.* E figyelmes folyamattal szőtt álomvilág rajzi mederágyaiban firenzei nyár lobog, brüsszeli vasárnap és Kondor Béla emlékvilága, mely ma már túl van életen, halálon; esztétikai kategória. Gross Arnold a mai magyar grafika sajátos értéke és szigete, nem tart igényt arra, hogy vezérszólam legyen, megelégszik nagyon gazdag és árnyalt öntörvényeivel.

A FÉNYES ADOLF TEREMBEN

Felekiné Gáspár Anni festményei szolíd formarendszerrel érvelnek. Nemes mértéktartás jellemzi *a nagytétényi kastély* belső múzeumterét kísérő képsorozatát, portréi közül kiemelkedik a *Csömöri asszony.*

Nagy Balogh János: Önarckép (olajfestmény)

A *modern cseh ékszer* felvillanyozza képzeletünket a

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉBEN

(Dorottya utca: kiállítóterem). Ezüst, arany, acél, üveg, briliáns, rubint, rózsakvarc társításokkal formálódnak a nyakláncok, melltűk, gyűrűk, karkötők, tovább dúsítva azt, ami életünk egyik lényeges öröme: a női szépséget. E magas és általános iparművészeti kultúrát jelző tárlaton is kiemelkedik *Anton Cepká, Jaroslav Stanek, Eleonora Reytharova* és *Vojtech Kobylka* képzőereje.

Losonci Miklós

Tavaly megépült 150 kilométer vízvezeték

Tegnap délután a Szabadság Szálló éttermében rendezte meg a Pest megyei Víz- és Csatornamű Vállalat az 1973-as gazdasági évet záró termelési tanácskozását, amelyen a vállalat 350 dolgozóján kívül megjelent *Németh Bertalan*, a Tanácsi és Vízügyi Vállalatok Egyesülésének igazgatója, *Ujfalusi Ferenc*, a Pest megyei Tanács vb. építési, közlekedési és vízügyi osztályának vezetője, *Kormos László*, a Szakszervezetek Pest megyei Tanácsa közgazdasági bizottságának vezetője és *dr. Süpek Zoltán*, a Pest megyei Tanács gödöllői járási hivatalának elnöke.

A tanácskozást *Dankó Béla*, a PVCSV szakszervezeti bizottságának titkára nyitotta meg, majd *Bartha Antal*, a vállalat igazgatója értékelte a tavaly elért eredményeket, és szólt az elkövetkezendő hónapok feladatairól is.

A Pest megyei Víz- és Csatornamű Vállalat tavalyi munkájának *egyharmadát a szolgáltató, kétharmadát pedig a vízépítő tevékenység adta.* A vállalatnak mintegy 50 millió forintot hozott a szolgáltatás, és ennek több mint kétszeresét az építőipari munka, amely 1972-höz viszonyítva 23,5 százalékos emelkedést jelent. A megye közművesítési programjából jelentős részt vállalt a PVCSV: *tavaly 150 km vízhálózatot épített és 7,5 millió köbméter vizet adott a Pest megyeieknek,* az elvezetett szennyvíz mennyisége pedig 3,2 millió köbméter volt. A vállalat kezelésében levő *vízhálózat teljes hossza 1207 kilométer.* Tavaly készült el a többi között *Kartalon* a gerinc- és elosztóvezeték, a *ceglédberceli* vízmű, s dolgoztak a *Kistarcsa—Nagytarcsa* és a *szilasligeti* vízműn is.

Bartha Antal igazgató elmondta, hogy idén 38,8 millió forint nyereséget értek el, s ez 14 millió forinttal több mint a tavalyi. Így a vállalat dolgozói több mint hatheti átlagkeresetüknek megfelelő nyereségrészesedésben részesülnek, a törzsgárdatagok pedig további 11 napi fizetésüket kapják meg hűségjutalomként. A vállalat vezetői az év közben sem feledkeztek meg a dolgozókról: 1973-ban csaknem 14 millió forintot fordítottak szociális ellátásukra, öltözők, fürdők korszerűsítésére és a nehéz fizikai munkát megkönnyítő gépek vásárlására.

Végül a tanácskozáson szó esett az idei tervekről is, amelyek semmivel sem kisebbek, mint a korábbiak. A feladatok között szerepel például a *Galgamenti Regionális Vízmű* építésének folytatása, a *gödi* vízhálózat építésének, és az *abonyi* vízmű II. és III. ütemének befejezése, a *ceglédi* vízmű továbbépítése, valamint *Százhalombattán* és *Dunafüreden* a vízhálózat kialakítása. A vállalat munkájának növekedését jelzi az a tény is, hogy 1974-re 165 millió forintos árbevételt terveznek.

Á. É.

---

tennie meggyőződése mellett.

A beszélgetések eredményeképpen 1972-höz viszonyítva 112 százalékkal növekedett tavaly a kilépők és 22 százalékkal a töröltek száma. E folyamatot *kedvezőnek értékeljük,* hiszen ezáltal fokozatosan kikerülnek a pártból azok, akik nem ütik meg az élcsapathoz való tartozás mértékét, akik nem hajlandók munkát végezni a pártban. *Távozásukkal a párt nem veszít erejéből.* A közös megegyezéssel történő elválás egyúttal azt is jelenti, hogy *meg tudjuk tartani ezeket, a pártba besodródott, egyébként becsületes embereket, a pártot körülvevő szimpatizánsok körében,* és adott esetben mozgósítani is tudjuk őket a párt előtt álló célok megvalósítására.

A tagfelvételi elvek következetes érvényesítése és a pártba nem valóktól történő megválás *ugyanannak a folyamatnak a két oldalát jelenti.* E folyamat eredményeként pártunk *tovább erősödik,* s még alkalmasabbá válik vezető szerepének betöltésére.

BARÁTH KÁROLY,
az MSZMP KB alosztályvezetője

---

nacsokat ta
méltatta i
Szentmárto
rinckáta n
Pappert Á
rosjenő és
nácstagja

TÖBBET

Tan

Az élel
zó szakm
ban a fia
lási, szal
ségeit
ÉDOSZ.
ra jutott
gálat, ho

a vállalatok az ... ben lényegesen többet törődnek a szakmunkásutánpótlás biztosításával,

mint bármikor korábban. Az üzemeknek azonban további erőfeszítéseket kell tenniük, mert — mint az elemzés kiderítette — a végzett szakmunkásoknak csak alig több mint fele, pontosan 58 százaléka dolgozik képzettségének megfelelő munkakörben, 28 százalékuk csak részben, 13

mai képzését,

mert az élelmiszeriparban — a többi iparághoz képest — arányosan kevesebb 40—50 év közötti dolgozónak van szakmája.

Az élelmiszeriparban 35 ezer dolgozó még nem végezte el az általános iskola nyolc osztályát; közülük 6500 fiatal.

Nehezíti a helyzetet, hogy az érvényben levő rendelkezés szerint azok a fiatalok, akik 16 éves korukig nem fejezték be tanulmányaikat az általános iskolában, azok csak 20 éves koruk után folytathatják a felnőttoktatás keretében. Ezen — az ÉDOSZ véleménye szerint — változtatni kellene, mert a fiatalok négy év alatt lemondanak a tanulásról, segédmunkát vállalnak, és később igen gyakran nem hajlandók ismét beülni az iskolapadba.

Nyereségrészesedés a könnyűiparban

A Könnyűipari Minisztérium felügyelete alá tartozó vállalatok 1973-ban összesen 6,5 milliárd forintnyi nyereséget értek el. Ez körülbelül 12 százalékkal haladja meg a megelőző év eredményeit.

A nyereségrészesedési átlag a könnyűiparban nagyjából *a tavaly 24 napi munkabérrel szemben most 25—26 munkanap bére.* Az ipari átlagon belül természetesen meglehetősen nagy a differenciálódás.

Több könnyűipari vállalatnál *már a nemzetközi nőnapon kifizetik a nyereségrészesedést.*

1974 MÁR. 2
Pest M H
SZAKSZERVEZETEK MAGYARORSZÁGI TANÁCSA
SZAKSZERVEZETI HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-746, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Nagy Balogh János

1021

KÉPEK A MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUMBAN

Munkás, aki fest.

Ezt írják Nagy Balogh Jánosról. Mint festőt, valamelyik kubikos-képéről ismerik általában.

Érett festői korszakának összesen 10 évét alig pár téma alakítja: a közvetlen környezet, földmunkások alakja és önportrék.

Az itt közölt kép vázlat. Színben visszafogott, kisméretű, mégis múzeumi rangú.

Két földmunkást látunk az előtérben — munkaeszközeikkel, a talicskával és ásóval-lapáttal. A kompozíciós rend egymás felé hajlítja őket, biztonságot sugalló háromszög-kompozícióba. Az előtér sötét foltjait szinte nehéz tárgyiasítanunk, hisz balról ellenfény sötétít le minden tárgyat, a dolgozókat éppúgy, mint a kimélyített terepet.

A fény a baloldalinak karját, vállát, tarkóját; a jobboldalinak arcát, mellkasát, lábát világítja meg — ha pontosan megfigyeljük, épp azokat a mozzanatokat, amik itt a munkára jellemzők, munka fázisait jelzik, az üres talicskát maga után vonszoló és a földet ásó vagy lapátoló munkás mozdulatát világosan láthatjuk, valamint a már földdel megrakott talicskát középütt. Úgy tűnik, hogy nem is akart többet ábrázolni a festő, ezt találta a legfontosabbnak. Mögöttük a tér végtelenbe tágul, ezek az egyszerű emberek pedig az égbe magasodnak. Nem feltétlenül úgy kell ezt érteni, hogy Nagy Balogh glorifikálta a kubikosokat.

Szabadban egyébként is egyformán közel van ég és föld, ha úgy tetszik ez az ábrázolás természethű megfigyelés eredménye, vagy épp a kompozíció a képépítés kívánta így, hogy ezek az alakok betöltsék az előteret, egész magasságában.

Mindenesetre alátámasztják azt a tényt, hogy egy festő sohasem csak a festési technikája, színvilága és szerkesztése miatt lesz nagy, hanem meghatározó tényező a téma megválasztása és az ebből következő tartalom. Ebben nyilvánul meg az alkotó egyénisége, ítélete a világról, hovatartozása.

Épp ezért volt nagy festő Nagy Balogh János, hogy az őt környező világot méltónak ítélte a bemutatásra, és hogy annak épp ilyen egyszerű, magától értetődő, összefoglaló, realisztikus formát keresett.

Vassné Kiss Margit
mű. tört. muzeológus

Báziste

N

Battonyán

Többször beszámoltunk már arról, hogy 1972. január elsejétől a népművelés különböző ágazatainak a kijelölt művelődési házak mint bázisközpontok tevékenykednek. A lényeg, hogy egy-egy népművelési ágazatot kiemelt figyelemmel gondoznak, gyűjtik és kidolgozzák az ágazati tevékenység korszerű módszereit, és azokat terjesztik is bemutató foglalkozásokon, ankétokon, és — többek között — a megyei művelődési központ „Információs Szolgálat" című kiadványában is.

A kijelölt bázisközpontok közül a battonyai a délszláv és a román nemzetiségi kultúra ápolását gondozza. A művelődési ház igazgatója, Dénes Mihály és a délszláv klub vezetője, Zority Márk pedagógus a bázistevékenység első, 1972-es kísérleti évére részletes munkatervet állított össze. A battonyai délszláv klub hetenként háromszor, szerdán, szombaton és vasárnap tart összejöveteleket, délután 4-től este 10-ig, vasárnap délelőtt 9-től déli 12 óráig. Terveiket ennek megfelelően dolgozták ki. A cél az, hogy a község délszláv nemzetiségű lakosságát összefogják, segítsék az élő nemzetiségi kultúra megismertetését, a délszláv népi és kulturális hagyományok ápolását, fenntartását, és — természetesen — hangulatos estekkel, programokkal a klubtagság szórakozási igényeit is kielégíteni.

Az évi terv igen változatos. Az élő nyelv ápolását elsősorban a rendszeres újságolvasók számának növelésével szeretnék szolgálni, ezért is rendelték meg a klubba a Narodne Novinét és az Illusztrovana Politika című lapokat. A klubkönyvtárban mintegy 170 délszláv nyelvű szépirodalmi könyvet olvashattak a tagok ebben az évben 100 új könyvvel szeretnék bővíteni az állományt, erre az anyagi fedezetet is biztosították. Tervezik, hogy délszláv nyelvű színjátszó-csoportot szerveznek, ennek amúgy is erős hagyományai vannak a községben. Ez a csoport rendszeresen fellépne nagyobb ünnepek alkalmával, és kisebb művekkel a művelődési házban, különböző rendezvényeiken. A csoport mega március végére tervez anyanyelv ápolását szol klub más irodalmi pro Februárban Zority Márk vezető a délszláv népk ről, márciusban a dels dalom gyöngyszemeiről adást, áprilisban Jovan vic Znaj munkásságát, szetét, májusban pedig Santic munkásságát és tét ismerteti. Feltétlenül nének két író—olvasó zót is rendezni.

A terv a népi hagyo ápolására is nagy figyelm dít. Elhatározták, hogy szláv dalkört alakítanak, szláv iskola tanulóiból és fiatalok részvételéve nemzetiségi tánccsoportot veznek, mely a klubest fellépne. A községben sok retik a tamburát. Zority délszláv népi zene ápolá új tamburazenekarra bíz méli, hogy a sok jelent kitűnő zenekart szervezh

Mint említettük, a klu gok szórakozási igényeit akarja szolgálni. Erre so tervet készítettek. Tervez dául, hogy hamarosan fe a kapcsolatot Pomáz közs szláv klubjával, és kétold pasztalatcserelátogatást nak. Battonyán a különb télkedők mindig nagy aratnak. Ezt vették fig amikor elhatározták, hog szláv klubban két alka szerveznek politikai és i vetélkedőt, zenés, tánco délutánt pedig kétha rendeznek. A délszláv isl törőit várják a klub v délelőtti foglalkozásaira, gyermek-programokkal, pel a tervben még több beszámoló is, a Szovjet és Jugoszláviában járt ve kel, a hagyományos m sejei majális, melyre egé kitöltő kulturális és sp ramot állítanak majd ös

Az új, délszláv klubt várnak a község népe Várják elsősorban az Battonya délszláv nem lakosságát jobban össz és hagyományaik, nép rájuk ápolásával tartal szebbé teszik életüket.

Egy év alatt a tervezettn

festőművész

1021

SZAVA 1974. október 13.

Nagy Balogh János centenáriumi kiállítása Kispesten

A perifériákról, a főváros szegényei közül került festészetünk nagy mestereivel egy színvonalra. Foglalkozására nézve mázoló volt, alkalmi asztalos; a rosszul kereső kisiparosok nélkülözései között képezte magát. Már mint inas rajzolgatni kezdett; huszonnégy éves korára biztos felismeréssel tudatosult benne hogy festőművésznek kell lennie. Münchenbe ment tanulni, azokból a kínlódva megtakarított összegecskékből, melyeket elvont anyja nyomorúságos háztartásától. Elképzelhető, milyen embertelen éhezések, szenvedések árán kellett megváltania azt a szerencsés lehetőséget, hogy a legelőkelőbb német akadémiai városban folytathassa tanulmányait. Hazatérte után két egyhangú évtized telt el. nagyobbrészt eseménytelenül. de szüntelen vívódások között. melyek hivatásának teljesítése körül okoztak állandó töprengést neki.

A nép gyermekei annak idején csak idegtépő állhatatossággal haladhattak előre a falu és külváros gyarmati helyzetéből az igazi kulturális értékek egyetemességéig. *Nagy Balogh János munkássága is ilyen emelkedés a társadalmi nincsvilágból a jó művészet magasába.* Eredményeiben — első látásra — nincs semmi rendkívüli. Képei tartózkodást és szerénységet tükröznek. egyszerűségük és mérsékletük mintha szorongást leplezne. Meggondoltság fékezte óvatossá kibontakozását, az önismeret tárgyilagossága — s nem utolsósorban — a szükség fogta vissza munkatempóját. Tisztában volt azzal, hogy a magafajta szegénylegénynek mindent elölről kell kezdenie. s hogy a visszás helyzetek elkerülésére tartózkodnia kell a hatáskeltő megoldásoktól. Ha hírverés és szenzáció kísérte volna próbálkozásait, senki se menthette volna meg az östehetségek bélyegétől; formai fukarságát, szűkre szabott érdeklődési körét, kis méretekre szorítkozó életművét joggal tekinthették légyen tehetetlenségnek, a lelkes buzgólkodások, nagy fogadkozások hajótörésének, az izgatott fellángolások kihúnyó visszfényének. Működését viszont tudatos mérlegelés, tervszerű szorgalom motiválta. *A meghitt felületeket, a bonyodalommentes témákat a koncentráltság fokozása érdekében választotta, azért, hogy semmi mellékes ne terelje el figyelmét a festés lényegéről.* Keveset vállalt, de azt alaposan elvégezte, lemondott a napi dicsőségről, de elkészült a maradandóságra, visszahúzódott a kortársaktól, de *megháditotta az utókort.* Tevékenységének kiterjedése nem volt széles körű, zárt keretek között, kis helyen is elfért termése ellenben tökéletesnek mondható.

Vasakarattal fejlesztette magában a tudást, az ábrázolóképességet, a festői eszközök ismeretét. *Legszilárdabb erénye a tisztánlátás volt,* jól számolt adottságainak teherbíró képességével. Belső meggyőződésére hallgatott, amikor elkerülte a dicsőségre vezérlő polgári alkalmakat, s nem lépett ki a kispesti dolgozók köréből. Képei, rajzai a proletárélet kelléktárából kapták tárgyaikat; műtermét egy munkáslakás konyhájában rendezte be. Amikor pedig magukkal ragadták az első világháború eseményei, vázlatkönyveinek tanúsága szerint a fronton is a póztalan realitás foglalkoztatta. A véres tömegdrámából a tipikusat, a változatlant rögzítette le. a lézengő katonákat, a lövészárkok unalmát, a hadikórházak sivárságát. A szegényeknek a háború nem jelentett kitüntetést, vitézkedést, legfeljebb a kiszolgáltatottság fokozódását az elégedetlenség növekedését. Az egyik csatában megsérült a jobb válla. megbénult a karja, dolgozni ezután csak ritkán és keveset tudott. Önfegyelme a 19-es forradalom idején mutatkozott meg a legegyénibb módon. A művészeti direktórium nagyobb pénzösszegeket utalt ki neki, halála után viszont a kifizetett bankjegyeket majdnem hiánytalanul megtalálták a ládájában: a szerencse bekösöntése után se engedélyezett könnyebbséget magának.

Ez a feszes belső tartás egész művészetének is sajátsága. A proletár nagyon jól tudja. hogy mi mindenen kell átvágnia magát ahhoz, hogy a „papok, katonák, polgárok után" méltó lehessen történelmi küldetésének betöltéséhez. A folyamatot a kis dolgoknál kell elindítania, s ha festő az illető, a csendélet, interieur, önarckép műfajában, darabka vásznakon. Ezt Nagy Baloghnak fényesen sikerült abszolválnia, korszerűt, eredetit és a legszigorúbb értékelés szempontjából is kvalitásosat teljesített.

De mégse a modern festészet vívmányait kell idézni Nagy Balogh Jánosról szólván, mert művészetének anyaga mégiscsak eltér pályatársaiétól. S ezt az eltérést a valóság okozza, a valóság kendőzetlen jelenléte, mely borongó violákban, szomorú zöldekben, őszies barnákban, feszes szerkezetekben se tudja elrejteni tényszerű vonatkozásait. A kubikosok, kőművesek, öregek, homlokot ráncolók festője nem válhatott tapasztalatainak átírójává. Vannak az életnek olyan elsődleges, kivédhetetlen, megmásíthatatlan tünetei, melyek szépíthetetlenek, mentegethetetlenek, el kell fogadni őket úgy, amint jönnek: ha nem is engedelmesen, de helyükre téve, bölcsen, felkészülten. A munkásember — ha művész lett is — az élet megpróbáltatásainak súlyát, intelmeinek a konzekvenciáját mindig is érzi, vállalja, emléküktől nem akar menekülni, inkább szembenéz a világ megváltoztatásának lehetőségeivel. *A realizmus tehát nem irányzat vagy csinálmány, nem az ideológia szülötte, hanem éppen hogy a magyarázata, az eleven társadalmi tényezők hatására létrejött megnyilatkozás, melynek érvényét Nagy Balogh János igazsága is világosan tanúsítja.*

A kispesti mester születésének századik évfordulója alkalmából nyitották meg Budapest XIX. kerületében a róla elnevezett kiállítótermet, s igen stílusosan a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában levő képeinek válogatott anyagából. **Pogány Ö. Gábor**

1974. október 13.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
1974 OKT 13
NÉPSZAVA

A jugoszláv szá
új felad

Beszélgetés Marjan Rozicccal, a Jugo
Tanácsának tit

Jugoszláviában minden politikai vagy gazdasági témájú beszélgetés kiindulópontjai azok a rendkívül fontos idei események, amelyek déli szomszédunknál hosszú időre meghatározzák az ország életét. Ismeretes, hogy hosszú előkészítő munka után megszületett a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság *új alkotmánya* és lezajlott a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének X. *kongresszusa*. Ezekben a hetekben és hónapokban az élet minden területén határozott felpezsdülés tapasztalható, s ez annak a jele, hogy *a társadalom minden rétegében erőteljes a szándék a párt- és alkotmányos elhatározások következetes megvalósítására.*

Természetesen ez az aktivitás a jugoszláv szakszervezetekben is érzékelhető, annál is inkább, mivel a gazdasági élet stabilizálásának területén és a munkáshatalom erősítésében *a szakszervezetek különlegesen nagy feladatokat kaptak.*

A JKSZ X. kongresszusának határozata kiemeli, hogy *„a szakszervezet a munkásosztály legszélesebb körű szervezett politikai és cselekvő ereje, a munkások szociális, politikai és osztályegybefűződésének lényeges tényezője, a munkásosztály egységének és a közvetlen érdekei érvényesítésével kapcsolatos felelősségének* meg követelményké
kások részvételének
az élet minden sz
„Az önigazgatási rendszernek — mondotta az alelnök — egyértelműen abban az irányban kell fejlődnie, hogy *mind jobban érvényesüljön a munkásosztály vezető szerepe.* A nyugati sajtó a legelképesztőbb magyarázatokkal kommentálja az idei év eseményeit, és legtöbbször csak a lényegről feledkezik meg, hogy valamenynyi intézkedésnek egyetlen célja van: *társadalmunk alapvető osztálya, a munkásosztály szerepének hangsúlyozása.*"

Az interjú további részében *Marjan Rozics* azokat a legfontosabb elveket foglalta össze, amelyek alapján az új szakaszra szóló határozatok kidolgozása folyik:

— A társadalomépítés most elkezdődött új szakaszában az egyik leglényegesebb követelmény, hogy *a dolgozók intenzívebb részvétele a hatalom gyakorlásában ne csupán újra meg újra kimondott cél legyen, hanem olyan valóság, amelynek hatására felelősségteljesebben folyik a munka a gazdasági alapok és a társadalom szocialista vonásainak megerősítése érdekében.* A politikai rendszer erősödése a legnagyobb mértékben a politikai testületek jó munkájától,

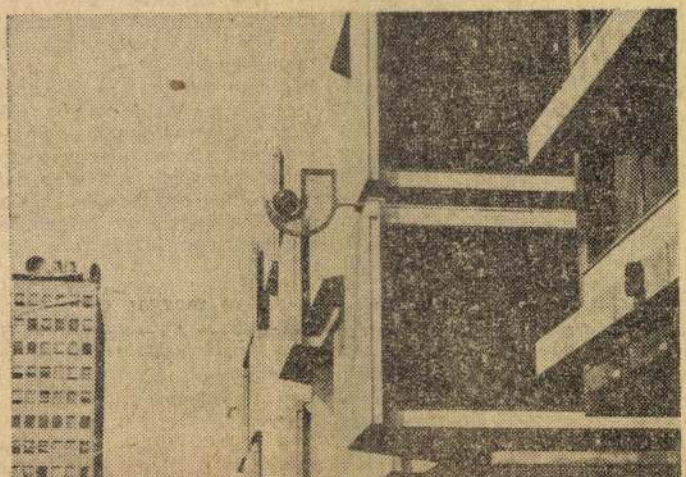

ma még.

— Az egyik legfontosabb feladat, hogy *a meglevő jogok mellé azonos magasságba emeljük a kötelességeket.* Ám ahhoz, hogy a dolgozók a korábbinál nagyobb szerepe játszhassanak a tervek kimunkálásában, a gazdasági feladatok megoldásában és az ellenőrzésben, *szükség van a szakmai és politikai tudásszint emelésére,* s nagyobb részében ez is a szakszervezetekre váró kötelesség.

— A gazdaság első félévéről készített szakszervezeti mérleg megállapítja, hogy a termelés, a foglalkoztatottság, a termelékenység és a kivitel terén nálunk egyaránt biztató eredmények születtek, arányilag nagy mértékben növekedett a foglalkoztatottak reálkeresete is, ugyanakkor változatlanul tapasztalható, hogy egyes csoportok és személyek szeretnék megtartani monopolhelyzetüket, s akadályozzák az elhatározások valóra váltását. Abban a szakszervezeti feladatban, hogy fokozottabb szociális biztonságot nyújthassunk a dolgozóknak, *az érdekszféra a legsürgetőbb változásokat kívánó terület.*

A decemberi kongresszusnak kell döntenie arról, a többi között, hogy sajátos eszközeinkkel *hogyan* segíthetjük a stabilizációt, *hogyan* növelhetjük a termelés szintjét, *miképpen* fokozhatjuk a gazdaságosságot, emelhetjük az életszínvonalat, tehetjük tömegesebbé a lakásépítést. Ezen a kongresszuson kell kimunkálni az egyes termelő csoportok közötti *szolidaritás* tökéletesebb formáit, hogy a munkásokon kívül álló okok miatt létrejött gondoknál ne legyen szükségünk üzemek szanálására. Természetesen az *új* szakasz *új* módszereket kíván. Ezeket is most keressük.

— Nálunk sokféle aránytalanság keletkezett abból, hogy egyes üzemekben a gazdálkodás *„mindent megenni"* alapon folyt. Azon az alapon

Nagy Balogh János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

UKT 4

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

bélyeggyűjtés

Mi várható?

A már korábban jelzett hazai újdonságok közül október elsején megjelent a *Gandhi* születésének századik évfordulójáról megemlékező 5 forintos, és a *postai levelezőlap* centenáriumát hirdető 60 filléres bélyeg. Október 17-én kezdődik Budapesten a *VII. szakszervezeti világkongresszus.* Ennek tiszteletére ezen a napon jelenik meg a 2 forintos emlékbélyeg. *Nagy Balogh János* festőművész halálának félszázados évfordulóját megörökítő 5 forintos bélyeg november elsején kerül postai forgalomba.

Egyenlítői Guinea

Újabb bélyegkibocsátó országgal kell megismerkedniük a gyűjtőknek: Egyenlítői Guineával (Guinea Ecuatorial). 1963-ban Spanyolország két afrikai tartományából: Rio Muniból és Fernando Pooból szervezték e néven autonóm területté. Afrika nyugati részén, a Guineai-öböl partján terül el. Mindössze 263 000 lakosa van, nagy részük írástudatlan, amit bizonyít, hogy egyetlen lapjuk ezer példányban jelenik meg. 1471-ben Fernao do Po portugál tengerész fedezte fel a róla elnevezett szigetet, amelyről 1778-ban a portugálok lemondtak a spanyolok javára. Egyenlítői Guinea most adta ki három bélyegből álló első sorát.

A spekuláció ellen

Az utóbbi időben illetékes filatéliai szervek felfigyeltek arra, hogy spekulánsok — kihasználva a gyűjtők tájékozatlanságát — az elmúlt években megjelent bélyegeket *a valódi érték töredékéért,* rendszerint a névérték alatt vásárolják meg, és így jelentős haszonra téve szert, módjuk van arra, hogy ezeket a kiadványokat *árrombolással* hozzák forgalomba. A filatéliai szervek ismételten felhívják a gyűjtők figyelmét arra a világon *egyedülálló biztosítékra,* amit a Magyar Posta és a Magyar Filatélia Vállalat nyújt nekik bélyegeik értékének védelmében. Eszerint minden 1946. augusztus 1—1967. december 31. között megjelent bélyeget *legalább a névértékért visszavesznek,* de több mint negyven olyan bélyeg, illetve sor van, amiért a vállalat ennél *magasabb összeget* fizet, nem beszélve arról, hogy ezeken kívül igen sok bélyegünket a magánforgalomban is jóval *a névérték felett* vásárolnak meg. Tehát a gyűjtők az értékesítésnél *legyenek óvatosabbak,* a posta és a vállalat által kínált eladási lehetőséget vegyék figyelembe és *ne szolgáltassák ki magukat spekulánsoknak.*

Újdonságok

Bahama-szigetek: turizmus, négy érték. — Franciaország: vízvédelem, 70 c. — Grenada: Krikettjáték, négy bélyeg. — Koreai Népi Demokratikus Köztársaság: a japánok elleni harc negyedszázados évfordulójára háromcímletű sor. — Lengyelország: XVI. századbeli hazai kézművesség, nyolc érték. — Mexikó: az 1970. évi mexikói futball-világbajnokság propagálására bélyegpár. — Nyugat-Berlin: százéves zenei főiskola, 30 pf. — Románia: a nemzeti gazdasági fejlődési kiállításra három bélyeg. — Svájc: öt portrébélyeg. — Schwazföld: abból az alkalomból, hogy felvették az ENSZ-be, négy bélyeg. — Szovjetunió: a szakszervezetek spartakiádjára bélyegpár és blokk. V. L. Komarov botanikus (1869—1945) emlékére 4 k, Ovanesz Tumanjan örmény költő (1869—1923) születésének centenáriumára 10 k bélyeg. A Keleti Művészetek Múzeumának kincseit mutatja be ötértékű sor. — Törökország: nemzetközi Vöröskereszt-konferencia, bélyegpár.

A HÉT VÉGI KULTURÁLI

SZOMBAT

Az idegen nyelvek barátainak találkozója a Belvárosi Kávéházban du. 5 órától. Orosz, angol, francia és német nyelvű irodalmi est. Előadások után nyelvgyakorló társalgás (az angyalföldi József Attila Művelődési Ház rendezvénye).

A Zeneakadémián este fél 8 órakor: a Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye. Vezényel: Ferencsik János, közreműködik Tusa Erzsébet. Műsoron: Schubert-, Durko Zsolt és Sztravinszki-művek.

Éjszakai filmelőadások: a Bástya moziban este fél 10 órakor: Egy fiatal pár (francia film) — A Bethlen moziban 10-kor: Modern Monte Cristo (magyarul beszélő francia film) — A Csillag moziban ugyancsak 10-kor: A hét aranyember (olasz—francia film) — A Szikra moziban este háromnegyed 11-kor: Egy fiatal pár — Az Ugocsa moziban ugyancsak háromnegyed 11-kor: Egy fiatal pár.

A művelődési házak programjából: A Fővárosi Művelődési Házban du. 2 órakor: A nyugdíjasklub összejövetele; 3-kor: A magnósok és lemezbarátok klubjának stúdiódélutánja; este fél 8 órakor: az Állami Budapest Táncegyüttes „Magyar kaleidoszkóp" című előadása — A Gutenberg Művelődési Házban du. 5 és este negyed 8 órakor: A felügyelő és a halál (szélesvásznú román film) — Az angyalföldi József Attila Művelődési Házban du. fél 5 és este 7 órakor: A Karamazov testvérek (szovjet film) — A Radnóti Miklós Művelődési Házban este 8 órakor: Párizs és a Louvre címmel ismeretterjesztő előadás az Egyedülállók Klubjában; utána táncos klubest, közreműködik a Tóth-trió — A Pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban reggel 9-től zenetanfolyamok ének-, gitár- és harmonikaszakon; du. fél 3-tól német nyelvtanfolyamok gyermekeknek; 3-tól diák szabás-varrás tanfolyam; ugyancsak 3-tól: úttörőklub; a Csili Étteremben du. 4-től éjfélig kellemes hét vége, este fél 8-tól játszik a Kovács—Tolnai

Múz
Múzu
de. 11
zsika.
S. Ba
tényi
vezető
rosi M
Oszi
nyelve
11 óra
szabad
tánc a
gyalföl
rendez
Tárla
Múzeumban reggel 9 órakor: A múzeum rejtett kincsei. Vezető Mrávik László — A Nemzeti Múzeumban de. fél 10 órakor: A zongora története című kiállítás. Vezető Gábry György zeneesztéta (találkozás a Bródy Sándor utcai portánál) — A Nemzeti Galériában de. 10 órakor: Történeti festészetünk. Vezető dr. Telepy Katalin művészettörténész; Mednyánszky művészete. Vezető Bajkay Éva művészettörténész; Derkovits Gyula és Egry József. Vezető Szij Béla művészettörténész.

A Zeneakadémia Kistermében este fél 8 órakor: Magyar Kamarazene. Közreműködnek: Csajbók Terézia, Kecskés András, Fellegi Ádám, Pongárcz Péter, Ütő Endre, Pröhle Henrik, Szűcs Lóránt, Petz Ferenc és a Tátrai-vonósnégyes. Műsoron: Szabó Ferenc, Ránki György, Farkas Ferenc, Kalmár László, Decsényi János és Kadosa Pál művei.

A művelődési házak programjából: A Fővárosi Művelődési Házban reggel 9-től a gyűjtők és bélyeggyűjtők klubjának cseredélelőttje (képeslap-, címke-, carte maximum-, ex libris-, miniüveg- és bélyegcsere); de. 11 órakor a magnósklub Dzsessz Stúdiójának alakuló ülése; de. 10-kor: Napfény a jégen (színes magyar filmburleszk); du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Ismeri a szandi mandit? (szélesvásznú, színes magyar film); Az emeleten Erich Schmitt (NDK) karikatúra-kiállítása — A pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban reggel 9-től balettszakkör; ugyancsak 9-től a Vasas bélyeggyűjtő kör cseredélelőttje; du. 2-től diáktánctanfolyam; 4 órakor a szolnoki Szigligeti Színház előadása. Csárdáskirálynő; este 7-től ifjúsági tánc, közreműködik a Samson Zenekar — A MOM Szakasits Árpád Művelődési Házban du. negyed 3 és fél 5 órakor: Tiltott terület (magyar film); este 7-től tánc, közreműködik a Memphis Együttes — A Csepel Művek Munkásotthonában de. 10 órakor: A jégkirálynő (filmmatiné); du. negyed 3, fél 5 és este háromnegyed 7 órakor: Dorellik jön! (magyarul beszélő olasz film)

Tegnaptól vizet szállít az új főnyomóvezeték

Péntektől — a nyomáspróbák és a csőtisztítás után — a III/3-as jelzésű *új főnyomóvezetéken* is vizet juttathat a Vízművek a fogyasztókhoz. Az új főnyomóvezeték — amelynek legnagyobb átmérője 1200 milliméter, a legkisebb pedig, a hálózat vége felé 800 milliméter — a káposztásmegyeri gépháztól indul, a IV., a XV. és a XVI. kerületen halad át, ott is vizet adva, és táplálja a X. és a XVII. kerület gépházait. A főnyomóvezeték *10 kilométer hosszú*, naponta 80 000 köbméter vizet lehet rajta szállítani, építése — amely 1968 őszén kezdődött — 100 millió forintba került, s egy része svéd és nyugatnémet, előrefeszített betoncsövekből készült.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁR 9

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Nagy Balogh János festőművész

Élet és művészet tiszta egysége

NAGY BALOGH JÁNOS DEBRECENBEN

1021

Reprezentatív és a művészeti ismeretek gyarapítása szempontjából igen dicséretes vállalkozásba kezdett múzeumunk: a Nemzeti Galériával együttműködve be fogja mutatni forradalmi képzőművészetünk legjavát.

A sort *Nagy Balogh János festményei nyitották meg.* Ez már a harmadik alkalom, hogy művészetére figyelünk. 1974-ben születésének századik évfordulójára emlékeztünk, 1975-ben pedig művészete választható feladat volt a Korunk Valósága vetélkedősorozaton.

Élete nélkülözte a mozgalmasságot. Szegénységét minden róla szóló írás refrénszerűen ismétli. Nem tartozik az autodidakta művészek közé. Tanult az Iparrajziskolán, egy telet a müncheni akadémián is eltöltött — igaz, csak az esti tanfolyamra járhatott.

Az első magyar proletárfestő — mondják róla sokan. A megjelölés némileg problematikus. Kernstok Károly „Agitátor a gyár kantinjában" című képén (1897) olyan munkáscsoportot látunk, amely a legjobb úton van az osztálytudatossághoz. (Ezt a szintet csak Derkovits és Dési Huber művészete haladja meg érdemben.) Nagy Balogh csak a kubikosokat festette (sajátos dolgozó réteg a mezőgazdasági és ipari proletariátus között), és azokat is kizárólag robotszerű munkájuk végzése közben. Pillantása az üzemre („Gyártelep") elsősorban tapogatózó kíváncsiság.

Ám Kernstok művészetében az Agitátor-kép kivételesen nagy pillanat. Nagy Balogh János pedig példás fegyelemmel tartott ki választott világának mélyen őszinte és mélyen humanista megragadása mellett. Mindent tudott a kubikos munkájáról, a proletárotthonról csak Derkovits tud mélyértelműbbet mondani. Az tiszteli igazán Nagy Balogh Jánost, aki nem akar többet, forradalmibbat látni benne valódi értékeinél. *Ő az első magyar festő, akinek életművét lényegében kitölti a dolgozó ember és környezetének következetes, lelkiismeretes vizsgálata.* Egyéniségéről nyugodtan elfogadhatjuk Füst Milán jellemzését: „Öntudatos ember volt — s úgy élt, ahogy öntudatos embernek élnie kell: — nem hagyta, hogy ösztönei, hangulatai, vagy a körülmények kisodorják élete útjáról." Nagy Balogh János élte művészetét és festette életét. A kettő egybeesése nem mindig követelménye az igazi művészetnek, kis tehetségnél beszűkülést is eredményezhet, de Nagy Baloghnál mindenesetre szerencsésen egészítik ki egymást.

A kubikosképek a sorsközösség és az összetartozás ábrázolásai. A kétalakosokon az egymásmellettiség — a piros-kék ruhaszínezés segítségével — egymást kiegészítéssé kovácsolódott vizuális értelemben is. A vizuális nyelvi eszközök helyes megválasztását bizonyítják még a kemény kontúrok. A kubikosképek között láthatjuk legtöbbször reprodukált akvarelljét is („Kubikosok I."). Figyelemre méltó ezen a művön a munkások mozdulatának tökéletes ritmusa és a mű belső monumentalitása. A munkaritmus időtlensége különösen háromalakos (álló-lehajló-álló) képein érhető tetten. Így dolgoznak kapáló asszonyai, taligásai, de ez fedezhető fel pályamunkásokat ábrázoló képén is. „Engem sejdít a munkás teste" — mondja a költő, s mintha ennek képi előlegzését látnánk.

Nagy Baloghnak rembrandti magányában volt ideje (és oka is) önmagára figyelni. Ahány önarckép, annyiféle szempár; a jellegzetesen duzzadt alsó ajakkal. Tekintete hol rácsodálkozik világának megörökítendő rejtélyeire, hol hunyorogva-sziszegve fojtja magába fájdalmát, hol rendíthetetlen magabiztosságot vagy konok és hetyke tartást fejez ki. Első monográfusa, Elek Artúr írta 1922-ben: „ez a fej szinte a természetet jelentette művészi életében".

Nagy Balogh társa a magányban és egyetlen modellje édesanyja volt. Németh Lajos szerint az anyaképek sorozata egyedülálló jelenség a művészettörténetben, önarcképeinek „kísérője és kiegészítője". Ehhez csak annyit teszünk hozzá, hogy senki hívebb képet nem festett az öregasszonyok életbe kapaszkodásáról.

Kubikosok

Az otthon képei: ez Nagy Baloghnál műfaji megjelölésnek számít. Találunk közöttük tragikomikus hangulatú műterem (atelier)-képeket; enteriőr (szobabelső)-képeket — melyek úgyszólván a művésznyomor látleletei — mindezeket sehova sem nyíló ajtókkal és ablakokkal.

Nagy Baloghnál az otthonképek csoportjába tartoznak a csendéletek. Például a „Csendélet asztalon", amely kenyeret, citromot, kést stb. rendez el kissé tanulmányszerűen és a szegények bizonyos szemérmességével. Bernáth Aurél írja a művész csendéleteiről, hogy „sírnak a szegénységtől". Ezúttal is igazolva látjuk Antonio Banfit, aki a csendélet pártosságáról beszél. Virágcsendéletei titkos, mély sóvárgást szimbolizálnak valami sosem volt sosem lesz idilli után. Virágjaihoz nem kölcsönöz kínai vázákat: a törékeny szárak befőttes üvegből, bögréből nyújtózkodnak...

Amikor kilép konyhája és a Wekerle-telep világából, akkor már botladozik ecsetje („Sorakozó katonák", „Mindenszentek napján"). Tájképei csak kísérleteknek tekinthetők, itt már változtatni kellett volna színvilágán. S még valamiről, aminek már csak közvetve van jelentősége: paradox módon éppen az eredeti képkeretek hatnak ma már zavaróan, történelmietlenül, anakronisztikusan.

Nagy Balogh János életében egyszer küldött kiállításra képet. Kiállítása ma eseménynek számít. Örökségünk *valódi* örökséggé tételéről van itt szó.

Éles Csaba

rítek. „Rágére a ki-

iskolc, Avas levő kettő II. emeleti, öbérleti la- ni nagyobb- ra. „Avas- kiadóba.

977-ben át- földszint. gy hitelnyi- rást átven- ájékoztatás, Nyíregyházi k.

fél szobás som eladó. sapó utca" ba.

ET

ni hallgató 15-től bó- lbérletbe ki- Tomlóssy út

oba fürdő- használattal Lahner u.

ba, konyha 37.

r egy gyer- szobát ke- egoldás ér- jeligére a be.

csák Lajosnál, Gólya zug 4

ÁLLÁS

Közgazdász tizéves ipari, építőipari vállalati gyakorlattal 1977. március 15-től debreceni munkahelyet keres. Ajánlatokat „Elemző" jeligére a kiadóba kérek.

KULTÚRCIKK

Viski lovaskép eladó Teleki u 80 Czakóné

JÁRMŰ

UD rendszámú Wartburg eladó. Cegléd u. 18.

Lada 1300-as eladó. Ajánlatokat „Keveset futott" jeligére a kiadóba.

HÁZASSÁG

20 éves, barna, 176 cm magas fiú megismerkedne házasság céljából komoly lánnyal. Fényképes leveleket kérek „Lakás van" jeligére a kiadóba.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 11-896.

Szalagfűrész, abriktor, parkettacsiszoló, írógép, számológép, famegmunkáló gép, vízszivattyú villanymotorral, mosógép, tv, varrógép, kohó, vegyes tüzelésű kazán, tangóharmonika eladó. Arany János utca 13.

Parkettcsiszolást, lakkozást vállalok. Csapó u. 84. X. em. 29. Deák.

Veszek magyar bélyegeket, Gál Sándor, 4025 Debrecen, Erzsébet u. 6. IV. em. 14. ajtó.

NDK gyermekkocsi eladó. Kardos u. 21/A III. em. 12.

Gyermekágy és egy olasz sportkocsi eladó. Cserepes u. 5. 2. ajtó.

Használt fürdőszoba-berendezést veszek, széntüzeléses bojlerrel. Ajánlatokat „Fürdőkád" jeligére a kiadóba.

Vidéken élő tulajdonos debreceni lakásáért életjáradékot fizetek vagy eltartását anyagiakkal fedezem. Ajánlatot „Fenyőfa 0419" jeligére a Nyíregyházi Lap- kiadóba.

Parkettázást, csiszolást, lakkozást, műanyagpadlókészítést garanciával vállalok. Kolozsvári, Erzsébet u. 2. Telefon: 14-289.

Zöldséges pavilon eladó. „Azonnal" jeligére a kiadóba.

Mély fájdalom KÁRPÁTI DEZ: váratlanul elhu végakarata szer mettük. A gyás

Mély fájdalom felejthetetlen GALYAS JÓZS 86 éves korában tás utáni búcsú 11-én, péntek dé a Köztemető I. c ben polgári szer szolják: lánya, veje, unokája, nevelt lánya, családjával és rokonai. Lakás: Debrecen, Péterfia u. 45. Előző lakás: Hajdúszoboszló.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy HEGYES IRÉN nyugdíjas 70 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatás a március hó 12-én, szombat délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében a ref. egyház szertartása szerint. Gyászolják: testvére és sógornője. Lakás: Hajdúszovát, Hunyadi u. 42. Előző lakás: Debrecen, Katalin u. 39. Minden külön értesítés helyett.

Mély fájdalommal tudatom, hogy szeretett jó férjem MATOLCSI ANDOR, a Kisker. Váll. nyugdíjasa 73 éves korában elhunyt. Temetése március hó 10-én, csütörtök délután 1 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Gyászolja bánatos felesége. Lakás: Debrecen, Méliusz tér 11.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy ID. JÓZSA MIHÁLY nyugdíjas 80 éves korában elhunyt. Temetése március hó 10-én, csütörtök délután 2 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Gyászolják: felesége, gyermekei, menyei, veje, unokái, sógornői, nászai, nászasszonyai és rokonai. Lakás: Debrecen, Téglaskert u. 104.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy MURA JÓZSEFNÉ nyugdíjas 75 éves korában elhunyt. Temetése március hó 11-én, péntek délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében a róm. kat. egyház szertartása szerint. Felesége és a gyászoló család. Lakás: Debrecen, Béke útja 27.

tása március hó 12-én, szombat déli 12 órakor lesz a Köztemet I. o. ravatalozó termében a re egyház szertartása szerint. A gy szoló család. Lakás: Debrece Vörös Hadsereg útja 40. Részvétl togatás mellőzését kérjük.

Köszönetet mondok a Szolgálta Ktsz vezetőségének, tagságának, volt munkatársaknak, jó barátol nak, szomszédoknak és mindazol nak, akik szeretett férjem OR MOS JÓZSEF KÁLMÁN búcsúzta tásán megjelentek, ravatalára ko szorút, virágot helyeztek és mél fájdalmamban részvéttel oszto tak. Gyászoló özvegye.

Köszönetet mondunk mindazok nak, akik BOLDIZSÁR KÁROLY NÉ temetésén megjelentek, sírj ra koszorút, virágot helyeztek mély fájdalmunkban részvétt osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazok nak, akik SZILÁGYI VINCE MGV nyugd. temetésén megjelentek sírjára koszorút, virágot helyezte és mély fájdalmunkban részvétt osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazok nak, akik KÖVÉR PÉTER agrá mérnök temetésén megjelente sírjára koszorút, virágot helyezte és mély fájdalmunkban részvétt osztoztak. A gyászoló család.

Mély megrendüléssel tudatju hogy MOLNÁR PÁLNÉ Schw Lucia 62 éves korában váratlan elhunyt. Temetése március hó 1 én, pénteken délután 1 órakor le a Köztemető I. o. ravatalozó te méből a katolikus egyház szerta tása szerint. A gyászoló csalá Lakás: Debrecen, Szárazi Fere u. 23.

HSZ gépjárművezetői iskolája

(Debrecen, Vágóhíd u. 20.)

a Volán 6. sz. Vállalattal közösen

hivatásos gépjármű-vezetői tanfolyamot indít

val nem rendelkező sorköteles fiatalok részére.

A tanfolyam idejére kezőket a Volán 6. sz. Vállalat állományba veszi, a tanfolyam költségeit fedezi.

lyam sikeres elvégzése után gépkocsivezetőként alkalmazza.

tkezés katonakönyvvel minden munkanap 8.30 12.00 h-ig az MHSZ gépjármű-vezetői iskola Debrecen, Vágóhíd u. 20. sz. alatt.

ÜGYINTÉZŐ: DOMBOS GYÖRGY, jármű- és könnyűbúvár-kiképzési főelőadó.

Felhívjuk vásárlóink szíves figyelmét, hogy az

MGM CSAPÁGYSZAKÜZLETE

(Debrecen, Darabos u. 8—10. sz.)

1977. március 12-én, szombaton 8—12 óráig

kommunista műszakot tart

Import- és hazai csapágyak bő választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Nikmond Beáta szobrászművész műhelye

Nagy Balogh János kiállítása

A művelődés háza

Kamarakórus — a hajdani kislányok közt ma már nem egy anya van. Felsőtagozatos tanulókat és felnőtteket foglalkoztat a *Képzőművészeti Kör*, illetve *Stúdió*. Az *Irodalmi Színpad*ot kedvelők körében és a különféle (társas-, formációs- és gyermek-) tánccsoportokban is vidám az élet. Versenytáncosaik tavaly a C kategóriában megnyerték az országos csapatbajnokságot, az idén pedig az egyik párosuk — Somodi Ildikó és Kiss Mihály —; aranyérmet szerzett a B kategóriás országos bajnokságon.

Különféle kluboknak is otthont adnak. A legfiatalabbaktól a legidősebbekig mindenki megtalálhatja magának az őt érdeklő társaságot és témát. Az *Ifjúsági Klub* egy-egy délutánján másfél száz fiatal tanul, szórakozik. Igen sikeresnek mondhatók a *Nyugdíjas Pedagógusok Klubjá*nak s a *Cigány Felnőtt és Gyermek Klub*nak az összejövetelei. *Viola József*, a kerületben élő és alkotó költő és festő pedig a kispesti képző- és iparművészeket gyűjtötte maga köré. Programjukról mindennél többet megtud az, aki részt vesz valamelyik baráti megbeszélésükön.

Helytörténeti gyűjtemény és képzőművészeti kör

Az *Ifjú Gárda Művelődési Háztól* pár száz méternyire van a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény. Ugyanabban a sarokházban kapott helyet a Nagy Balogh Jánosnak, Kispest híres proletárfestőjének nevét viselő kiállítóterem is. A helytörténeti gyűjtemény — kalauzol *Kertész Katalin*, a „kis múzeum" vezetője — tulajdonképpen egy lelkes tanár, Benyó Márta kezdeménye. Neki köszönhető, hogy a kerület története különféle dokumentumok (újság, könyv, fénykép, különféle tárgyi emlék) segítségével felidézhető és megrajzolható. Történészek, helytörténeti kutatók, újságírók, művészettörténészek veszik igénybe az itt található anyagot. Tájékozódásukat különféle segédeszközök (katalógus, leltárkönyv, jegyzék stb.) biztosítják. Miközben a raktár polcain sorakozó tárgyak — kancsók, zászlók, szobrok, munkaeszközök — közt böngészek, eszembe jutnak a neves művészettörténésznek, Németh Lajosnak Nagy Balogh Jánosról írott sorai: „*Múzeumi rangú művészetet akart teremteni e kispesti proletárember, erre tette rá az életét — és teremtett is.*" S hozzáfűzhetném, mást is teremtett: önmagunk megbecsülését s értéket megőrző hagyományt.

Nagy Balogh Jánosnak — a róla elnevezett képzőművészeti kör 1979-ben volt ötvenéves — 12 alkotását őrzi a helytörténeti gyűjtemény, több más — kisebb-nagyobb rangú — művész munkái mellett. Nagy Balogh élete és művészete elsősorban arra példa, miként lehet a fölnevelő közegből, vállalva annak minden kisszerűségét, nyomorát, keservét, fölemelkedni úgy, hogy az ne lássék a közösségtől való elszakadásnak. Sokkal inkább szolgálatnak: a *hely* és önmagunk vállalásának. A helytörténeti gyűjteményt jórészt a Nagy Balogh János Képzőművészeti Körből — a művészek műhelyéből — kikerült alkotások megőrzésére hozták létre (kétszáz festmény, szobor, plakett stb.), de funkciója azonnal kitágul ha megtudjuk: mintegy 8800 — a kerülettel kapcsolatos — fotót, kilencezer nyomtatványt (röplap, újság, aprónyomtatvány, adólap, értesítő), valamivel több mint kétezer kötet könyvet és négy és fél ezer tárgyi emléket tart nyilván. Egyetlen szobában s pár pincehelyiségben őrzi meg mindazt, ami örömteli vagy keserves múltat takar, de minden filmkockája, tárgyszeglete, újságlapja: történelem.

Mit hoz a véletlen: éppen ottjártunkkor tartotta klubszerű összejövetelét az a kis lelkes — 14 művészeti alaptagból álló — társaság, amely Nagy Balogh János s a köré épülő hagyomány értelmében kíván élni és dolgozni.

Meglepetésem nem mindennapi. Amikor a tanács vezető emberétől afelől érdeklődtem, hogy lakik-e művész (író) a kerületben, egyetlen egyről sem tudott. Ezt hallva javasoltam: néhány műteremlakás felépítésével érdemes volna egy-egy művészt, művészházaspárt, írót megnyerni a letelepedésre. Munkálkodásuk, ha azonnal nem lenne is mérhető, idők múltán hasznot hozna. Hogy mást ne mondjak: valamicskét segíthetnének a közösségi tudat kialakításában is. A válasz: művész letelepítésére eddig még nem volt igény.

Nem kérdeztem tovább, zavart az Illetékes tájékozatlansága.

A Nagy Balogh János Kiállítóteremben összegyűltek — erről meggyőződhettem — szívükön-lelkükön viselik a kerület sorsát. A megbeszélésen nem volt jelen mindegyik kispesti művész, de aki eljött, javaslatot tett, hozzászólt, vitatkozott. Miről is esett szó? Többek közt a kiállítóterem jövő évi programjáról. A fiatalok (tanulók) vizuális nevelését elősegítendő egy kerületi iskola forma- és színvilágának a megtervezéséről, külföldi magyar művészek meghívásának a lehetőségéről, üzemi tárlataik — egy újfajta mecenatúra — sikertelenségéről. Ez utóbbi azért lett felemás vállalkozás, mert a vállalatok vezetői távol maradtak. Többek kifogásolták: egy „jobban működő" kerülettel — Pesterzsébettel — szemben náluk az intézmények vásárlása csak esetleges, a tanács is többet segíthetne anyagi gondjaik megoldásában. Munkálkodnak ők, de mintha egy kicsit magukra lennének hagyva, a „kerület" nem mindig tud róluk, néha az egész csoportról megfeledkezik.

A Kispesti Képző- és Iparművészek 1980. december 19—1981. január 19. közt mutatkoztak be a Nagy Balogh János Kiállítóteremben. Tárlatuknak összefoglaló jellege volt: fölmérte az erőket. *Deák György* grafikus, *Eőry Miklós* keramikus, *Fajka János* tűzzománcos, *Gál Dezső* festő, *Gyenes Ida* grafikus, *Gyökér László* fotóművész, *Hernádi Paula* grafikus, *Katona Áron Sándor* tűzzománcos, *Kovács Imre* szobrász, *Minya Mária* keramikus, *Nádai Tibor* belsőépítész, *Nikmond Beáta* szobrász, *Prohászka Margit* textiltervező, *Viola József* költő-műfordító-festő — a csoport művészettörténészének, *Ecsery Elemér*nek szavaival — azért tömörültek csoporttá, „hogy a még élő egyesületi és köri tagoktól átvegyék a kulturális örökség őrzését, és hogy a Nagy Balogh-i művészet erkölcsi tisztaságának példájára helyi indíttatású, ám egyetemességre törő értékeket teremtsenek."

Ha csak ennyi tanulsággal szolgált volna kispesti látogatásunk, már érdemes volt odamenni.

Budapest, 1981/7

A Városházán tett látogatást Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára. Társaságában volt Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára. A főváros vezetőivel folytatott beszélgetésen Szépvölgyi Zoltán tanácselnök számolt be öt év fejlesztés munkájáról és az új tervekről. Ezután Kádár János megtekintette az Örs vezér téri bevásárlóhelyet, az épülő Budapesti Nagy Sportcsarnokot, az új pesterzsébeti lakónegyedet és a Dél-pesti Kórházat. Az építkezéseken a Központi Bizottság első titkárát Kelemen Lajos, a Fővárosi Tanács általános elnökhelyettese kalauzolta.

A pesterzsébeti új negyed tízemeletes házának egyik lakásában Boskovitz Imre látta vendégül Kádár Jánost és kíséretét. A legutóbbi időben meggyorsult az egykor földszintes munkáskerület fejlesztése. Sok ezer fürdőszobás, jól felszerelt lakás épült, bölcsődékkel, óvodákkal, iskolákkal és ABC-áruházakkal együtt. S ami külön megragadta a látogatókat: változatos és vonzó itt a nagyipari építkezés.

A látogató:

A Városházától az Örs vezér térig az utat a földalatti vasúton tették meg a vendégek. Ez jó alkalom volt arra, hogy Daczó József, a BKV vezérigazgatója ismertesse: hogyan épül tovább a metró. Még az idén elkészül az észak–déli vonal új szakasza a Deák tér és az Élmunkás tér között, 1984-ben pedig a földalatti vasút eléri az Árpád-hidat.

üres kirakatok, elhagyott lakások, a mellékutcákban pedig a deszkapalánk „védőruhába" öltöztetett fák — elismerés jár érte a Fővárosi Kertészeti Vállalatnak — jelzik a szanálandó terület határát.

A Kossuth Lajos utcán megyek befelé, s ha az üres telkek, az elhagyott-megbontott és a lakott házak szeszélyes egymásutánja nem volna olyan lehangoló, idillinek mondhatnám a képet. Sok már az üres ház, de csak itt-ott bontanak. Maszek alapon — a bontott anyag fejében. A jövő év első negyedéig több száz házat — 640 lakást — kell szanálni, a nagy bontás tehát még ezután kezdődik.

Most csend van, embert is alig látni. Nem forgalmasabb a Lenin tér sem, pedig itt áll a tanács épülete. A tér egyébként „érintetlenül" került át az új városnegyed tervrajzába, de körötte a házak — közülük nem egy erős, szép épület — napjai meg vannak számlálva. A Halásztanya kisvendéglő, a Lenin tér 6. szám alatt, kegyelmet kapott. Meg nem mondtam volna, hogy bontják-e vagy építik, ha nem látom meg a plakátot: *„Éttermünk január elsejétől hosszabb időre tatarozás miatt zárva!"* Meg kell hagyni, diplomatikus megfogalmazás: ezt a „határidőt" nem kell olykor-olykor korrigálni. Nem mondható valami fényesnek a kispesti vendéglátó-hálózat, jó volna hát, ha azért elkészülne egyszer . . . A Lenin tér 9. számú ház egyik ablaka tele van ruhaneművel, egyéb holmikkal. Minden eladó! Költözni kell, a házat lebontják. A tanácsháza mögött jól megtermett bronzkutya vigyázza az öregek házát, 40—50 idős ember napközi otthonát. Az épület 1980-ban a bontási listán szerepelt, a kerületi tanácsnak sikerült megmentenie, sőt, 1982-ben két nyugdíjasház építése kezdődik mögötte.

Tüske Sándorék házát hiába vigyázta-őrizte volna kutya. A Kossuth Lajos utca 15/a alatti szép, nagy épületet lebontják.

— *Nem is én vagyok a tulajdonos, a szüleimé a ház* — mondja az asszony. — *Nem vagyunk túlzottan megelégedve azzal, ami s ahogyan történt. Nézzen végig, itt olyan csodálatos utca van, jó házak teljes komforttal . . . Nálunk legalábbis vezetékes gáz, a csatorna be van kötve, telefon . . . És közel se tudunk ilyet szerezni azért a pénzért, amit kaptunk.*

— Mit kínált cserébe a tanács?

— *Ami ehhez hasonló lett volna, úgy értem négyzetméterben és beosztásban, azért egymillió körül kértek, és akkor csak egy tanácsi lakásunk van, amihez semmi közünk . . . Így viszont van egy tulajdonunk.*

— Tehát családi házat vettek?

— *Igen. Ezért a házért 1 850 000 forintot kaptunk a tanácstól, és 1 600 000 forintért vettünk egy másikat Lőrincen. Persze az közel sincs ennyire komfortosítva . . .*

— Maga szerint mennyit ér a házuk?

— *Talán ennyit . . . De nekünk sokkal többet . . . Itt nőttünk fel, aztán mi hoztuk rendbe kívül-belül.*

— Távolabb kerültek a munkahelyüktől?

— *A férjem közelebb, ezután akár gyalogosan is bejárhat a Budapesti Kőolajipari Gépgyárba. Én a VILLÉRT-nél dolgozom a Vörösmarty utcában, tehát most messzebb kerülök. Persze Kispestnek mindig annyira rossz volt a közlekedése, hogy ez már nem oszt, nem szoroz.*

— Mikor költöznek?

— *Körülöttünk egyik-másik házat már bontják is. Mi a végsőkig akarjuk kihúzni, hogy a fiam legalább itt fejezhesse be a negyedik általánost . . . Tehát még egy jó hónapig . . .*

— Kaptak felszólítást, hogy mikor kell elhagyniuk a házat?

— *Nem . . . még semmit nem kaptunk. Ránk van bízva, hogy mikor költözünk ki . . . Természetesen ez nem volt ingyen . . .*

— Bizonyára nemegyszer végiggondolta már a történeteket. Milyen következtetésre jutott?

— *Anyagiakban rosszul jártunk, az biztos . . . A többit pedig majd az idő eldönti . . .*

Szabó Károlynénak a Hikádé Aladár utca 15-ben jóval kisebb választási lehetősége volt, mégsem mondanám, hogy ebből valamiféle hátránya származott. A tanács Csepelen — ő is, férje is a Csepel Vas- és Fémművekben dolgoznak — ajánlott fel kétszobás szövetkezeti lakást a Kossuth Lajos utca 106/b ötödik emeletén. Megnézték — elfogadták, s ide költöznek két gyermekükkel. Én nagyszerű dolognak tartom, s furcsállom, hogy a fiatalasszony nincs különösebben elragadtatva. Talán a csalódás miatt? Tanácsi lakásra számítottak, de kettejük átlagos jövedelme tízezer forint körül jár, ezért más kategóriába sorolták őket. Megértem azt is, hogy nehéz itt hagyni a szép környéket, a virágos kertet és az udvart — de, könyörgök, a lakást csak nem. Egyablakos szuterénből, hét lépcsővel a járdaszint alatti nedves szoba-konyhából — a fürdőszoba: lavór, a vécé hátul az udvarban — „emelkedett" a család a csepeli V. emeleti összkomfortba. Hányan örülnének ilyen, méterben is kifejezhető változásnak?

A másik szuterénban lakó *Villás Károlyék* még nem jutottak el a földszintig sem. „— Az ő hibájuk — mondta az utca elején egy jól tájékozott öregúr, amikor hozzájuk igazított —, minek válogatnak ezek a cigányok. Már két címet is visszaadtak." (Míg kerestem a házat, eszembe jutott, hogy a tanácselnök asszony említette, mennyi pluszmunkát ad a tanácsnak, és mennyire hátráltatja a lakások kiutalását ez a válogatás a „kendermagban". Az idei névjegyzékben szereplők bezzeg nemigen válogattak, miután „megtudhatták", hogy július elsejével megváltozik a lakás-használatbavételi díj összege.)

Villásék nem sorolhatók azonban a válogatósak közé, legfeljebb nem szeretnének a jelenleginél rosszabb lakásba kerülni — s ebben igazuk van.

— *Tessék megnézni, most harminckét négyzetméteren lakunk* — tessékel be a szépen berendezett, tiszta lakásba a sötét bőrű asszony. — *A tanács először húsz* (? — A szerk.) *négyzetméteres szoba-konyhát kínált fel a Szövetség utcában. Természetesen visszautasítottuk. A férjem muzsikus, egyedül dolgozik, havi keresete ötezer forint. Ebből a szövetkezeti lakást nem is tudnám fizetni. A megélhetésünk is nehéz, ez az igazság. A következő cím a Baross térre szólt: szoba-konyhás félkomfort. A 4×5-ös szobából nyílt a fürdőszoba, ahol volt egy régi fürdőhenger, egy leszerelt mosdó és a vécé. Fűtési lehetőség viszont nincs. A konyha félig beázva, csöpögött a víz. Lehetetlen volt elfogadni. Megkérdeztem a VIII. kerületi IKV-nál, hogy mennyibe kerülne a rendbe hozása, korszerűsítése — harmincezer forintot mondtak. Nekem, sajnos, nincs erre pénzem. Örülök, ha elfogadható tanácsi lakást kapok, és azt ki tudom fizetni . . .*

— *Hét éve lakunk ebben a nedves, penészes lakásban. Örülnék, ha megszabadulhatnánk innen, s végre a hétéves fiam is fürdőkádban fürödhetne, nem abban a nagy lavórban . . . Nem, nem lakótelepi lakásra gondolok. Régi tanácsi lakást szeretnék, de korszerűsítettet. Amiben gázkonvektor, gázbojler van és a fürdőszoba elfogadható. Szóval, ami a létszükséglethez tartozik . . . Ha egyszer már elmegyünk innen, akkor szeretnék én is normálisan élni . . .*

A Boy-szolgálat kis teherkocsija a Lenin tér 17. előtt állt, s rakodtak. Még csak az apróságokat, jobbára az unoka holmiját pakolták a kocsira, ám ez mit sem változtat a tényen: *Mekis József* nyugalmazott munkaügyi miniszter költözik. Hateves kora óta él a kerületben, harmincegy éve lakik ebben a házban.

— Nehéz a búcsú?

— *Hát . . . inkább a feleségemnek. Én másképp fogom fel a dolgot. Meg aztán hetvenegy éves vagyok, öreg már ahhoz, hogy gondozzam a kertet. Ezért megyek el. A IX. kerületbe költözöm háromszobás öröklakásba.*

— Ez a ház a sajátja volt. Nagy, erős ház kerttel. Most lebontják. Nem sajnálja?

— *Nagyon szép ez a tér hatalmas fával és jó a környék is, az kétségtelen. De ez a terület már megérett a lebontásra. Túlzsúfolt, nagy része csatornázatlan, és egészségtelen lakások vannak a szép házak között. Én persze tömörebben képzeltem el ezt a munkát, vagyishogy egyszerre csak egy helyütt építsenek, illetve bontsanak. Úgyis olyan ez a változó kerület, mint a méhkas . . .*

Oszlay István

SZAKOLCZAY LAJOS

Kispest és a kisember

Nagy Balogh János

Napok óta járom a kerületet, melynek sajátossága: még mindig város és falu egyszerre. Nem tévesztenek meg a „lila házak", hiszen egy-két villamosmegállóra tőlük ott van a piac kisvárosi hangulatával, elmaradhatatlan bódéival és embereivel. Igen, a piac, melynek megmentéséért — útjában áll az egyre növekvő lakótelepnek — oly sokan szálltak harcba. Népfrontaktivisták éppúgy, mint a lakosság vitaképesebb része, vagyis a kerület sorsát szívén viselő kisember. Közembernek is mondhatnánk, hiszen megbízatása nincs „alátámasztva" ilyen-olyan papírokkal, igazolványokkal. Ő azt harsogja, ami a szíve táját nyomja. Nem válogat a szavakban, dühös egyértelműségében van az igazsága.

Sárga keramitkockás utca, csak az egyik oldalon van kövezett járda a szomszédságában. Omladozó tűzfal, gangon beszélgető öregek. Készülődnek, várnak, lassan mindenkinek el kell hagynia megszokott lakóhelyét. Ilyen különleges alkalmakkor — „végveszélyben" — sokkal közlékenyebb az ember, mint máskor. Köti a szoba-konyha, itt szeretne meghalni, de menni kell, ki tudja milyen kerületbe, egy ismeretlen világba: a tömbház vajon hányadik emeletére. A földszintes élet, még ha nem is olyan nagy a kényelem, mint az összkomfortos lakásokban, keservesen változik át „emeletessé". „Mennék én, kérem, mennék, de hát nem, nem hagyja emelni a lábamat a szívem!" „Látja, felelőtlenül döntik a fákat, mindent, ami csak útjába esik a gépnek! A házak még csak uniformizálódhatnak, de mit csináljak én?!"

Szívszorító a hangsúly, még akkor is, ha legényes a járása az öregembernek. Hatvannak se nézném, a valóságban hetvenötödik évét tapossa. Kis kézikocsijával kannákat húz, tüzelőolajat szállít. Még bírja. Megszólít bennünket, mert „gyanúsnak" véli az utcán csak úgy szórakozásból nézelődő embereket. Itt mindenki rohan, igyekszik kikerülni az építkezést kísérő porfelhőből.

Mi nézegetünk, szemlélődünk, lerí rólunk, hogy nem idevalósiak, idegenek vagyunk.

„Kormánybiztost kellene egy ilyen nagy építkezésre kijelölni, aki felelne mindenért. Nézzék csak, hiába van bekerítve az építkezés területe, a drótot napról napra átvágják, hogy könnyebben — rövidebb úton — lehessen megközelíteni a kocsmát. Sok itt az „ebédidő", a csámborgás, a pihenő. A fák és a cölöpverésből visszamaradt vasak befordítva a földbe. Mi jobb, ha elfedi őket a sár, vagy — erre is van szemtanú — „mozgatható tárgyként" szárnyra kelnek? Dézsmáljuk a magunkét, s ez nem jól van. Jártam egyszer a tanácsnál, s kérdeztem, miért hagyják. Azt mondták, ez nem rájuk tartozik. Hát kire?"

Beszéd közben hirtelen kihúzza a nadrágból az ingét, hogy lássuk: hasán három operáció vágásának hegei, s mégis bírja a munkát. *„Csak a hetvenedik évem után, igaz, hogy akkor gyakran kapott el a baj."* Valaha kocsikészítő volt, büszkén emlegeti: még az Esterházyaknak is készítettek parádés hintókat. *„Le kell hajolni a legkisebb szögért, csavarért is. Én legalábbis így tanultam."* Tipikus kisember: a kerület gondja az övé is. Öregen is, fáradtan is tenni szeretne, segíteni. Mert vérében van a háromnegyed század alatt megtanult bölcsesség, csak semmit el nem pocsékolni! *„Amit megtermelünk, az mindnyájunké, a közösségé!"*

Igaz, hogy most nincs szükség a tüzelőolajra, de később, ősszel, ki tudja, milyen erőben lesz, s különben is — nevetve mondja —, *„fő az előrelátás"*.

Nem valószínű, hogy beszélgető társam emlékszik a *Kispesti Hírek* éppen hatvan év előtti, „kispesti mondásoknak" titulált közleményeire. Ha másból nem, belőlük kitűnhetik: a falu öniróniával szemlélte magát. *„A város nem falu." „A falubíró nem polgármester." „Korcsmából nem lesz tanácsterem, tanácsteremből korcsma." „Mégis város a város."* Szintén az 1921-es évfolyamban tűzetett tollhegyre: *„A várossáalakulás kérdése nem új Kispesten."*

Íme a régi-új gond: mit, hogyan. Mert az arculathoz nemcsak a kockaházak, a lila és piros betonfalak serege adhat új vonást, hanem az okosan megőrzött, a kertvárosi jellegből kiérezhető levegős tágasság is. Modern korunkban sem szabadna feledni: Győry Ottmár, aki nem csupán tervezője, hanem kivitelezője s később gondnoka is volt a *Wekerle Állami Munkástelepnek*, azzal hálálta meg a megbízást, hogy a kijelölt területre 48 (!) különböző háztípust tervezett. Talán neki köszönhető leginkább, hogy a főváros dinamikusan fejlődő kerületében nem veszett el az emberi lépték. A várossá lett faluból ezt kéne megőrizni; vagyis ami jelképként is fölfogható: a pöfögő gépek, autók garmadájában, ha a helyzet úgy kívánja, egy ezreléknyi helyet azért kapjon a kézikocsi is.

Kultúra az Ifjú Gárdán belül – és kívül

A tanács vezető embere — minden szavából kitűnik — épületcentrikus. Ennyi és ennyi ház, ennyi és ennyi lebontandó lakás, új beköltözés stb. Gondja érthető is valamennyire: mindent „ki kell gazdálkodni". Mindenkinek élnie kell, s ehhez lakás szükségeltetik. Az egész fővárosra jellemző a szorult helyzet, ez alól Kispest sem kivétel. A kultúra csak fölös teher, nincs oly fontos szerepe, mint egy pohár víznek, falás kenyérnek.

Azért kíváncsiak vagyunk, milyen egy kultúrház élete ott, ahol csak csurran-csöppen a pénz. Látogatásunkat meglepetésnek szánjuk. Nem veszi el kedvünket az sem, hogy a tanács vezető emberének csak nagysokára jut eszébe az *Ifjú Gárda Művelődési Ház* igazgatójának a neve.

Régi, kopott épület, azért nem újították föl eddig, mert lebontásra van ítélve. Azaz pillanatnyilag megkegyelmeztek neki, talán lesz mód a csinosítására, szépítésére. Hatalmas terme akár egy hodály. Most éppen sorozásra váró fiatalok töltik meg, akik valamilyen propagandafilmet néznek.

Első látásra: lehangoló unalom. Sötét, korszerűtlen terem, cseppet sem vonzó külső. Arról már *Roze Gábor*, a szavaiból ítélve lelkiismeretes és agilis fiatal igazgató tájékoztat, hogy ezt a nem éppen mai igényekhez szabott művelődési házat is lehet működtetni. Tény: találékonyság kell hozzá, s ami elengedhetetlen: ügyszeretet. Amikor pár évvel ezelőtt átvette a művelődési komplexum irányítását, azzal kezdte, hogy — hangsúlyozni kell: saját bevételből — kifestette a kultúrház összes helyiségét. *„Mindennek vizeletre emlékeztető szaga volt."* Feddést, majdnem fegyelmit kapott érte; a negyvenezer forint, amibe a csinosítás került, nem volt bekalkulálva. Bűne mindössze annyi: nem alkalmazkodott a paragrafusokhoz. Akkor még úgy hírlett, nemsokára lebontják a házat.

Ahogyan beszél, látom: nem a papír embere. Hacsak a Gábor Andor utcában lévő *Ifjú Gárda Művelődési Ház* termeire számíthatna, sok ember kívül maradna a művelődésen. Pedig amit ez a „rozoga", kaszinóként hajdan jobb napokat látott ház most elbír, az sem kevés. De mellette szerencsére ott az a két iskola (a Berzsenyi utcai és a Eötvös utcai általános), amely szinte művelődési házként funkcionál. Szabás-varrás tanfolyamok, bevezető a lakáskultúrába, a tehetséges gyerekeket egybetömörítő foglalkozások zajlanak itt. A *Tudománybarát Kör* például a matematika, biológia és kémia szerelmeseit fogja egybe. Külön kiemelendő a *Fiatal Pedagógusok Klubja*. Nem szakmai jellegű intézmény, s egy-egy rendezvényén negyven-ötven fiatal vesz részt. Van közte táncos ismerkedési est is, mert a tanárok-tanítók közt sok a nő. A *Kertbarátok Körének* a Népfront Klub ad otthont. Kedvelt program a *kondicionáló torna nőknek* s ugyanez anyáknak és gyermekeiknek. Mindkét foglalkozás egy-egy iskolába van kihelyezve. Ha a májusi műsort nézzük — folytatja Roze Gábor — kiemelkedik a KISZ XIX. ker. bizottságával közösen szervezett, kimondottan fiataloknak szóló program:

A családról sokszemközt. Az előadássorozat házigazdája *dr. Veres Pál*, az előadók között a téma neves szakemberei találhatók: többek mellett *dr. Bágyoni Attila (Szerelem, szex a serdülőkorban)* és *dr. Ranschburg Jenő.*

Az *Ifjú Gárda Művelődési Ház* nemcsak korszerűtlen, hanem kicsi is: egy nagyteremben és két kisteremben kell a számtalan csoport munkáját összehangolni. Mindez nem megy könnyen. A leglátogatottabb „tanfolyamok" közé sorolható a gyermekbalett: havi 100 forint lefizetése ellenében (életkor és tudás szerint elkülönített csoportokban) nyolcórás képzést kap mintegy 250 gyermek Csupán ez a program két-két órát foglal el a művelődési ház heti öt napjából. Ugyanabban a teremben gyakorlatoznak a jógások is, negyvenen. Könnyen lehet — ez a jóga elterjedését bizonyítja —, hogy ősztől kezdve újabb napokat kell kijelölni a jógakedvelőknek, hiszen a heti két nap már nem lesz elegendő. A különféle művészeti csoportok szintén a Gábor Andor utcai épületben tevékenykednek. Tíz évvel ezelőtt alakult a *Gyöngyvirág*

Önarckép

Virágcsendélet

Csendélet

1021

Vadas József írása

Petrás István fotói

Hommage à szegényember

Nagy Balogh Jánosról

adottság, amin tisztességgel nemigen lehet változtatni. De így együtt a haladó gondolkodású és tisztességes magyar ember vallomása olyan csikorgóan hamis hangzású szöveg, aminek minden szava az ellenkezőjét jelenti.

Elszólás ez Dávid Imrének, a sikertelen írónak a szájából? Nem. Még csak nem is egy extrém regényhős torz morálja. Kollektív vallomás, amely ma is elhangzik nemegyszer. Nemcsak elázott „tisztességes magyar emberek" szájából, éjfél felé, hanem fényes nappal, józan beszélgetésben is.

Aranybányák

A regény címét adó apaszív, Dániel Imre szíve attól akar meghasadni, hogy fia, aki letöltötte 57-es büntetését, majd „Svédországot választotta", nem akar hazajönni, sőt, tudni sem akar az apjáról. Pedig ő, a konjunktúra szenvedélyes szimatolója már kész a tervvel:

„Kelenföld most hallatlanul épül, pár éven belül százezer lakos az új házakban. És a szolgáltatások? A béka feneke alatt. Televízió—rádió? Viheti hátán a Körtérre a készüléket. A fiam Stockholmban már színes televíziót javított, azok már előbbre vannak... Beszéltem a tanáccsal. Iparigazolvány? Kezet csókolnak neki! Kezet csókolnak! Egy aranybánya!"

Sokáig és sokféle formában nyugtalanította Mesterházit ez az aranybánya-tünet. Korunknak ez a legendája kétségtelenül ártalmas. Azoknak a keveseknek sem tesz jót, akiknek sikerül — nyeremény, iparengedély vagy kasszafúrás formájában. Még rosszabbat tesz azoknak, akiknek nem sikerül, de gondolataik olyan makacsul döngik körül a meggazdagodást, mint legyek a lámpát.

Utolsó művét, a *Zebegényiek*-et is erről írta Mesterházi. Mi késztet egy jeles matematikust arra, hogy megszervezze a maga aranybányáját: a szippantó szolgálatot? A szegénység. Vagy — matematikusról lévén szó — mondjuk tapintatosan így: a számítás. Mert a matematikusi jövedelemből soha nem tudna összerakni egy lakásra valót a gyerekének.

Végül mindenki jól jár a „nagy sikerű családregény"-ben. A professzor megszabadul anyagi gondjaitól, az emésztőgödrök meg idejében kipucolódnak. De ez a happy end fölöttébb nyugtalanító. Mert közben az igazi aranybánya, a nemzet szellemi kincse rosszul művelődik. Ezt a mindennél gonoszabb pazarlást sokféle fogalmazásban felrótta Mesterházi Lajos a nemzetnek. Még olyan fantasztikus szatirikus formában is, hogy más bolygóról érkezett szuperlények agyvelejét zabálják meg az éhes falusiak, változatos, ízletes módokon föltálalva. (Rakéták, csillagok, receptek.)

Viták az építészetről

Ugyanerről a témáról szól — mint már a címe is elárulja — a *Rekviem egy rendkívüli tehetségért* című elbeszélés. A közelmúlt történelem kripta-szele már az első lapokon megcsapja az olvasót.

„Már a temetés is, ó, ha visszagondolok rá! Hogy ki tekintse a saját halottjának, hisz ennyi csak illenék! De legalább ki búcsúztassa; A BUTI akkor már összeolvadt és lett FŐKÖTI. Szucsek Ottót épp az átszervezés idején jelölték a VÁBI elnökévé. A FŐKÖTI listáján tehát már nem szerepelt. A VÁBI szervezetét és hatáskörét a Minisztertanács még nem hagyta jóvá. Magyarán: se helyiség, se személyzeti lista, még egy nyavalyás kultúros sem, akire az ilyen rendezvényt bízzák.

A halott nem ezeknek a rejtélyes, bár könnyen kijelkulcsolható nagybetűs neveknek lett az áldozata, hanem az építészeti vitának.

Ottó az a csodagyerek, aki már kisgyerekkorában várost ezermesterkedik össze, gyufaskatulyából, színes papírból. Tizennégy éves korában pedig kiselőadást tart osztálytársának (az írónak): legyalázza Schulek Halászbástyáját meg az egész úri közizlést.

„Barmok!... Tornyokat raknak villáikra, denevéreknek; az szép. Bástyákat, amiket először is nem támadnak ellenséges hadak; másodszor: nem védenek meg a köszvényes nagyapák és a hájas papák; harmadszor: még ha védenék, se védhetnék, hiszen stukatúrgipszből és rozsdás drótházból van az egész; negyedszer: ha kőből volna, sem védene a modern fegyverek ellen. De hát az — romantikus! Pfuj!..."

Ellentételnek pedig megmutatja Ottó a Hűvösvölgyben a Napraforgó utca napfényes, tiszta, célszerű villasorát, az akkori — 1930 körüli — budapesti építészet „legmodernebb" mintadarabjait. Annyira jól értesült ez az ötödik gimnazista fiú, hogy még azt is tudja, mivel „fúrják" a Napraforgó utca házait: „Szovjetkockák". Ebben pedig rosszindulat lehetett ugyan nagy adag, de anakronizmus egy szem se. Mert az a budai villaépítészet a Bauhaushoz járt iskolába, az pedig éppen elég baloldali volt ahhoz, hogy nálunk leszovjetezzék. Az akkori szovjet építészetben is továbbplántálódtak Bauhaus kezdemények.

Ha valakinek szemet szúr ez a kamaszkori beavatottság, s fejlődéslélektani abszurdumot gyanít, olvassa el a volt berzsenyistáknak, Vajthó László diákjainak emlékezéseit. Pesten éppen az idő tájt ragályos diákdivat volt roppant jólértesültnek lenni.

Ottó hűvösvölgyi programnyilatkozatának a folytatása is elhihető: *„Ez az utca kirakat. Tisztességes kirakat, de nem több. Húsz év múlva nagyon érzi majd mindenki. Az lesz az érdekes, van-e mögötte árukészlet és milyen."*

S már jövendöl is, sőt, intézkedik: *„... ide kellene hozni a főiskolákat, kollégiumokat, az állatkertet, a sportpályákat. Mindezt úgy, hogy a lehető legkevesebb kárt tegyünk az erdőben, és a természetes látképet is csak annyira módosítsuk emberi beavatkozással, ahogy például a csiszolás módosítja a gyémántot vagy a foglalat. Ne rontsuk el, ahogy ezek az ócska villák: mintha csak szemétdombokkal raknák tele a virágoskertet."*

Szucsek Ottó rekviemje hiteles fejlődésrajz a magyar építészet negyedszázadáról. Csak éppen a neveket — szereplők, folyóiratok, társaságok nevét — változtatta meg Mesterházi.

A *Tér és Forma* folyóirat címe itt *Anyag és Ritmus*. Ebben jelenik meg — a Napraforgó utcai beszélgetés után tíz évvel — Ottó megvilágosító tanulmánya, amire az Eötvös Kollégium filoszai is fölfigyelnek. *„Arról szólt, hogy a modern építészet válságba került, megromlott. Némely képviselői nem értik, vagy szándékosan elfelejtik a hivatásuk lényegét. Annyira keresetten egyénieskednek, hogy műveikben a modernség és az építészet fogalma már nevetséges ellentmondásba jut. Kerülik a szabványt, még ott is, ahol a szabvány nemcsak olcsó és praktikus, de az esztétikum is megkívánná. Extravagánsak és drágák az épületeik. Lényegében ugyanazt művelik, amit a szecesszió vagy az eklektika: becsapnak egy jópénzű, de minden ízlést nélkülöző réteget, a modernség — látszatával... A jövő minden bizonnyal a »házgyárak«« lesz; amelyek futószalagon, nagyipari módszerekkel gyártják majd az épület lehető legnagyobb egységeit: teljes vizes blokkot, teljes szobát vagy szoba—hall—erkélyt is. Nevetséges aggodalom, hogy ez a módszer az építészetet uniformizálná. A Märklin-játék elemi fokozatában alig kéttucatnyi alkatrész kerül a gyerek kezébe, száz és száz mintát állíthat össze, a hajóhintától az emelődaruig. Az építésznek úgy kell gondolkodnia, ahogy a Märklin-játék tervezői gondolkodtak, és azzal a fantáziával kell alkotnia, ahogy a gyerek alkot!"*

A *Rekviem* írásának évszáma 1968. És itt megint helyén való megjegyezni: ezek nem antedatált gondolatok. Voltak jövőbe látó — mondjuk szerényebben: előrelátó — építészek, akik korábban és jobban megoldhatták volna a felszabadulás után ránk váró építészeti feladatokat, ha szabad lett volna nekik előre látni. Ha nem szorítja őket egészen más vívópástra az építészeti vita: a zászlóbontás a historizmus, tehát az epigonság mellett, a funkcionalizmus és a modernizmus ellen.

Az irányítás akkori mechanizmusát is megmutatja az elbeszélés. Látványos, de hamis érvek a pódiumon, adminisztratív intézkedések a háttérben.

Ami ott elhangzott, azt majdnemhogy el lehetne fogadni ma is, olyan szépen hangzik. Például:

„Nem véletlen, hogy a dekadens burzsoázia, amely a maga bukását a sznobság bástyáival is próbálja elodázni, fő élvezője és megrendelője lett ennek a — tisztesség ne essék szólván — művészetnek. Az építészetnek, mint bármely más művészetnek, tartalma csakis egy lehet: az ember. A mi művészetünkben az embernek egy sajátos kategóriája, a diadalmas munkásosztály. A munkásosztály pedig nem a mindenáron nyakatekert formák újdonságát akarja, hanem szépet akar, harmóniát akar, otthonában csakúgy, mint városának utcáin és terein..."

Igen, ez volt az a ritmus, az a hanglejtés, ami ellen akkor nem lehetett appelláta.

Ottó, akinek pályáját, a lelkét már nagy megalkuvások terhelték, megpróbál még beállni a kijelölt új irányba, legalább egy cikk erejéig — aztán föladja a játszmát. Belehal, és nem épületek maradnak utána, csak gondolatok.

Nemzedékünket, Mesterházi Lajos nemzedékét sok történelmi próbatétel szórta szét és kovácsolta össze. Őt a kedvenc maximája, a *derűs realista pesszimizmus* átsegítette a buktatókon. Ez táplálta megértését a gyöngébb alkotású jellemek iránt. És ez érlelte meg emberi hitét, írói hitelét.

DR. SZANISZLÓ JÓZSEF

„Városom megmaradására szemesen vigyázok"

Magistratus fidelissimus? De kihez a „leghűségesebb" a tanács? A néphez? Nem kölcsönös a kapcsolat? A tanács, a nép választott szerve, csak választóinak bizalmát élvezve láthatja el feladatát. A bizalom a vállalt, a támogatott ügybe való beleszólást jelenti. A nép ne legyen „szürke eminenciás", hanem saját sorsának aktív alakítója! Így van-e Nagykőrösön és másutt?

FÓRUM

A Cifra csárda

A tanácsháza

Csigó László felvételei

Nagykőrös az utóbbi másfél évtizedben kétszer is a közérdeklődés gyújtópontjába került, kilépve évszázados elzárkózottságából. Először 1968-ban, mikor várossá formálódásának hatszázadik évfordulóját ünnepelte. Másodszor ez év februárjában, amikor művelődési központjában a közigazgatás tudományos és gyakorlati képviselői azt vitatták meg, hogy a város vezetése milyen tapasztalatokat nyújthat a tanácsigazgatási módszer továbbfejlesztéséhez.

Ez utóbbi nyilvános szereplésére a *Közigazgatási döntés és városfejlesztés* címen nemrégiben megjelent tudományos munka vitája szolgáltatott indokot. A tucatnyi tanulmányt tartalmazó kötet egy Nagykőrösön tartott ténymegállapító vizsgálat eredményeinek foglalata. A vizsgálatot Pest megye javaslatára az ELTE Államigazgatási Jogi Tanszéke foganatosította. *Dr. Berényi Sándor* tanszékvezető egyetemi tanár ugyan akként foglal állást a tanulmánykötethez írt bevezetőjében, hogy Nagykőrös a városfejlesztési döntésekben nem tekinthető tipikusnak a magyar városhálózatban, mert fejlődése olyan történelmi sajátosságokkal rendelkezik, melyek jelenére és jövőjére is hatást gyakorolnak. A helyszíni vita, az országos sajtóvisszhang, nem utolsósorban pedig a Rádió „Ki fejleszti Nagykőröst és kinek?" címen sugárzott műsora utólag mégis mind azt bizonyították, hogy a város fejlődésére jellemző történelmi sajátosságoknak s mostani igazgatási mechanizmusának összevetése másutt is gondolatébresztő lehet. Mindenütt, ahol a tanácsi demokrácia kiszélesítésén, azoknak az akadályoknak elhárításán fáradoznak, amelyek ez idő szerint még gátolják az állampolgároknak, közelebbről azok képviselőinek: a tanácstagoknak érdemi beleszólását egy-egy település sokoldalú

rolt rá. Igaz, Nagy Balogh már az expresszionista művész feldúlt érzelemvilágával használja ecsetjét és tollát.

Stílusát tekintve vitathatatlanul magányos alkotó. Szemléletével azonban már korántsem áll egyedül. Nézzük csak a képeit! Mintha szobrász alkotta volna őket: tömör formákba sulykolt figurákat és tárgyakat látunk. Festményein — divatos kifejezéssel élve — nem a színek hordozzák a művészi üzenetet, hanem a plasztikai értékű formák. Egyáltalán: festményeit épületekre jellemző szerkezetesség jellemzi. Ezáltal szinte időtlen véglegességet árasztanak az edények is, a figurák is.

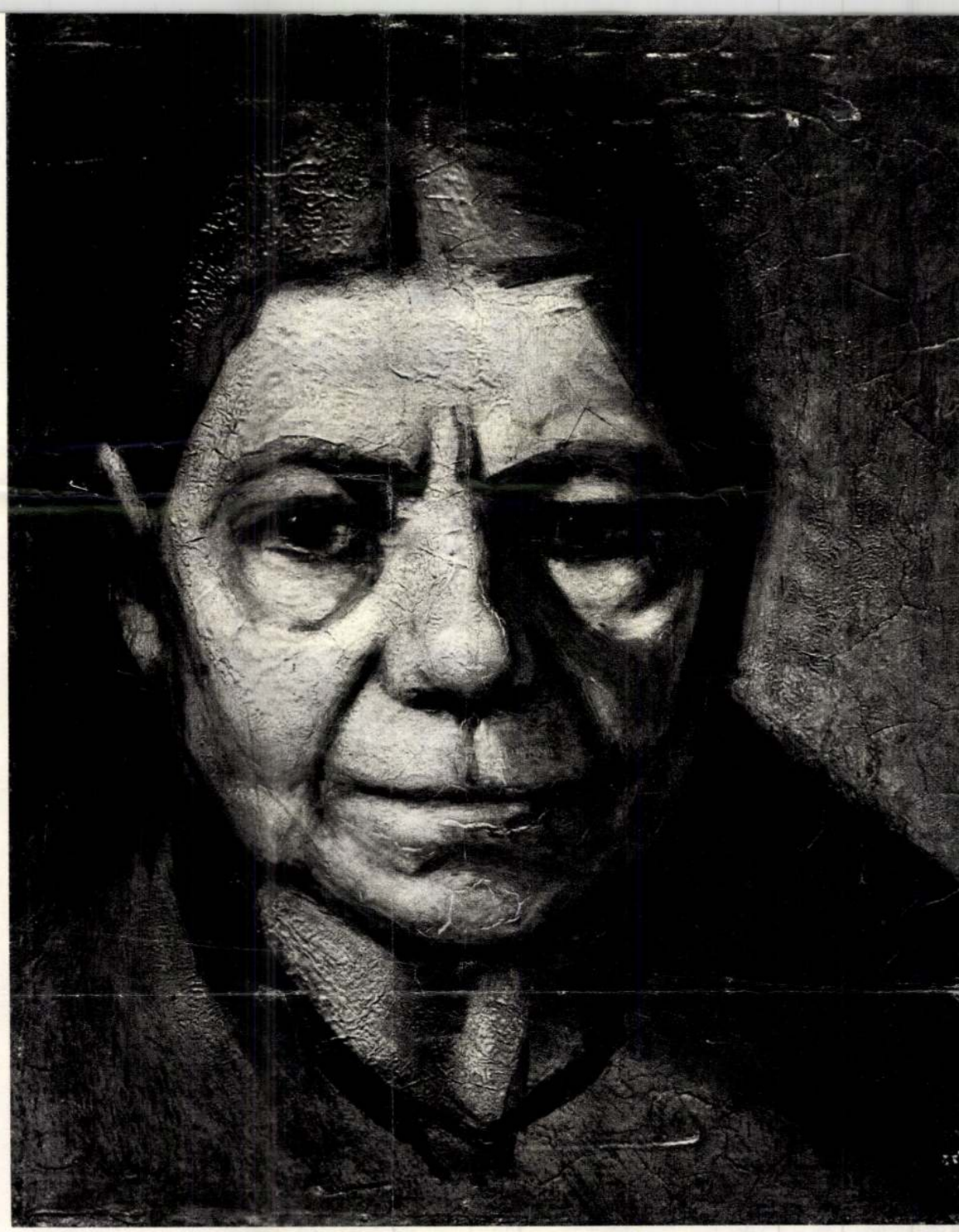

A művész anyja

Ez a szerkezetesség nem időtlen tulajdonság. Egyáltalán nem az. Nagy Balogh akkor — a tízes évek első felében — festi legjelentősebb műveit, amikor Nyolcak néven táborba szerveződnek a haladó művészek, s útjára indul a modern magyar festészet. Ez a magyar festészet Cézanne-t vallja ősének, az ős Cézanne-ban pedig az építőt fedezi fel és méltatja követésre. Lukács György írta róluk: „Az új művészet architektonikus a régi, az igazi értelemben."

Akármennyire paradoxonnak tűnik, ezt az építő programot, architektonikus szemléletet a Nyolcak műveiben elsősorban még mint szándékot fedezhetjük fel. A Nyolcakkal egyidőben – ám elvonultan, magányosan, ismeretlenül — alkotó Nagy Balogh János azonban tökéletesen megvalósította. Festményei a szó teljes értelmében emlékművek, mert építészeti műként megalkotott festményekben állítanak maradandó emléket a munkásembernek.

Emlékművei — kicsiny méretük ellenére — monumentálisak. Nagy méretbe kívánkoztak. De a történelmi körülmények nem tették lehetővé, hogy Nagy Balogh monumentális freskókat készítsen.

Életműve kivételes jelentőségű. Ezt a kivételes jelentőségét ismeri fel a Magyarországi Tanácsköztársaság (komoly összegért vásárolnak tőle), de felismeri a két háború közötti magyar piktúra is. Pontosabban: az a vonulata, amely a tízes évek forradalmi művészetét tartotta követendő hagyománynak. Ennek a két háború között indult magyar festészetnek kiemelkedő mestere Barcsay Jenő, akiben a legméltóbban folytatódnak Nagy Balogh felfedezései. Barcsay megtanulta elődjétől: hogyan lehet a kis felületet monumentálissá tenni a formák hangsúlyozásával, s hogyan lehetséges néhány egyszerű tárggyal a pillanat atmoszféráját érzékeltetni. A festőállvány fegyelmező konstrukciós rendjét is alighanem Nagy Balogh fedezte fel Barcsay számára.

Tévedés ne essék: nem Barcsayt kívánom lefokozni. Ellenkezőleg: az a tény, hogy Barcsay nagyszabású életművében folytatásra találtak Nagy Balogh festői eszméi, a nagy elődöt minősíti. Azt jelzi, hogy amit Nagy Balogh alkotott, az fontos volt régen, és fontos ma is. Immár elidegeníthetetlen része a magyar művészetnek.

Vázlat

Földmunkás

nak lehető legnagyobb ellentéte Nagy Balogh puritánsága. Beéri egy-két témával. Csendéleteket, kubikosokat és önarcképeket fest. Ezeket is a lehető legvisszafogottabban. Csendéletei a szó eredeti és festészeti értelmében egyaránt szegényesek: olcsó tányérokat, bögréket, esetleg zsömlét vagy lámpát látunk rajtuk.

Mégis felfedezhetők rokon vonások e nagy magányosok között. Miként Csontváryé vagy Gulácsyé, Nagy Balogh János piktúrája sem sorolható a kor egyetemes stílusáramlataihoz. Ha mégis skatulyázásra kényszerülünk, akkor valamiféle megkésett realizmust említhetünk. A múlt század derekán működött barbizoni festők látásmódja — Millet-re gondolok — kétségkívül nagy hatást gyako-

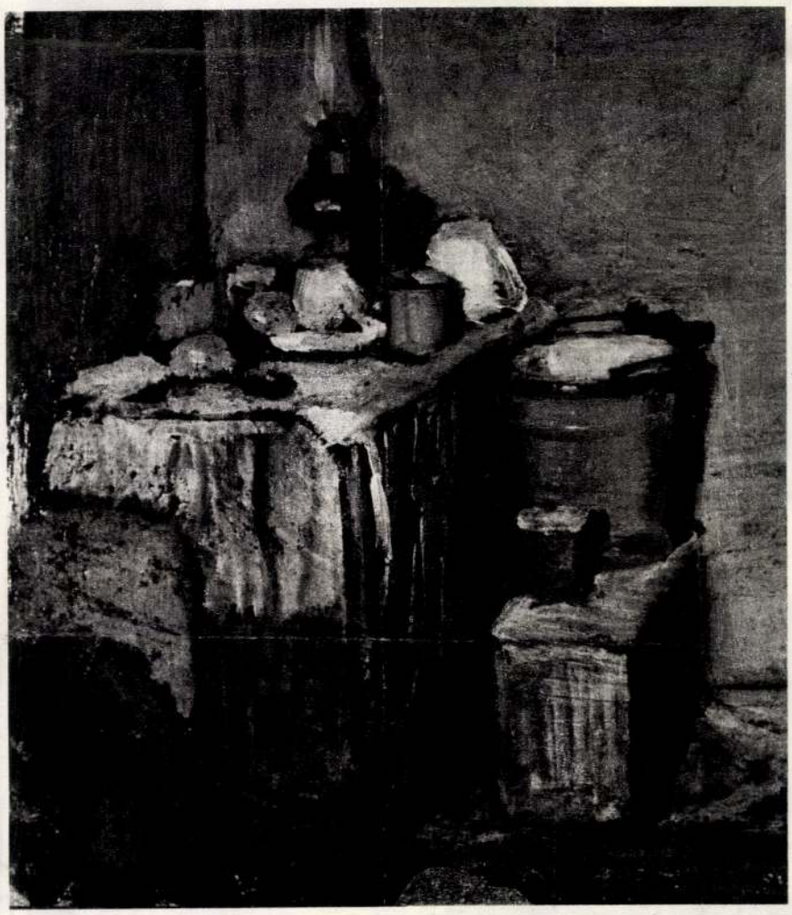

Konyhai csendélet

Mezőn

Kubikos

Földmunkások

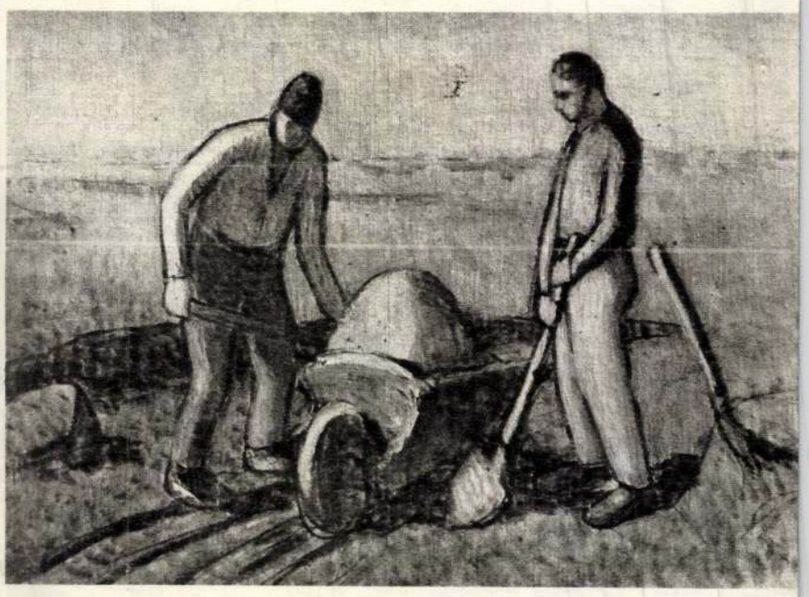

A századelő, amelynek szellemi élete az egyéniség szótól volt hangos, magányos nagyságok sorát produkálta a magyar festészetben. Nemcsak egzaltált egyéniségekről tehetünk említést, mint amilyen a tudatalatti érzéseit felfejtő Gulácsy Lajos vagy a vízióit megfestő Csontváry volt, hanem szinte a szürkeségig szerény életű mestereket is találunk e nagy magányosok között. Közülük talán a legmagányosabb és egyben a legszerényebb Nagy Balogh János.

Tanult az Iparrajziskolában, látogatta az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamait, sőt, — nyomorral fizetve érte — megfordult Münchenben is, 1899-ben. Mégis autodidaktának kell tekintenünk. A művészeti élettől elvonultan dolgozott, nem vett részt kiállításokon. Neki a festészet kedvtelés volt. Ha úgy tetszik: hobbi. Közhelyfordulattal élve — szobafestőként kereste szegényes kenyerét.

Csontváry vagy Gulácsy — bár festészetük közé nem tehetünk azonosságjelet — színek és motívumok kavalkádjával dolgozott; fantasztikus tájaival és jeleneteivel mindkettő valósággal elkápráztatja a nézőt. Ennek a pompá-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979
BUDAPEST
Nagy Balogh János festőművész

Mondrian, Piet 50, 201
Monet, Claude 7, 121, 140
Muche, Georg 81
Munch, Edvard 9, 118
Munkácsy Mihály 126, 134, 137, 138, 139, 140, 142, 228
Muthez, Richard 220

Nagy Balogh János 169, 174
Nagy Sándor 201
Nolde, Emil 7, 8, 114
Nemes Lampérth József 170, 171

Nyergesi János 174

Paál László 134, 139
Paizs–Goebel Jenő 168
Passuth Krisztina 236
Pataki Gábor 236
Pechstein, Max 80
Perlrott Csaba Vilmos 126, 158–159, 160
Petőfi Sándor 126
Péri László 81, 92, 96, 203, 211, 213–214, 241
Picasso, Pablo 14, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 124, 151, 163, 201, 203, 205
Piloty, Karl 133, 136, 168
Pissarro, Camille 121, 140
Poelzig, Hans 48, 51
Poussin, Nicolas 90
Pór Bertalan 98, 162, 164–165, 172, 200
Prinzhorn, Hans 64
Pru'dhon, Pierre Paul 118
Puni, Ivan 11, 29–31

Raffaello 184
Redon, Odilon 118
Reinhardt, Max 91
Rembrandt 7
Renoir, Pierre August 119, 120, 121, 140
Rippl–Rónai József 85, 126, 143, 144–148, 149, 150, 153, 154, 161, 174, 178
Rousseau, Henri 118, 186, 187, 216

Scheiber Hugó 199–200, 241
Schelfhout, Lodewijk 8
Schlemmer, Oskar 81
Schlichter, Rudolf 81
Schmidt–Rottluff, Karl 8, 80
Schönberger Armand 158, 163
Schrade, Hubert 88, 89
Schwitters, Kurt 12
Signac, Paul 7, 140
Simon J. György 182
Sisley, Alfred 121, 140
Slevogt, Max 7, 80
Steinmetz, Georg 91

Székely Bertalan 125, 131, 133–136, 137, 140, 172
Szinyei Merse Pál 136, 140, 141, 142
Szobotka Imre 160
Szőnyi István 134, 153, 167, 168–169, 170, 215

Tatlin, Vladimir 28, 45
Terborch, Gerard 19
Thorn–Prikker, Jan 8, 201
Tihanyi Lajos 118, 154–157, 158, 161, 163
Tiziano 89
Togores, José de 82
Toorop, Jan 8, 201
Toulouse–Lautrec, Henri 121
Tour Donas, Marthe 11

Uitz Béla 153, 165, 166–168, 170

Vallotton, Félix 146
Vaszary János 134, 141, 142, 143, 148–150, 169, 174
Vámosi Pál 241
Velázquez 119
Vlaminck, Maurice 82
Vuillard, Edouard 146

Walden, Herwarth 7
Westheim, Paul 89
Whistler, James 7, 146
Wolf, Georg Jacob 89
Wucher, Mónika 236

Zahn, Leopold 118
Zola, Emile 126

Kállai Ernő: Összegyűjtött írások. Válogatás nyolcvan cikkből, dokumentumból 1912–1925. Bp. 1999, Argumentum — MTA MKI

Nagy Szelay János

Szerénycy és puritán Tisztelsáy jellemzi művészetét

Kincsy János - Festő voltam és vagyok

24 oldal

Nagy-Balogh

Nagy-Balogh síremlékét a Kerepesi úti temetőben Borsos Miklós készítette.

Horváth Béla: Borsos Miklós siremlékei.
Művészet, 1976. szeptember - 16.oldal.

Nagy Balogh

Méltatás

Horváth Béla: Dekorativ képek.

Müvészet, 1976.szeptember - 22.oldal.

Nagy Balogh János, festő

L. Egry J.

Kalmár S.: Egry József ... 528-536.

Jelenkor, Pécs, 1946. június

XIX/6

Nagy Balogh János

Méltatás

Menyhárt László: A Gresham normatív esztetikája.
Művészet, 1976. december - 16. oldal.

Nagy Balogh János festőművész az elmúlt évben Munkácsy Mihály- és Nagy Balogh János emlékkiállítását rendezték meg Hatvanban.

Szabad Föld, 1976. jan. 11.

Szabó Gyula: Hat festő Hatvanban.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

"KAPÁLÓ ASSZONYOK",c.müve.-Proletárfestő.-Az ő mezei mu munkásaiban érezzük azt a szükségszerüséget,a munkának azt az etikáját,mely a munkást azéletet adó földdel ösz szeköti.Apró képekben is monumentálisan ható leegysze rüsitett formákkal érezteti a munka egyenletes,lassú tit ritmusát,.tompa,világos szineivel is aláfestve képeinek komoly hangulatát.Irta Kelp Anna. 383.old. 30.jegyz

KORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye Múzeumaiból, Szentendre, 1975

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

Kernstok kisemizett,páriaéletre kényszeritett emberei is állnak a munkaerkölcs ama fokán,mint Nagy-Balogh nem egyszer Millett-től kölcsönzött kompozicióban mozgó figurái.A magyar és francia paraszt közti különbségről Nagy Nagy semmit sem vett észre.És abból a nagy átalkúlásból sem,mely az utolsó 30-40 évben a magyar társadalomban végbement. 383.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

NAGY-BALOGH JÁNOS, festő

Kubikusképei,melyek mozd ulattanúlmányok inkább,alig éreztetnek valamit ábrázoltjai emberi életéből.Hogy a munka etikáját mintegy Kernstok felfogásával és alakjai val szemben az ő mezei munkásaiban éreznők újra,máskülönben sem állja meg a helyét.Mert Kernstok"Őszi munka" 1898."KUBIKUS",1899.-"Kapáló asszonyok"ugyanúgy tükrözik a mezei munkás etikáját,az életet adó földdel,mintNagy-Balogh képei. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

"TALIGÁSOK", c.müve.-Érezzük rajt azt a szükségszerüséget, a munkának azt az etikáját, mely a munkást az életet adó földdel összekapcsolja. Apró képekben ismonumentálisa ható leegyszerüsitett formákkal érezteti a munka egyenletes, lassú ritmusát, -tompa. világos szineivel is aláfestve képeinek komoly hangulatát. 383.old. 30.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről, 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

"MEZEI MUNKÁSOK", c. müve. - Proletárfestő. Az ő mezei munkásaiban érezzük azt a szükségszerüséget, a munkának azt az etikáját, mely a munkást az életetadó földdel összekapcsolja, Apró képekben is monumentálisan ható leegyszerüsitett formákkal érzékelteti a munka egyenletes, lassú ritmusát, -tempa, világos szineivel is aláfestve képeinek komoly hangulatát. 383. old. 30. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

Nagy Balogh János, festő

— NAGY BALOGH JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ emlékkiállítása pénteken nyílt meg a Miskolci Galériában. A Budapesti Nemzeti Galéria tulajdonában levő művekből válogatott tárlaton több mint 50 festményt és 20 grafikát mutatnak be.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. jan. 17.

Nagy Balogh J. festőművész

Ekes Artúr kritikus gondozta 1911-ben a Nyugat első költői antológiáját és a képzőművészeti kritikusnak új élményt adott. Nagy Balogh művészetének első apostola volt és hűtlen transzponálta szimbolizmusnak formanyelvét, mint szemléletes dráma bűvöletét jellemezte.

Rába György: Babits és tanai hűséges emlékezetéért.
Napjaink, 1976. aug.

Nagy Balogh János

A volt népi kollégiumok lépőrömüvészei három kollégiumot szavaztak, Déri Huber Istvánról, Derkovits Gyulából és Nagy Balogh Jánosról elnevezett intézeteket.

Horváth György: Ismeretlen szelek nemzedéke, Tükör, Budapest, 1976. dec. 12.

Magy Balog János

festőmüvész

— **Szombaton délben** a debreceni Déri Múzeumban Nagy Balogh János festőművész alkotásaiból nyitottak meg kiállítást. A tárlaton a művésznek több mint harminc alkotását láthatják a látogatók.

A müvész alkotásaiból kiállitás nyilt

a debreceni DÉRI MUZEMUM-ban.

Népszava, 1977.feruár 20. 12.oldal.

Nagy Balogh János festő

— NAGY BALOGH JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton a debreceni Déri Múzeumban; a tárlaton a művész több mint 30 alkotását mutatják be.

-14.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1977. febr. 20.

Nagy-Balogh János (1874-1919):

■ **29. Földmunkások, 1910-es évek első fele**
olaj, vászon, 35X30 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

■ **30. Kubikos, 1910-es évek első fele**
olaj, vászon, lemezpapír, 29,5X33 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Az Újpesten, majd Kispesten lakó festő- és mázolómunkás magányos festőművészként él és alkot. Konyhabelső, anyja portréja, önarckép a fő témája, s végül az egy-egy kikötőmunkással, vasútépítő jelenettel kísért kubikos-ciklus. Egyéni stílusának rokontalan egyszerűsége, formáinak tömörsége, színeinek szinte nyomasztóan mértéktartó, redukált skálája teszi annyira különössé ezt a nagyon zárt világot. Figyelemre méltó az is, hogy munkásfestőt foglalkoztat először ennyire tudatosan a kubikos alakja, ez a jellegzetesen agrárproletár-típus (habár később, a két világháború között is csak nagyvárosi művészek, mégpedig szocialisták figyelmét kelti fel ez a téma). Míg a századforduló agrárproletár-ábrázolásai inkább az egyének kiszolgáltatottságát hangsúlyozzák, a Nagy-Balogh-féle művészi általánosításból egy másfajta és más fokú társadalomkritika, az egyént nivelláló társadalmi kiszolgáltatottság nyomasztó tudata bontakozik ki.

Aradi Nóra Munkásábrázolás a magyar festőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

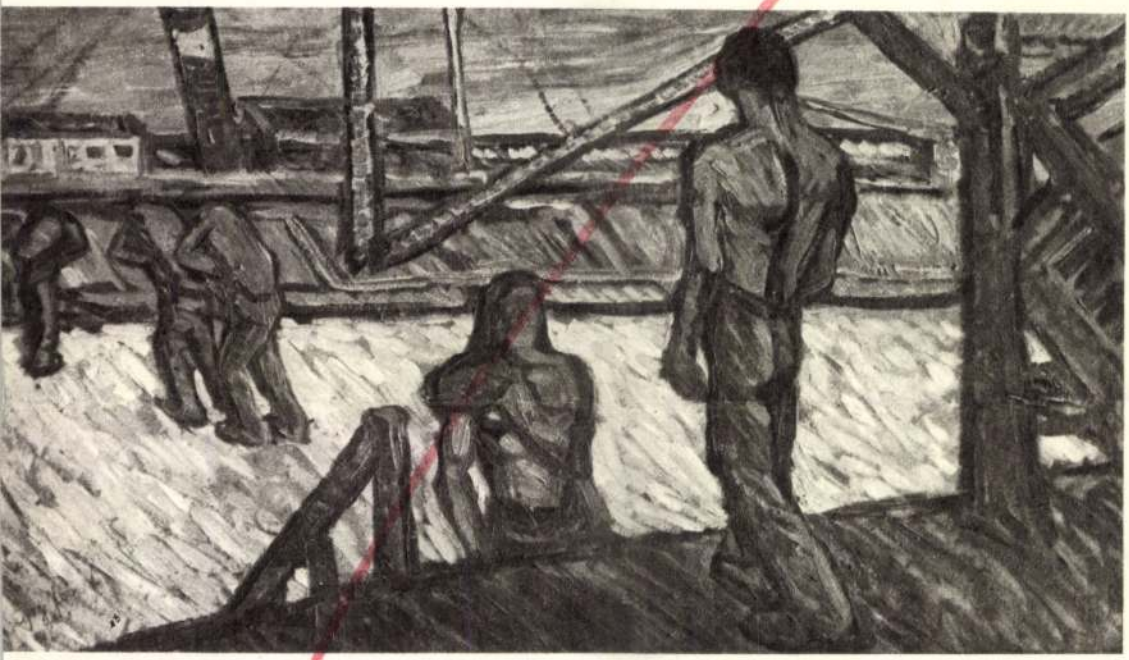

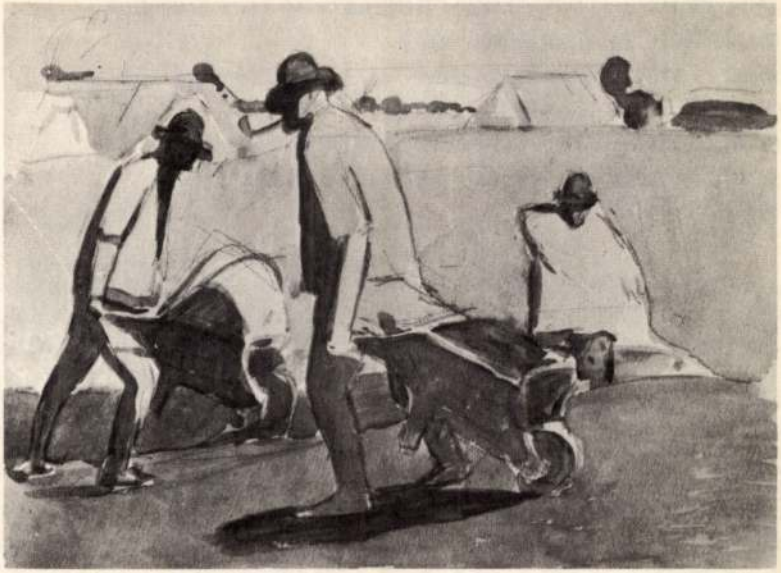

Biró Mihály (1886-1948): Kalapácsos vörös ember

- **31. Népszava-plakát, 1913**
- **32. 1919. május 1., plakát**
- **33. Kovács-embléma, 1914**
- **34. A KMP 1932. május elsejei röpcédulája**
- **35. Raszler Károly (sz. 1925): 1919 II., 1959**

rézkarc, 32X24 cm

A kalapáccsal lesújtó vörös alak, a szociáldemokrata pártjelvénnyé, emblémává általánosuló figura a magyar művészet annyira egyértelmű munkáserő-szimbóluma, hogy utóbb a munkáshatalom, a tanácshatalom jelképévé is vált. Ilyen jelentéssel alkalmazzák egy 1922-es kínai sztrájkbrosúra címlapján, antifasiszta olasz röpcédulán az 1930-as években, sőt, 1970-ben egy olasz anarchista plakáton is feltűnik. Nem szükséges itt és most részletezni a plakát annyiszor elemzett képi sajátosságait, a forradalmi vörös színből, a munkáserőt jelképező szerszámból, a lesújtani kész mozdulatból, a hatalmas izomzatú munkásalakból teremtett, egész szimbólumrendszert tömörítő jelképet. A nemzetközileg ható képi megfogalmazás az iparilag elmaradott, de egyre élénkülőbb forradalmi mozgalmakkal terhes magyarországi társadalmi helyzet terméke, s így lett a forradalomra készülők agitatív eszköze. Formarendjét, stiláris sajátosságait az is meghatározza, hogy eredetileg plakátnak készült; ez magyarázza a fogalmazás tömörségét, az attributumok szembetűnő szerepét, a századforduló munkáseszményének stilárisan némileg szecessziós rögzítését.

Nagy Balogh János festő-

Kiállítások

Nagy Balogh János emlékkiállítását február 19-én nyitják meg a debreceni Déri-Múzeumban. *Varga Magbert* festőművész a Műcsarnok Adolf Teremben állít ki február 18-tól. *Varjasi Tamás* iparművész bőrtárgyai a Csiliben lesznek láthatók ugyancsak 18-tól.

—: Kiállítások

Esti Hírlap, Bp. 1977. febr. 15.

2.

Nagy Balogh János

A szocialista nyomoruságot kendőzetlenül,mi-
melés nélkül,soha semmit mellé nem beszélve,lenyügöző
kifejezőkészséggel dokumentálta ország-világ elött.

Pogány Ö.Gábor:A Magyar Valóság
/Főv.Képtár Kiállitásai XXV.Bp.1948.IV./

Kritikák és képek 1945-75 Bp.Corvina 1976.
99-100.old.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

A Debreceni Ady Társaság Képzőművészeti Osztályának egyik vezető tagja volt.-Szenvedélyesen gyüjtötte ismereteit az európai művészet nagy haladó korszakairól,-kortárs magyar festőkről.-Az elsők között méltatta Nagy Balogh János életmüvét. 762.old

SZ. KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőmüvészei 751. old.

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975

NAGY BALOGH JANOS, festo

A Pécsi modern Magyar Képtár történetében jelentős volt a Pompa-gyüjtemény beolvadása. Lehetővé vált a XX.sz-i magyar művészet egységes bemutatása. Jelentős művekkel bővült, többek között: Nagy Balogh Janosnak: "ÖNARCKÉP", cimü művével. 287.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János emlékkiállítása Miskolcon a Galériában nyílt meg januárban 18-án.

-----: Kiállítási naptár.

MŰVÉSZET, 1976.február - 48.oldal

1821

Nagy Balogh János festőművész

1975. V. 31. 19.30 D. /11/

Tv. Híradó.

- Jóestét kivánunk. Forgalmas hétvégénk van a világpolitikában.

- Itthon pedig híven a hétvégi szokásokhoz, ismét a kulturális események voltak többségben. Szolnokon tartották a Könyvhét vidéki megnyitóját. Kaspesten szobrot állitottak az 1919-ben elhunyt Nagy Balogh János festőművésznek. Balatinalmádiban összeült az europai ifjuásgi és diák szervezetek harmadik konzultativ tanácskozása, amelyen előkészitik az europai fiatalok jövőévi kontinentális találkozóját. És, holnap lesz a padagógus nap. Igen nehéz erről egyszerüen szavakkal beszélni hiszen itt a studióban, és ott a képernyő előtt, valamennyien nem utolsó sorban egykori tanáraink jóvoltából lettünk azzá, akik ma vagyunk. Nem is olyan nagyon régen az ország egyes tájain az ott élők irástudatlanságáról voltak hirosek, ma pedig nyugodt lélekkel kitehetnénk az országhatáron a határjelző karók mellé a táblát, Magyarország a diákok országa. Könnyű elképzelni, hogy ebben a változásban mennyi-mennyi fáradozása van a tanitóknak, tanároknak, egészen az egyetemi professzorokig. Valaha a nemzet napszámosai voltak, ma talán az volna mélta, ha ugy neveznénk őket, a nemzet jövőjének munkásai. Meglehet, hogy ezek a szavak is sokhelyütt elhangzottak ma az országban, városokban, falvakban, tanyákon, azokban a

1975. V. 21. 19.30 h. /II/

Gy. Kiyadó.

- Jóesteét kívánunk. Forgalmas hétvégénk van a vízipolitikában.

- Itthon pedig nincs a hétvégi szokásokhoz, lesét a kultúrélia csemegék voltak tudatában. Szelemkom tartottak a Könyvhét vásári megnyitóját. Meglepetés csokrot átfirtettek az 1919-ben elhunyt Nagy Balogh János festőművésznek. Delatinalmáldban Szesellt az europai Tjuhagi de ilyk szervezetek hazánkik konzultatív tanácskozása, amelyen előkészítik az europai filatelia jövőjét kontinentális találkozóját. Ez, holnap lesz a pénzügye nap. Igen sokan arról egyszerűen szavaztak beszélni hiszen itt a ezutáldán, ez ott a kényszerű eltt, valamennyien nem utolsó sorban szívesen tanácsaink jövőtlkről lettünk szava, mikk ma vagyunk. Nem is olyan régen az orszag egyes tájna az ott élők irányítanságával voltak kiszesk, ma pedig nyugott iélekkel itthontünk az orszégbatáron a hétköznapi kerek mellé a tűzét, magyarszeg a diákok szerége. Könnyű elképzelni, hogy abban a vitoszében mennyi-mennyi férdoaása van a tanítóknak, tanárcknak, egésznen az egyetemi professzoroknig. Valóba a nemzet csperedmosat voltak, ma talán az volna mélta, ha egy nevezénk éket, a nemzet jövőjének munkaai. Meglepet, hogy csak a szavak is sokolyütt elhangzottak ma az orszégban, valószokban, fáttyakban, tanyákon, szokban a

kicsi és olykor szürke iskolai termekben, amelyeket csak a gyerekzsivaly tud igazán otthonossá tenni.

- Kispest, Ady Endre uti általános iskola. Mint az ország több száz iskolájában ma délelőtt mát is ünneplőbe öltöztek a kisdiákok, és virággal köszöntötték tanárnőiket, tanáraikat, a pedagógusok napján.

- Szeretettel köszöntjük - a pedagógus nap alkalmából.

- Köszönöm szépen a megemlékezést.

- A félszeg mozdulatok kiséretében előadott versek, az ünnepelteket köszöntő dalok, mind-mind arra a munkára emlékeztették a pedagógusokat, és természetesen a szülőket is, amelyet ebben a tanévben végeztek a tanárok azért, hogy a gyermekek fizikailag, és szellemileg gyarapodva kezdjék meg a szünidőt és készülhessenek a következő esztendőre. Ebben az iskolában is külön megemlékeztek azokról az idős pedagógusokról, akik a katedrán eltöltött hosszu évtizedek után most nyugdijba vonulnak. Mi is szeretettel köszöntjük a pedagógusokat.

kicsi és olykor eszköze iskolai tanításban, amelyeket csak a gyerekszivaly tud igazán otthonossá tenni.

- Kisperes, Ady Endre egy élményszerű iskola. Mint az orosz több más iskolájában ma dédelgett két is lehetőséget biztosít a kiadókok, és vizsgáznak kísérletektől tanárokat, tanárokat a pedagógusok napján.

- Szeretettel kísérletjük - a pedagógus nap alkalmából.

- Köszönöm szépen a megemlékezést.

- A félszeg mondatokat kiegészítésen elégedett versek, az önnek pártolóket kösszönte más, mind-mind arra a munkára emlékeztet-tek a pedagógusokat, és tanárok tesz a szülőket is, amelyet ebben a tanévben végeztek a tanárok szét, hogy a gyermekek fizikailag, és szellemileg gyarapodva kezdjék meg a szünidőt és készülhessenek a következő esztendőre. Ebben az iskolában is külön megemlékezés ancorról az idős pedagógusokról, akik a katedrán eltöltött években után most nyugdíjba vonulnak. Mi is szeretettel köszöntjük a pedagógusokat.

Emlékezés a proletár festőre

Ünnepi megemlékezés színhelye volt augusztus 2-án, Nagy Balogh János, a proletárfestő születésének 100. évfordulóján egykori lakóhelye, az Ady Endre út 43. szám alatti ház. A kispesti proletárfestő 1874. augusztus 2-án született. Rövid életét mázolósegédként kezdte. Az első világháborúban, szerencsétlen sérülés folytán elvesztette jobb kezét, de nagy önakarattal bal kézzel is tovább alkotott. Festményein elsősorban munkásokat, a munkásemberek mindennapi életét, hétköznapjait ábrázolja. Nem is csoda hát, hogy munkáját, *életében csak a Tanácsköztársaság idején becsülték meg. Munkássága a felszabadulást követően emelkedett igazi rangjára.* 1919. november 22-én halt meg.

E rövid életútra emlékeztek az emléktábla koszorúzási ünnepségen megjelentek. Az emlékbeszédet dr. Kóczán László, a Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottságának titkára mondta el. A rövid kis ünnepség végén koszorút helyezett el az emléktáblán Budapest főváros XIX. kerületi Tanácsa, a Hazafias Népfront XIX. kerületi Bizottsága, valamint a Művészeti Szervezetek Szövetsége.

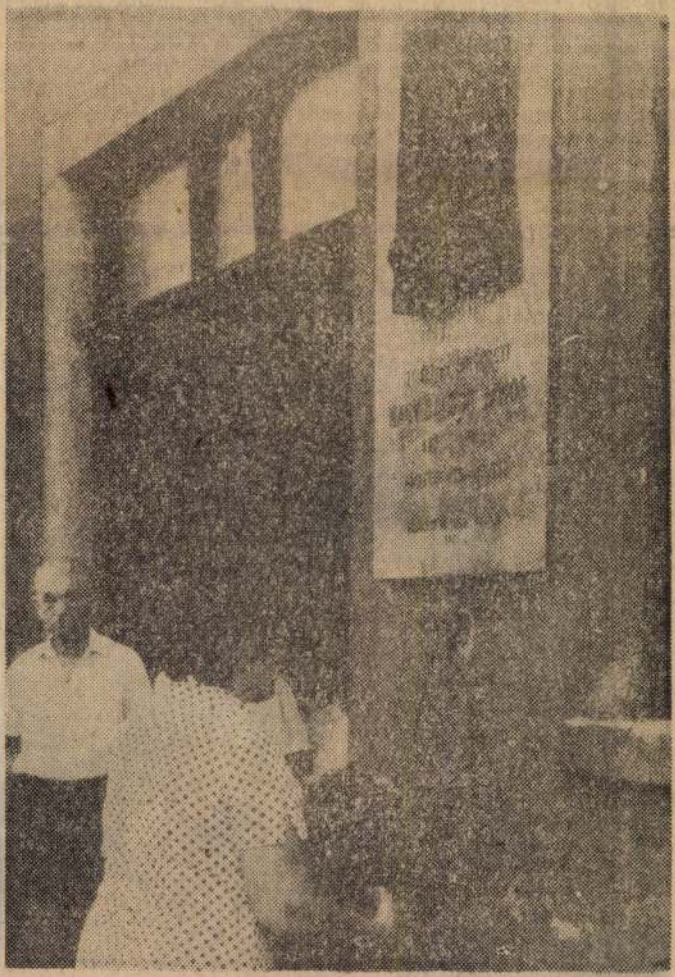

Az 50-es években sokszor mentünk vidékre agitálni. Teherautóval mind-mind csupa fiatal, nagyon kellemes kirándulások voltak ezek, hiszen nemcsak az agitáláson volt a hangsúly, hanem a kiruccanáson és azon, hogy együtt lehettünk. Emlékszem egyszer Bodajkra mentünk. Az eset kuriózuma az, hogy n[illegible] mi voltunk ott [illegible]álni, hanem az öreg Mindszenty [illegible] Pontosan ak[illegible]ztünk meg a faluba, tele am[illegible]ben, amikor nagyban folyt a [illegible] nagyja áhitattal énekelt. [illegible]ával ismét megfordultam [illegible]l, az akkori és a mostani v[illegible]. A régi bányászvityillók helyén ma modern csoda[illegible] állnak és minden, minden megváltozott.

Nem sokkal ezután átkerültem a könyvelésbe. Mivel az iskoláimnak ez a munkakör jobban megfelelt, az sem tudott visszatartani, hogy főnököm megigérte — akkor így mondták a hitelesítő asztalt — önálló „hit.-asztalt" kapok. A könyvelés akkoriban a „rumlikörben" volt. Így hívtuk, mivel előtte szeszesital kimérés volt, most itt szemben a vállalattal eszpresszó. Ténylegesen rumlikör volt, hiszen egy helyen zsúfolódott össze a pénzügyi osztály, a könyvelés, a főkönyvelő, a macskák és az egerek. Emlékszem, egyik reggel, amikor kinyitottam a szekrényemet, nagyon megrőkönyödtem, az előző nap még egyedülálló cicusunk, aznap már családjával együtt az egyik polcon rendezte be otthonát. Ekkoriban állóeszköznyilvántartó voltam, együtt dolgoztam a hírhedt „halálbrigáddal", ők voltak a leltározók. Előfordult olyan, hogy egy szekrényre 2 leltári számot tettek, vagy egy fa műszerdobozt, mint egyajtós szekrényt vettek fel. Egyik leltárellenőzésemkor, a pincében levő generátor számát akartam egyeztetni. Valami csoda folytán ugyanabban a pincében tárolták a krumplit is, és közölték velem, ha nem teszek le erről a szándékomról, vagy megmászom, vagy elhordom a krumplihegyet. Én az előbbit választottam. Ez az eset egy kicsit kiborított, mikor panaszkodtam, Kelemen elvtárs azt mondta „minden munkának meg kell találni a szépségét". Akkoriban pénzjutalom helyett tárgyjutalmakat adtak, én is kaptam egy kis torontáli szőnyeget, ami akkoriban nagy szó volt, és borzasztóan örültem neki.

Egyszer rendezett a gyár egy hajókirándulást Leányfalura. Egy egész hajót megtöltöttünk, mivel majdnem mindenki eljött a családjával együtt, még a vezetők is.

Aki emlékezik: Franczl Ilona

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magy Bologh Gábor

1974 AUG 20

Villamos Mérőműszer

Nagy Balogh János szobrának

1021

1975.V.31.Kossuth 12.oo Gné

Déli krónika

Kispesten felavatták Nagy Balogh János proletár festő szobrát.

Az eseményről Szatmári Ilona tudósit.

- A Kispesti Vekerle telep árnyas virágos központjában a Petőfi téren szobrot állitottak Nagy Balogh Jánosnak, a magyar képzőmüvészet első nagy proletár festőjének. Tavaly melékeztünk meg a müvész születésének loo. évfordulójáról. És akkor határozta el a munkáskerület tanácsa és a képzőmüvészeti lektorátus, hogy elkészitteti a nagy proletár müvész egész alakos szobrát.

MTV.Zj.Fosmith 12.oo óre

Déli krónika

Kispesten folyamatban Marx Károly János proletár fesztivál megkezdődött.

Az eseményről Szatmári Jónas tudósít.

- A Kispesti Vörösfény telep dolgozói virágos köszöntésben a Petőfi téren megnyitott állítottak Marx Károly Jánosnak, a magyar képviselőnek első marx proletár fesztiválnak. Tavaly mélékeztünk meg a munkáskerület tanácsa és a képzőművészeti lektorátus, hogy elkészítteti a marx proletár művész egész életét megörökít.

Nagy Balogh Jánoskétkezü munkásként élt tengődve nyomorogva Kispesten a város peremén. Itt festette meg környezetét itt készültek anyjáról és önmagáról ismert és hires portréi. Itt rajzolta, festette meg a század első évtizedében a Vekerle telep épitésén dolgozó kubikusokat, munkás embereket. 1919-ben halála előtt néhány hónappal, a Tanácsköztársaság müvészeti direktóriuma figyelt fel először a proletár festő kivételes tehetségére. Életében először ugyancsak a direktórium döntésére vásároltak tőle nagyobb összegért képeket, méltó helyére a muzeumba juttatva alkotásait. Alakját kőbefaragva Marcsa István szobrászmüvész készitette el. A szobor önarcképein megfestett jellegzetes tölcséres kalapjában, konyhai zsámolyon ülve ábrázolja a festőt, ölében palettával, jobb kezében ecsetet tart. És mintha most is figyelné a Vekerle telepi parkban a körülötte zajló életet. Nagy Balogh János szobrát a Fővárosi Tanács elnök helyettese Farkaszinszky Lajos avatta fel délelőtt 11 órakor. Majd a XIX.kerületi Tanács a kerületi Népfront Bizottság, és a kispesti iskolák diák küldöttei a proletár festő szobrának talapzatánál elhelyezték a megemlékezés virágait.

Mary Baloghnak lehetetlenné munkáskezet élt temetője nyomorúsága kiáporoztam a vérre pereimben. Itt festette meg körmyesztét itt kósztlek anyjával és ünnepével lemert és bírse portyárai. Itt rajzolta, festette meg a szakadt alad évtizedeken a Vaker-le teljes építésén dolgozó munkásokat, munkás embereket. 1919-ben halála előtt néhány hónappal, a Tanácskörtársaság művészeti direktóriuma ítélyelt fel előszór a proletár festő kivételes tehetségére. Életében előszór ugyanosak a direktórium ünnepélyes vásárlásak téle nagyobb összegért képeket, mégis Molyére a mennyiben jutatva alkotásait. Alakjét kőbe-faragva Marcus Istvén szobrászművész készítette el. A szobor ünnepélyein megfestett, allegorsies tőlenyére kapjtában, konyhai szobolyon ülve ábrázolta a festőt, élében palettével, jobb kezében ecsetet tart. Ő mintha most is ülnyelné a Vakarkle teljes perben a körülötte mélé élőtet. Mary Baloghnak lénos szobrát a Révkörs. Temetése alnök helyettese Farkasinszky Ignác avatta fel délelőtt 11 órakor. Majd a XIX.kerületi Temetése a kerületi Népfront Bizottság, és a kispesti iskolák diák küldöttei a proletár festő szobrának talapzatánál elhelyezték a megemlékezés virágait.

Nagy Balogh János

házmester fia volt.

Forrás 1974-10-50
Gulácsy László:Nakonxipán álomkövei

Nagy Balogh
János, tanító

Tamádi Attila: Kiállítási
bizalmi

Négyszava, 1945. jún. 27.

Nagy Balogh János

Szocialista törekvések, munkásfestők címmel kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galéria anyagából a sopronmagyaróvári Hanság Múzeumban Derkovits, Dési Huber, Egry, Kohány György, Nagy Balogh János képeiből.

Népművelés 1975/5 43

Nagy Balogh János

Egyéni müvészet jellemzi Nagy Balogh János, Basilides Barna, Aba Novák, Rudnay ,Szőnyi müvészetét

Forrás 1969/5-6/133

Szij Rezső:Czimra

Nagy Balogh János

1974. okt. 5 – nov. 7-ig a festő születésének 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítása lesz a XIX. kerületben.

Népnapa, 1974. aug. 1. 102-ef. 178 sz. 4 p.

Nagy Balogh János

Kiállításokon soha nem szerepelt. Első gyűjteményes kiállítása halála után három évvel került sor.

Nógrádi, 1974. aug. 2. 102. elj. 1794. 4 r.

Nagy Balogh János

1899-ben Münchenbe megy, beiratkozik az akadémia esti tanfolyamára, ~~Heinz~~ Hesterich bandr ontlejdn alatt rajzol.

Néprajz, 1974. aug. 2. 102. alf. 179 m. 4 p.

Nagy Balogh János

Ipari fertőtlenítés tanul, majd 1898-99-ben az Iparművészeti Iskola esti tagozatán tanul mintafestészetet.

Népmana, 1974. aug. 2. 102.cf. 179n. 4p.

Nagy Balogh János

1874. aug. 2-án múlatott.

Nemzeti, 1974. aug. 2. 102. ev. 179sz. Hp.

Nagy Balogh János

1874. aug. 2-án született.

Népnava, 1944. aug. 2. 102. sz. 179 n. Gr.

Nagy Balogh János, festő

: —
meg-
n a
ı re-

MA AVATJÁK a Nagy Balogh János kispesti proletárfestő emlékére készített, egész alakot ábrázoló szobrot, amelyet Martsa István szobrászművész alkotott.

— : Kulturális hírek

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 31.

50

Nagy Balogh János, festő

László: Martos Mária

— : felavatták ... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 1.

Nagy Balog János

1974. júl. 19-én Dunaújvárosban az Uitz Béla kiállítási teremben emlékkiállítása nyílt.

Népnapló, 1974. júl. 20. 102. evf. 168 sz. 10 p.

Nagy Balogh János, fsk.

Portréfilm. Készült róla.

– : Új ismeretterjesztő és szórakoztató műsorok, filmsorozatok 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 25.

Nagy Balogh János

Neve emlitve.

A Het, 1974. évf. 1. 5. szf. 5m. 9p.

Nagy Balogh János

„Szocialista törekvések munkászfestők" címmel kiállítás nyílt Budapesten a Nemzeti Galéria festészeti anyagából. Kásztúk szerepel műve.

Népművelés, 1974. 7.

Nagy Balogh János kispesti proletárköltő.

Kispesten felavattak a munkás szobrát, – Martha István szobrászművész alkotását –, szombaton.

Magyar Hírlap, 1945. jún. 1.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János képeinek hangulatát idézik Diósszegi édesanyjáról készült képei.

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek . . . .

Művészet, 1975. junius - 7 oldal

Nagy Balogh János

Önarcképeit belső harc, önellenőrzés jellemzi.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista müvészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőmüvészeti Almanach 2; Corvia 1970, 14.l.

Nagy Balogh János

Művei együtt szerepeltek Egry József 1o-es évekbeli és a szocialista művészet körébe illeszthető képeivel, első izben.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista művészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 15.l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR KONZERVIPAR

Nagy Balogh János festő-

1974 MÁR 1 2

művész

Csepeli Galéria:

Nagy Balogh János festőmű-
vész születésének közelgő cen-
tenáriuma alkalmából kiállítás
nyílik ebben a hónapban a
galériában. A kiváló festő, aki
egész életét munkáskörnyezet-
ben, munkásként élte le, élet-
művével a dolgozók felemel-
kedéséért, művelődéséért küz-
dött.

6

1974

[illegible] növekednek a mezőgazdaság

Nagy Baloogh János festőművész

Lyka Károly hívta fel a figyelmet azokra az 1860- és 70-es években működött művészekre, — mint e művész is, — akiknek bíró festésmódja magasrendűen eltért a magyarnyaiak törekvéseitől.

Nagy Tibor: Ismertok Károly
Élet és Tudomány, Budapest, 1973. dec. 21.

Nagy-Balogh János:

„A geometriai meghatározottságú kompoziciós megoldás és stílus fölibe kerekedik a lejestésnek, sa dolgozó alak ennek az architektonikus szerkezetnek szerves részeként elveszíti naturális önállóságát..." A Nyolcak szigorát egyszerűséggel átvette őtőle.

Szombathy Bálint: river deep – mountain high III.

Uj Symposion 1972/juli.-aug. 353. old

Nagy Balogh János

neve emlitve a 29. oldalon

Kritza 1972 julius

Nagy Balogh János festő

Méltatás.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
Művészet, 1972.augusztus - 22.oldal

Nagy Balogh János festő

Nagy Balogh János arcmiséit Jankó Erigyes hívatta el

Kovács Gyula: Studió '72
MÜVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Nagy Balogh
festő

Méltatás

Haits Géza: Dallos Ferenc kiállitása....
Müvészet, 1971.október - 41.oldal

Nagy Balogh István

a. művén kiállítása nagy hatással volt a Fiatalok Stúdiójába tömörült művészekre:

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X. iskolá
XI-dik tárlata,
Napjaink, 1964. dec.

Nagy Balogh István

neve említve

"Képzőművészetünk X.Miskolci Országos Tárlatán"

Napjaink 1968 december

4.old.

Nagy Balogh János/1874-1919/ XX

szobafestő volt.Nyilvános kiállitáson egész
életében nem szerepelt.Elvégezte az iparrajz-
iskolát.Élete végén ismerték müvészek és esz-
tették, a Tanácsköztársaság idején fölfedezték a
közönség számára.Hagyatéka akkor a Szépmüvészeti
Muzeumba került,első kiállitása 1922-ben volt.
Ugyanakkor jelent meg róla az első monográfia.

Magyar Hirlap 1969/319/9
Bojár:N.B. J és Bokros Birman Dezső

Nagy Balogh János festő

Méltatás

Fábián Dániel+ Erdős Jenő: Kortársi emlékezés.
Művészet, 1971.december - 22.oldal

Nagy Balogh János festő

Méltatás

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század művészete.
Művészet,1971.október - 12.oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dunántúli Napló

1974 OKT 3.

Nagy Balogh János: „Önarckép"

1021

A Modern Magyar Képtár alkotás ai portréja.

gok — egy költséges „ben

gázcseretelep

éka: öt esztendő szükséglaká

1968-
ón, s
sen-
tódik
kötöt
ytató-
Buda-
emé-
á vá-
n la-
e fel-
akad.
s tör-

Dél-
alál-

ban helyeztek el, más a rokonánál nyert bebocsájtást.

Eleinte csak az út szakadt le, aztán mind jobban dőlt le a föld a rézsűről, hovatovább attól kellett tartani, hogy a magas part lavinaként elsodorja a már megépült cseretelepet. Gyors intézkedésre volt tehát szükség. A TTTV bevont a helyreállítási munkálatokba egy szaktervező vállalatot — a Budapesti Földmérő és Talajvizsgáló Vállalatot —, akik a rézsű megfogására egy támfalat terveztek. A támfalat meg is építette a Tolna megyei ÁÉV, de a több méter vastag betonépítmény csak az utolsó simításokig bírta a

Nagy Balogh János, festő.

A XIX. ker.-i Kertepies Népfront helyiségében kép látható Nagy Balogh János emlékművéről.

— : Tűzhely Kisparten

2.

EST! HIRLAP, Bp. 1975. szept. 11.

20.

Nagy Balogh János, festő

A Wekerle-telepi Retöji téren állítják

fel szobát, Martsa István alkotását.

—: Nagy Balogh János a Wekerle-telepen

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1975. máj. 31.

Nagy Balogh János, festő

L.: Junger Friges

—: (— művei — felnyhéje —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. aug. 8.

Nagy Bologh János (festő)

Foglalkozásszerű nézve mázoló volt, alkalmi antalos. Már inas korában rajzolni kezdett. 24 éves korában döntötte el, hogy festőművész lesz. Münchenbe ment tanulni.

Nádmaros, 1974. okt. 13. 102. ef. 240 m. 8 p.

Nagy Balogh János (festő)

Születésének 100. évfordulója alkalmából Kisperten emlékkiállítása nyílt.

Szolnoka, 1974. okt. 13. 102. erj. 240 m. 8 p.

Nagy Balogh János
(1874 - 1919)

„Kőporos fiú" Olaj, karton 36x25
becsült: 4000 ft a kikiáltási ára

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Varga - Balogh János festő

Hadik Gyula megmintázta portréjáit.

P. f.: Toljak és portrék 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974 nov. 4.

Nagy Balogh János, Pest

halálának 100. évfordulójáról
emlékezett meg a XIX. ker. tanács
ünnepségen az emlékbizottság.

— : Nagy Balogh - emlékülés

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 22.

Nagy Balogh János [illegible]
munkás

1974. XI. 22. [illegible] 20 H. /1[illegible]

Rezzenő ismeretlen

- és végül az asszonyok a [illegible]

Nagy Balogh János [illegible]

munkásnőre szerelte [illegible]

Nagy Balogh János, festő

Egész alakos portrét festettek el
Martsa Istvánt. A mű kiállításra került.

(→ fénykép)

— : Új portrék festődnek

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 19.

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve: a Nagy Balogh János-emlékbélyeg.

bélyegegyüttes
- : Zurnstein - katalógus

10.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 9.

Nagy-Balogh [János], festő

Kő Pál szobrászművész faragta ki „gömörtős, eres kőrisből" Nagy Balogh portréját.

(h. m.): Gömörtős fából gyötrelem Kukás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 22.

Nagy Balogh János

Közölt rajzai reprodukció:

16. p. „Halászok öpörcskép," 1910 k., vegyi vászon, 51 x 38.5 cm.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor: Magyar festőpet a XX. században. Budapest, 1971

Nagy Balogh János

a magyar festészet nagy generációjának
jeles tagja.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:
Magyar festészet a XX. században, Buda-
pest, 1971

lap

Nagy Balogh János

monumentálison formált kubikosait a befelé pergető tragikum szellemiti elt.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festészet a XX században. Budapest, 1971

120

Nagy Balogh János

a tartalmi megrendülésektől új stílust teremt.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:
Magyar festészet a XX. században, Budapest, 1971

71

Nagy Balogh János

Közölt reprodukciók:

96. p. „Önarckép", olaj, vászon, karton, magasrétva, 33 x 23 cm.

97. p. „A művész anyja", olaj, vászon, 68 x 49 cm.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

Nagy Balogh János

művészi munkája még most sincs kellően feldolgozva.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

167/

Nagy Balogh János

nevét is említi Barcsay Jenő az interjúban.
Rajzait a magyar művészet legcsodálatosabb
gyöngyszemeinek neveri.

Párbeszéd Barcsay Jenővel a művészetről (Kidy Gábor)

Magyar Hírlap, 1968. december 24. 13. l.

Nagy Balogh János, festő

Csak a felszabadulás után
jelent meg róla monográfia.

Rózsa Gyula: Anna, Gádor, Konecsni, Korniss

7

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 24.

Nagy Balogh János

neve emlitve - müve van
dr.Petró Sándor gyüjteményében

Napjaink 1968 augusztus
9.old.

Nagy Balogh

A gyöni Képtár magyar festők műveiből rendezett tárlatot ahol műveiből látható a kiállításon.

S.N.: Látogatott tárlat.
Kiskőrös, 1943. jún. 30.

Nagy Balogh János, festő

Neve a Modern Magyar Képtár (Pécs) plakátján.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285–288.

JELENKOR, Pécs, 1972. március

XV/3.

40.

Nagy Balogh [ ], festő

Nepenlibe.

Bertha Bulcsu: Interjú Fodor Andrással
581-590.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. XV 7-8.

Nagy Balogh János
festő

„Kulihucsok" (nyomat)

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár . . .
Művészet, 1974. június – 16 oldal

Nagy Balogh János
festő

A mester rajz-munkásságát bemutatták a kiállításon.

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Festő...
Művészet, 1974. junius - 16 lap.

Nagy Ybologh János

emlékkiállítását 1922-ben mutatták be a Helikon kiállító helyiség /IV. Váci u. 30 p./ termeiben.

Bertha László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973

1335 I

4811

Nagy Balogh János

Müvei szerepeltek a Közlekedési Muzeum "Festmények és grafikák a közlekedésről" c.kiállitásán

Magyar Nmezet 1971 november 1o
4.old.

Nagy Balogh János

A székesfehérvári Csók István képtár kiállításán jelentős számú művel szerepel. A kommün alatt fedezték fel, az ő munkássága alapozta meg képzőművészetünkben a proletár-parasztszemlélet erőteljes, szükszavú sorai-val is lényeget kifejező, ma is élő formanyelvet.

Péter Imre: Az évfordulóhoz méltó szép vállalkozás

Népművelés 1968/11 38old.

Nagy Balogh János

Szobabelső

Népművelés 1968/11 39 old.

Nagy Balogh János, festő.

Egykori lakóházát (XIX. ker. Ady Endre u. 43. sz.) nov. 22-én emléktábla mellé jelölik meg.

— : ☐ Nagy Balogh János ... — h.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971. nov. 18.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János és Egry József a Nyolcaktól elszigetelten ,de konstruktiv törekvésekkel jelentkeztek.

Farkas György:A Tanácsköztársaság képzőművészete
Rajztanitás 1969/2

Nagy Balogh János

Barcsay Jenő kiállitott képei kapcsán emlitve.

Dévényi Iván: Jubiláris kiállitás Szentendrén; Kéézőmüv észeti Almanach 2; Corvina 197o, 1o.1.

Nagy Balogh János

Dési Hubernek a 4o-es évek elején irott visszapillantásaiban ugy szerepel, hogy objektivitása a szocializmus problémáival több ponton kapcsolatba hozható.

Szabó Julia; Derkovits és a szocilaista müvészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőmüvészeti Almanach 2; Corvina 197o, 16.l.

Nagy Balogh János

Az uj és teljes emberképként megjelenő munkás nemes vonásai a század elejei festészetben az ő munkáiban is feltünnek.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista müvészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőmüvészeti Almanach 2; Corvina 197o, 13.l.

Nagy Balogh János

Vásznain a munkás etikai teljesség, Courbet, Daumier, Van Gogh munkásalakjaihoz hasonlóan.

Szabó Julia; Derkovits és a xxxxxxxxxxxxxxxx szocialista művészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 13.l.

Nagy Balogh János

Együtt emlitve Biró Mihállyal, Derkovitscsal, Uitzcal, Egryvel, Dési Huberrel, mint akiknél egyaránt megtalálható a lirai ság.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista müvészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőmüvészeti Almanach 2; Corvina 197o, 13.l.

Nagy Balogh János

Valósághü anya-képei Barta Sándor Primitiv Szentháromságának Mosónő anyáját idézik.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista müvészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőmüvészeti Almanach 2; Corvina 197o, 14.l.

1021

Nagy Balogh János festőművész

1974.VIII.2.19.00.Kossuth./11/ -Hné-

Esti krónika I.

-100 esztendeje született Nagy Balogh János festőművész.

-Hámulatosan az ő akarata szerint történt minden. Életében egyedüllét, ismeretlenség, halála után múzeum és hírnév. És ezt a sorrendet föl nem cserélte volna semmi kincsért. Irja Nagy Balogh Jánosról Fülep Lajos. A századfordulo müvészeti életét a társkeresés, a csoportba szerveződés jellemezte. Nagy Balogh János azonban nem kapcsolódott senkihez. Magányban, nyomorban festette nagyszerü képeit. A csendéleteket, enteriereket, anyja képeit, önarcképeket és kubikus ciklost. Megalapozva és iskolát teremtve velük a magyar proletár festészethez. A kispesti házmester és mosónő fia, a szobafestő, aki fillérek összekuporgatása után iszonyu nehézségek között tanult meg festeni, rajzolni, akkor sem adta föl életformáját, amikor a Tan csköztársaság idején a direktorium nagy összegért vásárol tőle képeket. Tudta, hogy a jólét megfosztaná őt a gorsátélés képességétől. Nagy nyomorban, de igazul halt meg Kispesten, ahol ma, 100. szü etésnapján a ház falán lévő emléktáblát tisztelői, müvészetének csodálói megkoszoruzták.

-Bánki Ilona megemlékezése után mégegy képzőmüvészeti téma.

1974.VIII.2.19.00.Kosmos./II/ -Mé-

Beti kréníka I.

-100 centimétere emelkedett Nagy Balogh János fejtetővében.

-Minisztériumban az ő alacsony asztalát tűrtett minden. Mindenben egyenállót, ismerőslenszőg, halálig szőn mikrum és mimmdv. Ő ott a sorrendet. Ő nem szerette volna semmi kínosert. Irta Nagy Balogh Jánosról Vilep Dejse. A rendszerváltás évében élelét a tárlatvezetése, a csoportba szerveződés jellemezte. Nagy Balogh János azonban nem kapcsolódott sehhhez. Magányban, nyomorban fejezte meg vasárnapi képeit. A csendéletek, enteriőrök, arcok képeit, önarcképeket és holtban elkészt. Megalapozva és iskolát teremtve volik a magyar profetár festészetben. A képeit ismerőt és mondó fia, a mobdesett, ahi Fülöpön Szentlőrincszőtt után iskolyu nevűszegek könyét tanult meg festeni, trajnolni, aztor ezm adta ki élettörténet, amikor a Tan csákbtérszegé idején a direktorium nagy szeretett vásárol téle képeket. Tudta, hogy a jólét megfosztand ő a szerétége képeszegétől. Nagy nyomorban, de igazul halt meg Klapeetben, ahol ma, 100. szü évszaptján a más falán lévő emlektáblát tiszteléi, művészetének csodáléi megismertek.

-Halál Ilona megemlékezése után megegy képszűnvéseszti téma.

M D K

Nagy Balogh János

Szobabelső, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

M D K

Nagy Balogh János

Kubikusok, grafika

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

Nagy Balogh János

Comisetti, Charles: L'exposition d'art hongroise moderne. Marchal Magasine. Lausanne, 1944. jul.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, olaj
Anyám, "
Fatanulmány, "

Nagy Balogh János Egy. jub. kiáll. 1939. dec,

NAGY - Balogh János

(nevéről elmeverett miállítólugisy
felavatása)

NN: A elmult héten ...

Dodalmi hírsáj 1955 évi 20 sz. máj. 14.
8 l.

Nagy Balogh János
Kubikusok

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
4 l.

A
a XVI
tatjá
pad,
sekre
sorpá
Enne k
könyv
emlit
felsc
száza
lom e
van v
arany
talpu
ányzi
hely
edény
SUI

V Fehrevelés:

Nagy Balogh János
Talyigások

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
3 l.

Nógrádsipek /Voit/ 1

Szécsényi járás

~~Kőszegi~~

Története: 1265-ben pusztef
zerepel. 1438-ban az esztergo
1481-ben a Szécsényi uradalo
család a földesura. 1562-156
mi nizlivá kezén van. 1579-b
1549-ben felszabadult és 159
ben 7, 1720-ban 5 magyar ház
királyi jóváhagyásu cseresze
szerzi meg. 1754-1755-ben a
kivülük gr. Forgách Miklós.

Elszórt halmaz-települ
~~sejében~~ nál, fésüs beépitéssel.

R.kat.templom. (Gr. Imre)

Története: ~~Az irodalom szeri~~
filiája, a Canonica Visitat
tesülés szerint a templomot
épitették.

Épült 1730 körül, 1742-

Nagy Balogh János

Csendélet, olaj

Magyar Nemzeti Renaszánsz Társ. IV. aukciója. Bp.
1923. 7 l.

Nagy Balogh János

Csendélet

Könyves Kálmán 1o4. kiáll. 192o-as évek.

Nap Balogh János festő

Magyar Nemzet VII. 1957 jan. 21. 7.

Képzőművészeti kiállítás Kecskeméten

M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

emlékkiállítás 1848

művészet. 1955. 1. sz.

végvári Lajos: Tíz év kiállításai 80.

MDK

Nagy Balogh János

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 27 l.

Nagy Balogh János MDK
/1874-1919/

Önarckép. 1910 körül.
Olaj, vászon. 51.38,5cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet aXX. században.
Bp. 1959. XVI. tábla.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919

Kubikusok

Földmunkások

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.
10 1.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919

Önarckép

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

10 1.

Nagy Balogh János, festö MDK
1874-1919.

Lejtös ut. Karton.

gy. Alnóy-Toloki Eva növ.int./v.Ernst-Cuz./
IX.Művészeti Anköié.1912 máj.1e.-tól kiáll.10.-én
Mat. 20.1. anköié

Nagy Balogh János festő M.D.K.

a Tanácskörtársaság idején fedezték fel, 30.000 koronáért vette tőle képet.

Ónarchépe – repr. 1850.

Körner É.: Künstler der ungarischen Räterepublik. Acta Historica Artium. 1959 VI. 191.

MDX

Nagy-Balogh [János] festő

(Futóbag emeitve.)

Szelesi Zoltán: Szeged szépszínű szobrai az ellenforradalom után.

Tiszatáj, Szeged, 1958. július. 5-l.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

Önarckép
Virágcsendélet
Csulihusol
Műterem interieur
A művész anyja

} reprók

Németh Rajos: Nagy Balogh János
Élet és Irodalom, 1959. jún. 14-25 szám

M.D.K

Nagy Balogh János
festő

Önarckép
Konyha interieur
Csendélet
Mezőn dolgozó asszonyok
} szepsi

Németh Lajos: Nagy Balogh János
Élet és Tudomány, 1959. jún. 14—25 oszlop

M.D.K.

Nagy Balogh János
festő

Negyven éve halt meg. — Méltatás.

Németh Grácia: Nagy Balogh János
Élet és Tudomány, 1959 jún. 14 – 25 szám

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Interieur, olaj

A müvész müterme, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 l.

Nagy Balogh János MDK

kiálitott müvei nemcsak kvalitásban, de festői tartalmukban is messze tul haladják az uj realistákat. -.-

Gadányi Jenő:Régi és uj realisták
Müterem 1958 I. évf. I. sz. 6. o.

Nagy-Balogh István MDK

"Mezőn" Repr.

Müterem I. évf. I. sz. 5. o.

Nagy Balogh János 1874-1919

Pipacsos mező, olaj
Kötélhuzó, olaj
Munkás, olaj
Kubikus, olaj
A müvész anyja, olaj

Uj magyar képzőmüvészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 30 l.

NAGY-BALOGH János

N.N.: A 175 éves képző és iparművészeti gimn...

Művelt Nép, 1955. VI. évf. 14. április 3, 4. old.

NAGY Balogh János

Bencze d: Góh Zsuzsanna

Zsodaluni Ujság 1955 III. 26 sz. jun. 25. 5 c

MDK

Nagy-Balogh János

Önarckép, festm.

XX.század magy. festészetének kialakulása. Tamás Galéria XXXVI.kiáll. 1981 okt.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

M D K

Nagy Balogh János

Önarckép, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

MDK

Nagy Balogh János

Uj Nemzedék, 1921. dec. 25. 7 l.

M D K

Nagy Balogh János

Vontató, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

MDK

Nagy-Balogh János

Vasuti munkások
Önarckép

Képző és Iparm. Gimnázium jub.kiáll. 1954. dec.
Ernst Muz.

Nagy Balogh János ~~[illegible]~~ tanító

Magyar Nemzet X- 1954 szept. 12- 7.

MDK

Nagy Balogh János festő
1874–1919.

Kubikus (tengeren)
Csendélet
} Déri Múzeumban

Déri Múzeum Debrecen. Vezető a képtárban Dy 1952. 5. kgy.

MDK

Nagy Balogh János festő (1874–1919)

Táj
Kubikusok

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békés-csabai kiállítás. Bp. 1952 6.

MDK

Nagy Balogh János

Önarcképe

Vigilia,1948.márc.XIII.évf.3.sz. 187.l.- Hayts Géza: Önarckép kiállitás.187-188.l.

Nagy Balogh János

Tantris: Arte ungherese moderna esposta a Zurigo.
IL Dovere. Bellinzona, 1944. Apr. 1o.

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Kötélhuzó, olaj
Ásó munkásalak, "
Kubikusok, I. "
" II. "
Tájképrészlet, "
Pipacsos mező, "
A müvész anyja "

Fő v. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 l.

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Tájkép, olaj
Munkás, "
Kubikusok, "
Önarckép, "
Talicskát toló munkás, olaj
A müvész anyja, olaj
Kaszás, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 l.

Nagy Balogh János festő

Magyar Nemzet II. 1955 máj. 4., 5.

Nagy Palogh János

MTK

művei szerepelnek az
1956 szept. második felében Bukarestben
megnyílt magyar kiállításon.

Műterem 1956 I. évf. 9. sz. 46.o.

MDK

Nagy-Balogh, Joseph
festő

a magyar festészet excentrikus alakja

Gachot, François: Modern Hungarian Painting
Hungarian Quarterly, 1936 I

90.

Nagy Balogh János

müvészetének tanulságaiból merit Bene Géza.

Kerékgyártó István:Bene Géza
Látóhatár 1970/7-8 693.old.

Nagy Balogh

figurái közel állnak Kohán György figuráihoz.

Bodri Ferenc:Kohán György 1
Látóhatár 1971/7-8 734.old.

Nagy Balogh János (1873–1919)

Kőbányai munkáscsalád volt. Kőbányai tanult, majd szabadidejében festett. Modellje önmaga volt és a téglagyár munkásai. Képeiből nem adott el sokat, de végrendeletében minden alkotását a Szépművészeti Múzeumra hagyta.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.

Képzőmű, 1972. júl. 1.

Nagy Balogh Hámos

Kubikus,1910-es évek közepe

olaj,vászon 29,5x33 cm

Budapest,MNG.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974

263.

Nagy Balogh János

a talicskás paraszt alakja legállandóbb motívuma az 1910-es években a munkás festőnek.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina kiadó 1974 128.o.

Nagy Balogh János, festő

A közeljövőben felavatják a XIX. ker.-i Petőfi téren Nagy Balogh János egészalakos szobrát. (Martsa István alkotása.)

- Szobrot kap Nagy Balogh János 7.

Népszabadság, 1974. aug. 1.

Nagy Balogh János, festő

Méltatás.

Merőn r. tollrajza:

Rep

—: Száz éve született Nagy Balogh János

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 2.

Nagy Balogh János, festő

halálának 100. évfordulóján

emlékkiállítást rendezik meg

Dunaújvárosban.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 20.

Nagy Balogh János festő

Megemlítve.

Nagy Tibor: Kernstok Károly. 2423-2428.

Élet és Tudomány, 1973. dec. 21.

XXVIII
57.

Nagy Balogh János, festő

Az Élet és Tudomány Kalendáriumában (1974) cikk jelenik meg Nagy Balogh János művészete címen.

— : kép Karácsonyi ajándék 2435.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/51.

Nagy Balogh János, festő

Duna újvárosban nyílik
meg emlékkiállítása.

— : o Nagy Balogh

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 19.

Nagy Balogh János festőművész

Budapesten, az Uitz-teremben tegnap nyílt meg Nagy Balogh János születésének 100-ik évfordulójára rendezett emlékkiállítás.

Fejérmegyei Hírlap, 1944. júl. 20.

Nagy Balogh L. J. festő

Megemlítve.

P. Szűcs Julianna: Nagy István emlékkiállítása a Nemzeti Galériában 7

Népszabadság, 1973. ápr. 27.

۹۵۶

Nagy Balogh János

Nerei munka, 1910-es évek

Nerei munkáról, —"—

A Tanácsköztársaság Képzőművészeti vásárlásai c. kiállítás 1969.

Nagy Balogh János
Taligával, 1910-es évek
önarckép, 1913

A Tanácsköztársaság Képzőművészeti vásárlásai c. kiállítás 1969.

Nagy Balogh János

Virágcsendélet, 1910-es évek

Taligát tartó munkás, — " —

A Tanácsköztársaság Szépművészeti vásárlásai c. kiállítás 1969.

Nagy Balogh János

Bálint Aladár a művészet mennyiségéről publikált tanulmányt.

Dévényi Iván: Bálint Aladár
Látóhatár, Kvart, 1971. jún. 175. old.

Nagy Balogh János festő

Nagy Balogh János festő síremlék tervét Melocco Miklós készítette el.

Petényi Katalin: Deheroizált emlékművek.
MÜVÉSZET, 1973. április - 26.oldal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1969 FEB 6

Nagy Balogh János

szembesítése, a szükségesnek mutatkozó korrekciók idejében való elvégzése,

(Kossuth Könyvkiadó, 1968.)

Apró Éva

1021

Nagy Balogh János: Kapáló asszonyok

magyarázása és egyes szocialista barátaink félreértése egyaránt a *piac* épgazdaságunkban betöltött szerepének *téves* megítéléséből fakad, annak fontos körülménynek a figyelmen vül hagyásából, hogy nálunk a piac *m magára hagyott*, hanem az állam al minden fő vonatkozásban szigoan *szabályozott* piac. Államunk *nden* szükséges eszközzel (ár- és jöelemszabályozás, a legjelentősebb uházások költségvetésből való fiszírozása, a vállalati beruházások bank, hitel- és pénzügyi eszközkel való szabályozása, külkereskeni monopólium, szükség esetén kőző állami utasítások előírása stb.) delkezik ahhoz, hogy a *központi* knak megfelelően szabályozza a cot, kezében tartsa és irányítsa a azdasági folyamatokat, biztosítsa a gazdaság egyensúlyát.

A társadalmi-gazdasági fejlődés fő

velő ke
hoz és
gazdasá
gazdálk
zább, h
tételeit
első év tapasztalatai ugyancsak a feltételek szigorítását indokolják.

Gazdasági mechanizmusunk reformja nem tekinthető szűken vett *gazdasági* kérdésnek: ez is, de nemcsak ez, hanem nagy horderejű társadalmi és politikai kérdés, s mint ilyen, *az egész párt, az egész nép ügye*. Hatásai szélesen tovább gyűrűznek majd egész társadalmunk életében, legerőteljesebben minden bizonnyal társadalmi életünk *demokratizmusának* továbbfejlődésében, nem utolsósorban az üzemi demokrácia kiteljesedésében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1969 FEB 9

Nagy Balogh János

1021

Nagy Balogh János: Önarckép

szaktudásukat.

női szakemberek vonatkozásában nincs olyan üzemi tapasztalatokalapozott elemzés, melynek alapján gállapítható volna, hogy melyek k a speciális munkakörök, melyek- betöltésére alkalmasabb a női nkaerő, mint a férfi. Úgy látszik nban, hogy a könyvelői, számviteli, árudavezetői munkakörök mellett eldolgozó tevékenység, az üzemgazzi munkakör, a melléktevékenység önböző szakterületei is gazdag leőséget adnának nők alkalmazására. felső- és középfokú beiskolázásnál ügyelni kellene arra, hogy reálisabb yen a nők és férfiak közötti arány.

vetkeztetések és javaslatok

. számszerű adatokból világosan kiik, hogy a jelentkező elhelyezkei nehézségek nem túlzott méretű kemberképzésből, hanem *a szakvei munkaköröknek szakképzettség cüliekkel való betöltéséből erednek.* ermelőüzemekben végzett felmérétapasztalatai alapján megállapíto, hogy az üzemek jelentős részéa magasabb szintű szakismeret,

tő
al
lés
öss
oly
me
hog
a szaktudomá-
nyokban és a társadalom törvényszerűségeiben, s ki kell fejleszteni bennük a kommunista szakember jó tulajdonságait. A mérnökképzés keretein belül az új gazdaságirányítási rendszer következményeként megnövekszik az igény az agrár-ökonomusok iránt. Emellett indokolt az agrármérnökök ökonómiai képzésének továbbfejlesztése is, amely elősegíti a mezőgazdasági termelés gazdaságossági, jövedelmezőségi vonatkozásainak elmélyültebb ismeretét.

A *technikusképzést* szorosabban a gyakorlati élethez kell fűzni. Az eddigi tapasztalat szerint a fiatalon végzett technikusok csak hosszabb gyakorlat után állíthatók középszintű posztokra, sokszor ez okoz nehézséget nekik elhelyezkedésükben. Ezért a középfokon végzettek számára lehetővé kellene tenni, hogy egy-két éves üzemi gyakorlat és kiegészítő speciális tanfolyam után megszerezhessék a tech-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy Balogh János festő-művész

1974 MÁR 1 1

Népművelés

Nagy Balogh János önarcképe a Csepel Galéria és a Magyar Nemzeti Galéria közös emlékkiállításán.

vészeti
modern
tattunk

Könny
függeszt
doroltatu
öt egysé
rinek ve
nyel kül
telük te

pes táblákat színes diapozitívek, makettek egészítik ki.

A szállítást az igényeknek megfelelően, illetve csoportunk ajánlásai alapján ütemezzük, és saját teherautónkkal díjmentesen végezzük. Kiegészítő propaganda anyagokat: plakátokat, ismertetőket, magnószalagos tárlatvezetést biztosítunk. Ezek a szolgáltatásaink is ingyenesek. Statisztikai adatlapok tájékoztatnak arról, hogy egyes kiállítások iránt mekkora az érdeklődés, melyikhez milyen rendezvények kapcsolódtak.

Az a célunk, hogy tárlataink szervesen beépüljenek egy-egy közmű-

kében egy nagy
méretű kiállításo
kell kialakítanu
eredeti tárgyakat
talmaznak majd;
és kiemelt műve
igényelhetik őket,
termet és őrizete
A kisebbek, az ú
kiállítások", fot
állnak, könnyen
szállíthatók, s ig
pülésekre is eljut

Céljaink valór
csak elvi egyeté
összefogás is s
emelné tárlatain

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

1974 MÁR – 1

Nagy Balogh János

nová telepíteni őket, ötvennel szaporodhatna a betegágyszám! A gyöngyösi városi

...osni. Mi lesz velük, ha baba járni kezd? Gécziné pedig több gyereket szeret-

rendezést, mint a sajátjait. Gyakoribb ellenőrzéssel és

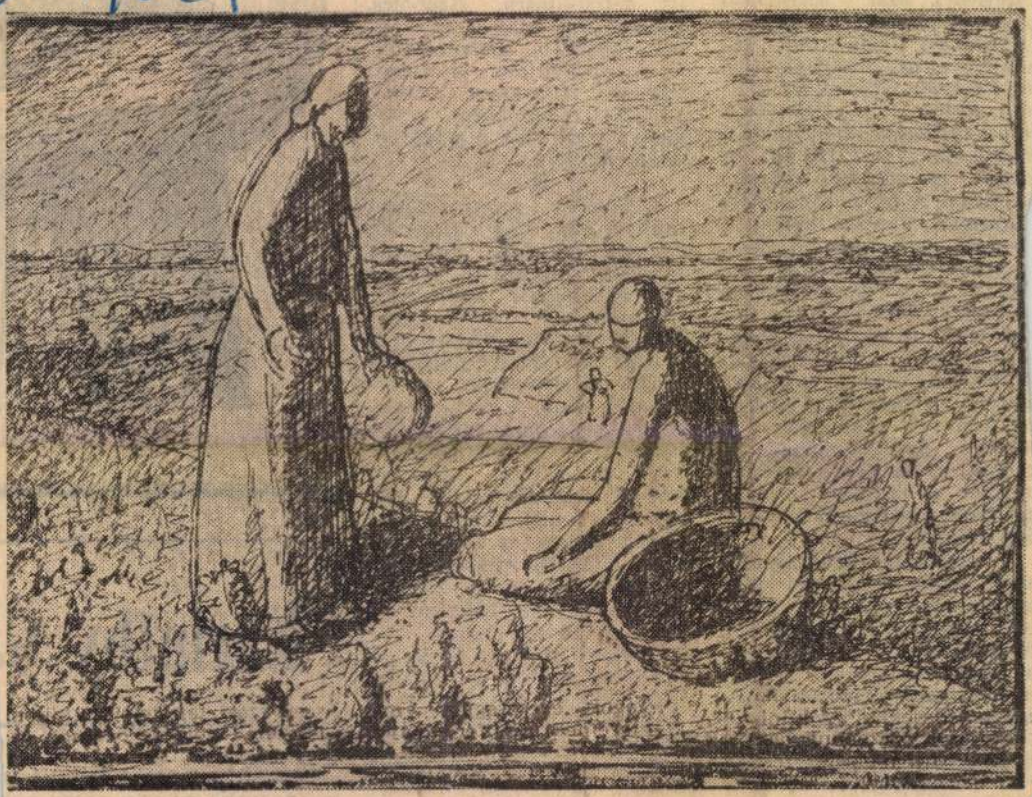

Nagy Balogh János grafikája

tanácstól tízen igényeltek lakást, jogosultnak ismerték el

ne, amíg fiatal, hogy egyszer-

neveléssel a fiatal lányok

...jelent meg 1973-ban a
II. évfolyam első száma: a
Kaposvári. Már szerkesztő
bizottság segíti dr. Hegedűs
Lajost: *dr. Végh Antal* el-
nökletével *dr. Benkő György, dr. Dörnyey Sándor, dr. Hal-mai János, dr. Lukáts Béla, Rádóczy Gyula, dr. Táplányi Endre, dr. Vitéz István, dr. Zalai Károly, dr. Zboray Bertalan.* A helyi aktualitást Kaposvár várossá nyilvání-tásának centenáriuma adta. A szám méltón ötvözi az MGYT gyógyszertörténeti szakosztályának országos cél-kitűzéseit a megye monda-tivalójával. Tartalmából: Kippl-Rónai József, a gyógy-szerész festőművész; gyógy-szerkönyvek fejlődése; a Soproni patikamúzeum; a gyógyszertörténeti gyűjte-mények gyakorlati haszna, gyógynövény-expedíció az őszi Bükkben.

A Rozsnyay Mátyás elő-adói emlékversenyre Pest megye rendezésében 1973-ban Visegrádon került sor. A II. évfolyam 2. száma be-mutatja Rozsnyay Mátyás „minta-gyógyszertárát"; be-számol a mai Pest megye gyógyszertár-hálózatának XIX. század végi alakulásá-ról; megismertet *Tömör-kény Istvánnal,* a megye szülöttével, a régésszel, nép-rajzkutatóval és gyakorló

gyógyszerész-köztársaság mazó szán t itt felkut Zala, Tol ben hozha ra összeg anyagát. Csongrád, Komárom, Vas megye még csak a jelentkezésig jutott el.

★

A magyar gyógyszerészet múltját ma már nemcsak egyesek áldozatos munkája kutatja, hanem a gyógy-szerésztörténeti szakosztály programjának szellemében és segítségével megyénként végzik. A Gyógyszerésztör-téneti Diáriumban olvas-hattuk, hogy a gyógyszeré-szek hasznosnak tartják, ha újságuk, a Gyógyszerészet havi egy helyett legalább kétszer megjelenhetne. Eh-hez a gondolathoz: talán mód nyílna — az Orvosi He-tilap HORUS mellékletének mintájára — arra, hogy a Gyógyszerészeti Diárium a lap melléklete legyen.

Tiszteletet érdemel az az igyekezet, amely a mostoha körülmények ellenére képes volt a múlt emlékeit do-kumentáló kiadványt meg-jelentetni. A dicséretes kezdet után az olvasók fokozottabb igényekkel lép-nek fel. Kevés a 800 pél-dány. Az eddig megjelent

Karinthy G

Költő fiának lenni nem könn
nél nagyobb az apa, annál neh
— ha ugyan el nem menekül
rületéről, más vadászmezőre. I
vagy hivatástudata oda szólítja

1021

Nagy Balogh János

1972.IX.1o.Petőfi, 17.2o /11/ KJ

A festő dilemmája

- Ambrus Tibor jegyzete

- Nagy Balogh Jánosról írta Fülepp Lajos. Bűnlatosan az ő akarata szerint történt minden. Életében egyedülállót, ismeretlenség, halála után múzeum és hírnév. A sorrendet fül nem cserélte volna India minden kincséért és Napóleon hatalmáért, mert neki minden kicsi és kevés volt ahhoz az egyhez képest halhatatlan lenni a művészet által, képének ott függnie a halhatatlanság csarnokában a múzeumban. Ez lenne tehát a halhatatlanság receptje a művészi magatartás és etika mintája kérdezhetnénk ? Igen az egyi, vagy talán még igazabban a sok közül az egyik. Nagy Balogh szerénységét, vagy mondjuk inkább aszketizmusát magyarázták már úgy is, mint az autodidakta félénk csetlenségét, aki emlékezik ugyan a múzeumi halhatatlanságban, de nem bízik magában annyira, hogy művével kiálljon az ítélkező kortársai vélemény fényébe. Vállalja inkább a sivár szoba konyhás nyomorúságot, megélhetési forrásul a szobafestő-másoló segéd robotmunkáját. Aki így gondolkodik az emiveen hozza fel ellenpéldaként mondjuk Benczúr Gyulát azt a művészt, aki a maga tudásának, értékének ismeretében kikövetelte magának mindazt, amit megilletőnek gondolt mind erkölcsiekben, mind anyagiakban. A két szélsőséges példán

1031

mostmár megérthető milyen értelemben szeretnék szólni a festő dilemmájáról. A művész világban szinte napról-napra felvetődik a kérdés. Vajon a művészet hivatás legyen- e, amiért él, vagy mesterség legyen, amiből megél a művész ? Így feltéve a kérdés talán túlságosan is kiélezettnek tűnik. Sokéves tapasztalaton alapján tudom, hogy még ilyen éles formájában is élő, létező problóma és nem is uj. Lyka Károly művészettörténeti sorozatában maga is többször és behatóan foglalkozik ezzel a dologgal és kiderül, az ugynevezett műpiac aktuális helyzete mindig döntően befolyásolta a művészeknek nemcsak életkörülményeit, hanem alkotó munkásságát is, s ez így természetes. Érdemes tehát néhány gondolat erejéig elidőznünk a témán.
Azt mondta egyszer egy festő barátom, hogy boldog vagyok, mert tanitok a művészeti gimnáziumban. A megélhetésem így biztositva van, s ez viszonylagosan nagyobb szabadságot enged az alkotó munkában. Még hozzátette, a foglalkozásomat sem vethetik a szememre, az iskolán még rangot is ad. Az idézett két mondatból azt hiszem eléggé világosan kiderül két nem is lényegtelen tényező. Az egyik, hogy a létalapot biztositó tanári fizetés igen jótékonyan hat ki a művészi alkotó munkára. A másik, hogy a művészi alkotó tevékenységen kivül vállalt kereső foglalkozás minő-

sége nem mellékes. Miért ? Ismerek kiállító művészt, aki amúgy különben állami közigazgatási tisztviselő. Jó festő, képességeit művész társai is elismerik. Mégis olyan vasárnapi festőnek tekintik csak nem egészen nonszensz. Ha tanár lenne a főiskolán, egyetemi vagy főiskolai rajz tanfolyamokon, művészeti középiskolában akkor igen, akkor más. Az általános iskolai rajz tanár, a szakkör vezető is az elismert mellékfoglalkozások közé tartozik művész körökben. Minden más kereső foglalkozás, ami nincs kapcsolatban valami vonatkozásban a művészettel rang vesztést, még abban az esetben is, ha az állandó jövedelem biztosította jó alkotói feltételek között a művészi termés csúcsvonala egyenletesen magas. Különös előítélet ez, de így van, s ebből egyenesen következik, hogy az ideális állapotnak azt tartják, ha a művész megélhetése forrását a művészetében találja meg, a szónak minden értelmében hivatásos. Sohasem volt még a kezemben olyan statisztika, amelyből megtudhattam volna, hogy a magyar képző és iparművészek közül hányan sikerült ebbe az ideálisnak vélt állapotba beérkezniük. Gondolom ilyen kimutatás nincs is, miért lenne, de ismerek jónéhány művészt, akinek egyetlen munkahelye a műterme, művészi munkálkodása valóban professzió. Úgy gondolom a jegyzetek címében emlegetett dilemma éppen az ő számukra jelenti a legszorítóbb gondot.

A művész jövedelmének, tehát megélhetésének mondjuk így életszínvonalának forrása a mecénás pénztára volt. A mecénás lehetett állam, egy intézmény, személy szerint az uralkodó, egyházfejedelem, városi magisztrátus, vagy nagybirtoku oligarcha, dusgazdag polgár, gűberát, műgyűjtő. Ők adták lehetőségeikhez képest a monumentális megbizásokat, ők rendelték meg a fogadalmi műtárgyakat, a portrékat, ők vásárolták magán vagy közgyűjteményeik számára a művészi termés nagyját és javát. Mondom lehetőségeikhez képest és hozzátesszem elfogultságuk szerint. Ami megint azt jelenti, hogy voltak favorizált művészek, akik több megbizást kaptak, akiktől többet rendeltek, vásároltak. A mecénás ráadásul műértő is volt, vagy voltak műértők. Amit elfogadtak a művésztől az része volt az életünknek, mást ugyanis el sem fogadtak. Általában így volt ez a legutóbbi időkig nálunk is. Két évtizede azonban alapjában megváltozott a mecenatúrának ez a strukturája. Míg a gyakorlatban egyetlen mecénás van Magyarországon az állam, illetve a társadalom. Vannak még ugyan magángyűjtők, az ő tevékenységeik azonban, legalábbis anyagi lehetőségeiket tekintve figyelmen kívül hagyhatók. A művészek túlnyomó többsége tehát államik illetve társadalmi igény kielégítéséből él. Ennek gyakorlati formája kettős. Az állami, közületi megbizásos munkákat, beleértve az ugynevezett

kötszerelékes munkákat is a képző- és iparművészeti lektorálás utján ítéli ki az állam. A szűkebben értett társadalmi igény kiszolgálására a művészeti alap egyik vállalata, a Képcsarnok Vállalat hivatott. Az egyetlen műkereskedelmi intézmény, amely a kortárs magyar képzőművészek alkotásait forgalmazza. Hozzátesszen, hogy igen eredményesen. Hiszen köztudott, hogy az 1971-es évben a vállalat 34.880.000 forint értékben adott el képzőművészeti egyedi alkotásokat és ebből az összegből a művészek részére 18.504.000 forint tiszteletdíjat fizetett ki. Mode ha így van hol a dilemma ? Nos a dilemma nem is annyira anyagi, sokkal inkább esztétikai természetű. A Képcsarnok Vállalat 10 éves fennállása kezdetétől mindenekelőtt a jövedelmezőségre törekedett éppen azért, hogy mint a művészek munkaadója megfelelhessen feladatának. Azon igyekezett tehát,hogy kielégítse a természetesen és mind nagyobb méretekben jelentkező közönség igényt. Ebben az igyekezetében viszont mintha engedett volna az esztétikai igényből, és nemcsak a személytelen vállalat, hanem a személyi összetételében ugyan változó, de mindig művészekből álló sokri is. Végülis kialakult az a bizonyos sokat emlegetett képcsarnoki stílus, amely az esztétikai mércének igencsak alsó fokain ingadozott. Ev. azon a téjon, ahol a bevett képek tiszteletdíjas stagnált és így szóletett a festő dilemmája. Hónapokig tartó

kemény koncentrált művészi munkával megfesteni az életmű egy darabját, vagy hetenkint egyszer két-három óra alatt feldobni hatvanszor nyolcvanas vászonra az állványt. Vagy és ez a harmadik lehetőség, csinálni ezt is azt is együtt a skizofréniáig. És ez annál is keservesebb, mert hire jár, hogy egy-egy idősebb festő kezdi visszavásárolni régi minitt amott felbukkanó képeit. Némelyiket azért, hogy életművébe sorolva megőrizze, másokat meg azért, hogy megsemmisítse. Meg annak is hire jár, hogy az ifju festő inkább az Ugetőn vállal pénztárosi állást, de nem alkuszik meg, igy aztán egyre nehezebb egyre kilátástalanabb a várakozás megoldódik- e és hogyan ez a szorító kérdés ? Ugy tünik megoldódik. A Képcsarnok Vállalat végülis elérkezett odáig, hogy legalább részbenért áttért a felkéréses és megbizásos rendszerre a művészeti alkotások beszerzésében és pályázatok kiirásával is igyekszik emelni az eladásra kinált uj alkotások esztétikai szinvonalát. Igaz az igy beszerzett művek eladási ára 10 és 25 ezer forint közütt mozog. Ki veszi meg ezeket ? Hanem ez már nem a művész, ez a Képcsarnok dilemmája, a erre egy más alkalommal még visszatérünk

Nagy Balogh János

Budapesten, az Ady Andre út 43 szám alatt emléktáblát helyeztek el azon a házon, ahol egyszer élt és dolgozott az első magyar proletár festőművész, Nagy Balogh János. A márványból készült emléktáblát Janzer Frigyes szobrászművész alkotása.

Nagy Balogh János - emléktábla.

Magyar Hírlap 1971/326 sold.

Nagy Balogh János

1974. febr.-ban a Csepel Galériában emlékkiállítást rendeztek.

Nemzeti, 1974. febr. 24. 102 cíf. 46 m. 8p.

Nagy Balogh János

Pipás önarckép (fotó)

Népszava, 1974. febr. 24. 102 cáf. 46 sz. 8 p.

. Nagy Balogh János

Kisnesten született, s fiatalon 1919-ben meghalt.

Népnaplóra, 1974. febr. 15. 102 elf. 38 sz. 4 p.

Nagy Balogh János

Febr. 19-ére. 10 éj a Csepel Galériában emlékkiállítása nyílt.

Népszava, 1974. febr. 15. 102 évf. 38 sz. 4p.

Nagy Balogh János

-nak a Munka c. folyóiratban megjelent grafikáit említi

Cenzúrtörténet:A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Levtár.Szt.1972.2.sz.124-132.l. 137.l.

Nagy Balogh János

Dévényi Ivánnak Barcsay Jenővel kapcsolatos megállapit
sát /hogy t.i. Barcsay Rudnay, Nagy Balogh, Nagy Istvá
Cimabue, Duccio, Mantegna, Mondrian és Moore formavil
gát szervesen, maradéktalanul forrasztja össze/ birálj

Ujvári Béla recenziója /Képzőmv.Almanach 2. 1970/
MűvtörT.Irt. 1972.x 2.sz. 156-160.l.

156.2.

Nagy Balogh János

emlékére

Picasso és Mona Lisa utalmas
Világ 1946. VI. 23.

Nagy-Balogh János

emlékére

Hám K. László: Bevezető

Kosztka József Gyűjt. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1948 okt.

Nagy Balogh

Németh Lajos könyve a „Modern magyar művészet" átfogó képet ad a képzőművészetünk arról az időszakról, mely az 1890-es évektől napjainkig tart. Sokszínű és átvételes szellemiséget bujtja a XX. sz. bűvölődő egyénisége. Könyvében a művész munkásságáról ír.

D. Y.: Új művészeti könyvek.

Vigilia, 1969. febr. 131-132 old.

Nagy Balogh János

képeinek "plebejus hangvételű iszását" említi az Aba-Novákkal való összehasonlítás problémáját taglalva
B.Supka Magdolna válasza az opponensi véleményekre.

B.Supka M. "Aba -Novák Vilmos" c. kandidátusi értekezésének vitája. Művtört.ért.1971.3.sz.235-247.l.

244.l.

Nagy Balogh János

festő

A szegénypórs festője

Képpróbák. Almanach 3. J.

Corvina 1972.

Nagy Balogh János

A mezőtúrescki „Malyj Muzeum" a Tanácsköztársaság öröksége a népművészetben kiállításán részt vettek Nagy Balogh János képei

Lázár Tibor: A Jubileum és a Herman Otto Múzeum

Népművelés 1970/2 33 old

Nagy Balogh János

Kubikosok, 1910-es évek; kréta, papir, 660x 990mm
/MNG/

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 1970

Nagy Balogh János festő

Méltatás

Rácz István: Kürdelem és harmónia . . .
Művészet, 1972. március – 19 oldal.

Nagy Balogh János
festő

A művészt Hradek Gyula
készítette el.

Réti Zoltán: Hradek Gyula és Jánossy Zoltán
Művészet, 1972 április – 43 oldal

Nagy Balogh János

52 éve halt meg

Népszava 1971 november 21
10. old.

Nagy Balogh János
festő

Fontos és jelentős szerepe van Vásárhely művészetében Nagy Baloghnak.

-------: Körkérdés:

Művészet, 1974. március - 9.

Nagy Balogh János festő

Méltatás

Német Lajos: Barcsay Jenő művészetéről.
Művészet, 1974.február - 3. oldal

Nagy Balogh János
festő

Méltatás.

Beke László: Barcsay-konstruktivizmus-félreértések.
Művészet, 1974.február - 27. oldal.

Nagy Balogh János festő

Méltatás.

Beke László: Bacsay-konstruktivizmus-félreértések.
Müvészet, 1974. február - 27. oldal

Nagy Balogh János

nevét munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsol
latban említi Kontha Sándor opponensi véleménye.

Haulisch Lenke: "Szentendrei festészet..." c. kan di-
dátusi disszertációjának vitája.
Művtört.Ért. 1972. 4.sz. 284-288.l.

Nagy Balogh János festőművész.

Az 1969.-es magyar bélyegprogramban szerepel a művész halálának 50. évfordulójára emlékbélyeg kiadása.

Péntek Gyula: Bélyeggyűjtőknek.
Magyar Nemzet, 1969. dec. 4.

Nagy Balogh János

Szándékunk magyar testvéreinkben a mindenkor kitartó hűséget és szeretetet növelni és ébren tartani.

Losonci Miklós: Tett megfejtése a pusztában.
Tettnegyed Hitlap, 1943. évf. 28.

Nagy Balogh János

neve említve a 286. oldalon

Művészettörténeti Értesítő
1972/4

Nagy Balogh János, festő

Köpál Nagy Balogh Jánosnak
kétféle műve szerepel a tárlaton.

Lacsó Katalin: Kiállítási napló
– XIII. Hegedi Nyári Tárlat 93–96,

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Nagy Balogh Julianna, festő

Kulikov (1910) c. kép:

Kepr.

s' imaretére a nővelben.

Dr. Kovács Sándor: 6. A tőke és társadalom művelete
1750 – 1755.

Élet és Tudomány, br. 1973. szept. 14.

XXVIII
37.

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Kohán György arcképe 56-61.

XXVII
7.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július

Nagy Balogh János

Virágcsendélet, (1910-es évek), p. 37×27 cm
Taligát tartó munkás, -"- 433×332 mm

A Tanácsköztársaság Képzőművészeti vásárlásai

Nagy Balogh János

Merci munka, 1910-es évek, olaj

Merci munkások, — " , — "

A Tanácskörtársaság Képzőművészeti vásárlásai

Nagy Balogh János

Taligások, 1910-szerű o. 19,8x26,8cm
Önarckép, 1913. o. 44,5x30,4cm

A Tanácskörtársaság Képzőművészeti vásárlásai

Nagy Balogh János

Benedek Péterrel kapcsolatban említve.
Dévényi Iván ismertetése

Vigilia 74/10 712. o.

Nagy Balogh

neve szerint

Remsey: Szecesszió, spirituális múv.

Vigilia 73/11 7 47. old.

Napy Balogh.

Mee emlitor.

Remsey: Szeressió, spiritualismus.

Vigilia 73/12 824.o.

Nagy Balogh

Neve emlitve.

Mácza János: A Magyar Tanácsköztársaság
képzőmüvészetéről.

Nagyvilág 69/1 112. old.

Nagy Balogh János

Neve emlitve

Németh Lajos: Barcsay Jenő müvészetéről

Látóhatár 74 juni 199. old.

Nagy Balogh János, Szt.

Nepkonzisztók mitőhá-
zát.

— : Konzisztás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 2.

Nagy Balogh János

1919-ben a Tanácskormány vásárolt tőle művet.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974, 281 p.

Nagy-Balogh János

Neve eltűnve.

Anadi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 226 p.

Nagy Balogh János festő

A vírus miatt, Nagy Balogh Jánosról nevezték el az új kiállítóterem.

↓

— : Új kiállítóterem nyílt Kispesten 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 31.

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve.

Lőrincz Sándor: Vajda Lajos művészete
885–890.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Nagy Balogh János

Barcsay puritán szuggesztív az ősember emlékezetének.

Dévényi Iván: Barcsay Jenőről műcsarnoki kiállítása alkalmából; Népszava művészeti almanach 3, Corvina 1972, 32. l.

Nagy Balogh János

nevu emlitve

Bálint Endre Hazugságok naplójából 68.old.

Bp.1972

Nagy Balogh János
1873-1919

1

Kőtelki munkásember volt,
levelet farmult, csak szabadidejében
festett

Népszava 1972 július 8 8.old.

2

Nagy Balogh János

Képeiből soha nem adott el,
de munkásságának eltökélésével nagyon is tisztában volt,
mert lépéit évtizedekben a Szépművészeti
Múzeumnak hagyta.

Népszava 1972 július 8 8.old.

[illegible] jöjjek én már márciusban le is fogadtam a nyári hónapokra. Mondtam [illegible] Hozzá is tartottuk a m[illegible]

Nagy Balogh János

neve emlitve azok között,

akiket gyűjteményes ill. emlékkiállitást

a felszabadulás után rendeztek.

Kőrösladány 1974 február

72-old

Nagy Balogh János

Elveszettnek hitt műve a sajtó közreműködésével vészelte át a háborús időket.

Engel Károly: Háborús veszteségek II.; Nügyűjtő, 1972/2.sz. 48.l.

Nagy Balogh János

Egyik „taliskás kubikusának" reprója.

V.J. – Képek Várhonyi Zoltán gyűjteményéből; Hügyűjtő, 1972/3.sz. – 26. l.

Nagy Balogh János

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

44, 137, 140, 286, 287, 306. old

Nagy Balogh János

A költő szemét képei közt rembrandti erejű darabok vannak.

Dóczi Iván: Weöres Sándor otthonában; Műgyűjtő 1972/4.sz. 48. l.

Nagy Balogh János

„Kejseinek régen telen környezete nyugt-
ha lennül, lepyen az szerény kriágcrokot
egy csüpörban. Nagy asztalunk egyszerü
hangyai, pirítain tüükörnünek szerény lerem
deszése, edesanyza, nagy a Wekerle-telep tanít-
kozai, szennteleu és pózalaban mód-don ab-
rázolha, illhatalos, festett festői rideklö-
dessel.

Nagy Balogh János emlékkiállitás

Orszaig-Vilaig 1969/50 21 old.

Nagy Balogh János

2

Nagy Balogh Jánosról - akinek emlékkiállítása a kispesti művelődési házban nyílt meg - írta ezekel a fellelhető sorokat. F. Mihály Ida, a bírhat rendezője. A híres festő halálának félszázados évfordulóján, egykori tűzdelleinek, művészé válnak láthatja a közönség.

Országos Vilag 1969/50 2 old.

Nagy Balogh János festőművész

A Gyöngyösi Történeti Múzeum Kisvelli szárnyépülete megnyitó új állandó kiállításon szerepel Nagy Balogh János egy-két festménye.

Lyamii Miklós: Képzőművészetünk nyitása és jelene a Kisvelli múzeumban.
Népújság (Heves), 1983. okt. 29. 6. old.

MTI SAJTOFIGYELO
MAHIR MAGYAR HIRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

János Nagy Balog

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 JAN 6

1021

János Nagy Balog (1874—1919): Stilleben
Kunst des 20. Jahrhunderts in der Nationalgalerie

lemma
Generat
tet, für
mitglie
ihre A
objekti
nachko
inwiew
Probler
schen
Mehrh
staatlic

reichend. Beachtliche 24 Prozent stützten aber auch das Gegenlager, das die staatliche Unterstützung unzureichend nannte. Es sind in erster Linie Budapester und unter ihnen Intellektuelle, die die staatliche Fürsorge bemängeln, sicherlich weil sie den Widerspruch eher spüren. Der Staat wird in erster Linie wegen der niedrigen Renten und des fehlenden Konzepts der Sozial-

Nagy Balogh János, festőművész

A Brezsi Történeti Múzeum kiscelli részlegében új, állandó kiállítás nyílt. E kiállítás jobbi a mai magyar művészet irányait és teljesítményeit. Egyikét Nagy Balogh János festmény: rajzváltat jellegzetes csendéletei és kubikusai világából, de szelláció erejével hat sok egyéb képe is.

L.N.: Szárazdunk üzenete.
Kisalföld, 1983. okt. 29. 8. old.

Nagy Balogh János, festőművész

Kosztka Rozáliára igazi mély hatást Nagy István és Nagy Balogh János tett: művéik megtárzóak. Munkáik kapcsolódnak hozzájuk, de láthatóan messze került tőlük, – így évei battab a szimbolizálása. Kosztka a Matisse-féle dekorativ szimeket szereti.

Lauzsó András: Látogatóban a 92 éves Kosztka Rozáliánál.
Néprajrad, 1983. júl. 8.

Nagy Balogh János fm

első ügyeni mestere

↓

fm

→ Gulbor Mórica-nak

MOVÉSZET 1985/ 5/

/64

Nagy Balogh János fm

sokszorosítása emlékére

→ Bene Géza fm

MŰVÉSZET 1985/11,12/40

Nagy - Balogh János

P. Kucs Julianna: A rendkívüli rendőrtiszt
Papp Oszkár kiállítása

Népszabadság, 1986. III. 5.

Nagy Balogh János fametszői

A Nemzeti Galériában látható a magyar rajzművészeti anyag. – A művész itt látható rajzai utalnak értékáldozatára, hiszen a vázlatok nyomán lendült képek karakterét már e rajzi nyomvonalakon is meghatározhatjuk.

Új magyar rajzművészet:

Napló (Veszprém), 1984 ápr. 30.

Nagy Balogh János

Negyven éve alakult a Képzőmű-
vészek Szabad Szakszervezete

Népszava
1985. 02. 23

Nagy Balogh János

A Képzőművészeti Kiadó sokrétű terveiből.

Népszava
1885. 1. 21.

Nagy Balogh János

A Képzőművészeti Kiadó
sajtó terméke

Budapest 1985. I. 21.

Wacław Babogh János

Megnyitó a Hollósy Galéria

Veporaue 1985. I. 11.

Nagy Balogh János

Az Alföldi Galéria

Vépsarva

1885. X. 26

Nagy Balogh János

Pécs – a mindennek városa

Nepnapra 1985. III. 6.

Nagy Balogh János

Kostka Rozália 60 éves

Veszprém 1985. VI. 6.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy Balogh János

MAGYAR HÍRLAP

festőművész

1971 NOV
1971 NOV 23

Nagy Ba

Kispesten, az
alatt emléktáblát
zon, ahol egykor el
magyar proletár festőmu
logh János.

Halálának 52. évfordulója alkalmábo
tegnap délután avatták ünnepélyes külsőségek között a márványból készült emléktáblát, *Janzer Frigyes* szobrászművész alkotását. *Gyulai Gusztáv*, a XIX. kerületi Tanács elnökhelyettese méltatta Nagy Balogh János életét, munkásságát, majd leleplezte az emléktáblát, amelyet a Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottsága Nagy Balogh János művészetbaráti köre nevében *Kardos Béla*, a kör elnöke vett át gondozásra. Ezt követően az emléktáblán elhelyezték a tanács és a népfrontbizottság koszorúját.

szántuk, ugyanis [illegible]
között *nemzetközi szabadalmi konferenciát rendezünk Budapesten* a licencek cseréjéről, adásvételéről, kölcsönös hasznosításáról. A mostani bemutatóval segítséget kívánunk nyújtani vállalatainknak abban, hogy szellemi eredményeiket más iparágak és a baráti országok képviselőivel is megismertethessék. A vállalatok tartalékaira utal a közelmúltban végzett felmérésünk is: munkatársaink több mint ezer találmány leírását gyűjtötték össze, ezeket átadjuk más iparágaknak, illetve felajánljuk a szocialista országoknak.

Nagy Balogh János fm

míri
Szombathely

Devaitsgy

MŰVÉSZET 1985/10/23

Nagy Balogh János, festő

L: Horti Pál

Vados József: A lélek diadala 12

Élet és Irodalom, Bp. 1986. ápr. 11. XXX/15

Nagy Balogh János, festő

L. Kondor Béla

Vadas József: A Dunántúl királyi udvarában 13.

Élet és Irodalom Bp. 1986, jún. 27 XXX/26

Nagy Balogh János, kesztő

L: Gruber Béla

Vadas József: Testtel öt évet. 13.

Élet és Irodalom Bp. 1986. nov. 21. XXX/47

Naop Balogh János, festő

L: Gábor Mónika

–: Harai Tükör

Új Tükör, Bp. 1986. okt. 12.

43

XXIII/41

Nagy Balogh János festőművész (1874–1919).

Dövényi Tóth gyűjteményét az esztergomi Balassi Bálint Múzeum mutatja most be. A kollekció igen nagy értéke, hogy egy-egy, vagy néhány művel a Szivad néhány jelles alkotójának munkásságából ad ízelítőt, pld.: Csontváry, Derkovits, Nagy Balogh János, Egry József.

P. Szabó Ilmő: Tisztelet a gyűjtőknek.
Műértő, 1983. júl. 29. 31–33-old.

Magyar

Nagy Baloph Tamas

Halloszy Gyal.

Ni. Hirlap.
1986. II. 11.

Nagy Balogh János

Kaplan Miklós matróna
szár esztendője

Magyar Nemzet 1987. II. 12.

NGY BALOGH JÁNOS

Janzer Frigyes szobra róla

UJ TÜKÖR 1980/XVII/52.sz-43.o.

face outwards -, the fragments of embroidery of secondary use, the gaps and the worn out parts, and finally the silk embroidery that is still recognizable as well as the different types of stitchwork.

By way of concluding our investigations, photostats of the coloured drawings were made in the original dimensions. The reconstruction of the mantle - that once had been a chasuble - was possible with the help of these detail drawings.

In the possession of the results of the above investigations our task now is to elaborate the conservation plans for the coronation mantle utilizing our previous experiences and competence.

ACKNOWLEDGEMENTS

Experts and institutions taking part in the preparation for conservation of the coronation mantle:

Heads of the work: Emőke LÁSZLÓ art historian, Katalin E. NAGY restorer /Museum of Applied Arts/.

Restorers taking part in the work: Enikő SIPOS /Hungarian National Museum/, Zsuzsanna FARKASVÖLGYI restorer /Museum of Applied Arts/.

Scanning electron microscope photos: Erzsébet GONDÁR /Inno-

Nagy Balogh János

Hétfő, 1986. november 10. Magyar Nemzet

A Magyar Nemzet Galériája

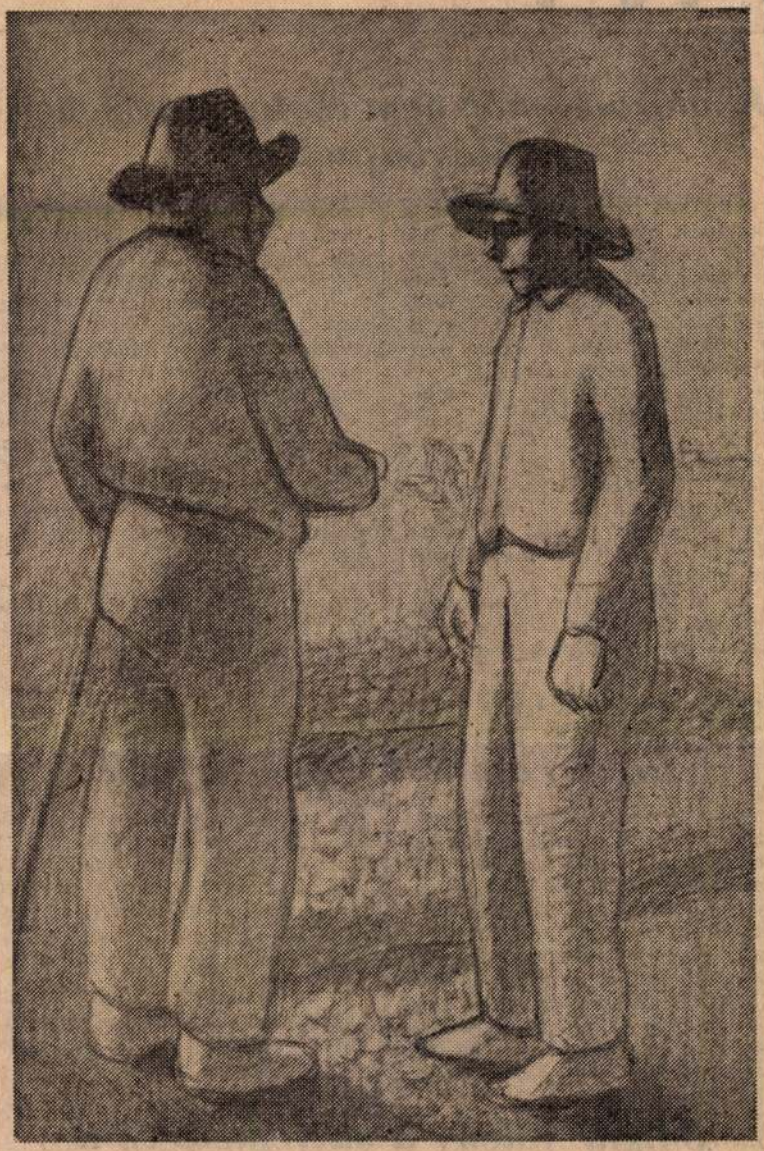

Nagy Balogh János: A mezőn
(Mihályfi Ernő hagyatékából,
a salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum tulajdona)

világbajnokság, amelyen nem egy bírói döntés különösen nagy felháborodást és vitát váltott ki. A kötöttfogásúak 82 kg-os döntője kettős leléptetéssel ért véget több mint egy perccel a mérkőzésidő lejárta előtt, s a két birkózó, Komáromi Tibor és a lengyel Bogdan Daras csak második lehetett. Ugyanebben a súlycsoportban csak negyedik a svéd *Fredriksson* és a román *Hertea* — szintén kettős leléptetés miatt.

Milan *Ercegan*, a Nemzetközi Birkózó Szövetség elnöke másnap a két döntősnek arany-, a továbbra sem hirdettek.

Az MTI munkatársa a napokban telexen érdeklődött a nemzetközi szövetség elnökétől: *végül is hányadik helyen tartja számon a FILA a négy sportolót?* Az elnök választáviratában azt közölte, hogy *„a 82 kg-os súlycsoportban Komáromi és Daras holtversenyben első, Hertea és Fredriksson — ugyancsak holtversenyben — harmadik helyezett."*

Komáromi Tibor tehát — a magyar sportbarátok őszinte örömére — *belépett a világbajnokok táborába.*

Junior cselgáncs EB

Deák Ferenc Európa-bajnok

Szép magyar sikereket hozott az ausztriai Leondingban megrendezett junior cselgáncs Európa-bajnokság. A 71 kg-osok mezőnyében *Deák* Ferenc (Kecskemét) nagyszerű sorozat után aranyérmet szerzett. Először francia, majd szovjet, s végül jugoszláv ellenféllel szemben került a döntőbe, ahol a román *Olteanut* kokával győzte le. A 65 kg-ban *Csernovitzky* Csaba bírói döntéssel szenvedett vereséget a döntőbe jutásért vívott találkozón (a francia *Carabettával* lépett tatamira, aki később aranyérmes lett, s bronzérmet szerzett. Ugyancsak bronzérmes lett a 60 kg-osok között *Csák* József.

A Lipcsében megrendezett nemzetközi versenyen *Szombathelyi* Péter (86 kg) a harmadik helyen végzett.

Bolgár fölény a súlyemelő-vb-n

Meglepetéssel kezdődött szombaton Szófiában az 57. súlyemelő-világbajnokság. Az első aranyérmet — az 52 kg-osok k-ke-

ső összetettben, s 162,5 kg-mal világbajnok lökésben. Ebben a súlycsoportban magyar versenyző nem indult.

1021

TAVASZI SZÉL

NAGY BALOGH JÁNOS (1874—1919): KONYHA-CSENDÉLET

(tus, toll)

A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből

Nagy Balogh János ma már a legendák világában él. A legendák azonban soha sem pontosak, legfeljebb csak féligazságokat tartalmaznak.

Ma például gyakorta lehet hallani és olvasni is, hogy: „A külvárosi szobafestő önerejéből lett művész". Önerejéből: vagy- is autodidakta módon, anélkül, hogy festői tanulmányokat végzett volna. Mindez azonban csak félig igaz. Hogy Nagy Balogh János élt és szobafestő volt, ez tény. Hogy autodidakta lett volna, ez viszont nem felel meg a valóságnak.

Budapesten az Iparrajz-iskolában és az Iparművészeti Iskolában, végül rövid ideig Münchenben végzett tanulmányokat. Erről nemcsak bizonyítványai, hanem ránk maradt — bár nem túlságosan nagyszámú — művei is meggyőzően tanúskodnak.

A legenda azt is mondja, hogy Nagy Balogh János nagy szegénységben, visszavonultságban, tehát boldogtalanságban töltötte életét. De erről is tudnunk kell, hogy nem fedi pontosan az igazságot.

Azt mondjuk: „csendéletei úgyszólván sírnak a szegénységtől"? Nem mondunk vele valótlant. De ha hitelt adnánk a „visszavonultságról" szóló legendának, bizony, alaposan tévednénk. Mert lehet-e szobát festeni másoknak és másoknál: „visszavonultságban"?

Csak mint festőművész vonult vissza csendes, kopár szobájába. De akkor sem a világtól visszavonultan, legkevésbé nem elzárkózottan dolgozott, hiszen épp a világ, amiben élt, jelent meg Nagy Balogh János vásznain és rajzlapjain.

Az viszont már megint tény, hogy amíg élt, alig ismerték művészetét. De hát ő se nagyon akarta, hogy ismerjék. Egyetlen vagyona a tehetsége — a művészete — volt. Ehhez annyira, oly görcsösen ragaszkodott, hogy — mondja a legenda — nem adta el festményeit, rajzait, kivéve, amikor nagyon nagy szüksége volt pénzre. Ez azonban nem legenda, hanem valóság, különösen az első világháború után, amelyben megsebesült, a jobb karja forgócsontjába fúródott a golyó. Nagy Balogh János, már csak bal kézzel tudott dolgozni. Még szerencsétlenebb volt, mint másik nagy festőnk, Derkovits, akinek végtére is „csak" a bal karja lett béna a háborúban.

Szegény Nagy Balogh János, ha már nagyon szűkében volt a pénznek, csekély összegért megvált egy-egy képétől, de akkor sem dobta piacra, hanem barátainál helyezte el őket. Ha azonban valaki felajánlkozott, hogy segít neki, arra sokáig neheztelt. Így járt vele Füst Milán is, aki udvarias levélben ajánlotta fel segítségét: nem kapott rá választ Nagy Balogh Jánostól.

Amikor 1919. decemberében a festő elhúnyt, róla szóló nekrológjában Füst Milán könnyezve idézte fel utolsó találkozásukat:

„Nagy Balogh János állt a villamosmegállónál felkötött karjával. S mondom, meglepetésemre megint csak csupa mosoly volt.

Kelemen: Cserhalmi György.
Anna, a felesége: Meszléry Judit

Kőmíves Kelemen — Cserhalmi György
— befalazza imádott feleségét a dévai várba
(Fotó: MTI — Kovács Sándor)

SZÍNHÁZ

SARKADI VESZPRÉMBEN

SARKADI IMRE. — A modern magyar próza egyik remekírója. De talán pontosabbak vagyunk, ha azt mondjuk: lett volt. Sarkadi Imre a szocialista realizmus egyik legtehetségesebb szemszögét fejtésének. Izgatta — önmagában és számos írói próbálkozásában — a tizenkét kőmíves története, sorsa. Nem a mindenki

e beavatkozások szervesen kötődnek az eredetihez. Hiánytalanná — ha nem is teljessé — teszik az alkotást. A dráma tehát

— Jól van? — kérdeztem borúsan.

— Ó nagyon. Dolgozom.

— S anyagiak? Nincs baj?

— Hogy gondolja? — felelte büszkén és bizalmasan. Rokkantsegélyt kapok!

— S ez elég?

— Hogy elég-e? Én, uram, évekig éltem havi harminc-negyven koronából. S elég volt.

— Azt elhiszem. De nem hiszem, hogy közben valami nagyon boldog lett volna.

— No, no. De igen.

— És nem is kívánkozott soha valami jobb élet után?

— De igen. Mindenki, tehát én is. De hát — ön nagyon jól tudja, hogy vagy dolgozni, vagy kívánkozni. S nékem erre nincs időm. Ha el akarom végezni a dolgomat itt, akkor vigyázni kell a kívánságokra..."

*

Füst Milán, az író, aki értette e lélek rejtelmeit, sírt.

Aztán így fejezte be a nekrológot:

„Negyvenöt évet élt, s mint értesülök, a következőképpen halt meg: agyszélhűdés érte, s két napig egyedül, önkívületben feküdt hideg szobája padlóján. Ekkor tüdő- és vesegyulladással kórházba szállították, ahol rövid idő múlva kiszenvedett."

Simon Gy. Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., Ulői út 61
Telefon: 138-068, 337-148, 340-125
1974 FEB 23
KÉPES ÚJSAG
Budapest
Magy Bolyai János Gimn.

nagysikerű táncukból: a sokác lakodalmasból

(Fotó: Bohanek Miklós)

GYÜTTESE

ban, mikor szülei Magyarországra települtek. Most már negyven éves, de még ma is aktív táncos. Fáradhatatlan lelkesedése felülmúlja a fiatalokét is. Nehezen beszél, nem a szavak embere. A táncban

Nagy Balogh János festő-
művész (1874-1919).

Művészet, 1984.
fél. 37. old.

4 Nagy Balogh János: Műterem
olaj, vászon, 32x37 cm, 1916

bolista kifejezésmódja egyedülálló piktúránkban. Festőink közül senkit nem foglalkoztatott annyira az elmúlás, mint őt. Komor táji környezetben vagy sétányon, kertben, temetőben feltűnő öreg hölgyei és aggastyánjai mind-mind az enyészet érzékeltetése végett sorakoznak fel. *A találkozás a temetőben* (1931) is az elmúlás szimbóluma. Erre utal a kompozíció szélén, szinte a keret mellett álló, egymáshoz közel jutni nem tudó két magányos alak, és komor hangulatot fejeznek ki a sötét, lilás színek.

A Párizsban 1928-ban kiadott *Correspondances* című mappájának több lapjával is találkozhatunk a kiállításon, közöttük a megkapóan szép, már-már nonfiguratív *Vizek mélyén*nel.

Öntudatlanul is az egzisztencializmus festője Farkas István: az ember magányosságát és a lét semmibe fordulásának tragikumát senki nem fejezte ki oly szuggesztíven, mint ő.

Ugyancsak több jelentős művel szerepel a fényfestő *Egry József* is. Az ő munkássága is a harmincas években teljesedik ki, higgad le, válik panteisztikussá. Fénnyel átitatott tájképeinek jellemző darabja a *Taorminai hegyek között* (1930). Ha van pannon tradíciójú művészet,

6

Nagy Balogh János

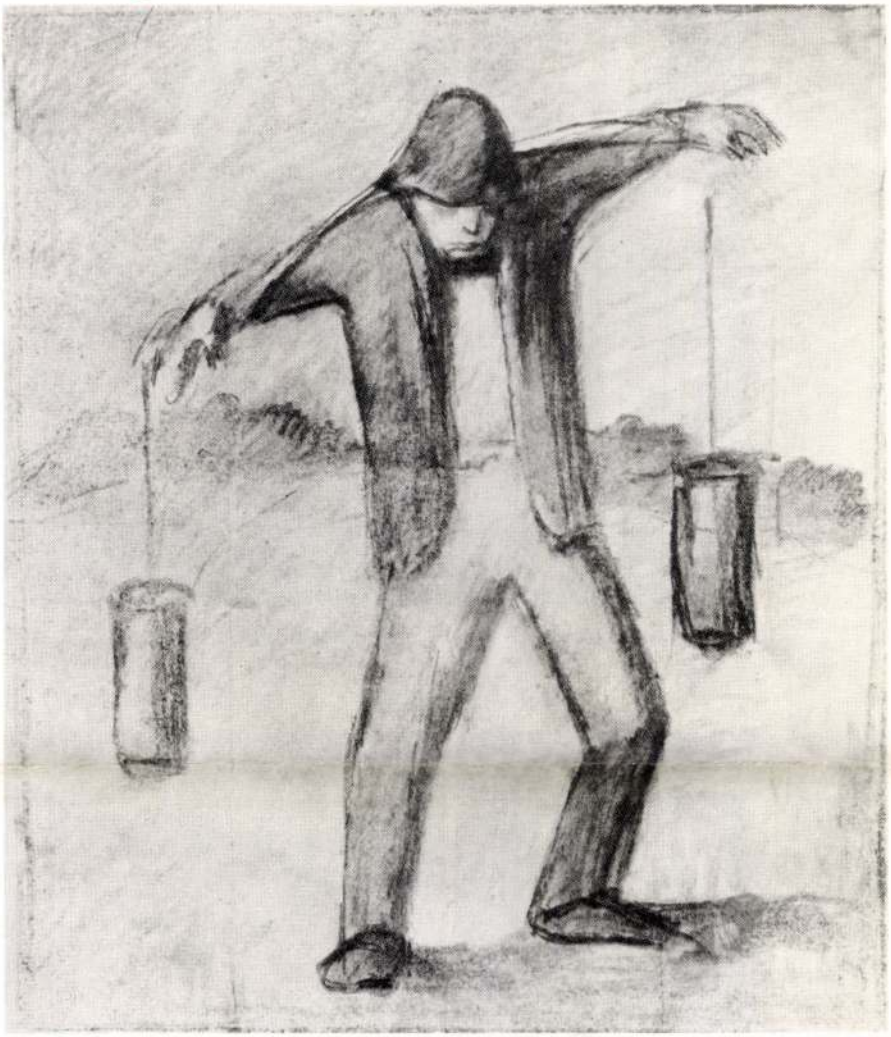

Nagy Balogh János: Vízhordó. 1912 k.

Oelmacher Anna
A szülőház lejtőmúzeumnak ajándékom
Gy. Kosztik 1975

Fényes Adolf: Fűben ülők. II. 1905.

Hollósy Simon: Parasztudvar szekérrel. 1912.

Nagy Balogh János

Németh L. Tűzvirág

rec. Nemlaki György - Hodulics Ujsáy

1960. dec. 15. 10.

NAGY-BALOGH János

Két festménye található a
Perčić-gyűjteményben
ld. kiírásukat Perčić 114. p.

KORENY:
TES AQUARELL MIT
STROSEN
N SCHONGAUER
– Martin Schongauer
die Entwicklung der
e.
Graphischen
Dozent am Institut
Universität Wien.
Vortrags, ist von
langer Zeit entdeckt

NAGY BALOGH János

Konyharészlet é.n. (1908k) o.dekli

Önarckép, 1912 - grafika

Válogatás Füst Milán mügyüjteményéből. Kiáll. kat. Bp.: PIM, 1992 leirás + ill.

1./ csésze aljjal
2./ Ludenburg XVIII. sz. A
3./ fajánsz ónmázzal szine
4./ csésze M. 7 cm Szá. 6
5./ apró csorbák
6./ csokoládés csésze, ker
alaku füllel, alja átt
rózsás csokor, apró el
7./ publikálatlan
8./ beszerzése ismeretlen
9./ Ltsz. 59. 2213. l. - 2

NAGY BALOGH János

91 4.25

Új Müvészet

NAGY Balogh János

29,34

Oltványi 1991

A sérelem jelentésétől számitott 15 napo
teles a dolgozót a kárigény előterjesztés
sére 30 napon belül, irásban választ kell
A kárigény elfogadásáról, illetőleg vélem
zott előterjesztése alapján - az ig. h. k
Minden olyan üzemi balesetről, amely lega
okoz 2 példányban üzemi baleseti jegyzőkö
kifizetőhelynek kell megküldeni.
Az üzemi baleseti jegyzőkönyv kitültésén
sz. rendelkezés szabályozza.

A DOLGOZÓK MUNKAVÉDELMI OKTATÁSA ILLETVE

1. Valamennyi nem fizikai munkakörben dol

Munkavédelmi oktatásban való részvételi k
bocsájtott - munkakörükkel összefüggő mun
tananyag elsajátitását igazoló irásbeli n
Az irásbeli nyilatkozatot legalább öt éve
bekövezkezett változtatásoknak megfelelőe

Kivételek: Igazgató, gazd. vez. az MTA Mu

Nagy-Balogh János

festőművész

Rajzváltozat jellegzetes szendeleteï és kukrikusai vidékjáról.
[emlékre]

a Kiskelli Múzeum Kiállításáról.

Népújság (Tolna)

1983. nov. 6.

NAGY BALOGH János

Nagy Gergely: Kertvárosunk, a Wekerle.
Bp. 1994, F. Kalinger Ilona

78.

NAGY BALOGH JÁNOS

kat. 72.

20. sz.-i magyar művészet
Déneki István gyűjteményéből

Kassák Emlékmúzeum
1993 okt 9-dr. 5.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-743, 340-726

1976 JAN 16

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Nagy Balogh János festőművész

1021

Nagy Balogh János emlékkiállítása

Vasúti munkások

Nagy Balogh János festménye

...„Nagy Balogh festészete a néhány nagyszerű, s a múzeumi versenyt... magabiztosan álló képe és grafikája ellenére inkább csak töredék, a tervezett és izgalmasnak, egyetemesen is fontosnak ígérkező monumentális stílusnak az ábécéje. Nem vállalt sokat — de a saját lehetőségein belül végére járt a dolgoknak, s ahogy Kosztolányi írta róla: „a lángész nem a mindent megértés, mint ahogy sokan hiszik, nem a tág befogadás, hanem inkább a korlátoltság, a magába záruló, magába futó kerekdedség". Ezért a debreceni parasztsösök ivadéka, a pesti házmesterfiú, a kispesti mázolómester, a himlőhelyes arcú, szöghajú, Cyrano-orrú Nagy Balogh János a magyar festészet nagyjai közé tartozott." Életrajzírója, művészetének egyik legkiválóbb ismerője, Németh Lajos írta róla e sorokat monográfiájában.

Művészetének jó ismerői, méltatói megegyeznek abban, hogy ez a valamivel több, mint száz évvel ezelőtt született festő, aki mázolósegédként látogatta rövid ideig az Iparrajziskola és az Iparművészeti Főiskola esti tanfolyamait, s egy fél esztendőt töltött a müncheni akadémián, de aki mégiscsak önerőből, saját magától és saját magán tanulva vált igazán művésszé az „első, aki a külváros népét képviseli a magyar festészet parlamentjében." Borbély László művészettörténész írta róla: „Öntudatos eszmeisége, a hozzá kapcsolódó gyengéd, lírai tolmácsolásra is alkalmas finom tónusok, a kis méretek ellenére is monumentális formarend biztosítja műveinek múzeumi rangját immár fél évszázada..."

Nagy Balogh János 1874 augusztusában született és 1919 novemberében halt meg. Szinte az első elismerése volt munkásságának, hogy a Tanácsköztársaság Múzeumi Direktóriuma megvásárolta műveinek legjavát, de már alig tudott a sikernek örülni. Hagyatéka a Szépművészeti Múzeumra szállt, s így kerülhetett sor első posthumus kiállítására 1922-ben, amelyet csak 1959-ben követett újabb nagyszabású emlékkiállítás. Az elmúlt években a Magyar Nemzeti Galéria jóvoltából több kiállításon is bemutatták munkáit, megteremtve a lehetőséget, hogy a magyar festészet e jelentős adakja —, akit Derkovits előfutáraként is számon tartanak, s akit Nagy Istvánnal rokonítanak, de aki tény szerint soha, egyetlenegy iskolához sem tartozott — méltó helyet kapjon a képzőművészetet szerető nagyközönség tudatában is.

Zárt világ a Nagy Balogh Jánosé. A Miskolci Galériában kiállított festményei és grafikái témájukat abból a környezetből „merítették", amelyben élt, a kispesti nyomorúságos lakásból, a Wekerle-telepről. De nemcsak képeinek témái kötik a proletariátushoz, egész belső szemlélete a proletáréletből fakad. Realista alkotó, aki mindvégig törekedett a tiszta konstrukciójú alkotásra, s sajátosan zárt formarendszert követ. Ez az önmaga által önmagának felállított művészi formarend vezette el szükségszerűen az egyszerűsítésig, a dolgok egymás közti és térbeli viszonyait elemezve jutott el a geometrikus formákig. Anélkül, hogy Cézanneről valaha is hallott volna.

Belső hitelessége, tiszta művészete, képeinek mélyen gyökerező igazsága az, amely Nagy Balogh János festészetét az egyetemes magyar festőművészet régióiba emeli. S ezért nem pusztán emlékeztető, emlékidéző most megnyíló kiállítása.

Nagy Balogh János emlékkiállítását Borbély László művészettörténész nyitja meg ma, január 16-án, este hat órakor. A Magyar Nemzeti Galéria és a Miskolci Galéria közös kiállítását egyébként február 8-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

(cs. a.)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

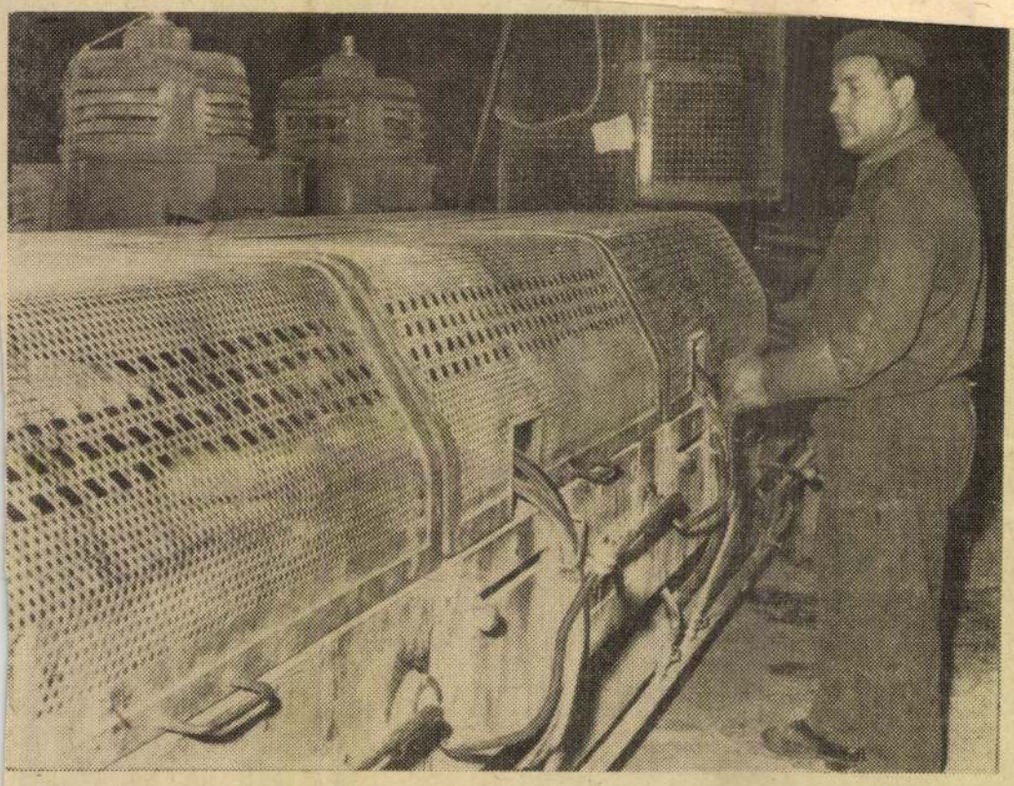

A December 4. Drótművek húzómű II. húzóüzemében Vigoczki István, a képen is látható gépen gyártja az építkezéseken oly nélkülözhetetlen csavarbordás betonacél huzalt.
Fotó: Szabados György

Meliorációs utak

Sárospatak határában a környéket jól ismerő autósok, motorosok, letérnek az országútról, mert a mellette húzódó dűlőutakon nagyobb sebességgel haladhatnak. A Kossuth Termelőszövetkezetben meliorációs utaknak nevezik ezt a 40 kilométer hosszú úthálózatot. A táblákat kötik össze egymással és a majorokkal, a különböző állattenyésztési telepekkel, hogy az üzemen belüli anyagmozgatás, terménylehordás teljesen megvalósítható legyen.

A talajvédelem és a termőtalajok javítása a gazdaság „termésnövelő" terveinek hangsúlyozott kérdése. Eddig a 60 millió forintos beruházásból 12 millió forintnyi érték valósult meg. Elkészült az úthálózat nagy része, s megkezdődött a belvizes területek rendezése. A termelőszövetkezetnek nagy károkat okozó „vizes" területek lecsapolása felszíni csatornákkal és kismértékben alagcsövezéssel oldódik meg. A speciális célgépeket már régebben megvásárolták, hogy a rendezés évről évre folyamatosan történjen.

Kockázat és felelősség

Hivatalos tanácskozásokon, egymásközti beszélgetések során, vagy éppen állandó alkalmakkor kibontakozó parázs viták hevében gyakran elhangzik e néhány szó: kockázatos dolog... Ilyenkor mindenki érez egyfajta kényszerű stoppot, a szükséges és az elkerülhetetlen cselekvés előtti dilemmát, óvatosságra intő magatartást, ami egyeseknél azonnali visszakozást, másoknál ugyanakkor további kezdeményezésekre való ösztönzést jelent.

Tagadhatatlan tény: a kockázat a cselekvéssel járó veszélyt, a veszteség lehetőségének a forrását idézi fel a társadalmi és gazdasági életben egyaránt. Nemrégiben egy magas szintű tanácskozáson hangzott el, hogy kudarc csak ott van, ahol vállalják a kockázatot is. Ahol ezt nem teszik, ott nem, vagy keveset hibáznak, nyugodtabban élnek, mert a felelősségre vonással sem kell számolniuk.

A kérdés lényege tehát az: van-e létjogosultsága a kockázatvállalásnak, s ha igen, meddig terjedhet ennek a határa?... S ha netán egy tett, egy kezdeményezés balul sikerül, ki, vagy kik és milyen mértékben viseljék ennek következményeit?...

A kockázatvállalás lényege, minősége, meghatározója, s egyben mércéje is, a nagyfokú felelősségtudat. Van rá példa a megyében, hogy egyes helyeken — sajnos — olyan beruházásokba is kezdtek a IV. ötéves terv során, amit befejezni már nem tudtak. Nem volt meg hozzá ugyanis a szükséges anyagi fedezet. A jó szándékot nem vitatja senki, hiszen a kezdeményezők társadalmi igények kielégítésére törekedtek, de kellő felelősségtudat nélkül. Ez is kockázat, aminek a végeredménye azonban negatív, olyan veszteség, ami valahol, valamilyen formában megterheli a népgazdaságot, a költségvetést. Ilyen esetben pedig a cselekvés ódiumát vállalni kell, mert az megalapozatlan, hatékonyságát tekintve zsákutcába vivő volt.

A cselekvés hatékonysága sokmindenen múlik, de legfőképpen azon: nem elég csak azt tudni, hogy az országnak, a népgazdaságnak mi a dolga, hanem ismerni kell azt is, kinek-kinek személy szerint mi a teendője? Ehhez jól kimunkált megalapozott programra van szükség, mert a tettek

Nagy Balogh János

jan. 16.

NAGY BALOGH JÁNOS festőművész kiállítása tegnap megnyílt a miskolci galériában. A budapesti Nemzeti Galéria tulajdonában levő művekből válogatott tárlaton több mint 50 festményt, valamint több grafikát mutatnak be.

Magyar Hírlap 1976/1418

Nagy Balogh János, festő

L: Zala György

Halász Júlia: Erős ép művészete

Esti Hírlap, Bp. 1979. máj. 5.

4.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János (1874–1919): festő és grafikus. Autodidakta. Csendéletei, önarcképei, kubikussorozatai geometrikusan összegező komponálásról, a szűkszavúságban rejlő feszültségről és erőről vallanak.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.Corvina 1977.

Nagy Balogh János

NAGY BALOGH JÁNOS EMLÉKKIÁLLÍTÁSA nyílt meg szerdán a soproni Festőteremben. A tárlaton a művész 43 olajfestményét mutatják be.

Magyar Hirlap 1979/68/8

Nagy Baloph János, jestő

Megemlítve.

Kin Dénes: Istenipazúrok 83-86.

Tiszatáj, Szeged, 1979. nov. XXXIII/9.

Nagy Balogh János, festő

megemlítve

Simon Terem: József Attila mintázása közben 84-85.

Jókai kurs.ág, Kolnok, 1980. márc. XXVI/1-2

MK SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MAR 1

Budapester Rundschau

János Nagy Balogh

1021

János Nagy Balogh (1874—1919). Arbeiter und Autodidakt. Seine häufigsten Themen sind die armen Leute und vor allem Erdarbeiter. Einer der prägnantesten Vertreter der typisch ungarischen Malerei der Tiefebene. Unser Bild: Wasserträger, um 1912

schingsverg
schiedenster
pen. Ein So
seine Freude
hen, wie sici
bieten sche
Ankündigun
schingsbälle
man so viel Künstler her
zur Bestreitung des Programms, so viel Musikkapellen, wenn an den Wochenenden der Faschingszeit in den 22 Budapester Stadtbezirken durchschnittlich 5—10 Bälle veranstaltet werden. Es bleibt mir ein Rätsel, wie das alles reibungslos abläuft.

Nun bekam ich unter vielen anderen auch die Einladung zum „Gold- und Silberschmiedeball". Ich war schon beim Presse- und Schauspielerball, auch schon einmal bei einem Lumpensammler- und Straßenfegerball, aber Gold- und Silberschmiede vereint in einem Ballsaal habe ich noch nicht erlebt. Ich nahm also die Einladung in der Hoffnung an, hier blitzende Wunder zu sehen.

Sie hatten sich zu ihrer Faschingsfeier den großen Speisesaal des Europa-Hotels gemietet, saßen be-

Silber- und Goldschmiede Fasching feierten; so ohne jede Maskerade, mit der gleichen Gelassenheit und Ruhe, mit der sie an ihren Arbeitsplätzen — ich habe sie einmal dort gesehen — mit edlen Metallen und Edelsteinen umzugehen pflegen.

Da wurde es dunkel im Saal. Scheinwerfer leuch-

NAGY BALOGH JÁNOS

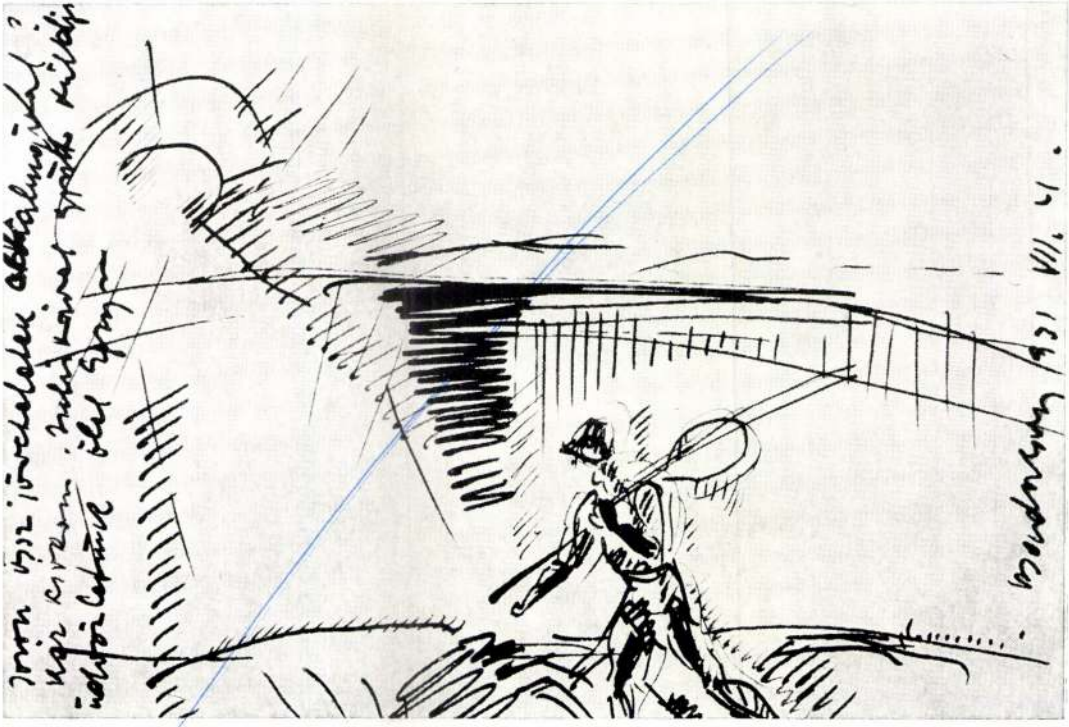

19. Egry József: Balatoni halász. 1931

Grafikát és rajzot a Miskolczi gyűjteményből
in Miskolczi Emő: Művészet, barátság
Bp. Corvina 1977

17. Egry József: Hálóvető
18. Nagy Balogh János: Önarckép

papír 620 x 460 mm

Nagy Balogh János

Németh Lajos: "Igaz mesterek – hamis képek" cimmel nagy mesterek festményeinek hamisitásáról ir. Felteszi a kérdést és egyben válaszol is arra, hogy mi az oka a hamisitványok elszaporodásának, majd hivatkozik a hamisitók legkedveltebb mestereire:
Csontváry, Gulácsy Lajos, Nemes Lampérth, Nagy Balogh János, Derkovits Gyula, Egry József, Gadányi Jenő, Rippl-Rónai, Czóbel Béla.
A cikk külön,részletesen foglalkozik a Csontváry hamisitásokkal és megemliti az egyik - nyomtatásban megjelent- tévedésen alapuló tanulmányt, mely könnyen félrevezetheti a jóhiszemü mügyüjtőt is.
Németh Lajos cikkét lásd: Csontváry Kosztka Tivadar nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 1o. XXIII. évf. 6. sz. 4. lap.

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve.

P. Kucs J.: Mit kedveljen a műkedvelő? 15

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 14

Nagy Balogh János festő

L.: Rippl-Rónai

Miklós Pál: Jelenünk múltja 248-252

Jelenkor, Pécs, 1982 márc. XXV/3.

Nagy Balogh János festőművész

a Miskolci Képtárban rendezett kiállítá-
son szerepel a művész műve, puri-
tán enteriőrje. (emlitve)

Tasnádi Attila: A XX. század magyar festészete
a Miskolci Képtárban.
Népszava, 1979. febr. 23.

Nagy Balogh János, költő

[illegible]: — Németh Lajos: Nagy Balogh János (Corvina). — [illegible] Sándor: A Magyar Kö[illegible]

— : Hír

8.

Népszabadság Bp. 1980 okt. 23.

Nagy Balog János, ksh

d. Fényes Adolf

7

– Egy év csendélete Szpeden

Népszabadság, Bp. 1980 okt. 4.

Nagy Balogh János festőművész

a Hatvani Galéria társadalmi vezetője: Maldvay György elmondja, hogy elképzeléseket igen sokrétűen próbálják bemutatni: kiállítási skálájuk például Munkácsy Derkovits, Nagy Balogh bemutatásától egészen a tehetséges felkarolásáig terjed.

Tamádi Attila: A Hatvani Galéria, avagy a magyar képzőművészet egy vidéki bástyája, Népszava, 1979. dec. 9.

Nagy Balogh János, festőművész

1974-ben a Magyar Szocialista Munkáspárt kőrművelődése-
ről határozata után vetődött fel az a gondolat, hogy szo-
cialista együttműködést, szerződést kellene kötni a Szabad-
foglalkozású Képzőművészek Pártszervezetével és a Mű-
vészek Vall. vezetőjével, az Egyesült Párt vezetőségével.
Közösen úgy határoztunk, hogy az első kiállítást az Ybrl
dolgozójának, Mikus Sándor szobrait állítjuk ki. Ezen a ki-
állításon Knotty János és Nagy Balogh János műveit is
kiállították.

Stúdió '81

1981. I. 20. Televízió 21.00

Nagy Balogh János, festőművész

a művészek segélyezésével, a műtárgyak vásárlásával a direktórium Pogány elnöksége idején mintegy két hétig foglalkozott. A művész festményei ma is a megbecsült múzeumi tárgyak a direktóriumi vásárlások anyagából.

Szabó Julia: A direktórium elnöke: Pogány Kálmán.

Kritika, Budapest, 1979. 3.

Nagy Balogh

önarcképe is a tanult festőről árulkodik

Forrás 1976/11/69

Moldován beszélget sek Barcsayval

NAGY BALOGH JANOS, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajandékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások utján gyarapodik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Grafikák:

66. sz.- NAGY BALOGH JANOS: "VARROGATÓ OREGASSZONY", c. müve p. tus.- 148+2 18 mm.- Ltsz: 70.316.- XI. tabla.- 299. old rekete repr.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve. XVII-XVIII. 1972-73. Pécs. 1975.

NAGY BALOGH JANOS, festő

- ----

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajandékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útján gyarapodik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Grafikák:

65. sz. - NAGY BALOGH ~~IMRÉNÉ~~: "KÉT KUBIKUS", c. müve. - p. tus. 210+260 mm. - Ltsz: 70.317. mm. XI. tábla. - 299. old. Fekete repr.

MONVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 237. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XVII-XVIII. 1972-73. Pécs. 1975.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolg gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény 1970.: 18.sz. NAGY BALOGH JÁNOS: "KUBIKUSOK, IIa" c. müve. p. tus, 178+242 mm. -Ltsz: 70.319. 293.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. XXXIX 1972-73. Pécs, 1975.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyr Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. Bedő-gyüjtemény, 1970.:
17.sz. NAGY BALOGH JÁNOS: "KUBIKUSOK, I." c. müve. p. tus.
178+242 mm. -Ltsz:!c.318. 293.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve, YVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. Bedő-gyüjtemény 1970.:
16.sz. NAGY BALOGH JÁNOS: "KÉT KUBIKUS", c.müve. p.tus,
212+260 mm. Ltsz: 70.317. 293.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, YVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

NAGY BALOGH JÁNOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény: 1970 15.sz. "NAGY BALOGH JÁNOS: "VARROGATÓ ÖREGASSZONY", c.müve p.tus. 148+218 mm. Ltsz: 70.316. 293.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

NAGY BALOGH JANOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatarozott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kivalasztott anyagot. Bedő-gyüjtemény, 1978.

173.sz.-NAAGY BALOGH JÁNOS: " KUBIKUSOK", c.müve.v.o. ø 37+49.5 cm. 295.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Nagy Balogh János

"Az ősmüvészet tüzijátéka Szent István hetében" cimmel, "Beszélgetés tiz paraszt müvész fölfedezőjével." Bálint Jenő a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitást a parasztmüvészek alkotásaiból. Jörgen Kamla ir a tárlatról:
Oravecz Imre, nagyidai parasztlegény tájképeket fest. A lap bemutatja "A tilinkós ember" c. müvét.
Káplár Miklós pásztorból lett festőmüvész, a Hortobágy festője.
Győri Elek tokaji kovácslegény, falusi jelenetet ábrázoló képét hozza a lap.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. évf. 35. sz. 14-15. lap.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János szobafestő volt.
Nagy István a vadonok festője.
Csülök nevü parasztlegény marhacsülökből faragott elefántcsont-szerü szobrokat és ezenkivül fafaragványokat készit.
Benedek Péter és Nyergesi János parasztmüvészeket emliti még a kritika kiemelve müveiket, s részletes áttekintést ad a paraszt őstehetségekről.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. évf. 35. sz. 14-15. lap.

Nagy Balogh János, festő

L: Németh József

Gyeresa Ferenc: Németh Józsefnél 88-92.

Tiszatáj, Szeged, 1979. febr. XXXIII/2.

(40 sor)

Nagy Balogh János, festőművész, született 1874 augusztus 2.-án, meghalt Kispesten, 1919-ben. Szegény családból származott, mázolónak készült és hogy mesterségét kitanulhassa, az iparrajziskola és az iparművészeti főiskola esti tanfolyamaira járt. Közben festői hivatottsága tudatára ébredt, s 1899-ben a müncheni akadémiára ment. Téléri tanulás után hazajött s autodidaktaként folytatta, közben szobafestősködött, hogy megélhessen. Pályája elején leginkább kompozíciós problémák izgatták, amelyeket ereje elégtelenségének tudatában többnyire tollrajzban oldott meg. A morgalmas vázlatok korszakában (a vele kortársi) Millet megismerése segítette át, érdeklődése a földmunkásokk, kubikusokk mellé szegődött. Néhány kubikus

Nagy Balogh János

Kispest-Pestszentlőrinc
Képzőművészek
Nagy Balogh János
Egyesülete. Nagy
Balogh János emlék
kiállítása és reprezen-
tatív egyesületi tárlat
a udvarház díszterme-
ben 1931. marc 7-14.
Katalogus.
Kispest 1931.

Az anyagba beontva.
Majd. ádeér!

sark.
Keleti
Bering-szor.
Long-szor.
Wrangel sz.
Csukcs f.
Csukcs-tenger
Csaun f.
Csaun-öb.
Csaun
Csaun-szor.
Csaun-tenger
Csaun-öb.
Csaun-szor.
Csaun-tenger
Csaun-öb.
Csaun-szor.
Csaun-tenger
Csaun-öb.

Magy. Balogh János

1) a Képművészeti Múzeum rezgőe átvett képek jegyzékét

2/ Heltrombeli emlékvállalásának katalógusát

3/ Füst Milánnak fentiről szóló iratait

Kölcsönadtam Foglár né Tombor Ilonának
1945. nov. 7.

sark.
Keleti f.
Wrangel sz.
Long szor.
Bering-tenger
Aleutak (Egy. Áll.)
Kurili sz.
Szahalin sz.
Ochocki-tenger
Japáni-tenger
Mandzsuriszág
Mongolország
Gobi-sivatag
Vladivosztok
Jesztó
Hakodate
Tokio
Yokohama
Kamcsatka
Jakuck
Szibirja
Tajmir fsz.
Kara-tenger
Jenisei f.
Lena f.
Amur f.
Hoang-ho
Jangtse
Gangesz
Hong-kong-Vancouver Br.-Tokoma Ann.-Sandwich Isl.
Hong-kong-San Francisco Ann.
CSENDES OCEÁN
BIRODALOM
Szibirja
Mongolország
Japáni-tenger
Ochocki-tenger
Bering-tenger
Kamcsatka
Szahalin sz.
Kurili sz.
Aleutak
Vladivosztok
Jesztó
Hakodate
Tokio
Yokohama
Jakuck
Mandzsuriszág
Gobi-sivatag
Jenisei f.
Lena f.
Amur f.
Hoang-ho
Jangtse
Gangesz
Hong-kong-Vancouver Br.-Tokoma Ann.-Sandwich Isl.
Hong-kong-San Francisco Ann.
CSENDES OCEÁN
BIRODALOM
30

Nagy Balogh János

A Kispesten szobafestősködő Nagy Balogh János a Wekerle-telep épitésekor gyakran választotta képei témájául az itt dolgozó kubikosokat.

Bajor Nagy Ernő: A budapesti lakótelepek őse - a Wekerle.

Budapest, 1970. 12. sz. 10-13. l.

MDK

Nagy Balogh János

20 képből álló gyüjteménye szerepelt a kiállitáson. Ezek a képek ma már a muzeum tulajdonát képezik.

Cikk: A Nagy-Balogh János Egyesület Kiállitása.

Képzőmüvészet, 1931. 97.l.

M.D.K.

Nagy Balogh János
festő

A „Szocialista képzőművészek
egyik példaképe.

H. Heil Olga: Szocialista képzőművészek csoportja
Művészet, 1964. április – 29 lap

MDK

Nagy Balogh János (1874- 1919)

Földmunkások. Jelz.lent jobbra:N. Balogh J. 1909
Szénrajz, 43x57.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 30.lap

Nagy Balogh János

és

Pogány Gábor:

Nagy-Balogh János kiállítás a Budapesti Medikus Körben. Bp [1947].

Juhtúrom minőse

1	„	4·5	Erzsébet tápsör	52	„
1	„	7/10	Otthon sör	60	„
1	„	2 lt.	Korsó sör	1·60	
1	„		Ó asztali finom bor	64	„

BERDÓNÁL

XI., Horthy Miklós út 71. sz.

(Lenke térnél)

ka és felvágottak

Br. Jeszenszky féle tea-vaj

Mérnökök Nyomdája. * 59—5—73.

Nagy Balogh János, festőművész

4

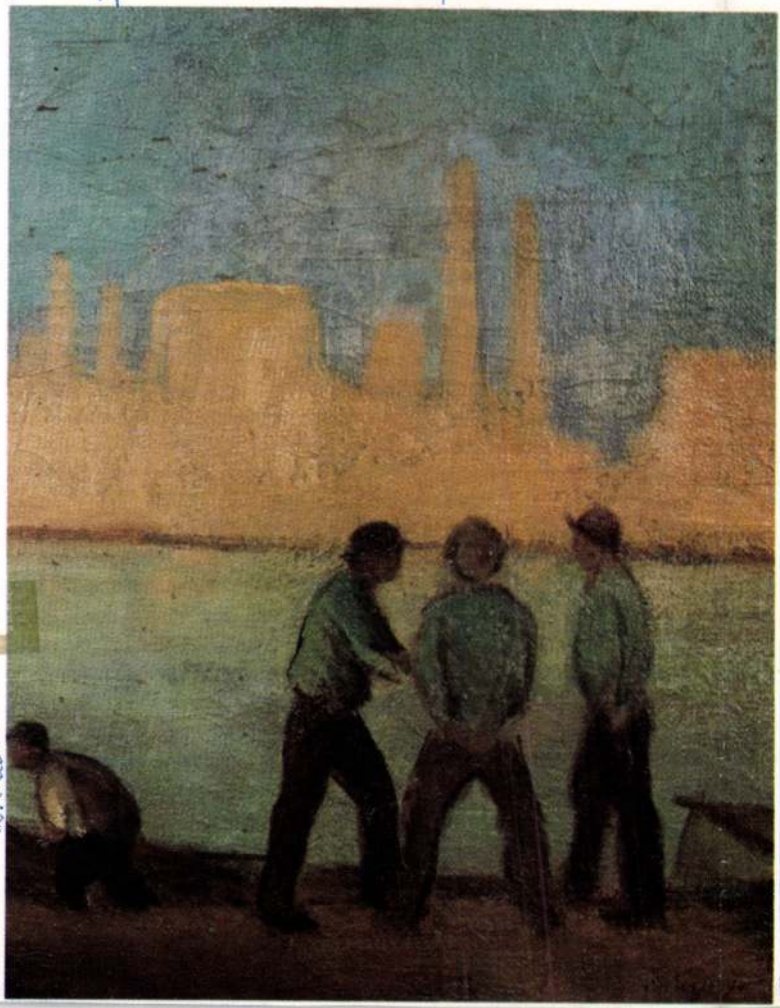

Műterem, 1980, vegyes, 157 old.

nista avantgarde eredményeiről itthon hozzáférhető ismeretanyag, melyet szervesen és sokoldalúan egészítettek ki a romániai és csehszlovákiai baloldali lapok, az aradi Periszkóp, a kolozsvári Korunk és a szlovákiai Az Út művészeti közleményei. 1926 végétől a hazatelepült Kassák Lajos folyóiratai, a Dokumentum, majd a Munka is széles ablakot nyitott a nagyvilág haladó irodalmi és képzőművészeti eseményei felé.

A nemzetközi információk e viszonylagos bősége miatt az évtized második felében pályájukon elinduló művészek újavantgarde-útkeresésének konkrét forrásait egyre nehezebb pontosan nyomon követni. Három határozott körvonalú és eltérő stiláris tájékozódású csoportosulást emelhetünk ki az 1927–1930 közötti időszakból, melyeknek előképei és forrásai is plasztikusan elválnak. A legnépesebb és legkorábban egységes arculatúvá fejlődő áramlat *Korniss Dezső, Trauner Sándor, Kepes György, Schubert Ernő* és társaik köre. E csoport törekvéseinek forrásai között a nemzetközi konstruktivizmus hermetikus purista kísérleteit csakúgy megtaláljuk, mint a végső soron a berlini dadaista mozgalomból és a merzizmusból kiinduló, ám egyre inkább az úgynevezett „kämpfende Kunst", a militáns osztályharcos agitatív művészet eszménye irányába fejlődő *Heartfield*-i fotómontázs-technikát vagy azt a valós anyagokat is felhasználó kollázsgyakorlatot, melynek gyökereit *Schwitters*en és *Tatlin* kontrareliefjein át a szintetikus kubista kollázsokig követhetjük. A másik erőteljes, egyéni hangú stiláris vonulat forrásai kevésbé összetettek. A Sugár Andor, Dési Huber István és Bán Béla 1928–1931 közötti műveinek alaphangját meghatározó kubisztikus-konstruktivista köznyelv forrása elsősorban a kubizmus elméletének verbális ismerete és Bortnyik munkásságának példaadó ereje volt. A kubista teóriát a Dési Huber hagyatékából ismert gépírásos fordítás tanúsága szerint *André Lhote* egy cikkéből ismerték meg, míg Bortnyik hatására nézve csak közvetett bizonyítékokkal rendelkezünk: néhány jellegzetes Bortnyik-motívum, például az új tárgyiasság hangvételében fogalmazott, trambulinról ugró nő alakja szinte idézetszerű hűségű átvételben tűnik fel Sugár egy 1928–1929 körüli festményén.

Mindkét, fentiekben vázolt áramlat végső soron a nemzetközi konstruktivizmus popularizálódó, Közép-Kelet-Európában köznyelvként szétsugárzó utóéletének szerves része. Míg a *Korniss–Trauner*-i útkeresés kísérlet volt több, konstruktivizmuson belül is elváló vagy szemben álló tendencia

(Nagy Balogh J. 2.)

kompozicióját olajban és aquarellben is megoldotta. A finom és halkszavú színek voltak. Színkezelésének lágysága és gyengédsége leginkább csendéletein érezhető. Többi képeivel párhuzamosan készült önarcképeinek hosszú sorozata, amelyből a legutolsók a legfiggelemreméltóbbak. Technikájának és színeinek kifogyhatósága ezek ben rembrandti erejű pátosszal és lendülettel párosul. Munkásalakjainak megformálásában sokkal tömegszerűbb Milletnél. A tömegszerűség képein egyedülinek érzett fontossága miatt a korszerűséget sem lehet elvitatni tőle.

Petrovics Elek és Bálint Jenő együttes kiállítása.

Művészetének teljes kialakulását a világháború akadályozta meg. Katonának vitték, majd vállsebével kórházba került s felgyógyulta után is csak nehezen tudott dolgozni. Végrendeletében valamennyi alkotását szegmüv. Muz.-ra hagyta.

Irodalom: Füst Milán: Egy művész halála, Nyugat, 1919. — Elek Artur: N. B. J. élete és művészete, Budapest, 1927. — Rabinovszky Marcus: N. B. J. Kétkrmadás, 1923. — stb.

SZEMLE

KÖNYVEK

Nagy Balogh János élete és művészete. Szerkesztette: *Elek Artur.* Budapest, Amicus kiadása, 1922.

Szegény jó Nagy Balogh Jánost bizonyára kevésbbé lepte meg odaát, a másvilágon, mint engem ideát, hogy oly rövidesen bevonul a múzeumba és irodalomba, s hozzá ilyen elegáns könyv köntösében, amilyen finomságnak még az uszálya vége se érintette meg őt életében. Hát mégis csak van rá eset, hogy a reménységek teljesülnek, még a legvakmerőbbek is, már ebben a világban — ha gazdájuknak el is kell előbb mennie innen. De hiszen mindegy, Nagy Balogh nem is képzelte, sőt nem akarta másként. Bámulatosan az ő akarata szerint történt minden: életében egyedül-lét, ismeretlenség, halála után múzeum és hírnév, s tudom, hogy a sorrendet föl nem cserélte volna India minden kincséért és Napoleon hatalmáért. Mert neki minden kicsi és szemét volt ahhoz az egyhez képest: halhatatlannak lenni a művészet által, képének ott lógnia a halhatatlanság csarnokában, a múzeumban. Ezért elviselt olyan nélkülözéseket, amiktől más ember, világháború és sebesülés segítsége nélkül, hamarosan búcsút mondott volna ennek az árnyékvilágnak. Ő pedig hordozta őket, frázis volna azt mondani, hogy hősiesen vagy megadással — hordozta azzal a természetességgel, amelylyel a vakondok föld alatt lakik vagy a sas magasba szárnyal. Testileg érezhette, mert a koplalást meg lehet ugyan szokni, de az akút éhséget nem, neki pedig voltak akút órái és napjai; lelkileg azonban nem érezte, egyszerűen nem vett róluk tudomást, mint a vakondok a föld felett vagy a sas a föld alatt történő dolgokról. Az alkotásnak és halhatatlanságnak vágya és akarata egyszerűen kisterilizált ebből az emberből minden más érzést vagy gondolatot. A szentek tökéletes igénytelensége, lemondása, odaadása és rajongása élt ebben a himlőhelyes, szegény-szagú zömök kis szobafestőben, aki nem kisebb elszántsággal vivta ki a pálmát, mint a római circus oroszlánjai között. Neki lett igaza, az lett, úgy lett, mind, mind, amint ő akarta.

Kegyeletlenség és kőszívűség kellene a mércsikéléséhez, hogy ekkora pálma megilleti-e s meddig marad zölden. Ámbár kétségtelen, hogy még a Nagy Balogh János vasakarata se lett volna elegendő ahhoz, hogy érvényt szerezzen magának — hiszen nálánál nagyobbaknak tovább kellett várakozni. Más is kellett itt. Valóságos világfelfordulás, értékek elmerülése, ujabb után való kivánság és nagymérvű átértékelések. Nagy Baloghnak, ha szabad a szót használni, e tekintetben szerencséje volt. Az impresszionizmus utáni próbálkozások, különösen a háború alatt s múltával, nagy embereket kerestek maguknak, u. n. „előfutárokat", akikkel eredményekre hivatkozhassanak. Nagy Balogh ugyan nem volt semminek az előfutárja, de az ő művészete is elég súlyos argumentumnak látszott arra, hogy még az impresszionizmus idején is lehetett másként, mint impresszionista módon festeni, s az ár, hogy úgy mondjam, fölkapta őt is és nagy művészt csinált belőle rögtön a halála után.

Annál jólesőbb érzéssel kell megállapítani, hogy Elek Arturt, aki a Nagy Baloghról szóló szép könyvet szerkesztette, nem snobizmus vezette, hanem az életében jobb sorsra érdemes művész nobilis megbecsülése és érdeme szerint való értékelése. Elek nem valami egetrengető és új utat törő művészt lát Nagy Baloghban, ami nem is volt, hanem a legnehezebb körülmények között szent hittel és áhitattal tiszteletreméltó értékeket produkáló, elmélyedő, maga útján járó művészt, kit művészi mozgalmak keltésétől távoleső alkotásaiban is lehet és kell becsülni. Szóval Elek írásából megérthetni, hogy mért került Nagy Balogh, halála után nyomban, a múzeumba s mért nem volt és nincs szerepe a múzeumon kivül viaskodó aktuális művészetben, az ars militansban. A Nagy Baloghról, mint művészről, rajzolt képet *Bálint Jenő*nek Nagy Baloghról, az emberről közölt emlékezései egészítik ki, a könyvet magát pedig egész sereg kitünő reprodukció teszi teljessé. *Fülep*

Franz Kieslinger: Die Glasmalerei in Österreich. Ein Abriss ihrer Geschichte. Wien é. n. (1922.)

A középkori üvegfestészetnek a múlt század első felében igen nagy irodalma fejlődött ki. Ennek célja kétféle volt: egyrészt archeológiai, ikonográfiai, amennyiben az üvegfestmények képes ábrázolásait első sorban tárgyi szempontból állította össze, másrészt gyakorlati, amennyiben a régi művek közzétételével mintákat szolgáltatott a középkori emlékek hatása alatt feléledt üvegfestésnek. Ezekre a régibb publikációkra voltak soká utalva a művészettörténeti tanulmányok is, míg végre a fényképezés és szines sokszorosítás sikeresen birkózott meg az üvegfestmények reprodukálásának nehéz feladatával és most már stilus szempontjából megbizhatóbb alapon lehetségessé vált a középkori művészet e fontos ágára vonatkozó problémák feldolgozása. Csakugyan, az utóbbi évtizedekben erősen nekilendült ez a speciális irodalom és a berlini Wasmuth-cég pompás publikációja mellett nyomon követik egymást a tágabb-szűkebb körre vonatkozó monografiák. Ide tartozik Kieslinger könyve, amely mélyreható vizsgálódás alapján ad számot az osztrák üvegfestészet történetéről. Míg Magyarországon a régi üvegfestés alkotásai nyom nélkül elpusztultak (tudomásunk szerint a pozsonyszentgyörgyi templomban fennmaradt ablaktábla az egyetlen emlék), Ausztriában az egymást követő évszázadoknak eléggé gazdag hagyatéka maradt, a legrégibb emléktől, a Mária Magdolnát ábrázoló weitensfeldi (Karinthia) kistáblától, amely a

Ars Una, 1924. I. 4.

XII. század 3. negyedéből való és a salzburgi művészet körébe tartozik, a bécsújhelyi várkápolnában már a XVII. század küszöbén retrospektív felfogással készült művekig. A Nyugattal szemben való függő viszony és (mint Magyarország középkori építészetében) a maradiság történeti, nem esztétikai ténye mellett a Kieslinger által igen meggyőzően vázolt fejlődés a fővonásokban a következő. Az elszigetelt weitensfeldi emlék után csak a XIII. század végével kezdődik a művek nagyobb sora. A középpontok a fejedelmi udvar körül keresendők, „ahol a Nyugat felé vezető út mindig szabad", még pedig az első nemzedékben Klosterneuburgban és egy még ismeretlen helyen, a második nemzedékben a Szent István és a Maria am Gestade templomok körében, a harmadik nemzedékben a hercegi udvar körül. Ezek mellett 1340—1360 körül egy alpesi csoport különböztethető meg. Stilus szempontjából a XIII. század vége idegen, nyugati források hatása alatt „szegletes" vagy átmeneti stilust mutat, a XIV. század első nemzedékének kalligrafikus jellege van, a század közepének stilusa nagyobb vonalú, de nehézkesebb, a század végén finom, szentimentális művek keletkeznek. A XV. század eleje valami puritán vonást árul el, míg a következő évtizedek nyárspolgárias, kicsinyes jellegét a század második felében sváb, bajor, elzászi befolyások alatt frissesség, mozgalmasság váltja fel. Igen érdekes, tarka a XVI. század képe: „Steyrben augsburgi renaissance, Steiermarkban a Hirschvogel-műhely befolyása. Alsó-Ausztriában máshonnan való behozatal. A források szerint ugyanakkor németalföldi mesterek is dolgoznak Ausztriában . . . Továbbá néhány üvegkép, amelyek mestere tíz év múlva sváb földön nevezeteset alkot. Későbbi munkái alapján a messkirchi mesterrel azonosították. Emellett széleskörű termelés augsburgi értelemben." Kieslinger könyvével, amely a tárgyalt emlékek sikerült, részben szines reprodukcióit adja, a középkori művészet története egy érdekes fejezettel gyarapodott. Azoknak, akiket a tárgy közelebbről érdekel, figyelmébe ajánljuk Kieslinger finom elemzéseit az ezen korszakokat jellemző színösszetételekről.

Éber

Lyka Károly: A táblabiróvilág művészete. Budapest, 1922.

A német 1906.-i évszázados kiállítás óriási sikere a magyar művészettörténeti életre teljesen hatás nélkül maradt. Nem ösztönzött bennünket arra, hogy a depók, a vidéki múzeumok és megyeházák, a főúri kastélyok, mecenási paloták, falusi udvarházak és városi polgári lakások falai közül összehordjuk az utolsó száz év magyar származású művészeti anyagát. A tizenkilencedik század első felének művészetét a Kárpátok övezte területen még majdnem akkora homály fedi, mint régebben a középkort. Alkalmunk sem volt még e félszázad művészi termelésével megismerkedni és megnyugszunk abban, hogy a művészettörténet számára értékkel nem bír. Ha néha egy-egy aukción fel nem bukkanna valami meglepően értékes darab, ha a Szépművészeti Múzeum első- és másodikemeleti helyiségeiben nem volna alkalmunk néhány pompás mult századeleji műalkotásban gyönyörködni, elhinnők, hogy ezzel az egész korral, ami Magyarországot illeti, foglalkozni nem érdemes. Pest klasszicista házai is megsiratlanul tünnek el és ami még megmaradt belőlük, szörnyű nagy cégtáblákkal eléktelenítve, elveszti hatását.

A kevesek közé, akik évtizedek óta rendszeresen foglalkoznak a száz és nyolcvan év előtti művészetünkkel, tartozik Lyka Károly, akinek közel negyven ívnyi terjedelmű, négykötetes munkája „A táblabiróvilág művészete" címen vagy másfél év előtt hagyta el a sajtót. Annak, aki a magyar művészet történetét meg akarja írni, hihetetlen nehézségeken kell átrágódnia, átküzködnie. Itt-ott felszínre vetődött, ötletszerűen összegyűjtögetett üres adatokon kívül nem állt rendelkezésünkre semmi, — három év előttig — még rendezett s válogatott múzeumi anyag sem. Ez is alighanem egyik főoka annak, hogy művészettörténészeink úgy fáznak ez egyébként hálás témakörtől. Lykának tehát első feladata volt, hogy összehordja a nyers anyagot, mielőtt annak rendezéséhez, áttekintéséhez foghatott volna. A nyers anyagnak ez a gyűjtése két évtizedig tartott, mely idő alatt a szerző, mint előszavában mondja, mintegy négyezer könyvet és füzetet lapozott át, töméntelen levelezést, irattári okmányt, leltárt stb. böngészett végig. Ha nem tudnók, hogy ez a bogarászó munka elengedhetetlen előfeltétele az eredményes kutatásnak, sajnálnunk kellene, hogy olyan kiváló intellektus, mint Lyka Károly, annyi időt volt kénytelen ily viszonylag alantas foglalatosságra pazarolni.

Lyka második feladata volt a külső adattömeg rendezése és az általa ismert műemlék-anyaggal való összeegyeztetése. El kell ismernünk, hogy ez is rendkívül nehéz, körülményes, gyakran fárasztó, gyakran kényes, gyakran lehangoló munka volt. És feltétlenül el kell ismernünk, hogy ennek a tevékenységnek az eredménye, úgy, ahogy e négy kötet képében előttünk fekszik, impozáns teljesítmény.

Ez a megállapítás azonban nem ment fel bennünket az alól, hogy a nagy — közel negyven ives — munkát több szempontból bizonyos kritikának ne vessük alá. Legfőbb kifogásunk ugyanis, hogy nem tünik ki, vajjon kinek is íródott ez a négy kötet? A szakembernek-e kizárólag, akiből ugyan vajmi kevés van hazánkban, vagy pedig a művelt nagyközönségnek-e, amelyet Lyka Károly fényes neve nagyszámban vonzhat e munka olvasásához. Kivetni valónk van mindenképpen, akár a szakembereknek íródott, akár a nagyközönségnek, akár mindkettőnek.

Ha a szakembernek készült, bizonyára azt célozta volna szerzője, hogy némely szempontból csoportosított külső adatot tegyen mindenkinek hozzáférhetővé. E szempontok illetik: a gazdasági helyzetet, a miliöt (I. kötet); a külföldi iskolázást (II. kötet); a topografiát és a topográfiailag rendezett életrajzi adatokat (III—IV. kötet). Egyéb szempontot, belső összefüggést nem adnak, se genetikusat, még kevésbé stílkritikait. De ez még nem volna a legnagyobb baj. A legsúlyosabb hiányért a kiadót terheli a felelősség, aki — ezt elhihetjük az Előszónak

HOME GALÉRIA

1025 Budapest, Csévi út 7.
Telefon: 200 4306 Fax: 200 8614
E-mail:
home.galeria@mail.datanet.hu

Nyitva: kedd – péntek 10-18, szombat 10-13

NAGY BALOGH JÁNOS

CZIMRA GYULA

„Festményei együtt szólnak a magyar népművészet régi alkotásaival, mert szerkezetük hasonlóképpen tiszta, színei gyönyörködtetőek, kivitelezésüket azonos áhitat és őszinteség jellemzi"

Haulisch Lenke

„Bámulatosan az ő akarata szerint történt minden: életében egyedüllét, ismeretlenség, halála után múzeum és hírnév, s tudom, hogy a sorrendet föl nem cserélte volna India minden kincséért és Napóleon hatalmáért sem"

Fülep Lajos

Szeretettel meghívjuk

Odsúdená ?

CZIMRA GYULA

(1901– 1966)

és

NAGY BALOGH JÁNOS

(1874 – 1919)

emlékkiállítására

NAGY BALOGH JÁNOS

A kiállítás megtekinthető:
2000. szeptember 7. – október 5.-ig

Nagy Balogh János

l.

Szabad szemmel

1948. 204. l.
206. l.

lésének egészét nézzük, a reneszánsz
nezzónak tünik. A gótikus stilus
rszág centrumában pedig együtt él a
ob is annak olasz értelmü stilusa
ri köréhez. Tipikusan udvari kultura
első sorban azért találta meg utját
nép ig mert müvészetünkben mindig élt
s az antik szellem irodalomban,
andó ható tényező. Mégis a ránk maradt
ább is az épitészetben és szobrászat-
ység mint az esztergomi Bakóc kápolna
a világi épitészetben nem maradt ránk
Báthori András Madonnája, melyet bizo-
zi szobrászat magas nivójárál tesznek
s itt is a Corvinák nagy száma miatt
jelentőségü munka, de ugyanekkor
gyar Benigna imádságos könyve arról
stész is még teljes virágában áll.
ság után fokozott feladatok vártak
en is. Müvészeti izlés szempontjából
tig tekintünk Magyarországon akkor

Nagy Balogh János festő

M.D.K.

„Ünnapkép" + egyéb. kiállítás.

a.m.: Nagy Balogh János emlékkiállítás.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 26.

4 l.

M.D.K.

Nagy Balogh János
festő

A Magyar Nemzeti Galéria a 19-en nyíló emlékkiállítással ünnepli a Tanácsköztársaság 40. évfordulóját.

Napló
Magyar Nemzet, 1959. márc. 14.

Jl.

M.D.K

Nagy Balogh János festő

A Magyar Nemzeti Galériában lesz a kiállítása.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. March 14.

7p

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, olaj

Mkké

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 7 l.

Nagy Balogh János festő-

M.D.K.

Művészete hatással volt Magos Gyula munkáira.

Nagy Sándor: Magos Gyula
Művészet, 1965. October - 27 lap.

MDK

Nagy Balogh J. festő

Vinajok bőgrében

Leléta Ján Múzeumban

Bleneszy János. A Ján-Múzeum ismertetése 1933 Nagyberény

39 o

MDK

Nagy Balogh Gy.

festő

Taligások

Lelét a Jász-múzeumban

Bélneassy János: A Jász Múzeum ismertetése 1933 Jászberény 39.o

Nagy Balogh János

MDK

Benczo László:Magyar mesterművek Csillag,X.évf.
1956.augusztus 337.l.

MÜVTÖRT.DOK.

NAGY BALOGH JÁNOS festő

Uj Világ /VIII/2o.sz.
1955.máj.19. O.e.

MÜVTÖRT.DOK.

NAGY BALOGH JÁNOS
festő

Élet és Irodalom I.11.
1957.aug.2.
Repr.-

Nagy Balogh János MDK

"Csendélet" repr. 13.o.

Farkas Zoltán: A XX. század festészete a Nemzeti Galériában.
Műterem 1958 I. évf. 8. sz. 11-13.o.

Nagy Balogh Mátyás

Festő képe

Ajándék 1965 gr. 822.l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

MDK

Nagy Balogh János, festő

Szinyei Mus. - Arckép kiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - 5 l. Dutka M.

Nagy Balogh János, festő 17 Dk

40 éve, 1919 nov. 22-én halt meg a magyar proletárfestészet úttörője, a munkásnyomor ábrázolója. Művészi elismerést először a Tanácsköztársaság alatt kapott.

Fő témái: munkása, parasztja, szobája, a Weherle-telepi építkezéseken dolgozó kulikusok.

Néhány képét a művészeti direktórium megvásárolta a Népművészeti Múzeum részére.

Gunnchépe Rev.

–: Nagy Balogh János

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 22. 7.l

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

A Kerepesi temetőbe álltyák fel
síremlékei.

Ny emlékművekkel, szobrokkal, díszkutakkal szépítik...
Magyar Nemzet, 1960. márc. 24.

5 l

Nagy Balogh János MDK

Meghalt 1919-ben

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.43.l.

Nagy Balogh János MDK

Az ő müvészete is példa arra,hogy a magyar festőknél a formai törekvések nem tudták elfeledtetni a szociális problémákat.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.42.l.

Nagy Balogh János festő M.D.K.

1874 - 1919

Számos önarckép. hűvei a Nemz.
Gal.-ban

Kulihusok – vázlat, repr: 530

Kampis, kap. műv. Bp. 1960 528-29.

Nagy-Balogh János, festő, (3) MDK

A Kisperti temetőben sírkövet állítottak sírja fölé; egykori otthonát táblával jelölték meg. A halála után megalakult Nagy-Balogh János Egyesületnek tagja volt többek között Kométhy Gyula, a térkép európai híres mestere, Pankotai Farkas Béla, Klimó István stb. A Nagy-Balogh János ünnepségeken megnyílt kiállításon a kiváló proletárfestő mintegy 35 festményén s grafikáján kívül a róla elnevezett egyesület kilenc elhunyt művészének alkotásait is kiállították.

Arthur Tivador: Nagy-Balogh János idézése 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 28.

Nagy-Balogh János, festő (2) MDk

Itt itthon és München-ben látottakon kívül jóformán csak néhány reprodukció volt nem annyira tanítója mint örtörője. — Kevés a témája: komor-hangulatú csendélet; vaskályhás munkástanyai otthon ülődögélő öregasszonnyal; fejkendős eldesanyja amint karrogat vagy krumplit hámoz; kutyáknak, végül önmaga. E néhány témát gyakran, gondosan variálta. Munkáinak sokszor is elődje Derkovits volt.

Artner Tivadar: Nagy-Balogh János idézése 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 28.

Nagy Balogh János, festő (1) 7 Dh

Kispest, Ady Endre u. 43. a. ház. Ebben élt Nagy Balogh János. Munkásember volt: szobafestő. Különösebb iskolázottság, ismeretek nélkül alakította ki múzeumi rangú pikturáját. Alig 45 éves korában halt meg, de míg megélte, hogy a Tanácsköztársaság hivatalosan elismerte, kiállította, szerzett műveiből.

Artner Tivadar: Nagy-Balogh János idézése 8.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. aug. 28.

MDK

Nagy Balogh János

Pipacsos rét, of.

Árv. Közl. 1939. szept, 4.rk.sz. 91.sz.

25 l.

MDK

Nagy Balogh János, +1919.

Csendélet, fm.

Ernst Muz. 44/b. auko. 24 l.

MDK

Nagy-Balogh János, 1874-1919.

Csendélet, festm.

Ernst Muz. 40/a, muko. 1934. 35 l.

Nagy Balogh János

MDK

Szinte élete végéig anyja tartja el, aki mosónő.

Ferenczy Béni: Irai és kép. Bp. 1961. 80.o.

M.D.K.

Nagy-Balogh János

"A magyar táj" c. kiállitáson bemutatott alkotásáról az errevonatkozó közlemény igy nyilatkozik: "...kubikusai a filléres földmunka áldozatairól szólnak."
A kiállitást a Fővárosi Népmüvelési Központ Rákóczi-uti Szalonjában nyitották meg.
A beszámoló a müvész alkotásának cimét nem közli.

Pogány Ö. Gábor: A magyar táj.
Szinház és Mozi. Bp. 1948. szept. 8. I. évf. 4.sz.
20. l.

M.D.K.

Nagy Balog János.

Festőművész.

Füst Milán: Egy müvész halálára. Nyugat.1919.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 62.lap

Nagy Balogh János festő M.D.K.

Csendéletei ugyszólván sirnak a szegénységtől.
60-80 kép maradt utána és 150-200 rajz.
A csendes szobában való festést egypárszor megszakitja a szabadban való festéssel.
Kispest határában folyt földmunka,s ahhoz kijárt festeni.
Talicskázók c. képét is itt festette.

Bernáth Aurél: A Múzsa körül Bp. 1962. 57-61. l.

Nagy Balogh János Ferenc - M.N.K.

Csendélet nyárádlvén virrak a szemnyelvegtől.
60-80 kép marad utána és 150-200 rajza.
A csendes szobában vajó festőt szyphrasszer megszállta a szobában vajó festőcsel.
Kiepest H.-tó ábran felyt Tóldaunka,s ahhez kijárt festeni.
Tálicskaárok c. képét is itt festette.

MDK

Nagy Balogh János, festöm.

Tájkép. Olf.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 62.l.

Nagy Balogh János festőművész

Munkás

Kubikos

Bányavidéki Vándorkiállítások katalógusa 1948

Fk. Záhonyné 1624 m Fővárosi Nyomdaip. V. 1. sz. telepe. Fv. Draschits R.

Nagy Balogh János

1959

N. B. J.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
(V, KOSSUTH LAJOS TÉR 12)

MEGHÍVJA ÖNT

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 40. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL RENDEZETT

NAGY BALOGH JÁNOS
EMLÉKKIÁLLÍTÁS

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1959.
F. ÉVI MÁRCIUS HÓ 19-ÉN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

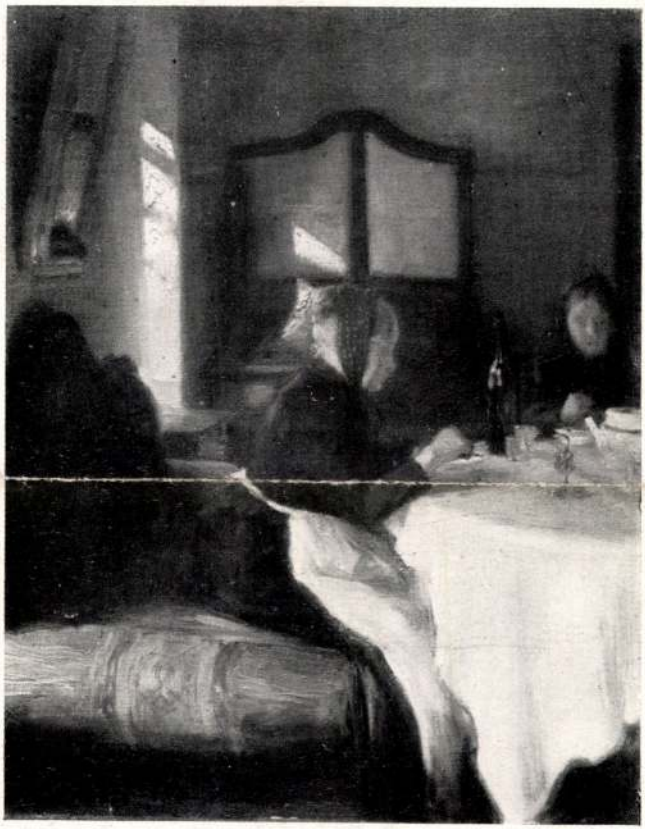

RÉTI ISTVÁN. Öregasszonyok.

Nagy Balogh János

NAGY BALOGH JÁNOS. Kubikosok.

Szépm. Múz.
Gy. mag. Szépkészítő
Kat. Sz. 1928.

1021

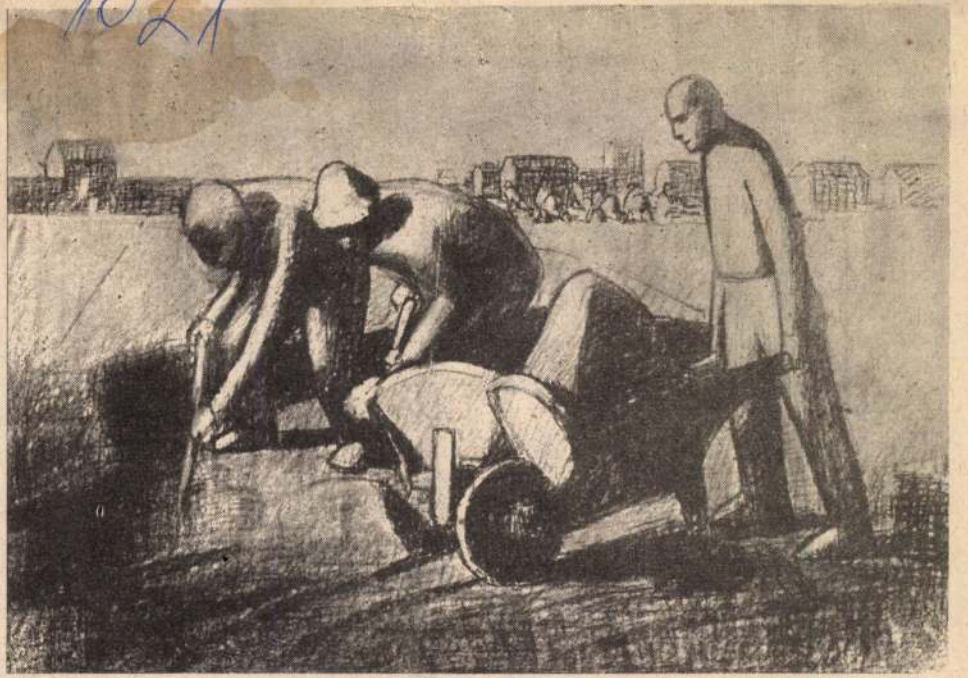

Nagy Balogh János: Kubikosok

[illegible]ben szintén jogunk van [illegible]
[illegible] —, hát ez nem minden, ami a tel[illegible]es szocialista társadalom felépítéséhez szükséges? Ez még nem a szocialista társadalom felépítése, *de ez minden, ami e felépítéshez szükséges és elegendő.*"[10]

Ha ismerjük Leninnek azt a szilárd meggyőződését, hogy Szovjet-Oroszországban a szocializmus felépítésének minden belső feltétele megvan, akkor érthetjük meg azt az eszméjét is, amelyet — szembeszegezve Trockijnak és követőinek meg utánzóinak az internacionalizmust puszta frázisra és az utolsó szovjet katonáig vívandó harcra korlátozó felfogásával — már 1921 júniusában így fogalmazott meg: „Most gazdasági politikánkkal gyakoroljuk a legnagyobb befolyást a nemzetközi forradalomra... Erre a térre tevődött át a harc világméretekben. Ha megoldjuk ezt a feladatot, akkor nemzetközi méretekben biztosan és véglegesen győztünk."[11]

Ezekről a kérdésekről Lenin halála után is volt szó. A központi bizottság és a párt többsége úgy döntött, hogy a szocializmus felépítésének Lenin utolsó feljegyzéseiben vázolt tervét kell megvalósítani. Sztálin tagadhatatlanul számottevő szerepet játszott ezekben a döntésekben. Kénytelen vagyok ezen a helyen is megismételni azt, amit (J. H. v. Heiselerrel együtt) a „Lenin Trockijról" című ké-

10 Lenin Művei. 33. köt. Budapest, 1953. 468. old. — Kiemelés tőlem — J. Sch.
11 Lenin Művei. 32. köt. 470. old.

[illegible] mai napig is ez *a trockizmus alfája és omegája.* Ez adja meg a lényegét a napjaink osztályellentéteiben [illegible] valóságos funkc[illegible] egyik válfaja sen[illegible] is tárgyilagos bír[illegible] kommunista párt[illegible] hibáinak, hanem [illegible] *lölködő ellenségi*[illegible] felveheti a verse[illegible] Dulles-szel vagy [illegible] trockizmus feltűn[illegible] tokban, akár a [illegible] baloldali szocialis[illegible] tokban, a „közép[illegible] mindenütt a *kommunista pártok, a Szovjetunió és a többi szocialista ország* elleni harcot tekinti központi és sokszor egyetlen feladatának. A különféle trockista áramlatok igyekeznek kihasználni a szocialista országok differenciáit. Így az úgynevezett „frankisták" (nevüket vezetőjük, Pierre Franktól kapták; hozzájuk tartozik többek között Ernst Mandel is és a nyugatnémet trockisták), egy ideig úgy vélték: ki tudják játszani Kubát a Szovjetunióval szemben. Latin-Amerikában viszont „posadista" trockisták (Posadas trockista vezér követői) éppen Kubát támadják rendkívül hevesen. Hasonló ellentmondások vannak a maoizmussal szembeni állásfoglalásaikban is. Egy do-

12 Verlag Marxistische Blätter, Frankfurt am Main.
13 Trockij: Elárult forradalom. Frankfurt am Main, 1968. 279. old.

Nagy Balogh János festő

M.D.V

„Kubikos" c. műve

Arcadi Nóra: A kritikai realizmus néhány kérdéséről
Művészet, 1962. szeptember – 4 lap

M.D.K

Nagy Balogh János festő

Méltatás

Bodnár Éva: Diósgyőri Balázs kiállítás.
Művészet, 1962. szeptember — 40 lap.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

és Derkovits Gyula nevét is említi Bögel József a szocialista képzőművészeti csoport nagyjai között, akik közé Jánosi Szabó Kálmánt is sorolja – emlékkiállításáról írt beszámolójában.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 5. sz. 74. old.

Nagy Balogh János.

Békéscsabán, a Pál László Társaság kiállításán művei szerepeltek.

Ujság, 1924. Nov. 9.

MDK

Nagy Balogh János

Lejtős ut

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. 1927. jan.

Mücs.

MDK

Nagy Balogh János

Édesanyám

M.táj- és életképkiáll. 19-20. sz. 1927. jan.

Miles.

Nagy Balogh János

Csendélet, of.

Önarckép, of.

Kubikosok, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép

Csendélet

M.festészet haladó hagyományai. Főv. Képtár 1951.

itő eklektikus alkotások jöttek lét-
lmat megelőző évtizedekben csak né-
az ősi nagy orosz épitészet és a 18. sz.-
észet hagyományaira támaszkodva, je-
t létre. Az orosz épitészet egységes
vidéki épitészetben éltek tovább.
ább épitészei: A.V.Scsuszev /1873--
--1936/, I.V. Zsoltovszkij /1867--
/1871-- ?/ és V.A. Scsuko /1878--
n már átvezet az orosz müvészet leg-
zovjetunió müvészete/. -- Szobrászat.
t orosz kerekplasztika csak a 18. sz.

MDK

Nagy Balogh Jábos

Veszprém, vf.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Nagy Balogh János

Virágcsendélet, of.

Őszirózsák, of.

Szoba belseje, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Nagy Balogh János festő

neve emlitve

K.A: Magyar Őstehetségek Kiáll. Pesti Napló 1934. aug. 19. 4.l.

M.Ф.K.

NAGY BALOGH János festő

1962. jún. 21. lepergett le síremlékei a Kerepesi temetőben

Napló

Magyar Nemzet 1962. junius 19. 4. l.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Méltatás.

Hamisch Lenke: Balogh Kárló
Művészet, 1962. augusztus – 34 lap

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Méltatás. – Síremlékei
június 21-én avatják fel a Kerepesi úti
temetőben.

—: Hírek
Művészet, 1962. július – 38 lap.

— 9. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

A művész anyja (Rep. 12.)

Szabolcsi kassza

A korai alajstudiumok müncheni inaiéktól és a Munkácsy nevével jelzettek, sötét alapból bontakozó, tó-rasos festés hatásától vallanak

Németh Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

23-25. l.

— 10. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

A művész anyja (Repr. 13.)

műterem - interieur (Repr. 14.) "baráti periódus"

Nagy életalkotásában elkülönülő - dik életművében 2 szakasz

1908-ig inkább a felkészülés

1909-15 körül a betalálás korszaka

Németh Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

/. 25-27. l.

– 11. –

K. D. K

NAGY BALOGH János festő

Műterem - interieur (Repr. 15.) „barnás periódus"

Konyha - interieur (Repr. 16.) (1909.)

Konyha - interieur (Repr. 17.)

Kályha székkel (Repr. 18.)

Vaskályha (Repr. 19.)

Vénneth Lajos: Nagy Balogh János Bk. 1960.

27 – 30. l.

M.D.A.

NAGY BALOGH János festő

Konzhaszekrény (Repr. 20.)

Kabátosok 1912 (Repr. 46.)

Reggeli (Repr. 46.)

Műterem-interieur (Repr. 21.)

Műterem (Repr. 22.)

Interieur (Repr. 23.)

Vemelt Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

30-35. l.

 M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Interieur (Repr. 24.)

Műterem (Repr. 25.)

Műterem-interieur (Repr. 26.)

Csendélet (Reggeli) (Repr. 27.)

Csendélet (Repr. 28.)

Csendélet (Repr. 29.)

Csendélet (Repr. 30.)

Varnai László: Nagy Balogh János Pécs. 1960.
35-43. l.

– 14. –

ll. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Csendélet (Repr. 31.)

Csendélet (Repr. 32.)

Csendélet (Repr. 33.)

Csendélet (Repr. 34.)

Csendélet (Repr. 35.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

43–47. l.

— 15. — M. D. V.

NAGY BALOGH János festő

Csendélet bögrével (Reprr. 36.)

Virágcsendélet (Repr. 37.)

Virágcsendéleti vászna a legszebb a vi-
lágháborúban elveszett

Festőt ugyelvét Reppl-Rónai, Bernáth és
Derkovits művészetének közelségénél fo-
lyja Bernáth

Bernáth László: Nagy Balogh János Bp. 1960.
48–49. l.

— 16. — M. Ö. K.

NAGY BALOGH János festő

Virágcsendélet (Repr. 38.)

Konyhai csendélet (Repr. 39.)

Földmunkás (Repr. 40.)

Kubikus-ciklus

Nánesh Lajos: Nagy Balogh János

Pest. 1960. 50-55. l.

– 17. –

K. D. K

NAGY BALOGH János festő

Földmunkások, rajz (Repr. 41.)

Földmunkások, rajz (Repr. 42.)

művein illusztráció-hatás érezhető, barátja Illyés Gyula illusztrációit ihlette versei sorából

/.

Vendel Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

56. l.

— 18. — le. D. K

NAGY BALOGH János festő

Folamunrások, várlat (Repr. 43.)

" " (Repr. 44.) (1912)

Kapáló asszonyok (Repr. 45.)

Taligások (Repr. 46.)

./.

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. 57-61. l.

— 19. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Kubikosok (Repr. 47.) Turnaja

Két földmunkás (Turnaja) Repr. 48.

Kubikosok (Repr. 49.)

Kubikosok (Repr. 50.)

Kubikos (Repr. 51.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bu. 1960. 62–67. l.

— 20. — M.D.K.

NAGY BALOGH János festő

Földmunkás Repr. 52.

Kubikos Repr. 53.

Kubikos Repr. 54.

Földmunkások Repr. 55.

Kubikosok Repr. 56.

/.

Vámosi Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. 68-71. l.

— 21.— H. D. K

NAGY BALOGH János festő

Mezei munkás Repr. 69.

Kubikosok Repr. ~~Kr.~~ 57.

Tájkép-vázlat Repr. 58.

Pipacsos mező (Repr. 59.)

Halottak napja Repr. 72.

Tájkép-vázlat

Vándor Lajos: Nagy Balogh János
Bp. 1960. 72-75. l.

— 22. — M.D.K.

NAGY BALOGH János festő

Tájkép-vázlat (Rajz. 67).

Gyárterek (Rajz 67.

Vasási munkások (Rajz. 63)

Kubikusok (Rajz. 67.

Létjavító munkás

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. 76-80. l.

K.D.K

NAGY BALOGH János festő

Kikötőmunkás (Repr. 66.)

Kubikosok (Repr. 67.)

Kubikos (Repr. 68.)

Kezei munkás (Repr. 69.)

Kubikosok, vázlat (Repr. 70. l.)

Vámosi Lajos: Nagy Balogh János

Pk. 1960. 76-85.

— 24. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Kubikosok, városok (Rest. 71.)

Vízparton (Rest. 73.)

Önarcképek (1913-1915)

Önarckép (Rest. 74.)

Önarckép (Rest. 75.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. 85-92. l.

-25.- M.D. K

NAGY BALOGH János festő

Önarckép (Repr. 76.)

Önarckép (Repr. 47)

Önarckép (Repr. 78.)

Önarckép (Repr. 79.)

Önarckép Repr 80.

Vendel Lajos: Nagy Balogh János

Pk. 1960. 86-97. l.

 K. D. U.

NAGYBALOGH János festő

Önarckép (Repr. 81.)

Önarckép (Repr. 82.)

Önarckép (Repr. 83.)

Önarckép (Repr. 84.)

Önarckép (Repr. 85.)

/.

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. 98-105. l.

K. D. K.

-27.-

NAGY BALOGH János festő

Önarckép (Repr. 85.)

Az anya-ciklus

A művész anyja (Repr. 87.)

Tornácon (Repr. 88.)

A művész anyja (Repr. 89.)

A művész anyja (Repr. 90.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Ph. 1960. 105-113.

 K. D. K.

NAGY BALOGH János festő

A művész anyja (Repr. 91.)

" " (Repr. 92.)

" " Repr. 93.)

" " (Repr. 94.)

" " (Repr. 95.)

" " (Repr. 96.)

./.

Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bu. 1960. 114. – 117. l.

— 29. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Virágoló fiú (Repr. 97.)

Kubikosok (Repr. 98.)

Kubikosok (Repr. 99.)

Mezőn (Repr. 100.)

Nemes Lajos: Nagy Balogh János

Ma. 1960. 118 - 122. l.

 M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

1934 szeptemberében 20 festménye szerepel a Nemzeti Szalonban a „Magyar őstehetségek" kiállításán

Vadlovak (Repr. 101.)

Szénaarodás (Repr. 102.)

Kubikosok (Repr. 103.)

Vendel Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960. 123-127. l.

– 31. – M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Csendélet (Repr. 104.)

Csendélet Repr. 105.)

Szántás (Repr. 106.)

Kezek (Repr. 107.)

Táj (Repr. 108.)

Kukicskosok (Repr. 109.)

Nemeskürthy László: Nagy Balogh János Bp. 1960.

128 – 137. l.

 Sa. D. K

NAGY BALOGH János festő"

Táj (Repr. 110.)

Önarckép (Repr. 111.)

A harctéren Pór Bertalan fedezte meg, azó javaslatára vette tőle a Művészházban

Rémes

Gábor levele és Burghardt Rezső Rózsére

szerint Klenov Istvánnak

Szemelt Lapos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

138-144. l.

— 33. —

le. D. U.

NAGY BALOG János festő

Mérsékelt szerre, leszállóviszkal és szurpharral

fórsetbe fel-felszárt Gulácsy Lajos

Szüz utcai műtermébe, vagy a Lipótben

falálórtak és vilaskortak

Vasady Tercic restaurator szerződés-

fitlelte, hogy a festéket szegéllel szerette

nagy jóban tapadjon és levesebb legyen

Szemel Lajos. Nagy Balog János szept. 1960

144. l.

145. l.

/.

— 34. — ee. D. V.

NAGY BALOGH János levele

Vernell Lajos: Nagy Balogh János
Bp. 1940.

K. D. V.

NAGY BALOGH János festő

1898-99-ben az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamait látogatta.

25 éves korában Münchenbe utazik. Beiratkozik az akadémia 1899/1900-as téli félév esti tanfolyamára, Herterich tanár osztályán akkor rajzol. Jó eredményről tanúsító bizonyítványt szerez.

Vincette Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

9.

Id. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Szobafestés mellett élt és magányt falt.
1915-ben bevonult katonának. Végigjárja a harcteret; vállán megsebesült, jobbja megbénult. Megpróbál balkézzel is dolgozni.
Anyja meghal, nemsokára 45 éves korában 1919 őszén ő is követi

Németh Lajos: Nagy Balogh János Bn. 1960

9. e.

de. D. K.

NAGY BALOGH János festő

A Tanácsköztársaság idején a derérsöri - ám 30.000 koronáért képjeit vásárolta tőle és mesterré deklarálja

Vendel Lajos: Nagy Balogh János 1964. 1960.

g. l.

— 6. — K. D. U

NAGY BALOGH János festő

Tanulmánytej (Repr. 1.)
Tanulmánytej (Repr. 2.)
Utcajelenet (Repr. 3.)
Utcajelenet (Repr. 4.)
Kompozíciós vázlat (Repr. 5.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János festő. Bp. 1960
10 – 14. l.

— 7. — M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Kompozíciós vázlat (Rajz. 6.)

Portré-vázlat (Rajz. 7.)

Proletárok (Rajz. 8.)

A művész anyja (Rajz. 9.)

A művész anyja (Rajz. 10.)

A művész anyja (Rajz. 11.)

Németh Lajos: Nagy Balogh János Szt. 1960

./. 15–21. l.

 M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

A század első évéből való rajzai:

Krisztus az emberek között

Golgotha

Levétel a Keresztről

Ádám és Éva

Szerzetesek, rajz (1905)

Kitológiikus bacchanália-terv (1905.)

Vámossy Lajos: Nagy Balogh János 1884-1960.

22. l.

./.

 M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Iskolai végzettsége a polgári első osztálya, majd az Iparrajziskolában az ipari festők szakrajzolási csoportjában tanul, tanára Györgyi Kálmán. 1895-ben 10 hónapot tölt itt jó eredménnyel végez, a következő évben jeles osztályzatot kap. /.

Németh Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960. 9. l.

M. D. K.

NAGY BALOGH János festő

Szül. 1874. aug. 2.

Apja hárászolga, majd hajómester.
3 éves korában iszákos apja a Duna
hídjáról vele együtt folyóba akarja
magát vetni.
Apja nem is él soháig. Anyja mosás-
ból él, ő másolósegéd

Vermesi Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.
9.

/.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

A kispesti temetőből földi maradvá-
nyait a Kerepesi úti temető Pantheon-
jába helyezték el.

Művészeti életünk — 40 lap.
Művészet, 1960. november.

MDK

Nagy Balogh János festőm.

Genthon: A magy. festőmüv.tört. A Szépmüv. könyve. 1940.

980 l.

Nagy Balogh János festő 1904

Kutikusok c. képe Repr.
Csendélet " Repr.
A művész anyja " Repr.
Műterem interieur " Repr.
Óvarchen c. képéből részlet Repr.

—: Nagy Balogh János emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 2.(

Csalódás Iskola, br. 1959. április X/4.

Nagy Balogh János MDK

Kubikus repr.

Nagy Balogh János emlékkiállitás
Népszava, 1959. márc. 22.

Nagy Balogh János MDK

emlékkiállitás

Makrisz Agamemnon:A VII. Magyar Nemzeti Kiállitásról. Népszava 1959. ápr.15.

Nagy Balogh János festő

DOK

- Németh Lajos írt monográfiát róla. Művét a Képzőművészeti Alap Kiadó vállalata megjelentette.

R. S.: Németh Lajos: Nagy Balogh János

P.f

Népszabadság, br. 1960. aug. 27

MDK

Nagy János fazekas, III. dij

Ipm. és képzm. felszabadulási dijak. SzM. 1955.
48 l. /Hirek/

N AGY BALOGH János festő M.D.K.

Emlékkiállitás müveiből a Galériában

Oelmacher Anna: Ma ötéves a Magyar Nemzeti Galéria
Magyar Nemzet 1962. október 5. 4.l.

oelmacherA

M.D.K.

Nagy Balogh János

A Nemzeti Galéria a nagy proletárművész emlékkiállításával ünnepelte a Tanácsköztársaság 40. évfordulóját.
Cikk:"Az idén ismét lesz Nemzeti Kiállitás."

Népszava, 1959.febr.5. 4.old.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Méltatás. — 1959-ben volt a
a Nemzeti Galériában gyűjteményes
kiállítása.

Sós Béla: Nagy Balogh János emlékére
Művészet, 1962. november - 43 lap

M.D.K.

Nagy Balogh János
festő

A művész anyja
Milerom } repr.

Szij Béla: Nagy Balogh János emlékére
Művészet, 1962. november – 43 lap

Nagy Balogh János, festő MDK

Síremlékét – Borsos Miklós szobrászművét
elkotrták – még az ők folyamán
felállítják a Kerepesi Temetőben.

– : Itk 6.

ESTI HIRLAP, 1961. aug. 23.

Nagy Balogh János

„Kékbukós"

Budapest 1962 nyár

MDK

Nagy Balogh János, festőm.

615. Tájkép. Olf. 34x48

Árv. Csarn. 1932. 1.rk.a. 61.1.

61. m. múzeum

Nagy Balogh János: Kubikos
Terrassier – Землекоп

N. Tonitza: Sorállás a péknél. 1918.

Mauretania

Mauretania 1962 Frau

1989 AUG 24

Nagy Balogh János emlékkiállítás Kispesten

1021

A Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottsága és a nemrégiben megalakult Nagy Balogh János Kör dicséretre méltó kezdeményezéssel lendítette fel a kerület képzőművészeti életét: értékes kiállítással hódolt Kispest nagy munkásfestőjének, *Nagy Balogh* Jánosnak. A Nemzeti Galéria jóvoltából az Ifjú Gárda Művelődési Házban megnyílt tárlat a proletárművész 31 értékes képét mutatja be. A kiállítás rendezői a tárlókban Nagy Balogh néhány szerény relikviáját is a látogatók elé tárják, látható palettája, pénztárcája, néhány levele, karcolata és rajza, a régi barátnak, Muszély Ágostonnak 1919-ben, a sírnál mondott beszéde, valamint fényképek a tavaly júniusi sírkőavatásról a Kerepesi temetőben, amikor a művésznek a Borsos Miklós által készített emlékművét leleplezték.

Kispest lelkes művészbarátai sokoldalúan kívánták megünnepelni kerületük nagy alkotóművészét, s ezért tíznapos programot állítottak össze Nagy Balogh emlékezetére. Érdekes az a kiállítás, amely ugyancsak az Ifjú Gárda Művelődési Házban Nagy Balogh képei mellett az 1929—1943 között működött Nagy Balogh János Egyesület elhunyt festőinek, szobrászainak néhány alkotását mutatja be. Itt láthatjuk a folytatókat is, az idén márciusban megalakult képzőművészeti kör tagjainak képeit és plasztikáit.

A napokban — az ünnepségek keretében — emléktáblát koszorúztak meg Nagy Balogh János egykori lakása falán, az Ady Endre úton, a régi Sárkány utcában. A ma nyolcvanöt esztendős Muszély Ágoston, Nagy Balogh Jánosnak egykori jó barátja mondott itt beszédet, kegyelettel adózva a nagy proletárművész emlékének.

Két előadás szerepel még a programban: *Németh* Lajos ismertette Nagy Balogh János életét és művészetét, augusztus 27-én pedig *Szij* Béla, a kiállítás rendezője a Nagy Balogh János Egyesület, valamint a mostani szakkör tagjairól, s munkásságukról szól. Az előadásokat a kiállítások színhelyén, a XIX., Gábor Andor út 22. szám alatt tartják. (g. i.)

ási intézmények reformjáról
alt a Minisztertanács

jelentéseket tudomásul vette.

A művelődésügyi miniszter az oktatási reformról szóló törvény végrehajtásaként előterjesztette a felsőoktatási intézményekről szóló törvényerejű rendelet tervezetét. A kormány úgy határozott, hogy a tervezetet az Elnöki Tanács elé terjeszti.

A Minisztertanács ezután folyó ügyeket tárgyalt.

A főváros zöldség- és gyümölcsellátásának helyzetét vizsgálta a budapesti állami kereskedelmi felügyelőség

A budapesti állami kereskedelmi felügyelőség, a Kereskedelmi Minőségi Ellenőrző Intézet szakemberei és a Közért 40 ellenőre megvizsgálta a főváros zöldség- és gyümölcsellátásának helyzetét.

A vizsgálat általános tapasztalata, hogy a kedvezőtlen időjárás áruellátási nehézségeket okozott, a folyamatos ellátás nagy erőfeszítéseket igényelt és igényel még ma is. Az elmúlt évekhez képest valamit gyorsult az áru kiszállítása a bolthálózatba, s dicsérendő, hogy a kiskereskedelmi vállalatok többet törődnek üzleteik számának növelésével és korszerűsítésével. Tavaly ilyenkor 1250, az idén pedig 1261 helyen árusítottak zöldséget és gyümölcsöt, a szakboltok száma pedig 570-

helyeken nem az osztályozásnak megfelelő minőségű árut kapják a vásárlók, s gyakori még az árdrágítás és a súlycsonkítás is.

Az észrevételeket a fővárosi tanács vb kereskedelmi osztálya az érdekelt szervekkel közös értekezleten megvitatta. Javasolták több tehergépkocsi és szükség szerint több vasúti kocsi beállítását, hogy ne a déli, hanem már a reggeli órákban megérkezzék a friss áru a boltokba. *Elsőrendű feladat azonban a fogyasztók érdekvédelmének fokozása.* A vizsgált 230 boltból 130-ban találtak az ellenőrök kisebb-nagyobb árdrágítást vagy súlycsökkentési visszaélést.

A vizsgálat tapasztalatai

M.D.K.

Nagy Balogh János, festőművész

nevét a Derkovits mellé felsorakozott szocialista tendenciájú festészet művelői között említi:

52

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesítő, 1962.XI.évf.1.sz. 52.old.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Önmagáról festett sok képmást.

Pelesi Lottán: Emlékezés Kárdyi Rajosra
Művészet, 1962. június — 18 lap

Nagy Balogh János, festő ⊓ Dk

Síremlékére bronzportrét kért róla Borsos Miklós szobrászművén.

— : Hír 8. l

Népszabadság, 1962. márc. 21.

Nagy Balogh János, festő MDk.

Méltó síremléket fog kapni.

—: Derkovits Gyula mellszobra a városligeti Művész sétányon 2. l

ESTI HIRLAP, br. 1960. júl. 23.

MDK

NAGY SÁNDOR JÁNOS

Anyagi hozzájárulás a Debreceni Müvészház alapitá
sához.

Mikyhárt József: Emlékezés Thorockai Oszvaldra.
A Debreceni Déri Muzeum 1958-59 évi évkönyve.
Debrecen 1960. p.169.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

Önarcképét emliti

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as években,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 122.old.

Nagy Balogh János festő

M.D.K.

Méltatlan.

B. Haulischeuke: Park János
Művészet, 1961. április – 31 lap.

M.D.K.

Nagy Balogh János.

Fiatalon elhunyt tehetséges festőművész. A Szépmüvészeti muzeomban van négy vázlatkönyve. Elek Artur irt róla ismertetést.

Rozványiné Tombor Ilona: Nagy Balogh János vázlatkönyvei.

MüvéTört.Ért. 1960.1.szám. 60.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János

festőművész

Kosztolányi Dezső:Uj Nemzedék 1919. nov.25. szám.

Müv.Tört.Ért. 1.szám. 1960. 62.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János.

"Kompozició " Reprodukció.

Rozványiné Tomber Ilona: Nagy Balogh János vázlatkönyvei.
Müv.Tört. Ért. 1960. 1.szám. 62.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János

Édesanyja képmása. Reprodukció.

Rozványiné Tombor Ilona: Nagy Balogh János vázlatkönyvei.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 60.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János.

"Kompozició" Reprodukció.

Rozványiné Tombor Ilona:Nagy Balog János vázlatkönyvei
Müv.Tört. Ért. 1960. 1.szám. 61.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János.

Festőmüvészről Bernáth Aurél irt könyvet.
Magyar müvészet XV-1948.

Bernáth A: Nagy Balogh János. Magyar müvészet
XV-1948.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 62.lap

M.D.K.

Nagy Balogh János

Festőművész.

Makrisz Agamemnon:
A müvészet megujulása a neokonvencionalizmus és a fiatalok előretörése.

Népszava 1959.ápr. 15. 6.old. 87.szám.

M.D.K.

Nagy Balogh János

Festőművész "Kubikos" c. festménye .Felv.

/havas/
Nagy Balogh János emlékkiállitás.

Népszava 1959.márc.22. 4.old. 69.szám.

Nagy Balogh János festő

M.D.K.

Élettalai.

B. Haulisch Lenke: Berecendrei művészek kiállítása 1961.
Művészet, 1961. november. — 42 l.

M.D.K.

Nagy Balogh János

Több müvész neve között emliti Németh Lajos cikke, -müveiről nem beszél külön- de megemliti azok szereplését gyüjteményes és a bányászvárosokban rendezett vándorkiállitásokon, ahol képzőmüvészetünk hagyományaként Derkovits, Dési Huber, Nagy István mellett vesz részt.

Németh Lajos: Megjegyzések képzőmüvészetünk helyzetéről.
Uj Irás. Irodalmi és Kritikai folyóirat. Bp.1961. Október. I. évf. 8. sz.739. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Nagy Balogh János

1958 NOV 20

610

NÉGY ÉVTIZED FORRADALMI MŰVÉSZETÉBŐL

Nagy-Balogh János: Mezei munkás

Párizsból:

jkol a Sorbonne

gyetemen — Megélénkült a választási hadjárat

nak majd a kommunista jelölt ellen.

Igy nem tulajdonítanak túlzott jelentőséget a politikai megfigyelők annak, hogy például *Laure* gaulleista ezredes egyáltalán nem gyengéd célzásként szemeteskosarat, seprőt küldött jobboldali ellenfelének, a független *Féronnak*, vagy, hogy *Le Ac* soustelleista jelölt kommandói elvágták a villanydrótot egy másik jobboldali jelölt, *Soubiran dr.* gyűlésén. A párizsi közvélemény érdeklődése szerdán inkább az egyetemisták sztrájkharca felé fordult.

A latinnegyedben szerdán délelőtt röpcédulaosztogató diákok és a felvonuló rendőri készültség fekete riadóautói jelezték a készülő diáksztrájkot. Az egyetemisták évek óta hiába követelik, hogy építsék fel végre a Sorbonne szomszédságában levő nagy borraktár helyén az új egyetemi épületeket, amelyek lehetővé tennék a normális oktatást. A borkereskedők azonban mindeddig meghiúsították az építkezést, a kormány mindeddig nem adta meg az építkezéshez szükséges összegeket: másra — az algériai háborúra — kellett a pénz...

A múlt héten a zsúfoltság miatt három előadás maradt el a Sorbonne-on. Az egyik diák elmondta:

Pisot fizikaprofesszor azért nem tudta megtartani előadását, mert a 380 személyes amfiteátrumba több mint ezer

Évek óta ígérgetik az új tantermeket, de nem történik semmi. A laboratóriumokba egy-egy diák *csak kéthetenként egyszer* jut be. A kormánynak döntenie kell a borkereskedők és a tanulni vágyó diákok, a francia tudomány között!"

A diákok küldöttei kedden este felkeresték az egyetem tanácsát, és kérték, hogy legyen szolidáris velük. A tanács azonnal rendkívüli ülésre ült össze és elhatározta, ünnepélyesen csatlakozik a diákok sztrájkjához. A Sorbonne történetében *most először csatlakozott az egyetemi tanács hivatalosan is egy diáksztrájkhoz.*

A sztrájkgyűlésen üdvrivalgás fogadta a hermelinszegélyű, bíborszínű talárba öltözött professzorokat. A Sorbonne tanárai ünnepi talárjaikat sok évszázados hagyomány szerint csak ritka alkalmakkor öltik fel; most ezzel is hangsúlyozták, hogy

a tiltakozó tüntetést az ősi Sorbonne tanácsa magáénak vallja.

Routhier geológusprofesszor, az egyetemi tanács küldötte kijelentette: „Ifjúságunk tanulni akar. Harcol azért, hogy tanulhasson. Együttérzünk diákjainkkal, és *mi is sztrájkba lépünk, hogy ünnepélyesen figyelmeztessük hatóságainkat: míg világszerte rohamosan emelkedik a tudományos kutatás szinvonala, nálunk nem jut rá elegendő pénz*

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919

Uj magy.képzőm. Főv.Kept. vándorkiáll. 1948. jun.
PŐG. bevez. tanulm.

12 l.

M. D. K.

NAGY BALOSH János festő

~~Parasztember, parasztasszony~~" (rezr.)

„A művész anyja" (rezr.)

„Gendálet" (rezr)

Önarcképek

Genthon-Németh-Végvári-Z ádor:Magyar müvészet 1800-194
Bp. 1958. 328, 329, 331,

-1- le-D.K

NAGY BALOGH János festő

(1874 - 1919)

vagyonos művész,

Reményteles utazásokat követelte,

mint fővárosi tengette életét, ren-

des tanulmányokban alig volt

része.

/.

Gmelin-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1958. 327. 329, 331, 456,

Nagy Balogh János festő M.D.K.

Önarckép /repr.

Csendélet /repr.

Varrogató /repr.

Csendélet /repr.

Kubikos /repr.

Csendélet /repr.

Földmunkások /repr.

Bernáth Aurél: A Muzsa körül Bp. 1962.

56-57.l.

Nagy Balogh János festő M.N.K.

A festészeten kivül ,"mellékfoglalkozása is volt.

Témáiban gyakori a munkásábráz lás.

Önarcképek ,

Tipusa a legjobb értelemben vett dilettánsnak.

Pesti Házmester családból származik,apja korán elhal.

A mázolómesterséget tanulja ki,de festői hivatást érez, kenyérkereső munkája mellett képezi magát müvésze ti iskolákon

Bernáth Aurél: A Muzsa körül Bp. 1962. 56.l.

/.

"egy balegyh James festő M.a.K.

A festőszeten kívül "mellékfoglalkozása is volt.

Ismétlődő gyakori a munkásbirák lás.

Ünnepek .

Ripuas a legjobb értelemben vett dilettánsnak.

Festői H szemszög önálló szérmazik.apja korén elhal.

A mázolómesterséget tanulja ki,de festői hivatást érez, kenyérkereső munkája mellett képzőmű megát művészet ill iskolákon

Bornemisza Attila: A Magyar Festők 1962. 56.l.

Nagy Balogh János festő M.D.K.

1874-1919

Élete utolsó évében 1919-ben fedezték fel.
Nem volt autodidakta.
Pesten az Iparrajziskolában,aztán az Iparmüvészeti Iskolában,majd rövid ideig Münchenben is t nult.
A fiatal korában uralmon levő akadémikus müvésze tszemlélet nézőpontjából legfeljebb "Sonntagsmaler"lehetett.
Bernáth Aurél:A Muzsa körül Bp. 1962. 54.l.

/.

Nagy Balogh János, ferencrendi szerzetes

K.b.1.

1874-1919

Élete utolsó évében 1919-ben fogadta fel.
Nem volt a szándéka.
Szerint az Ipszilanti-szalonban az Ipszilanti vezetői levelében, majd később idős Nagybaróton is
t mult.
A filozofi kérdéseinek szolgálta az évszázadokra szóló
ége szemléletét, megőrzött jobbról levelei az "Szent-
ugusztin az"levelett.

54.1.

NAGY BALOGH János festő M.D.K.

a XIX. ke ület képzőmüvészei körüket róla nevezték el.
emlékkiállitást rendeznek, megkoszoruzták emléktábláját

Napló
Magyar Nemzet 1962. augusztus 11. 4.l.

NAGY BALOGH János festő M.Ð.K.

Siremlékét Borsos Miklós készitette

/g.i./ Nagy Balogh János emlékkiállitás Kispesten
Magyar Nemzet 1962. augusztus 24. 4.l.

Mak.

Nagy Balogh János

Csendélet "Kubikusok" a művészi edénymázak Kepe" és az "Énekkép" a Kiállításon.

Fej Béla: A Magy. Nem. Galéria Kiállítása Nyír-bátorban

Alföld 1962. 1. sz. 83. l.

M.D.K.

NAGY BALOGH János festő

(1874-1919)

„A művész anyja" (repr.)

„Csendélet" (repr.)

mint tehetős tengerészkapitány, rendes tanulmányokban alig volt részese.

Önarcképek -

Genthon-Németh-Egyvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1962. 324, 327, 328, 458.

Nagy Balogh János festőművész

Pipacsos mező

Kötélhuzó

Bányavidéki Vándorkiállítások katalógusa 1948

Nagy Balogh János

Gerthon István
özvegye

Jegyzék

31 db. szelvény.

3599—915. Gelléri

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI
TAKARÉKPÉNZTÁR

Teljes tisztelettel

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI
TAKARÉKPÉNZTÁR.

10 ... 22

NagyBalogh János
festőművész

— Kispest—szentlőrinci képzőművészek kiállítása. A kispest-szentlőrinci képzőművészek Nagy Balogh János-egyesülete a kispesti városháza nagytermében Nagy Balogh János-emlékkiállítást rendezett, amelyet ünnepélyes keretek között dr. *Molnár József* polgármester nyitott meg. A kiállítás festői között kiemelkedő munkákkal *Klimó István, Farkas Béla, Némethy Miklós* és *Muhary Károly* szerepelnek; a szobrászok sorából pedig *Illéssy Péter* székelymotivumu művei és a kiválóan tehetséges *Schrotta Frigyes* „Éva" és „Simfonia" cimü alkotásai emelkednek ki.

Pesti Hirlap
1931.III.12.

322

Kiadás előtt

A csatolt ügyiratok számai: .....

MDK.

Nagy Balogh János, festöm.

Tájkép. 34 x 48. olf.

Árverési Közlöny. 1932. 1.rk.sz. 31. l.

NagyBalogh János
festőművész

— **Képkiállítás Kispesten.** A Kispest—Szentlőrinci Képzőművészek Társulata március 7-én nyitja meg Kispesten a városháza nagytermében ezévi reprezentativ kiállitását. A kiállitás fővédőségét *Molnár József* Kispest polgármestere vállalta. Érdekességei lesznek a kiállitásnak *Nagy-Balogh János* művei, amelyeket a Szépművészeti Muzéum engedett át a kiállitás céljaira.

Pesti Hirlap
1931.III.3.

Nagy Balogh János MDK

Az MDK által 1957-ben a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon szerepelt.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete. I.Konstruktiv törekvések. Művészettörténeti tanulmányok.Bp. 1960. 73-89.l.

87.l.

MDK

Nagy-Balogh János, 1874-1919.

Lejtős ut, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc.

28 l.

MDK

Nagy Balogh János

Fővárosi Népművelési Központ I. kiáll. 1947.szept.

Nagy-Balogh János, festő

M.D.K.

Kiállított képei:

A művész édesanyja
Földmunkás
Földmunkás
Csendélet, csészével
A város szélén
Krumpliültetők
Interiőr
Gőzcrép
Csendélet
Munkás talyicskával
Virágcsendélet
Mező
Proletárlakás
Földmunkás
Aratók
Munkások lapáttal
Grep asszony
Gőzcrép

[mind olaj]

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 38.cld

M.D.K.

Nagy-Baloch Fárnos, festő

Kubikosok c. festménye-
ner képe

Háy Károly: Ungari sche Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 40.old.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Gyártelep

Kubikosok

Kubikos

Nagy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13.1.

MDK

NAGY BALOGH JÁNOS

Nagy Balogh János...kiáll. Képzőművészet, 1932.
51.sz. 136 l.

NDK

Nagy-Balogh János, 1874-1919

Kubikosok

Főv.Népm.Közp. 17.kiáll. N.tájképfestőnet.

1948. szept.

Nagy Balogh János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-397

MAGYAR NEMZET
1962 AUG 11

1021

Nagy Balogh János munkásfestőt választották példaképülül a XIX. kerület képzőművészei és róla nevezték el képzőművészeti körüket, amely most a Nemzeti Galéria segítségével és a kerületi népfrontbizottsággal együtt ünnepségeket és kiállításokat rendez Nagy Balogh János emlékére az Ifjú Gárda művelődési otthonban (XIX., Gábor Andor út 22.). 18-án megkoszorúzzák a munkásfestő emléktábláját, megnyitják az emlékkiállítást, és a kerület mai művészeinek tárlatát. 23-án és 27-én művészettörténeti előadások hangzanak el.

hadseregügyi miniszter kinevezése — a megfigyelők véleménye szerint — minden valószínűség szerint *lezárja* a hadseregen belüli *»zendülés-sel«* keletkezett háromnapos válságot.

lt Államok
észül" Csombét

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

MAGYAR NEMZET

Nagy Balogh János festőművész síremlékét június 21-én délutám 5 órakor leplezi le a Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottsága és a Nagy Balogh János Képzőművészeti Kör, a Kerepesi-temető művészparcellájában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

VÖRÖS CSILLAG

Nagy Balogh János

1962 AUG 22

1021

VÖRÖS CSILLAG

Nagy Balogh János-ünnepségek

Nagy Balogh Jánosnak, a magyar festészet örök büszkeségének emlékére a Hazafias Népfront XIX. kerületi bizottsága emlékünnepségeket rendezett. Ebből az alkalomból a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója 30 darab eredeti Nagy Balogh János művet kölcsönzött.

Nagy Balogh János kiállításával párhuzamosan megrendezték a nevéről elnevezett képzőművészeti egyesület elhalt művészeinek, valamint az ez év tavaszán alakult és nevéről elnevezett képzőművészeti szakkör művészeinek kiállítását.

Az ünnepségeket augusztus 18-án Muszály Ágoston festőművész, Nagy Balogh János egykori jóbarátja nyitotta meg, aki Nagy Balogh János emléktábláját (Kispest, Ady E. u. 34.) az egybegyűltek előtt megkoszorúzta.

Az ünnepségek műsorában két művészettörténeti előadás is szerepel, az egyiket Németh Lajos művészettörténész tartja Nagy Balogh János életműveről (augusztus 23. du. 6 órakor), a másikat Szij Béla művészettörténész, aki az egyesületi és szakköri tagok munkásságát ismerteti (augusztus 27. du. 6 órakor). A kiállítás és előadások színhelye: Ifjú Gárda Kultúrotthon XIX., Gábor Andor u. 22.

Horváth István

VÖRÖS CSILLAG

sett munkanap
eljesített termelés

mérlegen —

napban hat baleset volt — s két hétig nem is dolgozott az üzem, a 18-as állományban körülbelül duplájára emelkedett a balesetek száma. Sok baleset volt a dömperszereldében, a villanyszerelő műhelyben, s sok volt a konyhában is a három baleset.

— A 18-as állományban beszéltem Brugoviczky elvtárssal, összehívta a gazdasági vezetőket, a brigádok vezetőit, a munkásvédelmi aktívákat, hasonló megbeszélés volt gyáregységi szinten Steinlein elvtársnál

Tanulságo
és a

Mit lehet l

A rendszeres havi biztonság szemlék során, amelyeken a gyár vezetői, igazgató, fömér nök, a munkavédelmi iroda dolgozói végigjárják az üze met, most a repasszálóra és a TMK műhelyeire került sor A főmérnök, a munkavédel mi iroda vezetője, a gépgyá főmérnöke és az üzemek ve zetői elindultak, hogy szem ügyre vegyék a műhelyeket megfelel-e minden a biztonsá gi előírásoknak, rend van-e a műhelyekben, jól gazdálkod nak-e a dolgozók és vezetők

Ha nevet akarnánk adni ennek az új regénykisérletnek, még a legmegfelelőbb volna a rádió-regény elnevezés. Az író mintha mikrofonnal jelenne meg a helyszínén „augusztus tizenhetedikén, szerdai napon, amikor a nap 4 óra 58 perckor kel", és megadva Kiskúnhalom földrajzi fekvésének pontos leírását, végigjárja az utcákat, mindenüvé betér és közben beszámol mindenről, ami útjába kerül. Ha pedig emberrel találkozik, csöndesen odalopózkodik melléje a mikrofonnal és zavartalanul engedi *hangosan* gondolkozni. A kép maga, amit Kiskúnhalomról kapunk, tárgyilagos, vagy legalább is az akar lenni. De Nagy Lajosnak ebből a tárgyilagos falurajzából értékes módon hangsúlyozódik ki, hogy ez nem egy városi ember témakereső műkedvelő falúzása, hanem a faluval, a néppel szorosan összeforrott író irodalmi hazatérése, hogy rámutasson a falú életére, égető kérdéseire, amelyeket meg kell oldani, mert a jövő követelése és a faj érdeke. Szociális alaptónusú a könyv, de nem agitációs beszéd, érzelmi viharzással és torz világképpel. Ennél jóval több: egyszerű, őszinte beszéd. Őszinte, mint a fénykép és egyszerű, mint az igazság.

REISCHEL ARTHUR

Litton Strachey: Viktória királynő.

Szinnai Tivadar fordítása.

— Patheon-kiadás. —

A ma divatos életrajzi regény megteremtőjének, Stracheynek magyar nyelven ez a másik ilyennemű könyve. Az első. *Essex és Erzsébet,* a nagyszerűen megelevenített Lord Bacon révén áll közel hozzánk, mert ez a mű a *Novum Organum* nagy filozófusának s a nagy kancellárnak távoli, előttünk eddig filozófiai, művelődéstörténeti tanulmányainkból inkább csak tudományos jelentőségű, emberileg homályba vesző alakját hozza elénkbe gazdag, változatos, érdekes életével.

A *Viktoria királynő* azért válik olyan barátunkká, akihez szívesen fogunk visszatérni újra meg újra, mert azt a Viktória-korszakot kapjuk meg benne, mely a multból leértételeinél fogva mává kinőtt Angliát magyarázza meg, érteti meg. Viktória élete gazdag rajzában megismerjük nemcsak az ő érdekes életét, udvarának, politikusainak cselszövevényeit, hanem az asszony életén keresztül azt az angolbirodalmat, melynek népe úgy a szívébe zárta az őt kifejező és képviselő királynőt, hogy életében már *Anglia anyjának* nevezi. Ez az asszony a maga purítán, zárt életével egy egész korszakra nyomta rá személyiségének bélyegét, s akarata jó nehányszor az egész világ sorsát befolyásolta döntően. Strachey az esszéíró nagy művészetével rajzolja meg alakját, személyiségét, életét, s amint felnőtteti előttünk, úgy nyerünk bepillantást élete különböző viszonylataiba, családi, hitvesi életébe. Megismerjük szentimentálisan imádott férjét, Coburg Albertet, ki számára több, mint az egész birodalom, megismerjük rajongóit, Melbournet, Palmerstont, Gladstonet, Salisburyt, Disraeli, a regényes életű nagy embereket, kik egy-egy férfiélet hódolatával állanak boldog szolgálatban mindig, tervei keresztülvitelében. Életek, sorsok összefonódásán át megkapjuk a szálakat a bel- és külpolitika, a társadalom, gazdasági, szellemi, erkölcsi élet gazdag, tizenkilencedik századi színes világába; történettudományt, művelődéstörténeti monográfiát hitelesen, hűen az életrajzi regény formájában.

J. A.

Szerb Antalnak — még most az első olvasás, vagy nem is olvasás, hanem a tájékozódó előre és hátra lapozás lázas örömében, ami az első jóleső meglepetéseken kél, amikor betanult szólamok alatt lappangó, öntudatlan érzéseim a bírói ítélkezés szigorú hangját mellőző, de a jószemű ember szabatosan megfogalmazott, főként pedig magátólértetődő, eddig ki nem mondott, megállapításaiban visszhangoznak és életre kelnek, — hogy abban a 40 sorban, amit Beöthy Zsoltról ír, épen azt a magától értetődést nélkülözöm, amit könyve legnagyobb értékének érzek. Az az érzésem, hogy a szerző ebben a 40 sorban elfogult.

Nem tudok vitába szállani, mégis tapogatózni szeretnék abban az irányban, ahonnan az ellenmondásra késztető fluidumot érzem magam felé áramlani.

Lehet igaza a szerzőnek, ha a „parlamenti terminologia" érvényesüléséről beszél, bár többnyire kérdéses értékűek az efféle előre elkészített általánosságok — sokszor még akkor is, ha épen arra szabták, akire alkalmazni akarják.

Lehet igaza a Toldy Ferenccel való összehasonlítás végső megállapításában is, bár az az érzésem, hogy az a két idézet — egyik a Dóczy Jenőé, a másik anonim, (talán nem is túlságosan érdemes a gazdáját keresni) — amire a Beöthy Zs. értékelését jobb részben felépíti, nemcsak nem méltó sem Beöthyhez, sem pedig a szerző tárgyszerűségéhez, de — engedelmet kérek — egy kicsit izléstelen is. Az is megemlítésre szorul, hogy Toldyt a szerző tudja és akarja „belülről" nézni, ezt Beöthynél meg sem próbálja. Azt jelentené ez, hogy utóbbinál ezt nem is kellett tennie, hogy itt csak a külsőségek jöhetnek számításba?

Megengedhetetlennek érzem, hogy a Beöthyről irottak egy negyed része abban csúcsosodjék ki, hogy „számára az irodalomtörténet a politikai történelem segédtudománya, a nemzeti élet históriájának illusztráló albuma".

Az anonim idézet, mely szerint a „magyar irodalom díszmagyarjára" Beöthy Zs. „varrta fel a sújtásokat", talán beleillik — egy fülledt levegőjű irodalmi kávéházba.

Nem lehet érdektelen lélektani probléma — természetesen a szerző számára — hogy miért alkalmazta épen ezt a két idézetet. Tudatos, vagy tudattalan okának lennie kellett.

A „volgai lovas" jelképe — újból és újból ismételnem kell, hogy érzésem szerint — célzatában nem méltatlan Beöthy Zsolthoz, de a magyar irodalomhoz sem. És nem is célttévesztett.

A „faji karakter lényegjegyeit" illetőleg bizonyos vagyok benne, hogy a szerző, aki könyve olyan sok helyén — sok-sok jóérzést indítva el — mutatkozott megértőnek, itt is tudna nemcsak mentő, de igazoló körülményeket találni, — ha ugyan erre egyáltalában szükség van.

Nem is hiszem, hogy a legközelebbi kiadásban a szerző módját ne ejtené a szóban forgó 40 sor átdolgozásának.

Bukarest, 1934. szeptember 9.

KOVÁCS SÁNDOR

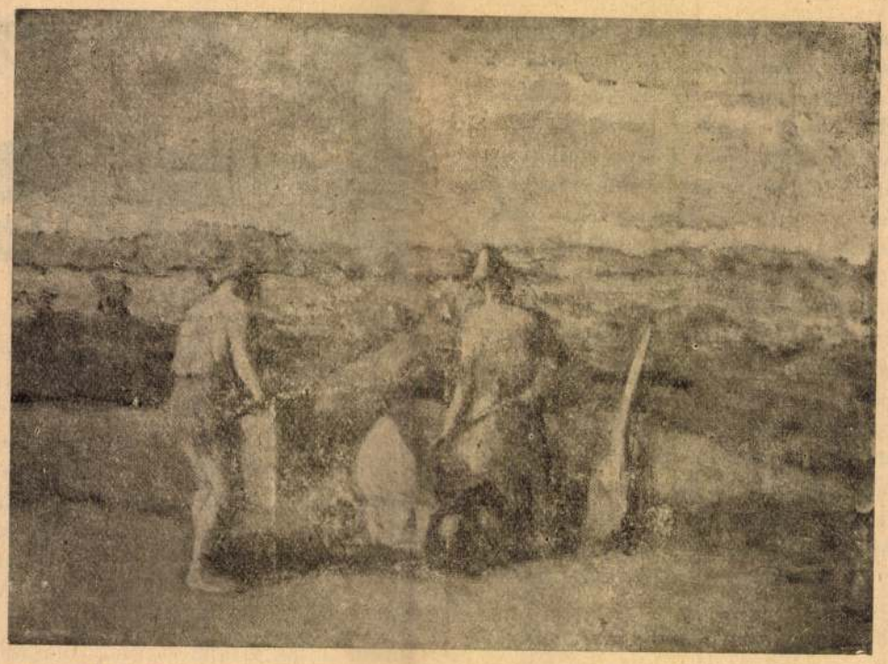

Nagy Balogh János: Kubikusok. Új Magyar Képtár.

Aldous Huxley: Szép új világ.

Fordította: Szinnai Tivadar.

— Pantheon-kiadás. —

A szociálizmus és technika korában élünk. A társadalomtudomány és technika rohamos fejlődése mámorral tölti el a lelkeket, a világ megváltást vár a kettő házasságából. Amit vár, azt beteljesült vágyként kivetíti az ember, így születik meg az utópia. Ha szívével vetíti ki, akkor ragyogó, álomszerű szép világot vetít ki, mely az eszmény erejével hat, s a legnemesebb törekvésekre lendíti az embert. Ha az eszével vetíti ki és úgy, hogy kiábrándítani akar tév- és rögeszmékből, akkor fejtetőre állított utópiát alkot, mely kiábrándít, nevetségessé teszi a vágyálmot. Ezt teszi Huxley, az egyetemes irodalom egyik legokosabb, legszellemesebb, legötletesebb regényírója. Ha rögeszme, ma minden ember lehető legnagyobb boldogságának feltételeit biztosan előírni s e feltételeknek a technikával eleget tenni, — legyen!

Az egyetemes élet egész területén úr a számítás és a technika. A Központi Kikötő és Beidegző Intézetben mesterséges úton kondicionálva állítják elő az embersorozatokat, mindenüvé annyit és olyan jellegüt, amennyit a számítás mutat. Mindenkit meghatározott életformára teremtenek. A világ nagy üzem, melynek alkatrészei a különbözőképen kondicionált emberek, kiket úgy indítanak el az életbe, hogy csak a számításnak megfelelő munkára képesek, de éppen ezért abban az állapotban boldogok, amelyre alkottattak. A közönséges munkás csak annyit gondolkozhatik, amennyire a világüzemben kiszámított munkájához szükséges, s a vezetőknek is a tudományos számítás határozza meg gondolkozási határukat. Többet nemcsak nem tud, de nem is akar tenni senki. Igy az egész világ boldog, mert számítás szerint mindenkinek megvan tehetségben, munkaerőben, élvezetben, annyija, amennyire eredetileg kondicionálva van. Az életforma szilárdan előírt, a kiélési lehetőségek is, a kielégülés is. Nincs öregség, nincs betegség, nincsenek egyéni szenvedélyek, egyéni örömök, csak technika és kollektivum van, s az egyszínű örömöt elő lehet idézni és fokozni lehet az örömötszerző számbavétele által.

A mechanizált világ visszájára fordított utópiáját mutatja meg Huxley ötletes regényében s embertelen mivoltát egyetlen emberen keresztül, ki „gyártási hiba miatt" boldogtalan, de egyedül áll közel hozzánk, mert ember, mert egyéni életet akar élni.

Az egyéni, szabad életre hivogató tiszta hang Huxley nagyszerű könyve.

J. A.

ISMERSZ VIZVÁLASZTÓKAT?

A katona fáradt.
Hol vagy Isten, hogy föléje hajolj?
Ma nem kapott kenyeret.
A fegyver nehéz.
Szomorú néped gyilkos iskolát tapos.
Kés leng oldalán...
Ó Isten, melyik a Te néped?
Csak a hegyeken innen
laknak fiaid?
Ismersz vizválasztókat a szeretetben?
Tengerek lakói, bús hajósok
nem tágas házadhoz tartoznak?
Melyiket kedveled közülük?
Van-e kiválasztott néped?
Te igazságos?

FLÓRIÁN TIBOR.

Szerkesztésért felel: CSÁSZÁR KÁROLY

Pásztortűz 1934. Sept. 15-30.

Nagy Balogh János

MDK

Nagy Balogh János, Müvészetszemlélet. ~~1948~~x

1948. 9.sz.képekkel

Nagy Balogh [Jenő], festő MDK

A kötetben megjelent Nagy Baloghról szóló cikke.

Mihályfi Ernő: Bernáth Aurél. A Múzsa körül 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 9.

Nagy Balogh János, fertő MDK

A recensens megemlíti.

-o- : Pataky Dénes: A magyar rajzművészet
28-29. l.

A KÖNYV, BP. 1961, január I. évf./1. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

NÉPFRONT

1962 AUG

1021

Balra:
pesti
Lakato

Alig egy évvel a

g

feie lorud, ... hatalmas ...

nanem annak a hatalmas ...

, melynek nyomán — egyre gyor-

emben — szinte napról napra vál-

Afrika politikai térképe, és az ed-

yomott népek szülőföldjükön vég-

zát építenek magúknak. Ahhoz,

z olvasó megértse az egész afrikai

zt átfogó hatalmas felkelést, is-

kell a gyökereket, az imperia-

gyarmati uralmát. Így lett a szán-

egy könyvből kettő: a kezünkben

ső az afrikai felkelés gyökereit

ja, a második (mely még nem je-

magyarul) a függetlenné vált

ségükért harcoló népek

nak problémáit elemzi.

afrikai politikusok,

k, gondolkodók

ogása alap-

melynek első

a szerző ál-

Nyugat kap-

ás nyomta rá

kkal mutatja

z európaiak az

mati ura

érkezett.

HÁ

A békés

A vilá

tatott k

élés. El

külpoliti

madják

rágalma

mert na

lési és

még in

előteréb

ennek a

közölt

lúan vi

sabb k

ellensé

Na

fest

s La

ÉRD

Alig talál

aki hasonló

járó témát

– Kovács Imre.

Nagy Balogh János festőművész

A művész anyja

Bányavidéki Vándorkiállítások katalógusa 1948

MDK.

Nagy Balogh János

A Kiscelli Muzeumban lévő

képeiről

Népszabadság 1965 juli.4.lap -

Nagy Balogh János
festő.

Művészegyéniségére hatással volt a grafika fejlődésére

B. Supka Magdolna: Fekete-fehér,
Művészet, 1966. január - 13 lap

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

„és más mesterek életművének bemutatására ... végre sor kerülhetett ...“

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV. évf. 3.sz.

229. old.

Nagy Balogh János

l.

Lykafost 1896-1914

71. l.

Nagy Balogh János.

az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon művei szerepeltek.

Magyar Nemzet, 1952. júl. 2.

Nagy Balogh János, festő M.D.K.

Tornyai, Koszta, Rudnay, Nagy István „haladó művészetének pár. retű bemutatását" követeli Bokor Miklós „a vizeretet élvező művészeti, művészet és a Graham köre népszerűsége helyett..."
Idézi:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesítő, XIV. évf. 2.sz.

134. old.

Nagy Balogh János.

A székesfehérvári múzeum képkiállításán „Kubikus" c. képe szerepel. (emlitve)

Fejérmegyei Néplap, Székesfehérvár, 1952. dec. 4.

Nagy Balogh János

Önarcképéről repr.

Tiszatáj

~~Korhű~~ 1965. dec.

Bari Károly: miért szép?

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

Czapatzony c. képét közli:

Kubay Miklós: Képzőművészeti fesztivál!

Művelt Nép, 1956. okt. 7. sz. 1. old.

Nagy-Balogh János festő

A neutendrei művésztelep gyökerei Nagybánynál vannak, de a mai erősen kötődnek Nagy-Balogh, Kontu, Nagy István szellemiséhez, műveinek szellemiséhez.

Szugán István: Kiállítás és aukció a Mesterházban

2

ESTI HIRLAP 1964. dec. 8.

MDK

Nagy Balogh János 1874-1919

Anyja képe, cer.

Ernst Muz. M.Kisplaszt.és Graf.kiáll. 1954.
24. 1.
szept.

MDK

Nagy Balogh János

Napszámos emberek gyermeke.Külső tényezők alig befolyásolták müvészetét, mely nagyon szük területre volt szoritva.Önmagát, a fejét festette sok-sok arcképben.Földmunkásokat festett,akik Millat parasztjaira emlékeztetnek.Müveinek többsége Muzeumba került.

Bálint Aladár:Nagy Balog János

Nyugat 1922.ápr.16. 561-562.o.

MDK

Nagy Balogh János

Már nem élt,amikor müvészete elöször került nyilvánosság elé.Egy önarcképe és két virágcsendélete adott hirt róla.
A "Helikon" bemutatta válogatott munkáit.Látjuk ott terveit, amelyeket csak felvázólnia, jutott ideje, megvalósitásukra már nem.
Önarcképeinek egész sora, csendéletei a kiáll.on. 45 éves korában hal meg.

/e.a./: Nagy Balogh János.

Az Ujság 1922.márc.19. 13.o.

MDK

Nagy Balogh János

"Kubikusok"c.kép repr.

Szépm.Muz. Uj magy.képtárainak kat.Bp.1928.

MDK

Nagy Balogh János

Kispesten élt a legnagyobb nyomorban.Felnőttkorában"flóderozással" foglalkozott.
Halála után a Szépmüvés eti Muzeum több képét megvásárolta.Kegyeletből a kispesti müvészek megalapitották a Nagy Balogh János egyesületet.
A képzőmüvésznők egyesületének kiáll.-án szerepelnek akvarelljei, kiemelkedő a "Magyarköblösi utca." c.képe.

Somogyi Vilmos: Tárlatvezetésekkel népszerüsitik a képzőmüvészetet.
Esti Kurir 1943.jun.9. 7.o.

M. D. K.

NAGY BALOGH János festő
(1874 – 1919)

1910-16. Kubikhos
önarckép-ciklus

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 527, 556.e.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Emlékeréd a sirhőavatásán.

Kulikos" (repro)

"

Kenneth Rafos: Nagy Balogh János emlékezete
Élet és Irodalom, 1962. szeptember 1 — 8 lap

Nagy Balogh János MDK

1874-1919.

Szobafestő volt. Festeni Pesten és Münchenben tanult.

Lefestette anyját amint varr vagy krumplit hámoz, a konyhaasztal csendéletét egy bögrével, gyuródeszkával s a mosogató edénnyel, kopott szobáját vaskályhával vagy festőállványval a pestkörnyéki homokbuckák kubikusait.

Legszebb lapja egy konyhacsendélet és egy vaskályhát ábrázoló tollrajz.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

37-38.l.

Nagy Balogh János MDK

Repr.:

"Konyha-csendélet" Tus toll.

84. kép.

"Kubikusok" Ceruza, tus toll.

85. kép.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

Nagy Balogh János, festő

17 db

A Magyar Materek-sorozatban megjelent tanulmány.

-b-: Németh Lajos: Nagy Balogh János

Bp. 1960. november

430
X/9

KÖNYVBARÁTI

MDK

Nagy Balogh János-

ról Németh Lajos müvészettörténész
könyvet irt.

Esti Hirlap 295 sz. 1957. dec.17 2 old.

Nagy Balogh János

/Millet tanitvány/

Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson az elhunyt müvész munkái is szerepelnek.

mélt.

Esti Hirlap 181 sz. 1957. aug.4 2 old.

Nagy Balogh János, festő

M.D.K.

Nagy Istvánnal együtt, elsőnek az „ősfestőnek" körökben szerepelt, nagy elkülönülésével, inkább némi szenzációhajhászásból, a művészkedő paraszt- vagy munkásembereket illetően.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp. 1967. XII. évf. I. 13. 2. sz.
3: Németh Lajos: A naiv festőt 74. old.

Nagy Balogh János festő

Az Árverési Csarnok aukció-kiállításán szerepelt.

PH.930.XII.7.

M.D.K.

Nagy Balogh János,festőművész

1949-ben a szabadszervezet egy képtár számára biztositotta a művész néhány képét.Nem került megrendezésre. 298.0.

Sarkadiné Hárs Éva:A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

Nagy-Balogh János

Szépviseli a nagy alőrőket.

(te.): Magyar posztimpresszionisták.

P. H. 931. XI. 6.

Nagy Balogh János

Önarckép /repr./

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp.1965.

képjegyzék

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, o.

Tompa Kálmán gyűjtemény. Rippl Rónai Mus.

Kaposvár 1966 IV.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

7 l.

MDK

Nagy Balogh János

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, repr.

20.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Nagy Balogh János. (Katalógus)

21.) Kályha mellett.

O. v. – lp. 29,2 x 25,7 cm. dr Völgyessy Ferenc t.

22.) Kapálók Asszonyai

O. o. – lp. 16,5 x 27 cm. J. l. j.: V Balogh. MNG t. Ltsz. 5474.

23.) Kizökömmenés O. v. – lp. 37 x 32 cm. M. NG t. Ltsz. 5756. J.: B. ujmagy. zépz. mű. vándorkiáll. 1948. junius – nov.

Emlékkiáll. Bp. 1959.

Bevezető írta: Németh Lajos 18 l.

12 l. 12 T.

Nagy Balogh János Katalógus

Tost. Reprodukciók

Kubinyi (MNG t. ltr. 5757)

A művész arcképe (u. NB. hagy. Isv. vázl. k. 9)

Virágoló (MNG. ltr. 2921-858)

Táj (MNG t. ltr. 1921/12)

VÉGE.

emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezette és összeáll. Németh Lajos, 22 l. 12 T.

Lapnáza nincs

Nagy Balogh János Katalógus

---

tost. reprodukciók:

Csendélet (MNgt. ltn. 5678)
kubizmus (" " " 5473)
Önarckép (" " " 5740)
Halottak napján (" " " 5764)
Virágcsendélet (" " " " 5513)
Önarckép (" " " " 5724)
Kitolómunkás (" " " " 5756)

---

emlékkiáll. Bp. 1959. Beverette és önmáll.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

Lapnám-ning

Nagy Balogh János Katalógus

10 db. Reprodukció

csendélet (MNG t. ltsz. 5746)
csendélet (MNG t. " 58.295)
önarckép (MNG " " 10.276)
A művész anya (" " 5744)
konyhai csendélet " " 5807)
Műterem interieur " " 5738)
csendélet (MNG t. ltsz 5678).

emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezető és önmeáll.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

Lapszámok nincs

Nagy Balogh János Katalógus

Kerdet Reproduciói

Önarckép (M. N.Gy. t. ltsz. 5768)
műterem interieur (MNGt. ltsz. 5816.
A művész anyja (MNGt. ltsz. 5732)
Önarckép (MNGt. ltsz. 5752)
Konyha interieur (MNGt. ltsz. 5299)
Kapélló asszony (MNGt. ltsz. 5474)
Kubista (MNGt. ltsz. 5759)
Csendélet (MNGt. ltsz. 5746)

Emlékkiáll. Mn. 1959.
Beverette és önáll. Németh Lajos.
22 l. 12 T.

Kapnáss imre

Nagy Balogh János katalógus

14.) Kubizmus (vázlat) VII. grafitceruza.
rézrajz p. 67,8 × 96 cm. MNG t. Ltu.
1948/4169.
.1.: Elet A. 38. 1. 5. repr.: Nagy Balogh
János emlékkiáll. kat. 1922. márc.
repr.

15.) Kubikus VIII.
fa p. 15,8 × 23,3 cm. MNG t. ~~Ltu.~~
NB.: Nagy, V. Vázlatkönyv III/334 sz.
emlékkiáll. Bp. 1959. Beverette és ömeáll.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

21 l.

Nagy Balogh János grafikái — Katalógus

19.) Kubikusok XII
Fus p. 21 × 26 cm. Bedő R. tul.

20.) Kubikusok XIII
Fus p. 15 × 23 cm. Bedő R. t.

21. Kubikusok XIV
Fus p. 20 × 20 cm. J. l. j. Nagy D. János
Bedő R. t. l.: Elek A. 40 l. repr.;
Csillag 1948. II. 38.; Csillag repr.

emlékiall. Bp. 1959. Beverette s ömeáll.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

22 l.

Nagy Balogh János Katalógus

Grafikák:

29.) Tájképvázlat III.
tenna p. 23 x 31,4 cm. MNGt. KTa.
1921/12.

30.) Tanulmányfej I
szénrajz p. 36,7 x 27 cm.
MNGt. NBj. hagy. IV. Vázlatfüz. 489 sz.

31.) Tanulmányfej II.
szénrajz p. 38,2 x 28 cm. MNGt. NBj.
hagy. IV. Vázlatfüz. 490 sz.

~~ugyanilyen, vázlatfüz. 9. szerzőtle és ismeretlen~~

Németh Lajos, 22 l. 12 T. 22 l.

Nagy Balogh János Kalocsa

Grafikái:

27.) Tájképvázlat I.

tus p. 22,7 x 30,5 cm. MNG t. NB) hagy. I.
vázlatfű 13,8 sz.

28.) Tájképvázlat

A gu. p. 11 x 16 cm. MNG t. NB) hagy.
1. vázlatfű .90 sz.

---

umlétiáll. Bp. 1959. Bevezette és ömélt.
Németh Lajos, 22 l. 12 T. 22 l.

Nagy Balogh János Kalaczájus

Grafikái:

24.) Önarckép I
ceruza p. 16.9x 15cm. MNG t. Ltn. 1921/11.

25.) Önarckép II
tus p. 20 x 19 cm. (.l.j. NB) 1909?
MNG t. Ltn. 751 211.

26.) Önarckép III
ceruza p. 16x14 cm. (.l.j. NB János.
Bedő R. t.

emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezetőt és önéll.
Németh Lajos, 22l. 12T. 22 l.

Nagy Balogh János katalógus

Grafikái:

37.) Vártat II.
Tus p. 20,7 x 16 cm. MNG t. NB j. hagy.
IV. Vártat rőv 699/a n.

38.) Vártat I.
Tus p. 15 x 15,4 cm.
MNG t. NB j. hagy. III. vártat rőv.

39.) Vízhordó Heinrich p. 36 x 32 cm.
M. NG leltár. 1921-858/19. 7.: gombi gy.: Ujnagy
rajzi tan. Bp. 1948, 64 repr. VÉE
Gulácsi Hall. Bp. 1959.
Németh Lajos, 22 l. 12 T. 22 l.

Nagy Balogh János katalógus

Grafikái:

34.) Varró ökrösök
Cinkia p. 23,3 x 34 cm. MNgt.
Rth. 1921/17.

35.) Vasrácsa
Tusp. 23,7 x 29 cm MNgt. Rth.
1921/9.

36.) Vándorlat I. Tusp. 13 x 18,8 cm.
(M.N.G. NB) Szerz. III. Vándorlás 338 sz.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

22 l

Nagy Balogh János Katalógus

Grafikái:

32.) Szántás

Fehér kréta-ceruza p. 26,2 x 42,8 cm.
MNG.t. ltn. 1921/16.

33.) Szénrakodás

szénrajz p. 30,9 x 45,4 cm.).l.j.:
909. NB). MNG.t. ltn. 1921/15

---

c

Emlékiráll. Bp. 1959.
Németh Lajos, 22 l. 12 T.

22 l

Nagy Balogh János Katalógus

61.) Önarckép XV.
O. v. 51×85 cm. MNG t. ltsz. 10276.
l.: Elek A.: 13 repr.

62.) Pipacsos mező
O. v.-lp. 26×36 cm MNG t. ltsz. 5711.
l.: Az kj mszi. Zejnámid. vándorkiáll.
1948 jun.-nov.

63. Proletárok (vázlat) O. lp. 24×17 cm.
MNG t. ltsz. 5810.

emlékkiáll. Bp. 1954. Beszerette és összeáll.
Németh Lajos. 22l. 12T.

19-20

Nagy Balogh János Kalofa

54.) Énneplép VIII.
o.v. 45×33 cm. MNgt. Ltu.
5752.

l.: Magy. Ismeretár. 15 n.: Vegy. rel.
ind.

55.) Mennéplép IX
o.v. – lp. 18×15 cm. MNgt. Ltu.
5750

Emlékkiáll. Bp. 1459.
Bécsville és Németh lapja,
22 l. 12 T.

19 l.

Nagy Balogh János. katalógus

15.) Csendélet VI.
O. v. 44×66 cm. M.N.G. t. ltn. 5746.
J.: Nagy Ign. műv. 8 sz.

16.) Csendélet VII.
O. v. 45×58 cm. MNG t. ltn. 5716.

17.) Csendélet VIII.
O. v. 45×57 cm. MNG t. ltn. 5746.

18.) Csendélet IX. (Konyhaasztal)
O. Lp. 23,5×32 cm. M.N.G. t. ltn. 5678.
J.: B. A. Nagy. műv. 1948 nincs repr.; kiállítva, 1958. I8. sz. 13. I. repr.

Emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezetés és összáll.: Németh Lajos. 22 l. 12 T.

17 l.

Nagy Balogh János katalógus

grafikák

5.) Mezei munka

Tus p. 22,6 × 31,5 cm. MNG t. Ltn. 1922-966-668/2 l.: Magy. Ism. mű. 64 sz.: Műterem 1-1958. 1. 5. 1. kiepr.; Vag. rec. int.

6.) Műterem interieur

Tus p. 20,8 × 25,9 cm. MNG t. Ltn. 1921/6.

7.) Munkás

Tus p. 15,4 × 21,1 cm. MNGt. Ltn 1922-968-988/1 l.: Magy. Ism. mű. 60. sz.; Vag. rec. int.

Emlékkiáll. Bp. 1959. 22 l. 12 T.

Benczúr és öröksége. Németh Lajos 21 l.

Nagy Balogh János kalóloja

50.) Önarckép IV
O. lp. 20 x 15 15 cm. MNG. t. hlm.
5803.

51.) Önarckép V
O.v.-lp. 205 x 185 cm. MNG t. ltm.
5760.

52.) Önarckép VI
O.v. 40 x 30 cm. Szabós Iván t.

53.) Önarckép VII.
O.v.-lp. 45 x 36 cm MNG t. ltm.
5723.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Bécsrelle i önkiáll. Németh Lajos,
27 l. 12 T.

19 l.

Nagy Balogh János Kalabács

8.) A művész anyja VIII. o. v. 68×49
MNG t. ltn. 5742.

9.) A művész anyja IX. o. v.-1p. 24×32
MNG t. ltn. 5792.

10. Csendélet I.
o. lp. 17×24 cm. MNG t. ltn. 5767.

11.) Csendélet II.
o. v.-Lp. 26×31 cm. MNG t ltn. 5700.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Bevezető és összeáll. Németh László.
22 l. 12 T.

17 l

Nagy Balogh János katalógus

12.) Csendélet III.
O. v.-lp. 25×30 cm. MNG t. ltsz. 5714.

13.) Csendélet IV.
O. v.-lp. 26×31 cm. MNG t. ltsz. 57000

14.) Csendélet V.
O. v. 49,5×69,5 cm. MNG t. ltsz. 58295 T. J.: A magy. festészet halódó hagyományai. 1951. Fov. Rejtés.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Bevezette és összeáll. Németh Lajos.
22 l, 12 T.

17 l

Nagy Balogh János (Kalocsa)

19.) Gyártelep.
O. v.-lp. 24×30 cm. MNG 1 ltn.

20.) Halottak napján (halottkultusz) 5785.
O. lp. 34×49 cm. MNG 1. ltn 5764
Y.: Elek 1. 20. Y.; gábornjánisabót:
NB j. Művészetszemlélet. T. 1948. 9n.
~~II.~~ I. 12. 1. repr.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Beszélte s összeáll. Németh Lajos.
22 l. 12 T.

18 l.

Nagy Balogh János katalógusa

5.) A művész anyja V. o. v. - Lp. 30×22 cm.
M. N. G. t. ltn. 5791. J.: Kap. fn. mű. 7 n.

6.) A művész anyja VI. o. v. 57 + 45 cm.
M. N. G. t. ltn. 5720. J.: Kap. fn. mű.
G. sz.: Veng. rev. ink.

7.) A művész anyja VII. o. v. 60×44 cm.
M. N. G. t. ltn. 5744. L.: Gábrjáni Sándor K.: NBj. művészetszemlélet, 1948. 9. n.
12. J. rep.; B. A.: Kap. kiv. 1948. 209. J.
repr.; Kap. fn. mű. 10. n.; Veng. rev. ink.

Amlét Vállalat, Bp. 1954. Beverette és Ömeill. Németh Lajos. 22 l. 12 T.

17 l.

Nagy Balogh János

Kőtörés

1.) A művén anyja. I. O. Lp. 22×16 cm.
M. N. G. t. Ltn. 5790.

2.) A művén anyja, II. O. v. - Lp. 26×33.
M. N. G. t. Ltn. 5709. J.: Lyka K.: Festőiskolák a 2 világh. között. Bp. 1952. repr.

3.) A művén anyja. III. O. L. 39×28 cm.
M. N. G. t. Ltn. 5732. J.: Magy. fest. mű. 14 sz.

4.) A művén anyja IV. O. v. 49×37 cm.
M. N. G. t. Ltn. 5751.

Nagy Balogh János, 1874-1919. Emlékkiáll. Bp. 1959. bevezette és összeáll. Németh Lajos. 22 l. 12 T.

17 l.

Nagy Balogh János Kalocsa

30.) Kubikus I.

O. v. - lp. 35×46 cm. MNg. t. 2 ltn.
5729.

31.) Kubikus II

O. hp. 25×345 cm. MNg t. 1 ltn.
5727.

H.: Szépm. mús. Uj Magy. Képt.
Kat. Bp. 1928. repr.

Emlékkiáll. Bp. 1959
Beuvette és ömeill. Németh Lajos.
22 l. 12 T.

18 l.

Nagy Balogh János katalógus

32.) Kubikus III

O. hp. 26 x 32 cm. M Nq. t. ltn.
5755 -

33.) Kubikus IV

O. v. - hp. 295 x 33 cm.
M. N. q. t. ltn. 5757;

~~34.) Kubikusok I. O. hp. 36x46 cm. M Nq A.~~
~~ltn. 5726~~

Emlékkiállítás, Bp. 1954.
Beverette és ötvenöll. Németh János.
22 l. 12 T.

18 l

Nagy Balogh János Katalógus

24.) Kompozíciós vázlat I.
O. lp. 17 x 24.5 cm. MNG t. ltn.
5805.
Gy.: Elek A. 20 l.

25.) Kompozíciós vázlat II.
O. lp. 16 x 25.5 cm. MNG A. ltn.
5684.

26.) Kompozíciós interieur I.
O. fa 24 x 33 cm. MNG t. ltn.
5736.
Gy.: Mar. tm. mir. 5 n.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Beverette és öröméll. Németh Lajos.
22 l. 12 T.

18 l.

Nagy Balogh János katalógus

27.) Konyha interieur II.

O. v. 7. l. j. NB7. 1909. 35×50 cm.
MNG t. ltsz. 5299. Gy.: Magy. fm. műv. 13 sz.

28.) Konyha interieur III.

O. v. – lp. 24×25 cm. MNG t. ltsz. 5776.

29.) Konyhai csendélet

O. lp. 16×22 cm. MNG. t. ltsz. 5807.
Gy.: Elet A. 9 repr.; Magy. fm. műv. 56 sz.;
V. B. 7. emlékkiáll. kat. 1922. műsz. repród.
emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezetés és ismertetés. 18 l.
Németh Lajos. 22 l. 12 t.

Nagy Balogh János katalógus

grafikái.

22.) Kubikus I.

fa p. 22,5 x 16 cm. Bedő R. t.

l.: Gombosi Gy.: Uj magy. rajzmüv. Bp. 1945. 62. repr.; M. Kiss Pál: A parasztábrázolása a magy. fes.-ben. Szabad Művészet. II-1948. 6 h. 204. l. repr.

23.) Kubikus II. ceruza p. 14 x 14 cm. Bedő R. t.

emlékkiáll. Bp. 1959. Beveselle s önmáll. Németh Lajos, 22 l. 12 T. 22 l.

Nagy Balogh János Katalógus

8.) Kubikusok I. [grafikák]

tus p. 17,2 × 21 cm.
MNG. t. NB) hon. III. Vörös Könyv 343/6 sz.

9.) Kubikusok II.

Tus p. 15 × 22,3 cm. MNG t. Ltn. 1921/5

10.) Kubikusok III

Szénrajz p. 31,2 × 47,5 cm. MNG t. Ltn. 1922 – 966–988/14. sz. T.: hon. 1m. mű. 62 sz. vag. rev. int.

Emlékkiáll. Beszélő és önéletrajza
Németh János. Bp. 1959. 22 l. 12 T.

21 l.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Nagy Balogh János
1965
JELENKOR
9
1021

NAGY BALOGH JÁNOS: Önarckép

nem érdemes, túlnagy a kockázat, decemberben le
a hidegre kihozod, azonnal lefagy. Meg aztán a kö
De Dobótól csakis ezt lehet várni, mert az örökké
kolbászt, örökké rág, mint a hernyó, mit várjon tő
zonyára másképpen fogadja.

– Úgy gondolod, hogy közösen csinálnánk?

– No, persze. Mindent fele-fele arányban. Te
persze a jövedelmeket is.

– Vagy pedig, kinek kinek az anyagi erejéhez mérten.

Aha! Hadas már spekulál. Merev bálványarca mögött már nyüzsögnek, pattognak a gondolatok és máris le akar csapni: magának akarja a többet. A nagyobb részt. Mi másért mondaná: „kinek kinek az anyagi erejéhez mérten." Azért mondja, mert az ő szövetkezete jobban áll, nagyobb az anyagi ereje.

– Nem – mondta Murin s elmosolyodott –, nem. Fele, fele. Az úgy testvériesebb.

– De ahhoz – mondta Hadas és a hangjában nem volt túl nagy lelkesedés – olyan kút kellene, amelyik mindig biztosan megadja azt a vizet, ami kell. Megcsinálod, aztán egy év múlva elapad a víz.

– Az a tenger, alattunk, szerintem kimeríthetetlen. De arra valók a szakemberek, hogy kijelöljék nekünk azt a kutat...

– Hát, arra... – dünnyögte Hadas.

– No – kérdezte halkan, szinte oda se figyelve Murin –, beadagoljuk?

– Mit? – kérdezte felpillantva Hadas, mert az esze már nem azon járt, hogy belevág-e a vállalkozásba, vagy sem, hanem azon, hogy kihez kéne menni Pesten, ebben az ügyben, kinél kéne kopogtatni, hol kellene megnyomni ezt a dolgot, hogy minél hamarabb és minél kedvezményesebben sikerüljön.

– Ezt a melegvizes vállalkozást, abba a gépezetbe, amiről beszéltél.

– Aha! Ami kimutatja, hogy miből mi lesz a végén. Jó lenne, bizony, ha most volna itt egy olyan gép.

– Tehát: beadagoljuk?

– Azt kérdezed, hogy mernék-e rá vállalkozni?

Hallgattak egy sort. Hadas csak a formát kereste; hogyan mondjon igent, ami mégsem teljesen igen. Végül ezt mondta:

– Aludni kéne rá egyet. De méginkább kettőt.

Pedig tudta, hogy az éjjel aligha lesz alvás: konokul és nehéz töprengésekkel mindig a melegvízzel bajlódik majd, ami alattunk van és amit ki kellene szabadítani.

Nagy Balogh János. Katalógus

[grafikák]

11.) kubikus I IV

Aqu. p. 21,9 x 28,9 cm. MNG t. ltsz.
1955/5395.

12.) kubikus I V.

Aqu. p. 21,9 x 29,7 cm.
MNG t. ltsz. 1922-966-988/13.
1. kiállítás m. mű. 61 db.

13.) kubikus I (vázlat) VI.
Rézkarc p. 73 x 103 cm. MNG t. ltsz.
1948/4164.

Emlékkiáll. Beverette és önmagáról
Német Lajos. Bp. 1959. 22 l. 12 T. 2 db.

人

Nagy Balogh János Katalógus

16.) Kubikus (vázlat) IX [Grafitceruza - lap p. 31,2 × 23,3 cm. MNG t. (NB). hag. III. vázlatfüz. 353 sz.

17.) Kubikus X
Ceruza p. 42 × 57 cm. Bedő Rudolf t.
1.: Magy. jos. múz.

18.) Kubikus XI.
Tus p. 16 × 20 cm. Bedő R. t.

Emlékkiáll. Baranette a önmagáról
Németh Lajs. Bp. 1959. 22 l. 12 T.

21 l.

Nagy Balogh János katalógus

grafikái

2.) Csendélet

ceruza p. 28,4 x 22,3 cm. MNG t. ltn.
1921/18.

3.) Két öregasszony,

ceruza p. 28,4 x 22,3 cm. MNG t. ltn.
1921/18

4.) Könyvkötő interieur

tus p. 22 x 31,4 cm. MNG t. ltn.
1921/10.

emlékkiáll. Bevezetőt ír Németh Lajos.
Bp. 1959. 22 l. 12 T.

21 l.

Nagy Balogh János — katalógus

75.) Vasúti munkás

o. lp. 27.5 x 38,5 cm. MNG t. Ltsz. 5822.

l.: Magy. Ipm. műv. II m. vonj. rev. int.

76.) Virágcsokrok

o. v. 39 x 28 cm. MNG t. Ltsz. 5513.

l.: Kortársi kiállítás. Műcsarnok 1956.

emlékkiáll. Bevezető és összeáll. Németh Lajos Bp. 1959. 22 l. 12 T. 20 l.

Nagy Balogh János katalógus

77 Kubikus VI.
O. V. 23×25 cm. Trizsnya József t.
grafikák.

1.) A művész ajánlása
cerata p. 9×11 cm. MNg t. NBj.
kap. 1. Várlatrajz. 9. s.

emlékkiáll. Bevezetés és ismertetés. Németh Lajos
Bp. 1959. 22 l. 12 T. 2 ll.

Nagy Balogh János Katalógus

64.) Portrévázlat
O. lp. 10 x 24 cm. MNG t. Ltn. 5798.

65.) Tájrepvázlat I.
O. lp. 27 x 38 cm. MNG t. Ltn. 5676.

66.) Tájrepvázlat II
O. lp. 21 x 30 cm. MNG t. Ltn. 5681.

67.) Tájrepvázlat III.
O. v. - lp. 26 x 34 cm. MNG t. Ltn. 5688

Emlékkiállítás: Bp. 1959, Benczúr és Ömező.
Németh Lajos. 22 l. 12 T.

20 l

Papp Gyula közlése

Nagy Balogh János

Kollégium Nagymaroson működött. Vezetője Papp Gyula festőművész volt. 1948 őszén megszűnt és beolvadt a Derkovics-kollégiumba. 1949-től nyári művésztelepek. 1948. októberében a Magyar Képzőművészek Szabad Szervezetének kiállító helyiségében a növendékek műveiből kiállítást rendezett. Ezek Kiss János, Nagy István, Marzsaróff Miklós, Körmendy Imre, Dallos Ferenc, Sárkádi Károly, Fleischer Lívia, Gulya Imre, György A. Péter, Magony Ida (egyre a kiválóbbakat), Göbölyös Simon. A növendékek részben a Derkovics Kollégiumban, részben a képzőművészeti főiskolán folytatják tanulmányaikat.

cédula

/4

vagyról, mely ügyet
alomban lévő Beber
tisztítása és restaurálá-
lman úr Műértőségá-
ünytalanul felvettem
39. aug. 15

Mentiványi Emil

Nagy Balogh János

Bálint Jenő: Nagy Balogh János. Az ember . Nagy Balogh János élete és müvészete/ szerk. Elek Artur 1922 Bp.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965 Bp.
317.1

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal.
és Móra F. Mus. Szeged 1966.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, popr.x

20. sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Nagy Balogh János

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

Nagy Balogh János

Passuth Krisztina könyvében a nyolcakról /1968./ a velük rokonszellemü pályatársként emliti.

Vigilia 1968. III. 207.61.

NDK

Nagy Balogh János

Önarckép, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyűjteménye
Rippl Rónai Múz. Kaposvár 1966. ápr.

MDK

Nagy Balogh János

neve említve

Pór Bertalan emlékkiáll. N.Galéria 1966.

Nagy Balogh János

Kontolányi Pesti ut róla (idézve).

Fülöles Anna – Mikóczy Gábor: Költők
nincs – nincs költői. Bp. 1961.
Kép. Alep. K. 170 l., 53 t. 7. l.

Nagy Balogh János festő

MDP

Novák András szemüghöje a műben.

Tasnádi Attilás: Novák András
műveiret, 1968. április – 42 lap.

MDK

Nagy Balogh János

az előszóban neve említve

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm. Muz.

1966.

Nagy Balogh János, festő MDK

A táblát tanítványa: Nagy Balogh János hagyományőrző él. [Ukrán magyar grafika.]

(Haranglaló): Három generáció sikere 2.

ESTI TÜKÖRLAP Bp. 1963. febr. 27

Nagy Balogh János

Véjnő alakítás kívül a hajmúvészi kir. írótól ösztönös munkát. 68. l.

Lyka Károly, Festőnek és Világhírű Tőtt. Bp. 1956.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő (1874-1913)

külvárosi proletárból saját erejéből küzdötte fel magát festővé. Állandó tervezőmű-utáni tanulmányaiból maga futott el csendéleteiner, kubizmusról szólva átérzett, ábrázolásának konstruktív egyszerűségéhez. Műtermi idealisztikus munkáiban egy új, szociális tendenciájú monumentalitás értékeit keresve.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 937. old.

+ 355. o. + „Emberhely" " "

Nagy Balogh János

egy régi, igaz értékét reprezentáló
képével szerepel

A magy. posztimpresszionisták II. kiáll.-a.
G. Zs. 931. XI. 4.-

M.D.K

Nagy Balogh János
levele

Méltatás

Heller László: Csemadok Kolozs munkáról
Művészet, 1966. december - 33 lap

MDK

Nagy Balogh János

fametszet, Seres János müve

1.Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Nagy Balogh János.

F. Ng. 19.

Szolnok-ló. 1895 iratlevél be a sporajegykulatba.

Anyakvi sz: .....

Név: ..... *Vallás:* .....

Lakcím: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... *Szül. év:* .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanítást vallal: helyben - vidéken.

Kondíciók (tétel, érték): .....

Igazolt: .....

MDK

Nagy Balogh János

Frank János: Lakatos Artur. L.A. festőmüvész kiáll. Fényes A.-terem, Budapest, 1960. szept.

Nagy Balogh
festő

M.D.V.

Sok önarcképet festett a művész.

Szelesi Zoltán: A Szegedi Festők új állandó kiállítása
levésset, 1966. szeptember - 32 lap.

Nagy Balogh János, levél Doh

Kikünő barátunkat írt róla Elek Artur

Farkas Zoltán: Elek Artur emlékezete
269.e

Könyvbarát, 1959. június IX/6

MDK

Nagy Balogh János festő

legjobb barátja Klimó István volt.

(balla): Hatvan éve festek..

Ország-Világ, Bp. 1960. 47. sz. 15. l.

MDK

Nagy Balogh János (festő)

komoly barátság fűzte hozzá Erdei Viktort.

K. A.: 15 éve halt meg Erdei Viktor. Ország-Világ, Bp. 1960. 48. sz. 9. l.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

a harai gőzerővel is befolyásolt, európai szinvonalú magyar művészi alkotó erő egyik jellegzetes képviselője, az Budapest peremén felfedezi, némileg a kubizmushoz hasonlóan, a monumentalis és élő festészet lényegét.

L. Németh: La peinture de József Egry /1883-1951/.
Acts Historiae Artium, 1961. Tom,VII. Fasc.3-4.

303. old.

Nagy Balogh István festő

H.D.K.

„Ünnephép"-e

Haksay kézírás: Szentgyörgyi Koriel

Művészet, 1962 január. — 36 l.

Nagy Balogh János

Forradalmi magyar képzőművészek.
Barnes Zoltán

Utunk, Kolozsvár
1957. okt. 30.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

Neineth Lajos Nagy Balogh Jánosról írt könyvébe kerülnek megfelelő typographiai kialakítással kísérletemet

P. Breslyánszky Flora: Könyvművészetünk néhány problémái (jártam)

Művészet, 1961. junius – 36 l.

MDK

Balogh János, Nagy

l.: Nagy Balogh János

Ország-Világ, Bp. 1960. 33. sz.
(6. l.)

MDK

Nagy Balogh János

emlékkiállitás a Nemzeti Galériában.
Ő az első magyar proletár müvész.

/Wekerle telep kubikosai/

Esti Hirlap 69 sz. 1959.márc. 22. 2 old.

MDK

Nagy Balogh János

A müvész anyja

Magy.müvészet, 1800-tól. Szépm.Müz. 1949.
13.l.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Konyhabelső

Önarckép

Gyártelep

Nagy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13.1.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Anyám

Szobabelső

Önarckép

Nagy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13.1.

Nagy Balogh János festő.

1874.aug.2. Budapest. Meghalt 1919.nov.22.u.i. München.

Virágcsendélet. Olaj.
Őszirózsák. Olaj.
Szoba belseje. Olaj.
Csendélet. Olaj.
Önarckép. Olaj.
Kubikosok. Olaj.

Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp. 1928 2021 l.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

A müv sz müterme

Csendéle t

A müvész müterme

Nagy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13.l.

M.D.K.

Nagy Balogh János /1874-1919/

346. Csendélet bögrével. Olajf. 45x57 vászon.

Elveszett. /Földmiv. Min./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
22. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Nagy-Balogh János, festő M.D.K.

(1874-1919) a paraszti és polgári származású festőt, után az első képviselője a magyar festészetben a városi proletariátusnak. Szűkszavú, lüdes minőségű, leegyszerűsített, tárgyilagos formái – Cézanne és a kubizmus hatásán túl – már az új osztály hangját sejtetik. Látszólagos tárgyilagossága mögött azonban a magyar művészet sajátos érzésgazdagsága rejlik most.

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 9-10.old.

NAGY-BALOGH GÁBOR: CSENDÉLET
Fruchter Lajos úr gyűjteményében

vészeti centrumokról, de főkép nagyszerű művészeti köz- és magángyűjteményeinkről olcsó, szinte filléres füzetek készüljenek négy-öt idegen nyelven, amikkel valóságos pergőtüzet kellene indítani a világvárosok könyvesboltjaira és szállodai halljaira. A franciáknál csak pár hónapja indult meg új folyóirat — háromhavonként jelenik meg — „Les Saisons et le Sport" címen s mindenki megkapja, aki kéri és aki nem kéri, az összes divatos helyek táj-, hotel- és sportmulatságainak kecsegtető bemutatásával, természetesen ingyen. Ez körülbelül már a negyedik folyóirat e nemben. És az osztrákok, németek, csehek milliószám megjelenő színes, ízléses füzetei. Nincs az a zeneünnepség, centennárium, iparkiállítás, melynek fókuszából ki ne lendülne egy egész országrész sugárköre, hogy felhívja a világ figyelmét Frankfurtra, a Goethe-vidékre, Schönbrunnra, a bécsi barokk történelmi színpadára, a bajor Alpokra, ahol még él a német népművészet (!) és „Burgenland"-ra, melyben Haydn-emlékek gyöngyöznek. A művésziekben, sőt népművésziekben igen kevéssé gazdag Bulgária tud olyan prospektussal rukkolni a világ szeme elé, melynek a címlapja azonnal megkapja a pillantást, de a mi idegenforgalmi testületeink — tisztelet a pár kivételnek — még csak a gyűjtés fárasztó és a külföldi tanulmányutak meddőnek látszó munkájánál tartanak. Csak egy kis példát szeretnénk átnyujtani e szerény sorokban az illetékeseknek. A főpostán hosszabb ideig volt található egy derék rendőr, aki angol nyelven is tudott felvilágosítással szolgálni. Az ilyen tanult rendőrök számát meg kellene szaporítani a mértani haladványok elve szerint postán, városházán, köztereken, Várban, pályaudvarokon, mindenütt, ahol ez megokolt. Meg kell vallani, egy ilyen értelmes rendőr is igen sokat tehet az idegenforgalomért.

ESZTERGOM. A „Dedalo" c. olasz művészeti folyóirat decemberi számában *Elena Berti Toesca* részletes cikkben ismerteti Esztergom művészeti emlékeit és műkincseit. A székesegyház és a Bakócz-kápolna mellett behatóan foglalkozik a kincstár nevezetesebb darabjaival, különösen Mátyás kálváriájával. A cikk legnagyobb részét a Keresztény Múzeum olasz festményeinek ismertetése adja, amelyek közül mintegy húsz kitünő reprodukciókban is élvezhető. A tanulmánynak ez a része több érdekes és új — bár nem egy esetben vitatható — megállapítást is tartalmaz. Igy egy apostol félalakját ábrázoló képet, amely eddig ismeretlen velencei festő műve gyanánt szerepelt, *Duccio*-nak tulajdonít a szerző. A felsőolaszországinak tartott Keresztrefeszítést az umbriai Giovanni Boccati, a Fra Filippo Lippinek attribuált Madonnát az ismeretlen „Compagno di Pesellino" alkotásának tartja. A Pisanello művének tekintett Szt. Jusztinát ismeretlen lombard mesternek attribuálja és a Szt. Péter keresztrefeszítését ábrázoló kis predellaképen helyesen ismeri fel a sienai Matteo di Giovanni kezét.

MAGYAR MUVESZET
1933

RÓMA. A római Valle Giulia-ban levő etruszk múzeum, a Villa di Papa Giulio néhány termében az olasz állam kiállította azokat a művészeti alkotásokat, amelyeket a különböző olasz múzeumok és gyüjtemények az utolsó évek folyamán ásatás és vásárlás útján szereztek. Az ásatások alatt felszínre került antik szobrok közül a legérdekesebbek: egy Kr. e. III.—II. századi Polyhymnia szobornak az Antoninusok korában készült kópiája, amely Rómában került elő, egy Anzioban talált Kr. u. I. vagy II. századból származó Hermes, amely Kr. e. V. századi görög eredetinek másolata s egy Albániában kiásott, Kr. e. IV. századi eredeti görög Pallas Athena-fej. A számos római szarkofág közül a Kr. u. II. században készült szarkofág-fedél a legjelentékenyebb, Cybele papjának fekvő alakjával, mellette kiemelkedik egy másik, amelynek domborműve rómaiak és barbárok csatáját ábrázolja. A római kor iparművészeti tárgyai közül pedig egy, a zárai ásatásoknál talált üveggyüjtemény és a pompeji Menandros-házból származó ezüsttárgyak páratlan kollekciója tarthat számot különös érdeklődésre.

A kiállított tárgyak zömét azonban a renaissance és barokk festmények és szobrok adják. Közülük is első helyen áll Giorgione híres „Vihar"-ja, amely a Giovanelli gyüjteményből származik és a velencei akadémiában kap végleges helyet. Ugyanabból a magángyüjteményből vásárolták meg Giovanni Bellini szép Santa Conversazione-ját, amely mellett még Lorenzo Lotto gyönyörű férfiarcképe, G. B. Tiepolonak a Scalzitemplom elpusztult mennyezetéhez készített olajvázlata és Canaletto két velencei vedutája képviselik a velencei festészetet.

Az északitáliai művek közül a vicenzai Bartolommeo Montagna Szt. Jeromosa, a firenzeiek között egy Botticininek tulajdonított Jézus imádása, Filippino Lippi hasonló tárgyú festménye és Andrea del Sarto Visitáció-ja emelkedik ki. A bolognai barokk mesterek közül Guido Reni brilliáns női arcképpel, Annibale Carracci férfiarcképpel tűnik ki. Az idegen festők képei közül legszebb Greco szignált Szt. Ference és Van Dyck férfiarcképe a művész génuai korszakából. A renaissance-kor szoborművei közül Michelozzo-nak a Madonnát ábrázoló márványszoborműve és Alessandro Vittoria Doge-arcképe a legjelentékenyebbek.

Érdekes még megemlítenünk, hogy több festmény megvásárlását a három év előtti londoni olasz kiállítás belépődíjainak jövedelme tette lehetővé.

A II. nemzetközi egyházművészeti kiállítás ez év októberében fog megnyílni, a római kiállítási palotában és három hónapig lesz nyitva. Az olasz állam a Vatikánnal való előzetes megállapodás alapján rendezi a kiállítást s a Szentszék egy megbizottja a kiállítási bizottságban is helyet foglal. A nagyszabású kiállításnak tíz szekciója lesz.

BERLIN. A Kaiser Friedrich-Museum megszerezte *Albrecht Altdorfer egy eddig* ismeretlen főművét. A festmény Krisztus születését ábrázolja éjjeli világításnál, nagyszabású architekturában. A gyönyörű kép, amely Altdorfernek a müncheni Pinakothékában levő, Mária születését ábrázoló művével állítható párhuzamba, állítólag az ausztriai St. Florian kolostorból származik s egyike a művész legjelentékenyebb alkotásainak.

Az állami múzeumok *muzulmán* művészeti gyüjteményét, amely eddig a Kaiser Friedrich-Museum földszintjén volt elhelyezve, újonnan átrendezve a Pergamon-Museum épületében állították fel.

A Flechtheim - galériában január elején nyílt meg a modern spanyol művészet kiállítása, amelyen az idegenben élő spanyol művészek (Picasso, Manolo, stb.) is résztvesznek. Viszonzásul még ez év folyamán Németország mutatja be Madridban modern művészetét.

KONSTANTINÁPOLY. A mult hónapban megkezdték a Hagia Sophia mozaikjainak restaurálását és kiszabadítását. A munkálatokat *Amerika* Konstantinápolyban székelő bizantinológiai intézetének igazgatója vezeti.

A MAGYARSÁG VIRÁGAI. A VIRÁGKULTUSZ TÖRTÉNETE. Írta dr. *Rapaics* Raymund. Budapest, 1932. 4 színes műmelléklettel, 14 táblával és 125 szövegrajzzal. — Bár ez a szép könyv a hazai virágkultusz történetét adja, mégis többféle vonatkozás fűzi a művészettörténethez. Elsőben azért, mert a virágkultusz színhelye a kert és a park, azután mert a virág iparművészeti motívumként szerepel ősidők óta, azonfelül festett, faragott műveken is helyet kapott. Végül, mert a virágkultusz multjának kinyomozásánál kiváló szerep jut azoknak a grafikai és festészeti műveknek, amelyek egykorú okmányként őrizték meg egyes virágok szerepét. Valóban, ha a szerző e legújabb művét átlapozzuk, lépten-nyomon találkozunk a régi rajzolóművészet ereklyéivel, régi magyar festmények reprodukcióival, amelyeknek akárhánya fontos felvilágosítást ad korának kedvelt virágairól, azok ápolásáról, a régi kertekről stb.

A magyarság virágkultuszának őskorát homály borítja. A tudós szerző nem hajlandó elfogadni azokat az ábrándos föltevéseket, amelyek botanikához nem értő s a modern filológiában még járatlan régibb szerzők könyveiben elszórtan találhatók. Lebediai emlékként él még ma is néhány, e tárgykörbe

MDK

Kiállitások

Nagy Balogh János

Szabad Művészet 1949.1.sz. 29-30.o.

MDK

Balogh János, Nagy

N l.: Nagy-Balogh János

Tiszatáj, Szeged, 1958. július.
5. l.

M.D.K.

Nagy Balogh János /1847-1919/

449. Konyhacsendélet. Olajf. 36.5 x 47, vászon.
450. Virágok tálban. Olajf. 50 x 34, vászon.
451. Intérieur. Olajf. 23 x 19, karton.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 51. l.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

Németh Lajos: Nagy Balogh János c. könyvét (156 old. 112 kép, köztük 4 színes, Képzőművészeti alap kiadóvállalata) ismerteti

Farkas Zoltán:

Művészettörténeti Értesítő, 1961. X. évf. 1. sz. 72-73. old.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

Svájcban 1944-ben bemutatott műveit, mint saját rendezését említi

54

Ybl Ervin válasza kandidátusi értekezésére elhangzott vitán. Művészettörténeti Értesitő, 1961. X.évf. 1.sz. 54.old.

Nagy Balogh János, festő MOK

Síremléke a napokban készül el a Képzőművészeti Kivitelező s Iparvállalat bronzöntő üzemében.

— : Hír

8. (

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 1.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, graf.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.
23. 1.

MDE

Nagy Balogh János

Önarckép, graf.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.
23. 1.

MDE

Nagy Balogh János

Önarckép, graf.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc. 23. 1.

Nagy Balogh János

MDE

Önarckép. graf.

Az Önarckép. Alkotás Művészház, 1925. márc.
25. 1.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müvészház. 1923.márc.
19. l.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, festm.

Az Önarckép. Alkotás Művészház. 1923.márc. 19. 1.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép. festm.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

14 l.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müv.ház. 1923. márc.

13. l.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.
14 l.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Az önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.

lo 1.

MDK

Nagy Balogh János
Önarckép, graf.

Az Önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, graf.

Az Önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.

MDK

Nagy Balogh János festőm.

f.j: Hrabéczy E. és Román Gy. kiáll. az Alotásban.
Pesti Hirlap, 1944. febr. 24.

MDK

Balogh János, Nagy

l.: Nagy Balogh János

Ország-Világ, Bp. 1960. 48. sz. 9. l.

M.D.K.

Nagy-Balogh János, festő

mint a proletariátus festészeti drámájával egy hepriselőjét
említi

B. Supka Magdolna: Aba-Novák festészetének
nemzeti sajátosságairól,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 80. old.

MDK

Nagy-Balogh János

Mihályfi E: Egy forradalom elér a néphez.

Fórum, 1949. márc.

MDK

Nagy Balogh János, 1874-1919.

Önarckép

Európai Iskola 32. kiáll. "Elődeink".
1948. márc.

Nagy Balogh István festő

M.D.K.

Méltatás.

Kocsogh Ákos: Első [redacted]kolci országos grafikai biennálé

Művészet, 1962. február. — 28 l.

MDK

Nagy Balogh János, festö

A müvész anyja.	Olf.
Konyhacsendélet.	"
Kubikusok.	"
A müvész anyjának arcképe.	"
A müvész müterme.	"
Csendélet bögrével.	"
Kubikos.	"

Kispest.Városháza. Nagy Balogh János eml.kiáll. és Repr. Egyes.tárlat. 1931.márc.7-14. Kat.

Nagy Balogh János, festő

Önarckép.	Of.
Gyümölcs csendélet.	"
Önarckép.	"
Müteremrészlet.	"
Tájkép.	"
Interieur.	"
Konyhainterieur.	"

Kispest.Városháza. Nagy Balogh János eml.kiáll. és Repr. Egyes.tárlat. 1931.márc.7-14. Kat.

MDK

Nagy Balogh János, festö

Önarckép.	Olf.
Mezei munkások.	"
Fatanulmány.	"
Krumpliszedö asszonyok.	"
Tájképvázlat fákkal.	"
Virágos mezö.	"
Virágok pohárban.	"

Kispest.Városháza. -Nagy Balogh János eml.kiáll. és repr. egyes.tárlat. 1931.márc.7.- 14. Kat.

Nagy Balogh János MDK

Csendélet, olf.

A Müvész anyja II.olf.

A müvész anyja III. olf.

Vasuti munkások, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Nagy Balogh János MDK

Mezei munka, olf.

Tájkép, olf.

Konyha interieur, olf.

A müvész anyja I., olf.

Miesarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Nagy Balogh János MDK

Mezei munka, tus

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Nagy Balogh János

MDK

Konyha, olf.

Munkások, tus

Kubikosok, aqu.

Kubikosok, szénrajz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Nagy Balogh János MDK

Interieur, repr.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Nagy Balogh János MDK

Müterem, olf.

Interieur, olf.

A müvész anyja IV. olf.

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Nagy Balogh János

Emlékül

Rácz Ernő: Kitűnő vendéglős, gazda
Répanyag

Kisalföld, 1970. aug. 19.

Nagy Balogh János
fk. tó

A Tanácsokértekezés mellett művészi-
vel is állást foglalt

Prinka Tibor: A kalapáccsal
Északmagyarország 1969 III. 21. V.

Wagy Balogh János
festő

Meltatás.

Losonci Miklós: Látogatás Loránt Jánosnál
Múzeum, 1970. július - 24 lap.

Nagy Balogh János

emlékére

„Derűsen és a szocialista műveket"

Magyar Nemzet 1968 szept 20

Nagy Balogh János

munkái festménye és rajza látható a Szilesfehérvári „Derkovits és a szocialista művészet" c. kiállításon. (40 művész, több mint 100 alkotás).

Derkovits és a szocialista művészet (R.G.)
(kultúra-művészet)

Szegedi Hírlap, 1968 szeptember 19. 9. l.

Nagy Balogh János

művei is láthatók a Szekszárdi Czóh István Képtárnak a XX. sz. magyar művészete sorozat 6. füzetéként megrendezett „Dekorív és a szocialista művészet" c. kiállításán. (Vasárnap nyitotta meg Dési Huber Istvánné, 40 művész tíllt mint 100 allotása szerepel. December 31-ig tart).

Kulturális krónika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 16. 6. l.

Nagy Balogh János,festő

1974-ben az őstehetségek első kiállitása,Szent István napján.Lázár Miklós nyitotta meg. Nagy Balogh is kiállitott. 186-87-old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. 1969

Nagy Balogh János,festő

1974-ben az őstehetségek első kiállitása,Szent István napján.Lázár Miklós nyitotta meg.Ezen Nagy Balogh János és Nagy István is szerepeltek,bár mumkásságuk a hivatásáos müvészet körében tartozott. 187.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. 1969

Nagy Balogh János

Eler rendszeres felfedezése volt
a lipseti proletárművészt is.
/Nagy Balogh J. élete és munkássága. Egy ismeretlenül élt festő emlékkönyve Bp. Auctus 1922/

Marianna D. Birnbaum: Eler Artúr pályája
Bp. Akadémiai Kiadó 1969. 13 l. old.

1021

Méltó emléket állítva...

A napokban Kispesten, a Gábor Andor utcában, az „Ifjú Gárda" Művelődési Házban Polyák János országgyűlési képviselőnk ünnepélyes keretek közt nyitotta meg Nagy Balogh János — hazánk, Kispest nagy festőjének életét, munkásságát reprezentáló kiállítást.

Nagy Balogh János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., BÉLOI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
1969 DEC 3
VÖRÖS CSILLAG
Budapest

vi átlagkeresetüknek
lő összegű jutalmon
napi jutalomszabad
részesültek, mert a
lektív szerződésünk

A „Szakma Ifjú
cím ezüst és arany
val 1, illetve 2 na
„Kiváló Ifjú Mérn
kus, Közgazdász” c
esetenként kitűzöt
kívül — 2 napi
badság adandó.
legfrissebb példáj
gerné, Ilku János
Ferenc „Kiváló
kus” kitüntetése.

Köztudott, hog
jutalomszabadsá
nálunk a minis
mányszintű kitü
szesülő dolgozók
kevésbé ismert, hogy a
tetést a dolgozónak a Személy-
zeti Főosztályon kell bemutat-
nia, akik értesítik a Munka-
ügyi Főosztályt. E magas szin-
madik Kiv
tésével együtt 2 napi; az ezüst-
koszorús szocialista brigádtag
kitüntetésével újabb 2 napi

Nagy Balog János

vród

Jersánszky J. Jenő:

Még nehány „Nagy-Balog"-ról.

Nyugat. 1920. ápr. 1.

J. nám

KHINA
JAPÁN
NAGY-VÁG
Déli-Khinai-tenger
Fülöp szk.
Luzon
Formosa (Japán)
Hainan
Birma
Felső-Birma
Alsó-Birma
Hátsó-India
SZIÁM
Annam
Szajgon
Kochin China
Szaluin-tengeri
Celebeszi-tengeri
Celebesz
Banda-tengeri
Arafura-tengeri
Maláji-szigetek
Szumatra
Java-tengeri
Java
Timor
Flores
Szumba
Bali
Borneo
Szulu szk.
Mariana vagy Ladrones szk.
Karolina szk.
Palau szk.
Batan szk.
Enganno f.
Számar
Leyte
Mindanao
Talaut szk.
Molukkák
Halmahera (Dzsilolo)
Szula szk.
Buru
Kei szk.
Aru szk.
Timorlaut
Fríges Henrik szk.
Torres szk.
Thursday szk.
Wessel szk.
Carpentaria öböl
Melville szk.
Dilly (Timor)
Szumbawa
Szunda szk.
Malacca
Singapore
Pinang
Szamarang
Batavia
Madura
Palembang
Billiton
Banka
Bandjermasszin
Makassar
Szingapore
Georgetown
Kota Radzsa
Szimalu
Nias
Pajang
Mentawei szk.
Nikobár szk.
Mergui szk.
Kra Földszoros
Martaban
Rangoon
Bassein
Bangkok
Korat
Tonkin
Hainan
Szanghai
Szing-kiang
Szi-ngan
Kanton
Kwei-lin
Kwei-jang
Jün-nan
Szecsuan
Hong-kong
Makao
Szajgon
Szingapore
Szamarang
Batavia
Madura
Bali
Szumbawa
Szumba
Flores
Timor
Szunda szk.
Szula szk.
Talaut szk.
Mindanao
Szulu szk.
Borneo
Celebesz
Banda szk.
Kei szk.
Aru szk.
Timorlaut
Fríges Henrik szk.
Torres szk.
Thursday szk.
Wessel szk.
Carpentaria öböl
Melville szk.
Dilly (Timor)
Szumbawa
Szumba
Szunda szk.
Szula szk.
Buru
Batan szk.
Makassar
Nem Makassar
Nem Hakassar
Szunda szk.
Szumatra
Szumatra szk.
Szumatra szk.
Szumatra szk.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Megemlítve.

Körner Éva: Periodizáció és művészettörténet
25-29. o.

KRITIKA, Bp. 1969. május VII/5

081

Nagy Balogh János
festő.

Az 1919-es Tanácsköztársa-
ság munkásságát megbecsülte

Devecsi Szabó Perlrott-Csaba Vilmos
Művészet, 1970. augusztus - 9 kép

Nagy Dalogh János
festő

Meztelen

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Nagy-Balogh János festő

1935-ben volt ném. or. „Értelmiségi Kiállításán” kápolna díszlettervezővel.

Dr. Balogh Istvánné: A Korbolyg festője, Kapás Elemér
Élet és Tudomány, 1967. 10. 465-68.

M.D.K.

Nagy Balogh János

"Rajzain és képtanulmányain a kubikosok jelennek meg...de nem mint kiszolgáltatottak, hanem mint hatalmas erők, megállithatatlan energiák képviselői.."-irja Perneczky Géza: "Egy elképzelt kiállitás kritikája" cimmel, melyben felsorolja azokat a müvészeket, akiknek müveiből egy nagy tárlatot kellett volna rendezni az 1919-es évforduló alkalmából. Közöttük szerepel a müvész is.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 22.
XIII. évf. 12. sz. 8. lap

Nagy Balogh János
festő"

A „kubikusok" tollrajzváltozatai, ~~[illegible]~~
művészi-jének jellegzetes alkotásai.
Nem volt célja a munkásmozgalomban, – de
a munkáséletet jól ismerte.
Jellemző a szálmaja felesleges elhagyása, a
fontos kiemelése.
Befejezett és aláírt a szerző /J. V. H./
Szabó Lajos: Magyar rajzművészet 1890–
–1919.
Bp. 1969. Corvina 39. képmell.

Nagy Bologh János

Kubikus ciklusa emlékez, miszerint amelynek középpontjában a munka, a dolgozó ember áll.

Venczel László: Modern magyar művészet, Corvina, 1968 82. l.

Nagy Balogh János
filó-

„Kulikosok"
„Ónarchép" } repro

Kardos Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február – 10 lap.

Nagy Balogh János

Kmetty János mikrokozmikus festői világában az ő örökét élesztgeti újjá, de iskolázottabb, vidámabb volt nála.

Németh Lajos: Modern magyar művészet Corvina 1968 89.l.

Nagy Balogh János

Arad

Képzőművészet

1931. 96, 97. l.

(Nagy Balogh János
Egyesület kiállítása.)

Kispesti és pestszent-
lőrinci Képzőmű-
vészek kiállítása
és ennek Egyesüle-
tenti 20 kepe.

Nagy Balogh János

Magyar Művészet

1934. 275. l.

Nagy Balogh János
Pest

A magyar őstehetsé

Ez megint valami olyan izig-vérig ma
log, amit nekünk magunknak kellene megé
szabadon minden külföldi élőképektől és a
esztetikák minden tudalékos elöirásaitól. Eg
nyi magyar paraszt, akik közt jól megvan
mas Nagy Balog János is, mert én a váro
tár őstehetségét is népi kincsnek hiszem, n
egy tucatnyi magyar paraszt képeket fest,
kat farag és ezek kiállitásra kerülnek a
Szalonban. Az esemény elött a magyar ku
vélemény egészen sajátságos értetlenséggel
meg. Kedves, naiv, figurás paraszti diletta
nak fogtuk fel nagyjában, valami édesen
produkciónak, amit a tanulatlan paraszt
a tudós uraktól és körülbelül megegyeztü
ban, hogy ezt ezek a félszeg magyarok egé
sen csinálják. A kép egészen olyan, mint e
ságos, okleveles festmény és a szobor szintén szoborszerü, bár valami furcsa ize mindnek van, ami valószinüleg azonos a müvelt társaságba tévedt és müvelt társalgó népi elem naiv, anekdotás furcsaságának zamatával. Mondom, itt olyasvalami magyar dolog jelentkezett, amit egy öncélu magyar szemléletben, a magunk fejlett és lirikusan biztos kritikájával kellett volna felismernünk, amihez persze mélységes nemzeti szolidaritásból táplálkozó és gyökeres tudással kimüvelt egyéni magyar kultura kellene.

A dolog azon kezdődik, hogy itt szó sincs naivságról és szó sincs holmi uri müvészetek félszeg utánzásáról. Itt ugyanis a müvészetnek arról a legösibb kategóriájáról van szó, arról a mithikus ösztönről, mely a cromagnoni embert arra késztette, hogy az öntudatában ködlő jelenségeket vonalritmusokban és rajzban rögzitett formaábrázolatokban mintegy megfogalmazza magának. A müvészet leglényege buzog ezekben a minden erudiciótól szabad, önmagukban szemlélődő lelkekben, s ha müveik olyan ismerös jeleket mutatnak, amelyeket egy Cézanne, egy Gauguin, egy Van Gogh, egy Goya, egy Maillot, vagy egy ismeretlen egyiptomi fafaragó müveiben is megtalálunk, ez semmi egyéb közösséget nem jelent, mint azt, hogy e nagy müvészek is amaz ösi kategóriában gyökereztek és ami bennük müvészi, az egy a mi tucatnyi magyar parasztunk ösztönösségével. Olyan találkozás ez, mint az a jelenség, hogy egymástól örök idöktől elzárt távoli

Pest Hirlap
1934 VIII. 25.

emberfajtákban az erkölcs azonos elvére t
mert a magunk képére ujjáteremtés ősi kat
mellett szerves, szerkezeti része az emberi
a morális parancs is, amit kategórikus i
vusnak hivnak némely tudósok.

Az ősmüvészet, mely az emberiség
óta változatlan principium, a jelenségek izg
kával viaskodó ősmüvészet jelentkezik ezen
állításon, s ha a nagy kulturák müvészetei
rokonságokat vallanak, ez rájuk nézve d
mert ők jutottak el a civilizáció torzításaitó
amaz őskulturához, ami a civilizációtól
mondjuk paraszti lélek mélyén mint alkotó
él és a civilizációtól független kulturát terem
a használati tárgyak áhitatos diszitéséből é
kus szokások jelképeiből támadt, ugynevez
müvészet alkot, ez a gyöngyösbokrétás nép
a népdal, a pásztorfaragás, az irásos és
holmik, a játékos cserepek gyermeteg költés
egyenes ágon fejlődik tovább és teljesül ki
a paraszti müvészekben és itt a szemünk láttára is-
métlődik az a teremtő folyamat, mely a használati
tárgyak diszitéséből és a kultuszok jelképeiből az
ősember bariangmüvészetét létre hozta. Nem az ok-
leveles és akadémiákon hitelesitett és esztetikai hit-
vallásokban megállapitott müvészetek visszfénye ez
a kiállitás, hanem az ősember hajnalpirkadásáé és
ség.

Lázár Miklós, a kiállitás gazdája ezt a jelenséget megjelölte. A magyar östehetség, mely azonos az emberiség legnagyszerübb östehetségével, az emberiség kulturateremtő östehetsége, mely a magyar lélekben munkál legdusabban és legtisztábban. Bizonyiték ez a kiállitás, amit semmi más nemzet létre nem hozhat, pláne az a cseh, szerb és oláh nem, amely uralmat követel magának az elcsatolt magyar birtokokon. A gyöngyösbokréta kedves exotikuma ezen a kiállitáson át szemlélve óriásivá nő jelentőségében, mert ezzel együtt válik egy olyan magyar kultura bizonyságává, ami roppant ősiségével, ősiségének roppant fölényével a magyar impérium jogcimét igazolja. Várható volt, hogy a magyar politika és a magyar kulturközvélemény a revizió dühös, diadalmas mámorában hirdeti világgá ezt a kiállitást, hogy külföldi ujságirók karavánjait citálják ide, filléres vonatokon hozzák ide a külföldi közvéleményt és Párizsba, Londonba. Amerikába utaztatják ezt a kiállitást és polgármesterek

világ népei közt páratlan magyar öste-
n kép, szobor és cserép, hanem a magyar
. És ezzel most ugy kellene dicsekednünk,
ilág zengjen töle, mert ha van érv a ma-
ság, a reviziós jogcim mellett, akkor ez
s érv, amit igy elszalasztani csak az a
a tragikus magyar östehetség képes: a
téket észre nem vevésének pusztitó östehet-

Márkus László.

1021

Nagy Balogh János

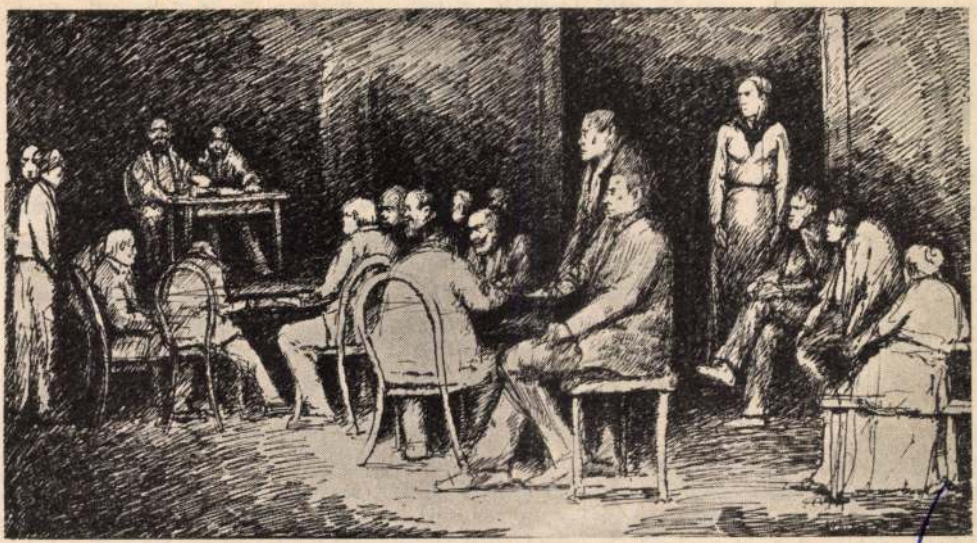

Nagy Balogh János: Gyűlés falun

megszilárdul-

levő erők *egységfrontban* léptek fel. Az antiimperialista küzdelemben még támogatták őket az államapparátus (civil service) dolgozói, mert közvetlen érdekük volt, hogy megszerezzék a külföldi szakértők által magas fizetésért betöltött pozíciókat. Amikor azonban a fejlődés olyan alkotó feladatokat állít előtérbe, amelyeknek megoldása a burzsoázia és a földbirtokos elemek pozíciói ellen irányuló támadáshoz kapcsolódik, akkor az egység azonnal megbomlik. Rendszerint *kiválnak a vezető gárdából* azok az elemek, amelyek ellenzik a forradalom elmélyítését, a hivatalnoki kar, a volt gyarmatosítók nevelte konzervatív és reakciós réteg azonban *a helyén marad*. Ez elégedetlen a kormány forradalmi intézkedéseivel, és szabotálja vagy fékezi megvalósításukat. Mesterségesen elégedetlenséget szít, gazdasági és politikai nehézségeket támaszt, s az adott körülmények között ez *nem is nehéz* számára.

újabb és még mélyebb *kulturális, neokolon*

A

gokba

harc,

vívott

nek egész sor naiadó intézkedést sikerült megvalósítaniuk. A további fejlődés azonban csak *fokozatosan, lépésről lépésre*, a forradalom elmélyítésével, a reakciós erők leleplezésével és elszigetelésével lehetséges. A marxista—leninista elmélettel felfegyverzett forradalmi párt, az élcsapat hiánya számos országban további nehézségeket szül. Nem véletlen, hogy a függetlenné vált haladó országok vezetői az utóbbi időben határozottabb lépéseket tesznek *az ideológiai tevékenység fokozására, tömegkapcsolataik erősítésére és a demokrácia kiszélesítésére*. Ezek a lépések olyan pártok létrehozásának irányában hatnak, amelyeknek tagságát döntően *a dolgozó tömegek*, elsősorban a munkások és a parasztok alkotják. Ilyen szellemben ki-

Nagy Balogh János MDK

Édesanyám

Miccsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

Nagy Balogh János MDK

Lejtős ut

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Nagy Balogh János

Szabadelvű és rojzos (regős)

szerepel a „Dostojevszkij és a mai művészet" c. kiállításon Székesfehérváron.

Péter Imre: Az évfordulóhoz méltó szép válogatás"

Népművelés 1968 XI. sz. 38 old.

MDK

Nagy Balogh János, levél

Egy kispesti proletár munkás címén anketőt rendezek Nagy Balogh János munkásnőtől a V.G. Traktorgyár kultur-háznál.

– : Nagy Balogh János

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 15.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

nevét említi, majd később
mégegyszer Elek Artúrnak 1922-ben
róla megjelent tanulmányával
kapcsolatban.

Szij Rezső Az Amicus és Reeter László könyvművészete

Művészettörténeti Értesitő, 1968.XVII.évf.1-2.sz.

55. old.
+ 56. "
+ 58. "

Nagy Balogh János
festő

Magyar Festőművészek Kiállítása - Tavaszi Szalonban - munkájával szerepel.

U j s á g
1934.VIII.19.

Varga Balogh Ilona

Magyar Ösztehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - hűtővel szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.VIII.19.

Nagy Bálogh János

parasztfestő

Magyar Festőhetségek Kiállítása - Nemzeti Szalonban - munkájával szerepel. Szerepel a volt szobafestő muzeumi letétete is, bár a pikturája ehészen Millet hatása alatt áll, kevés magyar jelleggel.

Pesti Hirlap
1934. VIII.18.

Nagy Balogh János

Nagyar fotobetűgyűjtő kiállítása - Veszeti Szalonban - képeivel szerepel.

Nagyarad
1934.VIII.19.

Nagy Balogh János, festő

MDK

Síremlékeket állítottak róluk.

—: Új művészi síremlékek a kerepesi s' a Farkasréti temetőben 12

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 18.

MDK.

Nagy Balogh János

Németh Lajos cikke

Élet és tudomány 1967 jan.13.p.74.

Nagy Balogh János
festő

Művészi meglepetést készít elő Bálint Jenő: *magyar autodidakta festőkből* összeállított egy ragyogó gyűjteményt és ez a kiállítás az új kezekben levő Nemzeti Szalón karácsonyi, nagy eseménye lesz. A kiállításon résztvesznek *Nagy Balogh* János, *Benedek* Péter, *Nyergesi* János, *Oravecz* Imre és az újabban felmerült érdekes parasztművészek egész sora... 3

A Reggel
1933 XI. 27

Nagy Balogh János

Magyar Őstehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - kiegészíti a kiállitást a korán elhunyt, az egykori mázolósegéd kollekciója, amely a Szépmüvészeti Muzeumnak értékes kincse. Onnan került ide.

Schai Ujság

1934 VIII. 15

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János

"Csendéket " /repr/
fonott táskával, kancsóval és tállal

Rajztanitás 1964. II 23.1.

Nagy - Balogh

műve nevelt a 19. század magyar festőnemzedékeit és a mai iskolát bemutató egyetemi kiállításon, melynek megnyitásán, (Városháza - anyterme) Gyó - Charles jelen volt. / Költő és műkritikus.) Nagy - Balogh már meghalt.

Gyó - Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 66. l.

Nagy - Balogh

autodidakta, épületfestő volt, főleg barátnőjéről festett; érdekes képviselője a magyar festészet realizáló és szociáli sikon is.
Gèo-Charles szerelmi intim tanulmányait, tintarajzai és tintán ihletett, egyszerű és egyben erőteljes archipeit. Nagy-Balogh példája annak, mit tud elérni egy proletár, ha a tanulás és művészet birtokában jut.

Gèo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2.sz. 68. l.

Nagy-Balogh

életművében nem fokozható meg az az illusztratív jelleg, amivel Perkovitsban.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Nagy – Balogh

Konta, Tornyai, Nagy József mellett hivatalos állásfoglalások a szocialista realizmussal kapcsolatban inkább hasonlítanak, mint meghizható igazolási pontok. Nevének említésével a realizmus fogalma, sőt bizonyos értelemben a stílusherezés kérdése is elképzelhető alakot nyert.

Benóth Aurél: A szocialista realizmus problémái. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 72. l.

Nagy Balogh János
1874 - 1919

Önarckép /repr/

Kubikosok /repr/

László Gyula Ferenc: Emlékezés Nagy Balogh Jásosra
Rajztanitás 1964. II. cimlap

M.D.L.
1

Nagy Balogh János festő

Mesei munkásokat ábrázoló képe a főiskolás Benére hatottak (1924-ben készült Futballozók és Zsákokat vivő fiúk et mutatják)

Rácz István: Bene Géza
Művészet, 1967. szeptember – 17 lap

NAGY-BALOGH JÁNOS

emlékkiállitás nyilt 1948. november 10.-én a Dési-Huber Körben /IV., Semmelweiss utca 2. sz./.

Kiállitások. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 44. l.

Nagy Balogh János

Müve a Nemzeti Galéria rajzkiállitásán szerepelt.

Rajztanitás 1960. I. sz 28.l.

Nagy Balogh János, festő

BDH

A sokáig elfeledett magyar proletárfestő méltó az emlékezet.

Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a városligeti művészetek háza

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 23. 6. l

A Móra Ferenc Múzeum meghívja Önt,

a Magyar Nemzeti Galéria által rendezett

Nagy Balogh János (1874–1919) FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1959. szeptember 13-án, vasárnap 12 órakor a Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában

Megnyitó beszédet mond: NÉMETH LAJOS a művészettudományok kandidátusa

Meghívó

F. k.: Dr. Bálint Alajos

Szegedi Ny. 59-3684

Nagy Balogh János

paraszt festő

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel. Posthumus kiállitása ez a gyönyörü gyüjtemény, amely a Szépmüvészeti Muzeum tulajdona már. Millet és Courbet érzés-és vonalvilága döbbenti meg itt a nézőt. Biztos, kemény, és mégis élő konturok, amelyek a szándékos szürkeségben hihetetlen erőre kapnak.

Ujság
1934. VIII. 22.

MEK

Nagy Balogh János

Kubikusok, o.

Kecskék, o.

Kályha székkel, o.

20.ss.i csövek bp.i gyűjteményekből, 3.szám.
1963. jul.

Nagy Balogh János
festőművész

— (A Nagy Balogh János Társaság kiállítása.) A *Műterem* című új kiállítóhelyiség fiatalos hévvel egyre-másra rendezte kiállításokat, nem csoda, hogy a nagy empóban kifulladt és mostani kiállítása már messze elmarad a beköszöntők mögött. Nem kell kéthetenként kiállítást rendezni, mines olyan sok jó kép Magyarországon, még ha a sokat igérő *Nagy Balogh János Társaság* néven állnak is össze egyes művészek. De mi közük a nagy művészhez, akinek nevét használják? Jobb lett volna a képek nagyrészének a *Műterem* helyett a műteremben maradni. *(m.)*

Magyarország

1935. IV. 3

Nagy Balogh János

neve emlitve

Viglia 1970 mártus
200. old.

Kiprém vérszet

Nagy Balogh János

„Ónarchép" c. műve alapján
díszlapot adott ki a Keptörténeti
Alap

Magyar Ifjúság 1969 nov 21.
17. old.

Nagy Balogh János

neve emlékére, művének

reprodukciója szerepel Szabó Julia

„Magyar rajztanítást 1890-1919" c. könyvében

Utána 1969 december

853. old.

Nagy Balogh János

neve emlitve

– Németh Lajos: „Modern magyar irodalmat" c. könyvének ismertetése

Kisfaludy-irodalmat

Vigilia 1969 február 13 l. dd.

Nagy Balogh Ádám

51 éve halt meg

Mértava 1970 November 22
10. órd.

Nagy Balogh Sándos festő

96 éve született

Népszava 1970 augusztus 2
10. old.

MDK

Nagy Balogh János

Szobrnak a palota erkélyeinek mellvédjére való felállítását javasolja Pogány G. Ödön.

MAGYAR NEMZET 1964 máj. 10.

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári palota képszőrvészeti alkotásaira.

Nagy Balogh János, festő

– halálának 50. évfordulójára bélyeget bocsát ki nov. 1-én a Magyar Posta az „Évfordulók, emlékünnepek, 1969" sorozatban.

Bélyeg
Magyar Ifjúság, 1969. X. 24. 17. l.

Nagy B. I., festő

- Sürke zsámbék c. neoprimitivista képe a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Hírlap, 1967. V. 20.

Nagy Balogh János

Szerepel „A XX. sz. magyar festészete" c. tanulmányban

A Nemzeti galériában

Petőfi Rádió

1971 III. 14

Nagy Balogh János
festő

Sváby munkássága Nagy Balogh
Művészetére gyakorolt

Vadas József: Mikrenutatogatás . . .
Műrevezet, 1970. marius - 38 lap.

Nagy Balogh János

Pogány Ö. Gábornak "A magyar festészet forradalmárai" c. 1947-ben megjelent könyve hangsúlyozta Derkovits központi szerepét... mellette Mednyánszky, Csontváry, Nagy Balogh, Nagy István érdemei kaptak még kiemelt helyet?

Mindezek után nyolc-tíz esztendővel olyik művtörténész úgy tett, mintha neki kellett volna a szabad Magyarország számára felfedeznie Derkovitsot, Csontváryt, Nagy Istvánt, Nagy Baloghot stb.

Pogány Ö. Gábor: A magyar művészettörténetírás 25 éve. Művtört.ért. 1970. 2.sz. 119-123. l.

MDK

Nagy Balogh János

neve emlitve

Rozgonyi László emlékkiáll. N.Gal. 1963.

M.D.K.

Nagy Balogh János
festő

Méltatás.

Tibely Gábor: Rudnay Gyuláról.
Művészet, 1967. február – 8 lap.

Nagy Balogh István szerzői
festő-

M.D.K.

Méltatás.

Szabó György: Veszélyes felvetések.
Élet és Irodalom, 1967. márc. 11-8 lap

M.D.K.

Nagy Balogh János, festőművész

"Önarckép" c, képe. Fekete repr. 333. o. 9. kép

olaj, vászon, 1916, 44.5 x 30.4 cm

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

Nagy Balogh Mátyás

Kubikosok (reprodukció)

Csepel 1966. máj. 27.

Nagy Balogh festő

M.D.K.

Méltatás.

Lovics Sándor: Csizár Elekről.

Művészet, 1966. június - 45 lap.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

nevét ovidki:

Bencze László: Magyar Mestermüvek
/Munkácsy "Bucsuzkodás"c,képe/

Csillag, 1956, augusztus, 337. old.

MDK

Nagy-Balogh János, festő

A könyv szerzője róla is ír.

Kiptár Gábor: Bernáth Aurél: A műve körül
180. lap

A KÖNYVTÁROS Bp. 1963. március XIII/3

Neps Balogh János

Balogh jelent meg a művén
az Szépével

Balogh gyűjtés
Népszabadság 1969. szep. 27.

Nagy Balogh János
festő

Rajzain mesés dolgozó parasztasszonyok, kósárok, kubikosok, aratók megtört, sovány alakja, az otthont jelentő verbo-jelenik meg megrázóan tárgyaival

Szabó Júlia: Magyar vajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 13. tábla.

Nagy Balogh János festő

„Kalikoszok" Repr. 1910-es évek
első fele.

· Tus, papír 155 X 255 mm.

Keretes nélkül.

+ MNG. Ml. Ltsz. 1922-943-964/404

Szabó Júlia: Magyar szecesszió 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 39. kép.

Nagy Balogh János

A két világháború közti időszakra kiesett a sorból.

Vörösváry Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968

68.l.

Nagy Balogh János 2.

Festészete halk, tömundatokban beszélő művészet. Amilyen egyszerű volt ő, olyanok a képei is. Az anyját ábrázoló képeket, a kubikos-kompozíciókat, mindegyszemdéletteket vagy az arc struktúráját és a lélek resolúlését visszaadó önarcképeit kimunkált, hágy szénnilág, a valóság szépsége előtti alázat jellemzi /Pipás önarckép 1914 k./

Németh Lajos, Modern magyar művészet, Corvina 1968, 56. l.

Nagy Balogh János 3.

A kétnányt leegyszerűsítette, a kép tektonikus rendje halóroszta meg a mértékrendszer térbeli helyét, egymáshoz való viszonyát. (Csendélet 1914 k.). Nem ismerte Cézanne-t, s feltehetően nem ismerte a kubizmus elveit sem.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 56. l.

Nagy Balogh János 4.

Kubikus-képein Millet kompozíciós elve egy tovább, míg-is, architektonikus szemlélete elválasztja művészetét a naturalizmustól és az impresszionizmustól, és a századelő szecesszió irányainak rokonítja.

Németh László: Modern magyar festők I. Corvina, 1968, 57. l.

Nagy Balogh János 5.

Stílusa egyszerre modern és hagyományőrző vállalat. Élete végén már írók és costétok is felismerték művészete értékét, halála után kassatika múzeumba került.

Németh László, Modern magyar művészet, Corvina 1968, 56. l.

Nagy Balogh János

A Nyolcak mellett igazán erőtett hóman szegényparaszt- és proletárnivadék termett: Nagy Balogh, Egry és Nemes Lampérth. N. B.-nak csak egy évtizednyi alkotó idő adatott.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 55. l.

Nagy Balogh János

Kubikus 1910 k. /repró/

Németh László: Modern magyar művészet, Corvina 1968, 57. l.

Nagy Balogh János

Magyányos urlt, hasonlóan Egyházz, szemben Nemes Lampérthtal, a Nyolcak utolsó kiállítása törökvészi harmadik képüszlőjével.

Szemle Lajos: Modern magyar művészet, Corvina 1968, 35 l.

Nagy Bologh János

Kubikus-kompozíciójának tiszta képi konstrukciója magából a témából nőtt ki, Egy kikötőmunkásalkat kasanlican.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 58.l.

Nagy Balogh János 1.

Pesthörnyéki szobafestő volt. Az iparrajziskolában tanult, megjárta Münchent, de végső vagyonának kellett megkürzdenie mindennétől. Sok időjét vette el a megélhetésért vállalt iparosmunka is. Mindössze másfél évtized állt rendelkezésére, de azt alkotott, időtállónak bizonyult.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina 1968, 56. l.

Nagy Balogh János
festő

Vázlatlap anyja arcképével. Repr.
1909-1910 körül.
ceruza, papír 233 x 34 mm, jelzés nélkül. A MNG. tul. ltsz 1921/966-988/17.

Szabó Júlia: Magyar rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 14. kép.

Nagy Balogh János
festő

„Mezőn" Repr. 1905 – 1910 között
Tas papír, tll, 226 X 315. felirat
nélkül + MNG. tul. ltsz. 1922-966-
-988.

Szabó Lukács: Mezőn rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina B. kép.

Nagy Balogh János
festő

Elek Artúr: Nagy Balogh János élete és
művészete Bp. 1922.

Németh Lajos: Nagy Balogh János
Bp. 1960.

Szabó Lucia: Magyar rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969. Corvina. 19. rel.

Nagy Balogh János

A zsurnalisztikus kritika a „naiv festők" közé próbálta sorolni.

Kovalszky Gy.: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 73. l.

Nagy Balogh János, festő

MDK

Elek Artúr könyve Nagy Balogh Jánosról 1922-ben jelent meg. felfedező úttörő volt!

-: Elek Artúr emlékére

8.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 26.

Nagy Balogh János

„Kubikusok" és „kőrei munkások" c. mű (ms.) szerzőjének az előbbi bélyegzője

Ochmacher Anna: Dekoratív és a szocreál művészet. Kiáll. kerekasztalbeszélgetés.

Nyíregyháza 1968 XI. 2. 8 old

Nagy Balogh János

Krumpli medő ammonyó /szpk/

Kritika 1969 I.

Nagy Balogh János

A kiállítás legjobb figyelemre méltó műve: Szabó Zoltán. A XX. századi művészetnek ősen erővonalai futnak össze szerkezetrendszerében, amegett Nagy Balogh János, Kiss Béla... Diego Rivera műveszetén is áthaladnak.

Hevesi Sándor: 9 festő és grafikus kiállítása.

Új Szó VII. évf. 1966. dec. 12. 2. 106. l.

Nagy Balogh János

Más stílusnak is vannak hívei:...
Nagy Balogh János művészete keleti-
kusszen szinerődő...

Czine Mihály: A modern polgári
irodalom kibontakozása 1905–1918
Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., 11. l.

Nagy-Balogh János

az első világháborúból súlyos sebesülésével, megrokkant jobb karral került haza. Műveit 1919-ben a „Haladiselt művészet" kiállításán szerepeltek.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

10. l.

Napy Balogh János

Kubikusok c. sorozatának több
tépe (eml.) szerepel a „Deskovics
és a nováliták művészet" c.
kiállításon a szekszárdi
Csók galériában

M. Kiss Pál: Házi kiállítások

Látóhatár 1969 II. sz. 15 old.

Nagy-Balogh János

1919-ben zárta életművét.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./

3. l.

Nagy Balogh János

Az új Derkovits-monográfia ... méltó a ... mesterhez; aligha tévedünk, ha e könyvet – ... igényesség tekintetében a modern magyar festőről írott legjobb monográfiák (Kállai Ernő: Medgyánszky, Tolnay Károly: Ferenczy Béni, Genthon István: Ferenczy Károly, Németh Lajos: Nagy Balogh János, Németh: Gordány) mellé állítjuk.

Dévényi Irén: Az Derkovits-monográfia

(Körner Éva: Derkovits Gyula)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc. 287. l.

MDK

Nagy - Baloph János festő

A pápai tárlaton Nagy Baloph
képek is szerepelnek.

C -: Orbai-Petrich Soma - egy lékkiállítás
6.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 7.

30.

MDK

Nagy Balogh János
festő

Méltatás.

Schneider Ibolya: Szajáni
Művészet, 1969. március - 26 lap.

Nagy Balogh János

szerepel a „magyar festészet a XX. században" c. kiállításon a Lett Állami Múzeumban

APN-KS: magyar festészet Rigában

Kisalföld 1968 XI. 10

Nagy Balogh János

Kobzbelső c. műve megírta,
szerepel a „Dostojevszkij és a szocialista
művészet" c. kiállításon Székes-
fehérvárott

Péter László: „Az évfordulóhoz méltó
nagy vállalkozás"

Nagymunkás 1968 11 sz. 38 old.

Nagy Balogh János

Krumpliszedők c. képe (repró)

szerepel a „Derkovits és a szocmuvészet" c. kiállításon

Kékes fehérvárott

Mikólyfi Ernő: A művészet fegyverei

Tükör 1968 XI. 5.

Nagy-Balogh János

munkás, szórmagdaszedő festő, hi kubi-
kus lépnaival-portréival magas-
foku koncentráltságról tesz tanu-
ságot.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles.
L'art de Hongrie du X au XX siècle.
Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Nagy Balogh János

Nagy István festésszete valban az ösvényt.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 32. l.

Nagy Balogh János

Nove emlitve

Pernecker Géza: Véges albumok a szt. fest.-ről
Élet és Irod. Bp. 1969. dec. 20.

Nagy Balogh János

A Tanácsköztársaság Szivert Ármin
által vásárolt képz. műv. alkotások
kiállítása a mutatják be műveit

Kiállítás
Dunaújvárosi Hírlap 1969. dec. 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 26

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

Nagy Balogh

1021

— **Önarcképes bélyeg.** Nagy Balogh János festőművész halálának 50. évfordulója alkalmából az „Évfordulók — események 1969" elnevezésű bélyegsorozatban 5 forintos emlékbélyeget hoz forgalomba a Posta november elsején. Az Állami Nyomdában készült bélyeg Nagy Balogh János „Önarckép" című festményének mását ábrázolja.

Nagy Balogh János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 OKT 25

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Új bélyeg

Nagy Balogh János festőművész halálának 50. évfordulója alkalmából az „Évfordulók—események 1969" elnevezésű bélyegsorozatban 5 forintos emlékbélyeget hoz forgalomba a posta november 1-én. Az Állami Nyomdában készült bélyeg Nagy Balogh János „Önarckép" című festményének ábrázolja.

4021

M.D.Y

Nagy Balogh János festő

Derkovits munkamódszere és szemlélete igen szoros rokonságba volt az egy proletárfestő ével.

Szabó Julia: Derkovits Gyula élete és ...
Művészet, 1968. November - 26 lap

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Méltatás.

Losonci Miklós: A Stúdió festői
művészet, 1969. január - 24 lap.

Nagy Balogh Jenő

emlitve

Popány D. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vereté) 45. l.
Budapest 1965

Nagy Balogh János,

Nagy István tömör és szépen szerkesztett párathan kifejező erővel szemléltette.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 26. l.
Budapest 1965

Nagy Balogh János

kezdel a „magyar festészet a XX. században" c. kiállításon Rigában

N. N.: magyar festészet Rigában

Nógrád 1968 XI. 17 Föld

MDK

Nagy-Balogh János

~~Mikó~~
Artner T.: Nagy-Balogh János idézése. Népszabadság 1962. aug. 28. 8.l.

Nagy Barogh János
festő

M.D.K

A socialista művészet
hirdetője.

Lakos Sándor: A socialista művész csoport
Művészet, 1965. január - 10 kép.

Nagy-Balogh János, festő MDK

A XIX. ker. Ifjúság Háza Művelődési Házában Nagy-Balogh János – emlékkiállítás nyílt meg.

–: Az alkotmány ünnepén műsorok, sportversenyek, utcabálok

12

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 18.

MDK

Nagy Balogh János

Kispesti utcarészlet

M.táj- és életképkiáll. 19-20. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK.

Nagy Balogh

Előadás a müvészről Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1966 jun.3o.

MDK.

Nagy Balogh

Előadás a művészetről Szekszárdon/vagy

Magyar Nemzet 1966 jún. 30.

Nagy Balogh János festő

M.D.K.

Művét a Művészeti és Múzeumi Direktórium megvásárolta, 1919.

Taly igások , Kaszás,
" Mezei munka,
Kapálók, Mezei munkások.
Önarckép,
Tájkép,

Gerelyes Éde: A magyar múzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 362.l.

Mübarák. 1922. II. é. 135.

Nagy Babgh János: Rubikusok. Olajfestmény

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

Méltatás.

Bauer Jenő: Krónikon
Művészet, 1967 június - 36 lap

Nagy Balogh János

1874 - 1919.

A Magyar Nemzeti Galéria a müvész kiállitásának megrendezésével ünnepelte a Tanácsköztársaság 40. évfordulóját. A proletárállam avatta Nagy Balogh-ot mesterré.

Bencze Gyula: Nagy Balogh János emlékére

Rajztanitás 1959. III.sz. 3o-31.l.

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, o.

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből, N.Gal.
1963. jul.

Nagy Balogh János festő

MDF

„Madarak" - et mutattak be a kiállításon

Karok Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

Művészet, 1963. november - 39 lap.

Nagy Balogh János Katalógus

72.) Tájrepríslet VII.
O. V. - lp. 37 x 45 cm. MNG t. ltn. 5674. l.: Magyar m. mű. 4 n.

73.) Jurácsa
O. fp. 27 x 14 cm.). l. j. NB). - MNG t. ltn. 5799.

74.) Utcavizló Menyhár
O. ln. 23 x 18 cm. MNG t. ltn. 5822

Emlékkiállítás. Bp. 1959. Bevezette és összeáll. Németh Lajos. 22 l. 12 T.

20 l

Nagy Balogh János Katalógus

68.) Tájrepület IV.
O.V. - lp. 27×37 cm. MNG t. ltu. 5880

69.) Tájrepület V.
O.V. - lp. 25×30 cm. MNG t. ltu. 5780.

70.) Tájrepület VI.
O. lp. 16×23 cm. MNG t. ltu. 5804.

71.) Tájrepület VII.
O. lp. 25×32 cm. MNG t. ltu. 5713.

Emlékkiállítás. Bp. 1959. Beszélő szöveg.
Németh Lajos. 22 l. 12 T.

20 l.

Nagy Balogh János Kabalásos

46.) Interieur intérieur VI.
O. v. – lp. 30×35 cm. MNG t. Ltp. 5673.

47.) Önarc kép I.
O. v. – lp. 38,5 × 30 cm. MNG t. Ltp. 5725

48.) Önarc kép II.
O. v. 44×30 cm. MNG t. Ltp. 5475.

49 Önarc kép III O. v. 46×34 cm. MNG t.
Ltp. 5737.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Decoratte & önkiáll. Németh Lajos:
22 l. 12 T.

19 f.

Id. Balogh János Kőtelepen

56.) Önarckép X.
o.v.-lp. 35 x 24 cm. MNG t. ltsz. 5765.

57.) Önarckép XI.
o.v.-lp. 34 x 22 cm. MNG t. ltsz. 5740.
J.: EL 2 A. 43. 1. 14 repr.

58.) Önarckép XII
o.v.-lp. 20 x 17 cm. MNG tal. ltsz. 5768.
J.: EL 1 A. 42. 1.

---

emlékkiáll. Bp. 1959. Bevezette és összeáll. Németh Lajos. 22 l. 12 T. 19 l.

Kap Balogh János katalógus

59.) Önarc rézp XIII.
O. lp. 20 x 15 cm. MNG t. Ltsz. 5748.

60.) Önarckép XIV
O. v. 41 x 30,5 cm. MNG t. Ltsz. 5724.
I.: A Reffel, 1934. aug. 20. – szep 3. + 1.
repr.; Ele 4. 43. 1. 15. repr.

Emlékkiáll. Mp. 1959. Beocsette a önarcáll.
Németh Lajos. 22 l. 12 T.

191

Nagy Balogh János Katalógus

40.) Kubikusok VI.

O. v.-lp. 15 × 24 cm. MNG A. ltsz. 5759.
l.: B. A. Magy. Műv. 1948. 212. l. repr.; gáborjáni hatók.: NB). Művészet-szemlélet 1-1948. 9. sz. 12. l. 11. l. repr.

41.) Műterem interieur I.

O. lp. 23 × 31 cm. MNG t. ltsz. 5793.
l.: B. A. Magy. Műv. 1948. 205. l. repr.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Bevezető és összáll. Németh Lajos.
224 l. 12 T.

19 l.

Prof. Balogh János katalógus

37.) Kubikusok III.

O. v. - Lp. 36 × 50 cm. Berki Rudolf t.

38.) Kubikusok IV.

O. v. 24 × 38 cm. MNG t. Ltr. 5715

Ny.: Kállai. Fmő: Uj nap, pillana, Bp. 1925 33 repr.

39.) Kubikusok V. (Talajás)

O. v. - Lp. 19 × 26 cm. Gy. l. 1.

N. Balogh 7. 1912 MNG t. Ltr. 5473.

Emlékkiáll. Bp. 1959.

Bevezetés a ötvenáll. Németh László.

2. 2 l. 12 T.

18. l.

Nagy Balogh János Katalógus

~~35.)~~

34.) Kubikus V.

O. kp. 35×29 cm. M. N. Q. 4. Ltk. 5670.

35.) Kubikusok I

O. kp. 36×49 cm. M N Q 4. Ltk. 5726.

36.) Kubikusok II.

O. v.-kp. 22×34 cm. M N Q 4. Ltk. 5478.

Y.: Nagy-fon. mű. 3. n.

Emlékkiáll. Bp. 1959.
Bevezette és összeáll. Németh Lajos.
22 L. 12 T.

18 l

Nagy Balogh János Kalalofes

44.) Műterem interiőr IV.

O. V. - lp. 25 × 32 cm. M Nő. t. lth. 5738.

J.: Elet A. 82.

45.) Műterem interiőr V

O. V. 32 × 37 cm. Bedő Rudolf t.

J.: Konstruktiv tárlőszet. Nemzeti Szal. 1957.; V. B. 7. emlékkiáll. 1948.

emlékkiáll. Mp. 1959.

Bevezető és önáll. Németh Lajos.

22 l. 12 T.

19 l.

Nagy Balogh János Kalocsa

42.) Interieur intérieur II.

o. lp. 30 × 38 cm. MNg t. Ltsz. 5816.

T.: A Reszel, 1934. aug. 20 – szept. 3. 7 l.: repr.; Eler A. 4 repr.; Mag. / m. mű. 12 n.; Veng. rev. int.

43.) Interieur intérieur III.

o. v. – lp. 275 × 325 cm. MNg t. Ltsz. 5745

Emlékkiáll. Mr. 1959.
Beverette és ömlesztett. Németh Lajos.
22 l. 12 T.

19 l

M.D.K.

Nagy Baloch Fáinos, festő (1873-1919)

autodidakta volt, nagy megélhetésben élt két kore munkájából és csak ritka szabad idejében festett. Modelljeit és csak a maga szűk kerekű világából választotta, édesanyját, saját képeinek, tanulmányai munkáinak, virágokat egyszínű-vagy komplementerben. Mindezek arcban, a kis formátumú ellenére is monumentálisak. A szívós jó érzéknek a legjobb példaképeket választotta önarcképeinek kitűnő drámaiságra Rembrandtra, falujáról földmunkásai (kubikusai) Millettre emlékeztetnek. Életében nem engedte képeit kiállítani - halála után a Szepes. Múzeumba kerültek.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

315 old.
316. "

Nagy Balogh János, festő MDK

Az első magyar proletárművész. Kisparon élt, dolgozott.

Kisparon festette szegényes bútordarabjait, bögréit, a kubikusokat.

Harangozó Márta: Jánosom gazda omnibusza 3

bm. 1966. júl. 15.

ESTI HIRLAP

M.D.K.

Nagy Balogh János,festő

Kubikusok/részlet/.Bpest.Magy.Nemzeti Galéria.
Fekete repr.530.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

M.D.K.

Nagy Balogh János,festő,1874-1919

Szerény témakör,Onmaga,kis lakása,pár szál virág,"eker
le telepi kubikusok.Tömör előadás,Rembrandt,Millet
tanúlmányok feltételezhetők.Keveset tanúlt.N.Galéria
ban müvei. 528-29.old.

Kampis Antal: A képzőmübészetek

**A Kultúra Világa.III.köt.A képzőmüvészetek,a zene,
a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest**

Nagy Balogh János

Rabinovszky Márius ír róla a "Két korszak határán" cimmel megjelent tanulmánygyüjteményében

Vigilia 1965. XI.szám 692.l.

Nagy Balogh János

Festő

Heitler L.: Művészek (művel és műgyűjtő)

Jelenlét: ~~[illegible]~~ 1659 sz. 857 l.

K é

Név: . . . . . .

Szület ési év: . . . . . .Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállitásai: . . . . . .

Mely kiállitásokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

MDK

Nagy Balogh János

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Nagy Balogh János, grafikus, festő

Hagyományteremtő.

(harangozó): Három generáció sikere 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. febr. 27.

M.D.K.

Nagy Balogh János

Müvét a Müvészeti és Muzeumi Direktórium megvásárolta 1918-1919.

Mezei munkások, szénrajz
"n " "

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 362-363.l.

M.D.K.

Nagy Balogh János

Az 1919-es Tanácsköztársaság idején műveiből vásárolt a Múzeum Direktórium

Cerelye Béla: A magyar múzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 41. l.

AUK

Nagy Balógh János

Önarckép, o.

20. ss. A.festészet és szobrászat. N.Gal. és
Móra F.Mus. Szeged, 1966.

Nagy Balogh J. festő

Szabad Nép 1955. IV. 5. – 4. l.

Nagy Balogh István.

Magyar Nemzet.
1949. V. 21., 5. old.
(: Riport. :)

Nagy-Balogh János ferde"

Szabad Nép 1947

3:19.-4.l.-

Nap-Dalogh János.

Nagy s Ismert.
1944. III. 1., 4. old.
(:Jegyzőkönyv:)

Nagy-Balogh János, festő

Szabad Nép.
1946. V. 21. – 6. l.

Nagy-Baloghi festőművész

Magyar Nemzet 1950
júni. 1. 4. old.

Haladó hagyományok a magyar festészetben. (R.-Zs.)

Kiállitás.

Nagy-Balogh János kiállitás, rendezte a Helikon.

Műbarát. 1922. II. 89. l.

Nagy Balogh János
festő

Népszava 1922. márc. 22. 7. o.
Nagy Balogh János

Nagy Balogh János, festő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
546. l.

Magyar kultúrkörökben.

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.241.sz.,l.o.

Thalia-szinház

Nagy-Balázs János, fordító

Eler Arthur, Az ünnepély

Nagyvilág 1928, dec. 342-345,

Nagy Balogh János emlékkiállítás

1922. III. 19. – Bp. – Helikon.

Művészet, 1922. II. 89. o.

Nagy – Balogh János.

Grafika Varga Balogh János: (ülő munkásasszony)

Varga Balogh János (ülő munkás-asszony.

Budapest 1928 nov. 13.–6.–

Nagy-Balogh János.

Műbarát.1922.II.89.l.

Nagy Balogh János festö.

Műbarát.1922.II.139-144.l.

Ferkéspet kap Balogh János
(Lajkép)

A magyar Lajkép ferkéspet

Kaland Kép 1948 szept. 8.-4.-

Festmény vagy Balogh János: Csárdás

Elődeink

Gabad Rép 1948 márc. 21.-80.—

Érsekújv. Nagy Balogh János
kápl.

Érsekújv. kiállítás

Budapest Nyár 1948 jún. 23. - 40.

Magyar Művészet 5 sz. 1948

Vay Jakoph János művészetét és emlékét ékesszó fel Pernáth emlékét és Fest Milán írása.

Szabad Nép 1948 szept. 22. 13. –

Wagy Balogh János (1874-1919) festő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
546 l.
Krónikás: Magyar kultúrkrónika

~~Művészek XX. sz. 1. f.~~

Nagy-Balogh János festő (1879-1919)

Mirodin, 1948. Automne, No. 4. 6-14. l.

Rabinovszky Márius: A modern magyar művészet előzményei.

E. Nagy festő

Pásztortűz, 1928. 9 sz.

208 l.

Dr. Rosta Márton: A miniatűr

Nagy Balogh János festő

Műbarát, 1922. II. 88.o.

Nagy-Balogh János.

Nagy Balogh János festő

Műbarát, 1922. II. 139. – 144.

Ferkes Zoltán: Nagy Balogh János munkái-
nak.

Nagy Balogh János festő

Önarckép - kiállítás

Budapest Nép 1948. jan. 23.-40.-

Von Balogh János festő

Elődeink

Kakad Hg. 1948 márc. 21.-20.

Nagy Balogh János festö.

1873-1919.

Uj Világ. 1948. 28.sz. nov.19. 7.l.

Grafika.

" Vendéget várunk " rajz Zsukovtól.

Uj Világ. I.13.sz.1948.aug.6. 7.l.

Nagy Balogh János, pesta

Szabad Nép

1945. VIII. 2. 2. l.

Kapp Ralph László festő

a magyar háziképpel és szal

Budapest 1948 szept. P.-4.-

Vay Balogh János festő

Vay Balogh János művészetét és emlékét ébreszti fel Remáth Aurél és Fest Milán írása.

Szabad Nép 1948 szept. 5.-13. -

Vagy Balogh János festő-

Vagy Balogh János emlékkiállí-
tása

Szabad kép 1948 nov. 13.–6.–

Nagy-Balogh János „Jesko"

Szabad Nép

1946. 1. 30-á. l.

Nagy Balogh János festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 37.-38. o.
kiállításról. – Nagy Balogh János
emlékkiállítás. – /Gráber Margit./

Nagy Balogh János festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 497–499

Patalay Dénes: A Fővárosi Kapitány grafikái kiállítása

Ütközet. 1922. II. é. 139.

Nagy Balogh János: Önarckép. olajfestmény

Könyvtár. 1922. II. é. 138.

Nagy Balogh János: Virágszendélet. Rajzfestemény

Muharát. 1922. II. 137.

Magy. Belgh Fáros: Emlékép. olajfestmény

Muborát 1922. II. é. 140.

Magy Balogh Jávos: Rongyhai endélet.
Rajzfüzény

Mutbarát. 1922. II. e. 136.

Nagy Balogh Pál: A művész élete és munkája.
Olajfestmény

Nagy-Balogh János: Önarckép.

Miroir. 1948. Automne,
No. 4. 12 lap.

Corvina. 1948. Automne,
No. 5. 12 lap.

Mubarát. 1922. II. č. 1411.

Nagy Balogh János: Interieur. Olajfestmény

Ucubarát. 1922. II. é. 142 l.

Nagy Badogh János: Önarckép. Kréta rajz

Nagy Balogh János
festő

M.D.K

Méltatás.

M: Gábor Marianne itáliai kiállításai
Művészet, 1965. aug. – 22 lap.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Szerepel a Kiscelli múzeumban.

Rózsa Gyula: Felfedezések

10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 4.

Ajándék. 1920. XIII. é. I. k. 65.

Nagy Balogh János: Önarckép

Egy Pólegh János festő M.P.K.

Mezőn dolgoz ók. Tollrajz. repr.

Kubikosok. Vázlat. repr.

Kempis Antal: A képzőművészetek története 742.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Nagy Balogh János festő M.D.K.

Önarckép . repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 116.t.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Nagy Balogh János festő M.D.K.

/ 1873- 1919/

~~Erdélyi xxxxxxxxxxxx~~. Nagy szegénységben kétkezi munkával tartotta fenn magát.

szabad idejében festhetett csak.

Téglagyári kubikosok a modelljei.

Minden alkotását a Szépmüvészeti Muzeumra hagyta.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek története 740

A Kultura Világa Bp. 1963. 741.1.

1021

NAGY BALOGH JÁNOS KUBIKOSOK

lonságok

›bbi áruházi sétán-
›róságokat fedeztünk
lyekkel *jól kiegészít-*
háztartásunkat. Sok
kisbútort és ötletes
apróságokat láttunk.

nájú, kovácsoltvas
nasztalka. Díszíti a
és praktikus.

s *gyékényszőnyeg.*
hajtva nem nagyobb,
egy aktatáska, s ha
juk, kényelmesen
tünk rajta. Kirándu-
vagy strandon hasz-
áltó.

tengeri szivacs, nem
dár. „Flamingo" né-
tapható; seprőnyélre
re portörlő, kisnyelű
ata bútortörlésre al-
s. Könnyen mosha-

ıjtású turmix-gép.
t, habot, turmix
ıt készíthetünk vele.

, zárt *hagymavágó.*
nnyíti a háziasszony

— talán kényelem-
ből, mert így egyszerűbb —
persze, nem megy. Sokkalta
bonyolultabb probléma ez az
egész.

Rakosgatom az íveket.

Elsőnek a szülők fizetése
alapján osztályozom a vála-
szokat. Az összegek változók.
Ezerkétszáztól ötezerig.
Újabb kérdés: vannak anya-
gi gondjaik?

És íme az első meglepetés.
nemmel kis fizetésnél, de
sajnálkozó igennel is nagy
jövedelem esetén. Ugye meg-
lepő?

De menjünk tovább!

Másik kérdéscsoport. Dol-
goztak a nyáron? Hát hogy-
ne! Ha nem is mindenki, a
legtöbb igen. Mert kell...
Mert szülői ... a család

A legrá
kerülnek a

A községekben a
alapszervezetek most
gelik munkájuk erény
gyengéit. Algyő, Ás
lom, Balástya, Bordán
Deszk 23 KISZ-szere
tartotta meg a vezetős
lasztó gyűlést. Az új
tők mércéje: a ráte
ség. Munkaszerető, s
zeti életben jártas, kez
nyezésben példás fiat

1021

Proletárok festője

Negyvenöt esztendeje halt meg a kispesti szegénytelepen egy magát festővé álmodó, festőművésszé felküzdő mázolósegéd. A legnagyobb nyomorban élt, a legnagyobb nyomorban hunyt el.

Halála előtt nem sokkal képet vásároltak tőle. Akkoriban hatalmasnak számító összegért, 30 ezer koronáért. Szerény örröksége osztályozásakor érintetlenül találták a 30 ezer koronát. Nem nyúlt a pénzhez, talán árulásnak érezte volna saját sanyarú sorsával, s osztályosaival szemben is, ha évtizedek vergődése után mindenféle, addig elérhetetlen „javakat" szerez a pénzen.

Későn jött az elismerés — az anyagi és a sokkal fontosabb művészi — a festőnek.

Nagy Balogh János, hazánk egyik első munkásfestője. A századvég, a századforduló munkásainak, munkáséletének ábrázolója. Talán minden pályatársánál mélyebbről, beljebbről értette, ismerte a proletárok bajait, gondjait. Nemcsak átélte, de *élte* szenvedéseiket. Együtt lakott, együtt nyomorgott, együtt dolgozott a munkásokkal, közülük való volt.

Néhány esti rajztanfolyamot végzett, festői tudását iszonyú küszködéssel, önműveléssel szerezte. Modelljei nem voltak, agyondolgozott, beteg anyját festette számtalan képen, saját magát kegyetlenül őszinte arcképeken, s a munkásokat; ásó, talicskázó, homokot forgató kubikosokat.

Legnagyobb, legérettebb ciklusa a kubikosokról szóló. Őket látta nap mint nap, őket, egyhangú, kimerítő munkájukat festette legkitűnőbb alkotásain. (A század elején épült a kispesti Wekerle-telep, itt dolgoztak a kubikosok, és itt lakott Nagy Balogh.)

Hamar megszakadt pályája során nem sikerült, komolyabb tanulmányok nélkül nem sikerülhetett egyenlően magas művészi értékű alkotásokat létrehoznia. De a munkásokat ábrázoló festményei, művészi megvalósításukban elérik hazai képzőművészetünk csúcsait.

A Tanácsköztársaság direktóriuma művésszé deklarálja, és képet vásárol tőle a bizonyos 30 ezer koronáért. Nagy Balogh János azonban akkor már súlyosan beteg, kicsivel később meghal.

Több gyűjteményes kiállításán ismerhette meg az ország képeit, műveinek jórésze ma a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában van.

Csongrádi János

Orlutay Gyula egyetemi magántanár címére."

Húsz éve, hogy e sorokat a költő leírta a Lager Heidenauban. S ekkor igazolódik be igazán az a költői hitvallás, amelyet egy pár évvel azelőtt oly izzón, lenyűgözően szuggeszív hangon fogalmazott meg a Negyedik Eclo-a utolsó sorában:

„az égre írj, ha minden összetört!"

A két világháború közt a polgári humanista írók sorába tartozik, azok közé az írók közé, akik a fasizmus éledésének elején már pozitív magatartást tanúsítottak. A Pogány köszöntőnek néhány darabjában már megjelenik a társadalmi valóság irányába való első tapogatózás. Ezekben már kifejeződik az osztályellentétek felismerése és a rendszer elleni tiltakozás. Bár ez a felismerés, ez a tiltakozás még elvontan jelentkezik. De felfűnnek verssoraiban a „tűzfalak, kazánok, gyárak lányai".

A lábadozó szél című kötetében a társadalmi valóságot már közvetlenebbül, tisztábban fejezi ki. Hangja harcosabbá, formája higgadtabbá válik. Az ember és a táj egysége fejeződik ki verseiben. Művészete most már szilárdan tökéletesedik. A fasiszta elnyomás bontakozódása idején egyre erősebben, egyre fegyelmezettebben szólal meg tiszta emberi hangja.

József Attila jár közvetlenül előtte. S ő csak tudja, hogy aki azt az utat vállalja, nem csaphat elismerést, nem érhet el sikert az életben. Csak a szenvedés, a meghurcoltatás lehet osztályrésze. Így mondotta egyszer, József Attilára emlékezve:

„A mű, amit a költő haláláig alkot, halálával hirtelen egész lesz, s a kompozíció, amelyet életében szinte testével takart, a test elhárbahullásával válik láthatóvá. Fényleni, s égni kezd."

Költészetének emelkedő hullámai kapcsolódnak a korhoz. Lassan, fokozatosan érkezik el a politika megértéséhez, és kifejezéséhez, de ez a lassú emelkedés magabiztos álláspontglalássá nemesedik.

„Csak kígyó undorítHat tiszta fatörzset így,
ha bőrét hagyja rajta, mint engem undorít
e forduló világ és az ordas emberek.
Virágszülőként kezdtem én el, de fegyverek
között neveltek engem gyilkosok
s megszoktam
rég a harcot itt és gyáván sosem futottam."

A magányból, a rezignáltságból a közösség távlatai felé tekint. Ekkor írja a „Járkálj csak halálraítélt" című versét.

1944 májusában már nem szabad ember. A ugoszláviai Borba hurcolják. Költészetének utolsó előtti, művészileg teljessé nemesedő szakasza bontakozik itt ki. Ekkor írhatta a Töredék című verset, amit talán a Hatodik „ölkeni, kéjjel ölek, nemcsak parancsra..."

A törékeny fizikumú, érzékeny szervezetű költő, hihetetlen szellemi erőfeszítéseket tábor ember tárgyilagossá [illegible] képét, más[illegible] alá tapogat[illegible] mert „zseblá[illegible] a Láger ő[illegible]

Augusztus [illegible] lakóit Cserv[illegible] gyon fárasz[illegible] sebesedett l[illegible] szélén, de a [illegible] újra talpra [illegible]

„de hisz [illegible]

Ne menj [illegible]

s fölkelek!"

Utolsó útja ez, a halál felé menetelve, szinte látnoki erővel jósolja meg önmagának is a végét a negyedik Razglednicában. Utoljára október 31-én vette elő a kis füzetet, hogy egyetlen javítás nélkül saját halálát jegyezze fel benne. S a halál nem váratott sokáig magára, pár nappal a vers után ő is egyik mozdulatlan, feszes húrként pihent az abdai tömegsírban.

„Mellézuhantam, átfordult a teste
s feszes volt már, mint a húr, ha pattan.
Tarkónlövés. — Így végzed hát te is, —
súgtam magamnak, — csak feküdj
nyugodtan.
Halált virágzik most a türelem. —
Der springt noch auf, — hangzott fölöttem.
Sárral kevert vér száradt fülemen."

Amikor holttestét megtalálták, s előkerült a kis kockás füzet, már nem volt kétséges kilétének megállapítása, hisz az első oldalon ott állt a tiszta, finomrajzú írás:

„Ez a jegyzőkönyvecske..."

A megtört test már nem börtöne többé a szellemnek.

Ungvár Mária

Radnóti Miklós:

Razglednicák

Kilenc kilométerre innen égnek
a kazlak és a házak,
s a rétek szélein megülve némán
riadt pórok pipáznak.

Itt még vizet fodroz a tóra lépő
apró pásztorleány
s felhőt iszik a vízre ráhajolva
a fodros birkanyáj.

Magyar Hírlevél
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
CSEPEL
Ferry
UKT 301

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

VAS NÉPE
1964 NOV 29.

csupán egy ajult nemzet
zuhant reád.

1021

Nagy Balogh János.
(Barabás László rajza)

van. Közéjük sorolható a szalon fegyverszíj és a vadásztáska. Mindkettőnek a Sport és Játék Nagykereskedelmi Vállalat a megrendelője, s mindkettő a külföldi piacokat is „járja".

A lakosság azonban nemcsak új dolgairól ismeri a

Nagy Balogh János

vrő

Füst Milán:

Egy művész halálára.

Magyar Művészet

1948. 206 – 208. l.

Budapest, 19 39. XI. 13. 28590 szám.

62

1 db.	⊿ elő szerelő 200.		–	86
2.	⊿ simító szerelő 75.	46	–	92
2.	⊿ – . – . – 75.	46	–	92
2.	⊿ – . – . – 100	46	–	92
2.	⊿ – . – . – 100.	56	1.	12

Nagy Balogh János

laid oker.

Szabad ötvenes

1948. 263. l.

tartalma, fogalmazását tekintv
a feliratok stilusán keresztül
ni a feliratok szerzőjét felku
kört meghatározni, melyből a p
resni azt az egyházi férfiut,
fiai szkémába mesteri kézzel b
legszebb legendás jelenetét.

Nézzük csak közelebbr
szövegét:

SUSCIPE **Virgo Pia mi**

A prózai szövegben ha
musa, ha nem is felel meg ~~vala~~ *telje*
szándék felé mutat. Ugyanakkor
vegnek valami elegáns külsőt a
ráló regna-regenda kifejezés m
takar. Nem ennyire határozott

SUSCIPIO **Servanda tui**
sicut petis

Hirlap 1948 nov. 26.

Kiállítások

A *Képzőművészek Szabadszervezete* új kiállításán (a régi Műcsarnokban) festők, szobrászok a bányák, üzemek és újjáépítési munkák megfigyelése közben szerzett élményeik alapján készült műveiket mutatják be. A kiállítás bepillantást engedve a festők, szobrászok műhelytitkaiba, bizonyítja, hogy *élmény* nélkül nincs igazi művészet. A műnek jelentős része arról is tanuskodik, hogy új, eddig nem ismert és nem keresett alkalmak szokatlan világítási hatások és festői kérdések megoldására ösztönözték a realizmus jegyében korszerű feladatokat kereső művészek nagy részét. Az 51 kiállító közül ezúttal természetesen elsősorban azok számíthatnak érdeklődésre, akik nem csupán munkások, bányászok arcát rajzolták, festették, alakját mintázták — e témák eddig sem hiányoztak képzőművészetünkből —, hanem akik megérezve e kísérlet céljának friss lehelletét, kerestek és leltek is sugallatot az új környezetben.

Kétségtelen új világítási problémák megoldására indított így több művészt is a tárna belsejének sötétje, a bányalámpa rőt fényverődésében, mint *Gábor Jenő* és *Toroczkói Oszvald* olajfestményein, *Czene Béla* freskóhatású temperáján. Hasonlóan eredeti kifejtésű művek *Hincz Gyula* krétarajzai, *Gráber Margit* sötét tónusú pasztelljei, *Rozs János* eredeti színhatású mozgalmas „*Állványozók*-ja, *Conrád Pál* tűzfénytől légrezgéses *Öntőde*-je, *Ruzicskay György* acélfényű fekete *Présgép*-ei és *Aszódi Weil Erzsébet* finommívű, lendületes vonalritmusú és fölemelő környezethatású rézkarc-sorozata, valamint *Makk József* domborműve.

Érdekes kísérletek *Mágori Varga Béla, Tóth B. László, Szilvásy Margit, Iván Szilárd, Boldogfai Hajgató Ferenc* és *Szabó Vladimir* egy-egy műve. A hídépítés témája már *Barabás Miklóst* ösztönözte, de e tárgykör mostani festői mai felkészültségükkel sem nagyon szárnyalták túl a régi nagy művész festői megoldásait...

Nagy Balogh János emlékkiállítása a Dési Huber-Kör (Semmelweis-u. 2.) termeiben felidézi a modern valóhű festés e nagy magyar úttörőjének életküzdelmeit és tragikus magyar sorsát. Korán pusztult el, éppen, amikor kevesen kezdtek már ráfigyelni és csak művészi hagyatéka tárta fel tehetségének kimagasló eredetiségét. A tompa színek árnyalatainak egyéni kifejező gazdagságával alkotott olajfestményei — kubikos életképek, egyszerű szobájának különféle világítási hatású képei, aprólékosan jellemzett önarcképei, árnyfoltos képe a rajzban is rokszor ábrázolt édesanyjáról — mind a szegények küzdelmes életének és siralmas környezetének finom festői eszközökkel kifejezett látomásai. A *Krumplihámozó asszony* barna színharmóniája és a *Mindenszentek napja* sejtelmes fényremegéses kompozíciója művészetének legérettebb alkotásai közül valók, fájdalmasan emlékeztetve a veszteségre, amely korai elmultával képzőművészetünket érte.

Tamás Ernő

Magyar Szabad Szó

Ezermillió fényévnek

megfelelő távolságot hidal át a mount-palomari csillagvizsgáló új távcsöve

Dr. Kato Imre 2 db.
[illegible]
vonyby kiz

Nagy Balogh János

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Képes Figyelő

Megjelent: 1948 NOV. 20.

Nagy Balogh János kiállítása

92

Kiállítás, amelyhez a szegénység szolgált modellül. Egyszerű tányérok, félbevágott, nehezen szerzett kenyér, egy vaságy, amelyen nem aludt el soha gondok nélkül a szobafestő Nagy Balogh János. Öreg fáradt anya, amint harisnyát foltoz, majd számos önarckép, amelyen megriadt gyermektekintettel néz a világba a festő. — Ez volt Nagy Balogh belső atmoszférája. A külső sem sokkal vigasztalóbb. Munkában görnyedő kubikusok egyszerű mozdulatai. Ezt a világot örökítette meg Nagy Balogh János tehetségének bámulatos erejével, szürkeszínű[illegible] és mégis sok[illegible]mondóan.

M á s

11. 955/1934.
-------sz.
III.

Osztályho

Utasitom, hogy dr. M i
I. o. segédőr részére/lakik:Bp
Muzeum/folyó évi november 13

Nagy Balogh János

NOV. 19.

7

UJ VILÁG

Kiállitások

Nagy István és Koszta József kiállítása után a harmadik kiállítás **Nagy Balogh Jánosé** a Dési Huber körben (Semmelweis-utca 2. szám), melyet érdeklődéssel néz mindenki, aki hazánk művészetét figyelemmel kiséri. Nagy Balogh János 1873-tól 1919-ig élt, szegény, egyszerű család gyermeke és nagy nyomorban festett haláláig. A műkereskedők nem tartották számon munkáit, nem volt „árfolyama", hiszen olajfestményei kicsinyek, szerények és tétmájuknál fogva is nem gazdag műbarátok otthonába valók. Nagy Balogh János nem akart mindenáron „egyéniség" lenni és mégis az volt. Kis képeket festett és mégis a kubikus munkás és vasuti munkás kompozíciói technikájukban, felfogásukban monumentálisak. Ez a monumentalitás önála azonkívül, hogy megvan hozzá az adottsága, egy nagy munkának az eredménye. Látjuk ugyanazt a témát feldolgozva különböző technikákkal, grafikusan, vagy olajjal, egyszerű, kevés színeivel, mindig a lényeget adva. Nincs véletlenség egyetlen részletében sem. Önarckép-sorozata meglepően őszinte és komoly. Több szoba- és konyharészlet képei művészi dokumentumok. Nagy szeretet és elmélyedés van bennük. Szegényemberek kopott, öreg bútorai, használati tárgyai, apró jellemző lomok megelevenednek, megszólalnak, de csak az hallja, aki ezt megérti, aki ennek a poézisát átérzi, mert amit mond, amit panaszol, olyan finom, hogy már inkább zene, mint beszéd. Nagy Balogh János, aki a munkáskompozícióiban monumentális, a szoba interjőrjeiben lirikus és mindenütt realista a szó igazi értelmében. Ha témája kívánja, úgy leegyszerűsíti kompozícióban, fények, árnyékok összevonásában, sőt az úgynevezett negatív tér tudatos megformálásában. De ha témája és mondanivalója kívánja, szívesen elrészletez egy konyhasarkot jellemző tárgyaival együtt, ő ettől nem fél: egy vödröt, egy sarokban álló seprőt megfesteni. Nagy Balogh János a munkások és a szegényemberek festője. Ezzel a 79 képével, élete munkájával a magyar realista képzőművészetet gazdagította

SZ

ÚJ VILÁG

18.187/1940.szám.
III.

Az Orsz
zal a kéréssel fordult hozz
Egyesülete által kiadandó "
ben adatszolgáltatás, részb
szesitsem. A munka felöleln
Kiterjedne a magyar idegenf
kérdésre, a hazai belső ván
a hazai gyógy- és üdülőhely

y Zoltán (Karp, a lakáj)
ert érezte a cárizmus tár-
nak minden izében való
égét s azt színpadi alakjai-
lisztikusan megrajzolni is
az orosz forradalom de-
kus elődeihez számít és
ma többet és jobban
mint életében.
nzeti Színházat illeti meg
az „Erdő" című Osztrovsz-
édia bemutatásáért. Gur-
aja, az 50 éves földbirto-
s Bulánov, a 20 éves fél-
dt diák, akivel elvételi
egész környezetük: Aksz-
cselédként tartott nevelt-
oszmibrátov, a kereske-
tt jobbág

épúgy mint a
voli rokona, G
a színész, a ma
ugyan élő alak
minden korokig
radtak. Hogy a
élete szörnyen
tisztességet el
tató, azt Osztro
vaival szájukon
zei kitűnően m
ebben Timár
csúszott vidéki
szerűen emeli a
elrohadtjai föl
őszinte haragj
Karp, a lakáj,
nép mindig tisz
letességét ábr
Zoltán alakítá
Éva üdítő frisse
repét s jót n
Ferenc, Gó
Szendrő Józ
nagyon tisztes
is. Ladomer
is: a kitűnő mű
Pártos Géza
munkája.

Nagy Balogh János

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Szabad Nép

Megjelent: 1948 NOV. 13.

93

Nagy Balogh János emlékkiállítása

(1873 - 1919)

Déri-Huber Kör, Semmelweis u. ca 2

NEM VÉLETLEN, hogy az idei kiállítási szezónban egymást követően olyan művészek gyűjteményes anyagát mutatják be a nagyközönségnek, mint Nagy Balogh János, Koszta József, akiket most soron követ a peremvárosok proletár festője: Nagy Balogh János. Hármójuk közül csak az idős Koszta József érte meg azt a megbecsülést, amellyel népi demokráciánk a magyar festészet nagy mestereit kiemelte a feledésből, a mellőzöttségből, hogy művészetüket a haladó magyar festészet példaképének állítsa oda.

NAGY BALOGH JÁNOS a nagyvárosi szülötte, aki végigélte a proletár-nyomor minden keserűségét. Művészi hitét, törhetetlen alkotó vágyát azonban a nyomor nem tudta derékbatörni. Szobafestő volt estéinkint képezte magát tovább, mint művész. Fiatalon eljutott Münchenbe is, ahonnan nyomora hazakényszerítette. Kispestre költözött, itt anyjával élt együtt, műtermét egy proletárlakás konyhájában rendezte be. Hogy szűkös kenyerét megkereshesse, továbbra is szobafestő-mesterségét kellett folytatnia. Csak szabad idejében dolgozhatott s így is a magyar festészet egyik legnagyobb művészévé érett. Az a kíméletlen sors, amely osztályrészéül jutott megacélozta erejét és proletár szívósággal, kitartóan alkotott tovább, hogy mindazt, amit magáról, édesanyjáról, környezetéről, osztályáról el akart mondani, művészileg is hitelessé tegye. Ez az igényesség jellemző egész művészetére, ezt bizonyítják most kiállított festményei és rajzai is.

FESTMÉNYEINEK tárgyköre szűkös és mégis mennyi gazdagsággal teliti azokat. Szegényes műtermének visszatérő motívumai, egy rozzant asztal néhány edénnyel, egy nyomorban élő ember mindennapi életéhez tartozó tárgyak. Ezeknek az egyszerű témáknak a megfestésében tárgyilagos és szenvedélymentes. A tények és tárgyak ilyen ábrázolása annyira a valóság egészét adja, hogy egy szobarészlet láttán szinte érezni az osztályellentétek kérlelhetetlenségét is. Számára a téma nemcsak festői motívum, annál sokkal több — élmény —, s mint ilyen: maga a realitás.

MÁSIK GYAKORI TÉMÁJA a kubikosok munkája. Ezt számtalan változatban festi meg, nagy összefoglalt formával, figuráinak jellegzetes mozgásával, egyszerű, de rendkívül kulturált színeivel. Színeinek hallkra fogott skálája olyan, mint a gyöngyház csillogása. Különösen oly gyakran megfestett önarcképein jelentkezik ez. Művészete itt jut el a csúcsokig, ahová csak kevesen érnek fel. Kékes színekben pompázó önarcképei Greco-i magasságba érnek, több önarcképe meleg, barna színeivel, a fény és árnyék gondos elosztásával Rembrandt nemes kulturáltságával mérhető egybe.

EZ A FESTŐ soha nem jutott hozzá, hogy nagyméretű képeket festen. Kisalakú vászonaiba azonban mindazt beleszőrítette, amit jóan bölcsességével, mélyen érző humánumával a világról el akart mondani. Saját

sorsán keresztül az elnyomott munkásság sorsát látta. A proletárélet kendőzetlen valóságát elevenítette meg, innen van művészetének megrázó ereje.

A TRAGIKUS SORSÚ MŰVÉSZ az első világháborúban megsebesült. Az 1919-es forradalom elismeréssel és nagy pénzjutalommal tüntette ki, ennek gyümölcsét azonban hamarosan bekövetkezett halála miatt már nem élvezhette.

A gazdag kiállítási anyag összeállításáért és megrendezéséért Végvári Lajos műtörténészt és Kapos Nándort, a Déri-Huber Kör főtitkárát illeti dicséret.

F. A. E.

szegélyezett s felületen 15 pont-
d diszített phrygiai sisak alól ki-

llon kerete igen diszes és válto-
emélyedő körlemezt belül két sor
futja körül. A kettős benyomattal
jásdíszből alakított keret a köze-
an dudorodik ki. E körül egy tör-
eskeny fonaldísz fut körbe, melyet
kör választ el a tojásdíszes kerettől
ugyanilyen gyöngysor szegélyez.
onábrázolást még egy külső négy-
és három oldalán tojásdíszből, a
n fonatosan képzett léczkeret zárja
ezt a keretet is gyöngyfüzér fogja
így alakult szegleteket zeg-zugo-

Technikai szempontból táblánk azokra a Dolichenus ábrázolásokra emlékeztet, melyeken a táborhelyek szentségévé emelkedett Jupiter Dolichenus, Victoria, Hercules, Minerva, Mars, Sol és Luna képeivel társult. A Nemzeti Múzeum Kömlődről elhiresült

[1] Közölte Domaszewski Alfréd: Die Religion des römischen Heeres. Sonderabdruck aus der Westdeutschen Zeitschrift für Geschichte und Kunst. Band XIV. 1805. 11. lap.

[2] Archaeologisch-epigr. Mittheilungen aus Oesterreich-Ungarn. Wien. XV. 192. l.

[3] Desjardine-Rómer: Monuments epigraphiques des Musée National Hongrois desinées et expliquiees V. és VI. táblája. Közli Domaszewszki: Religion. Taf. IIII. Fig. 1. *a* und *b*.

Nagy Balogh János

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Kisújság
1948 NOV. 14.

Megjelent: .....

KIÁLLÍTÁSOK

Nagy Balogh János-emlékkiállítás

nyílt meg a *Dési-Huber Körben* (IV., Semmelweis-utca 2) Budapest legújabb nyilvános kiállítási helyiségében. A *Medikus Kör* által a mult évben rendezett kiállítás után ez a második Nagy Balogh-emlékkiállítás a felszabadulás óta s el kell ismernünk, hogy ez a tárlat az előbbinél jóval hívebben reprezentálja a mester életét és munkásságát. *Nagy Balogh* János (1873—1919) nem az „őstehetség" előjogán, hanem egyszerűen „csak" a tehetség jogán tört fel a magyar proletárélet mélyéről a festészet legmagasabb csúcsaira. Nem segítette s nem támogatta senki, de ő maga irányította, ömagát. Ösztönös józanságának, bölcs önjudiciumának s kielemezhetetlen alkotó erejének járulékaképpen, mint autódidakta az előtte feltárulkozó világból s műveltségi anyagból idejekorán kivételes pontossággal emelte ki mindazt, ami lényéhez legjobban illett s ami objektíve is a leghatározottabban megfelelt a kor haladó követelményeinek politikai-szociális vonalon és művészi színvonalon egyaránt. Mindezek nyomán színeivel és vonalaival egyszerűen és nagyvonalúan, vagyis klasszikusan meglepő újjá formálta a teremtett világot. Festészetünkben az ő opálszínein át s kedvelt földmunkás-képe'nek végtelenbe nyúló hátterében dícsőült meg a legcsodálatosabb valószerűséggel a legverejtékesebb munka. Félelmetes magányosságban kellett alkotnia, míg élt — szinte csak baráti szemek számára, jóllehet a legnagyobb közösségért vállalt művészi vonalon felelősséget. Ő azonban kibirta ezt a magányt s bár tervelt kompozicióit szegénysége, rokkantsága s végül halála miatt nem válthatta valóra, mégsem maradt torzó semmi tekintetben. Az emlékkiállítás 79 képe mindezt híven igazolja...

Nagy Tibor cikke

A Magyar Ministeriumnak a mátraszőllősi r. kath. templom helyreállítása ügyében Z.9. 801/925-III. a. 27. a. kelt rendeletére van szerencsém a következőt jelenteni.

A Műemlékek Orsz. Bizottsága a templomnak, mint a helyreállítási a teljesebb méltóbban megérdemlő évszázados késő-műves kori műemlék-nek, ismételten javasolta. A restaurálás mikénti-jének megállapítása végett két izben is kiküldte a helyszínére dr Lux Kálmán bizottsági tag urat, akinek

ilnics szükség. Ugyanaz üzletek is vannak, amelyekben vallásos tárgyakat és könyveket árulnak.

PAUL ELUARD
ünneplése

Paul Eluard, a nagy francia költő listaleltere a Magyar Irószövetség és a Magyar-Francia Társaság pénteken ünnepi estet rendezett, amelyen megjelent Szabó Árpád közlásaságai elnök is, valamint *Ortutay Gyula* kultuszminiszter. *Lukács*

Nagy Balogh János

Dutka Mária:

Világ
1948. nov. 23.

KÉT KIÁLLÍTÁS

Nagy Balogh János magányos ember, magányos festő volt. 1919-ben halt meg 45 éves korában, amikor először terelődött felé a figyelem. Egész művészi hagyatékát az államra testálta, jelképéül törhetetlen önbizalmának, amely erőteljes, pompás önarcképeiben is szuggesztíven nyilvánul meg. Némelyike ezeknek a grand art jegyében ihletett önportréknak az Uffizi világhíres galériájában is megállná a helyét. Nem adatott meg Nagy Baloghnak, hogy teljesen a művészetnek éljen. Szobafestéssel kereste kenyerét s a szegényes külvárosi szobácska, nyomorúságos mindennapi tárgyaival, a lavórral, vödörrel s a vázának előléptetett dunsztosüveggel csodálatos költői enteriőrökre lobbantotta ecsetjét. S ki ne érzékenyülne el a szüntelen munkában meggörnyedt, reszketegkezű, öregasszony láttán, aki a művész édesanyja volt. Gyakran használta őt modellül, köréje olyan varázslatos légkört teremtve, mely a szelíd meghatottság húrjait rezdíti meg. Rövid életének egy korszakát döntően foglalkoztatta a munkássors. Kispest határában készült kubikus jelenetei, világos színei ellenére is valami furcsa sivár hangulat uralja. Ilyen nyomasztónak, reménytelennek látta a forradalom bukása utáni proletársorsot. Méltán vállalta és választja ősének a mai fiatal nemzedék Nagy Balogh Jánost, akinek emlék-kiállítását a Dési-Huber Kör lelkes gárdája rendezte meg.

munkálatok tekintettel – díjbalesettel körülni szeretőtársaik.

Egyébként szerencsém van megküldeni az előadási szóló beszámoló ismertetést, azzal a kérésel, hogy annak az előadást követő legközelebbi számban helyet adni szeretőtársaik.

Kiváló tisztelettel

XI.

(a bizottsági szöveg)

~~A Műemlékek Orsz. Bizottsága által szervezett~~ Műrizettörténeti előadás. A Műemlékek Orsz.

Nagy Balogh János

d.

Pog Wien 1948

24. P.

ő rendelkezése.

ügyet tudomása végett értesítem.

' március 1-én

rendeletéből:

Dr Majorossy Pál
min. osztl. tanácsos

Bizottsá-

pest."

(Nagy Balogh János)

vad
a
Gáborjáni Szabó K.:

(7). Művészetszemlélet. 1948. 9. 4. Kéziratokkal.

beküldik, az alábbi pályadíjakat tűzzük ki:

1 drb	I. díj:	500 fori
1 „	II. „	200 „
2 „	III. „	100—100 „
20 „	IV. „	50— 50 „
50 „	V. „	30— 30 „

1. Pályázhat — a főiskolák, egyetemek kivé
általános, gimnáziumi, kereskedelmi, ipari, mező
stb.) iskola tanulója.

2. Pályázni jeligével lehet, a jelige a pály
(iskola, osztály, évfolyam megjelölésével) tartalm

3. Egy-egy pályázatnak legalább 10 közmo
tartalmaznia. Egy tanuló mindkét pályázatra is

4. A pályámunkákat legkésőbb f. évi nover
Takarékpénztára r.-t.-hoz (Budapest, IX., Ferenc

5. A pályázatokat szakértő bizottság fogj
pénzintézet tulajdonába mennek át.

A pályázat eredményét, illetőleg a nyerte
kezet Szövetkezeti Értesítőjében — esetleg egyé
f. évi december havában megküldjük a nyertese
vissza nem küldjük.

Kiadásért felel Kunár Endre "Pátria"-nyomda R.-T., Bud

Nagy Balogh János
(gyakornok szabó.)

Cikke

K

( ) Nagy Balogh János. Munkaszolgálat. 1948. 9. 4.
Képekkel.

8

nyugta

zöt korona 89 fillérről,mely ösz-
várépitkezés 1911 évi költségeinek
ó részletet a Müemlékek Orsz.Bizott-
telezettsége mellett felvettem.

11.

Mökevnvány

NAGY-BALOGH JÁNOS

KIÁLLÍTÁS

A BUDAPESTI MEDIKUS KÖRBEN
(ÜLLŐI-ÚT 26. II.)

Látogatási idő:
10—2 óráig

A kiállítás nyitva:
márc. 16—26-ig.

NAGY-BALOGH JÁNOS
KIÁLLÍTÁS

A BUDAPESTI MEDIKUS KÖRBEN
(ÜLLŐI-ÚT 26. II.)

Látogatási idő:
10—2 óráig

A kiállítás nyitva:
márc. 16—26-ig.

Felelős kiadó: Szent-Györgyi András.
Szikra Irodalmi és Lapkiadó Vállalat, Nyomdai Rt.
Felelős vezető: Nedeczky László

Élete és működése a népi erők érvényesülésének szörnyűséges nehézségeit példázta a magyar történelem közelmultjában. A szegénység és nincstelenség terhei között vergődő tehetség erőfeszítéseit, azt a szívós következetességet, mellyel a hivatásérzet fölveszi a küzdelmet a legrettenetesebb nyomor ellenében is. Ugyanakkor éles bizonyítékot szolgáltatott a kisemmizettek fiainak elnyűhetetlen képes.égeiről, amivel a mostoha körülmények között is ragaszkodni tudtak a szellem igényeihez. A feudális társadalom szociális kiszolgáltatottságaival kelt birokra ezuttal a proletár alkotniakarás, az uralkodó rétegek antihumánus közömbösségével a dolgozók kulturális feltörése. A mélyben élők követe volt Nagy-Balogh, aki a névtelen milliók vágyakozását képviselte az emberi méltóság és magabiztos műveltség irányában. Csendes nyugalmával, konok kitartásával azt a felszabadulásra váró feszültséget személyesítette meg, mely a merev osztálykorlátokat kívánta áttörni s mely részesedést követelt a területenkívülieknek is a művészet kiváltságos munkájából. A térhódítást az ő nemzedéke forradalmi úton nem érhette el, az előítéletek és hatalmi intézmények olyan elmozdíthatatlan béklyókkal kötözték le a nagy óriás, a nép kezét, hogy minden lázadás hiábavaló lett. A mentséget csak a tántoríthatatlan elszántság biztosította, szervezett föllépés hiányában a festőknél kizárólag a jellem keménysége, a szándék céltudatossága, az a pihenéstelen igyekezet, mely a saját szűk köreiken belül oldja meg a fölemelkedés keserves feladatát. Nem akadt más választás, a nyomás oly súlyos volt, hogy föllépni vele szemben képtelenség lett volna. A védfalak ellenében csak kitérni lehetett, nem zavarni az urak uralmi idilljét, de mindenáron, fogcsikorgatva, éhezve és névtelenül létrehozni az értékes műveket. Nagy-Balogh ezt a módszert alkalmazta, s mégcsak nem is tudatosan, csupán kényszerből, mert nem tehetett másképpen. Elfogadta a szörnyűséges feltételeket, s ezek mellett készítette el emlékezetes alkotásait. Stílusa talán éppen azért olyan zárt, egységes és fegyelmezett, mert belső és külső konfliktusok nélkül, szükségszerű alkalmazkodások közepette, sértettségtől, elkeseredéstől és tehetetlen dühtől mentesen csupán a festészet szolgálatára készült. Nem szónokolt és elégedetlenkedett, nem rázott öklöt, nem is prófféciált, csupán a művészi szerep fenségéhez ragaszkodott, az igazi festő rangjára tartott csak számot és nem hallgatott a becsvágy olcsóbb kísértéseire.

Bámulatos az a termelő nyugalom, amivel sorsát elfogadta s amivel minden akadályon át folytatta elhatározott előnyomulását a képzőművészet irigyelt birodalmában. Csak az évezredes kizsákmányoltságban tengődő magyar tömegek ismerik ezt a hallgatag nekifohászkodást, amivel valamilyen szerény kívánság kivitelezésére összpontosítja minden energiáját a merészebbje. Tudva azt, hogy az örökkévalóvá szentesített rabszolgaságot eltörölni egyelőre nincs mód, s hogy a kísérletezők úgyis tüzes trónon, vagy gályán pusztulnak el, esetleg bujdosók lesznek, vagy eladják lelküket a hatalmasoknak. Az apró szerzés örömtelen türelme fojtotta le a képzeletet a hazai páriákban s legtöbbször még a siker reménye is elveszett egy-egy elemi csapás vagy főúri szeszély következtében. Valamiféle alázatos megnyugvás terjedt el ezen a földön, ami bizony félelemmel és bizonytalansággal töltötte el a szíveket minden veszélyesebb kezdeményezés, szokatlan szándék iránt. De ha Nagy-Baloghban maradt is sok nyoma ennek a történelmi gátlásnak, tétlenségre nem tudta kárhoztatni. A kis dolgokban mutatkozó hősies szívósság föloldotta a nélkülözők mozdulatlanságából és letörhetetlen ambícióval ruházta föl. Úgy munkálkodott húsz évig halhatatlanságán, mint ahogyan egy kétholdas kisparaszt koplal, verejtékezik, ügyeskedik újabb kis földsávot a régi mellé egész életének fáradságos robotja árán. A pszichózis nem ismeretlen művelődésünk történetében, a nép gyermekei mindig is csak ilyen idegtépő állhatatosság segítségével haladhattak előre a falu és külváros gyarmati helyzetéből az építő kultúra egyetemességéig. Nagy-Balogh tevékenysége is ilyen fejlődés a társadalmi nincsvilágból a jó művészet magasáig, ami beható vizsgálat nélkül alig észlelhető, — éppen szelíd vontatottsága miatt, amiért is kiemelkedő határkövek nem hangsúlyozzák a folyamatot, sem világnézeti, sem esztétikai vonatkozásban. Eredményeiben első látásra nincs semmi rendkívüli, képei tartózkodást és gyanakvást jeleznek, egyszerűségük és mérsékletük mintha szorongást leplezne. Tompa visszavonultság fékezte oly óvatossá kibontakozását, az önismeret tárgyilagossága mérsékelte megfontolttá munkatempóját. Tisztában volt azzal, hogy a magafajta szegénylegénynek mindent előlről kell kezdenie s hogy a viszszás helyzetek kiküszöbölésére el kell kerülni a feltűnő hatáskeltést. Ha hírverés és szenzáció kísérte volna próbálkozásait, senki se menthette volna meg az őstehetségek bélyegétől; formai fukarságát, szűkreszabott érdeklődési körét, kis méretekre szorítkozó életművét joggal tekinthették volna tehetetlenségnek, a lelkes buzgólkodások, nagy fogadkozások hajótörésének, az izgatott föllángolások halvány visszfényének. Működése viszont tudatos számításból következett, meghitt felületeket, bonyodalommentes témákat a koncentráltság fokozása érdekében vett elő, azért, hogy semmi mellékes ne terelje el figyelmét a festés lényegéről. Keveset vállalt, de azt alaposan elvégezte, lemondott a napi dicsőségről, de előkészült a maradandóságra, visszahúzódott a kortársaktól, de meghódította az utókort. Tevékenységének kiterjedése igen

csekély volt, zárt keretek között kis helyen is elfért, de ezen belül tökéletesnek mondható. Maradéktalanul, kifogástalanul megoldotta azt a párszavas szerepet, amire művészettörténetünk díszes együttesében méltónak tartotta magát. Kétségtelen, hogy epizódistának kell tekinteni őt, olyannak azonban, aki egyedülálló alakításával, még ha rövid ideig tartózkodik is a színpadon, felejthetetlen élményt szerez a nézőnek.

A perifériákról, egy házmesterlakásból került festészetünk nagy mesterei közé. Foglalkozására nézve mázoló volt, a rosszulkereső kisiparosok nélkülözései között képezte magát. Már mint inas rajzolgatni kezdett; huszonnégyéves korára biztos felismeréssel tudatosult benne, hogy festőművésznek kell lennie. Münchenbe ment tanulni, azokból a kínlódva megtakarított összegecskékből, melyeket elvont anyja nyomorúságos háztartásától. Elképzelhető, milyen embertelen éhezések, szenvedések árán kellett megváltania azt a szerencsés lehetőséget, hogy a legsűrűbben látogatott német akadémiai városban folytathassa tanulmányait. Életrajzírói és barátai szinte hihetetlen eseteket jegyeztek föl, melyek képtelen anyagi helyzetét jellemezték. Hazatérte után két egyhangú évtized telt el, majdnem eseménytelenül, de szüntelen vívódások között, melyek hivatásának teljesítése körül okoztak állandó töprengést neki. Követendő irányát illetően tántoríthatatlannak mutatkozott, könnyű kalandok nem térítették el eredeti elképzeléseitől, vaskövetkezetességgel fejlesztette magában a tudást, az ábrázolókészséget, a festői eszközök ismeretét. Hogy ezt milyen módon kellett tennie, merre kellett fordulnia, azt példásan ítélte meg. Legjelentősebb erénye éppen ez a tisztánlátás, ez a helyes álláspont, mely jól számolt adottságainak teherbíróképességével, érvényes megállapítást tett a végrehajtható vállalkozások arányairól. Érdekes megemlíteni, hogy egész pályája folyamán lenyűgözően nagy kompozíciókról ábrándozott, bibliai történetekről, históriai megemlékezésekről, később munkásjelenetekről, de a kivitelezésre sohase szánta el magát. S nemcsak a megbízások hiányában, hanem elsősorban a mértéktartás és belátás következtében. Tulajdonképpen nem jutott tovább az előkészületeknél, csupán részleteket dolgozott ki egy monumentálisra tervezett stílushoz. Persze, erre soha nem került sor, de nem is kerülhetett, mert ellentmondott Nagy-Balogh művészi alkatának, tárgyi hűségének, józan szemléletének. A magakellető reprezentációk a nagypolgári ízlés és állami bürokratizmus kísértései lehettek volna csupán művészetében, egy hanyatló réteg életformájának feledésre kárhoztatott díszletei, ami elégtelen kézügyessége miatt még esetlenséggel, szánalmassággal is párosulhatott volna. De Nagy-Baloghot nem csábították a társadalmi osztálytagozódás magasabb fokai, nem óhajtott úriember lenni, csak jó festő, semmi se ösztönözte a proletárság elhagyására, még a napi sikerek eshetősége sem. Feloldhatatlan zárkózottságából az látható, hogy belső meggyőződésére hallgatott, amikor elkerülte a dicsőségre vezérlő polgári alkalmakat, s nem lépett ki a kispesti

dolgozók környezetéből. Mialatt kifejlődött műtörténeti jelentőségű egyénisége, nem szűnt meg továbbra is egyszerű szobafestő lenni, s képeinek tárgyköre végig a szegénység kelléktárából nyerte motivumait. Műtermét egy munkáslakás konyhájában rendezte be, műveinek szellemiségét a mindennapos átlagosságból merítette. Nem érhette olyan vonzás, amiért kilépett volna ebből a végzetes eleveelrendeltségből, a szürke hétköznapok jeltelen egyhangúságából. Még akkor is, amikor magávalragadta az első világégés sodra, vázlatkönyveinek tanusága szerint szintén csak a szenvtelen és póztalan realitás érdekelte. A véres tömegdrámából csupán a tipikusat és változatlant rögzítette le rajzónjával, a lézengő katonákat, a lövészárok unalmát, a hadikórházak sivárságát. A szegényeknek a háború nem jelentett kitüntetést, rangkórságot, vitézkedést, legfeljebb a kiszolgáltatottság fokozódását, az elégedetlenség erősödését. Nagy-Balogh ebben az eszeveszett forgatagban is bátor egykedvűséggel vett részt, izgalommentes szemlélődéssel kutatott a képzőművészeti megjelenítés szelíd változatai után. A fronton megsérült a jobbválla, ami karját is megbénította, dolgozni csak ritkán és keveset volt képes. Szilárd jelleme a 19-es forradalom idején vizsgázott a legszebben, amikor fölfedezték, tekintélyes mennyiségű pénzzel segélyezték, s ő mégis megőrizte puritán napirendjét, művészi magatartásának fegyelmezett szerénységét. Mondják, hogy halála után a kiutalt bankjegyeket majdnem hiánytalanul megtalálták ládájában, a szerencse beköszöntése után se engedélyezett magának semmi könnyebbséget.

Ez a feszes belső tartás egész művészetének is sajátsága. Minden kitérés és vargabetű nélkül csakis ábrázoló erejének nevelésével törődött. De nem az autodidakszis tétova véletlenjei között, hanem a legkegyetlenebb módszerességgel. A proletár nagyon jól tudja, hogy mi mindenen kell átvágnia magát ahhoz, hogy a „papok, katonák, polgárok után" méltó lehessen a történelem teljesítményeihez. A folyamatot a kis dolgoknál kell elinditania, s ha festő az illető, csendélet, interieur, önarckép alakjában, darabka-vásznakon. Még így is kiemelkedő eredmény, ha elfogadhatót csinál, korszerűt, eredetit és a kötelező értékelés szempontjából kielégítőt. Siker esetén megtörtént a legfontosabb lépés, amely a nagyművészet birtokbavételéhez szükséges. Mert innen már a mutatósabb művekig kevesebb fáradtság kell, mint a kezdéshez. Nagy-Balogh végrehajtotta az úttörés hálátlan tennivalóit, s még gyarlóságai mellett is stílusosan, híven önmagához és osztályához, egy új alkotóréteg tanulékonyságának a távlatait jelképezve a jövőt illetően. Tanulságos kielemezni, mint lesz ténykedésében a mult áhitata az ő egészséges forradalmiságán keresztül a modern formanyelv megteremtője, hogyan minősül át a kezdetlegesség egyszerűséggé, a folyton megismétlődő próbálkozás műgonddá, s miként módosulnak az érzelmes színek tartalmas festőiséggé. Eleinte még primitív meghatottsággal kezelte ecsetét afölötti megrendültségében, hogy a művészet művelője lehet, később ez a legnemesebb álláspont, az etikai igény alkal-

mazására változott át. Nem véletlen, hogy éppen a küzködő jövevény oktat felelősségre ebben a korban, s nemcsak az emberi szolidaritás terén, de a mesterségbeli, alaki kötelezettség útvesztőiben is. Holott neki aztán valóban kényelmesebb lett volna a felelőtlenség, hiszen az izmusok szabadversenye szívesen segített igazolni az elmulasztott leckéket. S Nagy-Balogh mégis inkább az építő minőség mellett döntött, a látszat helyett a hitelesség mellett, mert az új emberek, „a másfajta raj" tagjai még komolyan veszik a meggyőződésüket. Petrovics Elek úgy dicsérte festői tulajdonságait, mint a legilletékesebbekét, „a tónus gyöngédsége és a felület zománcos szépsége" megbízható sajátságokat jelöl. Téralkotása a legprogresszívebbek csodálatát is kivívta, mert míg a „Nyolcak" programmszerűen vesződtek a tagolás módozataival, addig ő pusztán az alaposság révén érkezett el a beosztásos formaalakítás eljárásához, a síkon átképzett kontúrok perspektívára utaló ütemezéséhez. Az aggályos takarékoskodást pedig, ami jórészt bátortalanságából adódott, tisztultabb állapotában Elek Artur, a legválasztékosabb műkritikus „színdiszkréció"-nak tisztelte s modorának kényszerű fojtottságáról meggyőző esztétikai értelmezést írt. Az elismerés egyáltalában nem használt engedményeket, a bírálat teljes szigorával fordult feléje is s megállapításaiban a legjobbakat volt kénytelen leszögezni.

De mégse a modern festészet egyik megszokott megnyilvánulását idézzük Nagy-Baloghról szólván, mert művészetének anyaga gyökeresen eltér társaiétól. S ezt az eltérést a valóság jelenti, a valóság jelenléte, mely borongó rózsaszínekbe, szomorú zöldekbe, őszies barnákba se tudja elbujtatni tényszerű vonatkozásait. A kubikosok, földmunkások, öregek és homlokotráncolók festője nem lehetett a tapasztalatainak átfogalmazója. Vannak az életnek olyan elsődleges, kivédhetetlen, kissé erőszakos, de megmásíthatatlan tünetei, melyek szépíthetetlenek, mentegethetetlenek, el kell fogadni őket úgy, amint jönnek; ha nem is engedelmesen, de bölcsen. A munkásember, ha művész lett is, súlyukat mindig érezte, emléküktől nem menekülhetett. Még a káprázatok és tanulságok se feledtethetik gyilkos markuk szorítását. A realizmus tehát nem irányzat vagy csinálmány, nem az ideológia szülötte, hanem éppen hogy a magyarázata, olyan súlyos társadalmi okok hatása, amelyeknek érvényét Nagy-Balogh János igazsága mindennél világosabban bizonyítja.

Pogány Ö. Gábor

1. Fatanulmány.
2. Kubikusok.
3. Mindszentek napján.
4. Munkás.
5. Kubikosok. II.
6. Kubikos.
7. Önarckép.
8. Mezei munka.
9. Tájképvázlat.
10. Konyhainterieur.
11. Kapáló asszonyok.
12. Pipacsos mező.
13. Interieur.
14. Kubikos. II.
15. Női tanulmány.
16. Interieur. II.
17. A művész anyja.
18. Kapáló asszonyok. II.
19. Önarckép. II.
20. Tájképvázlat. II.
21. Önarckép. III.
22. Kötélhúzó.
23. Erdőrészlet.
24. Virágos mező.
25. A művész anyja. II.
26. Részlet a művész műtermából.
27. Tájkép szélmalommal.
28. Önarckép. IV.
29. Konyhainterieur. II.
30. A művész műterme.
31. Mezei munkások.
32. Csendélet.
33. Virágok pohárban.
34. Önarckép. V.
35. Csendélet bögrével.
36. A művész anyja. III.
37. A művész anyja. IV.
38. Önarckép. VI.
39. Önarckép. VII.
40. Önarckép. VIII.
41. Lámpánál.
42. Műterem.
43. A művész anyja. V.
44. A művész anyja. VI.
45. Kubikosok. III.
46. Tájképvázlat. III.
47. Virágcsendélet.
48. Ásó munkásalak.
49. Csendélet. II.
50. Önarckép. IX.
51. Tájképvázlat. IV.
52. Interieur. III.
53. Tájképvázlat. V.
54. A művész anyja. VII.
55. A művész anyja. VIII.
56. Erdőrészlet. II.
57. Vízhordó. Ceruzarajz.

A három tárlóban a mester egy egy vázlatkönyve látható.

Nagy Balogh János
kiállítás
a Budapesti Medi-
kus Körben.

Bp. i. n.
(1946.?)

MÜGYETEM KÖNYVTÁRA
Érk. szám 554/30
1930 dec. 15. n.

A művész élettapasz-
ok közöttt

A m.kir. vall.és közokt. mi
1./ a keb. számv. VII. és a
nold iróhoz /:Mezőkeresztes
tának másolata.

I.

1930/31.évi kezelés. Művész
Az 1881: XXXIX.t.c. oltalma
Bélyegilleték: 1/2 % = 5 P.

Utasitom a S
A r n o l d művészeti iró
keresztesen:/ a ciszterci

Nagy Balogh János

↳ rod

Bernáth Aurél:

Nagy Balogh János.
1874 - 1919. Magyar
Művészet. 1948. 203-
206 l. Képekkel.

PELSÉG
30 X 1942
U

MDK

Nagy Balogh János

Kubikosok, repr.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Nagy Balogh. János

l.

Ferkepzomfoiskèvk

1933-34. évi l.

P.Ch. Budapest, 1937. junius 4.

Igen tisztelt D o k t o r U r !

Örömmel és köszönettel vettem értesitését arról, hogy 3 drb. oltárkép - a Sarlós Boldogasszony plebánia templom részére - elkészült.

Válaszom késésének az az oka, hogy a székesfő-

Nagy Balogh János

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Szabad Szó

Lap: .....

Megjelent: 1948 NOV. 13.

NAGY BALOGH JÁNOS festőművész emlékére munkakiállítást rendeztek a Dési-Huber Körben. A kiállítást szerdán délután, Antal Jánosné miniszteri tanácsos, a művészeti osztály vezetője nyitotta meg.

talált alakú vaskarddal.
omabb hófehér liszttté vált,
a fekete homoktól, melybő
ge állott.
édi 17, a nagyhalász-zon
skori 27 és a thuzséri
álló bolygatatlan
ben a kinyujtózta
vázak némelyike
teljesen földdé v
itt-ott lehetett
szeknek nyomai
Gyakori jelensé
hogy némely cs
felső vagy alsó
egyik oldala ny

Az elhunyt vitéz abban az időben
kori, történelmileg megállapítottan,
ál is több, egyik nyugati rablóki-
l hozhatta haza és haláláig hasz-
tommal honfoglaláskori sírban ilyen
pusú kardot hazánkban eddig még
ak.

szétdúlt sírnak
nem volt.
vezőtlen időjárás
: április 18., 19.
rándulhattam ki
e rendszeres ása-
ni.
a feldúlt sírok-
lett állapítva az,

olyan barna és kemény volt, mint a Tiszának kékes agyagrétegében nagy mennyiségben előforduló őslénycsontok.

Ugyanakkor Hugyajon homokfuvásban kilencz sírt bontottunk fel. Szegények lehettek, mert csak egyiknek övtáján lel-

Nagy Balogh János

festő

† 1919. nov.

u. 1793

Pesti Napló

1919. nov. 23.

(Elhunyt festőművész.)

vergl.

C. 48

1 Röt. 8°

Zeitteles,
L. H.

Die Stammväter unserer
Hunde-Rassen.

(Nach einem am 12. Jänner 1876 im Vereine
zur Verbreitung naturwissenschaftlicher
Kenntnisse in Wien gehaltenen Vortrage
erweitert)

Nagy Balogh János

festő

u. 1950

Dioszeghy Miklós:

Mi maradt a háborúban elpusztult magyar értékek után?

764 1938

1938 nov. 29

Ny Nemzedék

1921. dec. 25.

Nagytekintetü Bi

Tisztelet

plomrom ezidén végzett biz

ló leszámolásomat felterje

gáltatni és részére a fel

Bevételké

és Közoktatásügyi Miniszte

kiutalt 2.000.- pengő. A k

rint 2212.- P. 08 fill.-t

kiadást (dr. dux Kálmán) saját-ából fedezte

költségvetésben a zsámbéki

~~nekem~~ neki megtériteni, illetve

Nagy Balogh János

l.

Szépm. Ném. Erk.

IX. 282. l.

Nagy Balogh János

vrsd

Pogány Ö. Gábor

Magyar realisták.
Szabad Művészet

1948. 341, 342. l.
Kejchtel -

ép. Nuzi, Allegretto: Kálvária.

Nagy Balogh János

emlékkiállítása nov.
10-en nyílik meg a
Kőr Semmelweis utca
2 sz. alatti helyiségé-
ben.

Szabad Művészet
1948. 396. l.

ság allegóriája
30×26 cm. (44. szoba.)
aghy II., 532. szám.

< FESTŐ, XIX. század
lászat
at
aj, 58×100 cm. (24. szoba.)
aghy II., 376—377. szám.

< FESTŐ, XIX. század
lászat
aj, 115×88 cm. (Folyosó.)
aghy II., 444. szám.

< FESTŐ, XIX. század
sztcsalád
ép
ondó, átm. egyenkint 30 cm. (39. szoba.)
ıak párja.
aghy II., 544. és 545. szám.

R, HUBERT (1817—1904)
a Dunáról nézve
ıt jobbra: H. Sattler, 1873.
aj, 92×157 cm. (Első emeleti fogadó.)
des Kálmán: Az esztergomi érseki kép-
Esztergom, II., 1875., 44. szám. —
23. l. — Maszlaghy II., 191. szám.

of A felső" az

Nagy Balogh Jenő

erdő

Gerlötei

elismerő.

Sajnálattal ám
két első kötete nin
a nagytekintetű Elh
két első kötetét jó
könyvtárunknak.

Legyen szíved
III. kötete értékén
is kérnem, hogy le

Ki

Fogaras, 1914. ja

T 543/906 tz. al

(Nagy Balogh János)
emlékiratai a Déri
Huber-Körben.
írta
Roman György.
( ). Szabad Művészet
1948. 380 — 382 l.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírás:
Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — M
laghy II., 124. szám.

Hága látképe

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 128. szám.

Amszterdam látképe

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 127. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Veronika a kendővel

Fa, olaj, 69×54 cm. (43. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása.
Magyar Sion, XVI., 1885., 845. l. — M
laghy II., 345. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Koponyaoperáció

Férfi késsel, piszkavassal és nő

Fa, olaj, egyenkint 24×18·5 cm. (43. szoba.)
A brünni Volavy-gyüjteményből.
Maszlaghy II., 283. és 284. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század

Alvó öregasszony

Fa, vászon, 75×55 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 258. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század

Meglepett csempészek

Vászon, olaj, 88×118 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 259. szám.

Szedő úr!

A bekerített részt a lap végére lehozni és 6–6000 a szövegbe ill

Nagy Balogh János

Kubikus c.
holtrajzú
repr.

Kortárs

1948. ápr. 15.
419. l

sta: BD.
74 T. M.

57.530/1943.III.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi december hó 10-én 874/19
szám alatt kelt felterjesztésére tudom
és megfelelő további eljárás végett ma
latban megküldöm.

Budapest,1943.évi december hó 21-é

A miniszter megbizásáb
dr.Takács Menyhért s
miniszteri osztálytan

A kiadvány hiteléül:

Bátonyi h.

min.shiv.igazgató.

Ha feleletre váró kérdéseid csak a Te legszoros
magánügyed lenne, akkor azt írnám válaszul, h
abb ide
ne ilyes
l holna
münk e
szket a
tori szo
, ugyan
vad mun
eje, har
natkozás

el jó gaz
, pótolha
ben és
serpeny
hatna n
sora ál
y munká
iggés ler
ibermillic
olvasása
em vált
az élete
fénye
atnám
unkamez
az ember
gárból ös
a munká
knak ser
más emberi erőkifejtéssel össze nem hasonlítható s

Szerkesztői üzenetek

Dr. Szabó Jenő

Dunántúl, Győr!

Ismét 1918. évben 324, 355 f. 361. f.

jót cselekesztek ezekkel, annyi, mintha velem ekednétek, mondja Urunk a szeretet titokzatos ;ényét.

Nem a másik megszégyenítése, lekicsinylése, galázása, megfenyítése, meggyötrése, a magunk képzelt — fölényének éreztetése, a büntetés fenye-ese a jóra vezetés bevált eszközei, hanem a másik berben, a kis fejletlen gyermekben, a megromlott ű, rossz útra tért szerencsétlen embertársunk-is az embert, az Isten gyermekét, a halhatatlan et, Isten királyságának jogosult örökösét látni ó, vele mint örököstárssal nagyrabecsülő szeretet ancsolta módon bánni tudó, egyedül igazán peda-ushoz illő magatartás.

Hadd fejlődjék, virágozzék a mi áldozatvise-nkből, hadd legyen örök példa számunkra, den rendű és rangú, köz- és magánnevelő számára aránt, mindenki számára, akire másik lélek gond-bízta az Isten, hadd legyen memento ez a „*Fiúk-a*", hogy időről időre megszégyenítsen bennün-ha letérnénk az igazi nevelés, az Isten örök élő munkájában való felmagasztaló részvétel es útjáról, a szeretet pedagógiájának gyakor-ról!

Illesse köszönet és hála azokat, akik — csak a jó n és maguk tudják, mekkora kockázattal, mennyi dsággal és mily lángoló lelkesedéssel — létre-ák ezt az intézményt. Köszönet nemcsak az onra lelt ifjak részéről, nemcsak azért, hogy n segítségével egy csapat derék iparossal fogják lagítani városunk társadalmát, hanem azért is, y gazdag tanulságokat nyujtottak számunkra, gyelőre e város nevelői részére élő lelkiismeretként

Nagy Balogh János

l.

Rabhaladó

202.l.

Nagy Balogh János

Pestö

Gentmünd

419.l.

akitott pillért /keret/
ot, palmettarészlettel.

/ egyenlő nagyságban.
en
titot

örök díszt
tornyában levő török táblát.
i o n :

nenyői keresztelő medencét akként,
ép közepén legyen.
zatlanul heverő reneszánsz párkány-
az állitólagos Izabella-palotájá-
t szárnyas alakzatokkal kombinált
ínyfrizt.

Nagy-Balogh János

Szabad Művész

1947. 37. l.

kép

38. l.

Nagy Balogh János

Szerepel a bp.-i morfológiai-
tanulmányok kiállításán a
Nemzeti Galériában

Vigilia, 1964, 1 sz., 53 old.

Nagy-Balogh [illegible] Jelző

Szalay Béla néhány műve
Nagy-Balogh művészetével való
rokonságáról írtak.

G. M.: Szalay Béla emlékkiállítása

2

ESTI HIRLAP 1964. márc. 21.

Nagy Balogh [ ], festő MDK

Az én múzeumom sorozatban megjelent a Nagy Balogh, Nagy István, Tornyai című kötet.

— : Képzőművészeti Könyvújdonságok 11

NÉPSZABADSÁG bk. 1965. jún. 19.

MDK

Nagy-Balogh János

Vasuti munkások

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Bücs. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Tájkép, of.

Konyhai interieur, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mag. 1957.

Nagy Balogh János

A művész anyja I., of.

" " II. ""

MNG. Magyar forradalmi művészet. Gen. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Csendélet, of.

A müvész anyja III, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

Nagy Balogh János MDK

Mezei munka, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mű.ea. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Interieur, of.

A müvész anyja, IV. of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Kücs. 1957.

IRODALOM

ban, 42
bevezet
at akarj
az utóbb
szellem
ett, még
magasr
y tegnaj
. Evégbő
történet
val, leg
Magya
Debrecen
s világ
sai közü
t, melyel
ején, eg

tendőben
felszínr
gyar ég
b művé
nemcsa
l kezébe
rakozna
ébredün
val a n

Az őskeresztyének világában élénken csendült meg a lelkekben ez az első missziói parancs. A katekumének hosszú boldog sora bizonyítja ezt. És a keresztyénség élő fája csak addig fejlődött és gyarapodott, amíg ez a szentséges elhívó és elkötelező krisztusi parancs ott égett az őrállók lelkiismeretének oltárán. A pogány római birodalom felett diadalmaskodó keresztyénségnek azonban más lett a gondja, sőt programmja, a bárányok legeltetése helyett. Hatalmi törekvések. Uralkodás az uralkodók felett. Kihamvadt a kegyes missziói lélek. Az élő fa példája helyett : a földgolyót vasabroncsokkal körülzorító hatalom lett az ideál. A szelíd krisztusi parancs mélyen feledésbe ment.

A reformációnak kellett jönnie, hogy az evangélium mustármagva újra csírázzon és gyökeret eresszen. Mindenik reformátorunk szíve a gyermekek felé fordul. Azonnal megszületnek az iskolai káték. Megszületik a legnagyobb : a *Heidelbergi Káté*, mely megadhatatlanul a gyermekek és ifjak pásztorálására is tekintettel volt.

De mindez még nem volt kifejezetten vasárnapi iskolai munka. El kellett jönni egy új prófétának. Nem pap vagy pedagógus volt az illető. Az Úr Lelke a nyomdaműhelyből ragadta ki azt a férfiút, Raikes Róbertet, aki megteremtette mai formájában a modern Vasárnapi Iskolát.

Feltámadott Urunk Jézus szavaiból vesszük a meghatározást : a Vasárnapi Iskola nem egyéb, mint gyermekpasztoráció. Ha ezt tudjuk, kész programm áll előttünk, mellyel éppen manapság, mindenáron

Elek Artur

Nagy Balogh János élete és művészete
(1874-1919)
Budapest, 1922. Amicus.
8-r, 68 l, 16 képes melléklettel és
13 szövegbe nyomott rajzzal.

Nagy Balogh János

I. 4. p. h.

2.50

(Nagy Balogh János)

szerk.

Bernáth Aurél

(† 1874 - 1919.

Magyar Műveszek

1948. 203 - 206. l.

(Kapcsolkal.)

Nagy Balogh János

erős

Bálint Aladár:

Elek Artur: Nagy Balogh János. Nyugat 1923. febr. 16.

Új szónok!

az Pelzsegzi!

NAGY-BALOGH *János* (1874—1919), proletár sorból származott festőművész és grafikus. Mint szobafestő kereste kenyerét. 1895. a fővárosi iparrajziskolában, 1898. az Iparművészeti Iskolán, 1899. Münchenben tanult. A kommün alatt fedezték fel. A Szépművészeti Múzeumra maradt hagyatékából 1922. rendeztek poszthumus kiállítást. Olajfestményei között virágcsendéletek és interiőrök mellett kimagaslik önarcképeinek egy remek sorozata, melyeknek plasztikai konstrukciós kísérletei a kubizmus szellemében fogantak. Rendkívüli drámai erő, bensőség, egyszerűség, tiszta formafelépítés jellemzik rajzait, amelyek majdnem kivétel nélkül a munkások életét ábrázolják. Elek Arthur, Petrovics Elek és Bálint Jenő együttes könyvet írtak róla (Bpest, 1922).

Lo-G.II.164 l

Hadjárat.

A schönbrunni kastély te
hában áll V. Ferdinand és hall
megjelent magyar küldöttséget.

alól: Die Deputation der U
am 9 September 18
fölül: Deputace Uhru u Sch
balra: La Deputazione Onga
jobbra: Magyarok küldöttsé

jelzése a jobb sarokban: K.V.
legalól középütt: No. 34.

Szines kny.,

Nagy Balog János

alakrajz

1897–98

Írnok

1930. 86. l.

150

elöreében balról széles patak folyik többszörös
g a hátárfelöl kanyarodó út vezet, hol a
ormas facsoport közelében, a kosárral is felmál-
" közelebb, kinek öltözete fehér vállkendő, sárgás-
rövid ujjakkal és piros szoknya. Mellette borral ke-
Fejéri kalap van, (vörös) kabátja rövid, nadrágja szűk s
szárú. Mögötte egy asszony látható fejéri kosárral,
el tart. Kissé látrább három tagú társaság
épterben a beszélgető két férfi közé egy legény
rot szamarat. Balra, a fák közül, romok
kegyetőn. Jobbra alól, a szikla szélén,
májú fa van, egy kövön: „Bodeman
1841."

61:76 cm.
Kosyatéka 1871. II. 24.

35

December 7., kedd.

A Minerva faárugyár újpesti üzemtelepének megtekintése. Gyülekezés délután 2 óráig az 55-ös villamos Marx-téri végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *a gyár kijelölt tisztviselője.*

December 8., szerda.

A Hold bemutatása az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban. Gyülekezés délután ½6 óráig a 9-es, 11-es és 63-as villamosok Petőfi-híd budai hídfőjénél levő megállónál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Kulin György* egyetemi csillagvizsgálóintézeti adjunktus.

December 10., péntek.

Az Egyetemi Ásványtani Intézet. (Kísérletek bemutatása.) Gyülekezés délután 5 óráig az Egyetem VIII., Múzeum-körút 4. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *az Intézet kijelölt tanára.*

December 11., szombat.

Magyarország legnagyobb műselyemgyára. Látogatás a Magyar Viscosa-gyár nyergesújfalusi telepén. Vonatkirándulás. Gyülekezés reggel 6 óráig a MÁV Buda-Császárfürdő állomásánál. A vonat 6·38 órakor indul. Visszaérkezés Budapestre ½9 óra tájban. Részvételi díj kedvezményesen 16 forint, mely összeg a jelentkezéskor, legkésőbb december 10-ig a Központban fizetendő. Ugyanakkor ebédelőjegyzést elfogad a Központ. (Az ebéd ára körülbelül 4—5 forint.)
Vezető: *dr Szeghalmi Elemér.*

December 12., vasárnap.

Az országgyűlés színhelye. A Parlament épülete és termei. Gyülekezés délelőtt 10 óráig a Parlament oroszlános főkapujánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1.50 forint.
Előadó: *Paál Ákos.*

Néprajzi Múzeum. Népi művészetek a demokratikus nevelés szolgálatában. Gyülekezés délelőtt 10 óráig a 42-es villamos Könyves Kálmán-körút és Üllői-út sarkán levő megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Varga László* miniszteriumi főigazgató.

Csáki-Maronyák József festőművész és Somogyi József szobrászművész kiállítása a Fővárosi Népművelési Központ Képzőművészeti Kiállításai helyiségében. Gyülekezés délelőtt 11 óráig a kiállító helyiségben. (VII., Rákóczi-út 30. sz. félem.) Részvételi díj nincs.
Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz.*

Porcellán- és üvegtárgyak kiállítása a Rózsa Miklós-szalónban. (V., Sztálin-tér 3.) Gyülekezés délelőtt 11 óráig a Szalón bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Supka Magdolna* múzeumi őr.

December 5-én, vasárnap este 8 órakor, a Zeneakadémia kamaratermében

Pro Arte Antiqua együttes (Praha) zeneestje

Régi kamarazene, régi hangszereken. Gótika, reneszansz, barokk, praeklasszika. Jegyek a Magyar Múzsánál kaphatók.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

1. A kirándulásokon a várakozási idő 10 perc. Zárt helyiségbe (műterem, gyár stb.) vezetett csoporthoz a későnjövők nem csatlakozhatnak, mert ezzel csak a vendéglátót és az előadót zavarják. 2. A tanulmányi kirándulások alkalmával esetleg történő balesetekért a Központ sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállal. 3. A Központ által kiküldött tisztviselő útmutatásaihoz mindenkor alkalmazkodni szíveskedjék. 4. Egy igazolvánnyal legfeljebb ketten vehetnek részt kedvezményesen a kiránduláson. 5. Rajtunk kívülálló okok miatt esetleg elmaradó tanulmányi kirándulásokért szíves elnézést kérünk.

December 3., péntek.

Községi Húsüzem (IX., Soroksár -út 58). Gyülekezés délután 1 óráig az üzem bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *az üzem kijelölt tisztviselője.*

December 5., vasárnap.

Középkori és reneszansz-kori szoboremlékek gipszmásolatai a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés délelőtt 9 óráig a múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Kampis Antal* egyetemi magántanár.

A legnagyobb budapesti madártenyészet. Gyülekezés délelőtt 10 óráig a VI., Szív-utca 64. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *Kovács Antal.*

Csáki-Maronyák József festőművész és Somogyi József szobrászművész kiállítása a Fővárosi Népművelési Központ Képzőművészeti Kiállításai helyiségében. Gyülekezés délelőtt 11 óráig a kiállító helyiségben. (VII., Rákócz -út 30. sz. félem.) Részvételi díj nincs.
Előadó: *Végvári Lajos.*

»Közösségi művészet felé«. 14 festő és szobrász freskó- és emlékműterv-kiállítása a Képzőművészek Szabad Szervezetének helyiségében. Gyülekezés délelőtt 11 óráig I., Andrássy-út 69. sz. előtt Részvételi díj nincs.
Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz* főiskolai tanár.

Nagy-Balogh János emlékkiállítása a Dési-Huber István Körben. Gyülekezés délelőtt 11 óráig IV., Semmelweis-u. 2. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Fehér Zsuzsa.*

A Tatai-tó geológiai kialakulása. Egésznapos geológiai turistakirándulás vonattal. Gyülekezés reggel 7 óráig a Keleti pályaudvar II. o. jegypénztárcsarnokában. A gyorsvonat 7·30-kor indul. Érkezés Tatára 9 óra tájban. Visszaindulás 16 órakor, érkezés Budapestre 18·10 órakor. Részvételi díj kedvezményesen (vonatköltséggel együtt) 20 forint, mely összeg a jelentkezéskor, legkésőbb december 2-ig a Központ hivatalában fizetendő.
Vezető: *dr Bogsch László* egyetemi magántanár.

Fővárosi Népművelési Központ.
Munkaterv 1948. dec.

MDK

Nagy Balogh János

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.l.

Nagy Balogh János

Mezőn.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 6. sz. 120. l.

Nagy Balogh János

~~fotó~~

arck

Revai XX. 682. l.

Nagy Balogh János MDK

Kispesti utca részlet

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

Nagy Balogh

Emlékre

Modern tárlat Patozán

Rétsi Nagy Vecsernyés 1970. feb.
22.

Nagy Bólyh János

A kiggyaltan fogalmazott tanulmányok példájaként említi a szerző.

Pogány Ö. G.: Vincze D. István munkásságáról; Múzeumi, 1970. 1. sz. 35. l.

Nagy Balogh János

Emlékezés a 7. oldalon

Nógrádi 1969 november 22

Nagy Balogh János

Szemelvények alomborunkból

Borsos Miklós válogatása – Kecskeméti

temető –

Nógrádsáp 1969 január 22

7 old.

Nagy Balogh János

Évben évre halt meg.

Gill a 7. oldalon

Nyírtava 1969 június 22.

Nagy Balogh János
festő

1874-1919. Sok műcsarnoki festő. Tőb-
bnyire kis méretű képeket festett.

A magyarországi műv. tört. I. 467.
Corvina 1971.

Nagy Balogh János

63. sz. „Lubikos", olaj, vászon, 29.5 x 33 cm. M. Nemzeti Galéria. Reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet típusai, Budapest, 1970.

Nagy Balogh János

a Tanácsköztársaság kitörésekor már halott volt; poppont szervezési figyelemmel pártfogta a munkásfiú" életének keserves tapasztalásait.

Gradi Nóra: A szocialista nevelőmunkás-szó története, Budapest, 1970.

861

Nagy Balogh János
festő"

vrtl: Németh Lajos: N. B. J.
Bp. 1960.

Magyar műv. tört. 8. kötet.
Képzőműv. kiad. 1971.

Németh Lajos

Nagy Balogh János
festő

Kutikos, Repr.

Magyar műv. tört. 8. 31.k.
Képzőmű v. kiad. 1971.

Nagy Balogh János festő

/1874–1919/

Proletárművész. Kismesterségi művészi. Kulikus-kévek.

Magyar művész. Szót. 33.
Képzőmű. Kiad. 1971

Nagy Balogh János

Kálha nékked c.

képe szerepel Völgyessy Ferenc gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi mügyüjtls útja. - Müvtört.Ért.1971.1.sz.23-3o.l.

25. l.

Nagy Balogh János

Fiatalkori önarckép (repró)

Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 2. l.

Nagy Babogh Fanny

Robusztus erejű önarcképe a Nagy István gyűjteményben van.

Dévényi János: Modern magyar festőművészek; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 5. l.

Nagy Balogh János

Rabinovsky írt róla.

Vendes Tibor: Rabinovsky M: Vitéznek szóltak hősök; Magyar Műhely, 1967.1.15. 62.p.

Nagy Balogh János

"Bizonyos, hogy Mednyánszky, Vaszary, Egry, Rudnay mély humanizmusa, Nagy Balogh szigorú ítéletalkotása ... élményszerűbben és sokrétűbben tükrözi ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxxxxx~~ a kortárs valóságot mint az ún. magyar avantgarde csoport tagjainak akkori művészete." említi Aradi Nórának az opponensi véleményekre adott válasza.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971.1.sz. 47-59. 1.

58. 1.

Nagy Balogh János festő

vrsl: Elek Artur: Nagy Balogh János és művészete / Bp. 1922 /

Németh Lajos: Nagy Balogh János / Bp. 1960 /

A magyarországi műv. tört. II. 481. Corvina 1971

MDK

Nagy Balogh János, festő

Sorra kerül a TV műsorában.

—: Ezzel a város peremén 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 9.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Németh Lajos Csontváryról szóló
nyilatkozatában megemlíti, hogy
előbb Nagy Balogh-ról írt könyvet.

Harangozó Márta: Sárga hold fény a
kékgyűrű utcában 2.

FSTI HIRLAP, Bp. 1971. március 20.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Az első periódus (1910-1919) egyik fő alakja a puritán-realista Nagy Balogh János.

Németh Lajos: Derkovits és a szocialista „művészet" kiállítás kétszer évszázad 35-36.

KRITIKA, BP. 1969. január VII/1.

MDK

Nagy Balogh János, festő

Komplikáció ötvenegyek c.

festménye : Repr.

(Németh Lajos cikkéhez : 35. l.)

— : „Derkovits és a szocialista művészet"

Műmelléklet : 1. old.

KRITIKA, BP. | 1969. január VII/1.

MDK

Nagy Balogh János, jeste

Németh Lajos könyvét ismertetve méltatja munkásságát a cikk.

Mikló Pál: A modern magyar képzőművészetről

20-25.

KRITIKA, BP. 1969. március VII/3.

Nagy Balogh János, festő M.D.K.
(1874-1913)

vaker proletár sorsban, elzüllésben élt, nem tartozott semmilyen csoporthoz, tanulmányai is hiányosak voltak. Szántóan önarcképet festett, szegény munkás emberek életét a nyomorúságos környezetét. A londoni kiállításon 3 olajképe szerepelt melyek közül a katalógus a „Kubizmus" c-t közli (27.5 x 33 cm).

Twentieth Century Hungarian Art
Paintings, sculpture and graphic works
Ints. István Szabó
The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

8.o.

Nagy Baloch János festő

M.D.K.

az idősebb mennedér tag-
jai körül állt közel Medgyessyhez

László Gyula: Medgyessy Ferenc, /1881-1958/

Bp. 1968. Corvina, 28. old.

Nagy Baloph János, Pest

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik

életét, művét.

—: A hét végi kulturális programokról 11.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 18.

4

Nagy Balogh [János]. festő

M.D.K.

„... bajai proletár, bőrében érezte a kizsákmányolás terhét és a kisodort-lelkiismeretet...”

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető

37. old.

Nagy Balogh János (1874–1919)

Tollfoszlás. o. karton, 35×26 cm.
(j.l.: N.B.).
M.N.6. ltsz.: 5766.

Merőjandalás a lépőművészetben.
A Kat. bev. Matolcsi János.
Bp. 1959

23.

MDK

Nagy Balogh János

neve emlitve

Berényi Ferenc - Nagy Sándor kiáll.
Ernst Muz. 1967.

M.D.K

Nagy-Balogh János
festő

Műve díszítő az I. gerendházi-
nikiat.

Novák Károly: Kovácsok és kőfaragómesterek
munkáját, 1968. aug. - 12 lap

N.D.M

Hogy - Boldogít János
Jézus

Mikor szóval az Szentlélek
Szólott

Szerencsés az az szolgálatja
Hogy szolgálhatja az szent
Szent Istent, szent, szent - szent szent

Nagy Balogh János, festő

MDK

A kulihuzok, a Mezei munkások mutatják festésüket arejét. (Szétszórva kiállítás.)

Gelmacher Anna: Derkovits és a szv. művészet

8.

Népszabadság Bp. 1968. no. 12.

MDK

Nagy Balogh János

Kiállitási hir

Magyar Hirlap 1968 szept.16.

Nagy-Balogh János

The Hungarian Quarterly, Vol. I. No 1 1936

(François Gachot)

Negativ

Petrás: 58-65. Kerényiné

58. Nagy Balogh János: Önarckép
59. " " " Önarckép
6o. " " " Önarckép
61. " " " Édesanyja./Varró nő/
62. " " " Csendélet
63. " " " Kubikusok
64. " " " Kubikusok
65. " " " Interieur.

MDK

Nagy Balogh János

Kubikosok, repr.

Szépm.Muz. uj magy. képtárának kat. Bp. 1928.

Nagy Balogh János festő

M.D.K

Csirmaduia Loltán Nagy Balogh művészetének követője.

Soós Klára: Kiállítás a Hangácsky-teremben
Művészet, 1963. december - 4½ lap

MDK

Nagy Balogh János

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Ugy Balogh János festő M.D.K.

/ 1874-1919/

Önarckép . repr.

Csendélet. repr.

Nyomorgások közepette, mint szobafestő tengette életét.

Genthon István : Ugyar művészet a századforduló idején. Bp. 1962. 24. 25. 26. 28.1.

Gerthen István: Magyar művészet a századforduló és e-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

VÖRÖS CSILLAG
1964 MÁJ 13.

Nagy Balogh János a televízióban

Kilencven évvel ezelőtt született első nagy proletárfestőnk, Nagy Balogh János, Kispest szülötte. Proletár volt a szó minden értelmében, származására nézve is, képeinek témáját tekintve is. Súlyos nélkülözések közepette tanult, szobafestőként kereste kenyerét. Kispesti otthonának szegényes berendezési tárgyait használta fel csendéleteihez, mert még modellre sem volt pénze. Saját magáról és édesanyjáról, a gondokban megőszült, megöregedett munkásasszonyról festett erőteljes karakterportrékat. A környékükön dolgozó kubikosok munkáját kis méretük ellenére is monumentális hatású kompozíciókban örökítette meg. Haláláig teljes ismeretlenségben dolgozott, csupán élete utolsó napjaiban jutott számára elismerés a Tanácsköztársaság részéről.

A televíziós műsor keretében Nagy Balogh János munkálkodásának színhelyére, Kispestre látogatott el a kamera, ahol egyszerű, művészetszerető emberek szerveztek társaságot emléke ápolására. Néhány év óta festőcsoport is működik itt, akik a Mester festőhagyományait igyekeznek továbbfejleszteni.

A televízió nézői megismerhették Nagy Balogh János képeit. Ugyanakkor az ő nevét viselő festőcsoport tagjai emlékeztek a Mesterre és vallottak a belőle merített ösztönzésekről. A beszélgetést Szij Béla műtörténész vezette.

lítási lehetőség: a vízi út mellett fekszik. Közel esik a nagy kelet-európai gabonatermő területekhez, nem szólva a magyarországi profit lehetőségeiről. Nyilvánvalóan jelentős szerepe van annak a ténynek is, hogy Magyarországon képzett ipari munkásgárda, olcsó, nagy tömegű munkaerő elsősorban Budapesten volt.

Az üzem — mivel a belvárosban a századfordulón már nem lehetett gyárat építeni — a város közelében keres helyet magának. *A választás Kispestre esik, mert itt közvetlenül a vasútvonal mellé épülhet a gyár.*

A későbbiekben *Clayton—Shuttleworth* telepeit

daság és a működő üzemek szempontjából.)

Koreai Népi Demokratikus Köztársaság: Bugák a fogaskerekekhez.

Vidék:

Salgótarján: Hidegen húzott rúdidom.

Borsodnádas: Melegen hengerelt finom lemez.

Ózdi Kohászati Művek: Melegen hengerelt idomacélok.

Lenin Kohászati Művek (Miskolc): Ötvözött és ötvözetlen bugák, nagyméretű köracél.

Dunai Vasmű: Durva-, köz-

MDK

Balogh János, Nagy

l.: Nagy Balogh János

Ország-Világ, Bp. 1960. 47. sz. 15. l.

Nagy Balogh János, festő MDK

Magános alkotó a kisparti kulitkusokat festő Nagy Balogh János.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galéria-album 8.

NÉPSZABADSÁG, 1963. júl. 31.

١٣٥

MDK

Nagy Balogh János

Kispesti utca részlet

Lejtős ut

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat. 16.l.

MDK

Nagy Balogh János

Édesanyám

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat. 16.l.

Nagy Balogh János

40 éve festett, 45 évet élt.
Emlékkiállítása nyílt a
Nemzeti Galériában.
Kispesten élt, özvegy, mostohá
anyjával nehéz körülmények közt.
Fél évig Münchenben tanult.
Csendéleteket, interieur-ök, tájakat festett.

Vigilia, 1959, Ulx. 374old.

Nagy Balogh János

90 éves, műtétjénél ünnepelő és a TV emlékműsorát rendezi

Nagyszalonta, 1964 ápr. 26, Földes

Nagy Balogh János festő

M.D.K.

Méltatás.

Román György: Elek Artúr

Élet és Irodalom, 1964. április 25 - 9 lap

Nagy Balogh János

Táj.

tusrajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 5. sz. 111. l.

Nagy Balogh János

A művész anyja.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 6. sz. 70. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

NÉPSZAVA

1964 MÁJ 15

S TELEVÍZIÓMŰSORA

A TELEVÍZIÓ előtt

Már megszoktuk, hogy ünnep után mindig böjtös műsort látunk. A televízió úgylátszik belefáradt a május elsejei produkciókba és több napon át konzerv-műsorokkal traktálta nézőit. Megismételték a tavaly augusztusi történelmi kabarét, képfelvételről közvetítették a Magyar Jégrevü és az Irodalmi Színpad műsorának egy részét, két közepes színvonalú játékfilmet és sok kisfilmet mutattak be. Egyetlen nagyobb saját produkciót láttunk a héten, a *Magándetektív* című tv-játékot, de, sajnos, ebben sem telt örömünk.

John Mortimer tv-játéka érdektelen, rosszul szerkesztett, lélektanilag is megalapozatlan — nem értjük, miért esett rá a televízió választása. Szerzője talán vígjátéknak szánta, de ahhoz nem elég mulatságos, inkább afféle példabeszéd a szerelem vakságáról. Hőse, az ügyefogyott magándetektív, pincér álruhában igyekszik kompromittáló adatokat szerezni egy fiatalasszonyról, a válni akaró férj megbízásából. Jobb híján maga kezd udvarolni a fedhetetlen életű asszonynak és hamis jelentést küld róla. Hihető-e, hogy a fiatalasszony annyira beleszeret a cseppet sem vonzó, jellemtelen fickóba, hogy amikor minden kiderül, kész elismerni a hamis vádakat, csakhogy hozzámehessen feleségül? De nemcsak a meghökkentő hepiend ellen van kifogásunk, az egész darab erőltetett, sótlan, szellemtelen. *Szőnyi Sándor* rendező az első részben sűrű képváltásokkal igyekezett a tempót pergővé tenni, de a játék ettől inkább szaggatottá, töredezetté vált. Nagyon helyes, hogy a televízió a vidéki színészeket is foglalkoztatja — ezúttal a Pécsi Nemzeti Színház művészei birkóztak a rossz szerepekkel — de jó darabokban adjanak játéklehetőséget, fórumot. Kellemetlen akusztikai hibák zavarták az előadást, különösen az első részben, a képfelvétel minősége is erősen kifogásolható.

A televíziónak nagyon fontos szerepe van a képzőművészeti ismeretterjesztésben, a látáskultúra fejlesztésében. Az elmúlt héten azonban kissé túltengtek a képzőművészeti adások, valószínűleg nem műsorszerkesztési szándékból, inkább véletlenül. A Pallas a múzeumi restaurátorok munkájával foglalkozott, láttunk egy emlékműsort *Nagy Balogh János* proletárfestőről, egy angol kisfilmet *Goya* életéről, tárlatvezetést a Tretyakov-képtárból és közvetítették a rajzolimpia elődöntőjét. Mindez különkülön érdekes, de öt adásnap alatt »ömlesztve«, egy kicsit sok volt. Inkább rendszeresebbé kell tenni a képzőművészeti adásokat.

Vajk Vera

PÉNTEK | SZOMBAT | VASÁRNAP

Nagygyűlés Asszuánban

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezután a jelenlevők lelkes tapsa közepette *Hruscsov* emelkedett szólásra.

Hruscsov:

Asszuán hatalmas erkölcsi és politikai győzelem is az imperializmus és a kolonializmus felett

Örömmel állapította meg, hogy a Szovjetunió és az EAK baráti kapcsolatai évről évre egyre szilárdabbá válnak. A »nyolcadik világcsoda«, Afrika leghatalmasabb nagygátjának felépítésével az EAK népe hiánytalanul élvezheti majd a Nílus bőkezű ajándékait.

Asszuán jelentősége azonban nemcsak a gazdasági eredményekben van — jelentette ki ezután Hruscsov. — *Ma hatalmas erkölcsi és politikai győzelmet is ünneplünk, az imperializmus és a kolonializmus erői felett aratott győzelem ünnepét.*

Hruscsov ezután bejelentette, hogy *a Szovjetunió Legfelső Tanácsának után*, a nemzetközi monopóliumok az egyenlőtlen csere következtében újabb 14—16 milliárd dollárt vágnak zsebre évente.

A fiatal államoknak a szocialista országokkal fenntartott gazdasági kapcsolatai egészen más jellegűek — folytatta Hruscsov. — *A szocialista országok segítsége az egyenlőség, a baráti támogatás elvén alapul.* Továbbra is segíteni fogjuk a fiatal fejlődő államokat nemzetgazdaságuk alapjainak megteremtésében, mert ez az alapja gazdasági és politikai függetlenségüknek.

Hruscsov ezután Afrika felszabadulásáról beszélt. Elmondta, hogy mint harminc független állam látható. Hruscsov üdvözölte ezeknek az országoknak a népeit és örömmel szólt arról, hogy a Nílus ősi partjain ma már a forrásoktól a deltáig mindenütt felszabadult népek élnek. *Meggyőződését fejezte ki, hogy — miképpen a kis patakok egyetlen nagy folyóvá egyesülnek — ugyanígy egyetlen hatalmas áradattá válik az antikolonialista, antiimperialista egységmozgalom. Meggyőződésünk* — jelentette ki —, *hogy senki sem bonthatja meg ezt az egységet.*

Az afrikai államok az Addisz Abeba-i értekezleten egyik legfontosabb politikai elvükként meghirdették Afrika egységének elvét az imperializmus, a régi és az új gyarmatosítás elleni harcban. *A Szovjetunió kormánya és népei teljes egészében támogatják az Addisz Abeba-i határozatot* — fejezte be beszédét *Hruscsov.*

Hruscsov beszéde után *Szalal* jemeni köztársasági

Nagy Balogh János
rajza a fedőlapon
Csillag 1948. febr.
II. évf. 3. sz.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
(V, KOSSUTH LAJOS TÉR 12)

MEGHÍVJA ÖNT

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 40. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL RENDEZETT

NAGY BALOGH JÁNOS

EMLÉKKIÁLLÍTÁS

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

F. ÉVI MÁRCIUS HÓ 19-ÉN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

Fk. Záhonyné 1624 m Fővárosi Nyomdaip. V. 1. sz. telepe. Fv. Draschits R.

"agy Balogh János festő M.D.K.

"születésének :0., halálnak 45. évfordulója

Magyar Nemzet 1964. nov ber 14. 4.l.

Nagy Balogh János, festő

A Nemzeti Galériában TIT előadáson ismertetik művészetét.

— : A hét végi kulturális programokról

NÉPSZABADSÁG, 1964. nov. 14.

10

Nagy Balogh János festő

M.D.K

Méltatás

Szaulisch Lenke: Harminciot éves a szentendrei művésztelep
Művészet, 1963. Október - 17 lap.

Nagy Balogh János
festő

M.D.K.

Művészet értékelte és ismerője
volt Jánossy Ferencnek.

Bakó Miklós: Jánossy Ferenc
Művészet, 1965. június - 19 lap

MDK.

Nagy Balogh János

Müveit a pécsi kpétár számára beszerzik

Jelenkor 1965 ápr.378 lap.

Nagy Balogh János festő MDk

A Nemzeti Galériában tárlatvezetésen ismertetik munkáinak.

— : A hét végi kulturális programból

10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 6.

08

Nagy Balogh János

A miskolci Kossuth szálló emeleti kiállitási helyiségében a Szépmüvészeti Muzeum, Fővárosi Képtár és néhány magángyüjtő anyagából rendezett kiállitáson müve szerepelt.

Északmagyarország 1948.aug.12. 2.l.

. . . . . .

Nagy Balogh János

Müve kiállitva Miskolcon 1950. a MOK által 45 képből rendezett kiállitáson.

Megnyilt a Magyar Festőmüvészek Mesterei kiállitás a Muzeumban.

Északmagyarország 1950. aug. 20

Nagy Balogh János MDK

Önarckép, o.lp.37x21.5 cm.

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyüjt.kiáll.

Nagy Balogh János MDK

Önarckép, repr.

Veszprém 1965 Tompa Klámán Képzőm.Gyűjt.kiáll.

NAGY BALOGH JÁNOS

és Nagy István-hoz viszonyitva Tornyai Jánosnak sikerült a legjobb megélhetést biztositania a maga számára.

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy Istv.-Tornyai Bp.1965.29 l. 18 képmell. Az én muzeumom lo.

Nagy Balogh János

1922 gyüjteményes kiállitása.
1923. Alkotás Müvészházban önarcképkiállitáson müvei.
Kezdetben Valőrösen fest, majd a kubusok válnak fontissá számára.
Nem adta el egyetlen képét sem, muzeumra hagyta.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
173-174.l.

NAGY BALOGH JANOS/1874-1919/

Kubikusok 1910-es évek első fele, olaj, vászon-lemezpapir, 36x50 cm. Magyar Nemzeti Gal./repr./

Kubikusok 1910-es évek eleje, akvarell, papir, 21,9x29,7 cm. Magyar Nemzeti Galéria/repr./

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai Bp. 1965. 29 l. 13 képmell. Az én múzeumim 10.

NAGY BALOGH JÁNOS/1874-1919"

Önarckép 191o-es évek közepe,olaj,vászon-lemezpapir
41 x 3o cm. Magyar Nmezeti Galéria /repr./

A müvész anyja 191o-es évek közepe,olaj,vászon,
6ox44 cm. Magyar Nmezeti Galéria/repr./

Pap Gábor:Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai
Bp.1965.29 l. 18 képmell. Az én múzeumun lo.

Nagy Balogh János

a kiállításokon nem vett részt, szobafestő mesterségét folytatva remete életet élt; munkáit a Szépművészeti Múzeumra hagyta.

Lyka Károly: Vándorlásaim a műcsepet körül, Budapest, 1970. 363 l

303 l

Nagy Balogh János

Témái a legszűkebb környezetből kerültek ki; portrék onnan és önmagáról, csendéletek, interieurök, kabinetek. Finom, lírai szinvilága magyar egyéni, szép pikturájára.

Lyka Károly: Népdalszavaink a művészet körül, Budapest, 1930. 363 l.

342 l

Nagy Balogh János

(1874-1919) festő. Sok végzett bizonyos festészeti formanyelvet inkább autodidaktonak lehetne. Szobafestő volt és kereste kenyerét.

Lyka Károly: Népdalaink a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

342 l.

Nagy Balogh János

„Öregember", olaj, vászon, 51 x 85 cm.
M. Nemzeti Galéria; 185. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Népművészet a múzeumban
Kőpál, Budapest, 1970.

Nagy Balogh János

Elek Artúr írt róla kritikát

– neve említve –

Magyar Nemzet 1970 március 22

13. old

Nagy Balogh János

Kubikos-ciklusának egy darabját őrzi.

Dévényi I.: Gyűjteményem; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 62.l.

Nagy-Bologh J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1899.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Nagy Balogh János

Stettner Béla az ösztönös hasonulóhatós realizmus talajáról indult el a stilizálás felé.

B. Szabó M.: Stettner Béla művészete; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 32. l.

Nagy Balogh János festő.

A művész anyja. o. v. 49,5 x 37,5 cm. Budapest MNG. Repr.

Csendélet. o. v. 47 x 66 cm. Budapest MNG. Repr.

A magyarországi mű. lőrt. ~~[illegible]~~ II. Kép. n. 707, 708 Corvina 1970

Nagy Balogh János

„Komyhai csendélet", olaj, l. papír, 16 x 22 cm.; M. Nemzeti Galéria.; 184. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1870.

Nagy Balogh János

festménye szerepel a Pápai
Helytörténeti Múzeum kiállításán

Magyar Nemzet
1969 augusztus 2.
4. old

NAGY BALOGH JANOS/1874-1919/

Müterem 1913-15 között, olaj, vászon, 32 x 37 cm.
Kiscelli Muzeum, /repr./

Csendélet 1913-15 között, olaj, papir, 23,5x32 cm.
Magyar Nemzeti Galérai /repr./

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai
Bp. 1965. 29 l. 18 képmell. Az én muzeumban lo.

NAGY BÁLOGH JÁNOS/1874-1919/ 6.

Töretlen hit éltette az embertelen nélkülözések közepette is,s bár magára maradva a legnagyobb nyomorban halt meg,boldog utdattal halt meg,mert életmüve a legjelesebbek közé bejutotta.1919ben halt meg.

Pap Gabor:Nagy Balogh-Nagy Istvan-Tornyai Bp.1965.29 l. 18 képmell. Az én muzeumom 1o.

Nem véletlen,hogy teljes visszavonultsága ellenére is még életében olyan méltatokra talált,mint Füst Milán,Kosztolányi,s az egyetlen hivatalos elismerést a Tanácsköztársaság kormányzata részéről kapta.Azelső világháboruban sulyos sebet kapott,jobb karja teljesen megbénult.Ekkor sem vesztette el hitét balkézzel kezdte a rajzolást.

Pap Gábor:Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai Bp.1965.29 l. 18 képmell. az én muzeumom lo.

NAGY BALOGH JÁNOS/1874-1919/ 4.

Témakörét a lehető legszükebbre vonta:érett korszkában mindössze négy-öt témát variált.Önarcképek, anyjáról fetett portrék,cseldéletek,szobabelsőket ábrázoló festmények-rajzok és a szabadban készült kubikusképek alkotják ekkori munkásságának zömét. Ezen a sz ük körön belül azonban oly mélyre ásott, mint kevés kortársa.

Pap Gábor:Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai Bp.1965.29 l. 18 képmell. Az én muzeumom 1c.

Keservesen összekuporgatott kevéske pénzével 25 éves korában kelt utra,hogy itthon megkezdett festészeti tanulmányait külföldi főiskoolán,München- - ben folytassa.De a szörnyü nélkülözések egy éven belül hazakergették.Ezek után csak önerejéből képezhette tovább magát.Számot kellett vetnie képességeivel és sanyaru körülményeivel,s ő ritka önismerettel meg tudta találni azt az utat,amelynek végigjárása erejéből tellett.Lemondott a nagyszabásu történelmi vagy életképi jelenetek festéséről. munkássága kezdetén megpróbálkozott vwlük-s az 1900 as évek közepétől-végétől már tudatosan csaka külvárosi proletárotthonokat és környéket feti le.

Pap Gábor:Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai Bp.1965.29 l. 18 képmell. Az én muzeumom lo.

NAGY BALOGH JÁNOS/1874-1919/ 2.

Mint a társadalom legalsó rétegének fia nem élhetett gondtalanul müvészetének, nehéz testi munkával kellett megkeresnie mindennapi kenyerét. A szobafestés és mázolás volt tulajdonképpeni, életének nagyobb felét betöltő foglalkozása, a festőművészet csupán kedvtelésként üzte.

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai Bp. 1965. 29 l. 18 képmell. Az én muzeumom lo.

NAGY BALOGH JÁNOS/1874-1919/ 1.

Nagy Balogh János Kispesten született részeges, házmester és becsületesen dolgozó mosómő gyermekeként. A nyomasztó szegénység, amelyet szinte a napvilággal együtt látott meg, élete végéig fő élményei maradt. Ez határozta meg életpályája külső történeéseit és müvészetének belső fejlődését is.

Pap Gábor: Nagy Balogh István - Tornyai
Bp. 1965. 29. l. 18 képmellékl. Az én muzeumom 10.

MDK

Nagy Balogh János

Csendélet bögrével, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

Egy József és Nemes Lampérth 1905-1910 közötti felelősségre ... bizonyítja az 1890-ben kerdődő hét évtizedes nagy perióduson belüli alperiódus létezését.

Németh Lajos hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról. Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 1. sz. 21. old.

M.DK

Nagy Balogh festő

Méltatás.

Szőgh Rezső: Szurcsik Jánosról

Művészet, 1967. október - 18 lap.

Nagy Balogh János festő

M.D.V

Fülöp Milán magasra értékelte Nagy Balogh művészetét, 1919-ben „Egy művész halálára" című írása előtt napvilágot Nagy-Baloghról.

Dévényi Iván: Fülöp Milán és a képzőművészet. Művészet, 1967. október – 20 lap.

M.N.K.

Nagy Balogh János festő

Művel gyarapodott a Galéria állománya

önarckép

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

MDK

Nagy Balogh János

Konyhacsendélet, o.

Virágok tálban, o.

Intérieur, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Nagy Balogh

A Népmüvelési Központ a XIX. és a XX. század nagy mestereinek önarcképeiből rendezett kiállitást. A "nem mindennapi értékü" tárlat anyagáról a lap "Kiállitás" cimmel ir a "Szinház Szeme Füle" c. rovatban.

Szinház,Bp. 1948. febr. 4-lo. IV. évf. 6. sz.

M.D.K.

Nagy Balogh János festő

Keltetés.

Thaulisch Renée: Szabó Lothár
Művészet, 1963. szeptember - 34 kép

Nagy Bálogh János

A parasztság szenvedéseinek ábrázolója.

Valyi Gábor: „A Modern Magyar Festészet"
(Könyvszemle)

THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 1. 1961

168 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Balogh János

PEST MEGYEI HIRLAP

NDR 19

írlap

Kiállítás — Érden

Felszabadulásunk huszadik évfordulója alkalmából képzőművészeti kiállítást rendez az érdi *Nagy Balogh János képzőművészeti kör.* A kiállítás ünnepélyes megnyitására *április 4-én,* vasárnap délután három órakor kerül sor. A kiállítást április 19-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

PEST MEGYEI

Értékes felajánlás

Megszűnik a 130

Szinte hihetetlen, hogy mi mindenből lehet pénzt spórolni. Pompás példáját szolgáltatták ennek a Nagykőrösi

RONÓMUS

Nagy Balogh János festő M.D.K.

Terv szerint a Nemzeti Galéria épüle tére kerülne szobra

Gárdonyi Jenő: 450 milló a budavári palota képzőművészeti alkotásaira

magyar Nemzet 1964. május 10. 13.l.

szövarch 20.- 208.lap

Nagy Balogh János.

Emlékkiállitást rendezett müveiből a Szabad Szervezet 1946-ban.

szövarch 20.- 214.la

Nagy Balogh János.

Hagyatéki kiállitását rendezte a Helikon 1922-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.114-3

Nagy Balogh János

Bálint Endre kikérdezése

kikérdező:Lakatos József,1955 szept 12.

MDK

Nagy -Balogh János, festöm.

Dülö-ut. Olf. -

Árv. Csarh.1937.okt.83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 31.l.

szövarch 20.-221.lap

Nagy Balogh János.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat,

M.D.K.

Nagy Balogh János

Rabinovszky Máriusz: "Uj magyar rajzmüvészet" cimmel ir a müvészek rajzairól , ezek között szerepel a müvész rajza is.
Repr.

Szinház, Bp. 1946. márc. 1-8. II. évf.
8. sz. 19. lap

MDK

Nagy Balogh János

Önarckép, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Kiáa. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Konyha, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Nagy Balogh János

Füst Milán véleménye NBJ-ről

Elek Artúr - Fülep Lajos - Füst Milán levelezése. - Kortárs, 1987, 10. sz. 93-120. l.

941.

MDK

Nagy Balogh János

repr.:

Interieur

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Munkások, tus

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Kubikosok, akv.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nagy Balogh János

Kubikosok, szén

MNG. Magyar forradalmi művészet. MUcs. 1967.

MDK

Nagy Balogh János

Mezei munka, tus

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

nevét a magányos utakon járó s korunk művészi és társadalmi problémáinak megoldásáért és kifejlődéséért küzdő művészek közöl említi a szerző.

B.Szij: Róbert Berény

Acta Historiae Artium, Bp.1966.Tom.XII.fasc.1-2.

170. old.

MDK.

Nagy Balogh János

Képeix a Völgyessy gyüjteményben

Tiszatáj 1966 febr.168.lap.

M.D.K.

Nagy Balogh János, festő

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint akinek autodidakta művészi egyénisége éppen nem lenne besorolni a Nagybánya csoport -, vagy a Nagy Alföld festői köré, mint Mednyánszky Lászlót.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 135. old.

Nagy Balogh János.

A régi Műcsarnok termeiben a Szépművészeti Múzeum új magyar képtárát megnyitják, melynek második termében műveit látjuk.

Nemzeti Újság, 1928. Okt. 30.

Nagy Balogh János.

A régi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Múzeum új kiállításában néhány képe szerepel.

Ujvidék, 1924. Okt. 20.

Nagy Balogh János.

A Szépművészeti Múzeum új magyar képtárában művei szerepelnek.

Pesti Hírlap, 1928. Okt. 30.

Nagy Balogh-kol-
legium

ha Ell lärd

Benjamin László:
Legfeljebb Ellő...
Forum 1948. 2:7.

Liverpool h. n. IV. 47

MDK

Nagy Balogh János

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

M.D.K.

Nagy Balogh János,festőművész/1874-1919/

A kritikai realista hang jelentkezik képein.97.o.
Kép.333.o.

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek;Corvina,Budapest,1966

Nagy Balogh János

A Móra Ferenc Múzeum meghívja Önt,

a Magyar Nemzeti Galéria által rendezett

Nagy Balogh János (1874–1919) FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1959. szeptember 13-án, vasárnap 12 órakor a Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában

Megnyitó beszédet mond: NÉMETH LAJOS a művészettudományok kandidátusa

Meghívó

F. k.: Dr. Bálint Alajos

Szegedi Ny. 59-3684

Nagy-Balogh János

festő, szül. 1874 VIII. 2 Budapesten, megh. 1919 XI. 18 u. o. Szobafestőnek tanult, majd Münchenben vagyok festőnek tanult. Kispesten élt s főleg a munkás életből festett jelenetek egyszerűsítő törekvésével és rajzbeállításával. ~~Egyik~~ Művészi hagyatéka a budapesti képzőm. Ismeretlen szám.

Művészeti lexikon 531 l.

Nagy Balogh János

rajza repor.

Munka. 1928. nov.

69. f.

Nagy Balogh János

Csáthordók, szeirap

Rep.

Nagyjmagy 85. tábla

Elek Arthur: Nagy Balogh János élete és munkássága.

8°, 28K, 68L, Budapest, 1922.

Nagy Balogh János

Nagy Balogh János

A pénz kalyában minden van

Helenkor, 1965, 4 n., 378 old.

Nagy Balog János festő M.D.K.

A tanácsköztársaság előző háttérbe szeritásuk
után elégtételt igyekeztt szerezni neki

Pogány Ö. Gábor: Derkovits Gyula Bp. 1961. 6.l.

Nagy Balogh János, fertő.

MDh

Szerepel a turléton.

– ma: Műgyűjtők kezei a Nemzeti Galériában
2.

ESTI HIRLAP, 1963. jún. 29.

Nagy Balogh János

Nyugat, 1922. ápr. 16.

NAGY BALOG JÁNOS

Minden művész pályájának kezdete homályba vész. Titkos és felderíthetetlen erők és törvények határozzák meg a születést, a hivatottságot, azt, hogy valaki ecsetet, vésőt, írótollat ragad a kezébe. Az átöröklés különböző elméletei a valóságnak csupán külső képét adják, a foghatóságot, tényeket, de az okok gyökerét, mely a teremtés hozzáférhetetlen mélységébe vezet, nem tudja megragadni emberi kéz. Nagy Balog János apja napszámos-féle ember volt, anyja szintén, micsoda energiák lökték őt fel oda, hol a fizikai lét alapépítménye felett a művészi teremtés vágya, — le nem fojtható akarása ékeskedik? Az indulás után következő folyamatot már követni tudjuk és tisztán látjuk azt is, hogy az ő életkörülményeinek mért kellett szükségképpen olyan művészetet magából kitermelnie, mint amelynek eredményeit egy kiállítás keretében egymásmellé sorakoztatva szemügyre vehetjük.

Nagy Balog János nagy, majdnem szégyenletes szegénységben élt és az ő határtalan optimizmusa, bizakodása, megelégedettsége kellett hozzá, hogy össze ne roppanjon az ambiciók és a lehetőségek konfliktusában. Nagy belső nyugalom töltötte el őt és e nyugalom képeiben is továbbrezeg, szétterebélyesedik.

Nagy Balog János úgyszólván teljesen ismeretlenül élt és alkotott. Nagyon kevesen ismerték őt, elismerésben meg éppenséggel

[illegible] Fanatikus hittel bízott

[illegible] Mehány oldal olvasása

séget vitt bele festészetébe. Külső tekintetre vajmi kevés volt az, ami munkára serkentette. Ebből a kevésből építette fel birodalmát, mely belső szépségek tekintetében nagyon is gazdag és nagy változatú. Önmagát, a fejét festette sok-sok arcképben. Rembrandt nézte ily makacs állhatatossággal önmagát, hogy az arc redőiről, a hús kipárnázottságáról, az idő boronafogainak formákat, színeket változtató munkájából kilesse, leolvassa sorsa fordulását. A fej formái engedelmes objektumokká váltak fürkésző tekintete alatt, velük mérte le kapcsolatát a mindenséggel, velük mutatta meg magát, elkülönült belső világának kiterjedését.

Ami ezenkívül esik, amit a körülötte levő dolgokból magába fogadott, az a szegénység nyomorúságos kelléktára. Kopár falak, festetlen bútorok, parasztcserepek, bádogserpenyőben néhány szál virág.

Képei bizony szomorú képek. Teltszínű, ragyogó szövetek, selymek, nemes fémek, drága porcellánok nem kisérték őt teremtő útjában. Sűrű kemény, sugártalan levegő ülte meg a dísztelen falakat. Ha távolabbra tekintett és kiment a mezőre, a vegetáció pazar színeinek, buja teljességének kábulata helyett állati erőfeszítéssel dolgozó földmunkások testisége kapta meg őt, azokat sorakoztatta fel Millet parasztjaira emlékeztető biblikus egyszerűséggel.

Pedig mélyen elrejtőzve benne is ott szunnyadt a karcsú formák, hajszálfinom vonalak ritmusának szeretete. Néhány rajzában japános finomsággal foglalta össze az emberek, állatok körvonalait. Előkelő és majdnem kalligrafikus kisérletek ezek, olyanok mint a messziről hangzó muzsika, mely csak ritkán, csak pillanatokra szűrődik át az élet durva zaján, erőszakos zakatolásán.

Nagy Balog János életében sem versengett másokkal, halála után is versengés, mások félreterelése nélkül emelkedett magasba: Muzeumba került műveinek túlnyomó többsége, az örök lét tornácából tekint ki a kívül állók küzködésére, nyugtalan törtetésére.

Azt se lehet mondani, hogy életében elnyomták. Ő maga kitért az útból, félreállt, hiányzott belőlt az érvényesülés vágya és tehetsége.

BÁLINT ALADÁR

mintha széttágulnának, egy nyújtózással mintha lehántanák magukról a láthatatlan kötelékeket és felfokozódva, jelentőségükben megsokszorozódva nagy és messzire terjedő térségek felé folytatnák határokkal nem korlátozott, mindenfelé szétsugárzó vágyakozásukat.

BÁLINT ALADÁR

A FÁJDALOM KÖNYVE

Várnai Zseni énekei az anyaságról, a fájdalomról, a hitvesi szeretetről, az élettel való viaskodásról és végül a halálról.

Ez a válogatott, régi és új versekből összeállított gyűjtemény a maga teljességében, hiány nélkül mutatja a költőt, még ha az úgynevezett «forradalmi» költemények ki is maradtak belőle. ⟨Várnai Zseni könyve karácsony előtt, a cenzura idején került ki a nyomdából.⟩ Hiánytalanul, mert töretlen egészében tükrözi a döntő erejű motivumot, amely Várnai Zseni költői világszemléletét determinálja. Ez az alapmotivum: az anyaság benső erkölcsi átélése.

A fájdalom könyvének első ciklusa Az anyaság fohászai cím alá sorakozik. Ez a közös cím azonban átnő a cikluson s az egész kötetet — lényegében — magába zárja, összefoglalja, szinte egyetlen eredőre hozza. Várnai Zseninek minden verse az anyaság érzelmi és gondolati köréből sarjad ki; a hitves szerelme, az élet nyomasztó súlya, a halál misztériuma vagy a szenvedő milliók sorsa, mind ennek a körnek határain belül kapcsolódik érdeklődésébe. Ennek az érdeklődésnek pedig külső és belső formája: az egyszerű, közvetlen, mélyről buggyanó líra. Daloló költő, a nyár termő bőségének, a fogantatásnak és a gyümölcsöző szeptember fájó melancholiájának énekese.

Az anyaság testet öltött szimboluma a gyermek, aki szülője húsából, véréből, életéből szakadt ki önállóságra és — itt az ellentét csak látszólagos — örök önállótlanságra. Az anya szemében a gyermek mindig gyermek marad, akkor is, ha fönn kering már a felhők között.

Eltéphetetlen, titokzatos szálak feszülnek — sejtelmek, aggódások, gyöngéd becézések láthatatlan táviró huzalai, — anya és gyermeke között s az anyák ezt akkor is tudják, érzik, ha a hálátlan fiak meg is feledkeznek erről. Szülő és gyermek két egymásba kapcsolt láncszeme az élet szakadatlan sorának s összetartozásuk az örök folytatást példázza. De Várnai Zseni költészete nemcsak ezeket a kapcsolatokat tárja föl, hanem azt a mélyebb, aetheribb, — majdnem azt írtam: keresztyénibb, — a megváltott gondolatból születő «lelkek egyességét» is, amely egy gyermeken keresztül minden gyermek ősi testvériségét érzi. A lírikus szubjektiv megilletődése ebben a fölsejlő érzésben kiszélesedik, széttárul, mint az ölelő kar, majdnem objektivizálódik s éppen ezzel egyetemes erejűvé válik:

A föld, az minden kisgyerekhez jó,
Ki tiszta lábbal indul rajta el...
— — —
De jönnek utak, rossz utak és jók
És ti csak mentek, messze, tőlem el,
Mert a távolság mesél, énekel,
Mert a távol aranyszinekbe szőtt...

Nem csak az anya éneke ez már, hanem magáé az anyaságé, amelynek méhe egybeforrva hordozza a születés és halál, az egész élet relytélyét, azt a rejtélyt, amelynek minden ember részese.

De ha ez az egy hang dominálja is Várnai Zseni új könyvét, együttzengőit nem nyomja el s a művészi árnyalásnak gazdag változatai mentik meg a kötetet az egyhangúságtól. Szívesen forgatjuk A fájdalom könyvét s egy-egy versének érzett, tiszta zenéjét sokáig őrizzük magunkban, jeléül annak, hogy igaz költővel volt találkozásunk.

KÁRPÁTI AURÉL

KEMENES ⟨KEMPF⟩ JÓZSEF
1854—1922

Egyike volt azon keveseknek, kiknek neve és munkássága a laikus körökben is becsületet szerzett a magyar tanárságnak, melyet az utóbbi évtizedek társadalma sohasem érzett a magáénak, sohasem zárt szeretetébe. Nem csoda: a magyar tanárságot az «ardor civium prava iubentium» s a «voltus instantis tyranni» bizony hol jobbra, hol balra zökkentette le az egyenes útról, — sok volt a jelszó, a tülekedés az «insanum forum»-on, — furcsa volt ⟨hogy szelíd szóval éljek⟩ az évtizedes harc és háború az anyagiakért ⟨és csak az anyagiakért⟩, — nem volt egészen ízléses a következetes szerelmes odaborulás minden rezsim keblére, — hátborzongatóan rémes volt a hallgatás és a désinteressement a modern pedagógia reform-kérdéseivel szemben és valóban csak a Kempf-ek csendes-becsületes és szívós kultúrmunkája békítette ki néha-néha a közvéleményt a magyar tanárság harsogó, kirakatos, panaszkodó s elmélyedve dolgozni nem akaró felével, melyre olyan jól illik a Vörösmarty szava: Nagyot iszik a hazáért

S felsivít, Csakhogy egyszer tenne is már Valamit!

Kempf József nem ebből a fajtából való volt. A keveseknek, a — sajnos — törpe kisebbségnek tipusa, azoké az elmélyedő, szorgalmas munkásoké, akiknek a kedvéért a társadalom eddig is hajlandó volt megbocsátani a hangosabbaknak az ő tétlenségüket és felületességüket. Jó tanár volt, mert egyre tanult, aminthogy nálunk a jó tanárnak self-made-man-nek kell lennie, lévén a mi egyetemi berendezettségünk olyan, hogy az egyetem sem tudós-, sem tanár-pályára nem ad kellő készültséget. Valami bámulatos ügyességgel evez egyetemi oktatásunk a kettő közt, az egyikkel paralizálja a másikat, úgy, hogy nem csoda, ha csak nagyon kevesen tudnak szárazra vergődni a már évtizedekkel előbb elavult s ma is konok következetességgel lepergetett bölcsészeti (különösen filológiai) előadások ragadós-nyúlós iszapjából.

Ő — mondom — kivergődött. Tanult és dolgozott s ha tudóssá nem is lehetett, a folytonos olvasás révén módjában volt mindig a legjobbat adni tanítványainak. Ha igaz, hogy csak az taníthat jól, aki — egyéb pedagógusi rátermettsége mellett — az anyag bőségéből merít, akkor kétszeresen igaz ez arra, aki a görög és latin ókor kulturáját igyekszik tanítványai lelkében megeleveníteni. És valóban: a legtöbb készületlen, rossz tanár a klasszikus-filológusok közt van, viszont itt egy-két igazán kitűnő névvel is dicsekedhetik a magyar iskola. Egészen ebből a szeretettel és tudással végzett iskolai munkából sarjadt ki Kempf írói munkássága is, mintegy annak természetes hajtásaként. Iskolai latin szótára s első fordításai az iskola szükségleteit szolgálják s ezeknek körén túl későbbi munkásságában sem lendült. Egyúttal ez is volt igazi eleme: már a Pecz-féle Ókori Lexikon-ba írt történelmi és földrajzi cikkei élénken mutatják a kellő tudományos módszeres iskolázottság hiányát. Egy-egy auctor-kiadása, népszerűsítő értekezése azonban mindig kifogástalanul szolgálta a kitűzött célt.

Munkássága tehát az iskolai munka kereteiből indult, a latin- és görög-tanítás céljait szolgálta, de két ponton továbblendült s joggal magára vonta szélesebb körök érdeklődését is. Egyik Euripides: Iphigenia Taurisban című drámájának fordítása, másik a teljes Homeros-fordítás. Mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy Euripides-fordítása lelkiismeretes és pontos munka, mely gondosan vigyáz az eredeti szöveg értelmére, s ebben a tekintetben mentes a Csiky Sophokles-fordításában elég sűrűn sorakozó elnagyolásoktól. Verselése és költői dikciója gyengébb: sajnos, a Csiky-féle Sophokles százesztendős-ízű nyelve erősen befolyásolta. Mégis élvezhetőbb a Csiky fordításainál s főkép nem esik bele annak pukkanó, üres bombasztjaiba és képtévesztéseibe. Nem költői fordítás, de hiszen erre még ma is — a Csengeri gyenge de nagyigényű próbálkozásai után is — sóvárogva vágyakozunk.

Legnagyobb és legmaradandóbb alkotása Homeros-fordítása: könnyen folyó, nem kényszeredett hexameterek, melyekben ugyan ott rikít egy-két szokásos név-csonkítás és verselésbeli engedmény, de azt hiszem, hogy mindez elkerülhetetlen. Kempf nem él vissza a fordítói szabadsággal, józan, mérsékelt, erősen Homeroshoz fegyelmezi magát s valóban, áttekintve a technikailag is hatalmas fordítói teljesítményt, érezzük, hogy nem vált mesterkéltté s egészében megkaptuk a homerosi hangulatot. O maga mondotta egyszer, hogy az első pár száz sor bizony nehezen ment, de azután «sponte sua carmen numeros veniebat ad aptos». Igen, a horatiusi «operosa parvus carmina fingo» volt első, elcsüggesztő érzése, de végül rátermettségével s kitartásával átvágta magát a hatalmas munkán. Nincs meg benne néhai Thewrewk Emil torzónak maradt Ilias-fordításának egyéni zamata, de ép így távol van a Baksay magyar-ruhás, lobogógatyás, sujtásos-fokosos Homerosától is: az arany középúton van, becsületes, gondos, eléggé színes fordítás és meg van az az érdeme, hogy a mai magyar olvasóközönség nagyobb része ebből ismerte meg Homerost.

Amint élt, úgy ment sírjába, csendesen, szerényen szállt alá a szendi családi sírboltba. Nem igazgató, nem főigazgató, nem akadémikus, — homerida volt s — mint Goethe mondta — homeridának lenni szép... Ez a szépség sugározta be tartalmas, munkás életét, melynek emlékét még sokáig tisztelettel fogja megőrizni a magyar közönség.

RÉVAY JÓZSEF

A Nyugat minden közleményeért írója felel. A szerkesztésért felelős: BABITS MIHÁLY és OSVÁT ERNŐ. Kiadótulajdonos: FENYŐ MIKSA.

Szerkesztőség: VI., Vilmos császár-út 51. III. Szerkesztőségi órák: minden hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 12—2-ig. Lakáscímmel beküldött kéziratok, amennyiben szerzőjük három hónap alatt értesítést nem kap, a szerkesztőségben átvehetők.

Pallas nyomda, Budapest. (Tel.: 5—67.) Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

chizmus» széles rétegekben örvendtek.) Világos, hogy a marxistát azzal a szkeptikus-kapitalista-konzervativ felfogással, amely Ottlik könyvében részben átcsillan, részben egész tisztán megnyilatkozik, nem lehet meggyőzni, sőt azt sem lehet megakadályozni, hogy ne hajoljék automatikusan a (persze többnyire marxi) szocializmus felé az, aki tudatára jött a mai társadalom igazságtalanságainak. Ottlik — a szocializmust egyszerűen a marxi kollektivizmussal azonosítva — Bertrand szavait idézi a szocialista társadalom embereiről: «Szenvedélyek és hibák nélkül valók, sem bolondok, sem bölcsek nem lévén, átlagos eszmékkel, átlagos nézetekkel, átlagos életkorban halnak meg valamely átlagos betegségben» s hozzáteszi: «Akiket e cél lelkesít, ám legyenek szocialisták!» (133. o.) Nos, nem veszi észre, hogy az emberek ma szenvedélyek- és hibákkal telve, inkább bolondok, mint bölcsek s inkább eszmék nélkül, mint átlagos eszmékkel nem átlagos életkorban, hanem jóval ez előtt többnyire nem valamely átlagos betegségben, hanem tüdővészben halnak meg? Vagy talán a mai rend individualista elemeit félti? Nos, mi nem is vagyunk olyan — sit venia verbo — pesszimisták, mint a szerző s konzervativ és haladó politikusok nagy serege, a kik méla rezignációval s csak távolisága feletti örömmel vélik a jövő társadalmi berendezését a (marxi inspirációjú) kollektivizmusban felismerni. Úgy hisszük, ez még az anti-marxista kritika utolsó Marx-másoló csökevénye.

Ellenmondásokba kerül a szerző ott is, ahol ki igyekszik mutatni, hogy a forradalmak mindenütt csak rombolni tudtak, építeni nem, mikor pedig maga is megállapítja, hogy az orosz és magyar proletariátussal ellentétben a német szocialista kormányzatnak sikerült a polgári progresszióhoz visszatérnie. Hogy talán a forradalom *ellenére*? Színigazság, de ép annyi joggal állíthatjuk, hogy a forradalom *miatt*, hiszen ma már igazán nem kell magyaráznunk, hogy amit a fejlődés a forradalmaknak köszönhet, az valóban *nem* közvetlenül az építés, hanem a régi — másként éppen már el sem távolítható — akadályok ledöntés által e fejlődés *lehetővé tétele* volt. De be kell látnia a szerzőnek azt is, hogy egy bizonyos szempontból forradalmi eredetű és jellegű attitude — a lélektan nyelvén: «az apa elleni lázadás» — az, amely minden társadalmi reform, racionális és igazságos törekvés *primum movens*-e. S ha dőrének is tartja az emberi környezet valamely «eszményi» terv szerint való alakítását, talán lesz érzéke az általa is igen reálisnak tartott «emberi természet» harcos hirdetője- és jó ismerőjének, G. K. *Chestertonnak* (akit különben idéz is) mondása iránt, hogy «abban áll a nagy modern eretnekség, hogy megváltoztatjuk és hozzátörjük az emberi lelket a körülményekhez, ahelyett, hogy változtatnánk az emberi viszonyokon s hogy hozzá illeszkednénk az emberi lélekhez.» Végül hadd ajánljuk figyelmébe Chesterton *What's wrong with the world*-jának egy másik megállapítását: *What is wrong is that we do not ask what is right.**

Általánosabb igények és magasabb követelmények szempontjából ez a legnagyobb «baj»-a, gyöngéje Ottlik könyvének is.

KINSZKI IMRE

NAGY BALOG JÁNOS

Minden művész pályájának kezdete homályba vész. Titkos és felderíthetetlen erők és törvények határozzák meg a születést, a hivatottságot; azt, hogy valaki ecsetet, vésőt, írótollat ragad a kezébe. Az átöröklés különböző elméletei a valóságnak csupán külső képét adják, a foghatóságot, tényeket, de az okok gyökerét, mely a teremtés hozzáférhetetlen mélységébe vezet, nem tudja megragadni emberi kéz. Nagy Balog János apja napszámos-féle ember volt, anyja szintén, micsoda energiák lökték őt fel oda, hol a fizikai lét alapépítménye felett a művészi teremtés vágya, — le nem fojtható akarása ékeskedik? Az indulás után következő folyamatot már követni tudjuk és tisztán látjuk azt is, hogy az ő életkörülményeinek mért kellett szükségképpen olyan művészetet magából kitermelnie, mint amelynek eredményeit egy kiállítás keretében egymásmellé sorakoztatva szemügyre vehetjük.

Nagy Balog János nagy, majdnem szégyenletes szegénységben élt és az ő határtalan optimizmusa, bizakodása, megelégedettsége kellett hozzá, hogy össze ne roppanjon az ambiciók és a lehetőségek konfliktusában. Nagy belső nyugalom töltötte el őt és e nyugalom képeiben is továbbrezeg, szétterebélyesedik.

Nagy Balog János úgyszólván teljesen ismeretlenül élt és alkotott. Nagyon kevesen ismerték őt, elismerésben meg éppenséggel sohse volt része. Fanatikus hittel bízott igazában, külső tényezők alig befolyásolták művészetét, mely nagyon szűk területre volt szorítva. Ámde ez a magárahagyatottság, jókedvvel viselt szegénysége nagy és ma szinte szokatlan mélységet, aszkétikus mély-

* «Mi baja van a világnak?» «Az a baja, hogy nem kérdezzük, mi a helyes.»

1922

Nyugat. ~~1922 as~~ ~~évi elége~~ ápr. 16

~~Nap~~ ~~vasárnap 1922.~~

séget vitt bele festészetébe. Külső tekintetre vajmi kevés volt az, ami munkára serkentette. Ebből a kevésből építette fel birodalmát, mely belső szépségek tekintetében nagyon is gazdag és nagy változatú. Önmagát, a fejét festette sok-sok arcképben. Rembrandt nézte ily makacs állhatatossággal önmagát, hogy az arc redőiről, a hús kipárnázottságáról, az idő boronafogainak formákat, színeket változtató munkájából kilesse, leolvassa sorsa fordulását. A fej formái engedelmes objektumokká váltak fürkésző tekintete alatt, velük mérte le kapcsolatát a mindenséggel, velük mutatta meg magát, elkülönült belső világának kiterjedését.

Ami ezenkívül esik, amit a körülötte levő dolgokból magába fogadott, az a szegénység nyomorúságos kelléktára. Kopár falak, festetlen bútorok, parasztcserepek, bádogserpenyőben néhány szál virág.

Képei bizony szomorú képek. Teltszínű, ragyogó szövetek, selymek, nemes fémek, drága porcellánok nem kisérték őt teremtő útjában. Sűrű kemény, sugártalan levegő ülte meg a dísztelen falakat. Ha távolabbra tekintett és kiment a mezőre, a vegetáció pazar színeinek, buja teljességének kábulata helyett állati erőfeszítéssel dolgozó földmunkások testisége kapta meg őt, azokat sorakoztatta fel Millet parasztjaira emlékeztető biblikus egyszerűséggel.

Pedig mélyen elrejtőzve benne is ott szunnyadt a karcsú formák, hajszálfinom vonalak ritmusának szeretete. Néhány rajzában japános finomsággal foglalta össze az emberek, állatok körvonalait. Előkelő és majdnem kalligrafikus kisérletek ezek, olyanok mint a messziről hangzó muzsika, mely csak ritkán, csak pillanatokra szűrődik át az élet durva zaján, erőszakos zakatolásán.

Nagy Balog János életében sem versengett másokkal, halála után is versengés, mások félreterelése nélkül emelkedett magasba: Muzeumba került műveinek túlnyomó többsége, az örök lét tornácából tekint ki a kívül állók küzködésére, nyugtalan törtetésére.

Azt se lehet mondani, hogy életében elnyomták. Ő maga kitért az útból, félreállt, hiányzott belőlt az érvényesülés vágya és tehetsége.

BÁLINT ALADÁR

WALLESHAUSEN ZSIGMOND. GÁDOR ISTVÁN

Walleshausen Zsigmond lelke mélyén lírikus, meghatódása a természet, a külső világ jelenségeinek láttára minden képén erőteljes hangsúllyal fölébe kerekedik a tárgyi konstatálásnak, a megfontolásnak. A drámai akcentusok, melyek kompozicióiban inkább az irodalmi tartalom kiemelésének kedvéért jelentkeznek, nem mindig meggyőzők és festőiségének érzéstartalmával nem adnak teljes összhangot. Krisztus személyének és megdicsőülésének ábrázolása elsősorban drámai telítettséget igényel a festőtől. Egy-egy erősen aláhúzott élénk színtömeggel, a drapéria hatásos kiemelésével, helyes érzékkel elrendezett csoportokkal talán meg lehet közelíteni Krisztus történetének festői problémáját, de kimeríteni aligha. Nem óhajtom kisebbíteni Walleshausen képességeit és egyik félalakos feszületképét megrázó erejű alkotásnak tartom. Itt az arc, a megsanyargatott test kinő a dekoratív látásra épült festőiség kereteiből, és önmagáért helytálló, önmagát mutató valóság.

Walleshausen, ahogy a Belvedere termében kiállított képei mutatják, ma a tájképben találja meg a kifejezés legszélesebb területet átfogó, legbensőbb harmóniát adó lehetőségét. De az élet, az érlelő, emésztő, egyben gyarapító hetek, hónapok, esztendők, az előtte feltáruló, lelkendező örömökkel, tépő fájdalmakkal telitűzdelt vándorút bizonyára megedzi őt is és nagyobb távlatban tűzi eléje Krisztus szenvedő, vérző alakját. Szenvedni fog és átéli művészetében is a szenvedést. Átéli és közli embertársaival, olyan drámaisággal, mint ahogy az ő lelkében visszhangot vertek az evangélium komor igéi. Ma még a fiatalság próbálkozása, a világban széjjeltekintő ember megmozdulása tölti ki művészetét, ki nagy tehetséggel ragadja ki a végtelen hömpölygésből a neki tetsző nemes anyagot, de a tapasztalás, az élet íze, zamata csak ezután hatja át igazán az alkotásait.

Gádor István barok érzésű szobrokkal indult útra néhány évvel ezelőtt, most merőben más anyagon, megváltozott feladatokon csiszolja tehetségét. Mint kerámikus mutatkozik be, a szobrász természetesen most is uralkodó fensőbbséggel jelentkezik kiállított tárgyaiban. Izgató színharmóniák ömlenek széjjel az égetett agyagon, melyet a régi magyar göröncsérmesterek naiv életérzéseivel formált kisebb-nagyobb edényekké, nyugtalanul mozgó figurákká.

A primitívség, az ősi talajból kiviruló ösztönös díszítőkedv, a gyúrás, formálás kicsattanó öröme, tudatossággal, messzireágazó, magasfokú kulturák raffináltságával fonódik egybe műveiben. Fanyar szépségeik nyilván ez ellentétes tartalmú érzések egyesüléséből következnek. Gádor István többnyire kisebb tárgyakat állított ki, a kerámia bizonyos fokig határt szab a méreteknek, de majdnem mindegyik darabon rajtaérzik a monumentális feladatok felé vonzódó művész kényszerű tartózkodása. A lezárt formák olykor-olykor

ELŐHANG NAGY BALOGH JÁNOS MŰVÉSZETÉHEZ

Korszerűtlen jegyzetekkel kísérem — hogy Nietzsche szavaival éljek — egy ember elmulását, aki Kispesten, szegényes odujában, végigzuhant szobája padozatán és kimult negyvenöt éves korában, anélkül, hogy a világ tudta volna, hogy valaha élt és alkotott, — ha mi, öt-tíz barátja, nem tudtuk volna már évtizede, hogy az a kis szoba a magyar művészet-történet egy külön fejezetét zárja magába.

Szeretném ezt a kis ismertetést cikornya nélkül, romantika-mentesen úgy megírni, hogy minden túlzás nélkül simuljon emlékéhez. Ez nehéz mesterség annak, ki az íráshoz csak ünnepkor folyamodik, sokszorosan nehéz jelen alkalommal, midőn, — bevallom, — az ismeretlen, romantikus életű Nagy Balogh Jánosról akarok tudatos elfogultsággal jellemzést adni.

⊛

Manetnek van egy mondása, melyben azt kivánja, hogy a festő fesse azt a környezetet, melyben él. Ez, szószerint értve, a miliőre vonatkozik, de helyesebb értelemben azt is jelenti, hogy a festő azt a világot fesse, amely képzeletében él, tehát élje is azt a világot, melyet számunkra meg akar eleveníteni.

Nagy Balogh János azt a világot festette, amelyben élt. Talán, hogy pontosabban fejezzem ki magam, Nagy Balogh János a legszemélyesebb vonatkozásban festette ezt a világot.

Az élete egy kis szoba szögében és Kispest—Budapest körforgásában pergett le. Számára ez a horizont a Horizontot jelentette, az egyformaság a dolgok törvényszerűségéről és egyetemességéről győzte meg. A portréi, melyek számos változatban őt magát ábrázolják, arról a csodálkozásról tesznek tanubizonyságot, mely az Ember szemléletében elfogta. Ez a személytelen csodálat emeli saját énje fölé és biztosítja számára az örökkévalóságot.

⊛

A rendkívüli művész erejét bizonyítja, ha egy szempontra, az ő szempontjára, bírja érdeklődésünket irányítani. Ez a szempont döntő a művész gondolkodásában. Ezt pedig nemcsak tárgyával, hanem közlő módjával, szineivel, formáival és vonalaival fogadtatja el, tehát stílusával, mely parancsoló erejű, ha olvasni tudjuk.

E rövid írás keretében egy olyan művész jellemzését kell adnom,

akinek élete és művészete elválaszthatatlanul kapcsolódott egybe és forrott szerves egészszé. Az ő intimitása melegségében oldódik föl művészetének sokrétűsége, mely különben a monumentalitást kereste. Színei és formái, tárgyainak keresetlen esetlegességei egy bizonyos fokig majdnem érdektelenül személyes vonatkozásokkal függnek össze: szobája gyér, mondhatni sivár butorzatával, konyhája filléres cserepeivel, melyeknek olcsó patináját a valőr éber latolgatásával tanulmányozta. A szemléletnek ez az igénytelennek tetsző objektumokba való elmerülése, meg-megújuló ismétléseivel, célzatosságról győz meg: arról, hogy a művész anyagfelfogásával a természet egy újabb változatát kereste.

Nagy Balogh János művészete számára a valóság volt, minden naturalizmus vagy verizmus dacára. Nem művészete eklekticizmusában, de puritán érzése csalhatatlanságában húzott a természet felé. A kézírása teljességgel önös, egyéni, úgy kalapálta, simította össze magának ezt a fakturát, mint a legjobbak a régiek közül. Ha szó lehet kapcsolatról, melylyel művészete találkozik, úgy a barbizoniak közül Millet, a hollandusok közül Rembrandt ötlenek eszünkbe. A kapcsolat azonban sohasem a csinálása módjára, a festése szövetére vonatkozik, mint inkább spirituális vonatkozásban jelent nála találkozást. Millet-t illetőleg szembeötlő a rokonság, mert épen tárgyában, kompozíciója elrendezésében idézi föl a barbizoni szent festői szellemét. Itt még szineiben is: az aranyzó sárga, az opalizáló zöld és az azúrba olvadó rózsaszín ködében éri el a nagy barbizoni palettáját. Mindez azonban inkább esetlegesség, mint tudatos mérlegelés kérdése nála. Millet kecsessége, bájossága nélkül, — a Nagy Balogh János dolgozó parasztjai, a lomha mozgás darabos, majdnem daumier-i groteszk sziluettben válnak el a millet-i atmoszféra szineitől. Ezek a sziluettek, ezek a mozgások, a rögnek ez az illata a sajátja. Rajzai magyarázzák ezt különösen, azok a rajzai, melyek a szineket és formákat, tehát a megelevenítés egészét jelentik az ő feljegyzéseiben.

Színei: az ezüstnek a fehérig, a bitümnek a feketéig való mérhetetlen változata, az ezüst, a szürke, velasquez-i jelentőséget nyer nála, a sárgától a bitümig Rembrandt mélysége érzik. A kezelése prima: rögtön egymás mellé helyezi a színeket a formák jelentésében, anélkül, hogy összemosná azokat. Biztos, lapidáris a közlése. Néhol, közvetlenségében, meglepően újszerű a formák kidomborításában. A legmerészebb kéznyomokat írja le, néha minden szándékosság nélkül, az impresszionizmus eszközeivel, hogy egy formát és színt egyszerre fejezzen ki. Ez a törekvése különben is lényeges. Ebben hasonúl a régiekhez, akik nem tudtak és nem akartak absztrahálni sem a formáktól, sem a színektől, hanem mindkettővel a plasztikát fejezték ki.

Ilyen egységbe, színbe és formába olvadnak képei, a mindenből, a

levegőből sűrűsödött, préselődött össze itt valami, ami egy adott formában épen egy kemény homlokot, egy előreugró nehéz orrot, duzzadó ajkakat, húsos, majdnem lomha állkapcsot ábrázol, sok variációban, mindég a Nagy Balogh János önarcképét. Evvel nem tudott betelni. A pszichológiai kényszer, melylyel önmagát fürkészte, lenyügözően parancsoló lehetett sajátmagának is. Terhes fejkorona meredezik ki a képből, az orr és a homlok találkozásánál, az árnyékba ültetve, a szem gyémántja ködlik. Nem dacos, nem gőgös, nem engesztelő ez a tekintet, és mégis, mintha mindebből sugározna valamit. Mintha a szigorúság, mely fátyolként uralkodik az egészen, a rendre, az egységre függesztené szemét.

Mi is odanézünk.

*

Egy óriásnak a lépteit halljuk. Érezzük, őt magát még nem látjuk. A nyom, melyet lépteivel leír, grandiozus körvonalat láttat. Azt mondhatnám, művészete a művészeknek szóló művészet, majdnem kizárólagosan. Minden képében külön skálát üt meg. Érezzük, külön-külön, a nagy áriát, de az egész, a betetőzés, elmarad. Egy-egy önarcképében, mellékesen, remekművet ad a maga eszközeivel, de nem menti át, más, egyéb közléseire a már egyszer kifejezett szín- és forma-remeket: más, újabb egység felé mutat. Ez a szakadozottság, a keresésnek ez a folyton ismétlődő visszatérése kiséri végig egész munkásságát. Nem a keresők közé tartozott a szónak mai értelmében, egész lényével, festői ösztöne minden ízével tradiciót hordott magában. Stílusa, mely felé törekedett, sokkal mélyebb, sokkal átfogóbb volt, semhogy élete delére ki tudta volna azt alakítani.

Ha a Nagy Balogh János művészetét összevetem, a 19-ik század művészetét jellemző klasszikusnak, Cézannenak stilusával, lehetetlen, hogy bizonyos vonatkozásban az analógiát meg ne állapítsam. Cézanne t. i. mélyen a tradiciókban gyökerezett, nemcsak a rokon szellemű Grecoban, de a tőle kerekdedség tekintetében távol álló Le Nain-ben is. Ilyes kapcsolat fűzi Nagy Baloghot Millet kompozicióihoz, melyekhez az ő munkái úgy viszonylanak, mint Cézanne stilusa Le Nain és Greco modorához. Nagy Balogh azonban a forma tekintetében következetes marad a tradicióhoz, nem bontja föl formáit egy újabb festői nyelv kialakítására, sőt, szinte akademikusan hű marad tradiciója ideáljaihoz. Formái a nagyításnak azt a mértékét mutatják, amelyek Rembrandtot, Frans Halsot és általában a hollandusokat jellemzik. Művészetének különben minden oldala a hollandusok felé mutat, anélkül, hogy iskolásnak volna mondható. Az élete is, amely akaratlanul ehhez a puritán stilushoz tartozott, nála összefüggüen, szervesen egészíti ki művészete sajátosságait.

*

Művészete csupa kézenfekvő egyszerűség, épen ez teszi problematikussá jelentőségét. Csendéletei, intérieurjei vagy tájképei a közömbösségig személyes vonatkozásuak. Egy-egy konyhaasztal, minden esetleges tartozékával, bögrékkel, tányérokkal, edényekkel megrakottan domborodik ki a kép felületéről, látszólag nincs szó itt kompozicióról, különösebb festői vallomásról, de ez a szigorú, személyes vallomás hozzátartozik egyéb, fontosabb mondanivalójához. Az itt szereplő fehérek, kékek, sárgák és pirosak föllelhetők önarcképeiben, ahol lényeges festői hangsúlyt kapnak. Ha csendéleteiben a laboráns kísérletező kedve nyilatkozik meg, önarcképeiben fölényes öntudatot árul el, szinte akarata ellenére. Ide csúcsosodik ki, önarcképeire, minden erőgyüjtése, önarcképeiben reprezentálja szuggesztiv erővel kivételes művészi öntudatát és azt a mértéket, melyet hivatottságával el kellett volna érnie.

Ma már megmérhetjük értékeit: ez nehéz probléma épen az ő munkásságával szemben, akiről a nyilvánosság élete végeig nem vett tudomást. Igaz, hogy külön érdemeihez tartozik az, hogy kerülte, megakadályozta a szereplést. «Összpontosítanom kell eddigi eredményeimet, hogy a stilust, melyet keresek, kifejezhessem, addig pedig nem léphetek a nyilvánosság elé.» A felelősségérzet kérlelhetetlen meggyőződésével mondta ezt, mint aki hivatottsága tudatában, lénye és akarata végzetszerű megnyilvánulásaiban mást nem tehet.

Megérzései beteljesedtek. Élete, mely paraszti életsors módjára tölt el, e várost falunak tudta és taposta: művészete is e tudatában gyökerezett. Munkássága, mely kevés töredék híján kuckója zugaiban várja föltámadását, bizonyára rövid időn belül valóra váltja azoknak hitét, kik az egyszerű életű Nagy Balogh János művészetének Magyarország művészettörténetében külön fejezetet jövendöltek.

BÁLINT REZSŐ

Nyugat 1920. január 1-2. sz.

Nagy Balogh János

NAGY BALOGH JÁNOS: ÖNARCKÉP

NAGY BALOGH JÁNOS

N. B. J.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
(V, KOSSUTH LAJOS TÉR 12)

MEGHÍVJA ÖNT

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 40. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL RENDEZETT

NAGY BALOGH JÁNOS

EMLÉKKIÁLLÍTÁS

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

F. ÉVI MÁRCIUS HÓ 19-ÉN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

Fk. Záhonyné 1624 m Fővárosi Nyomdaip. V. 1. sz. telepe. Fv. Draschits R.

Nagy Balogh János sajátos, társtalan alakja a magyar művészettörténetnek. Ő az első következetesen proletár festőnk, „az első, aki a külváros népét képviseli a magyar festészet parlamentjében." Nemcsak származása, s nem is csak képtémái miatt, hiszen egyszerű szobabelsői, kubikosai, a szegény-ember-festészet" még nem tehette azzá. Képeinek belső sugallata, eszmeisége azonban olyan egyértelműen a proletáréletből fakad, hogy ehhez mérhető küldetéstudat, megingathatatlanság csak Derkovits Gyula pályaképében tapasztalható. Náluk ez nem egyszerűen program, szemlélet, hanem életmód kérdése volt. Nagy Baloghot nem csábították a társadalmi osztálytagozódás magasabb fokai, nem óhajtott úriember lenni, csak jó festő, semmi sem ösztönözte a proletárság elhagyására, még a napi sikerek lehetősége sem. Feloldhatatlan zárkózottságából az látható, hogy belső meggyőződésére hallgatott, amikor elkerülte a dicsőséghez segítő polgári alkalmakat, s nem lépett ki a kispesti dolgozók környezetéből akkor sem, mikor már tudta, hogy elérte kitűzött célját, „múzeumi rangú festő lett."

Budapesten ,1874. augusztus 2-án született, foglalkozására nézve mázoló volt. Már mint inas rajzolni kezdett, segédként az Iparrajziskola, majd az Iparművészeti Főiskola esti tanfolyamait látogatta. Többéves koplalással gyűjtött filléreiből huszonöt éves fejjel fél évet a müncheni akadémián töltött. Hazatérte után tovább nyomorog anyjával, alkalmi szobafestésből él. 1915-ben besorozzák, súlyosan megsebesül, jobb karja megbénul. A Tanácsköztársaság Múzeumi Direktóriuma java műveit megvásárolta, de ő már alig tudott örülni a sikernek, 1919. novemben 22-én meghalt.

Jellegzetes, zárt világ a Nagy Balogh Jánosé. Biztos önismerettel és példás művészi alázattal választotta meg témáit, következetesen ragaszkodva ahhoz a környezethez, melyet legjobban ismert, mellyel összeforott. Önmaga, anyja, a műteremmé előléptetett külvárosi lakószoba, szegényes csendéletek tárgyai és a Wekerletelepi kubikosok jelennek meg magától értetődően őszinte módon vásznain, s éppen mert e világ sajátja, találja meg olyan magabiztosan egyszerű témáihoz a legjobban megfelelő realista stílust és tiszta konstrukciójú, zárt formarendet is, szinte minden idegen művészi ráhatás nélkül.

Öntudatos eszmeisége, a hozzá kapcsolódó, gyengéd, lírai tolmácsolásra is alkalmas finom tónusok, a kis méretek ellenére is monumentális formarend biztosítja műveinek múzeumi rangját, immár jó fél évszázada.

Amikor környezetét, saját robusztus fejét, anyjának a munka által megtört alakját, vagy ősi munkaritmus szerint mozgó kubikosait, krumpliszedő asszonyait esztétikailag, festőileg akarta megfogalmazni, szükségképpen a dolgok egymás közötti és térbeli viszonyait egyszerűsítendő, egyben a lényegbe foglaló geometrikus formálással is próbálkozott, eljutva a korszak legmodernebb művészeti problémáihoz, történetesen a Cezannei kubizmus mértanias szerkesztettségéhez és formaképzéséhez. Kispesti magányában is azon munkálkodott, amit a kor, a festészet belső logikája írt elő, s amin a „Nyolcak" szintén hosszasan, programszerűen vesződtek.

Életében kevés megbecsülésben volt része. Halála után hagyatéka a Szépművészeti Múzeumba került, ahol 1922-ben nagyszabású tárlatot rendeztek műveiből. A felszabadulást követően, 1959-ben, a Magyar Nemzeti Galéria rendezte meg Nagy Balogh János emlékkiállítását. Ez az intézmény életművét itthon és külföldön is több ízben bemutatta, s most — a Hatvani Galériával kötött szocialista szerződés alapján — a képzőművészeti életünkben egyre több szerepet betöltő vidéki város, Hatvan műbarátai juthatnak maradandó élményhez a festő alkotásai révén.

BORBÉLY LÁSZLÓ

VIRÁGCSENDÉLET

NAGY BALOGH ÖNARCKÉPE

Az első oldalon:
A MŰVÉSZ ANYJA

KUBIKOSOK

MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE:

1. Önarckép
   o. v. 44x30 cm
2. A művész anyja
   o. v. 41x29 cm
3. Műteremrészlet
   o. v. 23x29 cm
4. Virágcsendélet
   o. v. 52x37 cm
5. Önarckép II.
   o. v. 44x34 cm
6. Kubikos
   o. v. 25x31 cm
7. A művész anyja II.
   o. v. 57x45 cm
8. Csendélet
   o. v. 39x37 cm
9. Tájképvázlat
   o. v. 27x38 cm
10. Interieur
    o. v. 34x50 cm
11. Csendélet bögrével
    o. v. 45x57 cm
12. Önarckép III.
    o. v. 44x33 cm
13. Tájképvázlat
    o. k. 27x37 cm
14. A művész anyja III.
    o. v. 68x48 cm
15. Kubikos II.
    o. v. 27x33 cm
16. Csendélet II.
    o. v. 24x31 cm
17. Vasúti munkások
    o. v. 30x42 cm
18. Virágok bögrében
    o. v. 28x20 cm
19. Önarckép IV.
    o. v. 45x33 cm
20. Csendélet bögrével II.
    o. k. 24x29 cm
21. Kapáló asszonyok
    o. v. 16x27 cm
22. A művész anyja IV.
    o. v. 60x44 cm
23. Kubikosok
    o. v. 36x50 cm
24. Csendélet asztalon
    o. v. 49x69 cm

F. k.: dr. Pogány Ö. Gábor. HNyv., Eger. Ig.: Solymos J. 75. 3059 500

Nagy Balogh János (irodalom)

Kosztolányi Dezső: Nagy-Balogh János. Uj Nemzedék. 1919 november 25.

Nagy Balogh János

rőd

Kallainene

60, 68. l.

32, 33. t.

Nagy Balogh János

rajz, repr.

Alkotás

1947. 5–6. sz.

43. l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 52. hét

22 Vasárnap		Zénó *Zénó*
23 Hétfő		Viktória *Viktória*
24 Kedd		Ádám, Éva *Ádám, Éva*
25 Szerda		Nagykarács. *Karácsony*
26 Csütörtök		Sz. Istv. I. v. *István I. vt.*
27 Péntek		János aps. *János*
28 Szombat		Aprószentek *Kamilla*

Nagy Balogh János

vrsd

Pogfestfort

21, 25, 56-60,
124, 125, 127. l.
képekkel

3. Schmidt, Johann Martin (u. n.
remzer-Schmidt, osztrák festő,
1718–1801): Krisztus az Olajfák he-
gén. Vászon, olaj, 21·5 × 16 cm

urlaghy II. 292. oldal
emzerschmiedt" a festmény hátlap-
ón

revich: PA/220 l.
1764-ből.

revich: Ut Ujság 1916 jul 20, 4. lap,

Nagy Balogh János

vród

Petr Samtróda

111.l. kőpvel

Nagy Balogh Pál

vitéz

Nepszava

1947 márc. 18.

(12. s. = Ifjú medikusok a magyar haladás frontján.)

Nagy Balogh János

cikk

Szabadság. 1947.
márc. 21. (K. g.: Két kiállítás.)

Nagy Tibor - Nagy-Balogh János kegyeleti kiállítás.

Kis Újság 1947.
márc. 27

Szabad Nép

1947. márc. 19.
(H.: Nagy-Balogh János).

Nagy Balogh János

A Mühárát 1922.

89-

Katolikus templom belseje

246. Bartholomeus van Bassen

Nagy Balogh János

l.

Gentheny magyfest.

245. l.

II. PORCELLA

553. KÁVÉSKÉSZLET, porcellán, két kanna
letekkel. Bécs, 1785. — Kaffeeservice,
Untertassen und eine Zuckerschale. Au

554. KÉT GYERTYATARTÓ, szines porcel
két putto cimerpajzzsal. Meissen, 1730
mit barockem, plastischen Dekor. Am S

555. HARLEKIN CSALÁD, szines porcellá
a férje szemüvegét leveszi. Mindhárman
mott pajzsjeggyel. Bécs, 1744—49. — H
die Frau hält am rechten Arm ihren Kn
Mannes. Die Figuren in farbig karrierte

556. KÉT FEKVŐ KUTYA, két szines po
zaton, Vaussigni de Lusinge hercegnő g
sz. — Liegende Hunde, zwei farbige Por
dekor. Aus der Sammlung der Herzoge
sisch, XVIII. Jh.

orcelláncsoport, álló helyzetben, a gyermek mellette zsámo-
. — Mutter und Kind, farbige Porzellangruppe, stehend, das
1760. Illusztr. XXXI. tábla.

szobrocska, karján szatyor kolbászkákkal. „E" mintázójegy.
Porzellanfigur. Wien, um 1765.

rcellánszobrocska, álló helyzetben, kötényében kalitkával.
farbige Porzellanfigur, stehend. Wien, um 1765.

, Fiatal gavallér szőlővel és boros kupával. „O" mintázójegy.
ge Perzellanfigur. Kavalier mit Traube und Weinkrug. „O"

EL, szines porcellánszobrocska, álló helyzetben, oldalán
ójegy. Bécs, 1765 k. — Mann im Mantel mit Sparbüchse, far-
um 1765.

ka, gavallér mint pásztor álló helyzetben, bárannyal. Bécs,
rbige Porzellanfigur, stehend, mit Lamm. Wien, um 1765.
Illusztr. XXXI. tábla.

zobrocska, fatörzs előtt áll, virágkosárral. „E" mintázójegy.
farbige Porzellanfigur. Wien, um 1760.

ocska, ovális virágos talapzaton. Meissen, 1740 k. — Wind-
alem, blumengezierten Sockel. Meissen, um 1740.

lán. Kerek talapzaton zöld sziklatömbön ülő férfialak (fekete

Nagy Balogh János

emlékkiállítás
a Helikonban

vrő

Az Ujság.
1922. márc. 19.
(e. a.: Nagy Balogh
János.)

686.

adnyira jobbfelé fordulva. Rövid hajá, nemöl-
örbevegyült, szeme barna. Fekete nyakra valójá
ucl álló gallérja kilátszik, piros szalagon az
t látszik s mellén két rendjele szurpanemnyi
ekő elején kékszürke kabátjának gallérja piszo-

vászonra, méretei 59.7 : 49.8 cm.
-diki erdélyemuzeumból. 107/95. № 127.

107/95 : 127.

Nagy Balogh
Janos

Thieme Becker
XXV. 332.l.
(Lyka)

Nagy Balogh János

festő

az alábbi szöveget Budapest
1945. márciusi szabadítási
festői műveinek kiállítá-
csát állította ki

Szabadság. 1945. márc. 24.
(A Magyar Művészek
Szabadszervezete.)

~~Lipót, I. 20~~ IV. 194.

Nagy-Balogh János

MAGYAR MUVESZET
1931. 109, 307

Nagy Balogh János

MAGYAR MUVESZET
1933. 61

Nagy Balogh János

mázoló segéd

1 volg. 1. iparág

ipari festők szakapró-

lási csoport

10 hónap jó eredm.

Tanár Szőrgy Kálmán

Iparrajiskola 1896

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nagy Balogh Zsuzsi
mazolós segéd
jeles erd.
Iparrajziskola 1897

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nagy Balogh János

d.

Hlevpostinpr

35, 36. l.

Nagy Balogh János

l.

Kelp. 103-l.

Kassai múzeum III. 237

Nagy Balogh János

mázolósegéd

4 elemi

10 hónapot töltött az ipari festők rajzolói csoportjában jó eredménnyel.

Tanára Györgyi Kálmán

Iparrajziskola 1895.

Budap
Högyes Endre-u.

Nagy Balogh János
festő

iwad.

Somogyi Vilmos:
Ki volt Nagy Balogh
János?
Esti Kurír
1943. jún. 9.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nagy Balogh János

laid

Szépm. Muz.
Uj szerzem. 1920-21.
5 db. m

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Nagy Baloghi János
1874 – 1919.

MARTHA CUNZ

Csrsd

Csáky Kolozsvár

Alp Flix

EMIL BEISCHLÄGER

Hohe Tauern

Nagy Balogh János

Grad

Vallóhyzö 1943

Európa film könyv
lapterjesztő és könyvkiadó
r. t.

Budapest

V — Visegrádi u 36

Nagy Balogh János festő

vőd

Bálint László:
A tévelygő néprajz-
ról. Művészet
1937. 150. l.

Magyar Könyvkereskedők
BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-U. 18
TELEFON: 186—281
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA: 58037

A MAGYAR KÖNYVBARÁTOK KÖNYVTÁRA

1944

Nagy Balogh János
festő

szül.

Üj Idők. 1945. aug. 25

Czemegi: Fejéret egri

Nagy Balogh János

fertő

l. Lehel Gulány

33. l.
34. l.
62. l.

Nagy Balog János

festő

l. Forum

1934. 287. l.

Nyugat 1934.

szept. 1.

Kassák cikke

l. Forum

1934. 288. l.

Nemzeti Szalon 1934. szept.

Magyar festőművészek kiállítása

t festő.

adból.

irata a. (Márk 15 r. 47)

jel balra felső Krisztus, armathiai
Mária átkarolja fejét fényoszla-
k körül, a keresztre és a mellén levő sebéből a vér
sérag kendővel (körülötte) és labart
lua csókokkal helyezi el. A sha-
ort. János térdel és vinaszkos Jobbról Mária
nez látva, hol Nikodemus
ijjával, kiknek egyike
mutat. Balról négy katona vannak. A egyik
leven feliratot „INRI" betűkkel ovitja ma-
ike a szegeket fogja. Szögmik a Golgotára emel-
a Kaszonár vonulnak el
ő és a hol a sirhatatlen A hát-
u várva és Környéke. Elöl a
Szépszínű díszt.
inerpajsoka
méretei 51:40·5 cm.
emzeti Muzeumból.

Az. Tájr. 41.

Janku 43

Nagy Balogh János

wód
i
Gombujrajzu

123. l.

Nagy Balogh János

Kompozíció/150 db

NAGY BALOGH JÁNOS/: 1874 - 1919:/

247. Kubikos. - Vizf., lp., 27.5 x 21.5 cm. Jelz. nélkül.

248. Önarckép. - C.rajz, p. 11.7 x 15.7 cm. Jelz. nélkül.

14.1 cm.Jelz.l.b."C.Marko 1832".

124. Róma látképe. - Quache f.,fa,méret 22 x 27 cm.Jelz.l.j. "C.M.a Roma 1835".

125. Rőzsehordók. - Olajf.,fa,méret 19.4 x 14.5 cm.Jelz.nélk.

MÁNYAI JOZSEF :

126. Önarckép. - Olajf.,v.méret 40 x 49.5 cm. Jelz.l.j. "Mányai J".

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ br. / 1852 - 1919 / :

127. A beczkói kastély kertrészlete. Olajf., v.méret 38 x 29.7 cm.Jelz.l.j. "Mednyánszky".

Nagy Baloghy János

l. Elek Havom

101. l

förmig, mit Empiredekor. Wien, 1819.

tagozattal szegett peremmel. Bécs, 1847. — Viereckige
n, 1847. 910 gr.

. — Zwei runde Schüsseln, Silber. Wien, 1805. 1480 gr.

zattal, virágos diszü herendi porcellántányérral. Bécs,
rock Sockel ein herender Porzellanteller. Wien, 1857.

vid ovális mezőjén vésett csigás és virágdisz, bordásan
zü és stilizált oroszlánfejben végződik. Besztercebánya,
goldet, am kurzen Schöpfer Gravierung, der astförmige
pf. Besztercebánya, XVII. Jh.

vésett akantuszlevél és virágdisz, ágalaku hajlott nyele
mesterjegy. Besztercebánya, 1689. — Sechs Löffeln,
lätter, der astförmige, gebogene Stiel endigt in blätter-
9.

ezüst, kerek kereten felfeszitett Krisztus körirattal.
, Silber, vergoldet, der gekreuzigte Christus mit Rund-

ezüst, négyszögü baluszteres szárral, négy S idomu és
ei Armleuchter, Silber, mit Balusterschaft. Wien, 1747.

Nagy Balogh Jenő

Árverési Csarnok Kft.

31. sz. 1926 febr.

Kiss József.

Nagy Balogh János

vrő

Csillag, 1948. II. évf.

3. sz. - Címlap kép fenti
vajza utáni repr.

Nagy Balogh János

Svájci magy. kiáll.

Kat. 1944

32. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nagy Balogh János

Kubikusok c. Epe
repr.
Pásztortűz
1934. 368. l.

Nagy Balogh János

Képrőművészeti
Egyesület van
Kispesten -

Nemesvár · 165. l.

Längsansicht nach E F.

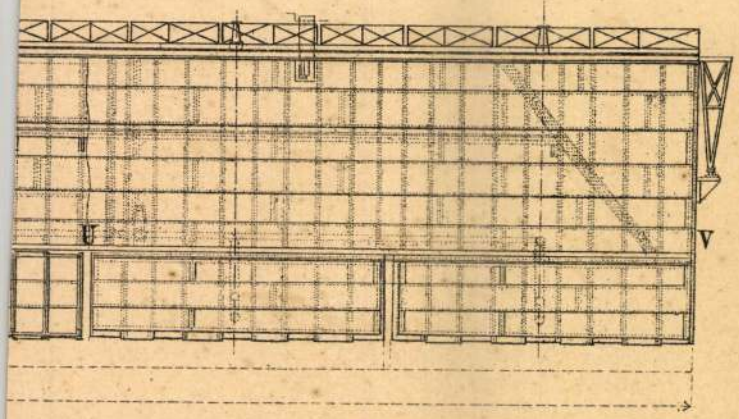

g. 2. Querschnitt nach *KL, MN, OP.*

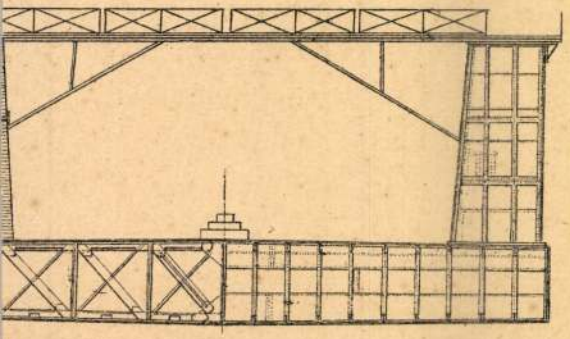

Nagy Balogh János

cred
2

Nagyiymagy 1211.

1021

Az első magyar proletárfestő

Szobrot állítanak Nagy-Balogh Jánosnak

Nagy-Balogh János önarcképe.

Az ujjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori proletár lakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjával, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig negyevenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből, — s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jó iránt és végtelenül igényes maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanságnak míveli.

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva varr, vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, ahová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikosokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle-telep) és — önmagát. Semmi mást csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig — európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Munkás figuráinak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is (hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az Akadémia esti tagozatára), biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá. Tőlük tanulta a reálitások szinte áhitatos tiszteletét, a nagylélegzetű emberlátást, a férfiasan komoly színharmóniák költői ötvözését. Végül és legfőképpen: a műhöz való hozzáállás, az érte vállalt felelősség, vagyis a mesterség etikája dolgában voltak méltó mintaképei.

Munkás-festő volt a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, maga-fajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét. Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a Wekerle-telepi építkezések kubikosait, amint egygyénőve a talicskájukkal, lapátjukkal a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűkszavúak, — olyanok, mint a munka igájához szokott emberek jelleme, beszédje. Arasznyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva, pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ képi újraösszefogásán. A nagybetűs „kompozíció" kereséséről Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nemigen érthette. Nem érezte a világ széthullását, mert az — nem az ő világa volt. Magától értetődő biztonsággal komponált, rögzítette döbbenetes objektivitással egy különös, művészetünkben addig ismeretlen világ: a századelő magyar munkásainak az életét, — a magamagáét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendéleteit, vaságyas szobazugait, kubikosait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtatni kellene?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatni-akarás és lázítószándék nélkül. Népi realizmusa révén utóda Munkácsynak és elődje a másik — a legnagyobb! — proletárművésznek, az asztalos Derkovits-nak, aki magasabb szinten, erőteljesebben, XX. századi modernséggel tesz majd vallomást a munkásosztály életéről, megnyomorodottságáról, s végül is győzedelmeskedő szabadságakarásáról.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészet Barátok Köre. Tavaly, halálának félévszázados fordulója alkalmából kiállítást rendeztek a műveiből az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren, felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a Tanács.

A. T.

SZTÁROK a konyhában

A sztár szó sokféle képzetet kelt. Lehet nagyon csinos filmszínésznő éppúgy, mint férfi énekes, de lehet cola, táskarádió, tv-vevőkészülék, melynek nem rangja, csupán neve a sztár. Ma már annyi a sztár, hogy jut belőlük a konyhába is... Igaz, alakjuk a legkevésbé hasonlít a sztárokéra. „Álruhát" öltöttek: gáztűzhely, elektromos vízmelegítő, kávéőrlő, porszívó, mosógép, centrifuga, hűtőszekrény formájában játsszák szerepüket. Egyre fontosabbá váló szerepüket. A párt Központi Bizottságának határozata a negyedik ötéves terv irányelveiről kimondja: „Az áruellátás a lakosság minden rétege számára fejlődjön. A kiskereskedelmi forgalom 38—40 százalékkal növekedjen. Javítani kell a lakosság áruellátását, főleg tartós fogyasztási cikkekből..." Helyben vagyunk. A tartós fogyasztási javak sztárkarriert befutó csoportjánál.

A hazavitt technika

A ma emberének már nem csoda a kigyúló villanykörte, de még csoda az egyenesben közvetített foci-világbajnokság a tévé képernyőjén. A ma emberének gyermeke azonban már ezt is természetesnek veszi — hiszen születése pillanatától készen kapja —, oda sem figyel, úgy kapcsolja be a magnót, a tévét, táskarádióját. A mama még tartott picit a sívító porszívótól, a brummogó mosógéptől, a lánya már rutin mozdulatokkal kezeli azokat. A technikát a huszadik század embere: hazavitte. Be a lakásba, annak minden helyiségébe.

A technika áldásaiból — olykor átkaiból, ha éppen bedöglött valamelyik masina — mi jutott eddig nekünk, magyaroknak? Mert nem kelünk versenyre az évente ötmillió hűtőszekrényt termelő Egyesült Államokkal, a hárommilliót kibocsátó szovjet iparral, de azért mi is a pályán vagyunk. 1960-ban mindössze kilencezer elektromos hűtőszekrényt készített a magyar ipar. 1969-ben meg — 214 ezret... Televízióból 139 ezer készült 1960-ban, 345 ezer 1969-ben. Porszívó 23, illetve 75 ezer, S a centrifuga? Hát kérem: 1960-ban 98 darab volt a produktum, mi tagadás, nem lehet fölvágni vele. Az 1969-essel már inkább, mert az 95 ezret tett ki... Ilyesfajta „aprópénzre" lehet fölváltani a gépipar címszó alatt tömörülő al-ágazatok, a gépek és gépi berendezések, a villamos készülékek gyártása, a műszeripar, a járműipar, a híradástechnikai ipar, s a többi teljesítményét. Ezt és még sok mást tömörít az az egyszerű ténymegállapító mondat, hogy két évtized alatt a hazai gépipar meghétszerezte termelését. Azt a termelést, melynek tárgyiasult eredménye a golyóscsapágy — 1950-ben egy darab sem készült az országban, most meg évente 15 millió —, a portáldaru, a turbógenerátor, a nyerges vontató éppúgy, mint a centrifuga, meg a hűtőszekrény.

Nem bálvány: eszköz

Néhány éve heves szópárbajok zajlottak le a „frizsider szocializmusról", akadtak akik jobb ügyhöz méltó buzgalommal óvták a honpolgárt... Mitől is? Attól, hogy kényelmesebbé, könnyebbé tegye a mindennapjait? Mert a hűtőszekrénnyel, a tévével, s a többi hasznos jószággal ezt, s csak ezt tette. Nem bálványok ezek — ha azok olykor, csak addig, míg kevés van belőlük —, hanem eszközök. Munkát könnyítő, életet kényelmesebbé tevő eszközök. Hiszen miféle kára lenne annak, hogy 1960 és 1969 között, ezer lakosra számítva a mosógépek száma 45-ről 158-ra, a hűtőszekrényeké négyről 80-ra, a porszívóké 11-ről 87-re, a tévéké 10-ről 155-re nőtt? Az eszközök senkit nem tesznek rossz emberré, az önző, az anyagias, a „szerző" típus nem a gépipar műhelyeiben készül...

A gépiparban, az iparban foglalkoztatottak 30,2 százaléka, 554 ezer ember dolgozik. A múlt esztendőben 81,4 milliárd forint értékű termék — ebből 25,5 milliárd export — hagyta el a gépipar vállalatainak raktárait, hogy új eszközöket termelő csúcseszközökként, terhet szállító gépjárműként, szórakoztató tévékészülékként, italunkat hűtőszekrényként szolgálja mindannyiunkat.

M. O.

tsdamban

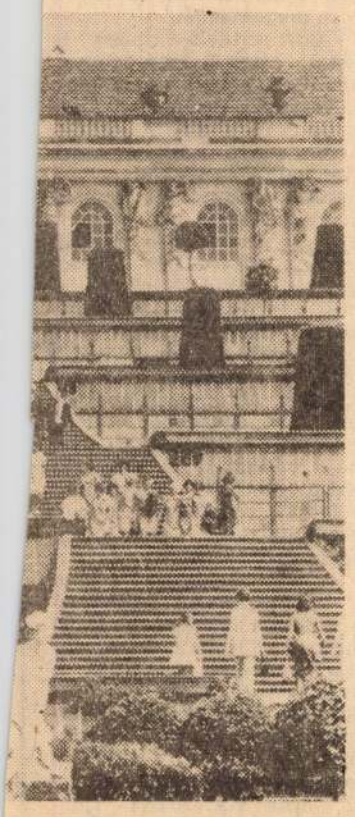

amely 1745—47-ben épült G. W. lapján, aki a Versailles palotát nek a tervezésnél. A palota erely nyaralója volt, de ma sok örködik szépségében.
(Foto: ADN—MTI—KS)

Forgácsok

A tehetség nem különösebb rang, hanem lehetőség a termékeny alkotásra.

*

Gondjai szinte mindenkinek vannak, de problémái azoknak is lehetnek, akiknek nincsenek gondjai.

*

Vannak áruk, melyek készítéséhez úgyszólván alig kell ügyesség, de amelyeket eladni csak valaki „dörzsölt" képes.

*

Az újságírók az egynapos halhatatlanság bajnokai. Mindennap elölről kezdik a halhatatlanságot.

*

Aki sokat válogat, azt végül is nem választják mások.

*

Lehetünk a tanulók egy részével elégedettek, de az iskolával általában még nem.

*

Van, aki beküzdi magát egy jó állásba, de van, aki belehazudja magát.

*

Létezik rosszul informált „tájékozottság" is.

*

Az emberek egy része megszerzi ugyan jó anyagi életének alapjait, de ugyanakkor nem találják meg életük tartalmas céljait.

*

Ami valódi, az nem mindig igazi.

Radetzky Jenő

1021

Szobrot kap Nagy-Balogh János, az első magyar proletárfestő

Nagy-Balogh János önarcképe.

Az újjáalakuló Kispest régi, ma is vidékies hangulatú negyedében, az Ady Endre utca egyik földszintes házának falán emléktábla: a tenyérnyi udvar sarkában üveges ajtó nyílik a szoba-konyhás egykori proletár lakásba. Itt élt és alkotott hosszú évekig Nagy-Balogh János, csöndes kettesben öreg édesanyjával, aki megosztotta vele a szegénységet, s akit annyira szeretett, hogy elhunyta után mihamar maga is követte a temetőbe.

Az egyszerű munkásemberek dolgos életét élő mester — szobafestőként kereste meg a mindennapravalót — különösebb iskolázottság és kora képi kultúrájának átfogó ismerete nélkül, csupán kivételes etikai öntudatára és rendkívüli tehetségére támaszkodva alakította ki múzeumi rangú piktúráját. Magános megszállottként dolgozott szegényesen berendezett külvárosi otthonában, s alig negyvenöt éves korában már búcsút mondott küzdelmes földi létének. Megérte még, hogy a Tanácsköztársaság kormánya hivatalosan elismerte, kitüntette, vásárolt a műveiből, — s ő bizonyára csodálkozott egy kissé, hogy pénzt is lehet keresni képekkel... Mert sohasem festett eladásra. Végtelenül szerény volt minden földi jó iránt és végtelenül igényes maga pallérozta tehetségével szemben: hitte és tudta, hogy művészetét a halhatatlanságnak míveli. Helyesírni nem a legjobban tudott — mondogatták mentségül és kissé szégyenlősen munkáinak a tisztelői. Hanem: micsoda ösztönös intellektus kellett ahhoz, hogy eltalálja a számára egyedül korszerű és végigjárható útat, amely nem sorolható senki mester és semmilyen irányzat stílusához, de hid tudott lenni múlt és eljövendő között!

Mit is csinált ez a különös, darabos arcú remete? Festett néhány képet: konyhaszagú csendéletet, vaskályhás proletárotthont, benne üldögélő öregasszonyt, fejkendős édesanyját, amint vakoskodva varr, vagy görnyedt háttal krumplit hámoz (szemközt volt a pékség, ahová a hajlott korú mosónő burgonyapucolásra járni szokott), aztán esetlen kubikusokat (izzadságos munkájuk gyümölcse a szecessziós Wekerle-telep) és — önmagát. Semmi mást csak ezt a hat témát. Igaz, ezeket jó néhányszor megfestette, egy ecsettel, de mindig más árnyalatokkal, és mindig — európai szintű remekléssel.

Kiket látott, mi nevelte a szemét? Munkás figuráinak monumentális rajzához Millet-reprodukció szolgált mintául, az arcmások Rembrandt vásznaira utalnak. Látott Nagy-Balogh János itthon is, Münchenben is (hol fél évig, éhezve-nyomorogva, bejárt az akadémia esti tagozatára), biztosan másokat is, de igazában csak ez a néhány nagy mester, emberi-művészi alkatának a rokona hatott rá.

Munkás-festő volt a szónak mindkét értelmében. A város peremén élt, maga-fajtájú proletárok között, s ez határozta meg művészetének a témavilágát és szellemiségét. Munkásábrázolásaiból minden külsőség hiányzik. Nap mint nap látta a Wekerle-telepi építkezések kubikusait, amint eggyénőve a talicskájukkal, lapátjukkal a föld felé görnyedve végzik fárasztó munkájukat. Emberei egyszerűek, alakjuk súlyos, mozdulataik szűkszavúak, — olyanok, mint a munka igájához szokott emberek jelleme, beszédje. Arasznyi képeiből kiolvashatjuk a monumentális stílus minden lényeges törvényét.

Abban az időben, amikor festőnk ismeretlenül, nyomorogva pingált künn a város perifériáján, művészek serege gyötrődött a széthulló világ újra összefogásán. A nagybetűs „kompozició" keresésére Nagy-Balogh János bizonyára hallott Párizst járt barátaitól, de izgalmát nem igen érthette. Nem érezte a világ széthullását, mert az — nem az ő világa volt. Magától értetődő biztonsággal komponált, rögzítette döbbenetes objektivitással egy különös, művészetünkben addig ismeretlen világ: a századelő magyar munkásainak az életét, — a maga-magáét.

Vajon gondolt-e másra is néhai Nagy-Balogh János, miközben bögrés csendéleteit, vaságyas szobazúgait, kubikusait festette? A proletársors sanyarúságára, amelyen változtani kellene?... Munkái csak annyit árulnak el, hogy számba vette a valóságot, s lerögzítette minden meghatni-akarás és lázítószándék nélkül.

Szűkebb hazája régóta megbecsüli nagy festő szülöttét. Nyughelyére síremléket állítottak. Több évtizede működik Kispesten a Nagy-Balogh János Művészet Barátok Köre. Tavaly, halálának félévszázados fordulója alkalmából kiállítást rendeztek a műveiből az Ifjú Gárda Művelődési Házban, jövőre pedig, a Petőfi téren, felállítják majd a nagy mester szobrát, amelyre pályázatot ír ki a tanács.

Artner Tivadar

A taggyűlésekről jelentjük.

Minden második kommunista hozzászólt a Mátravidéki Fémművek szerszámüzemi taggyűlésén

Amikor a beszámoló után vitára, hozzászólásra szólította a párttagságot *ifj. Csárádi János,* a Mátravidéki Fémművek szerszámüzemi párttaggyűlésének elnöke érezni lehetett, hogy nem kell itt a nagy biztatás.

Igaz... maga a beszámoló is, amelyet *László István* párttitkár olvasott fel szókimondóan vitára serkentő volt.

Névszerint hallotta itt dicsérendő vagy elmarasztaló tetteit az alig harminc főnyi pártszervezet tagsága, amikor az elmúlt két év munkájának értékelése következett. A beszámolóban többször hajlott dicséretre a szó, dehát ez érthető is azok után, hogy az előző években sem fegyelmi, sem kizárás nem történt a pártszervezetben, *s a fiatalokból álló kommunista közösség elismerést vívott ki magának az üzemben,* nemcsak a termelésben mutatott jó példával, de a társadalmi életben aktívan tevékenykedő tagjaival is.

A beszámoló majd egy órán át értékelte a szerszámüzem kommunistáinak munkáját, mégis úgy érezték a hozzászólók, hogy kiegészítésre szorul a párttitkár mondanivalója.

Elsősorban a szocialista brigádok érdekében szóltak, köztük *Cséfai István,* aki számokkal, tényekkel bizonyította, hogy milyen *jelentős szerepet töltenek be az üzem életében a szocialista brigádok tagjai.*

Ő is... mások is azért szóltak többször a szocialista brigádok munkájáról, mert *a kommunisták szinte valamennyien ott dolgoznak ezekben a kis közösségekben,* örömük, sikereik, gondjaik tehát közösek. Jólesően állapították meg, hogy a brigádnaplók mindinkább őszinte tükrei a közösségi életnek és nemcsak a jót, szépet örökítik meg benne, hanem a mulasztók, selejtgyártók neveit, „tetteit" is. Persze a vitában *arra is jó érveket kaptak a kommunisták, hogy miként lépjenek fel az egyéni anyagiaskodás ellen.* Voltak ugyanis, akik azt javasolták, hogy „osszák szét a brigádpénztár forintjait, vagy pedig „csalással" lendítsék előbbre egy-egy brigád szekerét mondván; hadd jussanak ők is pénzhez.

Akik ezt kérték, azok rövid úton megkapták a választ: a szocialista és más brigádok értékelését valóban módosítani kell, de nem ilyen elvtelen alapon, hanem a munkában elfoglalt helyük, szorgalmuk, lehetőségeik szerint. Ez vonatkozik a Béke brigádra is, amelynek érdekében *Csikos István* szólt, s választ is kapott két következő felszólalótól *Soós Endrétől* és *Súlyok Zoltántól* — elsőkézből és érdemben.

Nem véletlen, hogy ennyi szó esett a többórás vita során a szocialista brigádokról, azokról a munka, magatartási, erkölcsi normákról, amelyek nemcsak a kommunistákra jellemzőek ebben az üzemben, hanem egyre több munkásra, műszakira. Nem titkolt és nem is elérhetetlen célt tűztek ugyanis a szerszámüzemiek maguk elé: *ebben az évben, szeretnék megszerezni a szocialista üzem címet. Oszafin Béla,* a vállalat szb-titkára is megerősítette ezt a jogos reményt, miután felszólalásában sorravette a szerszámüzemiek érdemeit.

Az érdemek nyilvánvalóak... de a szerszámüzemi kommunisták dicséretére legyen mondva ők még *nem látják ilyen könnyűnek a cél elérését.* Tisztába vannak a hibák és tennivalók sokaságával, amelyen túl kell jutniok — nem is oly hosszú idő alatt.

Kertelés nélkül felsorolták ezeket a vita során.

Nem sikerült még megoldani a párt és a szakszervezet erőfeszítései ellenére sem, hogy kevesebben hagyják ott az üzemet és a fiatalok minél hamarabb beilleszkedjenek ebbe az igényes munkát kívánó üzemi kollektívába. Pedig itt volt szinte a legnagyobb fizetésemelés az utóbbi időben...

A neveléssel, vagy az üzemi légkörrel van baj...?

Érdemes lenne utánanézni — mondták többen is — legalább olyan alapossággal, mint ahogy a műszakiak élet- és munkakörülményeit vizsgálta meg a pártszervezet.

Ami legjobban felkeltette a vitázókedvet...?

Néhány téves nézet is helyt kapott... valamint aggály a párt szövetségi politikájával kapcsolatban. *Sikerült végülis tisztázni, hogy a szövetségi politika következetes alkalmazása nemhogy a párt gyengeségét jelenti, épp ellenkezőleg, még több erőt mozgósít a szocializmus építéséhez.* E politika melletti kiálláshoz kérték a pártszervezet tagjai a vezetők eddiginél hatékonyabb segítségét, hogy ne maradjanak alul a vitákban.

Végeredményben úgy döntöttek a többórás vita befejezéseként — amelyben minden második kommunista szót kért és kapott —, hogy ezután *a gondokkal, javaslatokkal, a téves nézetek megcáfolásával nem szabad a taggyűlésig várni,* hanem már a pártcsoport ülésein tisztázni, rendezni kell ezeket.

Propagandista továbbképző tanfolyam kezdődik Egerben

Augusztus 17—23-a között — kétszer öt napos túrnusban — propagandista to-

adatok egyaránt szerepelnek tanfolyamunk programjában. A kulturális nevelő-

„Festményei együtt szólnak a magyar népművészet régi alkotásaival, mert szerkezetük hasonlóképpen tiszta, színei gyönyörködtetőek, kivitelezésüket azonos ábitat és őszinteség jellemzi"

Haulisch Lenke

„Bámulatosan az ő akarata szerint történt minden: életében egyedüllét, ismeretlenség, halála után múzeum és hírnév, s tudom, hogy a sorrendet föl nem cserélte volna India minden kincséért és Napóleon hatalmáért sem"

Fülep Lajos

Szeretettel meghívjuk

CZIMRA GYULA

(1901– 1966)

és

NAGY BALOGH JÁNOS

(1874 – 1919)

emlékkiállítására

A kiállítás megtekinthető:
2000. szeptember 7. – október 5.-ig

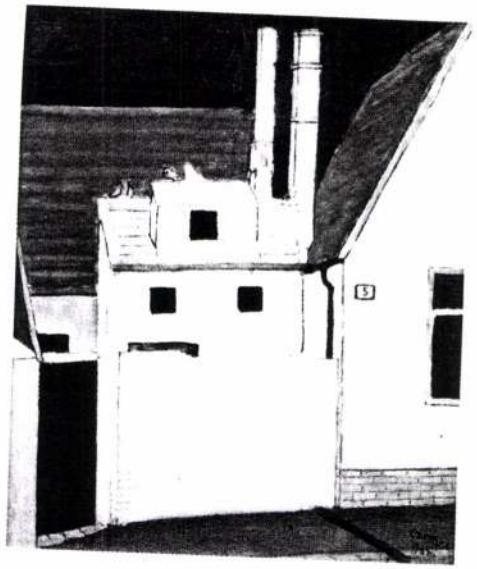

HOME GALÉRIA

1025 Budapest, Csévi út 7.
Telefon: 200 4306 Fax: 200 8614
E-mail:
home.galeria@mail.datanet.hu

Nyitva: kedd – péntek 10-18, szombat 10-13

NAGY BALOGH JÁNOS

CZIMRA GYULA

Nagy-Balogh János (Bp., 1874. aug. 2. -- Bp., 1919. nov. 22.): festő. Proletárszülők gyermekeként pályáját szobafestő- és mázolóként kezdte, majd két évig az Iparrajzisk., 1898--99-ben az Iparmüvészeti Isk. esti tanfolyamának növendéke volt. 1899-ben félévig a müncheni ak.-n Herterich tanárnál aktot rajzolt, nehéz anyagi körülményei miatt azonban kénytelen volt hazatérni. Itthon alkalmi szobafestési munkák mellett csupán nyaranta festette képeit. 1915-ben bevonult katonának, és egy sulyos sebesülés következményeként karja megbénult. Pór Bertalan felfedezte ugyan tehetségét és támogatta müvészetének első hivatalos elismerését azonban csak a Tanácsköztársaságtól kapta. A müvészeti direktórium 30 000 koronáért képet vásárolt tőle és mesterré nyilvánitotta. Nemsokkal ezután meghalt. Legelső alkotásai még a müncheni életképfestészet hatását s a századforduló éveiben megerősödő szecesszió szimbolizmusát tükrözik, később azonban kifejlesztette a drámai erőt sugárzó, de ugyanakkor megkapóan egyszerü, hiteles formafelépitésen nyugvó önálló stilusát. Életmüvében különválasztható az 1908 előtti és az 1908-tól 1915-ig, bevonulásáig tartó korszak. Harctéri szolgálata és sebesülése miatt később már csak igen keveset dolgozott. Tematikája nem tul széles, az egy témát bemutató variációk azonban a festői erő és a felépités egyenes ivü fejlődését mutatják. Szegényes

KSné

Nagy-Balogh János (Sp., 1874. aug. 2. — Sp., 1919. nov. 22.): festő. Proletárszármazék parasztcsaládban születtetett és mezőlokánt kezdte, majd két évig az Iparrajztanfolyamon 1898—99-ben az Iparművészeti Iskolát látogatta. Ezután nyomdákban volt. 1899-ben felévig a München akadémiát tanulmányozta, majd azután rajzolt, mégis anyagi körülmények miatt szobrászkenyérben volt bizonytalan. Ettől az időtől szobrászattal munkálkodott, csupán nyaranta festette képeit. 1915-ben bevonult katonának, és egy ausztriai szobrászkamrában kapta megbízatását. Pár évtizedre szóló szerződése szerint a Tanácsköztársaságtól kapta. A munkáért az illetőtől 50.000 koronát kapott vasárnap tőle és mesterre nyilvánította. Nemsokára szabadságra mehetett. Szegénysége miatt a munkáit elégtételszerűen hátszott a a szabadságuntuló évben megrendelő szocsali szimbolikumszerű tükörnek, később azonban kifejlesztette a drámai erőt szuggró, de nyugtalanító szemszögben, hiteles formaelképzésben nyugvó önálló stílusát. Életművében különválasztható az 1908 előtti és az 1908-tól 1915-ig, bevonulásig tartó korszak. Harcoltak szolgálata és szobrászkodása mint később már csak igen kevesek dolgozott. Temetőkápolnákat tul szélen, az egy témát bemutató vasárnapon a festői erő és a táplálása egyenes ívű fejlődését mutatják. Szegénysége

Kisné

otthonát megdöbbentő hüséggel megörökitő interieurök, konyhai csendéletek mellett drámai önarcképek, s anyjáról meghatő portrék sorát festette. Hires rajzokból és festményekből álló, Millet képeire emlékeztető kubikus-ciklusa a munka egyszerü, de monumentális ábrázolása. Rembrandt és F.Hals müvészetén kivül a cézanne-i térproblematika is hatott rá. -- Irod. Elek Artur: N.B.J. élete és müvészete (Bp., 1922); Bernáth Aurél: N.B.J. (Magyar Müvészet, 1948); Végvári Lajos: N.B.J. emlékkiállitása (katalógus előszó, Bp., 1948); Németh Lajos: N.B.J. emlékkiállitás (katalógus, MNG kiáll., Bp., 1959); Németh Lajos: N.B.J. (Bp., 1960).

ottonnét megdöbbentő hiányzói megörökítő intuícióval, konyhai asszonyfelek mellett dámai orvoskepek, a nyíjárvól megfiatalodó pontos arcok festette. Hires vajzokból és festőnőkből álló, hiányt képeire emlékeztető ladikra-sikluss a munka egyszerű, de monumentális szépsége. Remélem és Ő-Hala művészetén kívül a szépre-i torpedómesztika is hatott rá. — Irod. Mek artur: K.B.J. élete és munkássága (Bp., 1922); Szinétár Aurél: K.J.J. (Magyar Művészet, 1942); Vezvári Lajos: K.B.J. emlékkiállítása (katalógus előszó, Bp., 1948); Németh Lajos: K.B.J. emlékkiállítása (katalógus, MNG Kiáll., Bp., 1959); Németh Lajos: K.B.J. (Bp., 1960).

Nagy-Balogh János festő

Magyar Életrajzi Lexikon

96. 03. 22.

NAGY BANDÓ András

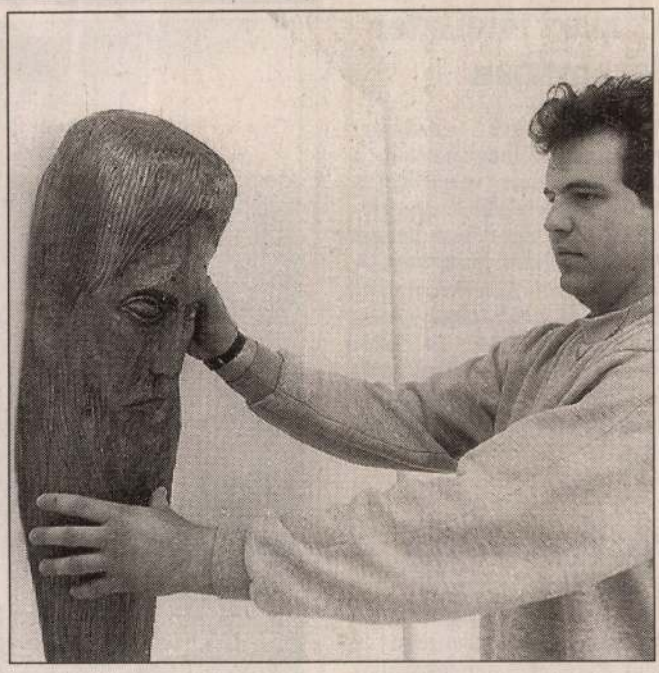

A kiállítás rendezése közben FOTÓ: MÜLLER A.

Humorista fotói és szobrai

Soha nem leszek fotóművész, s valószínűleg faszobrász sem – vallja *Nagy Bandó András*, majd s azt mondja: „Nem tudom kikerülni magam, muszáj látnom, ha már nézek. Amit észreveszek és meglátok, azt rögzítem, illetve kimetszem, s azok elé teszem, akik ugyan azt nézték, de nem látták, nem vették észre." *Nagy Bandó András* fotóit és faszobrait bemutató kiállítást rendezett a művelődési központ. Az ünnepélyes megnyitót a Kossuth Filmszínházban holnap 17 órakor tartja *dr. Czukor János* Pécs város rendőrkapitánya. A tárlat április 14-ig látogatható.

Az ipari miniszter Baranyában

Baranya megye gazdasági problémáinak megismerése, a térség gazdasági vezetőivel a kezelési lehetőségek egyeztetése céljából ma Pécsre látogat *Dunai Imre* ipari miniszter. A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara székházában (Pécs, Majorossy I. u. 36.) 14 órától Dunai Imre a megye cégvezetőivel, kamarai képviselőkkel és országgyűlési képviselőkkel találkozik.

Pécsi szakfórum a munkaügyről

Munkaügy '96 elnevezéssel a munkáltatókat és a munkavállalókat érintő legújabb szabályváltozásokról tart szakmai összejövetelt a Baranyai Vezetési Tudományos Társaság március 28–29-én Pécsett. A szakértői konzultációs lehetőségre főként a vállalkozókat, az önkormányzati és a költségvetési gazdálkodókat várják. A rendezvény témakörei közül néhány ízelítőül: az új munkaerőpiaci intézmények feladatai, a foglalkoztatás időszerű kérdései, a munkaszerződések tartalma. Emellett szó lesz a munkáltatói támogatásokról, juttatásokról,

A versenyképességet meg kell ta

A hazai építőanya

A kereslet n

– A hazai építőanyagipar privatizációja viszonylag hamar, 1988-ban befejeződött, már

Nagy Barna

A Petőfi téli kilencek ünnepélyében nov. 5-én nyílt meg a vasutas képzőművészeti kör V. jubileumi kiállítása, melyen szerepelnek Nagy Barna és Oláh Gyula festői kalitálai. A munkák a Tisza Kaltár vezette vagonszállítmányban állandó fejlődésre vallanak.

dr. Tóth Gyula: az V. vasutas képzőművészeti kiállításról.

Hajdu-Bihari Napló, 1946. nov. 13.

Óbudai Társaskör Galéria

Budapest, III. Kiskorona utca 7.

Platón barlangjában
Nagy Barbara kiállítása

Megnyitja 2007. április 24-én 19 órakor
Madácsy István

Megtekinthető: május 20-ig hétfő kivételével 14-18 óra között.

Támogatók: NKA - Fővárosi Képzőművészeti Alap

Óbudai Társaskör Galéria

Budapest, III. Kiskorona utca 7.

Platón barlangjában
Nagy Barbara kiállítása

Megnyitja 2007. április 24-én 19 órakor
Madácsy István

Megtekinthető: május 20-ig hétfő kivételével 14-18 óra között.

Támogatók: NKA · Fővárosi Képzőművészeti Alap

A. Nagy Béla

festő, Bukarest-
ben, ahol tanulmányait
is végezte. (Művészettörténet kitűnő)
Nagy Sándor rézmetszete,
Lengyelfalvi szőnyeg,
Kiss Pista bá', Kolozsvári tájrép, Nyugati
hegyek, szőnyegrajzok,
kép. vázlattal
a kiállítás erősségei.

Juhász István:
Magyar képzőművészeti
kiállítás Bukarestben

Pásztortűz. 1940. 363. l.

Nagy Béla

festő

l. László 18X48.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

4 db. med första tollrajz av
Arch. Ed. 1889. utf.-bar.
290, 291, 292, 293 kapitän.

Nagy Béla tordai tanár.

ifj. Nagy Béla

festő Kecskemét

Esős nap c. olaj-
képzőművészeti vidéki ki-
vetsége 1928. évi díjban

Dolgozatok az Erdélyi rtb X. 41.

Nagy Béla

1923/24 és 1925/26 –
1927/28 Kecskeméti telep

Ferkápzomfoiskèvk

116.C.

helyben P. Troja bevételét ábrázolta. E művéért az athéni polgárjogot kapta. Pausanias leírása folytán művei közül legjobban ismerjük a knidosiak

A. Nagy Béla

festő

l. Szépmüvészet

1942. 125. l.

DAWANT ALBERT. HAJÓTÖRÖTTEK MENTÉSE.

A. Nagy Béla: Tanulmányfej

nyakravaló, két hosszú, négy rövidebb germán ruha, stb. Ebben az időben a saját pénzemből vettem egy . . . . . kilenc germán forintért. Ugyancsak vásároltam parókát Bern-i formára 70 bacinusért vagyis egy aranyért, ami csakis itt érvényes. (Ez 4 germán forintot ér). De ennek a parókának az árát és még 2 tallért, amelyeket t. i. e városban érkezésem idején a szállodában költöttem, Freuderich titkár uram (a német kamara titkára) reményemen felül kifizette. A nagy Isten fizesse meg ezeknek hathatós hitét, amellyel a szegény bujdosók iránt vannak. E közben a konzul úr további jóságáért folyamodtam, mert már eltelt három hónap, amit Isten jóvoltából az ő kegyessége folytán itten átéltem.

November 25-én a tekintetes berni tanácshoz újabb kegyességéért intézett kérés meghozta a hatóság jótéteményével való élhetés engedélyét az egész téli időszakra, mely öt hónapig tartott, azaz áprilisig bezárólag. E hónapok alatt, örök dicséret legyen érte az Istennek, jó egészségben voltam, habár annyi hó és olyan hideg volt, hogy hozzá hasonlót sohasem szenvedtem el; hat hónapon át a legkeményebben tartott ugyanis egyfolytában és most is csak még igen kevés jele mutatkozik a tavasznak.

Közben két ízben vettem úrvacsorát a mi Urunk, Jézus Krisztus születése és feltámadása napján, a legnyugodtabb és legcsendesebb lelkiismerettel.

Mindenképen ugyanaz a szertartás figyelhető a kiosztásnál, de nagyobb célszerűséggel, mint az én hazámban. Két kenyérosztogató áll az Úr asztalának két végén, majd nyolc, majd pedig négy kehelykezelő áll az asztal mellett a szentély különböző oldalain. Innen van, hogy sokezer úrvacsorát vevő egy óra és valamivel több idő alatt részesülhet az úrvacsorában. A szentbeszédet mondó papnál kezdődik meg, azután következnek az istentisztelet többi közreműködői; ezeket követik a tanulók az asztal egyik végénél, a másiknál pedig a konsul őméltósága hivatali segédletével, azután a polgárok származásuk vagy nemességük fokozatának figyelembevétele nélkül. A férfiakat követik az asszonyok, vegyülve cselédekkel, stb.

1729. április 18. A konzul változásának alkalmából a nagyobb templom nagyobb és kisebb orgonája és a zenészek teljes kara igen kellemes éneket játszottak. Ily hangok közepette a hősök, szenátorok és vezető férfiak igen pompás kíséretében lépett a templomba a nyugati kapun át Steiger Kristóf, a hivataláról leköszönő 28-ik évi konzul. De Ab-Erlach úr hasonló ünnepélyességgel körülvéve a méltóság minden fényével érkezett meg a templom keleti részének küszöbén át. Beszédét a dékán úr tartott e helyről: Az időben nem vala király Izraelben. Beszédének alapeszméje volt: Sulyos baj az ország király nélkül. E beszéd végeztével, oh mily édes, mindenfajta zene zendült fel.

Eközben a régi konzul utódjának, Ab-Erlach uramnak széke mellett elhaladván, neki, a leendő konzulnak az első helyet kinálta fel, maga pedig bőséges tapasztaltsága és műveltségéhez képest a baloldalit foglalta el. Midőn megin-

Pápa Fortúr. 1940. január –

Kristóf úr ravaszságából. Engem azonban egy Bécshez közeleső vendéglőben émelygés fogott el, második napon állandó láz, a harmadikon óriási forróság, majd csúnya és addig nemlátott himlőhöz hasonló kiütések leptek el. Isten jóvoltából azonban ugyanazon és a negyedik napon forró izzadás útján majdnem teljesen megszabadultam ettől az alkalmatlanságtól. 12. és 13-án, amint mondottam, csodálatos betegségben szenvedtem, hála legyen Istennek, hogy hamarosan megszabadultam ettől. 14-én már jobb egészségben haladtunk. Július 15-től 24-ig a legnagyobbfokú gyengeségtől ellepve, majdnem utolsó óráimat éltem. 25-én kocsival indultunk el, amelyben betegségemből eredő gyengeségemen kívül nem kellett más kellemetlenséget elviselnem, mint azt, hogy a velem utazó Zágoni Sámuel büszkeségből az első helyet akarta elfoglalni, amelyet ha el is foglalt az előtte való napon, csak addig tartotta meg, amíg Isten gondoskodott Auspurgba vállalt utazásunk előmenetelével, ahol sem én, sem ő nem juthattunk előbbre. Kérem az Istent, hogy az ő gőgös föllépését ne tudja be vétkéül. 31-én érkeztünk Auspurgba, ahol találkoztam szeretett testvéremmel, a hazába visszatérő Kőrösi urammal. 11 napig a hajón tartózkodtam, hogy betegségemet gyógyítsam, amelyik néhány héttel ezelőtt vett erőt rajtam és ezt nem is eredmény nélkül tettem, mert az a betegség azután tovább már nem bántott. Istennek legyen hála érte! Ottan lenyirattam hajamat, ami már-már ki akart hullani gyökereiből és emiatt egy parókát vásároltam 3 forintért. A vendéglősnek pedig (a hajón) 11 napig eltartásáért 5 forintot és 8 bacinust*) fizettem. Augusztus 12-én végre, mivel Isten erőmet visszaadta és egészségem is már jobbra fordult, Auspurgból elindultam Zürichbe. A lóért és más egyebekért fizettem 3 forintot és 3 bacinust. Itt 6 napig tartózkodtam, ami alatt részben visszanyertem erőmet, részben pedig meglátogattam az elöljárót és nehány professzort. 18-án indultam el innen. Mellingában ebédeltem, Leutzpurgban vacsoráztam az iskola tanítójánál, Struth Jakab úrnál, aki egy igen tisztességes és kegyes férfiú. A lóért, amelyik odáig vitt, 3 forintot fizettem. 19-én Czubingában ebédeltem Sziveri uram özvegyénél elég bőségesen és fizettem érte 25 krajcárt. Vacsoráztam pedig Lange Dálban, az „Oroszlánnál" és fizettem 28 krajcárt. 20-án Purg Dorfban, egy elég jelentős városban pihentem meg, elég jó pisztrángokat ettem és fizettem 42 krajcárt. Az este beállta előtt elindultam Bernbe és a „Fehér Keresztben" fogadtam szállást, ahol 24. és 26-án időztem és fizettem 36 bacinust. Ide Bogdány Márton uram vezetett el, akit az Isten áldjon meg, mert a saját házába vitt, azon föltétellel, hogy ott nyugodjak, amig majd jobban tud gondoskodni az ügyemről. Miután meglátogattam az elöljárót és a professzorokat: Ringer, Scheurer és Schalchin urakat, azután a rektor magnificust, ő általa a konzulhoz vezettettem, Steyger uramhoz, aki elég kegyesen fogadott és meghagyta a rektornak, hogy keressen a számomra valamilyen szószólót. Ki is jelölte Tormann urat. Ő mindjárt másnap rábizta az ügyemet a szenátusra, úgy hogy megparancsoltatott a kancelláriában, innen pedig a titkári hivatalba, hogy számomra gondoskodjanak nehány hónapig öltözetről és élelemről. Dictum factum! Szállást Bogdány doktornál adtak havonként 5 tallérért és kiutaltatott 10 röfnyi posztó a szabónak ruha és köppeny számára. Igy történt eddig. A nagy Isten indítsa meg a szívüket és buzdítsa a lelkét ezeknek a jámbor embereknek ezután is a velem való jótételre az ő dicsőségére. Nota bene. A reformációnak emlékére, ami ezelőtt 200 esztendővel történt, ennek az évnek a kezdetétől fogva megrendezett ünnepélyes jubileum befejezése folyó hó 26. és 27-én volt az éjjeli órákban csodálatos és leírhatatlanul pompás tüzijátékkal, ami 8-órától 12 óráig tartott. Ugyanazon szabó által rendeltetett a számomra a mondottakon kívül cipő, kalap, fehér

*) A régi fillér értékének megfelelő pénzegység.

Nagy Béla

Kiállítás Miskolcon
a Kossuth utcai Mini Galériában

Magyar Nemzet 1984 - VI. 2.

Nagy Béla, építész

L. Forbáthy Z

– Követségi kirch

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Nagy Béla (építész)

L: Ungár Péter

—: Szovjetszigi kúrok

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

Borítós

83/1

Nagy Béla, építész

L: Ettéi Tibor

– : kortársi kérdés

10–12

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/4

Nagy Béla

◇ Nagy Béla festőművész kiállítása Miskolcon a Mini Galériában július 1-jéig látható.

Népszabadság, 1987. VI. 16

Nagy Béla festőművész

Szabó Lajos 1960-ban végzett a Főiskolán. Akkoriban az iskolán – mandzsa a művész – egyszer jó ondaya egyiptominy volt egészen jó helyen a Szépművészeti Múzeumban. 1984 egyébként Eltek Kinetty – Bernáth – Perkovits – képek és Nemes Lampérth – Nagy Béla – képek, a Múzeum ajándékba kaptuk. Szecsődi, Remlamottal, Varnecrel.

Stúdió 84.

1984. VII. 17. TV 1 – műsor, 21.25 / tanú /.

MDK

Nagy Béla Zoltán tanársegéd

A magasépitéstani tanszék mellett.

József nádor, 1941/42. 73.l.

MDK

Nagy Béla ,ép.

az épitészeti anyagban a tabáni gyógyszálló tervek tünnek ki; közösen készitette Thoma Antal, XXXXXXXéXX épitészekkel.
Horváth Szabolcs

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. -Mücsarnok.

Uj Magyarság. 1939.jan.29.

MDK

ifj. Nagy Béla, Kecskemét

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. 1. kiáll.
Képzőművészet, 1928. 6.sz. 23 l.

MK

Ernst Max. 19. szak. 1922. máj.
1.

Nagy Béla

A dunaújvárosi művésztelep tagja.

Dunaújváros 1965. júl. 16.

Régiek és újak. R. A.

Nagy Béla festő

M.D.K.

A III. her. Utt önöhárban rendezett kiállításon díjat nyert. — Illő leírás (repro)

X. Gy.: Pedagógus művészek országos grafikai kiállítása. Művészet, 1961. szeptember — 39 l.

Nagy Béla

Kiállítása nyílt a tokaji helytörténeti múzeumban

Három fiatal tárlata Tokajban
Szabolcs-Szatmár megyei Népújság 1969. szept. 5

Nagy Béla MDK

A tabáni gyógyszálló terve

Műcsarnok 19 39. téli tárlat

Nagy Béla

MDK

A tabáni gyógyszálló terve

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Nagy Béla ifj./Kecskemét/

Résztvett a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.-an.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

Nagy Béla MDK

a kecskeméti művésztelep hallgatója

Képzőműv. Főisk. Évk. 1927-28. 28.l.

MDK

Nagy Béla , grafikus

nyerte a második díjat, 2000.-forintosat, a Magy Szovjet Baráti Társaság által meghirdetett plakátpályázaton.

Plakátpályázat. - Népszava. 1958 dec.3. 4.l.

MDK

ifj. Nagy Béla, festőm.
Kecskemét.

Egy esős nap. olf.

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I.kiáll.
1928.jan.

M.D.K.

Nagy Béla.

Festőművész kiállitott a képzőművészeti főiskolán.

Péter Imre:A vasutas képzőművészek VI.orsz.kiállitása

Népszava 1956. aug.16.4.old.193.szám.

Nagy Béla
/Gyöngyös/

1965-ben a rajzpedagógusok veszprémi művésztelepén töltött 3 hetet, itt a városról tájképeket készitett /repr/

Csorhát József: Háromhoti tornás: 500kép
Rajztanitás 1965. V. 24-25.l.

Nagy Béla
/Gyöngyös/

Részt vett a Pedagógusok Szakszervezete VII. kongresszusa alkalmából az Egressy klubban rendezett tárlaton.

Péter Imre: Pedagógus-müvészek országos kiállitása
Rajztanitás 1963. II-III. 63.l.

Nagy Béla

A rajztanárok balatonfüredi művésztelepének idényzáró kiállitásán jól szerepelt.

Domonkos Imre: A Pedagógusok Szakszervezete nyári művésztelepeiről
Rajztanitás 1961. V. sz. 29.l.

MDK

Abódi Nagy Béla

Fenyők, olaj

Műbarát VIII.kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Abódi Nagy Béla

Brassói hegyoldal, olaj

MUbarát VDII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK.

Nagy Benedek

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1966 nov.11.

MMK

ifj.Nagy Béla, Kecskemét

Egy esős nap, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal. 1928.
jan. 8 l.

Nagy Béla, grafikus

L: Nagy Tamás

–: Közlemény

Népszabadság, Bp. 1978. máj. 16.

8.

Nagy Béla, grafikus

L: Könyci György

-: Grózkesch, fuhelmah

12.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 12.

09

Nagy (Fekete) Béla, [ ]

L: Kondor György

Gerencsér M: S.P.N. kézi album

Népszabadság, Bp. 1970 nov. 7.

12

Nagy Béla

rajztanár pelott

Ferkápzomfoiskolák

1939-41. 157. l.

Keresztbevetett
lába, valamint
keze

köpenyben. A kereszttől balra áll János, ro
ruhában, szürke köpenyben. Mária és
imárakulcsolt kézzel Krisztusra föltekint.
térben zöldelő fák között szürke, sok
kastély. Halványkék égbolt, gomolygó fel
A miniatura külső és alsó szélén kesken
heggyel vont fehér mintákkal díszített
s rózsaszín szakaszokra osztott csík h
A miniaturát négy oldalról lapkeretdíszítés
lyezi, amely közvetlenül a pergamenre van
s könnyed, karcsú, kék és rózsaszín lev
képezik, virágokkal, árvácskákkal, körtékkel
kel, egy drólerieval s egy sárkányon á
lándzsával átdöfő figurával. A díszíté
aranytallérokkal van teleszórva. (328. kép

Hasonló lapkeretdíszítés madárral,
mal, koronás csigával, rózsával, szekfűvel,
kával, harangvirággal stb. még a ki
lapokon: *8a; 16a; 21b; 22a; 32a; 43*
48b; 49a; 54a; 58b; 59a; 62b; 63a; 70
77b; 78a; 116a.

8a lap: (Horae de sancta cruce) D
(24×40 mm) aranykeretben, rózsaszín
kék betű. Belül aranyalapon rózsaszín
háromszirmú levélkében végződő levélinc
nos iniciálék, váltakozó méretben, n
kockás, vagy virágokkal díszített alappal
kező lapokon: *9a (D); 10a (D); 1*
12a (D); 13a (D); 14a (C); 16a (D);
32a (D); 49a (D); 54a (D); 59a (D);
71a (C); 78a (D); 110a (A 35×
110b (A 35×44 mm) *116a (D).* I
számtalan kis, színes alapra festett aran
betű található a kódexben.

21b lap: (Domine, labia mea aper
miniatura (126×81 mm) az *Angyali*

G. Nagy Béla

A soproni fiatalok centenáriumi mozgalma a biztató kezdet után további eredményeket hozott. A közös megmozdulások során sikeresen formálódott a fiatalok demokratikus egységfrontja, egyre jobban érvényesült a forradalomért tenni kész erők irányt és példát mutató szerepe. Júniusban nagy sikerrel rendezik meg a Magyar Ifjúság Napját, a többnapos megmozdulásba a város ifjúságának szinte minden rétegét sikerült bevonni. Az MKP Megyei és Városi Bizottsága növekvő gondot fordított az ifjúság szervezésére, megnyerésére. Ennek eredményeképpen az 1947. évi választások során a fiatalok 1945-höz viszonyítva szervezettebben, egységesebben támogatták a demokratikus erők választási

Soproni Szemle 1947. ... 2.

A centenáriumi munkaverseny egyik jelvénye.
(G. Nagy Béla reprodukciója)

küzdelmét. Változatlanul gondot okozott azonban a rátermett és kellő módszertani tapasztalatokkal rendelkező ifjúsági vezetők hiánya. Az ifjúság között végzendő tervszerűbb és tudatosabb nevelőmunka érdekében az MKP Megyei Bizottsága 1947 decemberében Ifjúsági Bizottságot hozott létre, mely a kommunista fiatalokból álló aktívára épült.

V.

15. A népi demokratikus forradalom mindjobban tükrözte az MKP, a forradalmi erők történelemformáló erőfeszítéseit. Az áldozatos küzdelem terméseként a kormány elfogadta az MKP javaslatát és programjába foglalta a hároméves terv végrehajtását, a bankok államosítását, a reakció még meglévő had-

állásainak szétzúzását. Forradalmi változást idézett elő a népgazdaság szerkezetében az országgyűlés november 20-i ülésén elfogadott törvény, amely a nagybankok és az érdekeltségükhöz tartozó vállalatok államosításáról határozott. A dolgozók 60%-át foglalkoztató bánya- és gyáriparban vezető, meghatározó szerephez jutott az állami, a szocialista szektor. Az áttörést erősítette 1948 márciusában hatszáz, 100 munkavállalónál többet foglalkoztató üzem állami tulajdonba vétele. Így az ipari burzsoáziát megfosztották gazdasági alapjától, ami döntő jelentőségű lépés volt a hatalom kérdésében is. A népi demokratikus forradalom továbbfejlődése így éles politikai és gazdasági küzdelem során ment végbe, de fegyveres konfliktus, polgárháború nélkül győzött a szocialista forradalom. A proletárdiktatúra megteremtése sürgető igényként vetette fel a szervezetileg is egységes munkáspárt, a munkásosztály politikai és szervezeti egységének létrehozását.

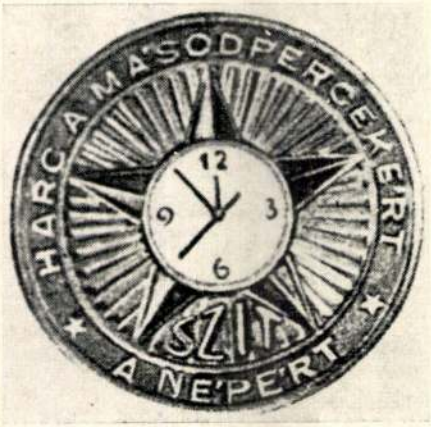

1948-as SZIT-jelvény.
(G. Nagy Béla reprodukciója)

Az ifjúsági mozgalom is országosan demokratizálódott, megkezdodött a jobboldali erők elszigetelése. Erősödtek a népi demokratikus politika híveinek bázisai, a pártifjúsági szervezetekben is növekedett a baloldali erők befolyása. Az egységes fellépésű csoportok mind hatékonyabban semlegesítették a jobboldali vezetőket. Az SzDP baloldala támogatásával a Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalomban is fordulat következett be. 1948 januárjától fokozatosan kizárták a szervezetből a jobboldali vezetőket, így lehetőség nyílt a munkásifjúság szervezeti egységének kialakítására. A NISZ-ben lezajlott tisztulási folyamat[148] eredményeként egyetértés alakult ki a parasztifjúság egységes szervezetének létrehozásában.

A centenáriumi mozgalom eredményeként a fiatalok gazdasági és politikai munkája a népi demokratikus forradalom továbbfejlesztésének értékes alkotóeleme lett. A hatalmi viszonyokban bekövetkezett változások, az MKP megerősödése, a forradalmi átalakulás gazdasági és politikai eredményei visszahatottak az ifjúságra, a fiatalok szervezeteire. Fokozatosan formálódott az ifjúsági

148 Pásztor i. m. 32.

NAGY BÉLA, nyomdász

1909-ben Szombathelyen sztrájk a Vasvármegyei Nyomdában. Ezzel kapcsolatban 23 nyomdász a heti bér és a hivatalos közegek szerinti bérveszteséggel ismert. A kéziratos feljegyzésből kitünik, ki meddig sztrájkolt.-Nagy Béla bére 44.00 kor. Bérvesztesége: 44.00 kor. 103.old

KUNTÁR LAJOS: Nyomdásszmozgalmak Szombathelyen / 1892-1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

Nagy Béla, grafikus

öt rajz:

Repe.

Pető Zoltán Pál: Egyszerű számítógéprendszer

10.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 29.

Nagy Béla

Tár és hárad olaj 60 × 80

Füredi présházad -"- 50 × 60

V. Északmagyarországi területi
képzőművészeti kiállítás
Salgótarján 1969.

Nagy László, festő

A Stúdió Galériában nyílik meg tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 30.

Nagy Béla

„Falu" c. mű szerepel a
Miskolci Galéria Kaszáltaiban

Napjaink 1971 junius 4.old.

Nagy Béla

„Saproni házak"

(repr.)

Pedagógusok Lapja, 1941. aug. 23.

Nagy Béla

Tél és hajnal, o. 60×80

Füredi pusztahajnal, o. 50×60

V. Erdélymagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján, 1969.

Nagy Béla

Présházak, olaj, 60×80 cm
Füredi présházak, 50×60 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Nagy Béla

Résztvett a kiállításon
A katalógusban ld. Baczi
Pálnál

Felszabadulási kiállítás
1975. Eger.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1973 SEP 30

Zalai Hírlap

Nagy Béla

1021

ZALAI HÍRLAP

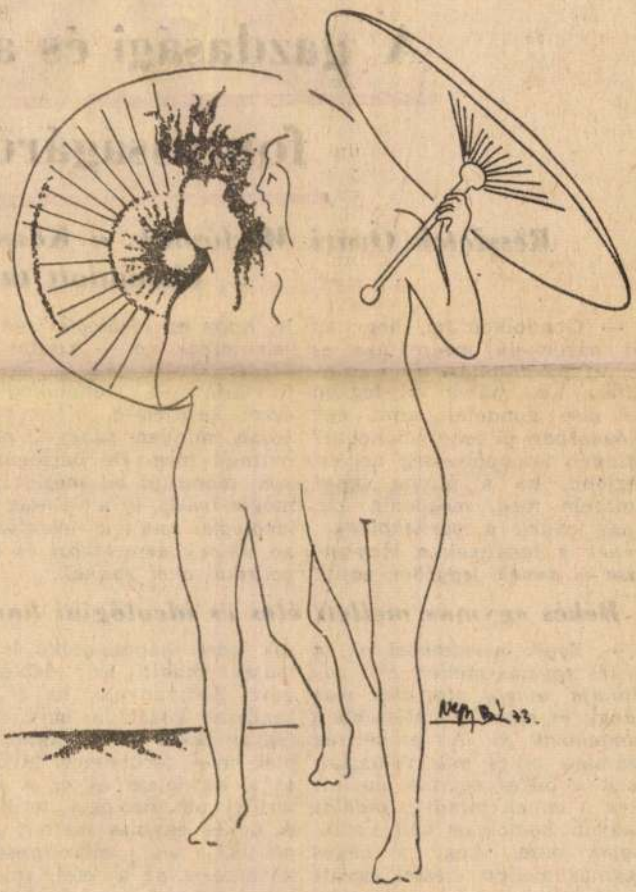

Nagy Béla: LÁNYOK ESERNYŐVEL

A gazdasági és az

fontosságáról

Részletek Óvári Miklósnak, a Központ elmondott tanév

— Gondolkodtam, hogy az új pártiskola megnyitása és az új pártoktatási év megindítása alkalmából mi legyen az első gondolat, amit egy előadásban el lehet mondani? Minden ünnepélyesség helyett legjobb, ha a puszta tényt említem meg, mégpedig azt, hogy *ennek a pártiskolának, ennek a tanévnek a megnyitása is annak jegyében zajlik le, hogy az ideológiai munka jelentősége nő* — kezdte beszédét Óvári Miklós és így folytatta: — Gondolkodtam, ezzel kezdjem-e, hiszen biztosan minden tanévet ezzel nyitnak meg. De bármennyiszer mondjuk el, mégis igaz, mégse frázis, ez a valóság. *Az ideológiai munka jelentősége nő. Ennek nemzetközi és belpolitikai okai vannak.*

Békés egymás mellett élés és ideológiai harc

— *Egyik nemzetközi ok, a békés egymás mellett élés politikája, amely utat tört magának és egyre erőteljesebben bontakozik ki.* Az emberiség számára nincs más választás, csak a békés egymás mellett élés, s ennek *mindkét oldalát* nagyon komolyan kell venni. *Egyik oldal,* hogy a békés egymás mellett éléssel együtt jár a kapcsolatok szélesedése, a különböző társadalmi rendszerű országok közt. A politikai, gazdasági, kulturális kapcsok közti kapcsolatoké is. *A másik oldal:* az ideológiai harc. Nyilvánvaló, ha a két rendszer között a harc nem fegyverekkel folyik, akkor az élet más területeire tevődik át a küzdelem és ez a más terület az ideológia területe. A békés egymás mellett élés politikájának előretöréséből következik az a tétel, amelylyel kezdtem, hogy az ideológiai munka jelentősége nő.

— *A másik nemzetközi ok abban van, hogy a tőkés tár-*

Nagy Béla

Középiskolai rajztanári oklevelet kapott 1941-ben

Ferkipzomfoiskivk

1939-41. 176. l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1972 NOV 3
Nagy Béla
Kisalföld

ÚJLAKI KÁLMÁN

TÖREDÉK

Ahogy a dombok
és minden más domborzati tényező is
valamint a tényezőkön a növények
minden növény
és minden növény közt a fák

(bár voltak mohák és páfrányok is
de ott voltak a virágok
és ez hűvös volt ha kellett
és néha kellemes meleg)

És néha úgy fújt a szél
hogy beleremegtem
Arcul fújt a szél
de utána fölperzselt a nap
égette arcomat

1021

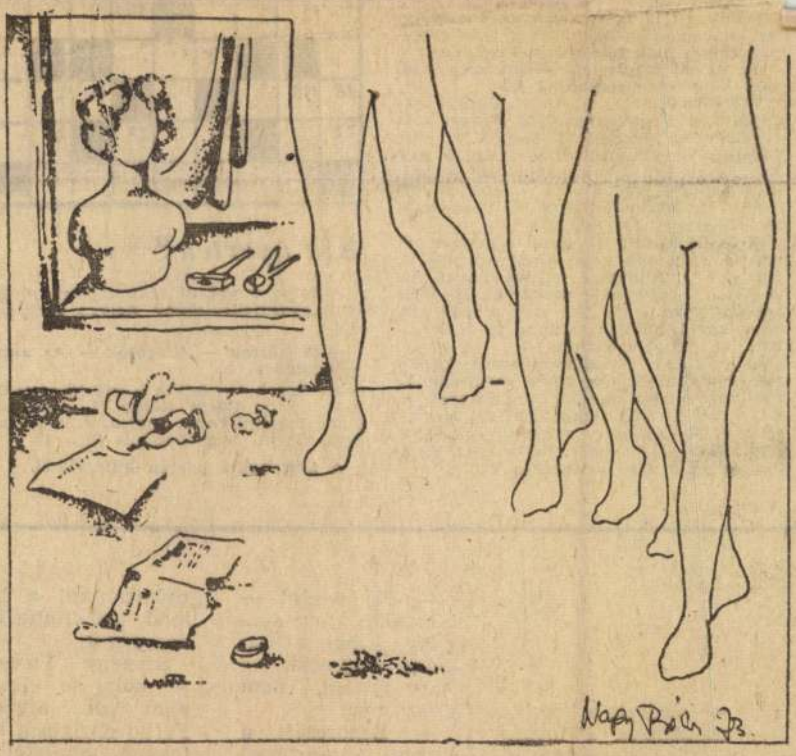

Nagy Béla: Kirakatsarok

természetjárásnak nemcsak öröm mel teli, hanem nehéz percei, órá is vannak. Az első kudarc, csaló dás vagy nehézség azonban sen kinek se vegye végleg a kedvét.

Mi okozhat bonyodalmat, csa lódást?

Egyebek közt, hogy a kezdő legtöbbször fel sem tudják mérn teljesítőképességüket, s olyan ne héz túrára vállalkoznak, am még a gyakorlottaknak sem lenne könnyű. Mondjuk, elmennek a Bakonyba, és gyalog teszik meg az utat Bakonyszentlászlótól Csesznek váráig.

Kifáradnak, másnap a lábuk is fukat is felvernetik, s a kijelölt tűzrakóhelyen veszélytelenül süthetnek, főzhetnek.

Kellemes kirándulást mind a kezdő, mind a haladó kirándulóknak!

Mészáros Sándor

Levelezés

REJTVÉNYÜNKBEN a vízszintes 1. és 26., valamint a függőleges 6. és 9. sorokban levelezéssel kapcsolatos szavakat rejtettünk el. Megfejtésül a négy szót kell beküldeni szerkesztőségünk címére november 8-áig, csütörtökig. A megfejtésekre írjátok rá: **hányadik osztályba jártok**; a borítékon vagy levelezőlapon **tüntessétek fel: gyermekrejtvény!**

Az ügyes megfejtők között szép ifjúsági könyveket sorsolunk ki.

VÍZSZINTES: 1. A. O. 7. Ügyes tollforgató. 8. Végtelen epe! 10. Kevert boy. 11. Becézett női név. 12. Fenyít. 14. Szerencsejáték (hosszú mássalhangzó egy kockába). 15. Gyorsan párolgó (ford.). 16. Ragadozó madár. 18. Csapadék. 20. Védő. 22. Menni — angolul. 23. Létező. 25. Jellegzetes igevégződés.

FÜGGŐLEGES: 1. Ilyen szólgálat is van. 2. Népiesen a könnyeit hullatja. 3. Női név. 4. Állóvíz. 5. Káposztafajta. 12. A Balaton csatornája (keverve). 13. Ételízesítő (ford.). 17. Női név (ford.). 19. Nem kevés. 21. Félig vipera. 23. Nem törött. 24. Félig első (ford.).

A megfejtés megkönnyítéséül közöljük, hogy hosszú és rövid magánhangzók között nem teszünk különbséget. A vízszintes 1. első vakbetűje: O, a vízszintes 26. második vakbetűje: LA, a függőleges 6. második vakbetűje: Y, a függőleges 9. első vakbetűje: P.

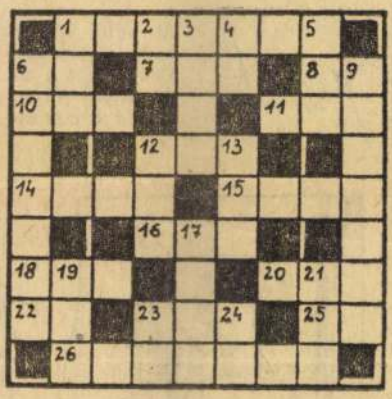

Kik nyertek?

A múlt szombati számunkban megjelent gyermekrejtvény helyes megfejtése:

— A körték — A szőlők — Az almák — Szamóca.

Az ügyes megfejtők közül könyvjutalmat nyert: **Géczi Ildikó**, 8. oszt. tan., 9141, Ikrény; **Varga Ingrid**, 5. oszt. tan., 9023, Győr, Felszabadulás útja 80.

A könyveket postán küldjük el.

---

y

ott a

ram! egy meg- t, és iros-

— kérdezte a kocsis, megállítva a lovat. — Gyössz megölni a sárkányt?

— Jövök, de egyedül. Engedje meg. Jóska bátyám, hogy ma én vigyem a fu-

— Na végre! — bömbölte a sárkány, ahogy a szekeret meglátta. — Azt hittem, nem jössz már!

— Begörcsölt a jószág, installom! — mondta Bolond Ferkó.

—Jól van, jól — dörmögte a sárkány. Nem egészen

nyisszantani a bolond, azt eltette bizonyságul.

Szegény Piroska se holt, se eleven nem volt, amikor Ferkó elvágta a köteleket, amikkel a sárkány fogva tartotta. Lefogyott csúnyán, mert csak nyers halat kapott enni mindig. No, a

1021

Nagy Béláné, fazekas - művészeti vezető Dr. Agyag- és Szilikátipari Szövetkezet

1980. VI. 9. 18.30 Kossuth
Esti Magazin
- Hódmezővásárhely ősi ipara a fazekasság. Mától a Fővárosi Müvelődési Házban mutatkozik be. A kiállitás megnyitóján ott vol Szathmáry Ilona.

- Hódmezővásárhely tabáni, ujvárosi és csúcsi városrészeiben müködő egykori tálas és fazekas mesterek remek mivü munkái is példnak tekintve népmüvészeti alkotásaik motivumaik feleleveni-tését, folytatását csaknem tizéve karolta fel a vásárhelyi Agyag-és Szilikátipari Szövetkezet. Mától itt Budapesten, a Fővárosi Müvelődési Házban a hires Fővárosi Folklór Centrumban is bemutatják ezeket a diszes paraszt tányérokat, tálakat, kan csókat, korsókat, kantákat, buezllákat, butykosokat. Surányi Andrással, a szövetkezet elnökével és Nagy Béláné müvészeti vezetővel itt a körteremben néztük végig ezt a remek tárlatot.

- Tiz évvel ezelött kezdtük meg ezt mintegy 100-150 ezer forinttal. 79-ben, több mint hatmillió forint értékben termeltünk, de ez még a belföldi igények kielégitésére sem elég. ... négymillió forinttal... a kereslet annál, mint amennyire a lehetőségünk a termelés szempontjából megvan.

- Tulajdonképpen miért a 60-as évek végén fedezték fel saját területük nagy népmüvészeti értékeit?

- A szövetkezet megalakulásától, a 60-as évek végéig nem volt olyan kereslet a vásárhelyi kerámia iránt, mint... Mert az azt megelőző kórban ezek használati tárgyak voltak. A porcelán és gránit áruk, a zománcozott bádogedények elterjedése ki is szoritotta tulajdonképpen a használati tárgyak fogalmából, és diszitő elemként való fölhasználása a népi kerámiának....

- Váratott magára.

- Váratott magára...

- Ez is befolyásolta azt,...

- -... hogy tulajdonképpen ezeknek a kerámiáknak a felujitását.

- Gyönyörüek.

- Közben ezidőszak alatt a szövetkezettől nyugdijazásra kerültek a régi mesterek és az utánpótlást már nekünk kellett olyan szinten biztositani, hogy az alkotásra képesek legyenek. Nagy mértékben hozzájárult, amikor Nagy Béláné megjelent a szövetkezetnél, mint....

- És Nagy Béláné most müvészeti vezető. Itt látjuk az egyik képen, amint egy nagy butykos festésén dolgozik. A régi vásárhelyi kerámiákat mi jellemzi.

- Mai kerámiánkon próbáljuk az ősi hagyományt tulajdonképpen felújitani.

- Formavilágban is és motivumkincsben is.

- A tabáni kerámiára az jellemző, hogy városunkban az a legszinesebb edény. Alap szinben használtak tulajdonképpen több fajtát. Motivumkincsük elég egyforma volt mind a három városrésznek, csak szineiben különböztek. A virág az minden városrészben tulajdonképpen egyforma volt a tulipán, a rózsa motivum. .Az ujvásori kerámiára főként a zöld alapszin a jellemző, ami alá irókáztak feketen festékkel és ami alá karcoltak. A csúcsi edényekre fő jellemző a fehér alap kék, zöld diszitéssel és maga a kákmázas edény.

- Mégpedi kobaltkék mázas.

- Kobaltkék mázas edények igen. Nagyon szép ősi darabok kerültek elő, amik csodálatos butellák voltak, s annak a forma világát, motivum kincsát próbáltuk megmenteni és föleleveniteni.

- Ezeket a kerámiákat egyébként - ahogy megtudtuk - az ARTEX-en keresztül exportálni fogják. És részben a hasonló figyelem felhivás a célja magának a kiállitásnak is, amelynek a Fővárosi Müvelődési Házban már több mint egy évtizedes hagyománya van. Hiszen az úgynevezett Folklor Centurm néptánc előadásaihoz kapcsolódik és egészen nyáron át látható. Igy a mai tárlatmegnyitó egyben azt is jelzi, hogy itt a turista szezon, amelynek bizony árnyoldalai is vannk.

Nagy Béla

l.

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 178. l.

DOBOZ
vésett jelenetekkel.
Osztrák munka, XVIII. század.
Ezüst.

KAMARÁSI KULCS,
XVIII. század.
Aranyozott ezüst.

FÜLES GOMBOK,
tíz darab, gyöngyház és zománcos.

CUKORTARTÓ, (192. kép)
háromlábú, fedeles, benne kék üvegedény. A foglalat áttört virágos dísz. Fedelén belül „Bernolák Máriássy Zsuzsanna 1840."
Esztergomi munka, 1780 körül.
Ezüst, mag. 9·5 cm.
Bernolák Katalin, Kassa, tulajdonából 1937. évi szerzemény.
Gy. K.: A kassai amateur kiállítás. Magyar Iparművészet. 1—1897., 348. l. (Képe 348. l.)

EDÉNYKE,
fedeles és áttört, három lábon áll, hengeres, belseje kék üveg.
Augsburg, XVIII. század vége.
Aranyozott ezüst, mag. 12 cm.

MDK

Abodi Nagy Béla

G.S: Erdélyiek kiáll. a N.Szal.-ban. Uj Magyarság, 1944. márc. 18. 8 l.

Nagy Béla

építőanyagok a műemlékek konzerválása. Önálló művei: Halántéki lékely leo fele bélyegek.

Miklósy Ferenc, Baja zeneművészete a XX. sz-ban. Kézirat. M. D. K. C – II

599/2

4 l.

M.D.Q

NAGY Béla Zoltán építész
(UVATERV)

Attila u. 101. (Repr.)

Bene László: Lakóépítkezések Budapesten
Magyar Épőművészet 1959. 5/6. sz. 165. l.

Nagy Béla

Falu II., fák
Falu X., -"-

Rajzok
Miskolci Galéria

mdk.

Nagy Béla

{ „Merengő kisfiú" l. díjat nyert
e. pályán (Ábra az 51. lapon)

Láner Sándor: A vasutas képzőművészek
párlatain
Népművelés, 1956. 10 sz. 51 l.

M.D.K.

Nagy Béla
grafikus

Szentiványi Kálmán „A földalatti folyam" vedőkötését készítette.

Vayerné Líbolen Ágnes: Néhány szó az elmult évi könyvborítóink
Művészet, 1962. június — 33 lap tólapjairól

MDK

Nagy Béla épitész

Felszabadult Bp. müvészete. N.Szal. 196o.

MDK

Nagy Béla

Vitorlások, o.

4. Észak-magyarországi területi képzőm.kiáll.
Salgótarján 1968.

MDK

Nagy Béla

gouache:

Présházak

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

M.D.K

Nagy Béla
festő

Részt vett az Építők Rózsa Ferenc Kultúrotthonában rendezett tárlaton.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek országos kiállítása művészet, 1965. szept. – 45 lap.

MDK

Nagy Béla és Tobiás Lóránd

A Széll utcai fiuotthon terve, repr. Megvétellel dijazva

Müvészet 1938. 94.l.

Vágy Béla

a martinán v. rajzról repr.

Pedagógusok Lapja 1965. szept. 20.

Tiszaörs telepre - Fényi András.

Nagy Béla

MDK

A tabáni gyógyszálló terve I-II.

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Nagy Béla

Balaton

Balatoni Nyári Tárlat 1962

Tihany Múzeum

Katalógus

Nagy Béla:

Balaton

Balatoni Nyári Tárlat 1962

Tihanyi Múzeum

Katalógus

Nagy Béla Zoltán
és Félix Vilmos

O.T.P. Lóversenyház, XIII. Lőrántffy utca,
1959 tavasz

I felszabadult Budapest művé-
szete. - Kiállítás-katalógus,
1960. 16 l.

ADK

Nagy Béla

Barna szoba, gouache

Édesanyám, "

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.
1967. Salgótarján, Egyr. iskola, sétoraljaújhely

Nagy Béla

37. Halászoltár. gouache, 29x27

38. Verpréin I. gouache, 35x44.

Évzák M.O.-i festőleti képz. mű. kiáll. 1966

kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Nagy Béla

Grönport vízlet - olaj. Repr.
Balatonfüred "
Tihany "
Tokaj, gouache
Vitrolás
Balatonfüredi vízlet, gouache
Vitrolás,

Heves megyei képzőművészek, ős tárlata Eger 1962
Katalógust ker Bodnár Éva

Nagy Béla, [ ] MDK

A Szabadság és a régi c. 20 évi
előtti Kiállítás egyik résztvevője.

Fenyik Flóra: Egy Kiállítás két megnyitója 2.l

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 31.

M.D.K.

Nagy Béla

Lénárd Sándor: "A római Montparnasse" c. beszámolójában irja: "...Nagy Béla a rajzoló ezermester...Festett már Szent Ferencet templomnak... karikaturát tánclokálban japánoknak , freskót re restaurált... fát metsz, rezet karcol.."

Szinházi Magazin, Bp. 1939. juli 3o. II. évf. 31. sz. 7o-71. lap.

MDK

Nagy Béla

Tervét a főváros megvásárolta a tabáni gyógyszálló pályázaton. Közös terv Horváth Szabolcscsal.

Cikk: Botrány a Tabán...

Magyarország, 1938.márc.5. 5.lap

Nagy Béla

"Egy ember – egy könyv" c. sorozat bővítését tervezte

Dr. Veres

A szép magyar könyv, 1963

35 old.

Nagy Béla

festő

szerepelt a Heves megyei képzőművészeknek az egri Liceum díszterében rendezett /////// /////// tavaszi tárlatán.

"Falusi Utca"

Farkas András: Kritika helyett....
Heves Megyei Népujság, 1963. jun. 6.

M.D.K.

Nagy Béla
festő

A pedagogus művészek tárlatán
szerepelt.

Maksay László: Pedagogus művészek kiállítása
Művészet, 1963. július – 37 kép.

Nagy Béla

Szerepel a kereskedelmi Kaszinóban rendezett kiállítása

Magyarország 1927 X. 7

MDK

Abódi Nagy Béla festőmüv.

L.I: A Barabás Miklós céh marosvhelyi . . . kiáll.
Ellenzék, Kolozsvár, 1943. febr. 26.

MDK

Abodi-Nagy Béla

Étel, olaj
Boltban, "
Nyári délután, olaj
Szénahányók, "
Szemben az ablakkal, olaj
Szombat délután, "

Barabás Miklós Cég kiáll. N.Gzal. 1944. márc.
9 1.

MDK

Abódi Nagy Béla

Önarckép, olaj

Mübarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Abódi Nagy Béla

Kirándulás, olaj

Műbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Abódi Nagy Béla festőmüv.

B.A: Erdélyi képzőmüvészek a Mübarátban. Magyar Nemzet, 1941. ápr. 27. 17 l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 JUN 7
Kisalföld

Nagy Béla

MBAT — művé

1021

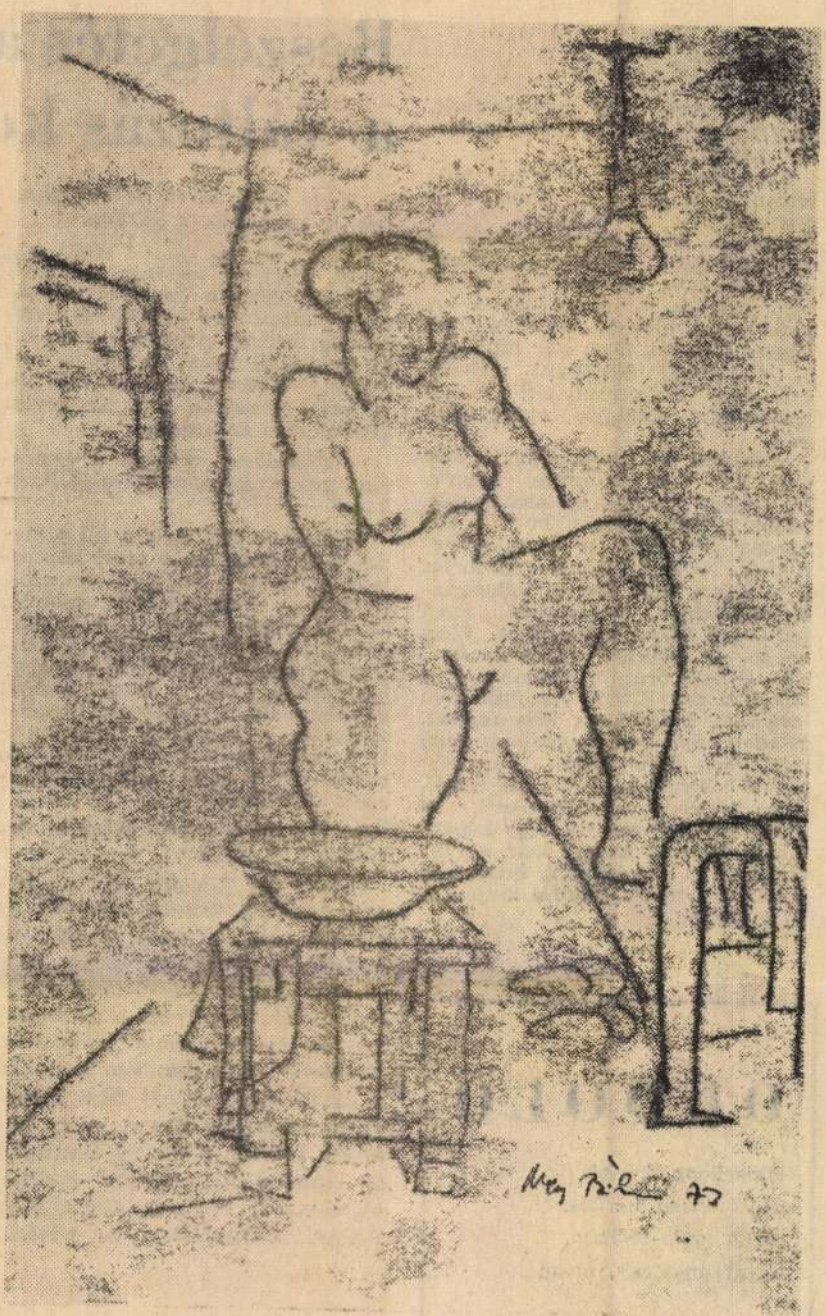

REGGEL

NAGY BÉLA MONOTÍPIÁJA

T

mindig legyen helye a csomagban, hisz két hét alatt sokszor változhat az idő.

Egész sült csirkét, doboznyi rántotthúst, nagy szál kolbászokat csomagolnak többnyire az utazó gyereknek. *Ennek a nagy része a szemétbe kerül.* Először az édességet eszik meg, ha nem kaptak az útra, vesznek a zsebpénzből. A fogadó helyen ebéddel, de vacsorával biztosan várják őket, kár több napi élelemmel elindítani néhány órás útra a gyereket, aki a sok édességtől amúgyis étvágytalan lesz.

Szóljunk a zsebpénzről is. Bár nem igen van szüksége pénzre, hisz teljes ellátása biztosítva van, mégis gyakori szokás, hogy a rokonság *„összead"* a nyaraló gyereknek. Nem ritka a 2—300 forint sem. Ilyen nagy összeg felhasználásában *nincs tapasztalata*, ezért felesleges dolgokra szórja el. Elég, ha 30—40 forintból gazdálkodik.

S minek örül a legjobban a táborozó gyerek? A hazulról jövő híreknek, a ***levélnek, képeslapnak. Minden nap várja, hangulatát nagy mértékben befolyásolja,*** hogy érkezett-e aznap postája. Aki teheti, írjon mindennap gyerekének, ha mást nem, néhány sort egy képeslapon. Kedves szokás már az indulás előtti nap feladni, hogy már a táborban várja a lap a megérkező gyereket.

DÚDOLÓ

Hipp-hopp, kerítés
vödör vízbe-merítés,
vízen papír-sorhajó,
szivárvány-fény, olvadó.

Pricces-praccs, libatoll,
kóbor kutya szimatol.
Mócsing... kolbász... szalámi...

Beszélgetés az a változás kor

— Hány éves kortól jelentkezhetnek a változáskori panaszok?

— Erre pontos választ senki sem adhat, mert a változás korának (klimax) kezdete és tünetei egyénileg változók; de minden nő életében egyformán egészségügyi és lelki problémát jelent. A klimax természetes élettani folyamat. Ha különösebb panasszal nem jár, orvosi kezelés sem szükséges.

— Általában milyen egészségügyi panaszokat okozhat a változás kora?

Felelet: — Első helyen áll a magas vérnyomás és az ezzel kapcsolatos szív- és érrendszeri panaszok, érgörcsök, idegrendszeri zavarok, elhízás, vagy gyors lesoványodás, álmatlanság, erős fejfájás, szívdobogás, hőhullámok stb. A panaszok többsége a klimax lezajlása után elmúlik, de addig orvosi kezelés szükséges. A gyógyszer megkönnyíti a nehéz időszak elviselését, de csakis orvos által rendelt gyógyszert szedjünk!

— Milyen tanácsot adhat az orvos az elhízás ellen?

Felelet. — Komoly lelki problémát jelent a változás korában az elhízás. Még jobban csökkenti az önbizalmat. Tudnunk kell, hogy idősebb korban az élettani folyamatok lelassulnak, így a szervezetben végbemenő égési folyamatok is. Kevesebb táplálékra van szüksége a szervezetnek. Tehát nem szabad olyan bőségesen étkezni, mint fiatalabb korban. Könnyen emészthető, vitamindús, zsírtalan ételeket fogyasszunk. Főzzünk olajjal, vagy RÁMA margarinnal. A növényi

Nyári ízelí

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JUN 21

Kisalföld

Nagy Béla

1021

NAGY BÉLA
„Öreg cigány..."

6. Végtelen búza. 7. Munkaeszköz. 9. Rangjelzés. 10. Becézett női név. 12. A tetejébe (ék. hiány). 13. Összecsengő sora. 15. T. L. Ó. U. 17. Varangyos is van. 20. Becézett Antal. 22. Hamis. 23. Félig aszódi. 25. Puha fém. 26. Ez lesz a porból, ha esik az eső. 28. Időjelző.

FÜGGŐLEGES:

1. Becézett Julianna. 2. Búza közepe. 3. Takarmány. 4. Határrag. 5. Hírhedt, római császár. 10. Idegen kettőshangzó. 11. Személyes névmás (ford.) 14. Kábítószert tartalmazó növény. 16. Ritka férfinév. 18. É. L. Á. Á. 19. Azonos magánhangzók. 20. Takács Zoltán. 21. Női név (N=A). 24. Túl ízesített. 27. Rege — mássalhangzói. 28. Azonos magánhangzók.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JÚN. 29.
Zalai Hirlap

Nagy Béla

1021

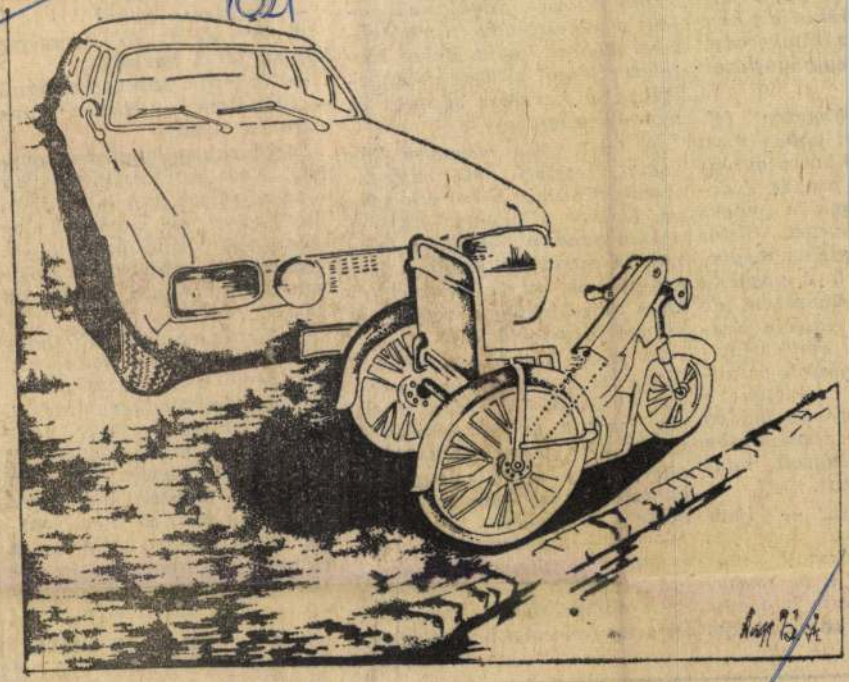

Nagy Béla: KONTRASZT

zás, még nem
Aztán a férfi
lökte a hen-
ı kitekeredett
égignyújtózott

bbenten áll-
l éppen most
líboros deren-
szobát, suga-
ták a magas
ıyezet füstös
szélén megta-
t. A napfény
elengetett, de
másféle virá-
z omló velur-
ehajolt a tün-
szakítson a
okból, boldog
simogatásba
lugrott, mint
bett.
ısz? — ijedt

ilaszolt, már
ı a porrongy-
tatta ki a port
ébbcsusztatott

az ablakfüggönyt, ide-od
kapta a fejét, végül nekisza
ladt a televíziónak és pár cen
tivel előbbre húzta. Ekkor hi
telen elfáradt a lázas rohang
lásban, a heveröre süppedt
elcsöndesedett.

A férfi szája mosolyra hu-
zódott, tetszett neki az asz-
szony váratlan hebehurgyasá-
ga. Élvezte a csöndet, kimon-
dottan zavarta volna, ha bár-
mit is mond az asszony. Jól
értették ők ezt a némaságot.
De a csönd hirtelen széttört. A
csengő fölzavarta őket.

— Sanyi lesz — indult ki-
felé a férfi. A titkot valószínű-
leg kivihette az arcán a fia
elé, mert a gyerek kérdőn a
szeme közé nézett. Az apa be-
felé intett a fejével. Sanyi be-
baktatott a szobába és meg-
nézte a szőnyeget.

— Jó — mondta. Nem jutott
eszébe róla, hogy erről most
kel fel a Nap. Nem látott rajta
mese-napraforgókat, fényeket.
De azért örömmel belegázolt az

Sanyi egy pillanatra megdö-
nult. Nem értette, mitől vált
ilyen rémülttté ez a két ember.
Miért tűnt el arcukról az
iménti béke? Mitől lettek olyan
rettenetesen szomorúak? Hi-
szen ő azt mondta, hogy de
klassz...

— A szőnyeg arra való, hogy
járjunk rajta — bökte ki
csendben, magyarázatképpen.

A két felnőtt megmozdult.
Mind a ketten érezték, hogy
gyerekük egyszerű közlésében
van valami igazság. De nem
mertek rá bólintani. Félszegen
bánnak ők még az ilyen igaz-
ságokkal. Holnap majd ők is
belépnek a virágoskertbe.

De ma még ma van. S a tegnap is olyan közeli még.

Horváth Ildikó

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

1974 MÁR – 1

Nagy Béla
1021

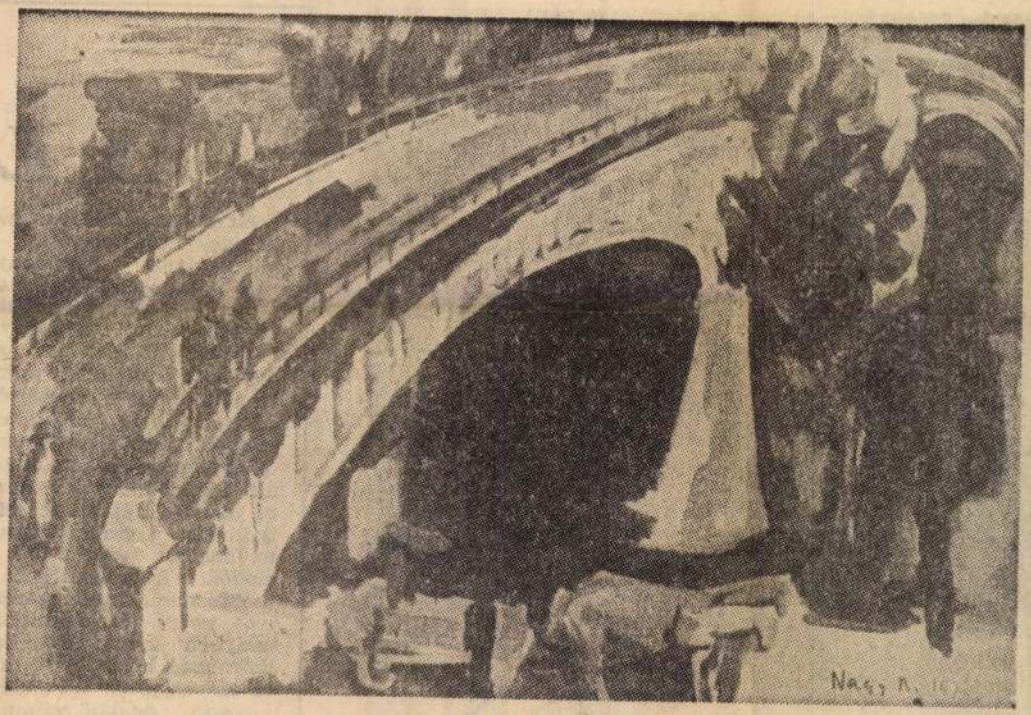

Nagy Béla festménye

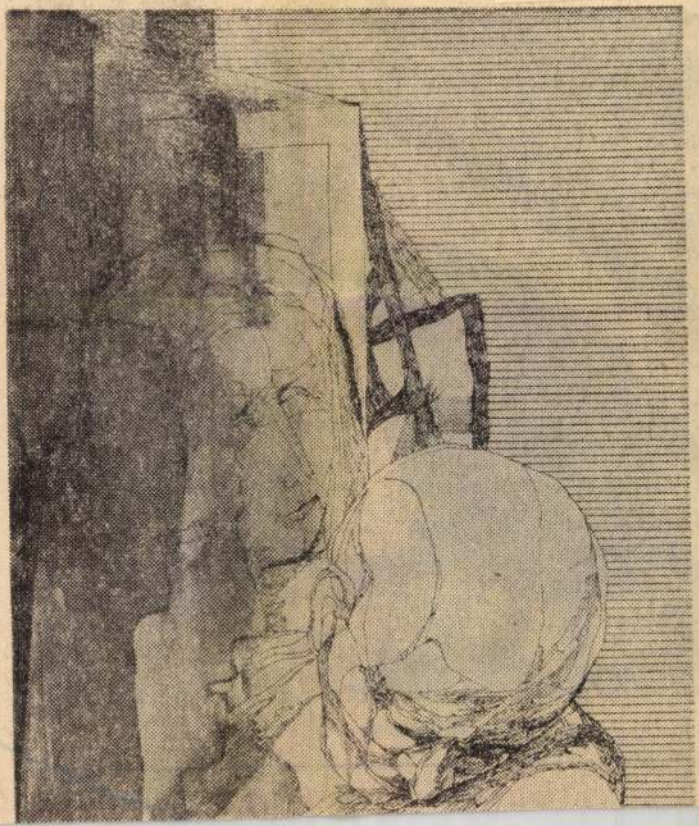

A L

Az ember értékét szemé
lyisége, magatartása é
munkájának eredmény
vagyis az alkotás adja me
Mindezek azonban örökl
tes tényezőktől és körny
zeti befolyásoktól is füg
nek. Ezért különösen font
az alkotó ember megérté
és az alkotás megítélé
szempontjából a kor ismere
te, melyben az alkotó emb
élt, a körülmények ismere
te, melyek fejlődését bef
lyásolták, a család ismere
te, melyből származott, a
elődök felkutatása. Noha e
utóbbi némi rossz színeze
tet nyert századunkba
melyben a megítélésnek
származás nemegyszer dön
tő tényezőjévé vált, mé
jogosult például valame
alkotó egyéniség nemze
hovatartozásának vitájába
még akkor is, ha ezt a kér

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 APR 15

Zalai Hírlap

Nagy Béla

1973. április 15.

1021

Nagy Béla: LÁNY TÜKÖRREL

sport — sport

Nem a közönségen múlott...

Szovjetunió ifj. válogatott — Magyarország ifj. válogatott 2:1 (1:0)

Zalaegerszeg, 6000 néző. Jv.: Schuhanek (lengyel). UEFA selejtező.

SZOVJETUNIÓ: Ahtyamov. — Jegorov, Bojko, Radukov, Komarov, — Szerebrjanszkij, Petroszjan — Veretinszki, Minyajev, Pavlenko, Fjodorov. Edző: Jevgenyij Ljagyin.

MAGYARORSZÁG: Pálinkás — Végh, Lakatos, Varga, B. Kovács — Takács, Jankovics (Ádám, a 46. percben) — Törőcsik (Huller 53. perc), Nyilasi, Szabó, Pogány. Edző: Sárosi László.

A SŰRŰ HÓESÉS ellenére hatalmas hangorkán fogadta a kivonuló csapatokat. [illegible] el-

alapvonalig jutott, pontosan adott középre, s az éppen érkező Pavlenko higgadtan a hálóba helyezett. 2:0. A magyar csapat nem adta fel, lelkesen harcoltak Sárosi László „fiai", s az 57. percben szépítettek: Szabó labdájával Pogány húzott el a bal oldalon, s beadásnak szánt labdája átszállt a rosszul helyezkedő kapus felett, s a bal kapufáról a gólvonal mögé pattant. 2:1. Együttesünk hatalmas hajrába kezdett, szinte egykapura folyt a játék, de csak szögletek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1974 MÁR 18
ORVOSEGYETEM

Nagy Bíró Sándor

1021

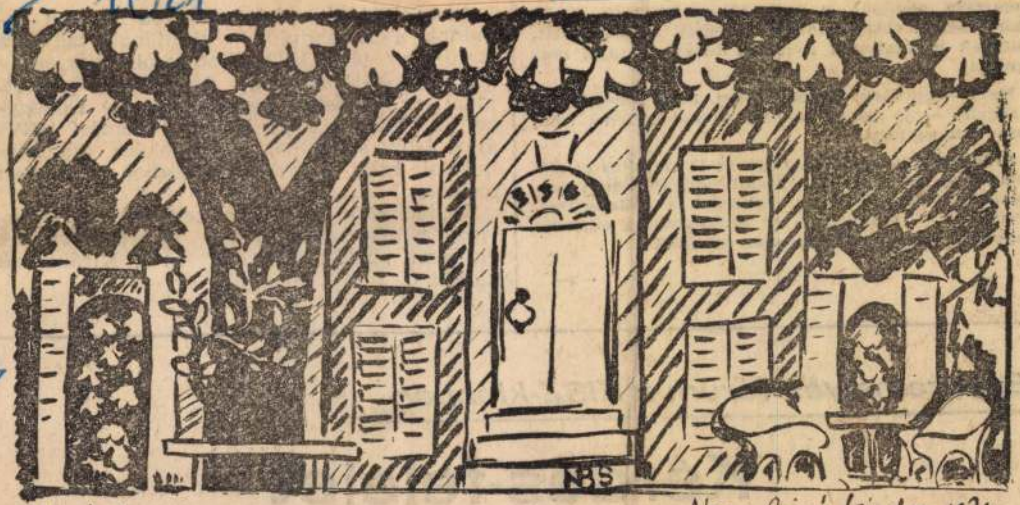

„Nyár"

Nagy Bíró Sándor. 1974.

betartása nemcsak a hallgatókra kötelező. S
már írásban sokszorosítják az egyik fél kötelme
állítsák párhuzamba a másik féllel, — saját m
gukkal.

Mert — egyesek számára lehet, hogy hihetetlen
hangzik, — jó szóval sokszor többet el lehet ér
mint fenyegetéssel.

Arról nem is beszélve, hogy az ilyen stílus egy
talán nem szolgálja az oktatók-hallgatók jó vis
nyának, a demokratikus légkörnek a kialakulás
Pedig ez — állítólag — az oktatómunka eredmé-
nyessége szempontjából sem közömbös.

—a—

lenti: nagyon sok turazó ünnepl
egyetemi KISZ-bizottság és a Kirándulók klubja.

Egyszemélyes fórum a KISZ-klubban

Kérdés-felelet két és fél órán át

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 5
Nagy Béla
Zalai Hírlap

1021

Nagy Béla: RENESZÁNSZ

körében

ei tanács vb
ójével

amelyekhez a legnagy
tehetsége, amelyekből
gyobb sikerélményre
hat. Mindezt meg kell értetnünk a szülőkkel is. Ezért a szülői munkaközösségek által szervezendő tájékoztatókra előadókat képezünk ki, akik ezeken az értekezleteken, a szülők akadémiáján, a legfontosabb kérdésekben mély, elemző tájékoztatást tudnak adni. Ezekkel az előadásokkal szeretnénk odahatni, hogy *a gyerekek jobban vegyenek részt a család munkájában, csökkenjen kényeztetésük, otthon is érvényesüljön jobban az egészséges testi nevelés.* Oktatásunk eddigi gyakorlatát szemlélve minden alapunk megvan kijelenteni, hogy az

golt test tekintélyét állítsuk helyre. A rendtartás előírja a tanulók számára a köpeny viselését is.

— A párthatározat is, a megjelent rendelkezések is az iskolai demokratizmus szélesítését sürgetik. Milyen konkrét intézkedések várhatók ezen a téren?

— Demokratikusabb iskolai légkör kialakítása a célunk. Talán nem túlzok, ha azt mondom, iskolarendszerünkre a porosz hagyományok nyom-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 2-

Zalai Hírlap

Nagy Béla
1021

Nagy Béla: TANULMÁNY

Labdarúgó-eredmények

FTC-győzelem a Fáy utcában — Nyert Répcelakon a Thury SE

NB I.

Ferencváros—Vasas 2:1 (1:0)

Fáy utca, 14 000 néző. V.: Marton.

Góllövők: Albert, Máté, illetve Vidáts.

Alacsony színvonalú mérkőzésen a jobb helyzetkihasználás döntött a zöld-fehérek javára.

Bp. Honvéd—PMSC 3:0 (1:0)

Kispest, 8 ezer néző. Vezetted: Szokán.

Tovább tartja remek formáját a kispesti együttes.

Góllövők: Kozma, Kocsis, Mozgós.

NB II. Nyugati csoport:

Sabaria Cipő—Győri Dózsa 1:1 (1:0)

NB III. Nyugati csoport:

Thury SE—Répcelaki Bányász

THURY SE: Lovkó — Vörös, Berán, Horváth, Lisztóczky, Hegedűs, Kustos, Tóth, Jánó, Józsi, Sulyok. Edző: Tóth György.

Az első félidőben a széllel hátban játszó vendégek fölényben voltak, de a Bányász-védelem minden próbálkozásukat sikerrel verte vissza. Fordulás után a hazaiak vették át az irányítást, ám hátsó alakzatuk megingásait a szemfülés Thury-csatárok jól használták ki. Végeredményben a sok hibával tarkított mérkőzésen megérdemelt kanizsai győzelem született.

Góllövők: Jánó, Kustos, illetve Horváth.

Jók: Lovkó, Lisztóczky, Kustos, Jánó. A répcelaki együttesben senki sem játszott átlagon felül.

(Bodor)

Megyei bajnokság I. osztály:

Z. Építők—Olajmunkás SE 2:1 (0:0)

Zalaegerszeg, Építők sporttelep, 150 néző. V.: Szabó I.

Küzdelmes mérkőzésen egy góllal jobb volt a hazai csapat.

Góllövők: Szökrönyös, Farkas, illetve Takács.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 17

Zalai Hírlap

Nagy Béla

ZALAI HÍRLAP

1021

Nagy Béla: BEAT

ZALAI HÍRLAP

OLAJVIDÉK

Mátyás Ferenc

VADL

Fönn szállnak
irányt a vezér
y-betűt írnak
dért jeleznek,
Hortobágyról
az őszi szél sz

Csőrük csirreg,
elhagyják a lá
fűtsünk be a
nagy az erdő
lobbantsunk a
piros nyelvű l

Csak te hallg
nem szedheted
öreg varnyú, s
lobban, fekete
rakodik az ősz
s betakarja hü

Elszálltak a va
utánuk lemegy
árnyék marad
az este is feke
s egy kunhalo
a vén puli rán

Hallat magáról a 406-os

NAGY Béla épitén

Hírek Los Angeles környékéről

Megkezdte az újjáépítést a resedai gyülekezet

Mint már arról a szomorú esetről lapunk július 5-i számában is hírt adtunk, a Los Angeles környékén lévő San Fernando Völgyi Egyházat (Reseda) súlyos tűzvészkárok érték. Május elején az egyház irodai helyiségeiben keletkezett tűz, melynek ezáltal teljes berendezése megsemmisült. Egy hónappal később a felújítás alatt lévő lelkészlakás is lángra lobban, melynek következménye óriási pusztítás lett. Lapunk október 25-i számában beszámoltunk arról, hogy az újjáépítés már elkezdődött, noha nagy anyagi áldozatot követel. Ez alkalommal örömmel adunk helyet Nagy Bálint resedai lelkipásztor szerkesztőségünkbe eljuttatott levelének, melyben részletesen is beszámol a tűz okozta pusztításról, ezúton kérve mindazokat, akiknek lehetőségük van valamilyen formában, támogassák a resedai gyülekezetet.

Szeretett Keresztyén Testvérek az Úr Jézus Krisztusban!

Szomorú hírt kell közölnünk mindazokkal, akik valamikor is kapcsolatban álltak, vagy jelenleg is állnak a San Fernando Völgyi Magyar Református Egyházzal. 1992. május 5-re virradóan tűz keletkezett a lelkipásztori és a presbiteri irodában, ahol egyházunk könyvtára is volt. Ez két iroda berendezésével, hivatali okmányaival, kimutatásaival, felszerelésével teljesen megsemmisült. Az üszkös romok alól pár darab iratot és könyvet tudtunk csak megmenteni.

Az irodákról a tűz kezdett átterjedni egyházunk gyülekezeti termére is: a Bethlen teremre. Hála Istennek, a gyors és hatékony tűzoltói munka megakadályozta, hogy a templom épületében súlyosabb kár keletkezzék. Így is, amit a tűz pusztítása végzett, az többszörösen meghaladja egyházunk tagságának anyagi teherbíró képességét.

A megpróbáltatások sora ezzel még nem ért véget. 1992. június 1-jén hajnalban újra a tűzoltókat kellett hívni, ezúttal a felújítás alatt álló lelkipásztori lakáshoz. Hiába volt a gyors tűzoltói beavatkozás, így is nagy pusztítást végzett a tűz a parókia épületében. A nappali és az ebédlő a padlótól a tetőig égett át és megsemmisült az új konyhai berendezés is. Az épület ezen része teljes átépítést igényel. Itt is, mint az előző tűznél a viszonylag új légkondicionáló berendezés, az elektromos vezetékrendszer – úgy a víz, mint gázvezetékek – komoly vizsgálatra és cserére szorulnak.

A későbbi részletes vizsgálat alapján kiderült, hogy mindkét esetben gyújtogatás történt. Az ismeretlen tettes (tettesek) gyúlékony folyadékkal locsolta be a padlót és a szőnyeget úgy a lelkipásztori irodában, mint a parókián.

Gyülekezetünknek komoly erőfeszítésébe kerül, hogy az eddig épségben maradt templomot megóvjuk egy újabb gyújtogatástól. Folyamatosan őrizzük, hogy istentiszteleti alkalmainkat a templomban tarthassuk.

A presbitérium és egy külön bizottság tárgyalásokat folytat úgy a biztosítótársasággal, mint a nyomozó-szervekkel. Nehéz és hosszadalmas feladat vár az egyház presbitériumára, tagságára és lelkipásztorára, hogy újra fel tudja építeni azt, ami eddig a gyújtogatások martaléka lett.

Önkéntes adományok már érkeztek egyházunk részére úgy magánszemélyektől, mint különböző magyar szervezetektől. Közülük többen a rendezvényeik bevételét ajánlották fel templomunk, gyülekezeti épületeink rendbetételére. Hálás szívvel köszönünk meg minden adományt és segítő szándékot!

Gyülekezetünk tagsága és vezetősége nevében szeretettel kérünk mindenkit, aki információval, vagy egyéb módon tudja támogatni egyházunknak ezeket az újraindulási munkálatait, hogy hívják Egyházunkat a régi hivatali számon, amely (818) 344-1885, vagy levélen keresztül az alábbi címen: GRACE HUNGARIAN REFORMED CHURCH, Erwin St. Reseda, CA. 91335.

Isten gazdag áldását kérjük mindazok életére, akik olvassák e híradást a számunkra szomorú esetről. Testvéri szeretettel a gyülekezet nevében:

(Reseda, CA)

Nagy Bálint
lelkipásztor

Új templom épült Délegyházán

Amikor 1946-ban a falurendezés során kijelölték Délegyháza utcáit, létrehozták a főteret is, mondván: ott fog majd felépülni a helyi református és római katolikus egyház temploma. Eztán évtizedekig a tervről senki nem beszélt. Sőt, a nyolcvanas évek elején végzett felmérés alapján az akkori egyházügyi titkár kategorikusan megállapította, hogy Délegyháza lakosságának nincs igénye templomra...

„Érdekes" módon, az 1989-ben végzett felmérés már egészen mást mutat. Megszületett a templomépítés terve, s az akkori önkormányzat az addig üresen álló tér egynegyedét a reformátusoknak, egynegyedét pedig a katolikusoknak adományozta.

A lelkek mélyén mindvégig meglévő remény, az állhatatos könyörgés ez év szeptember 27-ére meghozta gyümölcsét. Ezen a napon adtak hálát a délegyházi reformátusok a közelmúltban felépült templomért.

Az ünnepi istentiszteleten *dr. Hegedűs Loránt* püspök hirdette az Igét, a Zsidókhoz írt levél 11. része alapján. Miért van szüksége az embereknek a XX. században templomra? A kérdésre adott válaszában a püspök hangsúlyozta: *azért, hogy életünk értelmét megtaláljuk Istenben,* Aki tőlünk áldozatot vár. Mindezt oly módon, hogy Ő meghozta az emberiségért a legnagyobb áldozatot Fia által. Keressük hát az igazi értékeket, Jézus Krisztusban.

Bóna Zoltán, Dunavarsány-Délegyháza lelkipásztora, beszámolt arról, hogy 1990-ben kezdtek hozzá az építkezéshez. 1991 nyarán fölkerült a csillag a 24 m magas toronyra, s egy évvel később a belső munkálatok is befejeződtek – néhány részfeladat megoldásától eltekintve. Külön köszönetet mondott *Nagy Béla* építészmérnöknek, aki a templomot tervezte. S nem utolsósorban köszönetet mondott az adományokért.

Az összköltség mintegy hét millió forintot tesz ki. Ennek negyed részét a gyülekezeti tagok, helyi intézmények – többek között a termelőszövetkezet és a kavicsbánya – adományozták. Másik negyede külső segítségekből, alapítványokból, pályázatokból jött össze. Míg a költségek felét a külföldi adományok jelentik, különös tekintettel a hollandiai, angliai, amerikai, németországi egyházakra.

A lelkipásztor hangsúlyozta, hogy a falu, de különösen is a gyülekezet „ajándékba kapta" a templomot. Mindenki örülhet tehát: egyrészt, hogy részt vállalhatott az ajándékozásban, másrészt, hogy Isten különös kegyelme által magáénak tekintheti azt. Immáron tehát az új harangok minden vasárnap istentiszteletre hívogatnak.

S hogy a hálaadó istentiszteleten kicsik-nagyok együtt örültek, annak bizonyítéka, hogy mintegy 800 főre volt tehető a résztvevők száma. Jelen volt többek között *dr. Czine Mihály,* a dunamelléki egyházkerület főgondnoka, *Lukáts Miklós* politikai államtitkár, *dr. Vona Ferenc* országgyűlési képviselő, *dr. Viczián János,* az Ökumenikus Tanács elnöke, *Gulyás László* egyházmegyei főjegyző, az egyházmegye több lelkésze, gyülekezeteinek képviselői, a Zsinati Iroda küldöttei, *Kis R. Sándor* helybeli római katolikus plébános, *Bujáki Antal* polgármester.

Részt vett az ünnepségen Délegyháza hoofdorpi testvérgyülekezete Hollandiából, *Rien Wattel* lelkipásztor vezetésével. A kórusuk által előadott zeneművek is hozzájárultak az ünnep felejthetetlenségéhez.

Nagy Lenke

Dr. Dobos Károly, Márton István és dr. Bütösi János Móricgáton

Építés a pusztában

A szanki gyülekezet ünnepi istentiszteleten köszöntötte szeptember 27-én a 12 éven át volt lelkipásztorukat, *dr. Dobos Károlyt* és *dr. Bütösi János* ny. amerikai püspököt, a Magyar Református Világszövetség elnökét.

Márton István h. lelkipásztor imádsága után dr. Bütösi János az Ézsaiás 7:9. alapján hirdette az Igét, így alkalmazva: Ha hisztek: lesztek, ha nem hisztek: elvesztek! Az ószövetségi történettel párhuzamba állította a magyar nép történelmét és mai helyzetét. A magyar nép átélte a Dániel könyvében leírt látomást – hangsúlyozta a püspök –, hogy a hatalom jelképe kéz érintése nélkül összeomlott. Népünk nehezen tanulja meg Isten történelmi és evangéliumi leckéjét. Nem készültünk fel és nem tudunk élni az új élet lehetőségeivel, feladataival. Hitben, szolgálatban meg kell újulnia az egyháznak – mondotta.

Dobos Ágoston budapesti segédlelkész Sztárai Mihály reformátor zsoltárokat zenélő-tanító missziójáról szólt, majd a Dobos-unokák hangszeres kísérettel a 89. zsoltárt énekelték. Dr. Dobos Károly fohászával fejeződött be az istentisztelet.

Ezután a polgármester vezetésével megtekintették a vendégek a 30-as évek végén itt élt és alkotott kolozsvári Gy. Szabó Béla grafikus művész metszeteinek kiállítását a Művelődési Házban.

„Építsetek utat a pusztában az Úrnak!" (És. 40:3.) – ezzel az Igével szólt a meghívás a templom 35. éve végbement felszentelésének ünnepélyére a móricgáti szórvány gyülekezetbe, ahol délután fél 3-kor kezdődött az ünnepély.

Az istentisztelet és ünnepség rendjét Márton István h. lelkész vezette le, külön köszöntve dr. Bütösi Jánost, akivel most találkozott a gyülekezet először és így személyesen is megköszönhették az építéshez küldött adományát. Meghatottan köszöntötték a tanyai szétszórtságban élő móricgátiak gyülekezetté alakulását személyes fáradozásával, szolgálataival munkáló dr. Dobos Károly volt lelkipásztorukat is.

Isten Igéjét az I. Péter 2:1–9. alapján dr. Bütösi János hirdette. Az egyháznak – mondotta – erre a két kérdésre kell életével válaszolnia: épület és épülés. Csoda volt, hogy az akkori körülmények között, a pusztaságban templom épülhetett. Viszont nem törvényszerű, hogy ahol új templom épül, ott új élet is születik. Ne maradjon üresen és elhagyottan ez a templom se, hanem az élőhitű hívek élő kövekként épüljenek a fundamentumra: Jézus Krisztusra, hogy Krisztusarcú emberré legyenek – hangsúlyozta a püspök.

Ezután a tázlári ifjak szolgáltak verssel és szólóénekkel. A gyülekezetalapító és templomépítő lelkipásztor írásba foglalt emlékezését *Dobos Sándor* olvasta föl. 1952-ben, a Budapest-fasori állásából hatalmi intézkedéssel eltávolított Dobos Károly lett a lelkipásztora Szank és szórványai gyülekezeteinek. Fáradhatatlan buzgósággal gyűjtötte össze a híveket és templomépítésre lelkesítette őket.

Dobos Ágoston fölolvasta *Kőhegyi István* volt lelkipásztor 1968-ban írt följegyzéseit Dobos Károly iderendelésének és áldozatos, gyümölcsöző szolgálatainak eddig föl nem tárható eseményeiről, a számtalan akadályról és hit által győzelmes befejezésről.

A Dobos-testvérek spirituálét énekeltek és tanítottak meg a gyülekezetnek. Dr. Dobos Károly kifejezte háláját hogy eljöhetett erre az ünnepre, buzdító tanításokat és példákat mondott el a hűséges Krisztus-követő és szolgáló életre. Beszámolt a Lepramisszióban végzett munkájáról is.

Az ünneplő gyülekezetet az anyaegyházközség nevében *Bazsa Mihály* szanki gondnokhelyettes üdvözölte, a jászszentlászlói plébános köszöntését egyik egyháztagjuk tolmácsolta. *Ifj. Deli János* presbiter a móricgáti gyülekezet hálás köszöntetét fejezte ki dr. Bütösi Jánosnak, dr. Dobos Károlynak, valamint minden akkori pénzbeli, természetbeni és templomi fölszereléseket adományozóknak, a most megjelent vendégeknek.

Ezen az ünnepségen búcsúzott el kilenc hónapi helyettes lelkészi szolgálata után Márton István a tázlári és a szanki parókiális körzetbe tartozó gyülekezetektől, megköszönve a hívek testvéri szeretetét és együttmunkálkodásukat, átadva a tázlári szolgálatokat *Pál Ferenc* kinevezett segédlelkésznek és a szanki szolgálatokat *Kósa István* beosztott lelkésznek, Isten gazdag áldását kívánva szolgálataikra.

M. I.

Vasady Bélára emlékezünk

Az alábbiakban két nekrológot tárunk határainkon inneni és túli Olvasóink elé. Mindkettő szívből jövő, őszinte, tárgyilagos emlékezés D. Dr. Vasady Bélára. Mindkettő református, sőt kálvinista szellemű írás, hiszen nem embert magasztal, hanem Istent magasztalja mindazért a ritka teljesítmény-minőségért és -mennyiségért, amelyel Vasady professzor beleírta nevét egyházunk és a protestáns egyházak XX. századi életébe és történetébe, az Atlanti-óceánon innen és túl. Az első megemlékezésben a tudós tanár-társ: Czeglédy Sándor professzor gondolataival rajzolódik ki előttünk egy „európai" kép a „hídépítő teológus"-ról. A másodikban Bütösi János amerika püspök vall arról röviden, hogy milyennek látta ő Vasady professzor urat a hálás tanítvány, majd az ifjabb munkatárs és barát szemével. Mi csak annyit tennénk az alábbiakhoz, hogy az „Ars longa, vita brevis" (görögből fordított) latin mondás („A tudomány végtelen, az élet rövid") negyedik szavát „aeterna"-ra módosítanánk: az élet örök. Ez a hit misztériuma, amint azt a fiatal Vasady Béla nagyszerűen kifejtette. S most már bizonyára világos előtte mindaz, amit mi most még csak „tükör által, homályosan, rész szerint" ismerhetünk...

Egy „hídépítő teológus" halálára

Október 25-én délelőtt fél 12 órakor Debrecen központjában a járókelők felkapták fejüket, amikor ebben a szokatlan időpontban az „Öreg Rákóczi" megszólalt fölöttük. A Nagytemplomból kitódulók azonban tudták, amit *Vad Zsigmond* lelkész néhány perccel előbb már kihirdetett: a harang, egy kiemelkedő személyiség, Vasady Béla professzor halálának és temetésének emlékezetére fog szólni.

Jóllehet Vasady Béla hosszú életének csak a kisebbik részét töltötte Debrecenben, akik a harang szavára vissza tudták idézni alakját, úgy érezték, hogy Debrecen egyik legjelesebb fiától, a Kollégium emberétől vesznek búcsút, akinek egész életművét áthatotta az ősi anyaiskola ma is élő hagyománya.

1902. december 30-án született Nagyváradon. Édesapja, aki 1920-ban „repatriált" Debrecenbe, és itt működött tovább mint tanfelügyelő, Debrecen ostromának viharában nyomtalanul eltűnt. Eredetileg református lelkésznek készült, viszont felesége haláláig buzgó katolikus volt, akinek bizonyára része volt abban, hogy Béla fia a gimnáziumot a premontreieknél végezte. A szülők vegyesházassága azonnal eszünkbe juttatja Vasady Béla életművének ökumenikus meghatározottságát: ő maga írja egyik önéletrajzi művében, hogy már egészen fiatalon bántotta őt a keresztyénség szétszakadozottsága. Mindvégig nagy formátumú ökumenikus személyiség volt. Ökumenikus szolgálatának állomásait nehéz lenne itt felsorolni. Nyugalomba vonulásáig igen sok nagyobb ökumenikus gyűlésen fontos megbízásokkal jelen volt. Külföldre kerülése is úgy történt, hogy a háborút követő nehéz időkben óriási energiával és kitartással felvette a kapcsolatot az akkor még kialakulóban levő Egyházak Világtanácsa embereivel, akik viszont vele akartak találkozni a magyarországi egyházak megsegítése céljából. Egyházi intézmények, árvízkárosult gyülekezetek és egyes egyháztagok a mai napig hálásak a Vasady vezetése alatti segélyakciónak.

Közben azonban Vasadynak nemcsak az anyagiakra volt gondja, hanem az egyházak közötti kapcsolatok erősítésére is, és ennek a vonalnak folytatásához tartozik, hogy Hromádka professzor hazatérése után ő vállalkozott a princetoni vendégprofesszorságra. Nem érdemes gondolkozni azon, hogyan képviselhette volna Vasady Amerikából egyházainkat, mert a létrejött Világtanács végső döntése az volt, hogy ne Vasady legyen a Központi Bizottság magyar tagja. Miután a princetoni megbízatás hamarosan letelt, Vasady Béla vállalkozott arra, hogy a Kaliforniában működő Fuller Theological Seminary professzora legyen. Ebben a döntésben bizonyára szerepet játszott az a szándék is, hogy a szélsőségesen konzervatív főiskolát közelebb hozza más lelkészképző intézetekhez. Sajnos, hamarosan olyan nagy ellentétek mutatkoztak, hogy Vasady Bélának új állás után kellett néznie. Először a Dubuque, Iowa-ban levő kollégiumban tanított filozófiát, majd ugyanitt a theológiai szemináriumban rendszeres teológiát. De hamarosan a kezében volt a meghívás a Lancaster-ben levő református Teológiára, ahol meg is maradt egészen a nyugdíjazás idejéig.

Ökumenikus tevékenysége soha nem szakadt félbe. Annak irodalmilag legfontosabb gyümölcse az az ökumenikus káté-szerű könyve, amelyet mintegy válaszként írt az Egyházak Világtanácsa egyik későbbi főtitkárának, Eugene Carson Blake-nek egyházegyesítő kezdeményezésére. Ökumenikus munkásságához kell számítani azt a vállalkozást is, hogy ökumenikus utazó szemináriumokat szervezett Európa nagy egyházi központjaiba, így Rómába is, ahonnan például egy olyan képet is hoztak, amelynek közepén VI. Pál pápa áll Vasadyval a csoport közepén.

De a tollát sem pihentette. Legtöbb írását folyóiratokban, főleg saját kiadásában és szerkesztésében megjelenő szaklapokban jelentette meg. Legismertebb az éveken át Lancasterben megjelent Theology and Life című szaklap lett.

Példásan boldog családi élete külön méltatást igényelne, de most gazdag közéleti személyiségének három vonatkozására kell még figyelnünk.

Mint professzor – gondoljunk a szó etimológiájára – az őt is indulásakor még befolyásoló anthropocentrikus teológiától hamar elszakadt. Rendkívül tájékozott teológus volt, nemcsak a teológiatörténetben, hanem a Szentírás igazi ismeretében is. Bizonyos, hogy vezető helyen neki is része volt abban, hogy a „német keresztyénségnek" nevezett eretnekségnek megfelelő „hitmozgalmak" a mi diákjaink között sem voltak.

A teológia és az imádság kapcsolatát jól tudta, hiszen az eredetileg „kényszerből" papnak jelentkező diák egy konferencián személyesen találkozott Urával és Megváltójával és odaszánta magát követésére. A praxis pietatist és a gyülekezetekkel való kapcsolatot mindig igen fontosnak tartotta. Ebből következett, hogy a keresztyén közösséget mint cselekvést élte. Szinte állandóan több ember munkáját végezte. Rendkívüli szervező erényei voltak. Itt fel sem lehetne sorolni különböző tisztségeit. Ha valahol szükséget látott, azonnal akcióba lépett. Egy egész sor folyóiratnak volt a szerkesztője és alapítója. Ha valamilyen jubileumi emlékkönyvre volt szükség, szólni sem kellett, és a könyv kézirata máris útban volt a nyomdába. Az általa alapított és vezetett Coetus Theologorum nem annak indult, amivé a „demokratikus centralizmus" korában lett, de reális szükséget töltött be igen eredményesen. Sok embert ismertem, akinek Vasady nagyszerű indításokat adott, de egygyel sem, akit Vasady elnyomott volna. Vezetői tulajdonságait Amerikába is magával vitte. Milyen kár, hogy nem hozhatta vissza! Az I. Ref. Világgyűlésnek még ő volt a kitűnő főrendezője, éppen úgy, mint két évvel előbb Barth Károly látogatásának. A II. Ref. Világgyűlésre már nem tudott eljönni; nagyon is éreztük hiányát. Ő magát „hídépítő teológusnak" tartotta. Ha nem is mindenben, de az örökkévalóságnak is dolgozott. A földi hidak elpusztulnak, de van egy nagy és erős híd, amelynek építésében, hiszszük, Vasady Bélával mint hálás tanítványai és munkatársai együtt részt vehettünk azzal a bizonyossággal, hogy „a mi munkánk nem hiábavaló az Úrban".

Dr. Czeglédy Sándor

A „Professzor Úr" – egy tanítvány szemével

A nyáron e sorok írója még arról beszélgetett dr. Vasady Bélával, hogyan kellene emlékezetessé tenni a „Professzor Úr" 90-ik születésnapját, mely december 30-án lett volna. Az élet szabados Ura azonban másképp rendelkezett. A gyászjelentés szavaival élve: „A szerető férj, apa és nagyapa, az Ige hű hirdetője, az odaszentelt tanító gyümölcsöző életének kilencvenedik és boldog házasságának hatvanadik évében elhunyt. Egy jó és nemes szív megszűnt dobogni a kikerülhetetlen ellen vívott hosszú és hősies harc után." Halála 1992. október 5-én következett be a Michigan állambeli Grand Rapids városában levő otthonukban.

Nem lenne könnyű felsorolni Vasady Béla hosszú pályafutásának állomásait és gazdag életének ízes gyümölcseit, mert mint teológiai tanár, egyházi szervező, tudós és író mély és maradandó nyomot hagyott mind Magyarországon, mind az Egyesült Államokban. Ez azonban egy másik cikk vagy tanulmány keretébe tartozik. Itt és most inkább Vasady Béláról mint „Isten emberé"-ről (I. Tim. 6:11) szeretnék bizonyságot tenni abban a meggyőződésben, hogy egy-egy ember igazi nagyságát gyakran nem a kiváló teljesítmények csúcsait szemlélve ismerjük fel, hanem *a mindennapok kicsiny, alázatos, önfeledt eseményeinek a mélységeiben.* Hadd búcsúzzunk hát Vasady Bélától úgy, hogy koszorút fonunk e jelentéktelennek *látszó,* személyes élményekből, és gondolatban hálásan letesszük amerikai sírjára.

Az ötvenöt évvel ezelőtt végzettek beszélgetnek minapi találkozójukon a debreceni Kollégiumban. Döbbenet vesz rajtuk erőt, amikor meghallják a „Professzor Úr" halálhírét. Aztán feltörnek az emlékezés forrásai. "Sose fogom elfelejteni, hogy mikor utolsó évesek voltunk, meghívott bennünket egy vacsorára, és micsoda házigazda tudott lenni a Vasady-házaspár!..." Én meg arra emlékszem, hogy egyszer *csak a vizsga előtti napra* tudta elkészíteni az anyagot a Professzor Úr. Mikor másnap mégis felkészülten válaszoltam kérdéseire, elmosolyodva kapott a fejéhez: „Hihetetlen, hogy így meg lehetett ezt tanulni egy éjszaka!" És kacsintva beírta a kitűnőt... Én leginkább az emlékezőtehetségét bámultam. Még évtizedek után is felismert és nevemen szólított. Talán több is volt ez, mint emlékezőtehetség!... Igen, ilyen volt Vasady Béla a tanítványai számára.

Én magam *„kulcsos szemináristája"* voltam négy éven át. Láttam, milyen örömmel vállal „lehetetlen" egyházi szolgálatokat. De az „Isten emberé"-t Vasady Bélában igazában véve Princetonban ismertem fel, ahol ismét tanítványa lettem: a princetoni magyar diákokat bibliaórára hívta magához. Együtt igyekeztünk megérteni életünk értelmét és küldetését Isten Igéjének a fényében. Itt és így tanultam meg, hogy a Krisztus követői *elsősorban családtagok* (I. Tim. 5:1–2, I. Ján. 2:12–14), és csak azután tanítók és tanulók. Ez a „testvéri" kapcsolat eztán mindvégig megmaradt közöttünk. Érdeklődését, biztatását még akkor is közölte velem, amikor már alig látott írni. Különösen a Magyar Reformátusok Világszövetségének az ügyét hordozta szívén haláláig... Ilyen volt Vasady Béla „testvéri" szeretete.

Hibátlan volt? Nem. Kicsoda közülünk az? De a Vasady-házaspár családi élete közel volt a „tökéletes"-hez. Hatvan éven át jóban-rosszban bizonyították, hogy „örökös társak az élet kegyelmében" (I. Pét. 3:7). Felesége a reá jellemző hitbeli őszinteséggel ezt írta október 8-án kelt levelében: „Tudtam én, hogy el kell erre készülni, készítgettem is magamat, szüntelen imádkoztam, mégis, mikor október 5-én, hétfő reggel végre megpihent a Drágám, úgy éreztem, mintha ketté metszettek volna. Kigyógyíthatatlannak érzem e vérző sebet. Tudom én azt, hogy a mi Urunk a világ Világossága, de az én számomra sötétté, üressé, értelmetlenné vált a Föld teke..." Ilyen volt Vasady Béla hitvestársa számára.

Igaza van a gyászjelentésnek: „Az örökség, melyet ránk hagyott, gazdagító nem csak a család számára, de mindazoknak a lelkész-nemzedékeknek a számára is, amelyeket csaknem ötven éves professzorsága alatt nevelt két kontinenset ívelve át." Mikor tehát ezekkel a sorokkal letesszük élményekből font koszorúnkat amerikai sírjára, halljuk holta után is beszélő hite szavait (Zsid. 11:4): „Akik Krisztusban élnek, sohasem utoljára látják egymást. Mert a halál nem a világosság megsemmisítése, hanem csak a lámpaláng elfújása a hajnal érkeztével..."

Dr. Bütösi János

Elolvasásra ajánljuk

Az Újszövetség teológiája

A napokban került a Sajtóosztály raktárába és könyvesboltjába a Tanulmányi Osztály kiadásában megjelent kétkötetes mű: Goppelt, Az Újszövetség teológiája. Ezt szeretném röviden olvasóinknak bemutatni és ajánlani.

A könyv első kötetének borítólapján ezt az idézetet olvashatjuk: „A Goppelt által ránk hagyott szellemi örökség újra kedvet teremt az újszövetségi teológiához egy olyan korban, melyben az Újszövetséget túlhaladottnak jelentették ki, sok egyéb dolgot részesítve előnyben. Mind a teológiai hallgató, mind a gyakorló lelkész ebben a tudományosan megalapozott munkában örömét fogja találni és belőle lelki indítást fog nyerni." *(Christian Maurer)*

Ez a könyv az Újszövetség középpontjának a Jézus Krisztusban való hitet tartja és ezt a szemléletet érvényesíti kutatásának egész területén. A negatív eredményekkel szembeszáll, kimutatja azok tarthatatlanságát és a Jézus Krisztusban való hit igazságát a tudományos kutatások eredményeivel is igazolja. Ezt a művet nemcsak a szakember, a teológiai hallgató, vagy a lelkész olvashatja lelki haszonnal, hanem az igényes, a hitet és tudományt egyaránt kereső gyülekezeti tag is haszonnal forgathatja. Nemzetközileg elismert műről van szó, melynél az Újszövetség kutatásához jelenleg jobbat ajánlani nem lehet. Mivel a Nemzetközi Teológiai Könyv sorozatának egyes kötetei láncszemszerűen kapcsolódnak össze, fontos tudni, hogy ami például az Újszövetségi Bibliaismeretben hiányzik (páli teológia, páli levelek, jánosi iratok, Zsidó levél stb.), arról itt bőven lehet olvasni. Vagyis egyik könyv a másik hiányosságát pótolja.

Mit nyújt ez a könyv a nem teológusoknak, hanem csupán érdeklődő olvasóknak, gyülekezetünk tagjainak? Az első kötet Jézus személyével és üzenetével foglalkozik. Keresztelő János munkásságát mutatja be, majd Isten királyságának fogalmával, elérkezésével és jövőbeli eljövetelével folytatódik. Ezután Jézusnak a Hegyi Beszédben elmondott etikai követelményeivel, a bűnösökhöz szóló gyógyító-bűnbocsátó evangéliumának üzenetével, a megtérés meghirdetésével, a csodák jelentőségének bemutatásával halad tovább és Jézus személyének titkával, majd a Jézus-követés, a passió és a feltámadás eseményeinek feltárásával ér véget.

A második kötet az ősgyülekezet életét, majd a páli teológiát elemzi, amelyben nagy szerep jut Jézus mint Krisztus bemutatásának, majd a Krisztusban való lét értelmezésének. Szépen összefoglalja ezt a mondanivalót a második kötet borítólapján található idézet: „Goppelt hangja a jelen teológiai helyzetben figyelmet érdemel. Ez a hang ugyanis arra bátorít bennünket, hogy a tegnapi és a mai teológiai pozíció zavart okozó sokféleségébe ne törődjünk bele rezignáltan, hanem mögöttük az apostoli Krisztus-bizonyságtételt keressük, továbbá arra, hogy ezt a keresztyén hit és élet egyetlen normájaként értelmezzük és a jelenlegi valóságra vonatkoztatva tárjuk fel." *(Jürgen Roloff)*

A második kötet ezután az Újszövetség iratainak egy részét elemzi és értelmezi (Máté ev., Jakab levele, a Zsidókhoz írt levél, Lukács és János evangéliuma, az 1. Péter levele és a Jelenések könyve). Minden keresztyén ember hitének elmélyülésére és a Krisztus követésében való bátorítására szolgál ez az összefoglaló mű.

Sz. S.

Nagy Béla

Nagy Béla: Szigliget

Képes Ifjúság, 1976. jún. 12. Budapest,

Vándorkiállítás Borsodban

Megragadni az életben rejtőző ritmust és állandóságot; vonalak szövevényébe írni a sugárzó örömöt; tobzódó színek közt keresni a harmóniát – megannyi alkotói vágy. Megérti-e a néző? Átéli-e egy-egy kép előtt az önmagunktól elszakadó, ismeretlen érzéseket befogadó élmények megrendülését – amely hiányában idegenül toporgunk csak a kiállított műalkotások előtt?

A megértés segítésének szándéka vezette a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács művelődésügyi osztályát, amikor társszervekkel közösen, vándorkiállítást szervezett a megyében élő képzőművészek alkotásaiból. Elsőként, felhívással fordultak a megyében a művelődési otthonok igazgatóihoz, gyárakhoz, intézményekhez – igénylik-e a képzőművészeti kiállítást? Az eredmény – a jelentkezések alapján legalább két esztendeig vándorolnak majd a festmények, grafikák a falvak, városok között. A kiállítás szervezésében részt vállalt a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-Magyarországi területi szervezete, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei múzeumok igazgatósága. Két miskolci üzem, a Lenin Kohászati Művek és a Diósgyőri Gépgyár munkásai elkészítették társadalmi munkában a kiállításhoz szükséges paravánokat.

A kiállító művészek – többek között Feledy Gyula, Kunt Ernő, Mazsaroff Miklós, Nagy Gy. Margit, Lukovszky László, Tóth Imre – felváltva vesznek részt egy-egy új helyiségben a megnyitás napján, élőszóval is segítve-egyengetve vándorló képeik útját a megértés szép áhítatához.

(László)

CSUKÁS ESZTER:

Szoboravatás

Tenyerek titka, bonyolult képlet, —
ez vagyok: rébusz, — összetevőim
halk emberségek, vacogó vétkek.
Ébredő sár vagyok, amorf
agyaggyurma,
sajátmagam szobra itt bujkál
bennem;
abban és általa kell megjelennem,
azzá gyúr, cirógat alkotóm ujja
és felrezzenti álmodó testem
Pygmalion mester, Ciprus királya,
...hogy viszontszeressem.

Csukás Eszter neve előtt áll két betű: „dr". Ez jogi doktorátust jelöl, ami természetes, hiszen viselője: jogtanácsos. Mégpedig Pécsett.

PARDI ANNA:

Vízpart

Felhők és fák
lépnek fürdeni
a víztükörbe,

ledobják utolsó ingüket,
a létezésüket,

s csak látszatok és távolság
lebegnek a nyílt vizen,

s mik belehullnak,
az ágak, levelek
— a valóság ölén —
csak törmelékek.

Szél

jon, hogy éppen magának, de gam, kellemes, demokratikus

NAGY BÉLA (építész)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

207.0.

blk= kue
3000= 40137139
3100= Dely, Istv n
3140= m
3162= Exlibrisk□nstler
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3300= ?
309a= ^kuWitte^ma II, 1991
kenn= hg
redk= Nov ky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 5
9900= 16.08.99
revi= created 15 Jul 1998/BRANDT
9990= Art. wäre schön
knde= kndakl

Nagy Béla

Falu II. filc, 20x25
Falu X. -"-, 21x30

Rajzok I-II. gyárosmagyi festő és grafikus
művészek rajzkiállítása a Diskolai
Galériában

Nagy Béla István

hódmezővásárhelyi tálas
1904. hódmezővásárhelyi
kiállitás 20 kor pénzjutalom.

Kisshimotálas 199. l

Nagy Béla Zoltán épitész

MDK

Lágymányosi lakótelep távlati képe és modell foto repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Épitőmüvészet 1954.4-6.sz.126.l.

MDK

Nagy Béla Zoltán épitész

Lágymányosi lakótelep tervrajzai repr.

Fórum. Lágymányosi lakótelep Magyar Épitőművészet
1955.IV.évf.1-2.sz.43-44.l.

le. D. M.

NAGY Béla Zoltán építész
és
Félix Vilmos - Ivanovszki Sándor

A lágymányosi lakótelep (Középterv - házi pályázat) Terv

Csemba Dezső: A lágymányosi lakó-telep
Magyar Építőművészet 1956. (V.) - 5. sz.
131. l

Nagy Béla Zoltán MDK

épitészmérnök, született Petrilla, 1911

az oklevél keltének éve 1937 száma 106

József nádor 1937/38

MDK

Nagy Béla Zoltán épitész

G.J: Legkorszerübb tüdőgyógyint....Budakeszin...
Magyar Nemzet, 1952. aug. 13. 5.l.

Nagy Béla Zoltán

okl. építőmérnök

szül. Petrilla 1911.

Oklevelet nyert 1937.

József nádor 1937/38

208. l.

TISZTELETBELI DOKTORÁVÁ TÖRTÉNT AVATÁSA

Nagy Béla

Tóbiás Lóránd

az óbudai finoskhon
tervp. magyarul

MMÉE Könyv

1938. 154. l.

nincs cíd

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.

Nagy Béla Zoltán

Kotsis Iván dr.
hallgatója a mű-
egyetemen
1934-35.

Vásárcsarnok és
piac. Modell.
Repr.

Technika
1938. 47. l.

Megyes

III. 1901. 1. – 128. ll. ——— u. o.
IV. 1902. 1. – 132. ll. ——— u. o.
V. 1903. 1. – 132. ll. ——— u. o.
VI. 1904. 1. – 132. ll. ——— u. o.
VII. 1905. 1. – 132. ll. ——— u. o.
VIII. (1906) 1. – 132. ll. ——— u. o.
IX. 1907. 1. – 15.

Nagy ~~Tibor~~ Béla

építész

lásd

Tóbiás Konrád

alatt.

~~Hibásan~~

Tibornak

küldve

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

A Nagy Béla

László

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

44. l.

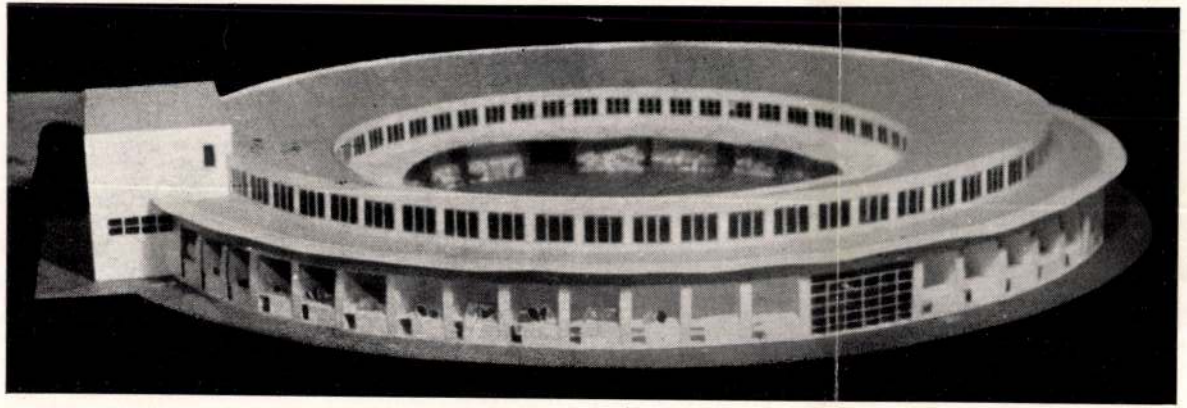

Vásárcsarnok
a Vérhalomtéren, kertes környezetben.

~~Felül:~~ Nagy Béla Zoltán,
~~Középen: Egey László~~,
~~Alul: Horti Pál~~
IV. éves építészhallgatók tervei.

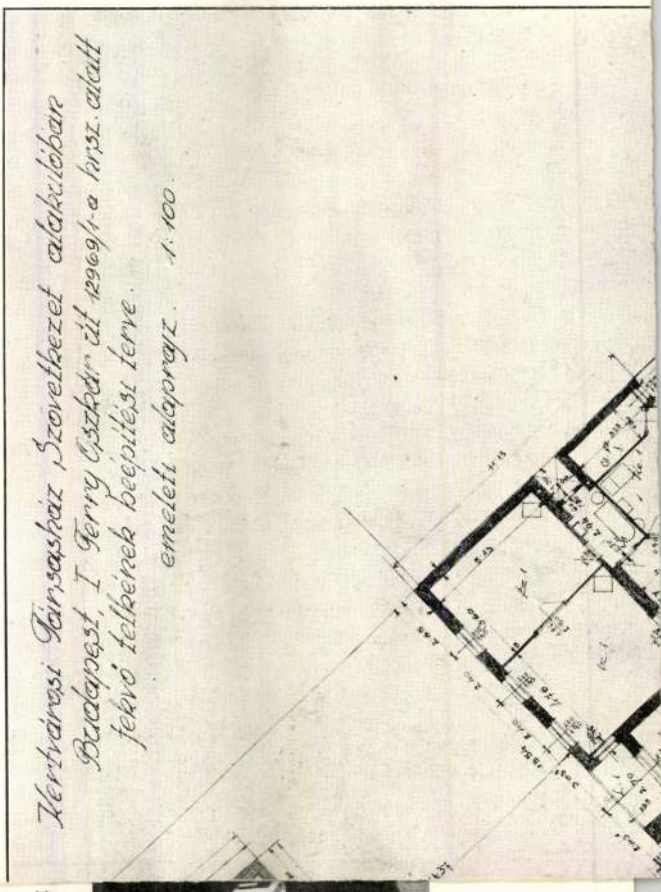

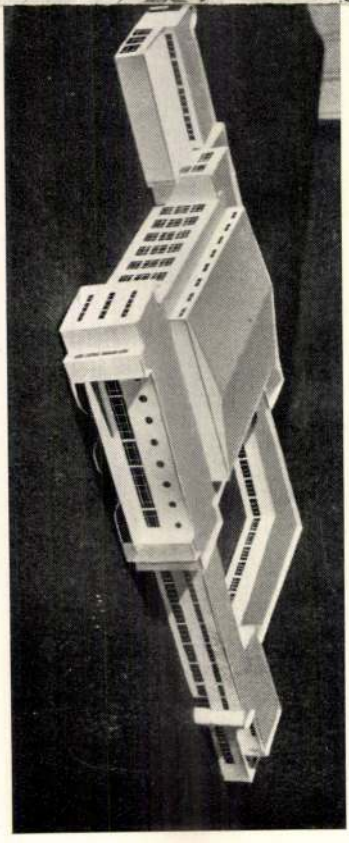

for students. — Casa di sport per studenti. —Péter Pál szigorlati terve.

Nagy Béla Rajzai
épületen

Nagy Béla

Balatonfüredi présház olaj 60x80 cm
Présház olaj 60x80 cm
Tokaji hid " 60x80 " (repr.)

VI. Évszaknapok országos Területi Képzőművészeti Kiállítás. Salgótarján 1970. Kiáll. Zat. Bev.: Kovács Gyula

Nagy Béla,festő

1967-ben a Téc i Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. m g .Képzőmüvészetének keresztmetszete.388 mü,180 müvé Nagy egy müvel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Téos,1968

Nagy Béla

Rajza

Eszakmagyarország 1969. jan. 26. 4.

NAGY Béla építész

2. sz. pályamű – EXPO 95

MÉr. 1991 5/6. 99. r.

rtam szeretni a verset, miként eredendően zene.
: csodálója voltam. Még Neményi Lili pintyfélék
ját is becsültem. Ady írja Reinitz Béláról: „...pár-
ol a zseniális fordítóé és a zseniális interpretálóé
: zseniális fordítói alig lehetségesek, s a zseniális
m mindig önmaguk kikiáltó heroldjai."

előítéletemet, népdallá inkarnálta Nagy László
m interpretátor, s nem önmaga kikiáltó heroldja.
'alt, úgy bocsátkozott a szövegre, más dimenzió-
énves ugyanazt. Parasztzenéhez illő darabokat
ekre.

teljesen meggyőz. Nagy kultúrával, mély tehet-
ettel olyan művet teremtett, hogy Ady ítélkezését,
érvénytelenítheten. Meglep, mert szokatlan az
xilofon, mintha barokk templomban, várkastély
, túl a reneszánsz víg lantjain, sípjain, végtelen
bitahang ingó hajladozása között. Sebestyén Már-
árnysírású madár felszökik, bukik, hajló íveken
vszer a muzsikából válik ki, máskor az orgonabú-
elkedik fölébe, de mindig együtt költészet és zene
an, kétségbeesésben, dacban, kérlelésben.

Margit és Nagy László verseire, négy dal. Nagy
écsi Margit könyörgő, önmaga siratója. Szomor-
z instrumentumok. „Én édesem, én édesem, ne
... űzd el a gyalog-madarat, ki elkaparna engem."

KÖZÉP-EUR

Téli

A kiállítás egyik képe viseli ezt a cím: Közép-Európa földje. Szikkadt, kiégett, éles törésekkel szabdalt, sok rengésről tanúskodó, ugyanakkor megállíthatatlanul sarjadó zölddel borított, elpusztíthatatlan életerőt sugárzó földdarab; ilyennek ábrázolja, vagy inkább ilyenként érzékelteti a művész, Paizs László. Ráismerünk, mert ilyennek tudjuk, ilyenként ismerjük magunk is azt a földet, amelyen élünk.

És ilyen most ez a kiállítás: középeurópai, minden értelemben. Vala-

múlt rekvizi
lentőséggel
mi. Nevezh
is, bármilye
és reprezent
lomtalanítás
pesek műtá
ilyenféle „n
a gesztusok
ban nehezen

Még bizt
ki egészen
sem, az, am

Nagy Béla

1. Fák és házak olaj 60 x 80
2. Füredi présházak -"- 50 x 60

V. Észak-Magyarországi Területi Képzőművészeti kiállítás Salgótarján 1969

Nagy Béla

Karinthakán él. A tokaji
múzeumban kiállítása nyílt

Kovalcsik művészettört 1969 okt.

Nagy Béláné

MDK

A veszprémi festőközgyűlésen a negyvenről tizennégytagúra csökkentett munkacsoport tagja lett.

Konca István: Ecsettel harcolni!
NAPLÓ /Veszprém/ 1962 márc. 30.

Nagy Béláné Banta Éva MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista realizmusért. Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 919. l.

Nagy Béláné

a Szocialista Képzőművészek Csoportja 1942-es adatai megőrzött a művészeti a Csoport titkára volt.

-nagy-: Tartat a munkásszállásban. Csepel, 1946. jan. 30.

Nagy Béláné

M.D.K.

Nemeth Lajos: A szocialista kiprómüvészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 81 l.

Nagy Béla építész

Karlsbad Budán

Lakni kell. Amikor a fejem felett süvít a szél, és olyan, mintha a ház készülne megsüvegelni az eget, úgy érzem, hogy egy homoksivatag közepében élek, kiszolgáltatva a hurrikánok kényének-kedvének. A tetőről cserepek koppannak, vágtáznak alá, ha valakit eltalálnak, jó, ha előtte keresztet vetett. Nehezen viselem a bentről orkánnak tűnő szélvihart, de még nehezebben azt, hogy másnap vagy harmadnap körbecsöngetem a házat, hogy tetőfedőt kéne szerezni. Más lesz, ha majd a pince ázik be és a földszintesek jönnek hozzám megértésért, ami ugyancsak forintban mérhető hozzájárulást jelent.

Most éppen csend van és rend. Nincs szél, nincs víz. Viszont a levelesládámból kikandikál a Budai Polgár, mohó vággyal kotrom ki az újságot, és már a lépcsőházban éhesen lapozgatom, hogy mit közölnek szűk pátriámról. Múltkor a leendő gyerekkórházról informáltak, most a címlapon olvasom, hogy olyan röntgengépet szereztek, amitől a betegek sugárterhelése csökken, és jövő hónapban a rendelőbe felszerelnek tíz korszerű fogorvosi széket. Ettől már csak a 14. oldal az érdekesebb, itt ismertetik a budai gyógy-idegenforgalmi negyed részletes rendezési tervének a programját. A rajzhoz még nagyítót is előveszek a fiókból, különben rejtély, hogy hová mit szánnak. De a szöveg, az kifejezetten felvillanyoz: az Árpád fejedelem útja, Margit körút, Margit utca, Apostol utca, Kavics utca és Komjádi Béla utca közti terület rendbetételét ígéri. Az írja, hogy a többnyire igen rossz állapotú épületek és közművek felújítása olyan sok pénzt igényel, amennyi a telken érintett tulajdonosoknak nincs. Így a szükséges pénzforrásokat fejlesztési és új építési lehetőségekkel kell megteremteni. A terv hosszú évek óta készül a helyi adottságokból kiindulva, itt az ORFI, a Lukács gyógyfürdő, a Komjádi sportuszoda, a Hild-udvar, a Gül Baba türbe, a Malomtó, ki tudja, hány hévízforrás, kút, barlang, zöld hegyoldal, platánfás park, kilátás és rálátás. Mindez együtt kínálja, hogy egy Karlsbad típusú negyedet létrehozzanak. Zene füleimnek, hogy az önkormányzat nem egy skanzent akar kialakítani, hanem egy élő városrészt.

Akkor itt még én is fürdőzhetek, gyógyvízben lubickolhatok, mindenféle létező és nem létező bajomra ivókúrát tarthatok, a fitnesscentrumban karcsúsodhatok, a parkokban elgyönyörködhetek a szökőkúton, a szobrokon meg a szelíd galambokon, a nosztalgiavillamoson visszaképzelhetem magam az édes múltba. Nekem így, ahogy van, meseszép.

Épül a lélek, épül a test

Ezek után nem úgy megyek végig a Frankel Leó utcán, ahogy szoktam, hogy se jobbra, se balra, se fölfelé nem nézek, csak előre, sőt, mert megszereztem a részletes programot, alaposan megbámulom a málló homlokzatokat, a rogyadozó oszlopokat, a szobortorzókat, bekukkantok a házak feldúcolt folyosóira, elidőzök a Csaszi helyén lévő parlagon, ami olyan, mintha bombatölcsérek nyomait viselné, emitt foghíjak, rajta meggörbült esőcsatornadarabok és kibelezett autók roncsai, még a Malomtó is egyre mélyebbre száll, már a nyakam kell nyújtogatni, hogy az üvegkorláton át lássam a víz helyett azt a zölden nyálkás lepedéket. A fürdőkupola körül a lombtalan fák virgácsként meredeznek, jobbra egy jellegtelen kockaépület, ebben működik a méregdrága presszó és étterem, még följebb az idétlen SZOT-épület, ami nehézkes testével a Rózsadomb legszebb pontján gubbaszt, innen egy lépés a Gül Baba türbe, Budapest egyetlen török kori vallási célú épülete, szemben vele a romos Lukács teraszostul, ahol egymásnak támaszkodva, égnek állítva áznak a műanyag napozóágyak.

Ha már megszereztem, érdeklődve olvasgatom a terület „részletes funkcionális szerkezeti javaslatát". Az együttes alapeleme a kórház (ORFI), amely elismertségével a gyógyturizmus alapja lehet, nagyszerű utókezelőnek, szanatóriumnak is. És a csoda gondolta, hogy a nejlonfüggönyös, cúgos ablakú, pattogzott festékes, lepusztult épületek valaha vendégfogadók voltak. Csupán a páros oldalon, így egymás után: Heliquelle Gasthaus, Hotel Esplanada, Hotel Báthory, Lukács Gasthaus, Fekete Sas fogadó. Ezekben most vannak jó és rossz lakások, némelyik akkora, mint egy kisebb szoba alapterülete, a Lukács egyelőre zárva, az elképzelések szerint hétfőn nyílik.

Csak felfelé érdemes kaptatni, ahonnan összebújó háztetőkre, hangulatos belső kertekre látni, meg a Duna-partra. A tervezők a Gül Baba türbe és kertje köré képzelik a keleti kultúra világa, a szőnyegek és az iparművészetek múzeumát, a kutatók és tudósok vendéghházát, a teraszokat, a függőkerteket és a török kávézót.

Csütörtök délutánra hirdette meg az önkormányzat a lakossági fórumot, jönnek is bőven. Egyre többen szelik át a fákkal övezett aszfaltutat, a télutó fáradt színeibe öltözött idősödő asszonyok mellett egykedvű, szikár férfiak lépdelnek. A Lukács fürdő előadótermébe a falra már kitűzték a tervrajzokat, a tévések bántóan éles lámpákkal bevilágították, a fa-

Aládúcolt életek

lióra mutatója komótosan halad az öt felé, a sűrű sorokat alkotó székek mindegyike foglalt, már az oldalsó ajtókat is kitárják, még néhány ülőalkalmatosságot bepréselnek a megmaradt talpalatnyi helyekre, és mert még mindig jönnek, egymásnak nyomulva tömbbe rendeződnek, mint a görög drámák bármikor felszisszenő kara.

Természetesen a technika nem működik, ha működne, nem is Magyarországon lennénk, így hangszalagjait megerőltetve beszélni kezd a divatos frizurájú, fiatal-szőke főépítész, Alpár Erzsébet, majd a Műhely Kft.-től a keskeny arcú tervező, dr. Nagy Béla. A rajz élni kezd, emitt a gyógycentrum, fürdőkkel, ott a szállodasor sétálóutcákkal, a hegyoldalban sikló, a zarándokokat váró Kelet szent helye, alatta műtermek, galériák a művészeknek, a földszinteken hangulatos boltok, üzletek.

Ilyenekről beszél az építész, miközben kezével odabök egy-egy érintett épületre, körbefogja egy állandó, monoton zsivaj, hiába, sokan vannak, néha egy kisgyerek is felsír, ezért többen pisszegnek, méltatlankodnak. A gunyoros mondatok, kommentálások az előadóasztalhoz érve artikulálatlan zsibongássá sűrűsödnek. Aztán egyre többen jelentkeznek szólásra, hogy mi lesz a fákkal, a ligettel, honnan akarják venni a pénzt, ki a befektető, miért akarnak ennyi szállót építeni, amikor a hotelek csődbe mennek, hogy fogja a terület elviselni a megnövekedett autóforgalmat, miként bír a forrás ennyi medencét ellátni, hiszen már előfordult, hogy melegített csapvíz került a Lukácsba, és jó ideje a Margitsziget segíti ki, és kérem, mi lesz a lakókkal? A válasz: ahány fát kivágnak, annyit pótolnak, de mindegyiket óvják. Nem tudják, hogy ki lesz a befektető, előbb a tervet kell elfogadtatni. Bűn lenne mást építeni, mint gyógyszállókat, a gazdag történelmi múlt erre predesztinál, a fürdőkultúra feleleventése közügy. Tessék végigmenni a Frankel Leó utcán és elborzadni, hogy megy tönkre minden, pedig az adottságai révén ez Budapest gyöngyszeme lehetne. A török nagykövetséggel is felvették a kapcsolatot, hogy igényt tartanak-e a türbe környékének területére. Nem lesz nagyobb az autóforgalom, mert egy részét elterelik, másrészt a gyógyulni vágyókra nem jellemző, hogy kocsival száguldoznak, a parkolást föld alatti garázsokkal oldják meg. Elegendő a hévíz, csak nem kell pocsékolni, az uszodába ezért kell a vízforgató, és az mindennek a teteje, hogy hajdanában még fűtöttek is vele. A magántulajdon szent és sérthetetlen, az önkormányzati lakások pedig az önkormányzaté.

Ebből lesz a teljes felzúdulás, hogy éppen ez az, eszük ágában sincs Kerepestarcsára költözni, ez nekik is gyöngyszem, ők is ragaszkodnak hozzá, és odavannak a magasröptű tervekért, de fütyülnek rá, őket a saját sorsuk érdekli. Az, hogy akinek telke van, építkezhet-e, aki bérlakásban lakik, megveheti-e. És ők arról nem tehetnek, hogy az állam hagyta így lerohadni az épületeket, a lakások szépek, arra többen áldoztak. Tudják jól, hogy a körfolyosókat a szentlélek tartja, a falak repednek, a pincét elönti a víz, ezt ezerszer elpanaszolták, de mindig süket fülekre találnak. Meddig? Amíg nem jutnak az Ő utcaiak sorsára?

A hangulat parázs, a mondatok egyre indulatosabbak, a két építész nem győzi nyugtatgatni a hozzászólókat, türelmet kérnek, ígéretet tesznek, hogy mindennek, ami hiányos, utánanéznek, és hangsúlyozzák: amíg nincs elfogadott terv, addig mindenki tehetetlen, addig nem lehet építkezni, fejleszteni, viszont ha ezt vagy ennek egy módosított változatát megszavazzák, a terület és a területen lévő ingatlanok árai felmennek, és akkor már van mire keresni vállalkozókat.

Egy fiatal férfi dühösen állítja, hogy neki igenis elővételi joga van még a törökökkel szemben is, pénze is van, és csak ne árusítsuk ki a „vagyonainkat", maradjon az a magyar emberé. A hosszúra nyúló fórum végén ott szteppel papírtömbbel a kezében, hogy meghívja azokat, akik hasonlókat gondolnak, üljenek össze és képviseljék együtt az érdekeiket.

– Ez nem Budagyöngye, ez Európa gyöngye – mondja egy középkorú férfi, akinek szemlátomást megemelkedett a vérnyomása. – A nagyapám is ezért jött ide lakni, meg azért, mert jó volt a levegő. De én hajlandó vagyok elmenni. Akkor, ha egy ugyanekkora területet kapok helyette. A Riviérán.

Taps jár neki. Minél vadabb a beszéd, annál nagyobb a tetszés. Megy a gyanakvás, hogy „mit akarnak velünk megetetni?" Lehet, hogy a terv csak az itt lakók hat százalékát érinti rosszul, csak annyinak kell elköltözni, de az épp elég. Különösen annak, aki beleesik a hat százalékba. Elhiszik, hogy a Lukács fürdő felújítása belekerülne egymilliárd forintba, de ők csak azt tudják, hogy mindenhonnan kiszorulnak, ha jönnek a külföldiek, pláne.

Ez volt a vitaindító.

Persze könnyű nekem, én nem vagyok benne abban a bizonyos hat százalékban. Legfeljebb egy álommal kevesebb.

CSESZÁK GYÖNGYI

ALAPÍTVÁNYOK A-TÓL Z-IG

A Sansz (alapítványok alaplapja) újságnév biztosan nem cseng ismeretlenül azok fülének, akik céljuk eléréséhez valaha is egy alapítványhoz beadott pályázatot választottak. Az alapítványokkal kapcsolatos publikációkat és pályázati felhívásokat egyaránt közlő lap apró szerkesztőségében Gulya Istvánnal, a főszerkesztő-helyettessel beszélgetek.

– Végre. – Elégedetten dől hátra egy telefon után. – Februárban megjelenik...

– *Micsoda?*

– ...végső címe Magyarországi Alapítványok Enciklopédiája 1994. lett. A legpontosabb alapítványi kézikönyv, ami valaha is megjelent nálunk. Több mint 12 ezer alapítvány részletes adatait tartalmazza. Ez a létezőknek jó 90 százaléka.

– *Ha valamelyiket nem találjuk meg benne, annak mi az oka?*

– Az csak olyan lehet, amely végletesen behatárolt területtel foglalkozik. Akadt persze, amelyik nem járult hozzá a közzétételéhez... De mi mindegyikről igyekeztünk a legtöbb adatot megszerezni.

– *Milyeneket?*

– Kérdőíveket küldtünk mindegyikhez, s azt nekik kellett kitölteniük. Az enciklopédiában így szerepel az alapítvány neve, címe, képviselője, bankszámla-, illetve devizaszámlaszáma, célja, s ha van, emblémája.

– *A kuratóriumi tagok névsora, esetleg az alapítvány alaptőkéje?*

– Voltak, akik kérték ennek közzétételét is, így azoknál bekerült. Nem ragaszkodtunk, mert nem is ragaszkodhattunk hozzá. Egyébként nem csak a kérdőívekre támaszkodtunk. Nagyon sokat segített a Fővárosi Bíróság is. Igaz, az adataik gyakran régiek és hiányosak voltak.

– *Az enciklopédia tehát frissebb az állami adattárnál?*

– Néhány hete zártuk le, s az utolsó pillanatban még hozzáillesztünk egy „postán érkezett" rovatot is.

– *Említette a feldolgozást. Hogyan lehet majd megtalálni a könyvben az adott célhoz szükséges alapítványokat?*

– Az elsődleges egy tematikus bontás. Tizenhárom csoportot hoztunk létre, így a ifjúságit, kulturálist, településfejlesztésit... Ezenkívül létezik a megyénkénti felosztás is. A példa kedvéért: egy pillanat alatt megállapítható, hogy egészségügyi alapítvány mondjuk Győr-Sopron–Moson megyében 32 van. Egyébként az adatok gyűjtése igen hosszú munka volt, mert az enciklopédia ötlete még 1992-ben született. Kitalálója, s az egész elindítója a Sansz főszerkesztője, Takács István volt. A feldolgozás utolsó fázisa 1993 novemberében indult.

– *A könyvhöz hol lehet majd hozzájutni?*

– A 11 ezer példány terjesztésének oroszlánrészét a Carat Consulting Club végzi majd. Természetesen lapunk is szállít a megrendelőknek. Az utcai árusoknál valószínűleg nem, de a könyvesboltokban megvásárolható lesz 850 forintért.

– *S ha valaki mégsem jutna így hozzá?*

– Utólagos megrendelést is elfogadunk a Sansz címén. Elég egy levelet írni hozzánk, azonnal küldjük majd a példányt. Célunk, hogy valóban elkerüljön valamennyi érdeklődőhöz: akár segíteni akar, akár segítségre szorul.

KOVÁCS LAJOS OLIVÉR

Hold-horoszkóp

Február 20-tól 26-ig

Ha az Ikrek jegyében járó növő hold is úgy akarja, akkor nem unatkozunk vasárnap. Váratlan ötleteink támadhatnak, és ezek indíttatására felkerekedhetünk, hogy meglátogassuk rég nem látott ismerőseinket, elmozduljunk a televízió elől, és minden különösebb cél nélkül barangoljunk a környező hegyekben. E konstelláció elsősorban értelmi képességeinkre hat kedvezően, s vasárnap ide, vasárnap oda, most tanácsos előkészíteni, átnézni a héten elintézendő ügyeinket, különös tekintettel a személyi jövedelemadó bevallásának közeledő határidejére, vagy előszednünk porosodó nyelvkönyveinket és ismét nekilátni a tanulásnak. Szellemesen társaloghatunk barátainkkal, de hajlamosak lehetünk arra is, hogy vég nélküli vitákba bonyolódjunk „csak azért is nekem lesz igazam" hátsó gondolattal.

Hétfő reggel 5 óra 27 perckor érkezik Luna asszony asztrológiai értelemben a saját jegyébe, a Rákba. Itt van otthon, itt fejti ki legelőnyösebb hatását. Az elkövetkező két napban tanácsos napirendre tűzni otthoni, családi ügyeink intézését, a növő hold segíthet abban, hogy könnyen és gyorsan oldjuk meg feladatainkat. A régi asztrológusok tapasztalata szerint most tanácsos megkezdeni a különböző gyógyteakúrákat, vagy fodrászhoz, manikűröshöz, kozmetikushoz menni, esetleg nagyanyáink receptje szerint otthon alaposan kigőzölni az arcunkat. Pénzügyeink intézése során azonban legyünk óvatosak, különösen, ha nagyobb összegről, üzleti vállalkozásról van szó, józan megfontolásainkat háttérbe szoríthatják érzelmeink.

A nagylelkű, önérzetes és jóindulatú Oroszlán jegyébe lép a mind kerekebbé váló hold szerda délelőtt 11 óra 48 perckor. E tulajdonságok ismeretében tanácsolták a régi asztrológusok, hogy ekkor forduljunk kérdésünkkel, javaslatunkkal főnökünkhöz, mert bízhatunk ügyünk kedvező elbírálásában. Szerencsés kézzel és jó ízléssel vásárolhatunk divatcikkeket, ékszereket és láthatjuk vendégül az Oroszlán jegyéhez illő bőkezűséggel barátainkat, még inkább üzletfeleinket. A növő hold pedig jó alapot teremt az ekkor születő megállapodásokra, vállalkozásokra. Nem tanácsos azonban költözködni, vagy nagy türelmet igénylő részletkérdésekkel foglalkozni.

Ami az utóbbit illeti, bőven lesz erre alkalmunk pénteken délután 2 óra 27 perctől, hiszen a Szűz jegyében járó hold kedvez a nagy pontosságot, aprólékos gondosságot igénylő munkáknak. Használjuk ki a pénteki napot, mert szombaton éjjel 2 óra 15 perctől már fogyni kezd a hold: kevés szerencsét ígér az ekkor születő elgondolásainknak, de annál inkább segíti a megkezdett munkák befejezését. S ha van kedvünk, fogadjuk meg a régiek tanácsát, hétvégi telkünkön végezzük el a fák metszését, oltását, de ne most menjünk fodrászunkhoz hajat vágatni.

GARAMVÖLGYI EDIT

A sorsbolygó a szenvedélyek jegyében

A Szaturnusz elhagyta a Vízöntő jegyet, belépett a Halakba, és egy új életszakaszt indított el. Legszigorúbb planétánk újfajta vizsgafeladatok elé állít mindannyiunkat. Félő, hogy egészen 1996 áprilisáig sok alattomos akcióról fogunk hallani, mivel a Halakban a Neptunusz, a titkos rosszindulat bolygója uralkodik. A Szaturnusz a Halakban a jegy jó tulajdonságait, az együttérzést, emberszeretetet és az áldozatkészséget is felébreszti bennünk, amikor harmonikus pozícióba kerül. Rossz kozmikus helyzetben pedig a negatív jellemvonásokat, az álszentséget, az alattomosságot, a gonoszságot hívja életre. Az elkövetkező két évben megnő az intrika veszélye is. A Halak ugyanis passzív vizes jegy, amely az egyenes eljárások helyett inkább a titokzatoskodást és a kerülő utakon való célba jutást részesíti előnyben.

A jegy ura, Neptunusz ugyanis mindig kerülő úton igyekszik elérni célját, és mindent ködfátyolba burkol. Természetében rejlik az árulás és a számítás. Az egyenes beszéd helyett egyre többen igyekeznek majd kitérni a konfliktushelyzetek elől. Egyre kevesebben bocsátkoznak nyílt harcba. A sportszerűtlen támadás és a gyanakvás pedig rossz vért szül, számos kapcsolat és barátság szenved hajótörést emiatt. Próbáljunk meg határozottan szembeszállni ezzel a tendenciával, azáltal, hogy mindig őszinték maradunk. A felmerülő problémákat ne söpörjük a szőnyeg alá, az emberi kapcsolatokban mutatkozó feszültségeket már csírájában fojtsuk el néhány őszinte szóval.

A legtöbb gondot a felgyülemlett harag és gyűlölet okozhatja, a félreértésekért is ezek a negatív indulatok a felelősek. Bölcsen tesszük, ha nagy ívben kerüljük az izgatók és uszítók társaságát. A túlzott szívélyesség is gyanús.

A Szaturnusz 1994-ben elsősorban az Ikrek, Szűz, Nyilas és Halak jegyek szülötteinek türelmét és állóképességét fogja tesztelni. Sorsunk ura – az asztrológusok a küszöb őrének nevezik – arra kényszeríti az előbb felsorolt jegyek képviselőit, hogy életüket végiggondolva készüljenek fel a szükséges változásokra. A Szaturnusz megérleli a szükségszerű döntéseket. Azok az igazi bölcsek, akik most egy kicsit befelé fordulnak és a szellemi, lelki területeket kutatják. Ezáltal ugyanis egész további életükre vonatkozó fontos felismerésekhez juthatnak.

Nézzük tehát a Szaturnusz jó oldalát! A Halakban mindenekelőtt az együttérzés, az alkalmazkodás és az önfeláldozás számít a bolygó erősségei közé. A Szaturnusz befolyására sokan az élet komolyabb oldala felé fordulnak, és szellemüket aktivizálják elsősorban. A technikába és haladásba vetett hit kezd megrendülni. A Szaturnusz a Halakban az ivóvíz-elszennyeződésének kérdését is az előtérbe fogja állítani, de a szakemberek a folyók és az állóvizek elszennyeződésének problémáival is konfrontálódnak. A környezetszennyeződés témája még azokat a politikusokat is aktivizálja, akik ezzel a témával eddig nem voltak hajlandók foglalkozni. Mivel a Halak a hit és a kereszténység jegye is egyben, valószínű, hogy egyre többen fordulnak az elkövetkező két évben a vallás felé.

Lássuk, mit művel a rosszindulatú Szaturnusz! A Halakban megerősíti az elmagányosodás tendenciáját, és ez nemcsak az idősebbeket, hanem a fiatalokat is érinteni fogja. Az egyedülállók száma rekordmagasságba szökhet.

A Szaturnusz negatív fényszöge elidegeníti egymástól az embereket, akik egyre reménytelenebbnek érzik majd helyzetüket. Félő, hogy a gyógyszer- és kábítószer-fogyasztás is jelentősen megemelkedik. A kábítószer-terjesztők újfajta és egyre keményebb drogokkal árasztják el a piacot és mérgezik a fiatalokat. A Halak ugyanis a szenvedélyek jegye. A Szaturnusz a Halakban szellemi zavarokat, neurózisokat és pszichózisokat válthat ki.

Bizonyos: a pszichológusok nem maradnak munka nélkül.

P. G.

Bertolucci Kis Buddhája

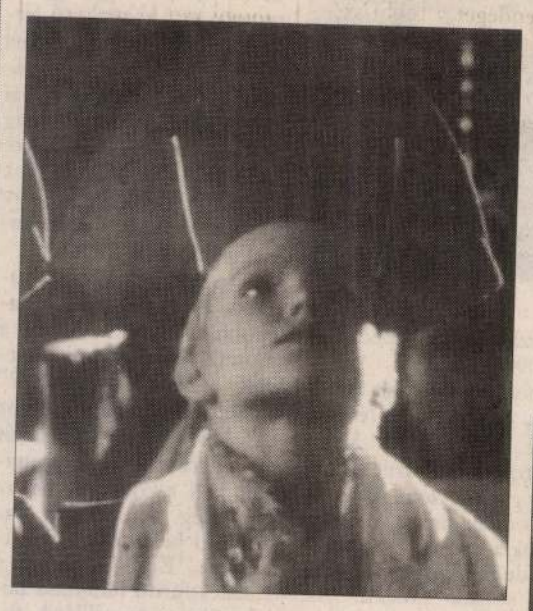

„A nyolcvanas években egyre növekvő ellenszenvet és tiltakozást éreztem hazám, Itália fogyasztói társadalmának beteges megnyilvánulásai iránt. És ahogy a barátaim mondják: elmenekültem a Távol-Keletre. Kínában forgattam Az utolsó császárt, Maghretben a Tea a sivatagbant. A Kis Buddha ennek a távol-keleti trilógiának a harmadik darabja. Ezzel a filmmel lezárult életem egy szakasza. És talán valami új kezdődött."

Bernardo Bertolucci az európai film nagy individualistája 50 milliárd líráért készítette el a Kis Buddhát. A napjainkba helyezett (fantázia)történet egy kiválasztott amerikai kisfiúról szól, akit Tibetbe visznek, hogy ott megismerkedjék Buddha tanításaival. Filmje a mai kor szembesítése Buddha korával, aki a rendező értelmezésében a megvilágosodás embere, miként Szent Ferenc. Keanu Reeves, Amerika egyik új szexszimbóluma magnetikus tekintetével kelti életre a 29 esztendős Siddharta herceget, az eljövendő Buddhát. A színész nem fukarkodott a dicséretekkel Bertolucci személye kapcsán: *„Bertolucci jelentése hibátlan hatással van másokra. Közel áll Istenhez!"*

A formabontó olasz találkozása a tibeti mágussal, érdeklődése a buddhizmus tanításai iránt nem újkeletű. A történet szinte egyidős Bertolucci művészi pályafutásának kezdetével. Az Alberto Moraviával és feleségével, Elsa Morantéval baráti kapcsolatban álló rendező a 60-as évek elején ajándékba kapja az írónőtől Milarepa, a tibeti költő életrajzát. *„Lenyűgözött a könyv költői ereje, misztikus tartalma. A Kis Buddha gyökerei idáig vezethetők vissza: Milarepát megidéztem második filmem, a Forradalom előtt egyik jelenetében, 1964-ben."* Harminc évnek kellett eltelnie, hogy Bertolucci elmerüljön a témában. A megalkuvó sikere, az Utolsó tangó Párizsban botránya, a Huszadik század polémiái, a Hold kritikus fogadtatása és Az utolsó császár kilenc Oscarja után a Tea a sivatagban forgatásán sorsszerű jelzést kap: a főszerepet alakító John Malkovichtól elefántcsont Buddha-szobrot kap ajándékba. Amint elkészül a film vágási munkálataival és mielőtt még learatná a nemzetközi sikert, minden energiájával a Buddha-filmtervre koncentrál.

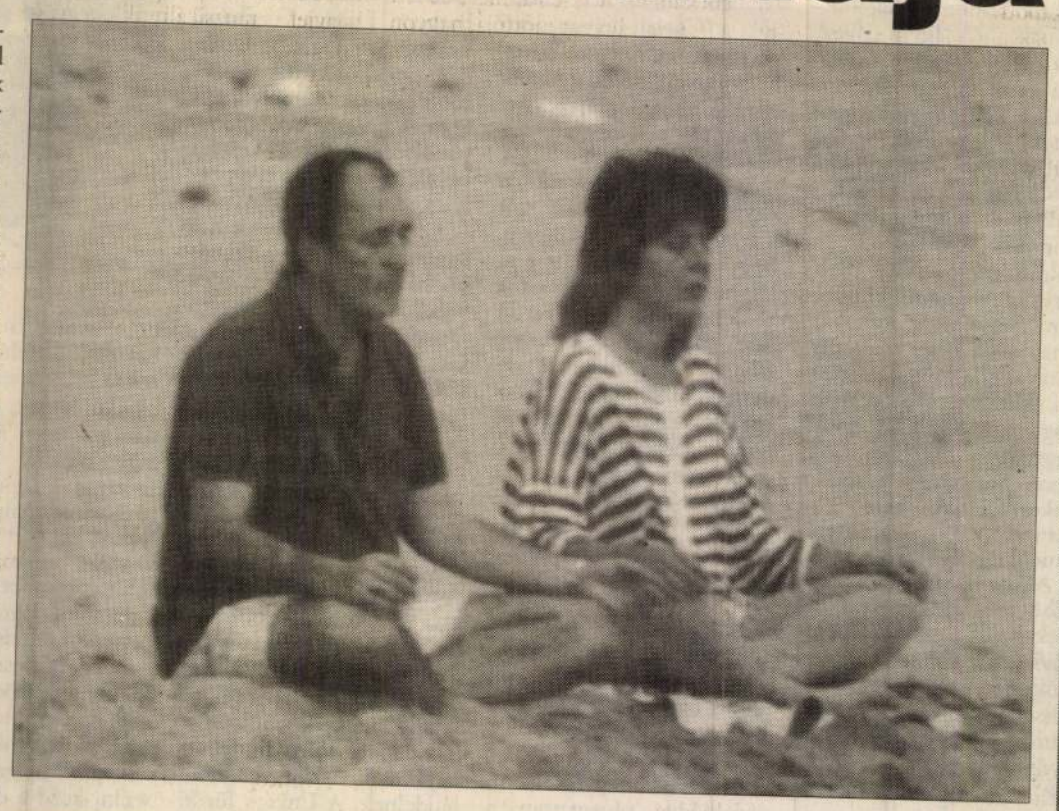

A rá jellemző tökéletességre törekvéssel komoly tanulmányokba merül a buddhizmus témakörében, egy meditációs kurzust látogat, amelyet Michelangelo Antonioni felesége, Enrica Filo vezet. Elsődlegesen a reinkarnálódott láma jelenség izgatta a fantáziáját, Csakúgy, mint a kis Osel története, egy spanyol kisfiúé, akit 1986-ban egy tibeti asztrológus egy híres guru reinkarnációjának tekint és Indiába vitet. Az ötvenoldalas szinopszis megírása után a legszakavatottabb forgatókönyvírókhoz fordul: Mark Peploe hosszú évek óta állandó munkatársa és nem utolsósorban a sógora, míg Rudy Wurlitzer maga is buddhista. A dalai láma engedélyével megkezdődhet a forgatás. Csupán egy akadály mutatkozik: Nepálban késlelteti a stábot egy feldühödött tömeg, amely a film címe ellen tiltakozik. Bertolucci állandó kísérőjévé szegődik egy keletivallás-szakértő, ám a legelvakultabb Buddha-hívők nem fogadják el, hogy vallási „vezérük" neve mellé a kis szót társítsák. „A fiatal Buddha"-vá akarják változtatni a film címét.

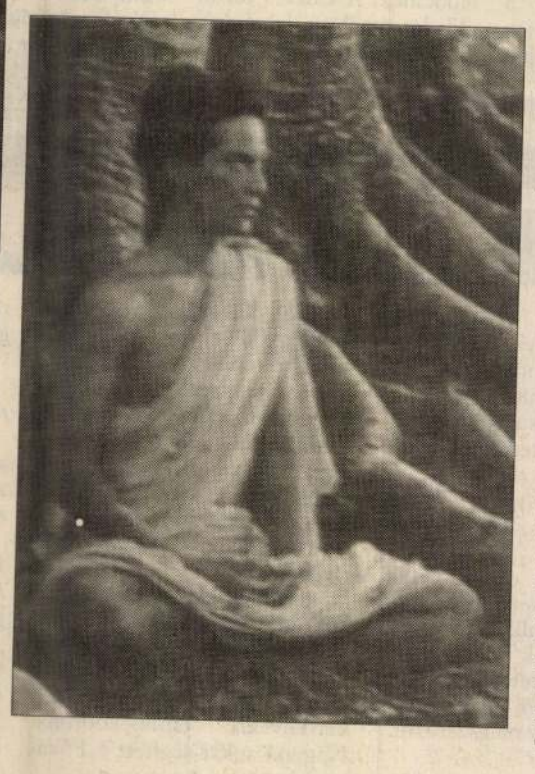

Hasonló akadályokat jelentett a forgatások engedélyeztetése a legrégibb műemlékek közelében, és nem utolsósorban a városi kommunista párt vezetőinek gáncsoskodása, akik mindent elkövettek, hogy meghiúsítsák a tárgyalásokat a királlyal. De minden jó, ha vége jó alapon, a Kiss Buddha végül is „révbe ért". A film hivatalos bemutatója előtt az előpremier a dalai láma jelenlétében zajlott. És Bertolucci alkotása láttán a tibeti buddhisták szellemi vezére áldását adta a műre. A kis Jesse Konrad története, aki csendes, békés környezetben éldegél a szüleivel napjaink Amerikájában, mígnem egy napon norbu láma és követei Tibetbe „csábítják", mert felismerik benne egyik legbecsületesebb mesterük reinkarnációját. Bertolucci hite szerint mese felnőtteknek és gyerekeknek szeretetről, csodálatról, álmokról, amelyekben a ma embere igencsak szűkölködik.

SZENTGYÖRGYI RITA

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

Nagy Béla

DÉLI HÍRLAP

1970 JUN. 20.

1021

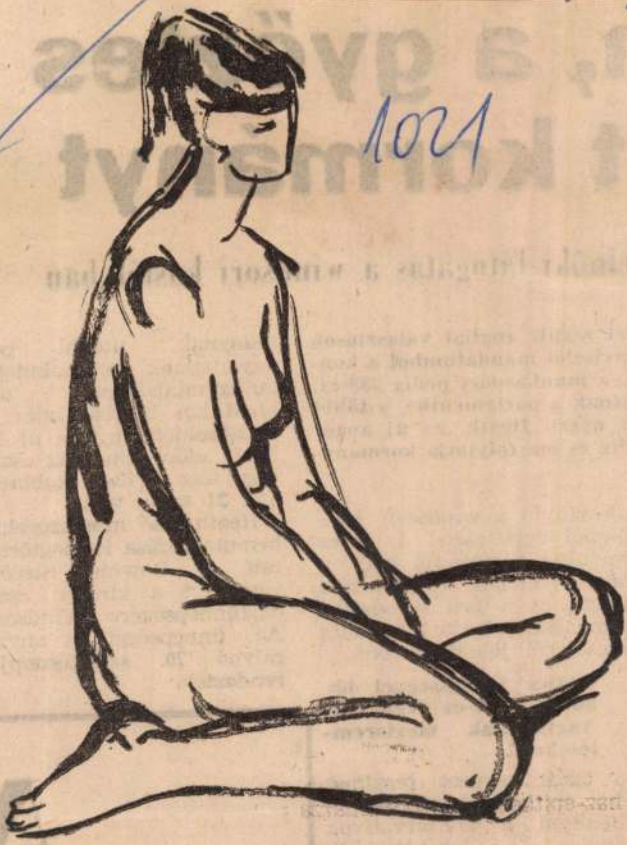

...mány.

Nagy Béla rajza

es

t

reinoki látogatás a windsori kastélyban

nyel zárult angliai választások képviselői mandátumból a koneg, a munkáspárt pedig 288-at. ttatnak a parlamentbe, a többi not nyert. Heath, az új angol ezdte és ma folytatja kormány-

kormányfő a windsori kastélyból egyenesen a híres Downing Street 10. alá, a miniszterelnöki rezidenciára sietett, és a brit birodalom központját jelentő kis palota lépcsőjéről jelentette be:

„teljes felelősséggel lát hozzá a 70-es évek erős Angliájának megteremtéséhez".

Az egész nemzet bizalmát kérte, és ami Angliában — különösen a konzervatívok számára — a legfontosabb: a City bizalma máris jelentkezett. Az angol részvények összértéke 1 milliárd font sterlingre

mánynak, utóbbi pedig ugyanannak a kabinetnek külügyminisztere, majd McMillan bukása után miniszterelnöke is. Az új kormány előreláthatólag csak 16 tagú lesz (Wilson kabinetjének 21 tagja volt).

Heath első miniszterelnöki bemutatkozása is megtörtént, este a Downing Streetről visszatért a királyi család háziünnepségére Windsorba. Az ünnepséget az anyakirálynő 70. születésnapjára rendezték.

N

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONITOR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

FÉLI HÍRLAP

1970 JUL 24

1021

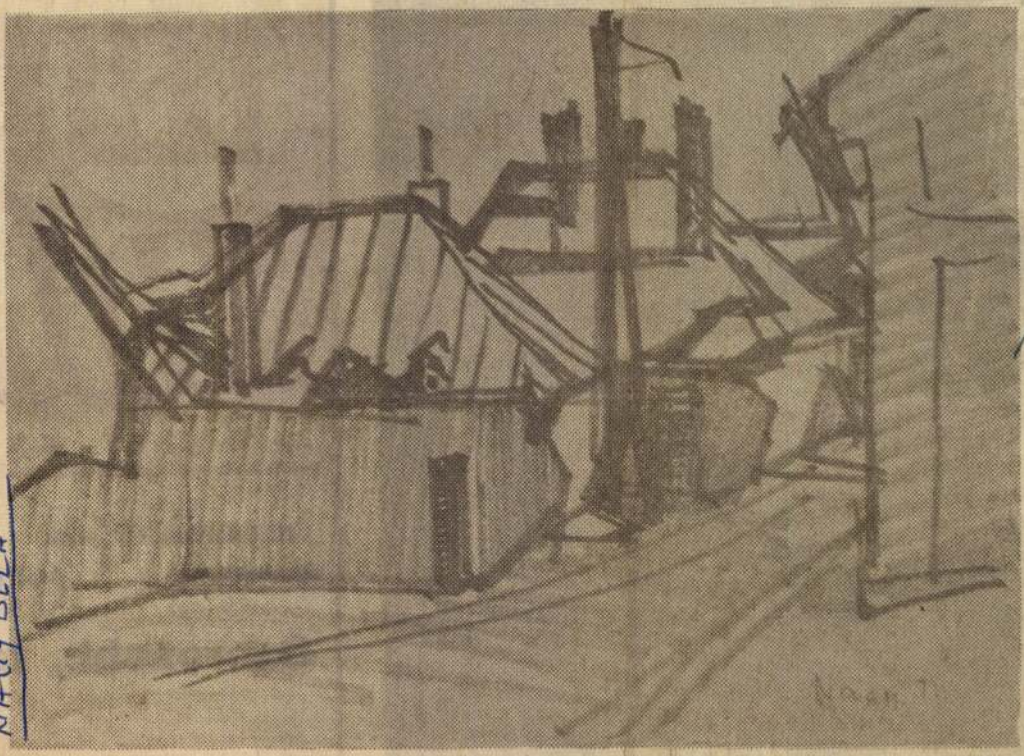

NAGY BÉLA

* Utca.

Nagy Béla rajza

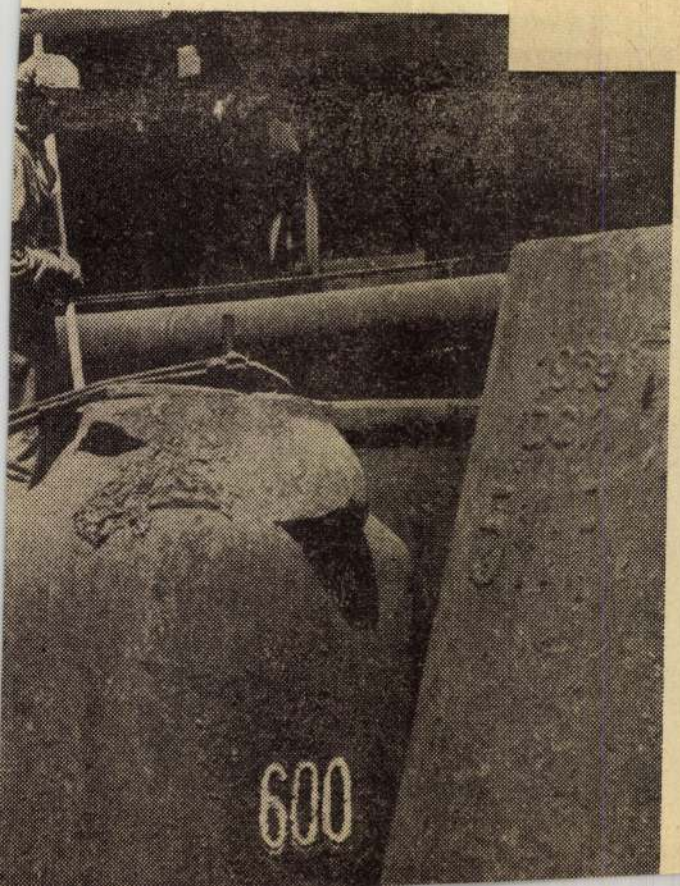

DÉLI HÍR

POLITIKAI

II. évfolyam, 172. szám

Ára: 80

Szorosabb, mi

Nagy Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DÉLI HÍRLAP

1021

✶ *Kohász*

Nagy Béla rajza

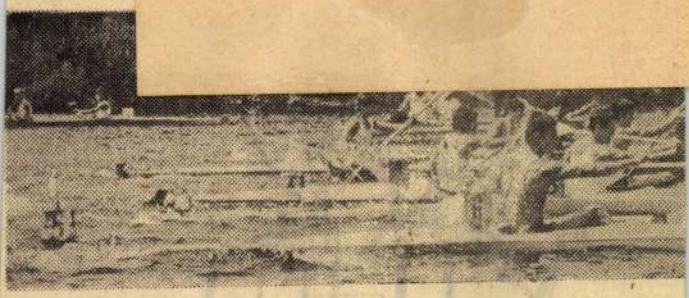

★ *Egy jól sikerült rajt és egy sikeres versenyző! A hét végé*
országos vidéki kajak-kenu bajnokság pontversenyét ugyan
nyesebb versenyzőt azonban a MVSC mondhatja magáénak
logatott kerettag személyében. A jól szervezett, kitűnően leb
nyi érmet osztottak ki, s ezek legtöbbjét itthon tartották a
valamint a hét vége egyéb sporteseményeiről a 7. oldalon kö

110 millió szociális és jóléti célokra

Ebben az évben is mintegy 110 millió forintot költ az LKM szociális, jóléti és egészségügyi célokra. A hatalmas összeg teljes egészében a dolgozók munkavégzési körülményeinek javítását szolgálja.

Orvosok továbbképzése

A miskolci Központi Orvosi Könyvtár, az Orvostovábbképző Intézet és az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ a

Szovjet-e megbes

Gromiko az EAK külügymi

Feltehetően e héten befejeződik Nasszer egyiptomi elnök szovjetunióbeli látogatása. Mint a MENA hírügynökség jelentette Moszkvából: a tárgyalásokon a két fél lényeges kérdésekben teljes egyetértésre jutott.

A tegnapi munkaszüneti nap ellenére folytatódtak a megbeszélések az EAK küldöttsége és a szovjet vezetők között. Gromiko Riaddal, az EAK külügyminiszterével ismét tárgyalt és — mint a közel-keleti hírügynökség be-

Nagy Béla
1970 JUN 9
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796
DÉLI HÍRLAP
1021

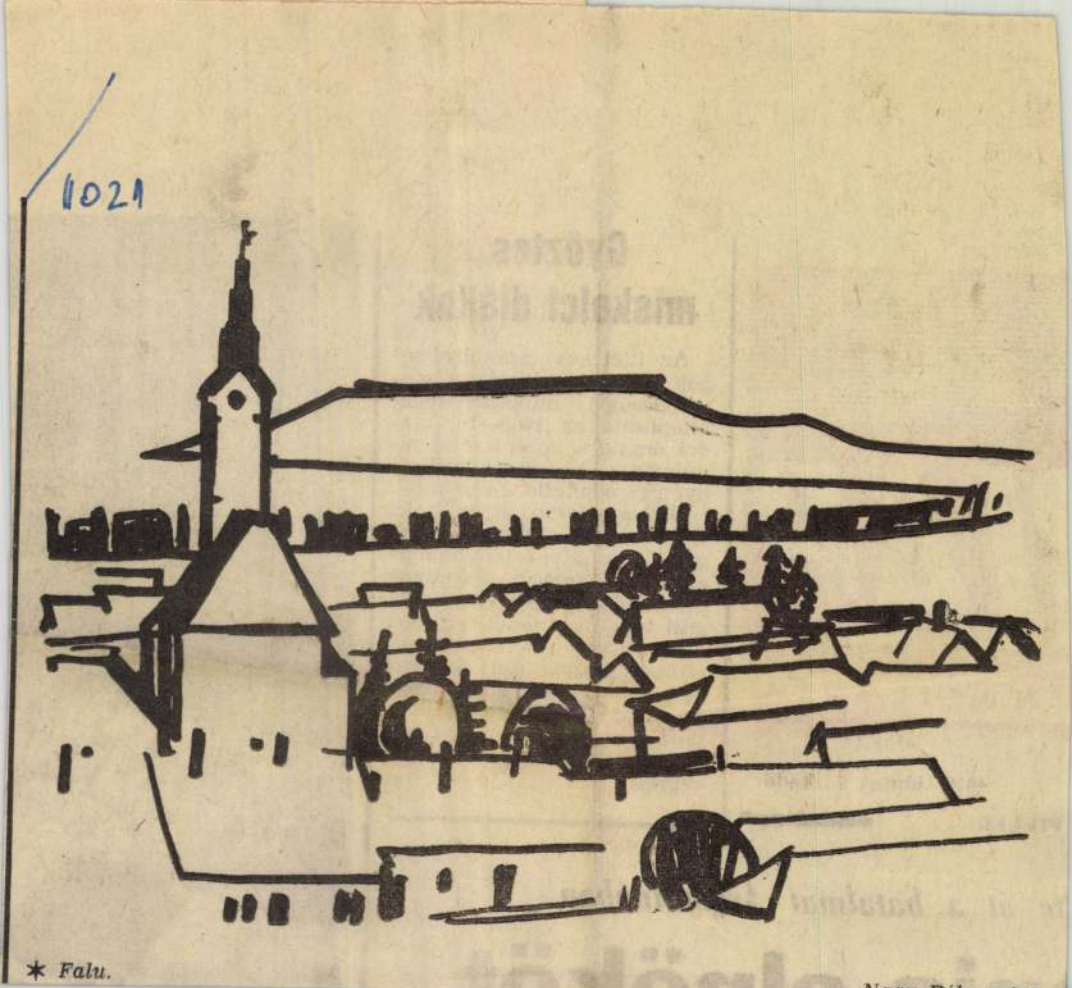

* *Falu.*

Nagy Béla rajza

RLAP
NAPILAP
1970. június 9., kedd
FILLÉR

Győztes miskolci diákok

Az illetékes szakbizottságok javaslata alapján a művelődésügyi miniszter megállapította az 1969—70. tanévi országos középiskolai tanulmányi verseny eredményét, és odaítélte a díjakat.

Bodnár Ildikó, a miskolci Herman Ottó Gimnázium negyedik osztályos tanulója az általános tantervi osztályok versenyében orosz nyelvből első lett. Ugyancsak miskolci diáknak volt sikere matematikából, a szakosított tantervi osztályok versenyében. *Gönczi István* negyedik osztályos tanuló, a Földes Ferenc Gimnázium diákja másodikként végzett.

te át a hatalmat Argentínában

nia elnököt

/1021

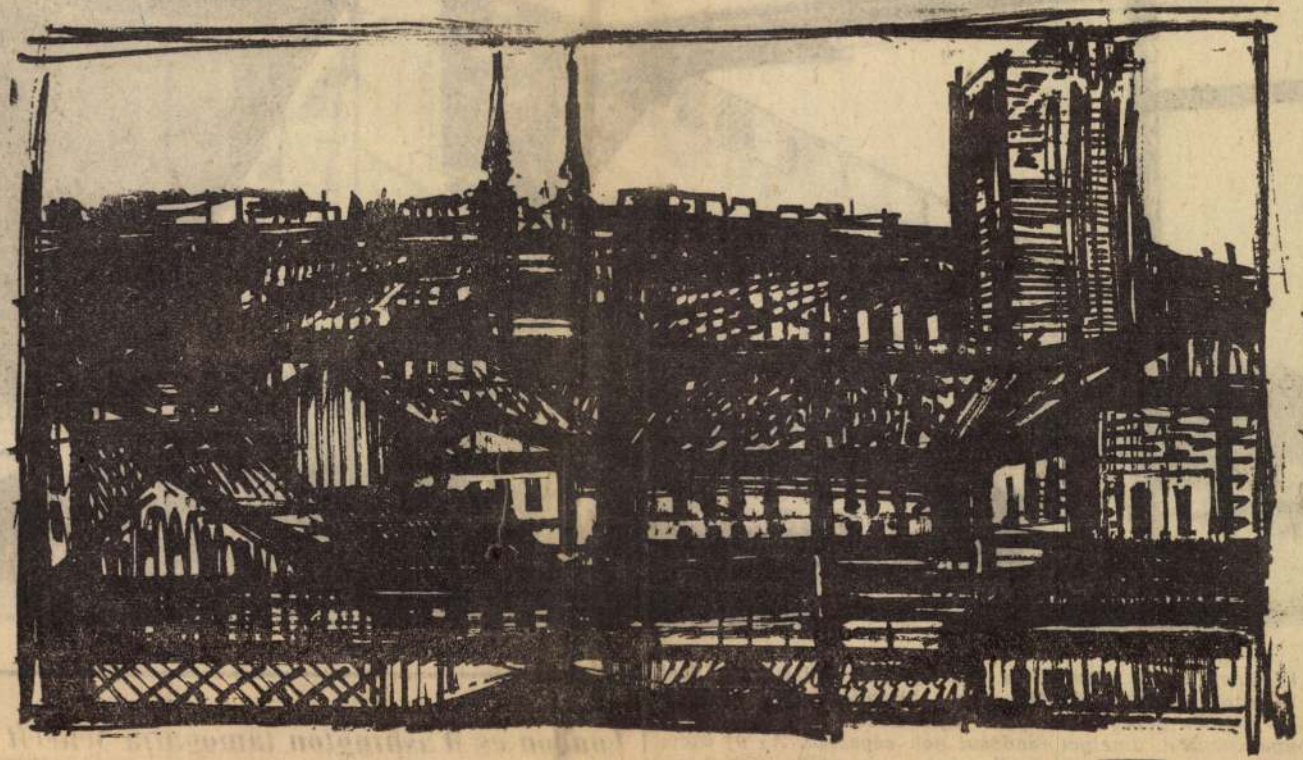

Nagy Béla rajza

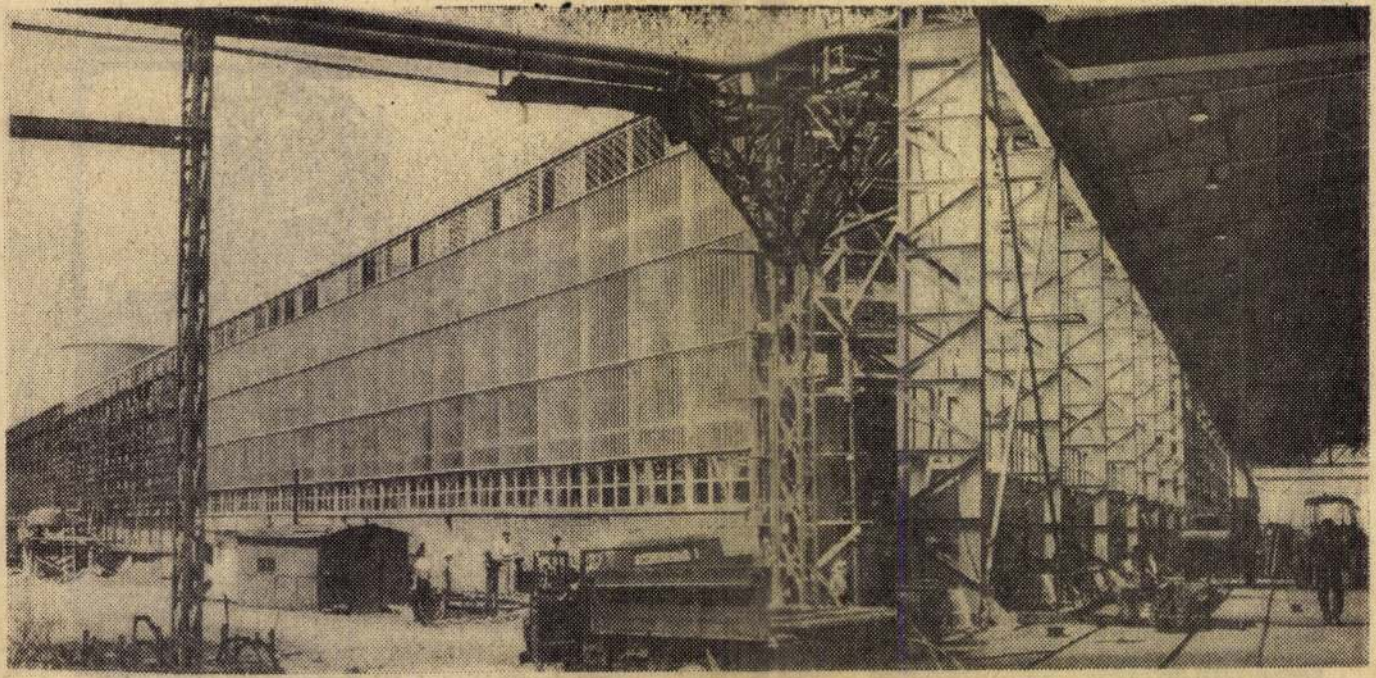

✶ *E hónap végén kezdődik a részleges üzemeltetés az LKM új bugacsiszolójában. A több mint 150 millió forintos beruházás teljesen gépesíti az egyik legnehezebb fizikai munkát, a bugacsiszolást, amelyet ráadásul nők végeztek. Az új üzem szakaszosan épül. Míg az egyik végén már próbajáratást végeznek az NDK-ból érkezett, automata csiszológépekkel, a csarnok másik oldalán a vasszerkezetet szerelik, s üvegezik az oldalfalakat. Az*

London és Washington támogatja Scheelt

Nagy Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 SEP 7

1021

Nagy Béla rajza

✶ Kedves, családias hangulatú ünnepség színhelye volt vasárnap délelőtt a városi tanács díszterme: tíz miskolci kisgyerek közös névadóját rendezték itt. Ime a tekintélyes névsor — olyan rendben, ahogy az anyakönyvvezető elé járultak a szülők: Gábor István, Kiss Attila, Maczonkai Géza, Molnár Katalin, Kertész Péter, Soós Attila, Perjési Zsolt, Juhász Rita, Benkő Mónika, Horváth Mónika. A szülők mindannyian tanácsi dolgozók, akik dr. Fekete László, a városi tanács vb-elnökének gratulációja mellett egy-egy takarékbetétkönyvet is kaptak.

(Ágotha Tibor felvétele)

Tapolcára zöldszőnő nőllül

Nagy Béláné

Mme Béla Nagy. Sa charmante toile intitulée „Il était une fois..." nous montre l'âme délicate de l'artiste.

Dr. Nagy Béláné „Egyszer volt..." cimü kedves képe a mü alkotójának lelkivilágába enged bepillantani.

Mrs. Béla Nagy's „Once upon a time", a pretty picture, allows us a glimpse inte the seul of the artist.

Magyarország (Hongrie - Hungary) II-III. 43. l.

Üstdob. Cintányér. Őrült, kába lárma.
Bősz trombiták. Meggárgyult oboák.
Mind oly titokzatos, siró, fonák,
Hogy lelkem, ez a néma zongora
Valami fájdalomtól rezdül által
S mig hahotáz az öröm mámora,
Felhangzik húrjain egy tompa gyászdal.

*

Másként halálos csend és néma untság.
Poros akácsor, vakolatos utcák,
Petróleumlámpák és nyugalom.
Üveggolyók a kicsi udvaron,
Olykor a hárs alatt egy bús sarokba
Kalácsos, tejszines, hosszú ozsonna.
Vasárnap délután meg tétován,
Míg bánatommal egymagamba járok
A lányok, a buta vidéki lányok
Magyar dalt nyúznak a kis zongorán.
Aztán a tiszta kisszobába hátul
Borozgató barátok jönnek össze
És kártya járja s nevetnek dörögve
S kiküldenek a füstös, bús szobából.

Nagy Béláné K

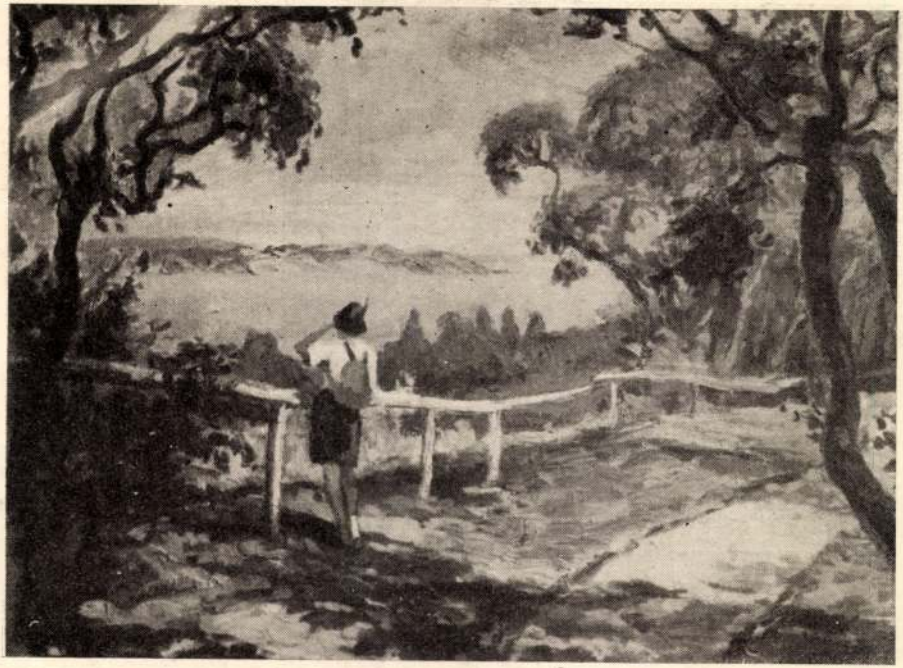

Foto G. R.

Nagy Béláné: Kilátás a Balatonra
A Magyar és Lengyel képzőművésznők kiállításáról

Művészet 1936. 3-4. fél

Bikfalvy Irén: Enteriőr

Dr. NAGY BÉLÁNÉ: ARCKÉP

A Műcsarnok

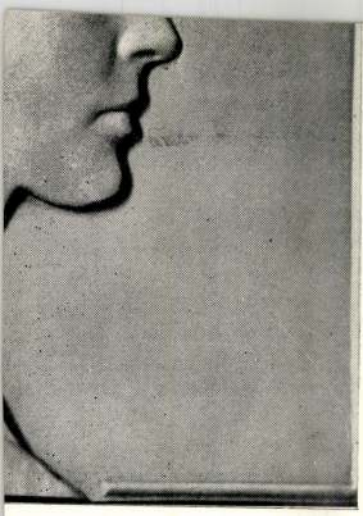

VÁN: ARCMÁS
szi Tárlatáról

erű felvonulásáról van szó. Mi nem állunk azok
irtján, akik azt hiszik, hogy a Műcsarnoknak ér-
kében, a kiállítások színvonala emelésének érde-
ben ki kell venni a Műcsarnokot az Országos
épzőművészeti Társulat kezéből, mert meg va-
unk győződve arról, hogy bármely más szervezet
akorolná az irányítást a Műcsarnok felett, egyik
m tudná a magyar művészet egész frontját ki-
rni a Műcsarnok falai között. Hirdetjük azonban,
gy a mai rezsim a mai formában nem tarthatja
agát és a Képzőművészeti Társulat okosan tenné,

Művészet. 1936. I. évf. 3. sz. 71 . l.

Vagy Béláné. : Kilátás A Balatonra.

dr.Nagy Béláné
Festők, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 8 l.

dr.Nagy Béláné,
~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~, olaj
Tanya

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

dr.Nagy Béláné
Kompozició, olaj

O.M.Kir.Képzőmüvp Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

dr.Nagy Béláné

Fejtanulmány, olaj

O.M.Kir. Képzőmiv. Főisk. kiáll. 1924. 8 l.

dr,Nagy Béláné
Fejtanulmány, olaj

Ó.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

dr.Nagy Béláné
Festők, olaj

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

dr. Nagy Béláné

Tehenek, olaj

O.M.Kir. Képzőintv. Főisk. kiáll. 1924. 6 l.

dr. Nagy Béláné

Öreg hölgy tanulmány, olaj

Nagy. Képzőművészek Egyesülete jub. kiáll. N.Szal.
1938. jun. 12 1.

NAGY Béláné

N.P.A.

1926-ban "agybanyan a szab iskola tagja

Réti: „agybánya. 357.l.

MDK

dr.Nagy Béláné

Holdvilág-utca a Tabánban

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

36 1.

MDK

Dr. Nagy Béláné

Öreg hölgy tanulmány, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub. kiáll. katalógusa
1938 jun.3-18.
12.l.

NDK

Dr. Nagy Béláné

Kilátás a Balatonra, of.

Lengyel és Magyar Képzőm.nők Egyes.k áll.katalógusa
1936 okt.

6.l.

MDK

dr.Nagy Béláné

Xynex,cxdxc

Tanya, of.

Képzőm.Főisk.ifjuségi kiáll. Ernst Mus.1924.

5. l.

dr.Nagy Béláné

MDK

[redacted]

Fejtanulmány, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
5. l.

HDK

dr.Nagy Béláné

Tehenek, of.

Képzőm.Főisk. ifj.kiáll. Ernst Huz. 1924.

6.1.

MDK

dr.Nagy Béláné

Fejtanulmány, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8 l.

MDK

Dr. Nagy Béláné, festő

Holdvilág-utca a Tabánban.

Bp. Műcs. + OMKT Nemz. Képzőmüv. kiáll. /Rend. M. Kir. H. all. - és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19. - máj. 25. Kép. tm. 36. l.

MDK

dr.Nagy Béláné

Festők, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8. 1.

MDK

Dr. Nagy Béláné

Öreg hölgy tanulmány, of.

M. Képzőm.nők Egy. jub. kiáll. 1938.jun.

16. l.

MDK

dr. Nagy Béláné

Tabán, of.

Szt.Jakabi fürdő, of.

M.képzőm.nők 24. kiáll. N.Szal. 1933.

6. l.

Nagy Béláné MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

dr.Nagy Béláné

MDK

~~Kerékgyártó~~

Kompoziciók, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
5. 1.

dr.Nagy Béláné

MDK

Festők, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz.1924.

5. l.

MDK

Dr.Nagy Béláné, festö,graf.

35. Vásár.
46. Oreg paraszt.
38. Tájkép.
Plein air.
Táj.

Az Ernst Muz. OMKK.Föisk.Helikon kiáll.-ai.
Az OMKK Föisk Növ.Munk. kiáll. Bp.1923 márc. 18-25.
Kat. 7.1.8.1.

MDK

Nagy Béláné

"Kilátás,a Balatonra"c.festm.repr.

/A Magyar és Lengyel képzőmüvésznők kiállitásáról./

Müvészet 1936. 3-4.sz. 71.l.

MDK

Nagy Béláné

Uj müv.telep Sárospatakon. Nemzeti Ujság, 1924, nov. 1. 9.l.

Nagy Béláné dr

Tájkép, c.
Réjé repr.

Hongrie – Magyarország. Préface.
Paris – Budapest.
Bp. é. n. 30 l.

Ponnúnich

SOPRON VÁROSI KIADÓ-HIVATALA

kiadó.

Dr. Nagy Béláné

Arcképtanulmány

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 7 l.

1.

6. kép. *Kolozsvári Tamás:*

MDK

Nagy Bélané

Bivalyok között. olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiall. Kat.
Műcsarnok. 1944. jun. 1-18-ig. 16.1.

Nagy Béláné MDK

Nagymama, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Nagy Béláné MDK

Bivalyok között, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Nagy Béláné

"Női arckép" c. műve a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.H.932.IV.24.

Mary Báthné

"Mít archívy" e. může z Mícsunrok tav. tématem.

B.H.092.IV.24.

Nagy Béláné

Szerepelt a Képzőm.Térs. tav. tárlatán.

N.U.932.IV.24.

Nagy Béláné

Szerepelt a Kápolna.Téka. tav. tárlaton.

K.U.932.IV.24.

Nagy Béláné

MDK

Bivalyok között, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. 19Miics.

Nagy Béláné dr
V. Krisztina
körút
XIV. Füredi u. 46.

MKSz 1947

Nagy Béláné dr

festő, Képzőművész és
Egyes

KMTÁRS művesoptok
1931 feb–márc kiáll.

XIII. 28.

1932. tav. tárl. 46.
1933. nemz. képzm. kiáll.
451

Vagy Béláné dr. Vajnovszky Krisztá

kiállítása.

VIII. Mária utca 19.

Emlitve

Képzőművészet

1934. 79. sz. 252. l.

1858. ~~ 15. Vízj. nélkül. I. tipus

3 kr.
fekete

1858. ~~ 15. Vízj. nélkül. II. tipus

2 k
vi.egosn

dr.Nagy Béláné Vajnovszky Kriszta

PH 934 XII/7

— **Képkiállitás.** Most nyilt meg dr. *Nagy Béláné Vajnovszky Kriszta* festőművésznő karácsonyi kiállitása. A tehetséges művésznő hangulatos tájképeket, rokonszenves életképjeleneteket és más tárgyu sikerült festményeket állitott ki, melyek közül különösen a tabáni Holdvilág-utca képe tetszetős. A kiállitás december 16-ig d. e. 11—2 és d. u. 4—6 között látható. VIII., Mária-utca 19.

P.H.934.XII.7.

Nagy Béláné MDK

Holdvilág-utca a Tabánban

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Nagy Béláné

festő

Műcs. kiáll. 1931 tól
Pipics 117 l.

94. Gruber Ádám.
működött a XIX sz. első felében.

(94.) Kluch József.

van ábrázolva

Mellig, kissé jobbra ~~néz~~ fordí
jét fogja, melyet kettős lánczon h
barna, szeme világosszürke, ~~arcza~~ ⊥
felén, a száj széle mellett, szemölc
ja széles ~~ka~~ csipkés karinge felet
lül barna: „Kluch József" és jobbra: „

⊥ szakálla

Vászon, méretei 58: 44 c
~~Festette: Gruber Ádám.~~
Majér István ajándéka 18
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
~~Át. Képt. 172.~~

Kifüggesztésére vonatkoz
A Nemzeti Muzeumban. 1868
32. - 1876: VIII. 81. - 1878: VIII. 43.
370.

A Tört. Képcsarnokban. 1

57 i
(TK)

90 V: V. 3.

Nagy Béláné Vajnovszky

Krista

Bivalyok körött c.
kepe repr.

Europai Kurir

1935. II. evf. 1. sz.

S JÖVŐ
RESTJE

5-ÁN ESTE ½6 ÓRAKOR
NAGYTERMÉBEN.

j héber dalok, áriák

űködnek:

Beregi Oszkár
szinművész

Revere Gyula

Dr Nagy Béláné

1921/22 – 1925/26

Ferk. pzomfoiskèvk

116. l.

Nagy B.-né

Tabán c. képének fényes repr.

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1933. 28.

1 • 9 • 3 • 3
JULIUS 9
VASÁRNAP

PESTI HIRLAP VASÁRNAPJA

≡ 55-IK ≡
ÉVFOLYAM
28. SZÁM

LESZÁMOLÁS TABÁNNAL

Egy-kettőre eltünnek a régi Tabán utolsó maradványai is, amelyek helyére Budapest legmodernebb része kerül. A régi Tabánnal tehát le kell számolnunk: meg kell neki adnunk, ami az övé, viszont könyörületesen le kell róla szednünk azokat a hamis cifraságokat, amelyeket az utolsó évtizedek rákényszeritettek.

Tabán vagy Rácváros a török időkben keletkezik. A törökök erős várrá formálták Budát, amelynek alján megtürték a szolgálatkész rácságot. Ezek ott maradtak akkor is, amikor 1686-ban Buda ormára keresztény zászló került. Konjunktura-világ következett rájuk. Budán-Pesten találkozott Kelet és Nyugat. Hatalmas vásárok bonyolitották le az áruk forgalmát, amelyből a rácok bőségesen kivették részüket. Nemcsak élelmességük, de igénytelenségük is segitségükre volt. Igy esett, hogy amig telepedésük a Vár közvetlen aljában valahogyan még hozzásimult az akkori városi élet szerény igényeihez, addig a Gellérthegy oldalán felfelé huzódó települők megmaradtak ősi szennyes kezdetlegességükben. Ez évszázadokig rátapadt a hegy lejtőjére, ahonnan azt lassu fejlődéssel nem lehetett eltávolitani. Ez csak a modern városfejlődés hirtelen megmozdulásának sikerülhet.

Az utazók mint valami keleti adottságot krónikázták el Tabánt. „*A falakon kivül* — irta 1717 telén *Wortley* angol követ nálunk járt felesége — *számos apró házak, jobban mondva konyhák tömege áll,* amelyeket *Rácvárosnak neveznek. E házak a régidivatu sátrakhoz hasonlóak.*"

Ezek a kunyhók idők folyamán mind sürübben ellepték a Gellérthegy oldalát, ahonnan visszarettentették Széchenyi István grófot, aki az egész hegyet parkirozni szerette volna.

Ezidőben *Nagy Ignác*, a kitünő ujságiró, igy ismertette Tabánt:

— A Gellérthegy szirtoldalát több helyen, alkalmasint már századok előtt, kivájták a szegényebbsorsu emberek s legalább vihar és eső ellen tökéletesen biztositva voltak e barlangokban. Utóbb az elfoglaló családok szükségei szerint ezen üregek mindinkább tágultak s most már nem egyet láthatni, mely három kényelmes szobácskát foglal magába s csak födélnek hiánya által különböztethetik meg bármely utcán álló szegényes házikótól. A Tabán legidősebb lakói bizonyitják, hogy azon barlangok családjai többnyire már századok óta vannak azoknak birtokában s oly szabadságot élveznek elhagyatott *fecskefészkeikben*, hogy a közterhek viselésében is csak rövid idő óta kezdenek részesülni.

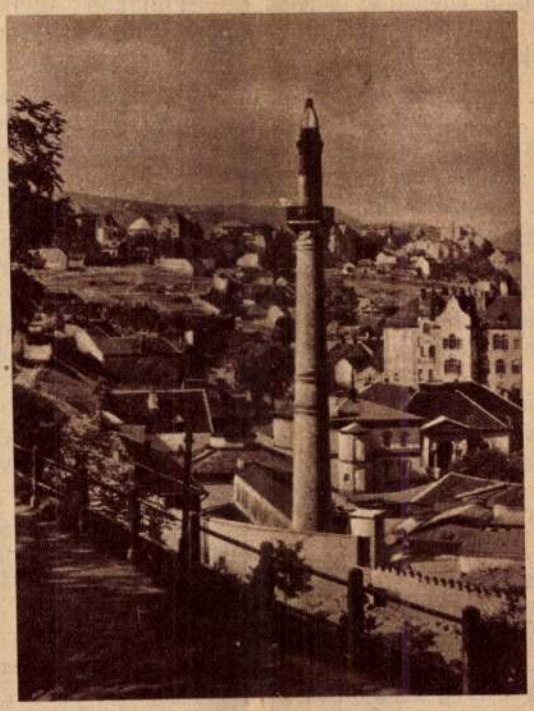

Tisztások a tabáni bontások helyén. (Elől a Szent Imre-fürdő kéménye.)

Csodálatosképpen a pesti ember nem rettent vissza a Tabántól, ahová — kirándulásképpen — átsétált a Hajóhidon. Ebbe máris belefáradt, ugyhogy betért valamelyik tabáni kocsmába megpihenni. E kocsmákban a hegy levéhez tamburások és hárfás lányok szolgáltatták a zenei élvezetet. Minél magasabbra hatolt valaki a hegy oldalán, annál hangosabbak és züllöttebbek voltak a kocsmák, amelyeknek vajmi kevés közük van a mai tabáni uri kis-kocsmai élettel.

A tabáni régi lebujvilág birta rá a hatóságokat arra, hogy belefogjanak a méltatlan városrész lebontásába.

— A Tabánban — olvassuk a Közmunkatanács egy 1874-ik évi jelentésében — szembeötlők a Gellérthegy nyugati oldalát ellepő *fecskefészkek.* Távolról a látvány nem kedvezőtlen, de borzalmas maga a valóság. Rendezetlen, hegyes, gyalogközlekedésre is kényelmetlen közök. Egészségügyről és közbiztonságról nem is lehet beszélni. A házak egész csoportját le kellene bontani!

Ez a munka akkor meg is kezdődött, de unosuntalan megakadt. Csak 1909-ben indult meg az a nagyszabásu törekvés, amely a Tabánnak most remélhető szineváltozásában fog kicsucsosodni. A közbeeső idő nem telt el haszontalanul. A folytonos kisajátitások következtében a Tabán legveszedelmesebb része eltünt a föld szinéről. A bűnfészek Tabánt felváltotta a mondvacsinált romantikus Tabán.

A pesti ember a mult század közepén már nem szerette a Tabánt. Pest nagyvárossá fejlődött. A pesti polgár megfinnyásodott. Tabánt megvetette és elkerülte. Ment helyette a *Krisztinába.* A Krisztinaváros sokkal fiatalabb városrész volt, mint a Tabán s ezzel ellentétben hatalmas ud-

varu házakkal dicsekedhetett. A mult század végén itt kezdtek virágozni a nyári kocsmák s virágzanak ma is. Néhány évtized előtt azonban ezek is visszakapták régi versenytársaikat, a megtisztult, kiművelődött tabáni kiskocsmákat.

Ugyanekkor a piktorok is felfedezték Tabánt, amelynek megmaradt házikói kicsinosodtak, oleandert, muskátlit, rózsát kaptak s igy a piktornépet magukhoz vonzották a pesti bérkaszárnyavilágból.

A Tabán alsó része, háttérben a régi királyi palotával. 1866-ból való fénykép a Fővárosi Muzeumban.

De sem a *fecskefészkek* festőisége, sem az udvarok virágdisze nem menthette meg Tabánt. El kell tünnie! A vén Tabán csodáiról szóló érzékeny nóták azonban megmozgatták a közlelkiismeretet: mentsük meg legalább a Tabán műemlékeit! Ó, bár a Várról énekeltek volna harminc-negyven év előtt ilyen megható nótákat! Ott bizony rengeteg megmenteni való emlék pusztult el az esztelen épitkezés következtében. A Tabánt dicséretes gondossággal bejárta a hatóság, de nem talált benne menteni valót. Nem is találhatott, mert a Tabán, amelyet 1810-ben borzalmas tűzvész is pusztitott, az igénytelenség városrésze volt.

A Tabán eltűnését tehát ne sajnáljuk, ellenben fokozott igényekkel nézzünk a modern Tabán felé. Nem volt még pillanat, amelyben annyit lehetett használni vagy ártani Budapest városképének, idegenforgalmának, jövőjének, mint most. A fecskefészkek diszitették a hegyoldalt, bérkaszárnyák elcsufithatják. Tabánnak ugy kell megépülnie, hogy összekötő ligete legyen Budapest melegforrás negyedének a hegyvidékkel, cáfolhatatlan megértetője annak a gondolatnak, hogy Budapest fürdőváros a világ legszebb és legegészségesebb városa.

Siklóssy László.

VASÁRNAP

Szinpadi jelenet

Vannak az életben is szinpadi jelenetek, melyek oly tömörek, gyorsak, drámaiak, hogy első pillanatban hihetetlennek tetszenek.

Én egyetlen ilyent láttam, évekkel ezelőtt, Bécsben.

Egy előkelő szállóban laktam.

Az előcsarnokban éppen átvettem szobám kulcsát a portástól, amikor nem messze tőlem, a pálmák alatt, magyar párbeszédet hallottam.

— Lenne kegyes megmondani, hogy kihez van szerencsém? — kérdezte egy köpcös, borostás férfi az előtte álló fiatalembertől, aki kifogástalanul vasalt, galambszürke ruhát viselt, vékony nádbotot, monoklit.

— X. Y. gróf vagyok — vetette oda a fiatalember raccsolva és szórakozottan.

A köpcös ur erre — se szó, se beszéd — pofonütötte. Oly hatalmasan, hogy a fiatalember monoklija lehullott az ingmellére s kalapja fejéről a földre röppent.

— Ne hazudj, fiam, — figyelmeztette s közben már megragadta karját — ne hazudj, Lajos — intette még egyszer, már majdnem jóindulatuan és atyaian.

Dulakodást vártam, névjegycserét, izgatott szóváltást.

Nem ez történt.

Voltakép egyikük se haragudott. A gróf-pofozó ur kedélyesen mosolygott. Maga a gróf pedig az igazi neve hallatára összetört s igy szólt:

— Kezét csókolom, főfelügyelő ur — és hangtalanul, mozdulatokkal könyörgött, hogy csak semmi botrányt.

A detektiv-főfelügyelő elengedte a rovottmultu, körözött szélhámos karját, eléje állt a bikadöntő termetével, azzal tuszkolta egy biztos sarokba, melyet előre kiszemelhetett magának erre a célra.

Ott a fiatalember leült. Megtörölte a homlokát zsebkendőjével, melyen kilencágu grófi korona ékeskedett. Aztán keresztbetette lábait, még a régi, hanyag „grófi" mozdulattal, kissé fölhuzta nadrágját, hogy ne gyűrődjék ülés közben s jobban lehessen látni remek selyemharisnyáját, ragyogó lakkcipőjét.

Most már szinte barátian beszélgettek egymással, szakszerüen, hogyan viszik majd el öt innen, hogyan szállitják „haza", a budapesti rendőrségre.

Ez a szinpadi jelenet — a meglepő hirtelenségével, a váratlan kifejletével és a józan tárgyilagosságával — felejthetetlen emlékem maradt. Ha a szinpadon látom, talán észre se veszem.

Kosztolányi Dezső.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORVOSEGYETEM
Nagy Bíró Sándor

1972 MAR 31

1021

Nagy Bíró Sándor rajzai

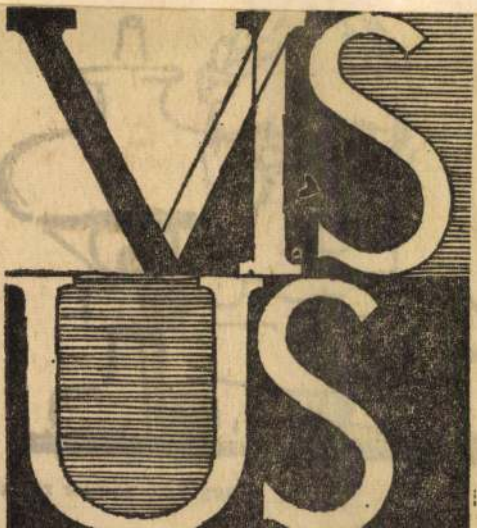

rál
az
ap
tél
tan

TABÁN

Dr. Nagy Béláné festménye

A P. H. VASÁRNAPJA
1933. VIII. 8.

EGYEDÜLLÉT.

(Arnold Böcklin festménye.)

— **A limanovai csata évfordulójának ünnepsége a Vigadóban.** A diadalmas limanovai csata huszéves évfordulója alkalmából a katonai és polgári társadalom december 11-én, kedden délután hat órakor a pesti Vigadóban ünnepséget rendez. A műsor keretében az ünnepi beszédet *Kállay Miklós* földmivelésügyi miniszter mondja. Vitéz *Náray Antal* vezérkari alezredes a csatát katonai szempontból ismerteti népszerű előadásban, vitéz báró *Thán Károly* altábornagy pedig a felszabadító sereg ez év júliusában meghalt vezérének, péterfalvi *Molnár Dezső* altábornagynak érdemeit méltatja. Az ünnepség után este félkilenc órakor a Pannonia-szálló különtermében társasvacsora lesz, amelyen az ünnepi beszédet a limanovai serleggel a kezében dr. *Antal István* miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetője mondja.

— **Képkiállitás.** Most nyilt meg dr. *Nagy Béláné Vajnovszky Kriszta* festőművésznő karácsonyi kiállitása. A tehetséges művésznő hangulatos tájképeket, rokonszenves életképjeleneteket és más tárgyu sikerült festményeket állitott ki, melyek közül különösen a tabáni Holdvilág-utca képe tetszetős. A kiállitás december 16-ig d. e. 11—2 és d. u. 4—6 között látható. VIII., Mária-utca 19.

— **Az Iglói Diákszövetség** a Poschvendéglőben társas összejövetelt tartott, amelyen közel kétszáz öregdiák vett részt. Dr. *Kállay Miklós* táblai tanácselnök és dr. *Makra Zoltán* miniszteri osztálytanácsos elnöklésével választmányi ülést is tartottak, amelyen dr. *Ecsedi Ernő* főorvos szabadelőadásban emlékezett vissza a régi iglói diákéletre.

— **A Magyar Kulturális Egyesületek Szövetségének közgyülése.** A Magyar Kulturális Egyesületek Szövetsége december 8-án, szombaton délelőtt 11 órakor tartja ezévi rendes közgyülését a Magyar Tudományos Akadémia kistermében. A közgyülés napirendjének főbb pontjai: a megüresedett tisztségek betöltése, *Herczeg Ferenc* ünnepi beszéde és a kisebbségi magyarság kulturális ügyei.

— **Adomány a Jugoszláviából kiküldözött, segitségre szoruló magyarok számára.** *Lantos Mihály* építőmester 50 pengőt küldött a *Pesti Hirlaphoz* a Jugoszláviából küldözött, segitségre szoruló magyarok számára. „Ma reggeli lapjuk közlése a Jugoszláviából kiüzött magyarok nagy számáról és szomoru sorsáról — irja — a sürgős segitség szükségességét kelti fel minden jó magyarban. A balkáni könyörtelenséggel szemben ártatlan véreinkkel való együttérzésemet kivánom ilyen módon is kifejezésre juttatni'. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Virágzó cseresznyefa — decemberben.** Nem a tavaszró szól ez a tudósitás, hanem a késői, derült és hosszantartó őszről. Az idei őszről, amely bőven hozta

TRIANONI HATÁRON

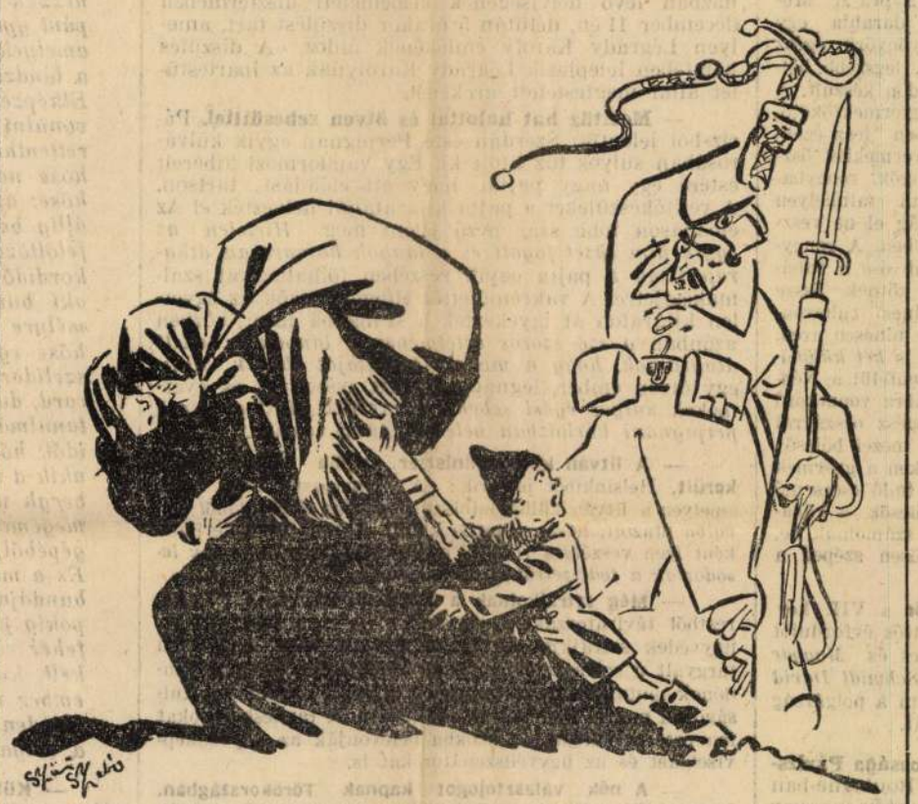

határtalan az erőszak.

— **A kettős ünnep egyházi zenéje.** A szombati Szeplőtelen Fogantatás ünnepének a reá következő vasárnapnak egyházzenei programja a következő:

Az **esztergomi** bazilikából szombaton d. e. 9 órakor dr. Serédi Jusztinián bibornok-hercegprimás ünnepi miséjét és ezt követően az egyházfejedelem szentbeszédét közvetiti a rádió. A primási mise alatt a főszékesegyházi ének- és zenekar Buchner Antal főszékesegyházi zeneszerző-karnagynak a hercegprimás ezüstmiséjére kombinált és dedikált Magna Domina miséjét adja elő, amelyet régi Máriaénekek témáira épitett fel a komponista. A misét a szerző vezényli, orgonál Béres István esztergomi szemináriumi tanár.

A **belvárosi** főplébániatemplom énekkara szombaton d. e. 10 órakor Liszt: Missa choralis-át adja elő, korális változó részekkel. Offertorium: C-dur miséjét adja elő gregorián korális változó részekkel. A fél 12 órai mise alatt Takácsy Dénes énekművész Plum: Inviolata és Bruckner: Ave Maria kezdetü szerzeményeit énekli. Vasárnap d. e. 10 órakor a vegyeskar Rheinberger G-durban irt a capella miséjét adja elő recitált változó részekkel és Halmos offertoriumával. A fél 12 órai mise alatt Hámos Lívia énekművésznő szólót énekel.

A **Pálosok** Nagyasszonyunk sziklatemplomában szombaton és vasárnap a 9 órai mise alatt a Zichy—Pallavicini felsőkereskedelmi iskola nőhallgatói énekelnek. Szombaton a De Benta gregorián misét adják elő. Mindkét napon d. e. 10 órakor énekes

— **A székelyek erőszakos elrománositása.** Csikszeredáról jelentik: Az Astra román kulturegyesület orvosai *Torja* községben csendőrsegédlet mellett legutóbb hatszáz székely embertől szedtek vért a hirhedt vérképletelmélet igazolására. A csikmegyei *Csikkozmás* községben negyven, *Csikszentsimonban* száznegyvennyolc gyermektől vettek vért és hasonlóan jártak el *Kászon* községben és a gyergyói falvakban is. A kolozsvári *Keleti Ujság* legutóbbi számában élesen szembeszáll a legujabb román erőszakoskodással és utal arra, hogy a románság számos vezére, többek között *Duca* sem volt román, hanem görög. De eltűrte volna-e, hogy kétségbevonják tiszta román voltát? Bizonyos — fejezi be a lap vezércikkét —, hogy a székely vér tisztában magyar, mint bármely más magyar törzsé.

— **Felvétel és beiratkozás a szegedi egyetemre.** A szegedi egyetemen az 1934—35. tanév második felére szóló rendes beiratkozásokat január 7-től 18-ig tartják. Az utólagos beiratkozás január 18-ig történő igazolás után február 6-ig kari dékáni engedéllyel végezhető. Azok, akik nem voltak még ennek az egyetemnek a hallgatói, kérvényezés utján nyert felvételi engedély alapján iratkozhatnak be. Ezek a jogi, az orvosi, a bölcsészeti, a matematikai és természettudományi kar tanártestületéhez czimzett felvételi kérvényüket december 31-ig nyujthatják be.

— **Egy főjegyző ünneplése.** Nemesvámos és Veszprémfajsz község főjegyzője, *Varga István*, novemberben nyugdijba vonult. Ez alkalomból a községek képviselőtestületei diszközgyülés keretében meleg ünneplésben részesitették. Az ünnepi beszédet *Győrffy Lajos* református lelkész mondotta.

— **Gadó István törvényszéki elnök az Emericana nagyura.** Az Emericana Szövetség „Sopiana" corporatiója ünnepélyes keretek között avatja „nagyurává" *Gadó Istvánt*, a budapesti büntetőtörvényszék elnökét. Az avatási szertartást december 7-én, pénteken este 8 órakor tartják meg a Gellért-szállóban, a Sopiana összejövetelének keretében.

— **A Louvre és a Szépművészeti Muzeum képcseréje.** A Szépművészeti Muzeumnak a Louvre szivességéből a francia festészetnek egy mesterművét lesz módjában legközelebb bemutatni. *Henri Daumiernek* „A mosónő" (La blanchisseuse) czimű képéről van szó, amelyet a Louvre igazgatósága adott kölcsön kiállitás céljából a Szépművészeti Muzeumnak. A Louvre-muzeum novemberben „A reálizmus festészete a XVII. században Franciaországban" czimen kiállitást rendezett és erre kölcsön kérte a Szépművészeti Muzeum két képét: *de Quesnel* „Gitáros nő"-jét és *Blanchard* „Szent Jerómos"-át. Egyuttal készenek nyilatkozott arra, hogy viszonzásul a kiállitás idejére

Nagy Béla és Hajnorky Kristóta

— **Magyarország részvétele a genovai bölcsőkiállításon.** Megmelékeztünk a Genovában Mafalda olasz királyi hercegnő védnöksége alatt rendezett jótékonycélu nemzetközi bölcsőkiállításról, amelyen Magyarország is részt vesz. A kiállítás magyar anyagát a Néprajzi Muzeum már összeállította. Ennek legszebb darabja egy Bánffyhunyadon 1889-ben készült bölcső, gyönyörü, egész felületét elboritó művészi faragásokkal. A legszebb bölcsőnek mondható, amely valaha magyar földön készült. A bölcsőhöz szép, néples csecsemőkelengye, gyermekfőkötő, gyermekingecskék kerülnek. A küldeményben lesz ezenkivül sok egyéb olyasmi, ami a csecsemőgyermekkel összefügg. Igy faragott csörgők, gyermekcsengők, rongybabák. A gyermekcsengő a gyermek nyakában faluhelyen arra szolgál, hogy a már járni tudó apróság el ne veszszen, amikor anyja nincsen közvetlen közelben. A rongybubák ősi néprajzi termékek. Ez a legrégibb őse a babának. Egy kisebb és egy nagyobb pálcikát kötnek össze keresztalakban zsineggel és mindenféle színes ruharongyot csavarnak rá. Az ilyen bubának még nincsen arca. Az arcos baba már későbbi fejlődés. Ebből is *két különösen szép diszpéldány* indul olasz földre. Ezenfelül a Néprajzi Muzeum összeválogatta az erre a témára vonatkozó legszebb fényképfelvételeit, amelyek az egész országról beszámolnak. Ezeken látható lesz a palóc mezei bölcső; a ringató; különböző gyermekjárók, amelyeken a gyermek járni tanul; állószékek, a még állni is alig tudó csecsemő támogatására. Nagyon szépek a sárközi bölcsők, a rábaközi bölcsők. Mindezekről szép felvételek számolnak be, interiőrök és jelenetek kiséretében. Különösen szépek a Matyóföldön felvett képek.

— **Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör** a VII. ker. polgárság nagyszámu részvétele mellett kettős évfordulót ünnepelt szerdán: megalakulásának 20 éves és *Magyar Miklósnak* 10 éves elnöki jubileumát. Dr. *Schmidl Dávid* társelnök ünnepi beszéde keretében felavatta a polgárság ajándékát, Magyar Miklós szobor-portraitját.

— **Egy magyar fiatalember öngyilkossága Párizsban.** Párizsból jelentik: A Bois de Boulogne-ban *Katona András* 25 éves budapesti származásu magyar állampolgár revolverrel öngyilkosságot követett el és kevéssel kórházba szállitása után meghalt. Az életunt fiatalember néhány héttel ezelőtt érkezett Párizsba és a Rue Chardon-Lagache egyik családi penziójában lakott. Huszonötezer frank készpénzt hozott magával, de ezt az összeget hamarosan elköltötte. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Rákellenes szérumot fedeztek fel?** Londonból jelentik: *Lumsden*, a londoni rákkutató intézet vezetője közölte, hogy szérumot fedezett fel, amely *megöli a ráksejteket*, az egészséges szöveteket azonban nem támadja meg. Lumsden közlése tudományos körökben nagy feltünést keltett.

— **Elfogták az irattolvaj ál-detektiv bűntársait.** Megirtuk annakidején, hogy egy jól öltözött férfi állitott be egy Kerepesi-uti vendéglős lakására és detektivnek adta ki magát. Egy pénzügyigazgatósági irattal kapcsolatban meg akarta téveszteni, majd miután a vendéglős nem állt kötélnek, a pénztárcájára vetett szemet. A vendéglős azonban igazoltatni akarta, megakadályozta a tárca elrablását és azután segitségért kiáltott. A szélhámost el-

— **Légrády Károly arcképének leleplezése.** A *Budapesti Sokszorositók Ipartestülete* a szakma egykori tagja, néhai *Légrády Károly* születésének szazadik évfordulója alkalmából a Szegfü-utca 5. sz. házban levő helyiségének elsőemeleti diszterében december 11-én, délután 5 órakor diszülést tart, amelyen Légrády Károly emlékének áldoz. A diszülés keretében leleplezik Légrády Károlynak az ipartestület által megfestetett arcképét.

— **Mozitüz hat halottal és ötven sebesülttel.** Párizsból jelentik: Szerdán este Perpignan egyik külvárosában sulyos tüz ütött ki. Egy vándormozi kibérelt estére egy nagy pajtát, hogy ott előadást tartson. A vetitőkészüléket a pajta kijáratánál helyezték el Az előadáson több száz néző jelent meg. *Hirtelen az egyik film tüzet fogott és a lángok hamarosan átharapództak* a pajta egyik részében fölhalmozott szalmakészletre. A vakrémülettől elfogott nézők az egyetlen kijáraton át igyekeztek a szabadba jutni, közben azonban *a szó szoros értelmében a lángokon kellett átugraniok, hogy a menekülés ajtaját elérjék.* Mintegy ötven ember, legnagyobbrészt asszonyok és gyermekek *sulyos égési sebeket szenvedett. Hat ember a perpignani kórházban belehalt égési sebeibe.*

— **A litván külügyminiszter hajója heves viharba került.** Helsinkiből jelentik: A „Kompass" nevü hajó, amelyen a litván külügyminiszter szerdán *Helsinkiből Revalba* utazott, heves viharba került. A hajó helyzete időnként igen veszélyes volt. A kapitány, akit a *hullámok lesodortak a fedélzetről, a vizbe fult.*

— **Még sztrájkolnak a bukaresti ügyvédek.** Bukarestből táviratozzák: *Bukarestben* még mindig tart az ügyvédek sztrájkja. Az igazságügyminiszter hosszasan tárgyalt a sztrájkoló ügyvédek küldöttségével és hajlandónak mutatkozott az ügyvédek részéről sérelmezett tulságosan magas illetékek leszállitására. A tanácskozásokat ma este folytatják és azokba belevonják az ügyvédképviselőket és az ügyvédszenátorokat is.

— **A nők választójogot kapnak Törökországban.** Isztanbulból jelentik: Csütörtökön egyhanguan elfogadták a női választójogról szóló törvényt. A választói korhatárt mindkét nemnél 18-ról 21 évre emelték fel.

— **Hutier Oszkár német gyalogsági tábornok meghalt.** *Berlinből* jelentik: Tragikus körülmények között halt meg szerdán este 77 éves korában *Hutier Oszkár* gyalogsági tábornok, a világháboru egyik ismert német hadvezére. A tábornok szerdán este bajtársi összejövetelen vett részt és a fehér asztal mellett szivszélhüdés érte. Jókedvüen beszélgetett régi bajtársaival, amikor egyszerre a szivéhez kapott és holtan fordult le a székről. *Hutier* a világháboruban a francia hadszintéren küzdő XVIII. hadsereg parancsnoka volt. *(Inf.)*

— **A Mücsarnok jubileumi kiállitása** szombaton délelőtt fél 12 órakor nyilik meg ünnepélyes keretek között, a társadalmi élet és művészvilág kiválóságainak jelenlétében. A megnyitóbeszédet *József* királyi herceg, a kiállitás fővédnöke mondja, akit *Zala György* szobrászmüvész fog üdvözölni.

— **Ritka szivmütét.** San Franciscóból jelentik: A „Cion Hegy"-kórházban páratlanul érdekes és merész szivmütétet hajtottak végre *Regina Bramy* negyvenéves női betegen, akinek szivén vastag mészréteg kezdett lerakodni s e réteg majdnem kőkemény burokkal vette körül

A modern hős.

Minden kornak megvannak a hősei, csak a kor — a maga képére formálja őket! Ámulva nézzük a régi vérteket, amelyek áthatolhatlan pánt gyanánt óvták a harcos testét, a fringiákat, amelyeken a rozsda egykori vérrózsákat jelent, a lándzsákat, melyeket ma megemelni is nehéz. Elképzeljük csillogó vértjében az ellenség ellen vonulni a lovagot, halálmegvető bátorsággal, rettenthetlen hősiességgel a szivében. A mai nap hőse nem jár csillogó vértezetben, a mai nap hőse: az elemekkel harcol a tudományért. Néha állig be van gombolkozva ő is, mint ahogyan felöltözött pilótaruhájába Wiley Post, aki rekordidő alatt röpülte körül a világot, vagy Bébe, aki buvárruhát öltve eddig sohsem álmodott mélyre szállott az óceán vizében. A mai nap hőse egyáltalán nem néz ki vad harcosnak, a szelidarcu, bozontos haju tudós professzor Piccard, dupla szemüvegen keresztül nézte, figyelte, tanulmányozta a kozmikus sugárzást. A mai idők hősi vértezete az orvosok fehér kabátja is, akik a rákbetegséget tanulmányozzák és a Lindbergh ur szalmakalapja is, amelyet könnyedén megemelt, amidőn Párizsban kiszállott repülőgépéből, amellyel először röpülte át az óceánt. És a mai nap hősi egyenruhája: Byrd kapitány bundája, vizhatlan csizmája is, amelyben hónapokig járta az Antarktis fagyos, hideg, gyilkosfehér világát . . . Öt hónapon keresztül élt, járt-kelt, kutatott a föld legdélibb részén, ott, ahol ember még magányosan nem tartózkodott . . .! Minden kornak megvannak a hősei, csak a kor a maga képére formálja őket! (*)

— **Külföldi ösztöndijak egyetemet végzett nők számára.** Az Egyetemet Végzett Nők Nemzetközi Szövetsége az 1935/36. tanévre különböző ösztöndijakat ad ki. Pályázhat bármely egyetemet végzett nő, aki az Egyetemet Végzett Magyar Nők Egyesületének tagja. Érdeklődni lehet az egyesület hivatalos helyiségében (Városház-utca 14.) kedd estéken 7 és 9 óra között.

— **A magyar kisebbségi vasutasok sorsa.** Bukarestből táviratozzák: Azoknak a magyar kisebbségi vasuti tisztviselőknek, mestereknek és munkásoknak, akik a szeptemberi román nyelvvizsgán elbukták, december 15-én ujból nyelvvizsgát kell tenniök. Ha vizsgájuk most sem sikerül, elbocsátják őket a szolgálatból.

— **A kiütött fogak visszaültetése.** Ha baleset vagy verekedés alkalmával kitörik valakinek a foga, az talán káromkodik egyet, egyébként pedig szószerinti értelemben: „ott hagyja a fogát". A berlini sebésztársaság legutóbbi ülésén *Franz Petermann* tanár bemutatta az eseteknek egész sorozatát, amelyekben az ilyképpen elvesztett fogat gondos fertőtlenités után visszahelyezte eredeti üregébe, ahol az kellő megerősités után szilárdan visszanőtt és kifogástalanul végezte továbbra is feladatát. Az eredmények annyira kitünőek, hogy a sebésztársaság határozata értelmében a napilapokat kérik fel a hir átvételére.

GY Balogh János

Tiszatáj 1965/12.

inkban a klasszikus forma-arányérzék az uralkodó művészi sajátosság. Még akkor is, ha a téma groteszk vonásai vagy az anyag által lehetővé tett játékok csábítanak. Néhány kísérletező szobrász azonban szakít a klasszikus, tömbszerű mintázásnak e módszerével. A fémötvözet és a forrasztó eljárás anyagi-technikai lehetőségét használják ki a téma értelmének erőteljes megfogalmazására. A szobrok tanúsága szerint ez az eljárás sokrétű kifejezési lehetőségeket rejt magában; a már-már brutálissá fokozott erő kifejezésétől (*Kalló* Viktor: Bányász) a küzdő-szenvedő indulatosságén keresztül (*Varga* Imre: Prométheüsz, *Segesdy* György: Apa és gyermeke) az oldottabb groteszk tartalmakéig (*Szebényi* Imre: 1848.) E néhány szobor jelentősége nemcsak önmaga művészi értékében van, hanem abban is, hogy a magyar szobrászművészetnek egy egész gárdája indult új kifejezési lehetőségek felkutatására.

A kiállítás leglabilisabb része a megrendelésre készült műveké. Már az is jellemző, hogy ezekről a monumentális alkotásokról külön csoportban lehet megemlékezni, mintha megbízásaikban a művészek kedvezőtlenebb feltételeknek engedelmeskednének. A művek megmerevednek, vesztenek egyéni ízükből. Az egyetlen igazi kivétel *Barcsay* Jenő mozaikja, mely minden bizonnyal a magyar művészet történetének maradandó alkotása, s kiemelhető még *Somogyi* József Szántó-Kovács- és *Kerényi* Jenő Csontváry-szobra is. De a Lovak lendületes expresszív *Kiss* Istvánja a hatalmas márvány Végvári katonákban a harmincas éveknek kellemetlenül archaizáló, bombasztikus nyelvezetét használja. A rézkarcokban minden vonalnak sokszoros értelmet adó *Hincz* Gyula gobelinjén modorossá lesz.

A tervek közül szívesen látnánk kivitelezve *Hajnal* Gabriella gobelinterveit, akinek kis temperakompozíciói gazdag szín-, forma- és témafantáziáról és a gobelin műfaj teljes megértéséről tanúskodnak.

A kiállítást járva sok új név, új irányok, jó klasszikus művek és jó kísérletek láttán is egyre több kérdőjel bukkan föl a látogatóban. Először a kiállítás rajzolta összkép hitelességét illetően. Bár a megelőző egyéni kiállítások alig teszik lehetővé a kontrollt, mégis, azok alapján is kétséges, hogy ez az archaisztikus-dekoratív tónus, mely nagyobbrészt uralkodik a tárlaton, igaz lenne. Ha például a rendezés másképpen hangsúlyozott volna, az összbenyomás is más lehetne. Kitűnő képek és szobrok rejtőznek hátsó falak mentén, míg formális szobrok és dekorációk kiemelkedőket foglalnak el. S vajon mennyire volt meggondolt a zsüri munkája? Kiállításról vagy műteremből ismerve egy-egy művész oeuvre-jét, azonnal megállapítható, hogy ezen a tárlaton nem *legkarakterisztikusabb*, hanem *a tárlat összképébe leginkább beleilló* művekkel szerepelt. Nem tudni, szándékosan törekedett-e a zsüri az élek tompítására, az azonban már tény, hogy sajnos, így történt. Egy-egy művész szereplésének aránya láttán lehetetlen elnyomni azt a gyanút is, hogy talán személyes elfogultság is irányította a bizottságot. És az utolsó és legkérdésesebb kérdés — de összefügg az előzővel —: ha a zsüri a mai magyar művészet teljes látképét akarta a közönség elé tárni, akkor miért nem teljes a kép? Lehetetlen kitalálni, hogy amikor sűrűn felbukkannak a teremben a legkülönbözőbb irányzatoknak a jelenségei (sokszor csak divatos, gyenge formában), miért maradtak ki ezeknek kiváló művelői, idősek és fiatalok egyaránt? Pl.: *Kassák* Lajos, *Korniss* Dezső, *Bálint* Endre, *Anna* Margit, *Barta* Lajos, *Jakovits* József vagy *Lakner* László.

A kiállításnak ezek a hibái súlyosak, de nem nyomják el az előzőkben méltatott érdemeit. Elfogultságai, egyoldalúságai a jövőben elsősorban a művészeti élet további demokratizálásával, inkább kisebb méretű, de sűrűbb egyéni kiállításokkal és gyakoribb országos tárlatokkal küszöbölhetők ki.

KÖRNER ÉVA

MIÉRT SZÉP?

NAGY BALOGH JÁNOS ÉLETMŰVE

A Magyar Nemzeti Galéria XX. századi állandó kiállításán hat festmény képviseli Nagy Balogh Jánost. Új monográfiája (Németh Lajos műve) közli minden lényeges alkotásának reprodukcióját. Korábban is számosan írtak róla — költők, írók, művészek — és mindnyájan fokozott melegséggel, tisztelettel. Ennek ellenére megbecsülése csak szűkebb szakmai körökben él, s ha nem itt, hanem olyan helyen hallunk századunk magyar művészetéről, ahol az általános és jóindulatú érdeklődés kiterjed az irodalom, zene, képzőművészet, ezenkívül a szellemi élet más, de az előzőekkel rokon megnyilvánulásaira — Nagy Balogh Jánosról nem vagy alig esik érdemes szó. Pedig sok nálánál kisebb jelentőségű és inkább külsőségekre építő képzőművész kap nagy figyelmet.

Nagy Balogh János: Önarckép. (Vö.: Baki Miklós: Miért szép? 927—929. l.)

Országh Lili: Katakomba. 1959 — olaj. (Vö.: Németh Lajos: Fiatal művészek — Országh Lili 929—930. l.)

Önarckép ciklusát kísérik, kiegészítik édesanyjáról készült művei. A lelki tartalmak érzékeltetése és a festői lehetőségek kihasználása szempontjából nagyon rokonok ezek az önarcképekkel. Ezért külön nem is elemezzük őket, inkább minden kommentár nélkül idézzük Bernáth Aurélnak az egyik anyaképről írt sorait: „Én csak az igazságot érzem benne, festőit, emberit egyaránt, és azt a hatalmas, keresetlen és dísztelen egyszerűséget, amelyet csak kevés festő tudott megszólaltatni."

Eddig otthonát, önmagát, édesanyját megörökítő műveit láttuk. Most kilépve e szűkebb körből, vizsgáljuk röviden a szabad tájról, pontosabban a szabad tájban munkálkodó emberről készülteket. Az utóbbiakat Kubikos-ciklus néven ismeri a művészettörténet. A zárt térben elhelyezett élettelen motívumok és önmaga, illetve anyja mozdulatlan alakja helyett az intenzív atmoszferikus hatásokat, s a figurák mozgásritmusát kellett pontosan megismernie és biztos esztétikai érzékével átfogalmaznia, hogy végül csak az érdemeset, a lényeg szempontjából döntő erejűt tarthassa meg. Most is segítette a geometrikus formálás és az összegezésre való törekvés, ami már interieur-jei, csendéletei során is nagy biztonságot jelentett részére, s ami őt oly szervesen sorolta a XX. századi konstruktív törekvések körébe. (Németh Lajos egyenesen a Cézanne-i problematika körén belül vizsgálta ebből a szempontból.) De bármilyen erős legyen a geometrizálás és a határozott konstrukció iránti vágy, ahogy csendéletei áhítatos nyugalmában és koloritjuk bársonyos üdeségében rokonult a csendéletfestészet nagy poétájához, Chardinhez, más áttételekben ugyan, de szintén rokonult kubikos képein Millet-hez, a neves barbizoni mesterhez. Természetesen a gyakran emlegetett rokonság ellenére más már kiindulópontjaiban is. Millet-nél erős érzelmi indíték van, a munka robotjában fáradók iránti szánalom. Nagy Baloghnál ilyet nem találunk. Kubikosai szenvtelenül, meghatározott munkaritmus láncolataként mozognak. Egész habitusukat a leglényegesebbre összevont munkamozdulat és a kompozíció esztétikai szerkezete szabja meg. Viszont kis méretük ellenére monumentalitást, szűkszavúságukkal is általános érvényűséget árasztanak, miként Millet művei.

Munkásságának bármelyik fejezetét nézzük: a klasszikus hagyományok és a modern, jellegzetesen huszadik századi törekvések találkozása jellemző rájuk. S anélkül, hogy tudatos átvételéről, vagy utánérzésről lenne szó bárhol is. Egyénisége, emberi és művészi alkata volt olyan, hogy az itt elmondottakban látta a szépet, az i d e á t, s hogy ezért az ideáért vállalta a harcot.

BAKI MIKLÓS

FIATAL MŰVÉSZEK

ORSZÁGH LILI

1950-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát Szőnyi István növendékeként. Kiállításokon azonban ritkán szerepelt, a szűk szakmai rétegen túl alig ismerik a nevét. Az 1957-es Tavaszi Szalonban ugyan visszhangot keltett egyik festménye, meg kell azonban mondani, nem a legjobbat. Iskolásan szürrealista kép volt, a René Magritte-féle, nem túl rokonszenves, spekulatív szürrealizmushoz tartozó. De nemcsak a kiállításokon nem találkozott a közönség Országh Lili nevével, hanem az illusztrációt, az alkalmazott grafikát vagy a monumentális díszítő feladatot végzők névsorában is hiába keresnők a nevét. Műteremszobájába vonultan csendesen dolgozik, pedig amit festményében kifejez, több, mint amennyit a „magának-festés" individualizmusa megkíván vagy elbír. Az iskolás hatásokat levetkőzvén a magyar képzőművészetben ritkán tapasztalható tudatossággal és következetességgel megy a maga útján, alakítja ki mondandójának sajátos tartalmi és formai körét.

Országh Lili művészete a modern magyar festészetnek abba az áramkörébe kapcsolódik, amelynek középpontja Vajda Lajos. Mellette Bálint Endre neve említődik, mint aki kétségkívül hatott rá. E két név azonban csak általánosan utal arra, hogy Országh Lili művészete hová tartozik, mert az utóbbi években festett képei szuverén, egyéni hangvételű művek. Érződik a szürrealista indíték, de elszakadt annak illusztratív, irodalmias irányától. Sajátos lírai szürrealizmus az övé, a modern élet, a társadalmi kataklizmák, emberi sorsok fakasztotta bonyolult élményekre rezonáló. A hold és nap szimbólumtól terhes motívuma, a héber ritus és temetők asszociatíve felbukkanó kelékei, bársonyos szürkék, mélybarnák és tompán csillogó aranyhátterek rendeződtek művészi formába az 1959 után festett ké-

pein. Tételesen nem is lehet szürrealistának mondani ezeket a festményeket, hiszen nem az „automatikus írás" elvei szerint jöttek létre; az esztétikai rendettevés elve uralkodik rajtuk, félreérthetetlenül többek akarnak lenni a puszta pszichikai kivetítődésnél, a merőben szubjektív hangulatok festői rögzítésénél. A szürrealisztikus íz inkább csak abban érződik, hogy e képeken nem meghatározott természeti látvány művészi metamorfózisa megy végbe, hanem a természeti elem csak szublimáltan, jelzésként, hangulat-sugárzó emlékmotivációként jelentkezik, a kép minden részletét, formarendjét egybefogó hangulat tárgyiasul bennük. A hangulat sugallta asszociációk nem a természet, a látvány valós összefüggéseiből fakadnak, hanem intuitív, megérző jellegűek. A választékos, halk szavú színek, a megrezzentett vonalak harmóniájából alakult művészi rend gazdagabb, mint a pusztán dekoratív non figuratív festészet formaszépsége; a szavakkal nehezen tolmácsolható hangulat a puszta formaszépségnél mélyebb emberi élményeket sugall.

Legújabb művei szerves folytatói 1959 óta mind önállóbbá váló művészi útjának. Az elmúlt év termését két, problémafelvetésében rokon sorozat képviseli: a „Rekviem hét képben, elpusztult városok és emberek emlékére" és a „Városok". A „Rekviem" a fekete-fehér ellentétére épülő, olajmonotypia technikájával készített keskeny, álló formátumú táblák sorozata, mint valamilyen antifasiszta memento-emlékmű oltárszárnyai. Felülnézetből látott, némiképp romváros szublimált rajzolatát idéző, tört ritmusú, fekete kalligrafikus arabeszkek, összeborzadó, egymásba mosódó, egymást taszító, rianó vonalak, foltok tragikus szomorúságot és katarzisos áhítatot sugárzó organizmusa. Formát sejtető és amorf részek egymást váltogatása ismét nemcsak képszerkezetileg meghatározott, hanem a tragikus hangulat formavetülete is. E sorozatban természeti formákra már alig történik utalás, legtöbbször csak a szemlélő „belelátása" révén asszociálódik a romalapfal vagy röntgenszemmel látott sírgödör, a kép tartalmi sugallata mégis félreérthetetlen, a cím nem önkényesen került a sorozatra. Országh Lili anélkül, hogy a hagyományos szimbólumrendszerrel sáfárkodnék, vagy asszociatív feladatot teljesítő tárgyiasító motívumok montázs megoldásához folyamodnék, a természetelvű piktúra elvein túlemelkedő, mégis közölni tudó, jelképi sugallatú formát teremtett, túlemelkedvén ezzel a non figuratív piktúra csupán önmagára vonatkoztatottságán, pusztán formára koncentráltságán vagy a szubjektív belemagyarázási lehetőségek buktatóján. Ezt műve eszmei, tartalmi sugallatának koncentrált erejével érhette csupán el, azzal, hogy — ellentétben a nyugat-európai és amerikai kalligrafikus irányoktól — a burjánzó arabeszk-organizmus túl tud mutatni sajátmagán, eszmét tolmácsolóvá nemesedett.

A „Városok" sorozat hangvétele, formalátása némiképp rokon a „Rekviem"-ével. A festő teremtette város amolyan kihalt, jelzésekből és sejtésekből épült Naconxypán, ősi, történeti városok és modern metropolis álomszőtte látomása. Nem konkrét városmotívumok montázsszerű egymásmellettisége, hanem a formák lüktetésével alakul a sohasem volt, mégis pihegő város vedutája. Noha e sorozat nem fekete-fehér, ezen is ökonomikusan traktált színvilág uralkodik. A térhatás sajátos izgalmat ébresztő: illuzionisztikus hatások keverednek kubisztikus térkonstrukcióval, a kép néhány részletének távlata a centrálperspektíva szellemében enyészpont felé tereli a tekintetet, ám hirtelen görbült tér rántja vissza a befelé törő nézést, ezért a tér ár-apálya, hullámzó lüktetése élettel tölti meg a burjánzó, geometrikus, a házak alakját sejtető formákat. A kortárs európai festészetben leginkább a kiváló portugál-francia festőnő, Viera da Silva kristályos, bravúros térkonstrukciójában figyelhető meg rokon megoldás, mint ahogy általában a két festőnő attitűdjében, problémavállalásában is rejlik némi azonosság.

Országh Lili festészete mind szuverénebbé váló, mély mondanivalókat sugalló művészet. Nem tekinthető a nyugati izmusok epigonjának, nem elégszik meg azonban a kiállítások falán nem egyszer uralkodó, közhelyszerű megoldásokkal sem. Szubjektív őszintesége, líraisága, a formakérdéseken túlemelkedő intellektualizmusa sajátos formarendben jelenítődik. Az új formaeredményeket figyelembe vevő, mégsem elsősorban azokból kiinduló, hanem az emberi lét nagy kérdéseire rezonáló művészete, ha még nem is nagyon ismerik azok, akiknek dolgozik, az élő magyar művészet szerves része és értéke.

NÉMETH LAJOS